MELOCCO MIKLÓS 2005. 02. 02. MI. KER MIKNÓK

Művészettel az előítéletekkel szemben – Art Against Stigma

2005. január 19-én nyílt meg az Art Against Stigma (Művészettel az előítéletekkel szemben) című vándorkiállítás a Hilton Budapest WestEnd Mezzanine emeletén. A kiállítást *Melocco Miklós*, Kossuth-, Munkácsy-díjas szobrászművész, *Rihmer Zoltán* pszichiáter és *Gábor S. Pál* zeneszerző nyitotta meg.

A filozófusokat, tudósokat, művészeket régóta foglalkoztatja az a kérdés, hogy mi az összefüggés a kiemelkedő teljesítményt nyújtó személyek szellemi produkciója és pszichológiai, pszichiátriai adottságaik között. Már az ókori görögök is megfigyelték, hogy a hírességek között sok a melankóliás, mai szóval mániás személyiség. A XIX. században a skizofréniával hozták összefüggésbe a kiemelkedő művészi, tudományos, politikai teljesítményeket.

Szorongások, vágyak, érzelmek...

Felix Post angol pszichiáter közel tíz évig tartó kutatómunkája során háromszáz híres ember, köztük Csajkovszkij, Tolsztoj, Hemingway, Modigliani naplóját vizsgálta és megállapította, hogy többségük személyiségét pszichiátriai betegség, legtöbbször mániás depresszió, alkoholizmus jellemezte. Hasonló eredményre jutott *Czeizel Endre* is, aki a magyar költők életútját elemezve – Balassitól Nagy Lászlóig – döntő többségüknél mániákus depressziót talált. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy minden művész pszichiátriai beteg vagy fordítva. Arról van szó, hogy a kiemelkedően magas kreativitás, amely személyiségfüggő, kapcsolódhat ezen betegségi körökhöz.

A világon számos olyan ember él, aki pszichiátriai zavarokkal küzd. Gyógyításuk egyik alapmódszere a művészi alkotás, amely itt nem más, mint a megbomlott belső harmónia művészi kivetítése. A *Művészettel az előítéletekkel szemben* című nemzetközi vándorkiállítás is ebből a célból jött létre. Budapest után Tel-Avivban, Oslóban, Koldingban, Dublinban és Krakkóban mutatják be azokat a képeket, amelyeket először állítanak ki közösen „nem beteg" hivatásos művészek és pszichiátriai betegek.

A kiállítás megrázóan tökéletes. Alkotóik a szorongásaink, a vágyaink, a látens érzelmeink, a magányunk és szeretethiányunk tökéletes kifejezői. Ők, akik ismerik a csendet, amely körülvesz bennünket, akik látják az elforduló arcokon a félelmet, akiknek emberi kapcsolataik a szemünk láttára hullanak szét, megtanulnak az elszigeteltségben élni.

A vándorkiállítás egyetlen magyar tagja, *Rácz Gabriella* amatőr festő mondja: „…úgy gondolom, hogy ez a kezdeményezés lehetőség egy olyan világ megismerésére, amely művészi és érzelmi értelemben is felkelti a néző figyelmét, és óhatatlanul megváltoztatja a pszichiátriai betegségben szenvedőkről eddig alkotott véleményt…"

A kiállítás megtekinthető: 2005. február 5-ig, naponta 9–19 óra között.

Helyszín: XIII., Váci út 1–3. Hilton Budapest WestEnd, Mezzanine emelet.

Vajda Ildikó

Díjmentes hallásgondozás

Ingyenes hallásmérés, fülészeti- és számítógépes beszédértés vizsgálat
Audiológiai szakrendelés, tanácsadás
Digitális és programozható, fülben és fül mögött viselt hallókészülékek
Díjmentes próba, illesztés, kontroll

viton
1062 Bp, Andrássy út 76. Tel: 311-5058, -71
Nyitva: H-P 8-17 h. Orvosi rendelés: 9h-tól

kerület vállalkozóit.

nem kényszert jelent, sokkal inkább olyan védjegy, amiben mél-

Iparkamara elnöke és *dr. Tóth József,* a kerület polgármestere.

janak ízelítőt az érdeklődők. A foglalkozások az iskola több helyszínén folytak. A tornateremben felsős tanulóink a testnevelő tanárok vezetésével, sporteszközökkel tartottak bemutatót. A gyerekek csodálatos pasztell-

szitakötők. A tanulók gyorsan összebarátkoztak a látogatókkal, beszélgettek a japán és magyar iskola életéről.

Az ismerkedés a számítógépes szakkör rövidfilm-bemutatójával zárult.

Ingyenes torna nyugdíjasoknak a Láng Sportcsarnokban

Egy kicsi mozgás mindenkinek jó

Kevés olyan hasznos foglalkozás van az ember életében, mint a sportolás. Gondos szülők már az egészen kicsi gyermeküket viszik sportolni, mondván, egy kis mozgás lecsillapítja az izgőmozgó emberszerkezetet.

Idővel a gyermek önállósodik, és egyszer csak azt veszi észre az ember, hogy kedvet kapott a dologhoz, már egyedül megy le a tornaterembe, úszik a Hajósban, jár ki futni a Margitszigetre vagy nagyokat kirándul a budai hegyekben.

A sportolás az a tevékenység, amit sosem késő elkezdeni, újrakezdeni. Persze egyszerűen csak folytathatjuk is. A lényeg a lelkesedés.

Ebből pedig nincs hiány kedden és csütörtökön dél körül a Láng Sportcsarnokban. A kedvelt kerületi szabadidőközpont üzemeltetői szerint az egyik legsikeresebb foglalkozásuk a nyugdíjastorna.

Nyújtó, lazító és erősítő gyakorlatokat végeznek

Hetente két alkalommal 1-1 órán át *Halász Krisztina* tartja a foglalkozásokat, amelyeken a nyugdíjasoknak kifejlesztett nyújtó, lazító, erősítő gyakorlatokat végeznek. Itt persze nem az a lényeg, hogy ki mennyit bír, hanem hogy egyáltalán ott van. Együtt lenni, akár új barátokra lelni, és közben mozogni, egészségesen élni.

Mindezt a kerületi nyugdíjasoknak ingyen biztosítja a XIII. Kerületi Önkormányzat Sport- és Szabadidő Központ Kht. A december óta tartó foglalkozásokon átlagban közel negyvenen vesznek részt.

Kedves nyugdíjasok! Van még hely, jöjjenek! Sportolni sohasem késő!

Sz. T.

LEHEL
OPTIKA
INGYENES
SZEMVIZSGÁLAT
–50%
1 évesek lettünk!
LEHEL Piac, Emelet
(a mozgólépcsőnél)
Hétfő–péntek 9.00–18.00 ■ szombat 9.00–13.00
Telefon: 288-6960

Melczer Miklós

Ismét emelkedik a munkanélküliség

A kormány korábban még a munkaerőköltségek csökkentését ígérte az uniónak · A megszorítások miatt visszaesik a foglalkoztatás

Úgy tűnik, hazánkban csak a választási időszakban csökken az állástalanok száma, hiszen tegnap az év eleji beszámolókkal szemben immár a második egymást követő negyedévről közölt növekvő munkanélküliségi adatokat a KSH. A 2006. június–augusztusi időszakban a foglalkoztatottak száma 3,946 millió, a munkanélkülieké 314 ezer fő volt, ami 7,4 százalékos munkanélküliségi rátát jelentett.

Dénes Zoltán

Miután idén februárban 7,8 százalékra emelkedett a munkanélküliek aránya, a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) a választások előtti időszakban mérsékelten csökkenő munkanélküliségi rátáról számolt be. A Központi Statisztikai Hivatal gyorsjelentései szerint a munkanélküliségi ráta a februári szintről áprilisra 7,5, majd júniusra 7,2 százalékra esett vissza. Az unió által követelt, valós adatokon nyugvó konvergenciaprogram leadási határidejének közzétételével azonban a ráta ismét látványosan kezdett emelkedni. Olyannyira, hogy a Központi Statisztikai Hivatal tegnap az idei június–augusztusi időszakra vonatkozóan már 7,4 százalékos rátáról volt kénytelen beszámolni, ami 0,2 százalékponttal magasabb az előző év azonos időszakában mért mutatónál A vizsgált időszakban átlagosan a 15–74 éves népesség alig 55 százaléka jelent meg a munkaerőpiacon, mely arány a munkavállaló korúak esetében 65 százalékos volt. Ezzel az adattal az unióban továbbra is sereghajtók vagyunk, bár a foglalkoztatáspolitikai területen hazánk egyik legfőbb vállalása az volt, hogy növeli a munkaerőpiacon dolgozóként vagy legalább munkanélküliként megjelenők arányát. A vizsgált időszakban 29 ezer fővel dolgoztak többen, mint egy évvel korábban, így a foglalkoztatotti létszám elérte a 3,946 milliót – olvasható a KSH tegnapi gyorsjelentésében. Amennyiben a Központi Statisztikai Hivatal ragaszkodna a szakmai pontossághoz, nyilvánvalóvá tenné, hogy a foglalkoztatotti létszám változása nem haladja meg a statisztikai hibahatárt.

A munkanélküliek 21,2 százaléka egyébként a 15–24 éves korosztályból került ki. Az e korcsoportra jellemző munkanélküliségi ráta 19,5 százalék volt, ez 0,2 százalékponttal alacsonyabb az egy évvel korábbinál. A munkanélküliek közel fele egy éve vagy annál régebben keresett állást. A munkanélküliség átlagos időtartama 16,8 hónapnak felelt meg.

A munkaerő-piaci elemzők szerint a megszorítócsomag következtében egyértelműen csökkenni fog a foglalkoztatás, mind a költségvetési, mind a versenyszféra területén, mivel a közszférában 25-30 ezres leépítés várható, a versenyszféra pedig a megnövekedett adó- és járulékterhek, illetve a csökkenő kereslet miatt kényszerülnek létszámleépítésre. Pedig a kormány korábban az uniónak benyújtott foglalkoztatáspolitikai stratégiájában még a munkaerőköltségek fokozatos csökkentését, illetve a kis- és közepes vállalatok támogatását ígérte a magasabb foglalkoztatási szint elérése érdekében.

Növekvő csekély támogatások

Kiss Roland

A magyar kis- és középvállalkozások (kkv-k) számára kedvező módosításokkal egészült ki a csekély összegű állami támogatások szabályozásáról szóló uniós rendelettervezet. Amennyiben az úgynevezett de minimis szabályozást novemberben a jelenlegi formájában fogadják el, 100 ezerről 200 ezer euróra nő a támogatások felső határa, és előnyösen változik azok definíciója is. Korábban ugyanis a visszatérítendő források teljes értékében jelölték ki a támogatás mértékét, ám ez a jövőben csak a bruttó támogatástartalmat jelenti, vagyis hitelek esetében a piaci és a kedvezményes kamatozás közötti eltérés értékét három évre vetítve – mivel a de minimis támogatásoknak ennyi az általános futamideje. Tehát nem maga a hitel 200 ezer euró, hanem a támogatás, így a feltételek függvényében egy 450-550 millió forintos hitelnyújtás is de minimis támogatásnak minősülhet – mutatott rá tegnapi sajtótájékoztatóján *Gál Péter,* a Magyar Fejlesztési Bank Rt. (MFB) vezető közgazdásza.

Az ilyen támogatások jelentőségét az adja, hogy az unió ezeket tekinti olyan mértékűnek, amelyek sem a versenyt, sem a tagállamok közötti kereskedelmet nem befolyásolják, ezért nem kötelező azok előzetes bejelentése az uniónak, s közösségi vizsgálatra sem kerül sor. Ezek a támogatások tehát igen tág mozgásteret biztosítanak a hazai gazdaságpolitika számára. Fontos az is, hogy a kkv-hitelek jelentős és egyre növekvő részét képezik a de minimis támogatások.

Az EU nemrég fogadta el Magyarország regionális támogatási térképét is. Ez a dokumentum határozza meg, hogy egy-egy térségben a támogatás a fejlesztésekkel járó kiadások hány százalékát teheti ki. E tekintetben kedvezőtlen változás, hogy a térkép a 2007 és 2013 közötti időszakra a jelenleginél alacsonyabb bruttó maximum támogatási intenzitást irányoz elő. A folyósítható kedvezményes hitelek mértéke tehát az MFB-nél is csökkenni fog, ám a támogatások volumenének mérséklése és a visszatérítendő támogatások előtérbe helyezése fontos eleme az EU mostani gazdaságpolitikájának – közölte Gál Péter.

Piacbővülés a vasúti szektorban

Putsay Gábor

Idén és a jövőben is meg kívánja tartani a hazai vasúti árufuvarozó piacon jelenlegi részesedését a MÁV Cargo, jövő év január 1-jétől viszont teljesen liberalizált lesz a hazai piac, így belföldi forgalomban is számítani lehet nemzetközi fuvarozóvállalatok megjelenésére – közölte tegnap *Kozák Tamás,* a MÁV Cargo Zrt. elnök-vezérigazgatója. A MÁV Zrt.-n belül, ám jogilag önálló társaságként működő MÁV Cargo piaci részesedése a vasúti árufuvarozásban jelenleg 85 százalékos. A cég idei árbevétele a tavalyi 86,3 milliárd forinttal szemben várhatóan eléri a 90 milliárd forintot, az Ebitda – adó-, kamat-, és osztalékfizetés előtti, tőketörlesztés és értékcsökkenés nélküli eredmény – pedig három százalék körül alakulhat. A társaság tavaly januárban 13 ezer vasúti teherkocsit vett át a MÁV-tól, s a korábban elmaradt fejlesztések, illetve a járművek műszaki színvonala miatt ezen a területen szükséges a legnagyobb beruházás. Kozák Tamás közölte: a hét- éves jármű-átalakítási, illetve felújítási program 16-18 milliárd forintba kerül, idén 1600 teherkocsit újítanak fel hárommilliárd forintért, külső forrás nélkül. Az üzletfejlesztési stratégia másik lényeges eleme, hogy saját vontatójárműveket kívánnak beszerezni, elsősorban a nemzetközi irányvonat-forgalom ellátása érdekében. A MÁV Cargo forgalmának 75 százalékát teszi ki egyébként a nemzetközi forgalom – ezen a területen lehet leginkább számítani külföldi nagyvasutak és magán társaságok megjelenésére –, emellett kiemelt szerepet kap a kombinált fuvarozás. Ez utóbbi az egyetlen terület a MÁV Cargónál, ahol a fejlesztésekhez európai uniós forrásokat is fel lehet használni.

A nemzetgazdasági és társadalompolitikai szempontból meghatározó vasúti árufuvarozást nyereségesen ellátó MÁV Cargót privatizálni akarja a kormány. A társaság vezetői szerint elsősorban a forrásbevonás miatt szükséges a magánosítás. Szlovákiában a kormány legutóbb lefújta az árufuvarozó vasút teljes privatizációját, információink szerint a ZSZSK Cargo 49 százalékos üzletrészének eladását tervezik.

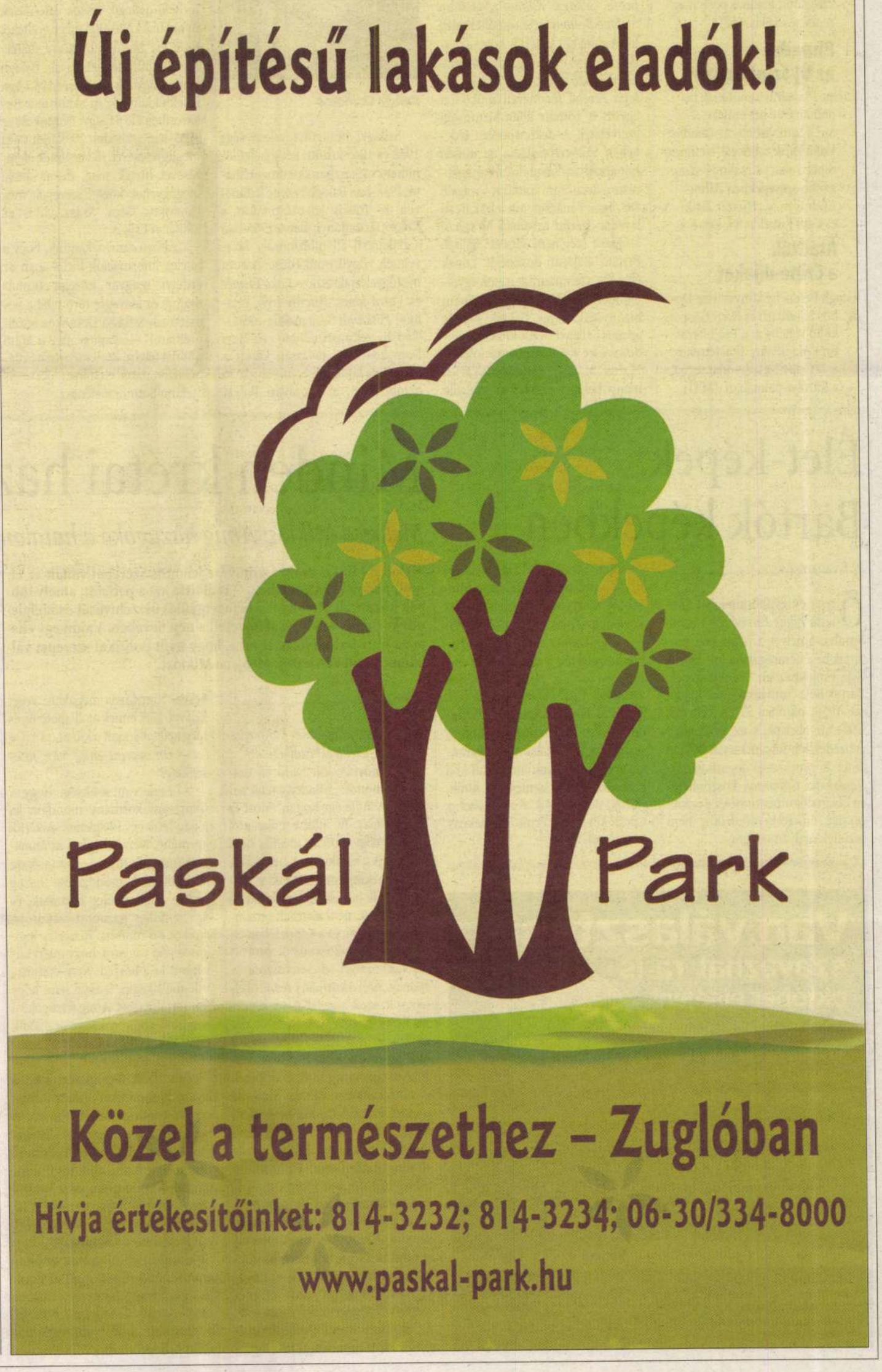

Rovatvezető: Vitézy Zsófia

kultura@magyarnemzet.hu

Elhalasztott döntés

A pécsi közgyűlés tegnapi rendkívüli ülésén elhalasztotta az Európa kulturális fővárosa program művészeti igazgatójának megválasztását, így a poszt betöltéséről az önkormányzati választás után megalakuló képviselő-testület dönthet. A döntést azért halasztották el, mert az SZDSZ kivételével a közgyűlés összes frakciója úgy ítélte meg: a 2007. január elsején munkába álló művészeti igazgatónak az új testülettel kell együtt dolgoznia, ezért célszerűbb, ha megválasztásáról is az határoz. (MTI)

Budapesten az egyiptológusok

Két éven belül a Szépművészeti Múzeum adhat otthont a berlini Egyiptomi Múzeum anyagából válogatott kiállításnak – derült ki a Múzeumok Nemzetközi Tanácsának egyiptológiai bizottsága tanácskozásán Pesten. Szó esett a Louvre egyiptomi gyűjteményéből válogatott kiállítás pesti megrendezéséről is. (MTI)

Phaedra az Új Színházban

Racine Phaedráját mutatják be holnap este hét órakor az Új Színházban. Az előadást Valló Péter rendezte, a címszerepet Takács Katalin játssza, a főbb szerepekben Bálint András m. v., Huszár Zsolt és Pálfi Kata lép föl. (M. K.)

Átadták a Czine-díjakat

Balogh Ferencné könyvtáros, Dobos László író és Nagy Gáspár költő vehette át a Pro Literatura Alapítvány által létrehozott Czine Mihály-díjat tegnap a Károlyi-palotában. (MTI)

Besúgó volt a költő

A román titkosszolgálatnak jelentett Szilágyi Domokos

Balogh Ferenc néven jelentett a román kommunista titkosszolgálatnak Szilágyi Domokos erdélyi költő – szerepel abban a közleményben, amelyet tegnap hozott nyilvánosságra a költő családja. A feltárt adatok szerint Szilágyi Domokos az 1958 és 1965 közötti időszakban, hét évig jelentett a Securitatának, többek között Páskándi Géza költőről.

Rostás Szabolcs (Kolozsvár)

Óriási megdöbbenést keltett az erdélyi magyar irodalmi és közéletben az információ, miszerint *Szilágyi Domokos* költő (1938–1976) együttműködött a román állambiztonsági szervekkel. Az erdélyi író- és költőtársadalom berkeiben hónapok óta félnyilvánosan elterjedt híresztelés végére tegnap a költő családja tett pontot, beismerve, hogy Szilágyi Domokos a román kommunista titkosszolgálat, a Securitate besúgója volt.

A költő élettársa, *Nagy Mária*, öccse, *Szilágyi Kálmán*, valamint *Stefano Bottoni* történész által aláírt közleményből kiderül, hogy az erdélyi magyar avantgárd irodalom kiemelkedő tehetségű alakja Balogh Ferenc fedőnéven működött együtt a román állambiztonsági szervekkel. A dekonspirálás érdekében Szilágyi családja az utóbbi hónapokban hivatalosan megkereste a Securitate Irattárát Vizsgáló Országos Tanácsot, ám a bukaresti levéltár szerint a román hírszerző szolgálat még nem adta át „Balogh Ferenc" hálózati dossziéját. Ennek ellenére a fennmaradt iratok egyértelműen, minden kétséget kizáróan bizonyítják, hogy Balogh Ferenc azonos Szilágyi Domokossal; a rendelkezésre álló dokumentációban a Maros Magyar Autonóm Tartomány belügyi szerveinél szolgáló *Stefan Blaga* alezredes fedi fel az együttműködő személyazonosságát egy 1964-es jelentésben, fedőneve mellett polgári nevét is említve.

Szilágyi Domokos

Szilágyi besúgói tevékenysége 1958 és 1965 között, két jól elkülöníthető szakaszban dokumentálható: 1958-ban Balogh Ferenc fedőnéven 13 írásos jelentést adott a Kolozs tartományi, illetve 1965-ben a bukaresti állambiztonsági szerveknek. Együttműködése három megfigyelési dosszié – *Lakó Elemér* és *Varró János, Péterffy Irén*, valamint *Páskándi Géza* megfigyelése – alapján rekonstruálható. Szilágyi Domokos 1957 tavaszán került a Securitate látókörébe, miután 1956 októberében, a kolozsvári Bolyai Tudományegyetem másodéves magyar szakos hallgatójaként nyíltan egyetértett a magyar forradalom követeléseivel. „Noha Balogh Ferenc hálózati dossziéjának hiányában nem dokumentálhatók a beszervezés körülményei és annak indíttatása, feltételezhető, hogy Szilágyi Domokost nemcsak a saját szabadsága elvesztésével fenyegethették meg, hanem barátnőjével, Várady Emesével is zsarolhatták, aki a Bolyai egyetem tanulójaként került be a nyomozás alatt álló csoportba" – szerepel a család közleményében. Az első, Balogh Ferenc néven leadott jelentés 1958. április 9-ére datálható, a következő hónapokban pedig Szilágyi feladata a Lakó Elemérrel, Varró Jánossal, illetve Péterffy Irénnel való kapcsolattartás volt, megfigyelés céljából. A feltárt adatok bizonyítják, hogy a terhelő jellegű írásos jelentések nyomán a költő által megfigyelteket több évi börtönbüntetésre ítélték. Az eddigi iratfeltárás során Balogh Ferenc ügynök jelentései 1965-ben is felbukkannak: az akkor már Bukarestben élő Szilágyi Domokost az 1963-ban szabadult Páskándi Géza megfigyelésével, új verseinek elemzésével bízták meg, de az általa megfigyeltek között szerepelt még Domokos Géza, Szász János és Majtényi Erik is.

„Abban reménykedünk, hogy a hiteles információk birtokában az erdélyi magyar közélet immár őszinte és lényegre törő vitába bocsátkozik Szilágyi Domokos közelmúltjáról" – állapítja meg a költő múltját feltáró közleményben Szilágyi Domokos élettársa, öccse és Stefano Bottoni történész.

Olcsóbb a bontás a mentésnél?

Péntek Orsolya

Változtatási tilalom elrendelését kezdeményezte a régi pesti zsidó negyed épített örökségére vonatkozóan az Óvás! Egyesület szerdán. A szervezet a Király utca 50. előtt mutatta be az önkormányzat által tavasszal félig lerombolt Hildház hasznosítására kiírt építészeti ötletpályázat eredményeit.

Víg Mihály rövid koncertjével és felolvasásával kezdődött az Óvás! szerdai rendezvénye, amelyen az egyesület tagjai bemutatták a Király utca 40.-re az Octogon folyóirat és az Óvás! által kiírt építészeti ötletpályázatra érkezett munkákat. Az első helyezett a *Monica Batalla, Christian Molina* és *Nagy Péter Sándor* építészek által benyújtott terv lett, amely a Bercsényi Építész Szakkollégium számára alakítaná át a VI. kerületi épületet. A terveket elküldték *Verók István* polgármesternek is, aki jónak értékelte a terveket, hiányolta viszont, hogy a civil szervezet nem mellékelt az általa lebonyolított pályázathoz megvalósíthatósági javaslatokat és pénzügyi-gazdasági számításokat. Verók azt is kifejti, hogy az épület műemléki szempontoknak megfelelő újjáépítése több pénzt visz el, mint a bontással járó „fejlesztés".

A rendezvényen elhangzott: a Fővárosi Közgyűlés augusztusi határozata alapján bizottság alakult a zsidó negyed rehabilitációjának előkészítésére, amely a főváros, a VII. kerületi közgyűlés és a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal képviselőiből áll. Tanácskozási joggal az Óvás!-t is meghívták, szavazati joga azonban nincs, ezért ők nem tudnak felelősséget vállalni a döntésekért. Kezdeményezik, hogy a rehabilitációs terve életbelépéséig a kerület éljen jogával, és rendelje el a változtatási tilalmat a területen.

Bemutattak egy levelet is, amelyet augusztus 29-én adtak fel *Hunvald György* VII. kerületi polgármesternek, és amelyben érdeklődtek, mely házakra van érvényben bontási engedély, mely házakat és kiknek adott el az önkormányzat stb. Annak ellenére, hogy a tájékoztatást a vonatkozó törvény szerint 15 napon belül meg kellett volna adnia, az Óvás! szeptember 27-ig nem kapta azt meg.

HELYESBÍTÉS

Lapunk tegnapi számában Kőrösy vagy Rubovszky címmel megjelent cikkünk több valótlan állítást tartalmaz. A valóság az, hogy Kőrösy Orsolya az NKÖM művészeti és nemzetközi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkáraként részt vett a 2001. évi franciaországi magyar kulturális évad szakmai munkájában, felügyeletében. Kőrösy Orsolya a Francia Nemzeti Érdemérem (becsületrend) Főtiszti keresztjének kitüntetettje. A cikk sugalmazásával szemben sem önéletrajza, sem a pályázata nem ollózott más pályázó önéletrajzából egyetlen sort sem. Tévedésünkért elnézést kérünk. (MN)

Élet-képek: Bartók képekben

Sashegyi Zsófia

Ötven év gyűjtőmunkáját sűrítette *Bónis Ferenc* abba az albumba, amelyet a napokban mutattak be a nemrég megújult Bartók Béla Emlékházban. Az Élet-képek: Bartók Béla című könyv első kiadását 1956. október 22-én vehették kézbe az olvasók, s az azóta eltelt évtizedekben folyamatosan bővülő kötet a zeneszerző jogutódjának, *Vásárhelyi Gábornak* köszönhetően olyan dokumentumokkal is kiegészült, amelyek mindeddig nem kerültek nyilvánosságra.

Bónis munkáját *Vekerdi László* irodalomtörténész méltatta interaktív könyvbemutatójában. Ezt követően a Balassi Kiadó képviselője, *Csóki Andrea* és Vásárhelyi Gábor beszélgetett a szerzővel. Az eseményen a ház rendezvényeinek védnöke, *Mádl Ferenc* is részt vett. A szerző *Bartók* iránti több évtizedes hűsége és a zeneóriás ismerőseivel lezajlott találkozása a garancia arra, hogy olyan mű került ki a keze alól, amely nemcsak a fotók, rajzok, de a szavak segítségével is valódi képet fest erről az érzékeny géniuszról.

Minden krétai hazudik

Melocco Miklós: Amíg hazugoké a hatalom, addig a káosz uralkodik fölöttünk

Melocco Miklós szobrászművész jelentős szerepet vállalt az elmúlt napok eseményeiben. Ő is aláírta azt a petíciót, amely többek között alkotmányozó nemzetgyűlés összehívását és ideiglenes kormány felállítását követeli a nép nevében. Vajon egy elismert művészt mi késztet arra, hogy nyílt politikai szerepet vállaljon? Erről kérdeztük Melocco Miklóst.

Vitézy Zsófia

Hogyan jellemezné Magyarország jelenlegi közállapotát?

– Mindenekelőtt hadd javasoljak egy mottót: „Minden krétai hazudik, mondta egy krétai." Most ez nagyon igaz. És attól a pillanattól kezdve, hogy ennyire ideillik, nem bízhatunk a hatalomban, nem hihetünk el nekik semmit. Azok az emberek, akik bár nagyon lelkesek, de nem tudnak, nem akarnak otthonról kimozdulni, és a televízióban elhangzott nyilatkozatokból próbálnak tájékozódni, teljesen összezavarodnak. Ami a kormány részéről elhangzik, azzal nem lehet mit kezdeni. És ez nagyon veszélyes. A demokrácia nem kártyajáték, ahol a blöff lehet igaz is, de hamis is! Magyarországon még az aktív emberek is tanácstalanná váltak. Mert ha minden krétai hazudik, akkor nem lehet tudni, mire megy a kormánnyal az ember. Ha az ország eleje használhatatlan, akkor furcsa helyzetben van a másképp gondolkodó otthon lévő értelmiségi, mert azt látja, hogy ebből nem lehet kikeveredni. A hazugság mindent átitató rendetlenséget hoz létre: ha döglötten is, de működik egy államszerkezet, amelyet most megbélyegzett és megfertőzött a hazugság. Az általános gondolkodási törvények csődöt mondanak, itt a logika kevés. Nincs más megoldás: véget kell vetnünk ennek az állapotnak, és meg kell találnunk a kiutat.

– Ön szerint mire van most szükség?

– Arra van szükség, hogy a Gyurcsány-kormány mondjon le, jöjjön létre egy ideiglenes szakértői kormány. Nézze meg ezt az önmagát megsokszorozó hazugságot: „hazudtunk", mondja egy hazug ember. Valószínűleg hazudtak, és valószínűleg hazudott akkor is, amikor ezt mondta. Rengeteg logikus verzió van arra, hogy miért szivárgott ki a beszéd. Nem érdemes vele foglalkozni. S azzal sem, hogy mit tartalmazott. Amíg hazugoké a hatalom, addig a káosz uralkodik fölöttünk. Pedig volna egy ellenkező vágya az embernek, amit talán *Tamási Áron* fogalmazott meg a legszebben, amikor valami olyasmit írt – nem szó szerint idézem –, hogy rendes embereknek kellene működni, rendes emberek országának kellene lenni, ahol az államra úgy néz fel mindenki, mint a sajátjára, „mint a csillagos égre". Ez vágy marad, s de jó lenne, ha egy kicsit közelítene a valósághoz!

– Abban a helyzetben, amikor morális rendetlenség van, az értelmiségnek fontos lenne megszólalni. Mégis csupán néhányan emelik fel a szavukat, néhányan vállalják névvel gondolataikat. Miért?

– Nagy korszak, ha van négy-öt név, gazdag korszak. Egyébként, ami most történik, hasonlít az ötvenhatos eseményekhez. Itt ez a beszéd szivárgott ki, 1956 elején pedig *Hruscsov* kotyogta ki, hogy *Sztálinról* addig hamis képet festettek. Mindkét esetben valaki rosszat mondott a félistennek parancsoltról. Hogy most ezt a félisten önmaga tette meg, csupán árnyalatnyi különbség, hiszen a beismerés nem volt nyilvános vallomás. Persze, a mostaninak a súlya is kisebb. És ott már nem hasonlít '56-ra a mai eseménysorozat, hogy itt, hála istennek, nincs halott. Nem lőttek. Így persze hogy nincs forradalom, és idővel elfogy a tömeg is. Az alkotmányozó nemzetgyűlés és a szakértői kormány konkrét javaslat, amit lesöpörtek az asztalról. Én úgy képzelem, hogy késznek kell lennünk még feljebb menni, máshol fellebbezni.

– Miért gondolta úgy, hogy önnek ennyire aktívan részt kell venni a politikában?

– Mert nem választom szét a kultúrát mellékágakra. Kultúra minden, amit az ember tesz. *Petőfi* nem március 15-én írta a Nemzeti dalt, hanem előbb. És az események utolérik a művészetet. Hadd védjem magam egy szép, igaz szöveggel: „Nem oly becses az irhám, hogy szótlanul kibírnám, ha nem vagyok szabad."

– A művészet alkotói szabadságot ad. Munkáját befolyásolja a kaotikus helyzet?

– Nem. Lehet ilyen lelkiállapotban is alkotni. Nem mondom, hogy inspiráló, de lehet. Éppen *Mansfeld Péter* emlékművén dolgozom. Érdekes, mintha összefüggene az eseményekkel. Nem az események késztetettek rá, de megerősítenek abban, hogy az ilyen hullócsillagoknak emléket kell állítanom.

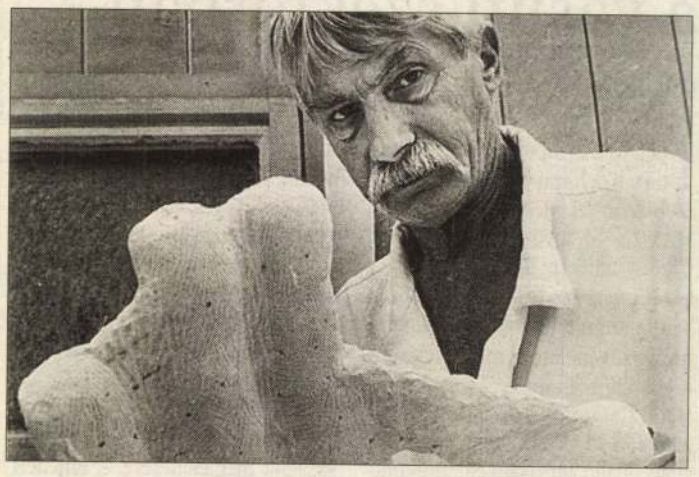

„Az általános gondolkodási törvények csődöt mondanak" FOTÓ: MN-ARCHÍV

MELOCCO MIKLÓS

A MAGYAR HÍRLAP
hétvégi magazinja
Szerkeszti: Gréczy Zsolt

Arató András beszél
az újra induló Klubrádióról. A Dunaholding Rt. vezérigazgatója értékeli a gazdaság helyzetét is.
26. oldal

A féltékenység okait
kerestük egy hír nyomában, szakemberek segítségével. Vajon mi lehet az oka a beteljesületlen szerelemnek?
27. oldal

Kádár és Kodály
egymáshoz írt levelét tesszük közzé összeállításunkban. A párttitkár levelezése könyvben is megjelenik.
28–29. oldal

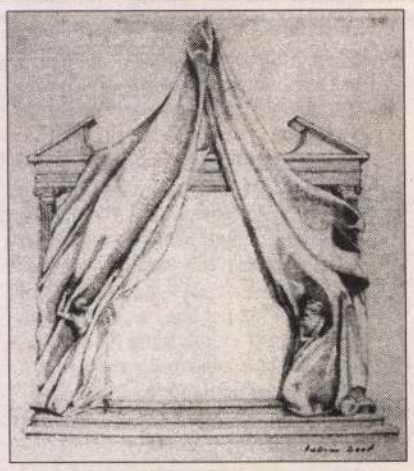

Melocco Miklós szobrászművész jelenleg a Duna-parti Nemzeti parkjának díszkapuján dolgozik. A kapu a régi Blaha Lujza téri Nemzeti Színház timpanonos, a belváros felé néző homlokzatát idézi fel. A süttői mészkőből kifaragott függönyt pedig Tolnay Kláriról és Latinovits Zoltánról megformált alak húzza majd szét. A szobrász úgy látja, hogy egy színház felépítése némiképp a nemzet dicsekvése is.

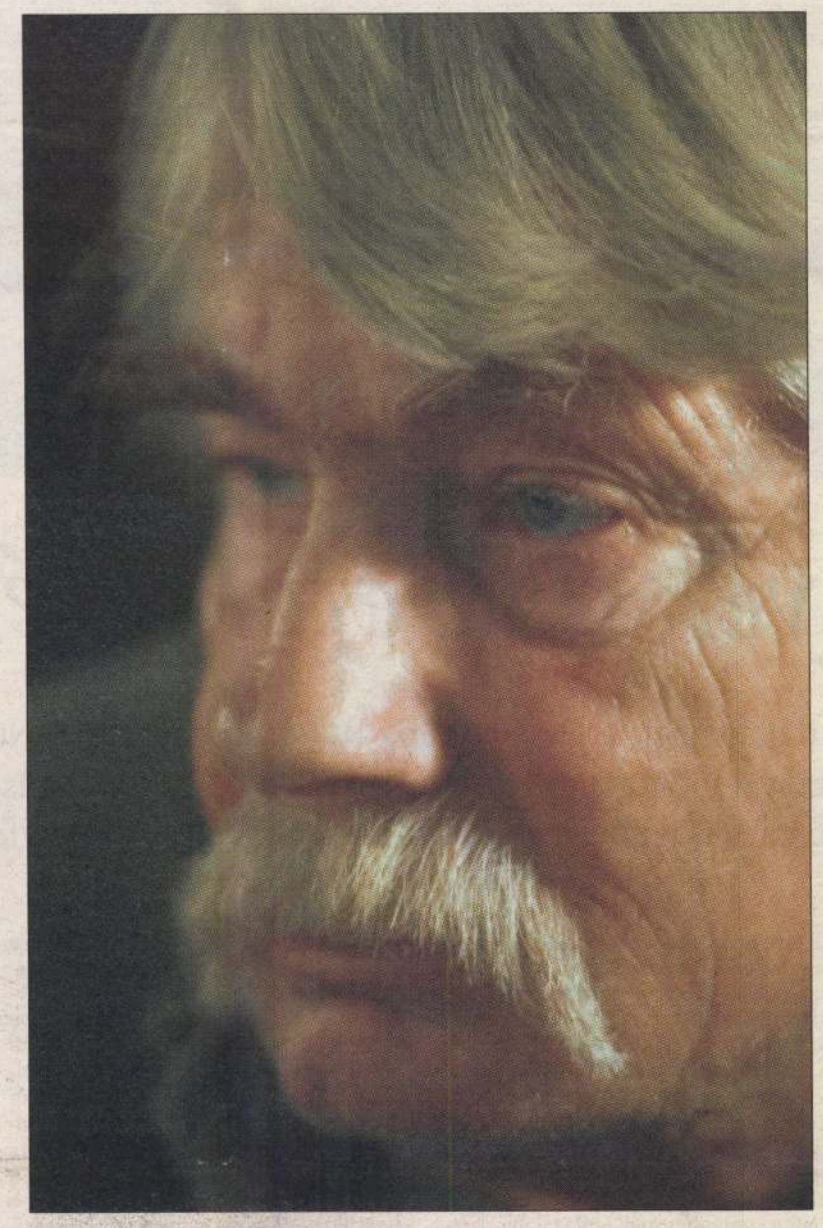

MELOCCO MIKLÓS: „Egy színház felépítése némiképp egy nemzet dicsekvése is. Egy színház nem állhat „szemétdombon". – A bal oldali képen a művész rajza a Nemzeti Színház kertjének kapujáról

Fotó: Pélyi Nóra

„Az ember minél öregebb, annál sértődékenyebb"

Schwajda György, a Nemzeti Színház kormánybiztosa önt bízta meg, hogy készítse el a teátrum szoborparkjának díszkapuját. Hogyan kapta meg ezt a feladatot?

Amikor Schwajda György felhívott telefonon, s arra kért, hogy készítsek szobrot a Nemzeti Színházhoz, megmutatta a terveket, láttam, hogy a színház egy háromszög alakú parkban helyezkedik el. A háromszög alapján áll maga az épület. Kérdeztem Schwajda Györgyöt, hogy a parknak van-e bejárata vagy kerítése. Ez a tervrajzból nem derült ki. Mondtam a kormánybiztos úrnak, hogy mi lenne, ha készítenék a park északi, város felőli csúcsára egy kaput, hogy a néző, ha belép ezen, érezze, hogy a színházba érkezett. Schwajda elfogadta ezt azt ötletet, és később a kapu tervét is. Ez a kapu süttői mészkőből készült. Ez nagyon szép fehér kő, valószínű, hogy a járókelők majd márványnak fogják nézni. A kiválasztásánál az is fontos szempont volt, hogy jóval olcsóbb, időállóbb, mint a márvány, s ráadásul Magyarországon is megtalálható, ellentétben a carrarai márvánnyal. Mivel a magyar Nemzeti Színházról van szó, épüljön a szoborpark kapuja is magyar kőből!

Mit ábrázol majd ez a kapu?

A kapu a régi Blaha Lujza téri Nemzeti Színház timpanonos, a belváros felé néző homlokzatát ábrázolja. Szemenszedett hazugság volt az az indok, hogy a metró építése miatt kellett felrobbantani a Blaha Lujza téri Nemzetit. Emögött a szándék mögött az a törekvés állt, hogy minden országra a szovjet érdeknek megfelelő egyenruhát akarták akkoriban ráhúzni. A jellegzetes, „megjegyezhető" épületeket el akarták törölni a föld színéről. Évekkel ezelőtt, amikor megkérdeztek egy televízió-műsorban a Nemzeti Színház ügyében, azt válaszoltam, hogy vissza kell építeni a Nemzeti Színházat a Blaha Lujza térre, pontosan olyanná amilyen volt. A berendezés persze lehet modern. A hely kiválasztáson, mint tudjuk ma már túl vagyunk, ezért én ezzel a kapuval akartam a magam részéről emléket állítani a Blaha Lujza téri épületnek. Ez a kapu nem lesz nagy, nem vagyunk gazdagok. Ha végig megy az Andrássy vagy a Rákóczi úton, akkor találkozik néhány még ma is fennmaradt régi kapubejárattal, melyhez hozzátartozik az erkély. Hiszen az záróköve a boltívnek. Ezek a bejáratok négy-öt méterrel magasabbak, mint a Nemzeti szoborparkjához elképzelt kapu. A felidézett homlokzatot nemcsak oszlopok szegélyezik majd, hanem kőfüggöny, amit Tolnay Klériről és Latinovits Zoltánról megformált körülbelül két méter nagyságú alak húz szét.

Miért éppen őróluk mintázta ezt a két alakot?

Mindkettőjük színészként elvarázsolt. Latinovits főként akkor, amikor szavalt, Tolnay Klárival pedig több olyan darabot láttam, amit könyv alakban eszembe se jutna elolvasni, viszont, ha ezeket a figurákat ő játszotta, az teljesen más. Láttam Tolnay Klárit A vágy villamosában, a női főszerepet alakította. Az egyik jelenet a fürdőszobában játszódott, Tolnay az ajtóból kihajolt, s mivel szerepe szerint bántotta a fény, a gesztusában riadtság volt. Annyira hatásos volt Tolnaynak ez a színpadi gesztusa, hogy a nézőtéren mindenki egy kicsit hátrább húzódott a székén. Recsegtek-ropogtak a zsöllyék. Indokom még, hogy őket választottam, mindkettőjük szép ember volt. Szerintem ugyanis dráma, tragédia, csúnyaság nem való az utcára. Hiszen az utca „kötelező", ott babakocsit tolnak, szerelmek születnek.

A Nemzeti Színház építését több botrány övezte. Felvetődött önben, hogy netán emiatt nem vállalja a Schwajda által felkínált feladatot, vagy azonnal igent mondott?

A megbízást elvállaltam. Ami az előzményeket illeti, a Bán Ferenc által tervezett épület az Erzsébet térre, inkább tekinthető komputerválasznak, mint egy építész által megálmodott, jellegzetes épületnek. Szerintem túl nagyra is tervezte Bán a színházat, de a pályázatot mégis ő nyerte, és ezt a döntést el kellett fogadni. Bán, miután megnyerte a pályázatot, több szobrászt hívott segítségül, hogy ebből a szikár komputerválaszból valódi épület legyen. Engem is felkért. A Deák tér felőli oldalra terveztem négy jegenyét ábrázoló domborművet. Érdekes, hogy ezen Bán Ferenc nem sértődött meg, pedig az egyik neves amerikai építész Frank Lloyd Wright azt mondta, hogy ha nem sikerül egy épület, futtasd be borostyánnal és ültess elé jegenyét.

Ez azért is meglepő, amit mond, mert Bán Ferenc tervét a szakma szinte egyöntetűen pozitívan fogadta.

Elképzelhető. Ezzel nem foglalkoztam, de visszatérve az Erzsébet térre elképzelt szobortervekre, a színházépület Andrássy út felőli részére, a Blaha Lujza téri Nemzeti homlokzatát képzeltem el, a timpanonból Latinovits Zoltán hajolt volna ki, mint aki konferansziéként invitálja a nézőket a színházba. Mögötte pedig az összegördülő függöny. Schwajda György, mint mondta, azért kért fel a mostani munkára, mert a Bán Ferenc által elképzeltekben is már több kollégámmal együtt közreműködtem. A szobrászok ártatlanok voltak abban, hogy végül a Bán-féle tervből nem lett semmi. Tehát én tulajdonképpen a szoborpark kapujával megismételtem az akkori tervemet.

Korábban úgy nyilatkozott, hogy egy köztéri alkotás esetében nagyon fontos, hogy az milyen környezetbe kerül. Mi a véleménye a Siklós Mária által tervezett épületről?

Az épület nem tekinthető késznek. S ameddig a menyasszony nem öltözik fel, addig nem alkalmas az esküvőre. Egyelőre mivel a köré szánt park és az épületek nem épültek fel, a színház még csupaszon, magányosan áll. Láttam viszont az épületet este, amikor a sötétség körülöleli és fölöltözteti a kopár területet. Kivilágítva nagyon szép, hasonlít egy óceánjáróhoz. Nagyon fontos azonban, hogy a köré tervezett házak megépüljenek.

A szoborpark kapuja elkészül a március 15-ei nyitó előadás időpontjára?

Mivel megígértük, el fog készülni. A munka ipari hátterét a Reneszánsz Részvénytársaság adja, hiszen övék a süttői bánya, és a kőfaragáshoz is segítség kell, biztosan elkészülünk március 15-éig.

Schwajda Györggyel szemben többen megfogalmazták, hogy a színházat úgy építette föl, hogy közben többször megsértette a demokráciát. Önnek erről mi a véleménye?

Nem foglalkozom olyan dolgokkal, amikben nem tudom teljesen kiismerni magam. Civilként nekem teljesen furcsa, miként lehetséges az, hogy miután Siklós Máriát kizárta tagjai sorából a Magyar Építész Kamara, ő azután is tovább tervezte a színházat. Ez hasonlít ahhoz, mintha elvennék egy orvos működési jogát és az tovább praktizálna. De mint mondtam, ebben nem tudok állást foglalni. Engem már az is vigasztal, ha Budapest egyik, korábban foghíjas környéke – ahová a Duna-parti Nemzeti épült – megszépül. Annyit mondhatok még, hogy én ennek a kapunak az elkészítését komolyan vettem. Azt szerettem volna, hogy egy önmagát megmagyarázó, időtálló, hiánypótló és nem hanyagul elkészített alkotás jöjjön létre. Ilyesmi kapuk, diadalívek több európai országban, például Olaszországban vannak, fennmaradtak, még Magyarországon nincsenek.

Ön bízik abban, hogy a színházat, az ön által készített kaput megfelelő környezet veszi majd körbe?

Igen. Egy színház felépítése némiképp egy nemzet dicsekvése is. Egy színház nem állhat „szemétdombon".

Hat évvel ezelőtt ünnepelte hatvanadik születésnapját, akkoriban több méltatás megjelent önről, interjúk is készültek. A nyilatkozataiból keserűség áradt, panaszkodott hogy kevés a munka, kisplasztikákat készített dolgozószobákba és síremlékeket tervezett. Azóta komoly állami megbízásokat kapott, elkészült például Esztergomban Szent István megkoronázása című emlékműve, és hamarosan áll a Nemzeti szoborparkjába készített kapu. Mi változott?

A mostani hatalom érzékenyebb a művészetre, mint az akkori, ráadásul a millenniumot is ünnepeltük. Ha a feleségének születésnapja van, gondolom erre az alkalomra ön is összeszedi magát. De nem mindegy hogy ez miként történik. Nekem az említett munkáknál szabad kezet adtak, nem szóltak bele a döntéseimbe. Bizalmat kaptam és ezt műveltség adta.

Ön szerint a mostani hatalom elviseli a kritikát?

Mivel fiatalok, elviselik. Saját magamról tudom, hogy az ember minél öregebb, annál sértődékenyebb. A fiataloknak az az előnye, hogy még épek. Nem gyűlölik a világot, mert mindig fáj valamijük.

A hatalom által kiválasztott alkotó hogyan számol el a lelkiismeretével? Arra gondolok, hogy azzal hogy épp ő a kedvezményezett. Bereményi Géza filmrendező miután elvállalta a Hídember című film elkészítését, a vívódásait egy új drámában fogalmazta meg. Ráadásul ellenzéki oldalról gyakran hallani, hogy a kulturális tárca udvari kultúrát épít ki.

Az erre a kérdésre adandó válasz túlnő egy újságcikk keretein. Bereményi mint mondta, erre a kérdésre egy drámával válaszolt, engedje meg hogy én majd válaszoljak a következő szobrommal. Remélem ez a válasz mindenki számára érthető lesz.

Egyszer azt mondta: „ha valamiben tiszta formavilág van, nem affektál, komolyan beszél és még szeretet is meg tud benne nyilvánulni, akkor ez a szobor jól sikerült". Van már ilyen alkotás az életművében, vagy még várni kell rá?

Remélem a Nemzeti környezetébe szánt alkotás az ilyen lesz. Mivel Tolnai Klárit és Latinovits Zoltánt is nagyon szerettem, remélem ez a rajongás majd a róluk mintázott szobrokból is kisugárzik, mint ahogy rajongtam a Blaha Lujza téri Nemzeti épületéért is, sőt én még elmondhatom magamról, hogy abban az épületben láttam játszani Bajor Gizit.

Balogh Gyula

Melocco Miklós Rómában született 1935-ben. A Képzőművészeti Főiskolán Gyenes Tamás, Mikus Sándor és Pátzay Pál tanítványaként végzett 1961-ben. 1990-től a Képzőművészeti Főiskola címzetes egyetemi tanára. 1992-től a Magyar Művészeti Akadémia tagja, 1995-től elnöségi tagja. Több kimagasló kitüntetés birtokosa: Munkácsy Mihály-díj (1975) érdemes művész (1982), Kossuth-díj (1988), Magyar Művészetért Díj (1993), Magyar Örökség Díj (1998). Főbb köztéri akotásai: Ady (Pécs), Radnóti (Abda), Ady-oltár (Petőfi Irodalmi Múzeum), József Attila-oltár (Komló), Latinovits Zoltán (Balatonszemes), 1956-os emlékmű (Szeged), Antall József síremléke (Kerepesi temető), Szent István megkoronázása (Esztergom).

AZ AHOGY TETSZIK KIZÁRÓLAGOS TÁMOGATÓJA A PANNON GSM

Egy kép Arató András fotókiállításából, amely a Komédium Színházban jelenleg is látható – Olvasmány, Granada

Szívügyek és befektetések

Arató András sikeres üzletember, a Dunaholding Rt. vezérigazgatója. Néhány hete komoly reklámkampánnyal indította új útjára a Klub Rádió FM 95,3 műsorát. Véleményt mond az ország gazdasági helyzetéről, és kiderül, hogy kiválóan fényképez.

Miért vág bele egy másutt sikeres üzletember az ingoványos médiavilágban egy vállalkozásba?

A Klub Rádió megvásárlása üzleti kísérlet. Azt tapasztaltam, hogy létezik egyfajta fogyasztói igény, amely a piacon nincs kielégítve. Én például szeretnék egy olyan rádiót hallgatni, amelyben reggel, amikor az ember még a fürdőszobában készülődik, meghallgathatja a híreket, megismerheti, kinek, mi a véleménye az aktuális eseményekről, s ezek nyomán alakíthatja ki a saját álláspontját. Ne mások mondják meg, esetleg sugallják, mit gondoljunk a jelenségekről és a közvéleményt formáló megszólalókról, hanem ezt bízzák nyugodtan rám vagy a rádió más hallgatóira. Hadd éljen mindenki a szabad véleménynyilvánítás lehetőségével. Arra gondoltam, hogy ha az én efféle rádiózási igényem nincs kielégítve, ezt a hiányt mások is, akár több száz ezren is érzékelhetik. E hiány megszüntetéséhez kerestem befektetőtársakat, s alapítottuk meg a Monográf Rt.-t, amely – bár a piacon több eladó rádióállomás is felbukkant –, végül is a Klub Rádió többségi tulajdonosa lett.

A rádiós piac lefedett, és a Klub Rádiónak olyan helyzetből kell indulnia, ahol számos, ugyancsak Budapest és vételkörzetében fogható adó működik.

Valóban, a főváros környékén közel húsz rádió van, az elérhető lakosok száma három és fél millió. Azt remélem, hogy a talknews műfaj, amikor híreket közölnek és háttér-információkat szolgáltatnak, komoly tábort toborozhat a Klub Rádiónak. Ilyen típusú adó nem létezik. A csatornák többsége a muzsikát helyezi előtérbe, s különböző generációk zenei ízlését szolgálja ki. Van olyan rádió, amely az információkra épít, de ezek hátterét nemigen világítja meg. Talán úgy lehet meghatározni a hallgatóink adta bázist, hogy az a gondolkodni akaró és hajlandó emberek köre. Ebbe a felnőtt lakosság és az érettebb ifjúság is beletartozik, elsősorban a harminc év fölötti korosztályt kívánjuk megcélozni. Ezt a rádiót két éve a közlekedési hírekre alapozta az Autóklub. Ezt a sajátosságot a továbbiakban is szeretnénk megőrizni. Aki autóban ül vagy éppen útra készül, akár tömegközlekedési járművön, itt tíz-tizenöt percenként kap precíz információt a főváros és környezete közlekedési viszonyairól. Az autós emberek, ha kis autóban ülnek és többnyire a család beruházásainak ügyében határoznak, vagy ha nagy autóban vezetnek és egy komolyabb vállalatot is irányítanak, mindenképpen döntési helyzetben vannak. A Klub Rádió pedig számít a döntéshozó, tájékozódni kívánó emberek érdeklődésére.

Az ön esetében adott egy jól menő cég, amely éppen most, a kampányidőszakban bukkan fel a médiában. Nem jelenthet ez kockázatot a vállalkozás számára?

Azt remélem, hogy olyan világban élek, ahol fel sem merül az a kérdés, van-e mitől tartanom. Tehát azt válaszolom, hogy nem tartok káros következményektől. Ha pedig olyan világ van, amit a kérdés feltételez, akkor éppen azért kell ezt a rádiót megcsinálni, hogy ne legyen olyan világ. A Klub Rádió kereskedelmi rádió, amelynek meg kell élnie a piac viszonyai között. Ha úgy tetszik, egy vállalkozás, amely azért jön létre, hogy a tulajdonosoknak nyereséget termeljen. Most kezdődött a reklámkampányunk, s azt remélem, a közönség szimpatikusnak fogja találni a zebrát, amely szimbólumunkká válik. A zebra dinamikus, előítéletek nélküli, szabad állat, amely nem idomítható. A zebra nem olyan rendezetten csíkos, mint a közlekedésben ismert felfestés, de ettől még az úttesten is felismerhető.

És ha a stigmák a rádió munkatársaira is vonatkoznak? A rádió, a benne dolgozók máris kiváltottak bizonyos körökből ellenérzéseket...

Hogy a munkatársaim közül kit és milyen stigmákkal próbáltak és próbálnak megbélyegezni, soha nem érdekelt.

Mennyi időt hagy mint tulajdonos arra, hogy a rádió kifussa magát, tehát mennyire tekinti ezt a befektetést missziónak, ha úgy tetszik, a sajtószabadság érdekében?

Fotó: Czagány Balázs

A vállalkozás egyik megtérülési módja, hogy profitot termel, a másik, hogy több pénzért adható el, mint amennyiért megvették. Az ideális a kettő kombinációja. Ezen még bőven ráérünk gondolkodni. A kérdésről az jut eszembe, hogy például egy szórakoztató tévéműsorban arról beszélgettek, hogy egy üzletember, aki a futballba fektette a pénzét, mennyire tekinti azt érzelmi kérdésnek. Szeretném hangsúlyozni, hogy a befektetés nem érzelmi ügy. Érzelmi ügy a család és a gyerekek. Egy vállalkozónak nem kell szeretnie azt, amibe a pénzét teszi. Más kérdés, hogy mindenkinek van olyan vágya, hogy érezze a jól végzett munka örömét. Egy utcaseprő – aki nagyon fontos munkát végez –, szerintem örül, amikor tiszta az utca. Nálam érzelmi, s talán ezért irracionális befektetés a Komédium Színház fenntartása. Ez az egyetlen olyan teátrum, amely nem kap sem fővárosi, sem központi támogatást, pedig 1991-ben jött létre, hogy előbb-utóbb kitermeli a működési költségeit. Ez sajnos lehetetlennek látszik, ugyanis mindmáig a Dunaholding Rt. tartja fenn. Az a gond, hogy nem lehet Magyarországon olyan jegyárakkal számolni, amely visszahozza a bemutatott produkció költségét, és ez valószínűleg hosszú ideig így is marad, tehát a Komédium Színház nem üzlet, hanem „szívügy." A Klub Rádióval kapcsolatban alapvetően más a helyzet, az egy üzleti vállalkozás, függetlenül attól, hogy érzelmileg hogyan viszonyulok hozzá. Sikerének az a végső mércéje, hogy mennyire sikerül a reklámfelületeit értékesíteni. Ha már itt tartunk, szeretném megemlíteni, a Klub Rádió annak a téves nézetnek a megváltoztatásához is igyekszik hozzájárulni, amelyik a reklámot negatív jelenségnek állítja be. Pedig csak egyszerűen van jó reklám vagy rossz reklám, ahogy van jó és rossz színdarab is. A reklámnak mint olyannak egyértelműen pozitív társadalmi szerepe van: üzeneteket, információkat továbbít, a siker szükséges, de nem elégséges feltétele.

Akikkel a rádió hirdeti műsorát (Vitray Tamás, Szilágyi János, Pikó András, Bolgár György, Dési János, Gulyás Erika, Aczél Endre, Bocskay Zsolt) kialakult értékrendet képviselnek. Előfordulhat, hogy ön mint tulajdonos, befolyásolni próbálná őket, hogy a műsorfolyam hogyan alakuljon?

Az alkotómunka csak az egyéniség kibontakoztatásával érvényesülhet. Nem kívánok műsort csinálni, ennek készítése a szerkesztők és a műsorvezetők feladata. Véleményem lehet, de ez éppen annyit ér, mintha ön vagy más hallgató mondaná. Sohasem jelentem ki a Komédium előadásairól sem, hogy amit láttam, jó volt vagy rossz, csak annyit: tetszett vagy sem. Az pedig örömteli számomra, hogy az ön által megnevezettek nem elsősorban a kereseti lehetőség miatt jöttek a Klub Rádióhoz, hanem azért is, mert fontosnak érzik, hogy ez a hang ne hiányozzék a palettáról.

Mint üzletember, hogyan látja, milyen ma a gazdasági klíma Magyarországon? Tekintettel a reménybeli uniós csatlakozásra és az ország jónak ítélt pénzügyi eredményeire.

Azt gondolom, sem a hibákat, sem az erényeket nem szabad misztifikálni, s a számokat is a helyükön kell kezelni. Ha a Klub Rádió hallgatottsága eléri mondjuk a nyolc százalékot, az a régi adat többszöröse lesz. Ez jó eredmény önmagához képest, de az egészhez képest csekély. Ha az ország gazdasági állapotát tekintve azt mondjuk, hogy most érjük utol az 1989-es esztendő színvonalát, az is igaz. De ha hozzátesszük, hogy a társadalom végre túljutott a mélyponton, az ezzel járó megrázkódtatásokon, s egy egészségesebb gazdasági szerkezettel, túlnyomórészt az unióba irányuló exporttal rendelkezünk, s ily módon a növekedés tartós lehet, az is helytálló. Úgy is mondhatnám, a kör alakú konnektorba már nem négyzet alakú dugaszt próbálunk erőltetni. Tehát azt, hogy hol tartunk, az uniós csatlakozás összefüggésében lehet értékelni. Ha közeledünk hozzá, az eredmények felértékelődnek. Ha távolodunk, leértékelődnek. Nem Európa és a világ gazdasága függ tőlünk, hanem megfordítva. A sziklamászó kapaszkodik, közeledik a csúcshoz, de egyre nagyobbat is zuhanhat. A nemzetközi tőke jelentős mértékben van jelen nálunk, de ez az arány csak a mi léptékünkben jelentős. Európai viszonylatban – s akkor még nem beszéltem a világot behálózó tőkemozgásokról – elenyésző az itt befektetett összeg, a létrehozott beruházás. Ha e cégek nem érzik jól magukat, bármikor elmehetnek. Bosszúsak lennének az elvesztett összeg miatt, de e multik megélhetését ez a kiesés összességében nem befolyásolná. Aki azt gondolja, hogy van választási lehetőség, hogy belépünk az Európai Unióba vagy a XXI. században egy tízmilliós ország diktálja a feltételeket, az kockára teszi mindazt, amit ez az ország a rendszerváltozás óta alkotott.

Igazán nem szokványos, hogy üzletembernek fotókiállítása nyíljék. Hogyan találkozott a fényképezéssel?

Gyerekkorom óta van fényképezőgépem, több-kevesebb rendszerességgel használom. Bizonyára mindenkiben van késztetés arra, hogy a verbalitáson kívül más módon is kifejezze magát. Valószínűleg a kézügyességem hiányosságai késztettek engem ennek a csodálatos eszköznek a használatára. Keresem azokat a véletlen vagy éppen tudatosan megalkotott – egybeeséseket, amelyek nélkül csak közhelyek jönnek létre. Ez sem baj, de a helye a családi albumban van. A lényeg az, hogy az, de csak az legyen a képen, ami a keresőben látszik. Az érdekesség nem érvényesülhet a valódiság rovására. Igyekszem reális és mértékadó maradni, nem televíziózáshoz hívtam befektetőtársakat: a rádiónak hangja van, képnek marad a fotózás.

Gréczy Zsolt

Arató András (49) építőmérnök. A Mélyéptervnél dolgozott, 1989-től a Dunaholding Rt. munkatársa, jelenleg a cég vezérigazgatója. 1994–95-ben a VOSZ társelnöke volt, 2000-től a Magyar Asztalitenisz Szövetség elnöke. Nős, három gyermek édesapja.

KAT-ÉTER

Poénos politika

A médiát nemcsak az eredendő kíváncsiság élteti, hanem a kisembernek az unalomtól való hisztérikus félelme. Ezért a rádióban és a televízióban minden percben történnie kell(ene) valaminek, ami szórakoztató. Még komoly napilapok is vadásznak az „érdekes, ám csöppet sem fontos", még épphogy szalonképes, bulváros hírekre, melyek relaxációs szolgáltatás gyanánt egy-egy pillanatra felderítik, (ha fel nem bosszantják) a gondterhelt olvasót. A szórakoztatásnak ez a terápiás formája annyit jelent, hogy civilizáció gyógyítsa azokat a bajokat, melyeket maga idéz elő. Ezért a kommunikátorok igyekeznek ironikus fénytörésben megmutatni a komoly, aggasztó jelenségeket, hogy a fogyasztó leegyszerűsítve, felülnézetben lássa a világ amúgy szövevényes, nyomasztó dolgait, amiket pár perccel előbb ugyanez a „jóságos média" döntött eléjük anélkül, hogy rámutatott volna összefüggéseikre.

A humor felülemelkedés, egyszersmind megkönnyebbülés illúzióját kelti. A derű magasából letekintve, úgy érezzük, urai vagyunk részint irányíthatatlan életünknek. E múló euforiában még azt is elfelejtjük, lidérces közérzetünk az oka, hogy egyre kevesebbet értünk abból, ami körülöttünk történik. Ha pedig valaki lerántja a leplet az ármánykodó politikai erőkről, megpróbálja megmagyarázni, mi rejtőzhet egy új parlamenti vagy kormányzati döntés mögött, rögtön az az érzésünk támad, hogy manipulálnak bennünket.

Viszont rögtön elalszik a gyanúnk, ha megpróbálnak bennünket rászedni. Mert szép lassan mindenből talkshow lesz. Eltűnnek a szakemberek, a valaha nagy tekintélyű, véleményformáló publicisták, oknyomozó újságírók, helyüket jópofizó, könnyen cserélhető műsorvezetők foglalják el, akik paralízises mosollyal az arcukon üres szócsépléssé silányítják a legfontosabb témákat is. Ilyen műsorokat bőséggel találunk ma már nemcsak a kereskedelmi, hanem közszolgálati adókon is, ahol áleszmecserék zajlanak. Mesteri vagy éppen átlátszó technikája van a nézőt megvezető műsortípusoknak, ahol a moderátor nem azt tudatosítja, miről van szó. Ellenkezőleg. Látványos eszközökkel azt sulykolja, miről nem lehet szó. Gyakran a tárgyilagosság látszatát keltő kerekasztal-beszélgetések is csupán álcázott talkshow-k, melyekben jobboldali kommentátorok azt mímelik, hogy érdemben elemzik ellenfeleiket, hogy közben minden adatot, érvet, idézetet meghamisítanak, így a méltatásból szitok, a szitokból méltatás lesz.

Bourdieu Az újságírás és politika című tanulmányában kifejti, hogy e könnyed, fölényes, hatalmi érdekek mentén szerveződő show-k alapja az a szelekció, melynek során kiválasztják azokat az idomított beszélgetőpartnereket (panelists), akik készséggel állnak rendelkezésre bármikor, készek a témát és a többi résztvevőt illetően minden engedményre. Hajlandóak a megalkuvásra, csakhogy learathassák a „médiahírnév" babérjait. A producerek hálásak a bérelt közszereplőknek, mert érvelésük cinikus, látszólag távolságtartó és frappáns, okfejtésük egyszerű, nemritkán demagógiába hajlik. Nem terhelik a nézőket tényekkel, bizalmas infókra, pletykákra, előítéletekre hivatkoznak. Ám igényt tartanak arra is, hogy függetlennek láttassák magukat, mégsem csodálkoznánk, ha kiderülne, hogy egyetlen hatalmi érdekcsoport politikai marketingesei.

Az utóbbi időben megfigyelhető, miként „gettósodtak" politikai vitaműsorok, melyek jobbos és balos társaságai egymástól hermetikusan elszigetelve tömjénezik önmagukat, és üzengetnek az ellenségnek. A szórakoztatóipar részévé vált poénos politizálásra hasonló veszélyek leselkednek, mint a showbussines túlfoglalkoztatott sztárjaira. Ahogy a kabarében, a magyar szappanoperában ugyanazt a tizenkét kopottas arcot látni minden csatornán, politikai showmenként is ugyanazt a kimerült tizenkét dühös embert látjuk a televízióban, ami fölemeli, de el is használja, hatástalanítja a személyiséget.

Stark R. László

AZ AHOGY TETSZIK KIZÁRÓLAGOS TÁMOGATÓJA A PANNON GSM

Amikor a Fidesz még nem polgári párt volt, a szélsőjobb hívei még ellenséget láttak képviselőjükben, aki ma ifjúsági és sportminiszter

Fidesz

„LISTEN TO YOUR HEART – HALLGASS A SZÍVEDRE, SZAVAZZ A FIDESZRE!" (1990)

„HA UNOD A BANÁNT, VÁLASZD A NARANCSOT!" (1994)

„ÉRIK A NARANCS" (1994)

„VAN MÁS VÁLASZTÁS – POLGÁRI MAGYARORSZÁG" (1998)

Horn Gyulának kormányfőként és ellenzékben is kijutott a gyűlölködésből, most pártja országos listájának negyedik helyéről kerül a T. Házba parlamentbe

Magyar Szocialista Párt

„A DEMOKRATIKUS MAGYARORSZÁGÉRT!" (1990)

„A MODERN, DEMOKRATIKUS MAGYARORSZÁGÉRT!" (1994)

„MSZP A MEGOLDÁS" (1998)

„MAGYARORSZÁG MINDANNYIUNKÉ!" (2002)

Kampányszlogenek 1990–1998

Az itt feltüntetett jelmondatok – pártszimpátiától függően – érzelmeket váltanak ki. Pozitív vagy negatív érzéseket, hiszen valamelyik mondatban mindannyian hittünk (esetleg hiszünk). Persze, ha valamelyik párt üzenetével nem értettünk egyet, nem mindig tudtuk (tudjuk) leplezni bosszúságunkat. A fotók azt bizonyítják, hogy közülünk sokan nem csak verbálisan tiltakoztak a nem kívánt politikai erő hatalomba igyekvése ellen. És e képek egyúttal azt is megelőlegezik, mire számíthatunk a következő hónapokban. Ízlelgessük hát a régi jelszavakat, és akinek van kedve, szembesítse ezeket az adott párt ma megfogalmazott üzeneteivel.

Magyar Demokrata Fórum

„TOVARISCSI, KONYEC" (1990)

„BÍZUNK ÖNBEN. BÍZZON BENNÜNK!" (1994)

„KÖSZÖNJÜK A NYUGALMAT.
A TÜRELEM EREJÉT." (1994)

„REND, BIZTONSÁG, GYARAPODÁS" (1998)

Magyar Szociáldemokrata Néppárt

„AZ ÚJRAKEZDÉS ASSZONYA" (1990)

Kereszténydemokrata Néppárt

„CSALÁD, GAZDASÁG,
SZOCIÁLIS IGAZSÁG ÉS TISZTESSÉG" (1994)

Független Kisgazdapárt

„BORT, BÚZÁT, BÉKESSÉGET!" (1990)

Magyar Igazság és Élet Pártja

„MIÉPÍTKEZÜNK" (1998)

Szabad Demokraták Szövetsége

„VAN, AKI SZABADON SZERETI" (1990)

„TUDJUK, MERJÜK, TESSZÜK" (1990)

„SZÍVVEL, ÉSSZEL, TISZTESSÉGGEL" (1994)

„EGYÜTT SIKERÜLNI FOG!" (1994)

„EMELT FŐVEL MAGYARORSZÁG" (1998)

„HOGY TARTSUK A JÓ IRÁNYT" (1998)

Összeállította: Dreissiger Ágnes

Ezt a plakátot nem firkálták össze, de aki elhelyezte Boross Péter képét egy vendéglátó egység mellé, nem tudta, a volt miniszterelnök egykor ebben a szakmában dolgozott – Önálló MDF-plakáttal már nem találkozunk

Kuncze Gábor egy elvesztett választás után ismét a pártelnöki székben találta magát. Kézfogó partnere jelenleg az UTE kormánytámogatott labdarúgó csapatánál áll alkalmazásban

Fotók: Habik Csaba

AZ AHOGY TETSZIK KIZÁRÓLAGOS TÁMOGATÓJA A PANNON GSM

ANC IGAZI NŐVÉ
AZSOL

Csábítás mesterfokon

A hastánc mintegy tíz éve, a keleti kultúrák népszerűsödésével indult el magyarországi hódító útjára. Valamennyi iszlám országban táncolják a nők, illetve számos helyen a férfiak is. Meglehetősen sokszínű, mivel államonként, sőt területenként is különbözik a zene ritmusa, a ruha vagy a mozdulatok.

A hastánc olyan fortélyokra tanítja meg a nőket, amelyeknek egyetlen férfi sem tud és nem is akar ellenállni. Ez a tánc azt fejezi ki, hogy a férfi megpróbálhatja elcsábítani a nőt, aki lehet hogy hagyja is ezt – mondta el Mahasti hastáncművésznő.

A zene, a mozdulatok, a különleges ruhák olyan misztikus világba repítik a táncosokat, amelyben teljesen ki tudtak kapcsolódni a napi stresszből. A tánc során olyan szerepeket is eljátszhatnak, amelyekre legfeljebb csak romantikus álmaikban gondoltak, így lehetnek háremhölgyek, távolságtartó hercegnők vagy akár kurtizánok is. A nők önbizalma is megnő a tánccal, hiszen különleges, férfiakra csábítóan ható tudásra tesznek szert. Önmaguk és mások iránt is toleránsabbá válnak, mivel miközben meztelen hassal táncolnak, kiderül, nem érdemes takargatniuk a testüket, hiszen a többiek alakja sem tökéletes. A mindennapokban, különösen a munkahelyen, nehéz igazi nőként viselkedni, a hastánc során viszont épp hogy nem keménynek és harciasnak, hanem lágynak és odaadónak kell lenni.

A hastáncra 7 és 77 éves kor között bárki képes lehet. Sok 40-50 éves nő azért kezdi el, mert a gyerekei felnőttek, végre van szabadideje, a fárasztó, idegeskedéssel járó munka után azonban nincs kedve az ugrálós, hangos zenével járó tornához.

Ráadásul sokak szégyellik is felesleges kilóikat, ami a hastáncnál kifejezetten előny. Terheseknek és újdonsült édesanyáknak is hasznos, mert éppen a szüléskor szükséges izmokat erősíti meg, illetve felgyorsítja a test regenerálódását – mesélte el saját tapasztalatait Mahasti. Azt is hozzátette azonban, az azért nem tanácsos, hogy bárki is a terhesség alatt kezdjen el hastáncolni.

Magyarországon csaknem minden tánciskolában tanítanak hastáncot, de külön hastáncra szakosodott stúdió egyelőre csak egy működik. *VoG*

ÉLETRECEPTEK

Titkok terhe

Nemrégiben zaklatott fiatal nő keresett fel, házasságának váratlanul kirobbant krízisében kért segítséget. A beszélgetés során kiderült, hogy a probléma valójában nem váratlan. A házasság az asszony számára néhány éve már kiüresedett, örömtelenné vált, de a jól bejáratott családi életet nem akarta felborítani. A válság azért tört ki, mert egy szép napon elöl felejtette gondosan vezetett és jól őrzött naplóját, amit a férje természetesen megtalált, elolvasott, és a tudomására jutott felesége diszkréten kezelt szerelmi viszonya. Toljuk most félre a történetet, és először vegyük szemügyre, hogyan is állunk a titkokkal, mi a szerepük az életünkben.

A gyermeklélektan számon tartja, hogy a titoktartás képessége nagyjából a szabálytudattal együtt tíz-tizenkét éves korban alakul ki. Tudjuk jól, milyen nehéz egy kisebb gyereket bevonni, mondjuk egy születésnapi meglepetésbe, a pofijára van írva, hogy titkot őriz, és alig várja, hogy kifaggassák. Később a rábízott titok növelve egyéniségének fontosságát, segít a gyereknek a személyiség megerősítésében. Kapcsolatainak szövődésébe is belejátszik, hiszen a közös titkok növelik az összetartozás érzését.

A titoktartás képessége felnőttkorban válik igazán lényegessé. Gondoljunk arra, hogy teljes életpályák – a papé, az orvosé, az ügyvédé, a pszichológusé a katonáké és a rendőröké – épülnek a hiteles és megbízható titoktartásra. Az államtitkokat, az üzleti titkokat és a többit talán már említeni sem kell ahhoz, hogy lássuk, mennyire fontos, némelykor sorsdöntő ez a képesség.

Ám ha ez így van, miért ismerünk mindannyian e tekintetben megbízhatatlan, mindent kifecsegő embereket? (Az információk haszon fejében való kiszivárogtatásának örök divatját nem tekintem a témánkhoz tartozónak). Általánosságban azt válaszolhatjuk, hogy az illető nem vált elég érett ahhoz, hogy viselje a titkok őrzésének terhét. A titok ugyanis nemcsak építi a személyiséget, de sok esetben meg is terheli, és ami a másik jelentős vonása kisebb-nagyobb mértékben elszigeteli az egyént a többiektől. Ez igen könnyen belátható, hiszen az, aki titkot tart, személyiségének egy részét kénytelen elzárni még a hozzá legközelebb állóktól is. Ezért van az, hogy az előbb említett profi „titokőrzők" általában zárkózottabbak az átlagnál.. Ha pedig kicsit közelebbről vesszük szemügyre a titkok kibeszélőjét, azt látjuk, hogy a fentieken túl nem tud ellenállni a jól értesültség csábításának. Aki jól értesült, és folyton érdekes pletykákat tud, esetleg anélkül válhat fontos emberré – ideig-óráig –, hogy valóban erős, jelentékeny személyiség volna.

Dr. Pál Mária
pszichológus

A főnöknek mindig igaza van?

CSÁNYI VILMOS
ETOLÓGUS SOROZATA

Az állatoknál a rangsor az erőforrások elosztásának egyszerű, de nagyon hatékony eszköze. Táplálékot, vizet, alvóhelyet, nőstényt – ezek mind erőforrások a biológusok szerint – mindig az kaphat először aki a rangsorban feljebb van. Ha marad, jut a következőnek is, ha nem, hát nem. Az állatok élete nem habos torta. Szüntelen ezért az egyéni versengés a rangsorbéli pozíciókért, mert ha valakinek előkelő hely jut, azt fajtól függően, jó darabig megtarthatja, a többiek ugyanis emlékeznek arra, hogy a hely megszerzése közbeni csatározások során ki győzött. Persze nem árt azt néha megerősíteni, minden ok nélküli csőrvágással, odaharapással. Ezért gyakran előfordul, hogy az efféle „szivatás" megtörténik, de mindig csak az előkelő pozíció tulajdonosa alatt elhelyezkedő valakivel, ugyanis ő az igazán veszélyes, őt kell néha móresre tanítani. Az ember nagyon szociális fajta, és ezért kifinomult érzéke van a rangsorhoz. Az emberi rangsor természete azonban egészen más. Csak a legprimitívebb csoportokban, gyerekek csoportjaiban, utcai bandákban számít, hogy ki milyen erős, és csak ilyen helyen döntik el verekedéssel a rangsorbéli pozíciókat. Az emberi rangsort a legtöbbször tanult szabályok alapján alakítják ki. Egy vállalat, párt vagy más szervezet működési szabályzata pontosan meghatározza, hogy ki kinek dirigálhat, és bonyolult szövetségek versengése befolyásolja a pozíciókat. Az erőforrások megszerzése nekünk is fontos dolog ugyan, de az emberi rangsor a legtöbbször a parancsolgatásról, döntési lehetőségekről szól. Az emberek imádják, ha ők dönthetnek el valamit.

Amikor az első farkasok csatlakoztak hozzánk, meglepve tapasztalhatták, hogy ezek az emberek igen finom népek, mert ha valaki – mármint egy farkas valaki – az ő megszokott módján néhány jól célzott harapással előre akar jutni a rangsorban, odacsapnak ugyan a bunkóval, de azután a helyére tett egyén, megáll a farkasész, ugyanúgy kap a finom falatokból, mint eddig. A farkasoknál igen kemény a rangsor, és ők szinte egész életükben azért harcolnak, hogy egyszer a rangsor csúcsára jussanak. Az alfa farkas a „falkavezér" ehet is, ihat is, dönthet is, de állandóan résen kell lennie. Amint hibázik vagy a gyengeség jeleit mutatja, a béta máris ott terem és megkísérli a főnökség megszerzését.

A farkasból lett kutya természetesen belátta, hogy itt szó sincsen falkáról és a főnökké válás farkastörvényeiről, itt békés családi viszonyok uralkodnak. Apa és anya van, akiket persze tisztelni kell, meg a sok gyerek, akiket szintén – bár a kisebbeket azért egy-egy odakapással a helyükre lehet tenni, ha nem szaladnak azonnal bömbölve az apához, anyához – szóval itt sokkal bonyolultabbak a viszonyok. Az idegeneket például néha meg lehet kergetni és szabad kicsit beléjük harapni, ezt még némely kutyaiskolában tanítják is, máskor meg az idegeneket mindenféle szagolgatás és fenyegetés nélkül, csak úgy beengedik az otthon legbelsejébe, és még felugrálni se szabad rájuk. Szóval itt nagyon bonyolultak a dolgok, az emberek mindent maguk szeretnek eldönteni, rájuk kell hagyni a dolgokat, és akkor jó élete lesz a kutyának.

Nos a felismerést genetikai változások követték, úgyszólván azonnal, és kialakult a kutya megfelelő érzékenysége az emberi rangsorhoz, ami leginkább az emberéhez hasonlít persze, kivéve a fajfenntartás esetét mert ott megmaradtak a régi szabályok, és még mindig az erősebb kutya…

Szóval senki se aggódjon, amikor élete első kutyájaként egy két hónapos palotapincsit hazavisz, nem kell majd megverekednie vele a „falkavezérségért". A kutyások között sajnos eléggé elterjedt az a hiedelem, hogy kutyájukkal együtt falkát képeznek és ezért szegény kutyákat úton-útfélen püfölik, nehogy eszükbe jusson a falkavezérség. Csak hát a kutyák szorgalmasan olvassák az etológiai irodalmat, és régen felhagytak már a vezéri ambíciókkal. Igazából meleg családi fészket szeretnének, sok simogatást és szeretetet. Éppen úgy, mint a gyerekek. És éppen úgy, mint a gyerekeknek, meg kell tanulniuk az emberi rangsor természetét. Ki kinek fogad szót a családban? A kutyák figyelnek és követik a mintát. Nem az számít, hogy ki ad enni, még az se, hogy ki rúgja őket néha oldalba, hanem az a finom, csak az emberre jellemző, erőszak nélküli rangsor, ami egy normális embercsaládban magától kialakul.

Az emberi rangsor egyik természetes vonása az, hogy tiszteljük ugyan feljebbvalóinkat, de azért folyton keressük, hogy hol a határ, mit lehet még dorgálás nélkül megtenni, miért szól ránk a családfő, a főnök. A kutyák ezzel ugyanígy vannak. Ha a családfő szeszélyes, és egyszer megenged valamit, egyszer meg nem, akkor a kutyák mindig kipróbálják, hogy éppen most lehet-e. Csak a következetesség segít. Ritka emberi tulajdonság.

No meg persze vannak szabadelvű példányok, akik úgy gondolják, hogy a kutya is ember, ő is szeret néha eldönteni dolgokat és végül is egy demokratikus társadalomban erre meg kell legyen a lehetőség. Jeromos például ilyen öntudatos egyéniség. Szót fogad ő, elismeri, hogy a tradicionális családmodellben a családfő, mármint én, hivatott a nagy dolgokban irányt mutatni. De ha az a nyomorult kis Bubu merészel elsétálni az ajtónk előtt, amit én szó nélkül hagyok, teljesen érthetetlen okokból, akkor Jeromos kezébe veszi dolgokat, és jól megmondja neki a magáét, csak úgy zeng a ház, majd utána azonnal hozzám jön, és odasimulva arról biztosít, hogy még a legszélsőségesebb liberálisok is szeretik a családjukat.

KÜLÖNÖS TÁRGYAK

Chippendale, de nem fiúk

A félreértések elkerülése végett: e helyen nem a magyar nők körében bizonyára sikeres vetkőző férfiak népszerűsítése következik – ezt meghagyjuk más fórumoknak – pusztán a fenti név jelentéstartalmát szeretnénk itt némiképp bővíteni.

Thomas Chippendale (1718–1779) ugyanis nem az éjszakai szórakoztatóiparban nyújtott teljesítménye miatt érdemel említést, annál inkább érdemessé teszi erre az angol rokokó bútorművészetre gyakorolt befolyása. 1754-ben jelenik meg a The Gentleman's and Cabinetmakers Director című bútor mintakönyve, amely új, friss áramlattal gazdagította a korabeli formatervezést.

Az Anna és György korabeli barokk korszak (az úgynevezett „diófa korszak") elemeinek és a XIV. Lajos stílusízeinek vegyítése mellett nem hiányozhattak belőle a gyarmattartó országok rokokójában oly népszerű kínai motívumok sem. A chinoiserie a pagodaszerű baldachinok, a bambuszbútoroktól kölcsönzött áttört geometrikus szerkezet formájában számtalan helyen jelentkezik, felbukkan. Kétségkívül a legnagyobb sikert az ülőalkalmatosságok hozták meg az asztalosműhelynek szerte az országban és külföldön egyaránt. Az angol barokkból örökölt úgynevezett „claw and ball" karom és gömb formában végződő cabriole lábak felső végükön erőteljes, faragott fejezettel kapcsolódtak a trapéz alakú ülőfelülethez. Az áttört, pagodatető vonalát imitáló ívvel lezárt háttámlák szinte végtelen számú variáció létrehozását tették lehetővé a mester számára. De nem kímélte ez az új divatirányzat a többi jellegzetes angolszász bútordarabot sem, mint például az állóórákat a többajtós, zárt könyvesszekrényeket, amelyeknek elsősorban nagy üvegajtajain alkalmazták a keleti bútorokra jellemző rácsos, geometrikus faszerkezetet. A mahagóni mélybarna tónusához társított határozott és világos, élénk színek sárga, bordó, világoskék selyemkárpitok tették kontrasztosabbá e bútorok megjelenését és varázsolták harmonikussá és egyedivé a XVIII. századi angol otthonokat.

Szalóczi Péter

Az oldalt szerkeszti: **V. Bálint Éva**

rai vezetőket és termeszetesen a kerület vállalkozóit.

nem kényszert jelent, sokkal inkább olyan védjegy, amiben mél-

Iparkamara elnöke és *dr. Tóth József*, a kerület polgármestere.

Ingyenes torna nyugdíjasoknak a Láng Sportcsarnokban

Egy kicsi mozgás mindenkinek jó

Kevés olyan hasznos foglalkozás van az ember életében, mint a sportolás. Gondos szülők már az egészen kicsi gyermeküket viszik sportolni, mondván, egy kis mozgás lecsillapítja az izgőmozgó emberszerkezetet.

Idővel a gyermek önállósodik, és egyszer csak azt veszi észre az ember, hogy kedvet kapott a dologhoz, már egyedül megy le a tornaterembe, úszik a Hajósban, jár ki futni a Margitszigetre vagy nagyokat kirándul a budai hegyekben.

A sportolás az a tevékenység, amit sosem késő elkezdeni, újrakezdeni. Persze egyszerűen csak folytathatjuk is. A lényeg a lelkesedés.

Ebből pedig nincs hiány kedden és csütörtökön dél körül a Láng Sportcsarnokban. A kedvelt kerületi szabadidőközpont üzemeltetői szerint az egyik legsikeresebb foglalkozásuk a nyugdíjastorna.

Nyújtó, lazító és erősítő gyakorlatokat végeznek

Hetente két alkalommal 1-1 órán át *Halász Krisztina* tartja a foglalkozásokat, amelyeken a nyugdíjasoknak kifejlesztett nyújtó, lazító, erősítő gyakorlatokat végeznek. Itt persze nem az a lényeg, hogy ki mennyit bír, hanem hogy egyáltalán ott van. Együtt lenni, akár új barátokra lelni, és közben mozogni, egészségesen élni.

Mindezt a kerületi nyugdíjasoknak ingyen biztosítja a XIII. Kerületi Önkormányzat Sport- és Szabadidő Központ Kht. A december óta tartó foglalkozásokon átlagban közel negyvenen vesznek részt.

Kedves nyugdíjasok! Van még hely, jöjjenek! Sportolni sohasem késő!

Sz. T.

foglalkozások az iskola több helyszínén folytak. A tornateremben felsős tanulóink a testnevelő tanárok vezetésével, sporteszközökkel tartottak bemutatót. A gyerekek csodálatos pasztell-

összebarátkoztak a látogatókkal, beszélgettek a japán és magyar iskola életéről.

Az ismerkedés a számítógépes szakkör rövidfilm-bemutatójával zárult.

LEHEL
OPTIKA
INGYENES
SZEMVIZSGÁLAT
-50%
1 évesek lettünk!
LEHEL Piac, Emelet
(a mozgólépcsőnél)
Hétfő–péntek 9.00–18.00 ■ szombat 9.00–13.00
Telefon: 288-6960

Művészettel az előítéletekkel szemben – Art Against Stigma

2005. január 19-én nyílt meg az Art Against Stigma (Művészettel az előítéletekkel szemben) című vándorkiállítás a Hilton Budapest WestEnd Mezzanine emeletén. A kiállítást *Melocco Miklós*, Kossuth-, Munkácsy-díjas szobrászművész, *Rihmer Zoltán* pszichiáter és *Gábor S. Pál* zeneszerző nyitotta meg.

Szorongások, vágyak, érzelmek...

A filozófusokat, tudósokat, művészeket régóta foglalkoztatja az a kérdés, hogy mi az összefüggés a kiemelkedő teljesítményt nyújtó személyek szellemi produkciója és pszichológiai, pszichiátriai adottságaik között. Már az ókori görögök is megfigyelték, hogy a hírességek között sok a melankóliás, mai szóval mániás személyiség. A XIX. században a skizofréniával hozták összefüggésbe a kiemelkedő művészi, tudományos, politikai teljesítményeket.

Felix Post angol pszichiáter közel tíz évig tartó kutatómunkája során háromszáz híres ember, köztük Csajkovszkij, Tolsztoj, Hemingway, Modigliani naplóját vizsgálta és megállapította, hogy többségük személyiségét pszichiátriai betegség, legtöbbször mániás depresszió, alkoholizmus jellemezte. Hasonló eredményre jutott *Czeizel Endre* is, aki a magyar költők életútját elemezve – Balassitól Nagy Lászlóig – döntő többségüknél mániákus depressziót talált. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy minden művész pszichiátriai beteg vagy fordítva. Arról van szó, hogy a kiemelkedően magas kreativitás, amely személyiségfüggő, kapcsolódhat ezen betegségi körökhöz.

A világon számos olyan ember él, aki pszichiátriai zavarokkal küzd. Gyógyításuk egyik alapmódszere a művészi alkotás, amely itt nem más, mint a megbomlott belső harmónia művészi kivetítése. A *Művészettel az előítéletekkel szemben* című nemzetközi vándorkiállítás is ebből a célból jött létre. Budapest után Tel-Avivban, Oslóban, Koldingban, Dublinban és Krakkóban mutatják be azokat a képeket, amelyeket először állítanak ki közösen „nem beteg" hivatásos művészek és pszichiátriai betegek.

A kiállítás megrázóan tökéletes. Alkotóik a szorongásaink, a vágyaink, a látens érzelmeink, a magányunk és szeretethiányunk tökéletes kifejezői. Ők, akik ismerik a csendet, amely körülvesz bennünket, akik látják az elforduló arcokon a félelmet, akiknek emberi kapcsolataik a szemünk láttára hullanak szét, megtanulnak az elszigeteltségben élni.

A vándorkiállítás egyetlen magyar tagja, *Rácz Gabriella* amatőr festő mondja: „...úgy gondolom, hogy ez a kezdeményezés lehetőség egy olyan világ megismerésére, amely művészi és érzelmi értelemben is felkelti a néző figyelmét, és óhatatlanul megváltoztatja a pszichiátriai betegségben szenvedőkről eddig alkotott véleményt..."

A kiállítás megtekinthető: 2005. február 5-ig, naponta 9–19 óra között.

Helyszín: XIII., Váci út 1–3. Hilton Budapest WestEnd, Mezzanine emelet.

Vajda Ildikó

Díjmentes hallásgondozás

Ingyenes hallásmérés, fülészeti- és számítógépes beszédértés vizsgálat
Audiológiai szakrendelés, tanácsadás
Digitális és programozható, fülben és fül mögött viselt hallókészülékek
Díjmentes próba, illesztés, kontroll

viton
1062 Bp, Andrássy út 76. Tel: 311-5058, -71
Nyitva: H-P 8-17 h. Orvosi rendelés: 9h-tól

Allocco Miklós, szobrászművész

a 60-as évek végétől friss lendületet hozott már a szelíd magyar pop-art is, amely a szlovénia-szimbolumokkal szalatva hétköznapi valóságszerűségével alapat és tudott is hatni. Ilyen például a művész ady-szobra.
(emlitve)

Gábor Ernő: Kiss Nagy András szobrászsága.
Kritika, Budapest, 1946. nov. 9. dd.

Melocco Miklós szalvárdzsamúvész

Kecskeméten élt „Kodály emlékmű"-ve (emlékére)

Tandi Lajos: Szalvárdi 100 év mérlegén, Déli Magyarország, 1976. dec. 10.

Melocco Miklós, szobrász

— AZ ADY-CENTENÁRIUM alkalmából ősszel a debreceni Nagyerdei sétányon felavatják a költő szobrát, Melocco Miklós alkotását.

—: Ki

Népszabadság, 1977. márc. 2

8.o.

Melocco Miklós, szobrász

a hecskeméti művésztelep kiállítását a Magyar Művelődési Központban rendezték, melyen a művész művei szerepelnek, bronzból és fából épült benne.

Halász Ferenc: Bemutatkozik a művésztelep.

Petőfi Népe, 1976. nov. 7.

Melocco Miklós szobrászmüvész

A Bács-Kiskun megyei Müvelődési Központban, Kecskeméten rendezett kiállitásának megnyitása 1975. augusztus 17.-én lesz,- mint a lap közli a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. aug. 16.
XIX. évf. 33. sz. 8. lap.

Melocco Miklós szobrászművész

Ady Endréről készített alkotása Debrecen városi tanácsra már elkészült, csupán öntésre vár. (emlitve).

Hajdú-Bihari Napló, 1946. jan. 23.

Melocco Miklós, szobrász

L:Kokas Ignác

Rózsa Gyula:Egy igényes mügyüjtő 9.

Népszabadság, Bp.1977 jún. ~~182~~ 19.

1021

FOTO MTI — L. SOÓS

Fünf neue Skulpturen aus Bronze werden noch in diesem Jahr ungarische Städte an Kunstdenkmälern bereichern. Die Skulptur „Ady" von Miklós Meloccó wird in Debrecen, die von József Rátonyi, „Zwillinge", in Budapest aufgestellt.

Feiern zum baskischen Nationalfeiertag verboten

Madrid, 7. April (UPI) — ie spanische Regierung at in der Nacht zum Donerstag die für Sonntag geanten Feiern und Kundebungen zum baskischen ationalfeiertag verboten. ı einem Kommuniqué des nenministeriums hieß es ızu in Madrid, das Verbot i ausgesprochen worden, eil einige Gruppen den Naonalfeiertag zu einem „Tag es Kampfes gegen fundaentale Institutionen des aates" benutzen wollten. In en vergangenen Jahren war ; trotz der Verbote immer ieder zu Demonstrationen anläßlich des baskischen „Aberri Eguna" gekommen.

Die baskischen politischen Parteien — darunter die baskische Nationalistenpartei, die KP des Baskenlandes und sozialdemokratische und sozialistische Organisationen — hatten eine friedliche Demonstration in Vitoria angekündigt und einen gemeinsamen Ordnungsdienst mit mehr als 4000 Aktivisten organisiert.

Die Organisatoren haben trotz des Verbots angekündigt, den baskischen Nationalfeiertag würdig zu begehen.

ZYPER BEENDET

Kluft konnte nicht überbrückt werden

Wien, 7. April (APA) — Ohne eine Annäherung der Standpunkte wurden am Donnerstag die Verhandlungen zwischen den Vertretern der türkischen und griechischen Zyprioten über eine Lösung des Zypernproblems in Wien beendet.

„Es war nicht möglich, die bedeutende Kluft zwischen den Meinungen beider Seiten zu überbrücken", hieß es in einem Donnerstag veröffentlichten Abschlußkommuniqué. Man wolle jedoch „die Bemühungen fortsetzen, um die Differenzen beizulegen", wird in dem Kommuniqué weiter erklärt. Beide Seiten, wird weiter ausgeführt, stimmten überein, die Gespräche Mitte Mai unter der Ägide des UN-Zypernbeauftragten, Perez de Cuellar, in Nikosia fortzusetzen, um damit eine weitere Gesprächsrunde in Wien vorzubereiten.

Die Verhandlungspartner, Tassos Papadopoulos für die griechisch-zypriotische Seite und Umid Suleiman Onan für die Zypern-Türken, haben auf den seit einer Woche geführten Gesprächen vor allem territoriale Fragen (die Gebietsansprüche beider Seiten sowie die damit verbundenen Probleme der Bewegungsfreiheit, des

egierungsbeteiligung der Kommunisten

MELOCCO MIKLOS, szobrasz

Jelenleg folynak a tárgyalások Melocco Miklós sokat vitatott padon ülő Ady szobrának a Nagyerdőn a művészsétányon történő elhelyezése ügyében.. 760.old. 33.jegyz

SZ.KÜRTI KATALIN: A Debreceni Ady Társaság képzőművészei, 751. old

A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve, 1974.

Debrecen, 1975.

Melocco Miklós

Pécsett szobrot állítanak a nagy forradalmár költőnek, *Ady Endrének*. A szobrot 1977-ben avatják, a költő születésének 100. évfordulója alkalmából. Az egész alakos kőszobor megalkotására *Melocco Miklós* szobrászművészt kérte fel a Baranya megyei Tanács. Már kijelölték a helyét is: a középkori Barbakán közelében — a hajdani széles várárokban — meghitt hangulatú sétányt alakítanak ki, s ebben a pihenő-olvasó parkban helyezik majd el az Ady-szobrot.

Magyar Hirlap 1976/47/9

Melocco Miklós

„Ady szobor" (repro)

—: Ady szobor Pécsre.
Tükör, 1977. júli. 10-43 lap.

Melocco Miklós

Pécsett Ady szobrot állítanak fel, amelyik mű Melocco Miklós alkotása.

— : Ady szobor Pécsnek
Tükör, 1977. július 10 - 43 lap.

Melocco Miklós

Melocco Miklós Ady szobrát készítette Pécs számára. Ujabb Ady ábrázolásait Debrecenben állítják fel.

—: Ady szobor Debrecenben
Tükör, 1977 júli 17 - 43 oldal

Melocco Miklós

Miltatás

Bán András: „Ifjú szívekben élek"
Tükör, 1977. júl. 17 – 3 oldal.

Melocco Miklós, szobrász

lálkozhat a felesleges készlete
kőszködő szerv. 1975 júniusát
börzét — hétfőn kezdődik a h
Augusztus 5-ig a Váci úton
vanói ipari nagyvállalat és sz
liárd forint értékű készletét.
szati anyagokat, villamos gé
keket egyaránt. A tapasztalat
erre a pár napra érvényes; t
létre a vállalatok között.

– : Ady
Est 3

Melocco Miklós, szobász

L. Blaskó János

— szobrászmester ..

Esti Hírlap, Br. 1977. máj. 27.

4.

Melocco Miklós

1975 áprilisában pályázatra kérik fel a művészt.

Fekete Judot: "Humáncentrikus".... "heterocentrikus"....
Művészet, 1977. július - 40. oldal.

Meloccó Miklós

A nemrég fölállított kecskeméti Kodály-emlékmű szobrásza, **Meloccó Miklós** (építésze: Kerényi József) műhelykísérleteit mutatta be augusztusban. (Művelődési Központ, Kecskemét.)

Forrás 1975/11/ borító

1021

Először: a Fővárosi Tanács, máskor valamelyik megyei, városi tanács, olykor egy társadalmi vagy tömegszervezet dihatározza: szobrot állít. A határozat megszületése után a Képzőművészeti Lektorátus tervpályázatot ír ki. A témától és a feladattól függően 3–10 művészt kérnek fel a pályamű tervének elkészítésére. Ezek a művek gipszből készülnek, negyed-fél méteres nagyságban. Sorsukról zsüri dönt, s az elfogadott tervet a művész, most már végleges formájában megalkotja, de még mindig csak gipszből. E modell alapján készíti el a szobrot az 1954-ben alakult Képzőművészeti Kivitelező Vállalat.

Csaknem minden köztéri szobor, emlékmű, dombormű tőlük kerül a fővárosba és vidékre; kőszobrászok, öntők, cizellőrök, rézművesek dolgoznak a hatalmas műhelyekben.

Benke Zoltán kőszobrász most éppen Melocco Miklós Ady-szobrán dolgozik. Vésővel faragja a mészkövet, s a kezdetben formátlan kőtömb egyre jobban hasonlít a mellette álló gipszmodellhez.

– Szobrász szerettem volna lenni, de nem vettek fel a főiskolára – mondja. – Kitanultam a kőfaragást, majd 1969-ben ide kerültem. Itt szabadultam fel, négy évig tanultam a kőszobrászatot. Szeretem a munkát, bár csak az alkotás illúzióját adja, hiszen precizen alkalmazkodnom kell a művész elképzeléseihez. De azért az én tevékenységem is benne lesz az elkészült szoborban.

Az Ady-szobor süttői mészkőből készül; felhasználnak ezenkívül tardosi vörösmárványt, s néha – mivel igen drága: egy köbméter 25 ezer forint – carrarai márványt is. (Utoljára Somogy Árpád Vörösmarty-portréját készítették e nemes anyagból.)

A másik műteremben Rácz Edit plasztikáján dolgoznak (az egyik budapesti óvodában helyezik el), mellette Németh Mihály Anya gyermekével című bensőséges, szép alkotása készül (ez a mosdósi gyermek-tüdőszanatórium parkjába kerül). Már csaknem elkészült Mikus Sándor domborműve, amelyet a csepeli Tanácsház téren állítanak fel és Illés Gyula díszkútja (a mohácsi emlékparkban lesz a helye).

A már kész, de még el nem szállított alkotásokból állandóan változó szabadtéri

GYÖRKEI JENŐ:

Spanyo

„Egész Spanyolország felett felhőtlen az ég!"

Szobor születik...

„... és ezennel átadom az új művet fővárosunk lakóinak."
Évente átlag húsz-huszonkét alkalommal hangzik el ez a mondat valahol Budapesten, s jóval többször vidéken.
De mi minden előzi meg ezt az ünnepélyes pillanatot ...?

tárlatot rendeznek az épület túloldalán, a Városliget egyik csendes zugában levő parkban. A szobrok előtt táblák közlik, kinek az alkotása és hol állítják fel véglegesen. Ottjártunkkor Borsos Miklós új műve mellett – amely a győri Rába szálló elé kerül –, láthattuk Kárpáti Anna kedves Zsiráf szobrát, Kiss Kovács Gyula monumentális Dózsáját (Dunaújváros lesz az otthona). Az utóbbi két szobor bronzból készült és a vállalat kőbányai telepén öntötték.

Kőbányán „találkoztunk" a Hősök teréről elszállított millenniumi emlékmű hatalmas lovas szobraival is, melyeket 1973-ban emeltek le talapzatukról.

– Ezek a szobrok több mint hatvan éven keresztül díszelegtek az emlékmű jobb és bal oldali körívének tetején – mondja Kocsis János üzemvezető. – Túléltek két világháborút, sok kemény telet és forró nyarat. Ám az idő nem múlt el nyomtalanul felettük, s a lovas szobrokon a szokásos ellenőrzések alkalmával olyan sérüléseket fedeztek fel, amelyeket helyben nem lehetett megjavítani. Így kerültek hozzánk.

Nagy munka volt leemelésük és ideszállításuk: a szoborkompozíciók nagysága négy és fél méter, egy ló súlya négy és fél tonna, a bronzfigurák összsúlya több mint 25 tonna.

– Leszerelés közben derült ki, hogy mennyire sürgős volt már a felújítás: a lovak lábai az idők során annyira „elsorvadtak", s a figurák belső tartószerkezete olyan mértékben tönkrement, hogy a statikai egyensúly már-már megbillent, s az egyik ló lába, valamint a háborút szimbolizáló nőalak kezében tartott kígyó feje már leemelés közben darabokra tört.

Az emlékmű restaurálása mellett sok új bronzszobor készítésén munkálkodnak Kőbányán. Vígh Lajos cizellőr éppen Farkas Aladár Ülő munkásőrén dolgozott; készült Marton László Ruhát mosó nő című alkotása, Lessenyei Márta Tornázó fiúk-ja, Asszonyi Tamás díszkútja, Varga Imre Kodály-szobra.

Talán még ebben az esztendőben lehull róluk a lepel, elhangzik a cikkünk elején idézett mondat, s új alkotásokkal gazdagodik majd egy-egy tér, park, középület ...

KÁRPÁTI GYÖRGY

NÉMETH ERNŐ felvételei

Hol nyugszik a Kossuth-dalok szerzője?

Müller József rejtélyes élete

Kiss Béla, aki felkutatta a Müller családot

Fénykép csak Müller József egyik testvéréről, Mátyásról maradt ránk

A sír, amely megoldhatja a titkot

NÉMETH ERNŐ felvételei

„Fel, fel, vitézek a csatára, a szent szabadság oltalmára . . ."

— Azon a reggelen is hallgattam a rádióban az ismert Kossuth-indulót. Akkor is, felötlött bennem, milyen jó lenne megtudni többet is a híres Kossuth-nóták komponistájáról, Müller Józsefről. Csak a nevét tudtam, meg azt, hogy idevalósi volt. Egyszer csak támadt egy ötletem . . .

A hat évvel ezelőtt elkezdődött kutatás első pillanatait idézi fel Kiss Béla mohácsi helytörténész. A történelmi múltú város szülötte ő is. Már gyermekkorában gondoltam rá hamarabb, hogy megkérdezzem egy idős kolléganőmet, aki akkor még élt, név szerint Müller Máriát, nincs-e valamilyen távoli rokonságban a hajdani Müller József zeneszerzővel. Igennel válaszolt. Segítségével felkutattam a még élő leszármazottakat, s a nemzedékről nemzedékre öröklődő történetekből állt össze a kép.

Müller József igen tehetséges karmester és zeneszerző volt. A híres Kossuth-induló és más 48-as honvédindulók, katonadalok komponistája. 1848-ban [illegible]

— Sokáig őrizte István bácsi — Müller János ükunokája — Müller József kottáit és egyéb családi papírokat. Talán azért maradt éppen őnála, mert zeneértő, zeneszerető ember volt, tudta, milyen értékesek azok a kották. Többször is kijelentette, hogy halála után a családra hagyja az iratokat. Felesége azonban nem adta ki a kezéből azokat, s mivel férje után hamarosan ő is meghalt, családjából örökölte valaki a hagyatékot. Hiába pereskedtünk, nem tudtuk megszerezni, csak arról értesültünk, hogy értéktelen kacatként elégették valamennyit.

Azért szellemi örökséget mégiscsak hagyott a hajdani Müller József. Úgy mesélik, a család nemzedékről nemzedékre őrizte és továbbadta a forradalmi gondolatot, a hazaszeretet érzését. Következetesen kitartottak Müller József hite mellett, annyira, hogy még az első világháború utáni időkből is ismeretes az a történet, amely szerint a Müller család — valahányszor szavazni kellett — elbújdosott a szőlőhegyen. „Nem szavazunk ilyen kormányra" — mondták.

Névtelen sírban

Müller József közvetlen utóda özvegy Ince Gyuláné. Ő a forradalmár zeneszerző dédunokája. Sok értékes adat származik tőle is, de sajnos — mint Kiss Béla el-

SAJTÓHÍRADÓ
BUDAPEST, IX., TÜLKI UT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-126
1976 JUN 24
LOBOGÓ

Melocco Miklós, szobrász

Megemlítve.

P. Szücs Julianna: Nérömaratelő 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 2.

Telocco Miklós

Neve emlitve

Vadas József: Hány szobor van Budapesten?

Látóhatár 73/ szept 195. 8.

Rebecca Tiklos Stobrovi

Kostely evangelíkům
Pro

Listopadový 74 / dec. Borisík

Melocco Miklós szobrászművész

a vácrévei gimnázium Ady-galériája 1972-ben alakult és ma már több mint 50 műtárgyat biztatóan. a kollekció Ady képmása szerepel, a művész alkotása.

Lasonci Miklós: Iskolagaléria.
Magyarország, 1974. szept. 1.

Melocco Miklós szobrászművész a Közművelődési Palota kupolájában rendezett kiállítása aug. 20.-ig lesz nyitva.

Szegedi Ünnepi Hetek 1944.

Délmagyarország (Szeged) 1944. aug. 6.

Melocco Miklós szobrászművész a Művelődési Palota kupolájában aug. 20.-ig látható a művész kiállítása.

Szegedi Ünnepi Hetek 1974.

Délmagyarország (Szeged) 1974. aug.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Melocco Miklós szobrász-
művész

1973 APR 13

Magyar Nemzet

∞

Melocco Miklós szobrászmű-
vész és Sváby Lajos festőmű-
vész munkáinak bemutatója
április 14-én szombaton dél-
ben nyílik meg a Petőfi Iro-
dalmi Múzeumban.

1071

Melocco Miklós

Radnóti szobrát a jánoshalmi
Radnóti Gimnázium melletti téren
leplezték le

Magyar Nemzet 1974

October 24
3. old

Melocco Miklós, szobrász

Megemlítve: Ady c. szobra.

Rózsa Gyula: Czóbel, a hübelykujj után

7.7.

Népszabadság, Bp. 1973. dec. 9.

Melocco Miklós, festő

Kiállítása nyílt meg
a főv. Műv. Házban.

— :o Melocco Miklós ..... 8.

ESTI HIRLAP Bp. 1974. jan. 11.

Melocco Miklós szobrán

Táblát a fův. Műv. Házban láthat.

– : A két vége kulturális programban 9.

Népszabadság, B.p. 1974. jan. 19.

Kelocco Kelikós

Radnóti Kelikós repr.

XIV. Kegyes Nyári Tárlat
1973. jul. 22 – sept. 16.

Melocco Miklós, szobrász

A kecskeméti kvadrily – emlékmű szobrán alkotója.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. szept. 8.

Melocco Miklós, szobrász

A keszkenőtől Kodály-szobor alkotója.

— : Kodály-emlékmű

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974 szept. 7.

Melocco Miklós

1974. júl. 17-én Szegeden a Móra Ferenc Múzeumban kiállítása nyílt.

Népszava, 1974. júl. 9. 102 sz. 158 m. 5p.

Melocco Miklós szbrász

Részt vett a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson a Műcsarnokban, 1968-ban.

Kortárs 1968/10 1673. old.

Melocco Miklós szobrász

Részt vett a Studió 1970, évi kiállitásán.

Kortárs 197o/7 1172. old.

Melocco Miklós

Radnóti Miklós bronz

60x100cm

XIV. Szegedi Nyári Tárlat

1973. júl. 22 – szept. 16.

Meloccó Miklós

Most a Fővárosi Müvelődési Házban állit ki, legutóbbi kiállitása a Pető i irodamli Muzeumban volt.

Magyar Hirlap 1974/29/6

Melocco Miklós

Bartók Béla mellszobrát II.2-án avatták
fel a győri Bartók Béla Zenei Ált.iskolában.
a szobrot Melocco Miklós készitette.

Magyar Hirlap 1974/33/13

Melocco Miklós

szobrász

/

A váci Hajógyárban - Pokolsri gyár Révkikötőben elhelyezendő szobrászati elhatás pályázatán vett részt.

– : Képzőművészeti pályázatok. Művészet, 1974. március – 48 oldal.

Melocco Miklós szobrászművész

a Műcsarnokban rendezett Stúdió 58-68 c. kiállítás szerepelnek művei.

Kl. a.: Stúdió 58-68
Petőfi Népe, 1968. dec. 23.

Melocco Miklós szobrai

● *ADY-SZOBROK. Melocco Miklós Munkácsy-díjas szobrászművész Ady-szobraival gazdagodott a Kecskeméti megyei Művelődési Központ. Ugyanis a művész, akinek a közelmúltban kiállítása volt az intézményben, „Álló Ady" és „Ülő Ady" című szobrait a művelődési központnak ajándékozta.*

— :o Ady-szobrok

12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. szept. 20.

78

Melocco Miklós, festőművész

L.: Bonyn J.

Rózsa Gy.: Fiatal grafikusok ... 47.

Népszabadság, Bp. 1976. aug. 6.

Melocco Miklós

a IV országos nyári tárlaton szerepelt, az V. tárlaton nem

Alföld 1976/10/88

Szabó:Mire kivánesi a látogató

Melocco Miklós

X29

ADY-SZOBROT AVATTAK tegnap Tatabányán, a nagy költő születésének közelgő 100. évfordulója tiszteletére. A szobor Meloccó Miklós kecskeméti szobrászművész alkotása. A bányászváros Népparkjában leplezte le dr. Ravasz Éva, a városi tanács elnökhelyettese.

Magyar Hirlap 1976/257/lo

Jelocco Miklós

Vers emlitve.
Rózsa Gyula: József A. a
szobrászatban c. cikkben

Kritika 74/8 31.o.

Melocco Miklós

7

„Sirály" c. opera emlékére

Magyar Nemzet 1973 május 17
4. old.

6

Melocco Miklós

„Nagy Balogh táncos"
„Kéz és láb" c. rajzai emlékére

Ma gyar Nemzet 1973 május 17 4.old.

Melocco Miklós

„A Zöldi" (Sulkéy Ferenc)
„Bevetetlen" c. regényei emlékére

Ma gyar Nemzet 1973 május 17 4.old.

Molocco Miklós

4

Szónok

„Tanyl Herald" c. opera

emlitve

Magyar Nemzet 1973 május 17 4.old.

J

Melocco Miklós

„Harminccves ampon"
„Kender Béla halálti maszk"
c. művei emlékez

Magyar Nemzet 1973 május 17 4.old.

2

Molocco Miklós

„Ady
„József Attila" szobrai
emlékére

Magyar Nemzet 1973 május 17 4.old.

Melocco Miklós 1

Szobrai a Petőfi Irodalmi Múzeumban szerepelnek kiállításon

Magyar Nemzet 1973 május 17
4. old.

Mellocco Miklós

a Művészmalomban rendezett Stúdió 57–68 c. kiállításon szerepelnek alkotásai.

Gy. A.: Stúdió 57–68
Fejér megyei Népújság, 1968. dec 23.

Melocco Miklós

„Snülő nő és bába" (szobr.)

(repr.)

a X. Miskolci Orsz. Népművészeti kiállítás anyagából.

Kiállításról – kiállításra.

Népművelés, 1969. febr.

Melocco Miklós

Méltatás

Szabyhajos: Gulka Béla
Művészet, 1978. június – 48 lap.

Melocco Miklós

Megírták Melocco Miklóst, hogy az Ossziegnél a 29. sz. házat emléktáblával díszítse.

—: Utóiri munkák.
Művészet, 1978. április - 45. lap.

Melocco Miklós

1985
DECEMBER
Nyárnapnyár

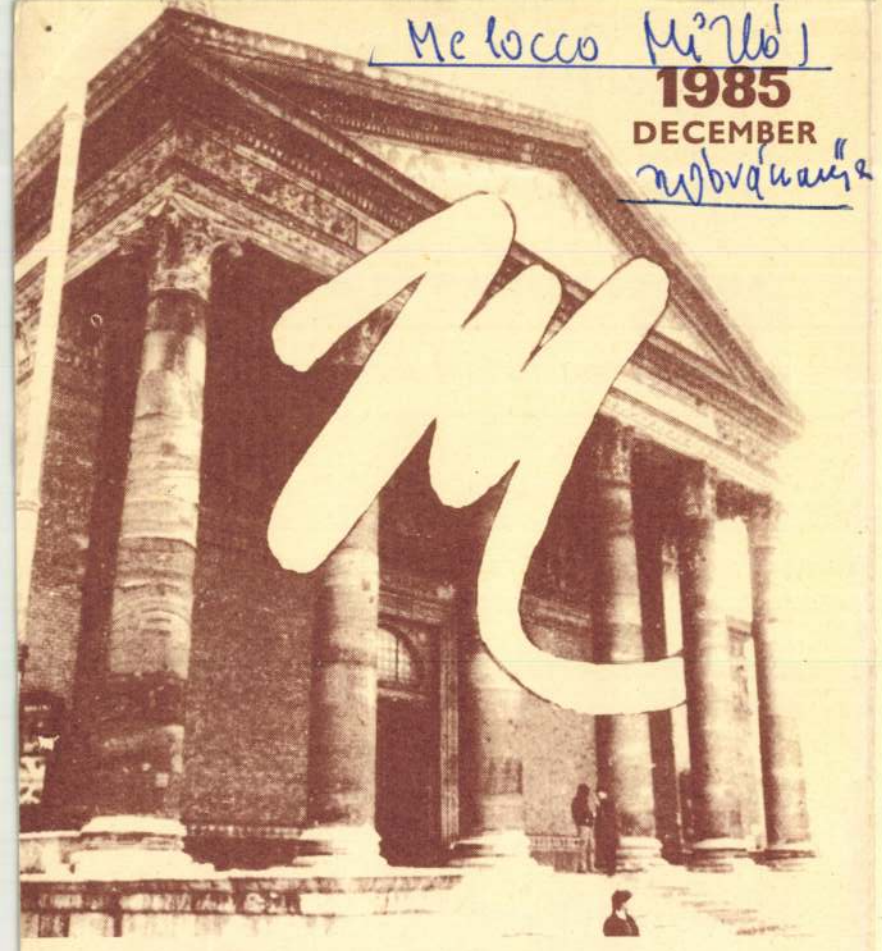

MŰCSARNOK ÉS KAMARATERMEI

PROGRAMOK

MŰCSARNOK - KAMARATEREM

ART KINO

December 12. csütörtök 15.30:
MEGÁLL AZ IDŐ
Magyar, rendezte: Gothár Péter

December 13. péntek 15.30:
BÁSTYA SÉTÁNY '74
Magyar, rendezte: Gazdag Gyula

December 17. kedd 15.30:
A CSÓNAK MEGTELT
SVÁJCI–NSZK, rendezte: M. Inhoff

December 18. szerda 15.30:
LOLA
NSZK, rendezte: Werner Fassbinder

December 19. csütörtök 15.30:
A DOLGOK ÁLLÁSA
NSZK, rendezte: W. Wenders

December 20. péntek 15,30:
MAOTÓL MOZARTIG
Amerikai, rendezte: M. Lerner

STÍLUS, MŰALKOTÁS, INTERPRETÁCIÓ
TIT József Attila Szabadegyetem

December 12. csütörtök 18.00:
Az ikonológia kutatás I. (Wartburg)
Előadó: dr. Széphelyi F. György

MŰCSARNOK

HŐSÖK TERE
TELEFON: 227-405

PILLANATKÉP
A magyar festők három nemzedéke

1985. december 12–1986. január 19.

Günter Brus, Mark Tobey, Siegfried Anzinger kiállítása, Hermann Nitsch, Philipp Glass koncertje, sok-sok színházi, zenei ősbemutató, performance – ezek a példák jelzik az idei grazi Stájer Ősz programját.
Ezen a nemzetközi akuális művészeti fesztiválon mutatkozott be a magyar festők három nemzedéke, a Neue Galerie szép barokk palotájában és a Künstlerhaus kiállítási csarnokában.
A kiállítás szakmai sikeréről egyenlőre nincs információnk, de a megnyitón és a sajtótájékoztatón megnyilvánuló érdeklődés azt mutatta, hogy a magyar kiállítás ebben a nemzetközi mezőnyben eseményt jelentett.
A kiállítást Wilfried Skreiner, a grazi Landesmuseum Joanneum igazgatója válogatta az aktuális nyugateurópai művészeti tendenciák szerint, ezért bemutatása itthon is érdekes és indokolt, mert amellett, hogy valóban a jelenlegi legizgalmasabb anyagot tartalmazza, képet ad arról is, hogy mi az, ami most a magyar festészetből a világ számára érdekes és értékes.
A kiállítást megnyitja: dr. Németh Lajos egyetemi tanár, 1985. december 12-én, csütörtökön délután 6 órakor.
A kiállítást rendezte: Bakos Katalin

A grazi kiállítás megnyitása, 1985. október 18.
Balról jobbra: Bak Imre, Halász Károly, Hegyi Loránd, Mulasics László, Wilfried Skreiner, Szirtes János, Soós Tamás, Bullás József, Fehér László, Ádám Zoltán.
(Fotó: Koncz András)

MŰTEREM

MELOCCO MIKLÓS, KÖRÖSÉNYI TAMÁS, TÖRÖK RICHÁRD
szobrai

1985. december 13–1986. január 12.

Három különböző nemzedék, három különböző szobrászati stílus. Melocco Miklós köztük a legidősebb, a mester, akinek kiállításokon szereplő művei mellett több meglepő, különös köztéri szobrát ismeri a magyar közönség. Expresszív, olykor barokkos emlékműveiben (Ady, Radnóti, Ady-oltár, József Attila oltár) a hőst, a zsenit esendő, szenvedő emberként ábrázolja, hőseit deheroizálással emeli magasba. Körösényi Tamást formailag elsősorban a drapéria, a lepel, gondolatilag a leplezés, álcázás foglalkoztatja. Török Richárd egyenlőre többféle formában dolgozik, érzékenyen megmintázott portrék (Petőfi, Babits, Ságvári) mellett metaforikus jelentésű szobrokat is készít.
A stílusbeli eltérés ellenére nem véletlen, hogy ők hárman együtt állítanak ki. Kapcsolatuk többrétegű, a barátság, a kölcsönös, állandó kommunikáció, a szobrászatról vallott azonos nézetek egyaránt megtalálhatók benne. A három művész három, a saját elképzelése szerint berendezett teremben mutatkozik be.
A kiállítást megnyitja: Néray Katalin, 1985. december 13-án, pénteken du. 5 órakor.
A kiállítást rendezte: Orosz Péter

MENGYÁN ANDRÁS
kiállítása

1985. december 12–1986. január 12.

Mengyán András a geometrikus, strukturális, szerialis művészeti törekvések egyik legkövetkezetesebb képviselője Magyarországon. Ezen a kiállításon eddigi analitikus munkáit szintetizáló gyakorlati programot valósít meg. Három különböző térkarakterű, de egymással összefüggő environmentet készít. Ez az 1984-ben, Székesfehérváron bemutatott „Programozható environment I." című munkájának kibővítése, továbbfejlesztése. Míg ott egy New York-i tanulmányút inspirálta asszociációkra építette a kiállítást, most ez az asszociációs mező bővült, ugyanakkor teoretikusabbá vált.
Mengyán par excellence vizuális, (sőt audiovizuális) programokkal áll elő, melyek technikai médiuma egy komputer által irányított kilenc filmvetítős film, valamint több quadro zenei program.
Nem programozott, de ugyanilyen fontos a kiállításlátogató mozgása, mert a termek-terek számtalan dimenzióját csak azok belsejébe hatolva lehet átélni.
Rendezte: Feuer Gábor

Mengyán András: Environment, 1985.

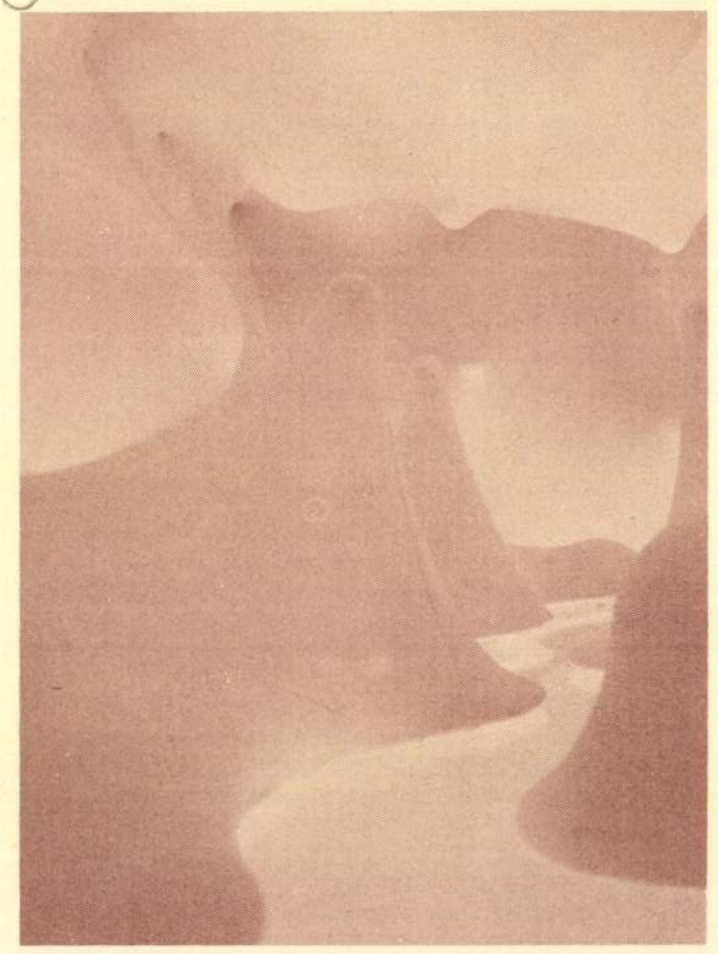

DOROTTYA UTCAI KIÁLLÍTÓTEREM

V., DOROTTYA UTCA 8.
TELEFON: 183-890

AKVARELLEK NÓGRÁDBÓL
RÉTI ZOLTÁN
festőművész kiállítása

1985. december 19–1986. január 11.

Réti Zoltán élete, munkássága szorosan kötődik szűkebb pátriájához, Nógrádhoz, a Palócföldhöz. Ismeri a tájat, az itt élő embereket, szokásaikat és érzelmi megnyilatkozásaikat. Nagyméretű akvarelljein ezekről az élményekről szól, szelíden, belső átélésből, őszintén. Képein harmónikusan komponált tájak, szelíd lankák, meleg barna szántások, üde zöld rétek váltják egymást a komorabb motívumok drámai színvilágával. Megjelennek a népviseletbe öltözött asszonyok; a temetésre, vagy az éjféli misére vonuló színes ruhába öltözött emberek, egy-egy, a festőhöz közel álló ember bensőséges hangulatú portréja. Mindez az akvarellben rejlő lágy, visszafogottan és gazdagon variált lazúros tónusokkal, lírai előadásmódban megfogalmazva.
Kiegészíti a kiállítás anyagát Madách: Az ember tragédiája című művéhez készített akvarelljeinek válogatása.
A kiállítást megnyitja: Tasnádi Attila műkritikus, 1985. december 19-én, csütörtökön délután 5 órakor.
A kiállítást rendezte: Baranyi Judit

HELIKON GALÉRIA

V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.
TELEFON: 174-765

BARICZ KATALIN
fotóművész kiállítása

1985. december 29-ig

FÉNYES ADOLF TEREM

VII., RÁKÓCZI ÚT 30.
TELEFON: 225-818

BRASSAI
fotóművész kiállítása

1985. december 29-ig

HÍREK

Kortárs magyar festészeti kiállítás lesz december 5–19. között Pekingben. Olyan realista kompozíciók szerepelnek a válogatásban, amelyeken keresztül bepillantást nyerhetnek a kínai látogatók hazánk életébe, megismerhetik azokat a törekvéseket, eredményeket, amelyek leginkább kifejezik korunk, társadalmunk sikereit, eredményeit. 34 művész 60 festménye szerepel a tárlaton, amelyet Peking után Hofej-ben is bemutatnak.

Miguel von Loebenstein, fiatal perui grafikusművész kiállítása lesz decemberben a kőbányai Pataky István Művelődési Központ galériájában, a Műcsarnok rendezésében.

ERNST MÚZEUM

VI., NAGYMEZŐ UTCA 8.
TELEFON: 414-355

TROMBITÁS TAMÁS
kiállítása

1985. december 9–
1986. január 5.

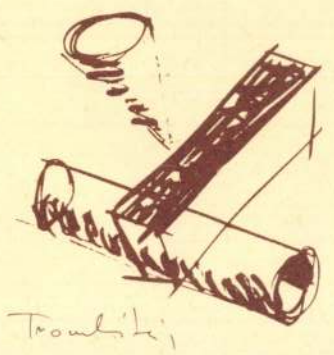

Trombitás Tamás mindenes, de jelen esetben ez nem lekicsinylő megállapítás. Egyszerre több műfajban dolgozik, csinál szobrot, festményt, grafikát, de mindezt Trombitás módra; munkái egyértelműen felismerhetők.
Szereti a rendet, motívumai a térgeometria alapformái, hasábok, hengerek, kúpok, de az elfektetett, ottfelejtett formák véletlenszerű együttesében már nem a rendet, hanem a mögötte lévő és benne megnyilvánuló irracionális összefüggéseket keresi. Fényeffektusokat is alkalmaz, a neon hideg fénye a tárgyak új konstellációját hozza létre, olykor újabb rendet teremt köztük, olykor még titokzatosabbá teszi azokat.
Trombitás Tamás filozófikus alkatú művész, aki vizuális jelenségek, formák mögötti jelentéseket kutatja.
A kiállítást megnyitja: Fábián László író, 1985. december 9-én, hétfőn este 6 órakor.
A kiállítást rendezte: Jerger Krisztina

KOSZTA ROZÁLIA
festőművész kiállítása

1985. december 5–29.

A magyar közönség úgy ismeri Koszta Rozáliát, mint aki az alföldli piktúra hagyományait őrzi és viszi tovább festészetében. Az Alföld szerelmese ő, s ez nem csak tájképeiben, falusi utcaképeiben mutatkozik meg; portréinak, virágcsendéleteinek dekoratív formáiban, színeiben is benne van ennek a tájnak a hangulata és az itt kialakult művészetnek a stílusa.
Koszta Rozália a leningrádi Képzőművészeti Akadémián tanult, de saját formavilágát már itthon, szülőfalujában találta meg: egyszerű, dekoratív formákkal, tiszta színekkel, olykor drámai szín- és tónusellentétekkel, a látvány szerkezetét hangsúlyozó kontúrokkal dolgozik.
Ezen a kiállításon az 1969 óta készült képeiből adunk egy válogatást.
A kiállítást megnyitja: dr. Zoltai Dénes, 1985. december 5-én, csütörtökön délután 4 órakor.
A kiállítást rendezte: Havas Valéria

ÜNNEPI NYITVATARTÁS

1985. december 23 hétfő	ZÁRVA
1985. december 24. kedd	ZÁRVA
1985. december 25. szerda	ZÁRVA
1985. december 30. hétfő	ZÁRVA
1985. december 31. kedd	ZÁRVA
1986. január 1. szerda	ZÁRVA

NYITVATARTÁS

Műcsarnok, Ernst Múzeum, Helikon Galéria, Fényes Adolf Terem: 10–18 óráig, hétfőn zárva. Dorottya utcai Kiállítóterem: 10–18 óráig, vasárnap zárva

Felelős kiadó: Néray Katalin Dorogi Ny

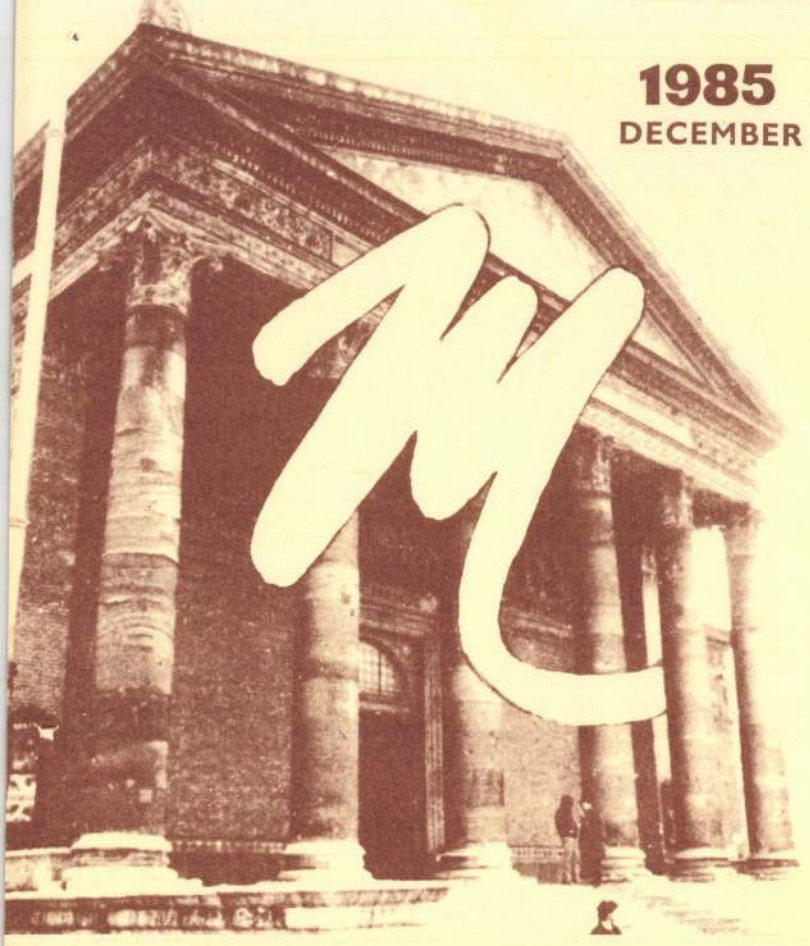

1985
DECEMBER

MŰCSARNOK
PALACE OF EXHIBITIONS AND BRANCH GALLERIES

1. Palace of Exhibitions; 2. Ernst Museum; 3. Dorottya Street Gallery; 4. Fényes Adolf Room; 5. Helikon Gallery

OPENING TIMES
Palace of Exhibitions, Ernst Museum, Helikon Gallery, Fényes Adolf Room: 10.00–18.00 Tuesday-Sunday closed Monday
Dorottya Street Gallery: 10.00–18.00 Monday-Saturday closed Sunday

MŰCSARNOK
PALACE OF EXHIBITIONS

HŐSÖK TERE
TELEPHONE: 227-405

ANDRÁS MENGYÁN
exhibition

12 December 1985 – 12 January 1986

András Mengyán is one of the most consistent artists in Hungary committed to geometric, structural and serial art. At this exhibition he realizes a practical project aiming to synthesize his previous analytic works. He creates three environments which differ as to spatial character but do not lack some connection. This is an extension, or development, on his „Programmable Environment I" showed in Székesfehérvár in 1984. While then he based the exhibition on associations inspired by a study trip to New York, his present field of associations is broader and also more theoretical.
Mengyán surprises with *par excellence* visual (and even audiovisual) projects which are carried technologically by a film played by nine projectors directed by a computer, as well as with several quadro musical programmes.
Equally important, though not programmed, is the movement of the viewer, since he can only fully experience the countless dimensions of rooms if he penetrates into them.

Installed by Gábor Feuer

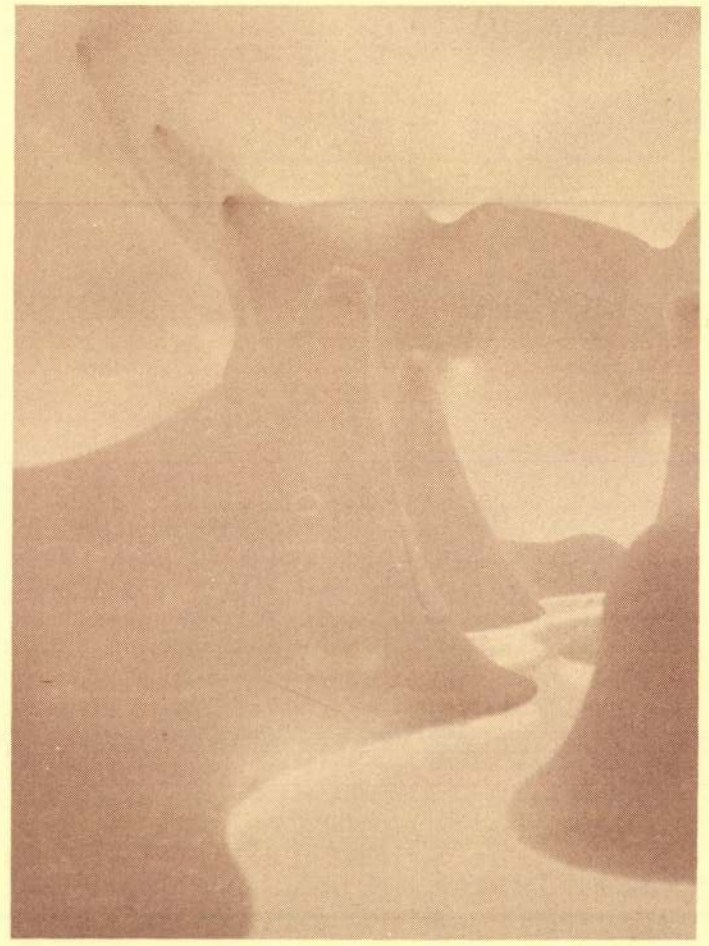

Installation by András Mengyán, 1985

SNAPSHOT
Three Generations of Hungarian Painters

12 December 1985 – 19 January 1986

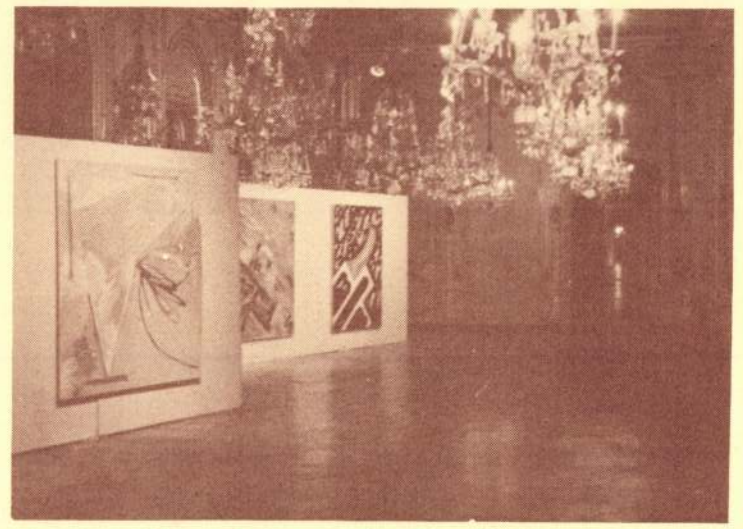

Interior of Neue Galerie at the Graz Exhibition

Exhibitions by Günter Brus, Mark Tobey and Siegfried Anzinger, concerts by Hermann Nitsch, Philipp Glass, a number of theatrical and music world premieres, performances – these are some of the range of what the programme of the Styrian Autumn in Graz offers this year.
At this international festival of contemporary art three generations of Hungarian painters made their debut in the attractive baroque palace of Neue Galerie and in the exhibition hall of Künstlerhaus.
We have no information about what the professional audience thought about the exhibition, but the interest manifested at the opening and at the press conference suggested that the Hungarian exhibition was looked upon as a significant event in this international field.
The selection of materials for the exhibition, made by Wilfried Skreiner, director of Landesmuseum Joanneum, Graz, has been made according to contemporary trends in Western art, so it would be worth showing here in Hungary, too, because, besides comprising what is really the best and most exciting material, it gives a picture of what it is of Hungarian painting that catches the world's attention.

Opening speech by Lajos Németh at 6 p.m. 12 December.

Installed by Katalin Bakos

ATELIER
MIKLÓS MELOCCO, TAMÁS KÖRÖSÉNYI, RICHÁRD TÖRÖK
sculptures

13 December 1985 – 12 January 1986

Three generations –three different styles. Of them, Miklós Melocco is the oldest, the master. Besides his works usually exhibited the Hungarian audience may be familiar with a number of peculiar, surprising statues by him standing in public places. In his expressive, at times baroque-like, monuments (Ady, Radnóti, Ady Altar, Attila József Altar) he represents the heroe, the genius as fallible and suffering human beings, elevating his human figures by bringing them down to earth. Tamás Körössényi's main formal concern is drapery and veils; his intellectual interest lies in veiling, camouflaging. Richárd Török works in several forms as yet, presenting pieces with a metaphorical meaning besides sensitively modelled portraits (Petőfi, Babits, Ságvári).
Despite the differences in style it is no accident that the three artists exhibit their works together. They are connected by a manifold bond composed of friendship, regular communication and identical views on sculpture. The three artists introduce their works in three separate rooms installed according to their own ideas.

Opening Speech by Katalin Néray, at 5 p.m. 73 December 1985.

Installed by Péter Orosz

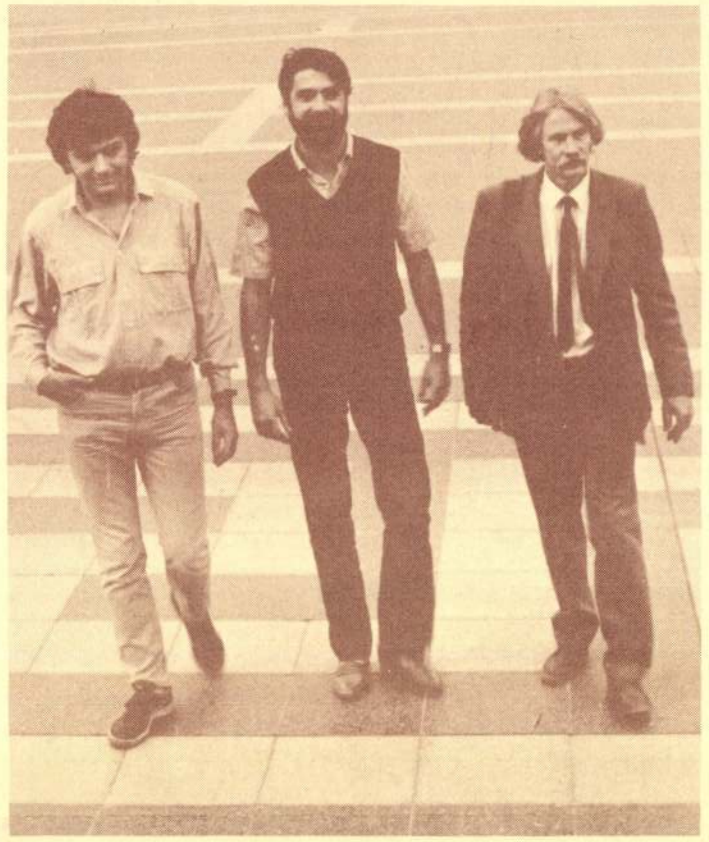

Miklós Melocco, Richárd Török, Tamás Körösényi

DOROTTYA STREET GALLERY

V., DOROTTYA UTCA 8.
TELEPHONE: 183-890

ÁRPÁD SZÉLPÁL
photographs

Till 7 December 1985

WATERCOLOURS FROM NÓGRÁD
ZOLTÁN RÉTI
paintings

19 December 1985 – 11 January 1986

Zoltán Réti's life and work is closely bound up with what is called Palóc Land, an area in the North–East of Hungary. His big watercolours represent his native landscape. His works present harmoniously composed landscapes, blue brooks, warm brown plowlands as well as the dramatic colours of more sinister motifs. He shows us the women dressed up in folkwear, the colourfully dressed people going to a funeral or to midnight mass and does all this in moderately and richly varied, soft, azurish shades inherent in watercolour, in a lyrical way.

Opening Speech by Attila Tasnády, art critic, at 5 p.m. Thursday 19 December 1985.

Installed by Judit Baranyi

ERNST MUSEUM

VI., NAGYMEZŐ UTCA 8.
TELEPHONE: 414-355

TAMÁS TROMBITÁS
exhibition

9 December 1985 – 5 January 1986

Tamás Trombitás is an all-round sort of artist but not in the pejorative sense. His activity embraces several genres: sculptures, paintings and graphic works, which he does all in a distinctively "Trombitás way".
He is keen on order. His motifs are the basic forms of three-dimensional geometry: prisms, cylinders, cones. In and behind the random patterns of forms laid down and left there, however, he is searching for irrational connections. He applies light effects as well and the cold neon light creates new constellations of objects, sometimes establishing some new order, sometimes rendering them even more mysterious.
Tamás Trombitás is an artist with a philosophical inclination who searches for irrational meanings behind material phenomena, behind the objects of vision.

Opening Speech by László Fábián, writer, at 9 p.m. 6 December 1985.

Installed by Krisztina Jerger

ROZÁLIA KOSZTA
paintings

5 December – 29 December 1985

"Lowland Painting" is the special, regional style of painting in the South of Hungary which still preserves the traditions of landscape representation which evolved toward the end of the 19th century. Rozália Koszta preserves and enriches tradition in her painting. She paints village landscapes, streets, portraits, flower still lives with a decorative simplicity, vid, firy colours, and curves which emphasize the structure of what is seen. This exhibition offers a selection from the pictures she has made since 1969.

Opening Speech by Dénes Zoltai at 4 p.m. 5 December 1985.

Installed by Valéria Havas

HELIKON GALLERY

V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.
TELEPHONE: 174-765

KATALIN BARICZ
photographs

Till 29 December 1985

FÉNYES ADOLF ROOM

VII., RÁKÓCZI ÚT 30.
TELEPHONE: 225-818

BRASSAI
photographs

Till 29 December 1985

Kelemen Miklós

Politika és morál

a szentendrei műhely

P.A.: A szentendrei műhely
tagnap, ma, holnap

Postapapír Hírlap 1969 VI. 1

Melocco Miklós, szobrász

MDK

Szerepel a miskolci Kiállításon.

Rózsa Gyula: Harmincévesek művészete

7

Népszabadság, Bp. 1968. dec. 13.

Melocco Miklós

Írókkal szerepel a „Stúdió 58-68" c. kiállításon a Műcsarnokban

N.N.: Stúdió 58-68

Ernek-hagyaszonság 1969 I. 5

Molnár Miklós

Kabiratral

szerepel a „Studió 58–68"-c.
kiállítás és a művészházban

Zs. A.: Studió 58–68

Csoportkép Meggyes Tivolyban 1968 XII. 29

Meloco Miklós

Sokszorosítva a „Studió 58-68" c. kiállítás-katalógusban

Zs. a.: Studió 58-68

Kialföld 1968 XII. 31

Melocco Miklós

szobrán

MDK

Nagyhőszobra, az egytömbös kompo-
nált bőrt női akt, a Szülőnő és baba
c. szobor emlékeztet.

Tölgyesi János: A Stúdió kiállítás szobászati anyagáról.
Művészet, 1969. január — 18 lap.

Melocco Miklós, szobrász

A nap kiemelkedő eseménye Radnóti Miklós emlékművének felavatása volt. Az emlékmű megalkotására három évvel ezelőtt hirdettek pályázatot, amit *Melocco Miklós* Munkácsy-díjas szobrászművész nyert meg. A művész *Kerényi József* Ybl-díjas építésszel együtt készítette el az emlékművet.

–: Radnóti-emlékművet avattak gyönü 7.

Népszabadság Bp. 1980 nov. 11.

MELOCCO MIKLÓS

emlitve ld. Borbás Tibor

P.Szabó Ernő: B.T. szobrai Fényes Adolf Terem
UJ TÜKÖR 1980/XVII/ 42.sz.4.o.

n és müalkotás a 18. század végén

k am Ende des 18. Jahrhunderts.
nossicher Widerhall eines Barock
udapest, 1971.

orical and social analysis of
ting in the West Hungarian
e author deals with the program
made by the painter, and the
f the contemporary public. With

aktivizmus története /L'histoire
lse/ Budapest, 1971.

tory of the most prominent group
e in the literature and plastic
ished by Lajos Kassák, poet and
apest 1915-1919 and later in
s the editor of two important
/ and Ma /Today/. The modells of
in/ and Die Aktion /Berlin/. He
German expressionists, the French
urists. After 1919 they were
n constructivism. The book is a
Central-European art of the

MELOCCO MIKLÓS szobrász

Értékes képzőművészeti alkotásokkal gazdagodnak a közterületek

Népszabadság 1983. I. 16.

Melocco Miklós

nebrász

Amerigo Tot síremlékét bővítette el.

A Farkasréti temetőben avatták fel vasárnap-kőn (23-án).

Népszabadság, 1989. márc. 24.

MELOCCO MIKLÓS

emlitve ld.Bálint Andre

Szőkely András: A tárlat eladó

UJ TÜKÖR 1989.1 XX.évf.43.sz.24-25.o

Melocco Miklós, festőművész

Decembri Kiállítási Előzetes: Műcsarnok.

A magyar festőnet három generációja (a grazi kiállítás anyaga). Kőrösényi Tamás, Melocco Miklós, Türke Richard, Mengyján András kiállítása.

Műcsarnok és Kamaratermei,
1985. nov.

Melocco Miklós, szobrászművész

a Kecskeméti Művésztelep 1912-ben alakult meg – Felsorolni se lehetne azt a sok festőt, írót, zeneszt, képzőművészt – Buda Ferenc, Melocco Miklós társait, – akik „kecskeméti"-ek, mert a város kötötte őket magához, „erkölcsel, mágnesével".

Katolikus Szó, Budapest,
1983. okt. 4-old.

Melocco Miklós, szobrász

MDK

Az ózd-bolyoki óvoda kertjében felállítják szobrát, amely heverő kisfelpántot ábrázol.

6.

– : Röviden

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. júl. 16.

mdk

Melocco és Reichmann építési vállalkozók

1891 ben az új fürdőépület építésével kapcsolatban javaslatot dolgoztak ki a Papmalom Tér „díszcsatlakozó" kiépítésére a malomárok feltöltésére Tér-falak szabályozására.

ifj. Horváth Béla Miskolc.

1962.

117, 118. l.

mDK

Melocco Péter

A bpi bírse 43 palotája. Építé Lear, 1905. 45.sz.
369 l.

MDK

Melocco Miklós

Vajúdó fa 5 cm

Fiatal Képzőművészek Studiója IV.kiállítása
Ernst Múzeum 1963. Június Kat. 36.l.

Melocco Miklós

szobrászművész

Kénytelte el Amerigo Tot síremlékét.

Új Tükör

1989. júl. 16.

Amerigo Tot síremléke SÁFÁR TIBOR FELVÉTELE

zom alattomosan.

Mindenki nevet. Nem örülnek, hogy kiugrasztottam a nyulat a bokorból. A látogatók nem szokták mutogatni ezt a másik, vadnyugati arcukat. A Vendégnek mennie kell. Én ülök a sarokban, és álmélkodom. Most láttam először — a hazaszakadt szemével — egy amerikai tanártársamat.

Először, de nem utoljára. Időről időre meglátogatnak kíváncsi barátok, átutazó rokonok. Én pedig mustrálgatom őket: az itthoniak szemében ilyen lenne az idegenbeszakadt?

A vonatnál vártuk ezt a

nem is fogalmazza meg világosan. Sokan — csodát: azt, hogy odakiáltsuk a világnak (lásd Lehel), hogy betörjünk a nagy népek tudatába (lásd Botond), vagy hogy legalábbis kifizessük az adósságaikat. De én most nem ezekre a ködlovagokra gondolok.

A többség talán valami olyasmit, amire annak idején ifjú Thury Zoltán biztatott. Hogy adjuk át, amit láttunk, tapasztaltunk nyugati tanulmányutunk alatt. Bontsuk ki a tarisznyánkat, és mutassuk meg azt a bizonyos madárlátta kenyérdarabot.

MELOCCO Miklós

LÓSKA Lajos: Magyar szobrászat 1970-1980.
= Uj Forrás, 1987.1.
57,59,p.

új nyugati áramlata, a konverzió. A gyermekéért reszkető, fájdalomtól remegő, vagy az anyaság fényében felmagasztosuló Szűz Máriák, expresszív Sárkányölő Szent Györgyök, apostolok és más szentek – melyek egész életművét változó jelentésrétegekkel végigkísérik – mutatják, mennyire nem divat, hálás külsőségek átvétele nála a hit, mennyire a legmélyebb emberi drámát látja a Biblia történeteiben, mennyire saját belső problémáit, érzelmi válságait éli át a vallásos témában.

1936–40 között művészete új fordulatot vett. Noha már korábban is próbálkozott különböző csillogó és mattított mázak előállításával, az agyagba való vésés mintázási lehetőségeivel és tematikus jellegű alkotások létrehozásával, a döntő élményt a francia gótika és Bizánc művészetének ösztönzéséből merítette. Ide vezethető vissza későbbi népies alkotásainak kompozíciós rendje és tematikájának egyszerűsödése. A törekvést az akkori hivatalos kultúrpolitika is támogatta, mert a nacionalista magyarkodást várta tőle. Ennek tulajdonítható, hogy Kovács Margit, Gádor István és az 1949-ben elhunyt Zilzer Hajnalka is a magyar történelemmel összefüggő kerámia alkotásokat hozott létre.

Kovács Margit már 1926-ban megtanulta Hertha Buchertől a korongolt plasztika ismeretét, szeretetét. Ennek ellenére csak az 1930-as évektől foglalkozik a korongolt figurákkal. Formái egyszerűek, zártak. Tulajdonképpen a korongolás – ez az ősi fazekas

csonozhessen. Ezé
a fedőmázt hol eg
lön-külön, egymá
alkalmazza.

Domborműveit
szerűen oldja meg,
Organisation Mond
részére 1959-ben
vagy az 1958-ban
szok, halászok c. re
kompozícióban p
expresszionista he
lönös erővel. Expre
csak az ábrázolásol
sával jut kifejezésre
zolások tematikájá
lyességében is me
sonló megoldású a
Iparművészeti Múze
pozíciója is. Júdás
nozza, gyötri a lelk
tott, elsősorban mo
menő szenvedés kü
ságot ad Kovács M

Brestyánszky kö
emberi problémákk
Margit portréját raj
vész hosszú és kü
meg a szülői házt
vészete kiteljesedés
lajdonképpen pálya
teljesülés hiteles és
irodalmi módszerek
hogy hiteles, megl
Kovács Margitról,
emberről egyaránt.
takargat, őszinte, k
tes. A szép színes
a kötet ünnepélyess

Köszönet illeti mi
a Kiadót azért a s

(6 r.old.)

Melocco Miklós

nohánnulnak,

Repro.: Leda a hattyúval
vraca mélyű
figuramélyt: 140 cm
Vörösréquálható: 8/I T. Jev. Tanácsv. B.

Műveinek
88/6

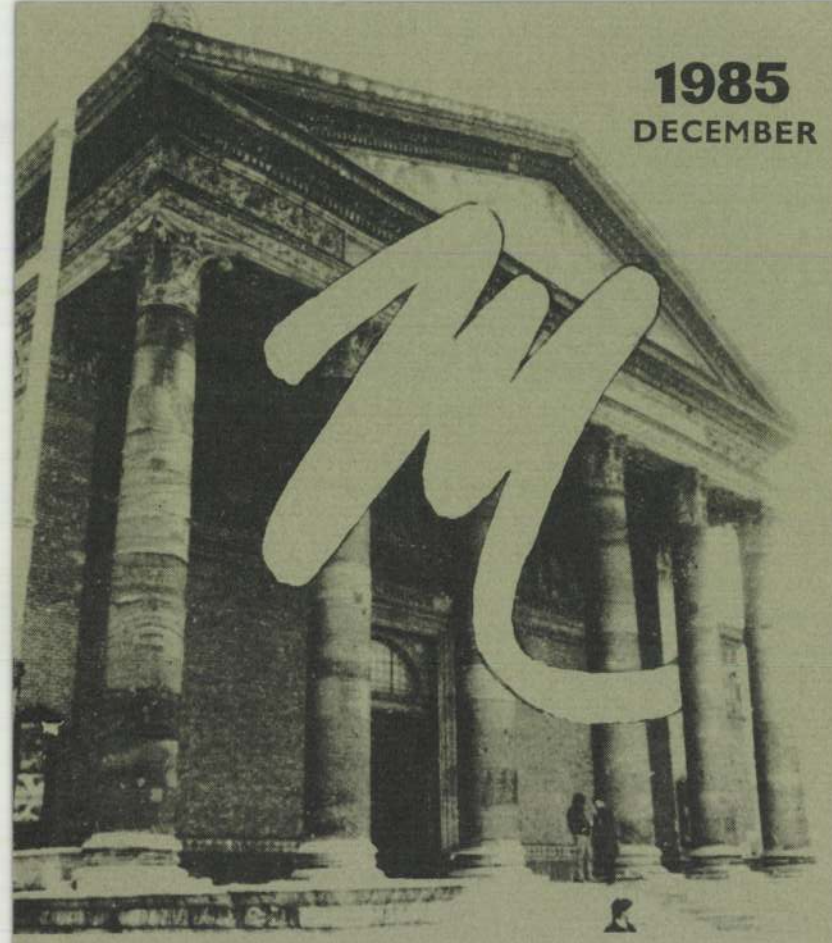

1985
DECEMBER

MŰCSARNOK
PALACE OF EXHIBITIONS AND BRANCH GALLERIES

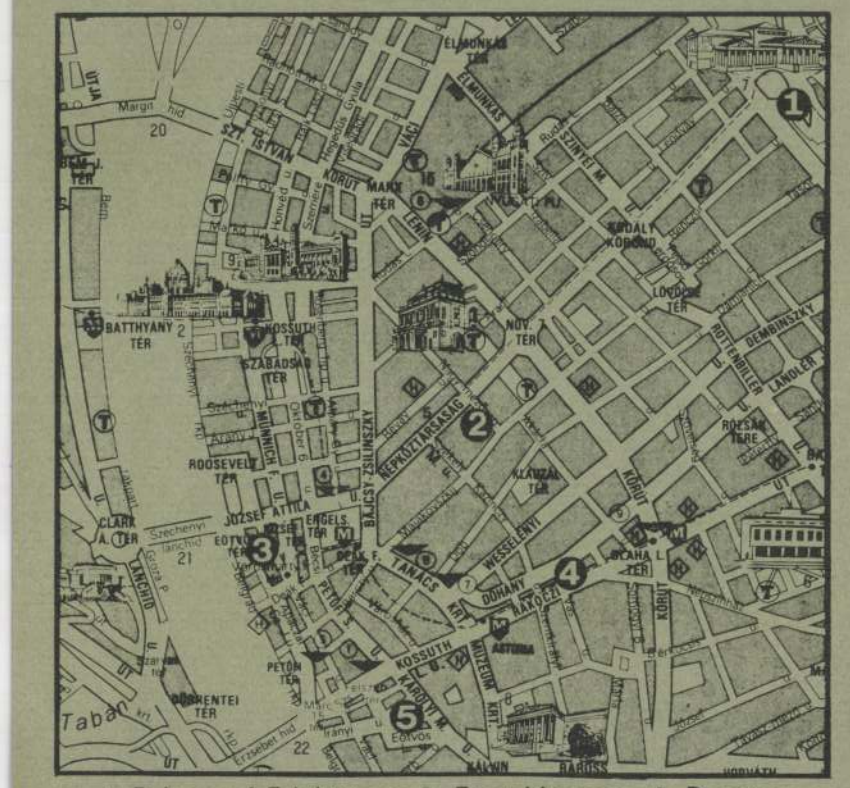

1. Palace of Exhibitions; 2. Ernst Museum; 3. Dorottya Street Gallery; 4. Fényes Adolf Room; 5. Helikon Gallery

OPENING TIMES
Palace of Exhibitions, Ernst Museum, Helikon Gallery, Fényes Adolf Room: 10.00–18.00 Tuesday-Sunday closed Monday
Dorottya Street Gallery: 10.00–18.00 Monday-Saturday closed Sunday

MŰCSARNOK
PALACE OF EXHIBITIONS

HŐSÖK TERE
TELEPHONE: 227-405

ANDRÁS MENGYÁN
exhibition

12 December 1985 – 12 January 1986

András Mengyán is one of the most consistent artists in Hungary committed to geometric, structural and serial art. At this exhibition he realizes a practical project aiming to synthesize his previous analytic works. He creates three environments which differ as to spatial character but do not lack some connection. This is an extension, or development, on his „Programmable Environment I" showed in Székesfehérvár in 1984. While then he based the exhibition on associations inspired by a study trip to New York, his present field of associations is broader and also more theoretical.
Mengyán surprises with *par excellence* visual (and even audiovisual) projects which are carried technologically by a film played by nine projectors directed by a computer, as well as with several quadro musical programmes.
Equally important, though not programmed, is the movement of the viewer, since he can only fully experience the countless dimensions of rooms if he penetrates into them.
Installed by Gábor Feuer

Installation by András Mengyán, 1985

SNAPSHOT
Three Generations of Hungarian Painters

12 December 1985 – 19 January 1986

Interior of Neue Galerie at the Graz Exhibition

Exhibitions by Günter Brus, Mark Tobey and Siegfried Anzinger, concerts by Hermann Nitsch, Philipp Glass, a number of theatrical and music world premieres, performances – these are some of the range of what the programme of the Styrian Autumn in Graz offers this year.
At this international festival of contemporary art three generations of Hungarian painters made their debut in the attractive baroque palace of Neue Galerie and in the exhibition hall of Künstlerhaus.
We have no information about what the professional audience thought about the exhibition, but the interest manifested at the opening and at the press conference suggested that the Hungarian exhibition was looked upon as a significant event in this international field.
The selection of materials for the exhibition, made by Wilfried Skreiner, director of Landesmuseum Joanneum, Graz, has been made according to contemporary trends in Western art, so it would be worth showing here in Hungary, too, because, besides comprising what is really the best and most exciting material, it gives a picture of what it is of Hungarian painting that catches the world's attention.
Opening speech by Lajos Németh at 6 p.m. 12 December.
Installed by Katalin Bakos

ATELIER
MIKLÓS MELOCCO, TAMÁS KÖRÖSÉNYI, RICHÁRD TÖRÖK
sculptures

13 December 1985 – 12 January 1986

Three generations –three different styles. Of them, Miklós Melocco is the oldest, the master. Besides his works usually exhibited the Hungarian audience may be familiar with a number of peculiar, surprising statues by him standing in public places. In his expressive, at times baroque-like, monuments (Ady, Radnóti, Ady Altar, Attila József Altar) he represents the heroe, the genius as fallible and suffering human beings, elevating his human figures by bringing them down to earth. Tamás Körössényi's main formal concern is drapery and veils; his intellectual interest lies in veiling, camouflaging. Richárd Török works in several forms as yet, presenting pieces with a metaphorical meaning besides sensitively modelled portraits (Petőfi, Babits, Ságvári).
Despite the differences in style it is no accident that the three artists exhibit their works together. They are connected by a manifold bond composed of friendship, regular communication and identical views on sculpture. The three artists introduce their works in three separate rooms installed according to their own ideas.
Opening Speech by Katalin Néray, at 5 p.m. 73 December 1985.
Installed by Péter Orosz

Miklós Melocco, Richárd Török, Tamás Körösényi

DOROTTYA STREET GALLERY

V., DOROTTYA UTCA 8.
TELEPHONE: 183-890

ÁRPÁD SZÉLPÁL
photographs

Till 7 December 1985

WATERCOLOURS FROM NÓGRÁD
ZOLTÁN RÉTI
paintings

19 December 1985 – 11 January 1986

Zoltán Réti's life and work is closely bound up with what is called Palóc Land, an area in the North–East of Hungary. His big watercolours represent his native landscape. His works present harmoniously composed landscapes, blue brooks, warm brown plowlands as well as the dramatic colours of more sinister motifs. He shows us the women dressed up in folkwear, the colourfully dressed people going to a funeral or to midnight mass and does all this in moderately and richly varied, soft, azurish shades inherent in watercolour, in a lyrical way.
Opening Speech by Attila Tasnády, art critic, at 5 p.m. Thursday 19 December 1985.
Installed by Judit Baranyi

ERNST MUSEUM

VI., NAGYMEZŐ UTCA 8.
TELEPHONE: 414-355

TAMÁS TROMBITÁS
exhibition

9 December 1985 – 5 January 1986

Tamás Trombitás is an all-round sort of artist but not in the pejorative sense. His activity embraces several genres: sculptures, paintings and graphic works, which he does all in a distinctively "Trombitás way".
He is keen on order. His motifs are the basic forms of three-dimensional geometry: prisms, cylinders, cones. In and behind the random patterns of forms laid down and left there, however, he is searching for irrational connections. He applies light effects as well and the cold neon light creates new constellations of objects, sometimes establishing some new order, sometimes rendering them even more mysterious.
Tamás Trombitás is an artist with a philosophical inclination who searches for irrational meanings behind material phenomena, behind the objects of vision.
Opening Speech by László Fábián, writer, at 9 p.m. 6 December 1985.
Installed by Krisztina Jerger

ROZÁLIA KOSZTA
paintings

5 December – 29 December 1985

"Lowland Painting" is the special, regional style of painting in the South of Hungary which still preserves the traditions of landscape representation which evolved toward the end of the 19th century. Rozália Koszta preserves and enriches tradition in her painting. She paints village landscapes, streets, portraits, flower still lives with a decorative simplicity, vid, firy colours, and curves which emphasize the structure of what is seen. This exhibition offers a selection from the pictures she has made since 1969.
Opening Speech by Dénes Zoltai at 4 p.m. 5 December 1985.
Installed by Valéria Havas

HELIKON GALLERY

V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.
TELEPHONE: 174-765

KATALIN BARICZ
photographs

Till 29 December 1985

FÉNYES ADOLF ROOM

VII., RÁKÓCZI ÚT 30.
TELEPHONE: 225-818

BRASSAI
photographs

Till 29 December 1985

Melocco M

1985
DECEMBER

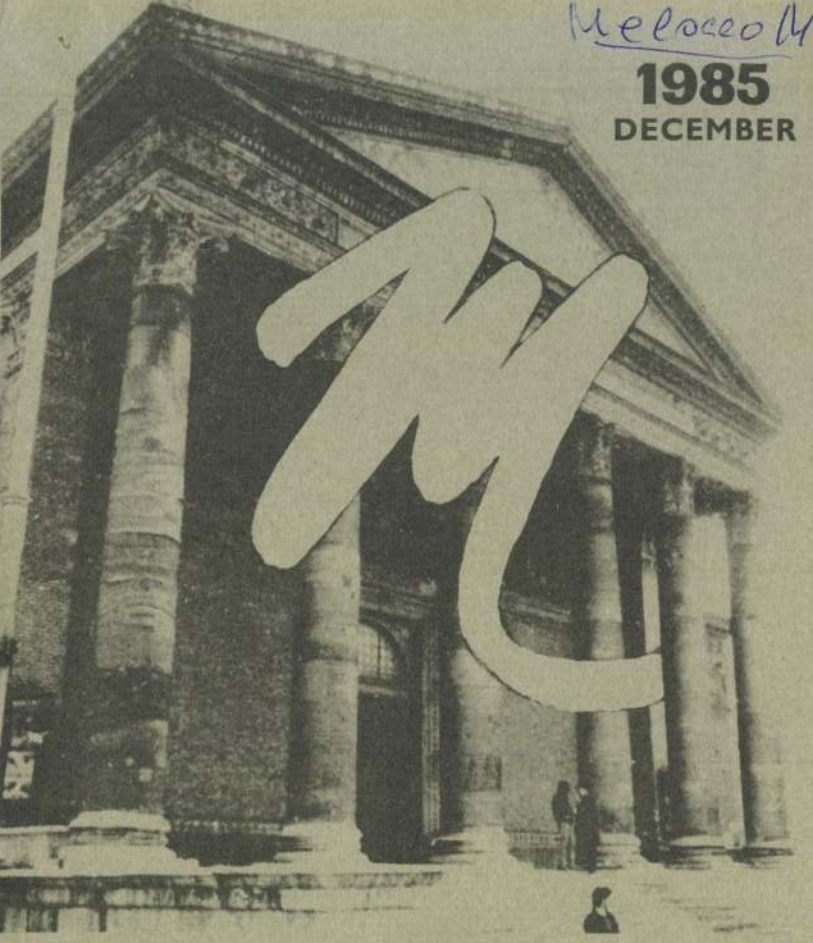

MŰCSARNOK ÉS KAMARATERMEI

PROGRAMOK

MŰCSARNOK – KAMARATEREM

ART KINO

December 12. csütörtök 15.30:
MEGÁLL AZ IDŐ
Magyar, rendezte: Gothár Péter

December 13. péntek 15.30:
BÁSTYA SÉTÁNY '74
Magyar, rendezte: Gazdag Gyula

December 17. kedd 15.30:
A CSÓNAK MEGTELT
SVÁJCI–NSZK, rendezte: M. Inhoff

December 18. szerda 15.30:
LOLA
NSZK, rendezte: Werner Fassbinder

December 19. csütörtök 15.30:
A DOLGOK ÁLLÁSA
NSZK, rendezte: W. Wenders

December 20. péntek 15.30:
MAOTÓL MOZARTIG
Amerikai, rendezte: M. Lerner

STÍLUS, MŰALKOTÁS, INTERPRETÁCIÓ
TIT József Attila Szabadegyetem

December 12. csütörtök 18.00:
Az ikonológia kutatás I. (Wartburg)
Előadó: dr. Széphelyi F. György

MŰCSARNOK

HŐSÖK TERE
TELEFON: 227-405

PILLANATKÉP
A magyar festők három nemzedéke

1985. december 12–1986. január 19.

Günter Brus, Mark Tobey, Siegfried Anzinger kiállítása, Hermann Nitsch, Philipp Glass koncertje, sok-sok színházi, zenei ősbemutató, performance – ezek a példák jelzik az idei grazi Stájer Ősz programját.
Ezen a nemzetközi akuális művészeti fesztiválon mutatkozott be a magyar festők három nemzedéke, a Neue Galerie szép barokk palotájában és a Künstlerhaus kiállítási csarnokában.
A kiállítás szakmai sikeréről egyenlőre nincs információnk, de a megnyitón és a sajtótájékoztatón megnyilvánuló érdeklődés azt mutatta, hogy a magyar kiállítás ebben a nemzetközi mezőnyben eseményt jelentett.
A kiállítást Wilfried Skreiner, a grazi Landesmuseum Joanneum igazgatója válogatta az aktuális nyugateurópai művészeti tendenciák szerint, ezért bemutatása itthon is érdekes és indokolt, mert amellett, hogy valóban a jelenlegi legizgalmasabb anyagot tartalmazza, képet ad arról is, hogy mi az, ami most a magyar festészetből a világ számára érdekes és értékes.
A kiállítást megnyitja: dr. Németh Lajos egyetemi tanár, 1985. december 12-én, csütörtökön délután 6 órakor.
A kiállítást rendezte: Bakos Katalin

A grazi kiállítás megnyitása, 1985. október 18.
Balról jobbra: Bak Imre, Halász Károly, Hegyi Loránd, Mulasics László, Wilfried Skreiner, Szirtes János, Soós Tamás, Bullás József, Fehér László, Ádám Zoltán.
(Fotó: Koncz András)

MŰTEREM
MELOCCO MIKLÓS, KÖRÖSÉNYI TAMÁS, TÖRÖK RICHÁRD
szobrai

1985. december 13–1986. január 12.

Három különböző nemzedék, három különböző szobrászati stílus. Melocco Miklós köztük a legidősebb, a mester, akinek kiállításokon szereplő művei mellett több meglepő, különös köztéri szobrát ismeri a magyar közönség. Expressziv, olykor barokkos emlékműveiben (Ady, Radnóti, Ady-oltár, József Attila oltár) a hőst, a zsenit esendő, szenvedő emberként ábrázolja, hőseit deheroizálással emeli magasba. Körösényi Tamást formailag elsősorban a drapéria, a lepel, gondolatilag a leplezés, álcázás foglalkoztatja. Török Richárd egyenlőre többféle formában dolgozik, érzékenyen megmintázott portrék (Petőfi, Babits, Ságvári) mellett metaforikus jelentésű szobrokat is készít.
A stílusbeli eltérés ellenére nem véletlen, hogy ők hárman együtt állítanak ki. Kapcsolatuk többrétegű, a barátság, a kölcsönös, állandó kommunikáció, a szobrászatról vallott azonos nézetek egyaránt megtalálhatók benne. A három művész három, a saját elképzelése szerint berendezett teremben mutatkozik be.
A kiállítást megnyitja: Néray Katalin, 1985. december 13-án, pénteken du. 5 órakor.
A kiállítást rendezte: Orosz Péter

MENGYÁN ANDRÁS
kiállítása

1985. december 12–1986. január 12.

Mengyán András a geometrikus, strukturális, szerielis művészeti törekvések egyik legkövetkezetesebb képviselője Magyarországon. Ezen a kiállításon eddigi analitikus munkáit szintetizáló gyakorlati programot valósít meg. Három különböző térkarakterű, de egymással összefüggő environmentet készít. Ez az 1984-ben, Székesfehérváron bemutatott „Programozható environment I." című munkájának kibővítése, továbbfejlesztése. Míg ott egy New York-i tanulmányút inspirálta asszociációkra építette a kiállítást, most ez az asszociációs mező bővült, ugyanakkor teoretikusabbá vált.
Mengyán par excellence vizuális, (sőt audiovizuális) programokkal áll elő, melyek technikai médiuma egy komputer által irányított kilenc filmvetítős film, valamint több quadro zenei program.
Nem programozott, de ugyanilyen fontos a kiállításlátogató mozgása, mert a termek-terek számtalan dimenzióját csak azok belsejébe hatolva lehet átélni.
Rendezte: Feuer Gábor

Mengyán András: Environment, 1985.

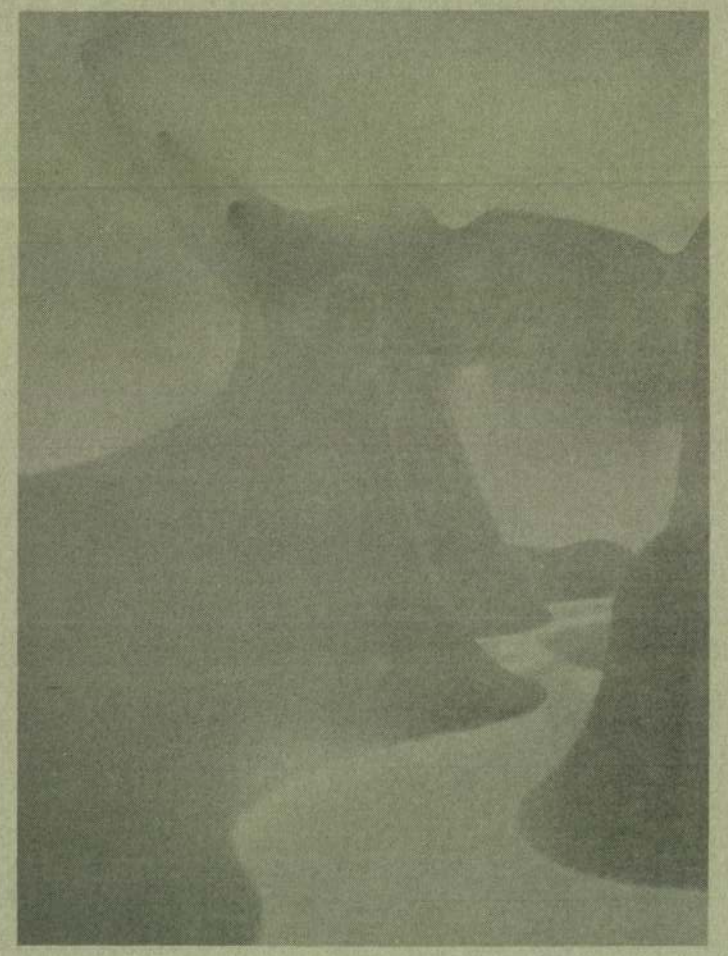

DOROTTYA UTCAI KIÁLLÍTÓTEREM

V., DOROTTYA UTCA 8.
TELEFON: 183-890

AKVARELLEK NÓGRÁDBÓL
RÉTI ZOLTÁN
festőművész kiállítása

1985. december 19–1986. január 11.

Réti Zoltán élete, munkássága szorosan kötődik szűkebb pátriájához, Nógrádhoz, a Palócföldhöz. Ismeri a tájat, az itt élő embereket, szokásaikat és érzelmi megnyilatkozásaikat. Nagyméretű akvarelljein ezekről az élményekről szól, szelíden, belső átélésből, őszintén. Képein harmónikusan komponált tájak, szelíd lankák, meleg barna szántások, üde zöld rétek váltják egymást a komorabb motívumok drámai színvilágával. Megjelennek a népviseletbe öltözött asszonyok; a temetésre, vagy az éjféli misére vonuló színes ruhába öltözött emberek, egy-egy, a festőhöz közel álló ember bensőséges hangulatú portréja. Mindez az akvarellben rejlő lágy, visszafogottan és gazdagon variált lazúros tónusokkal, lírai előadásmódban megfogalmazva.
Kiegészíti a kiállítás anyagát Madách: Az ember tragédiája című művéhez készített akvarelljeinek válogatása.
A kiállítást megnyitja: Tasnádi Attila műkritikus, 1985. december 19-én, csütörtökön délután 5 órakor.
A kiállítást rendezte: Baranyi Judit

HELIKON GALÉRIA

V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.
TELEFON: 174-765

BARICZ KATALIN
fotóművész kiállítása

1985. december 29-ig

FÉNYES ADOLF TEREM

VII., RÁKÓCZI ÚT 30.
TELEFON: 225-818

BRASSAI elmaradt!
fotóművész kiállítása

1985. december 29-ig

HÍREK

Kortárs magyar festészeti kiállítás lesz december 5–19. között Pekingben. Olyan realista kompozíciók szerepelnek a válogatásban, amelyeken keresztül bepillantást nyerhetnek a kínai látogatók hazánk életébe, megismerhetik azokat a törekvéseket, eredményeket, amelyek leginkább kifejezik korunk, társadalmunk sikereit, eredményeit. 34 művész 60 festménye szerepel a tárlaton, amelyet Peking után Hofej-ben is bemutatnak.

Miguel von Loebenstein, fiatal perui grafikusművész kiállítása lesz decemberben a kőbányai Pataky István Művelődési Központ galériájában, a Műcsarnok rendezésében.

ERNST MÚZEUM

VI., NAGYMEZŐ UTCA 8.
TELEFON: 414-355

TROMBITÁS TAMÁS
kiállítása

1985. december 9–
1986. január 5.

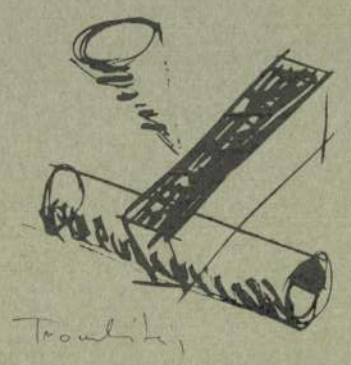

Trombitás Tamás mindenes, de jelen esetben ez nem lekicsinylő megállapítás. Egyszerre több műfajban dolgozik, csinál szobrot, festményt, grafikát, de mindezt Trombitás módra; munkái egyértelműen felismerhetők.
Szereti a rendet, motívumai a térgeometria alapformái, hasábok, hengerek, kúpok, de az elfektetett, ottfelejtett formák véletlenszerű együttesében már nem a rendet, hanem a mögötte lévő és benne megnyilvánuló irracionális összefüggéseket keresi. Fényeffektusokat is alkalmaz, a neon hideg fénye a tárgyak új konstellációját hozza létre, olykor újabb rendet teremt köztük, olykor még titokzatosabbá teszi azokat.
Trombitás Tamás filozófikus alkatú művész, aki vizuális jelenségek, formák mögötti jelentéseket kutatja.
A kiállítást megnyitja: Fábián László író, 1985. december 9-én, hétfőn este 6 órakor.
A kiállítást rendezte: Jerger Krisztina

KOSZTA ROZÁLIA
festőművész kiállítása

1985. december 5–29.

A magyar közönség úgy ismeri Koszta Rozáliát, mint aki az alföldli piktúra hagyományait őrzi és viszi tovább festészetében. Az Alföld szerelmese ő, s ez nem csak tájképeiben, falusi utcaképeiben mutatkozik meg; portréinak, virágcsendéleteinek dekoratív formáiban, színeiben is benne van ennek a tájnak a hangulata és az itt kialakult művészetnek a stílusa.
Koszta Rozália a leningrádi Képzőművészeti Akadémián tanult, de saját formavilágát már itthon, szülőfalujában találta meg: egyszerű, dekoratív formákkal, tiszta színekkel, olykor drámai szín- és tónusellentétekkel, a látvány szerkezetét hangsúlyozó kontúrokkal dolgozik.
Ezen a kiállításon az 1969 óta készült képeiből adunk egy válogatást.
A kiállítást megnyitja: dr. Zoltai Dénes, 1985. december 5-én, csütörtökön délután 4 órakor.
A kiállítást rendezte: Havas Valéria

ÜNNEPI NYITVATARTÁS

1985. december 23 hétfő	ZÁRVA
1985. december 24. kedd	ZÁRVA
1985. december 25. szerda	ZÁRVA
1985. december 30. hétfő	ZÁRVA
1985. december 31. kedd	ZÁRVA
1986. január 1. szerda	ZÁRVA

NYITVATARTÁS

Műcsarnok, Ernst Múzeum, Helikon Galéria, Fényes Adolf Terem: 10–18 óráig, hétfőn zárva. Dorottya utcai Kiállítóterem: 10–18 óráig, vasárnap zárva

Felelős kiadó: Néray Katalin
Dorogi Ny.

Melocco Miklós
szobrászművész

MTI SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1983 AUG 31

1021

Megnyitották az első falusi galériát Perbálon. A helyi művészek és az Egyetértés Mgtsz a falusi lakótelep felvonulási épületét alakította át kiállítóteremmé. Képünkön a kiállítóterem és Melocco Miklós Földművesek című szobrának részlete látható.

(MTI-fotó — Horváth Éva felvétele — KS)

megfelelnek — állapították meg a svédek. Az első alapanyag-szállítmány szeptemberben érkezik meg, de ezzel még nem kerül pont az üzlet végére. A szállítmány alapanyagát a szövetkezetnek meg kell vásárolnia, azzal a kitétellel, hogy ha a próbagyártás sikerül, a bérmunkán kívül ennek az árát is visszakapják. Jó munka esetén azonban nemcsak az alapanyag ára térülne meg, a svédek ugyanis ha a minőség megfelel az elvárásoknak — évente 200 ezer pár lábbelit gyártatnának a szövetkezettel.

A történetnek tehát nincs még vége. És nem is lehet, hiszen ebben az esetben többről van szó, mint egy egyszerű szerződéskötésről, vagy bérmunkáról. A szö-

A kapcsolatc
jelzi, hogy míg
addig 1982-ben
kedelmi vállal
kapcsolatban,
ez a helyzet mo
dig szinte már
lehet követni,
folytattak tárgy
megrendelő
küldtek mintadarabokat,
kollekciót, az üzletkötés reményében.

Az utóbbi időben szaporodó üzleti sikereknek persze más titka is van: így például a széles választék.

— Kényelmi lábbelit: papucsot, klumpát, szandát, balerinacipőt és sarut is készítünk. Ezek nemcsak a lakásokban használhatók, egy részük jó bevásárláshoz, sétához, sportolásra, és a divat, a nemek és korosztá-

A szövetkezetben az idén már több mint egymillió lábbelit készítenek, s a termékek 10 százalékát nyugat-európai cégek vásárolják.

— Az igazsághoz hozzátartozik, hogy nálunk az alapanyagárak magasabbak, a termelékenység alacsonyabb, mint a nyugat-európai versenytársaknál. A hátrányt az olcsóbb munkaerő ellensúlyozhatja. De reméljük, elmaradásunk, úgy, mint az utóbbi években, erőteljesen csökkenni fog. Az

Melocco Miklós

MH SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

szobrászművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1983 AUG 25.

1021

Az első falusi galéria

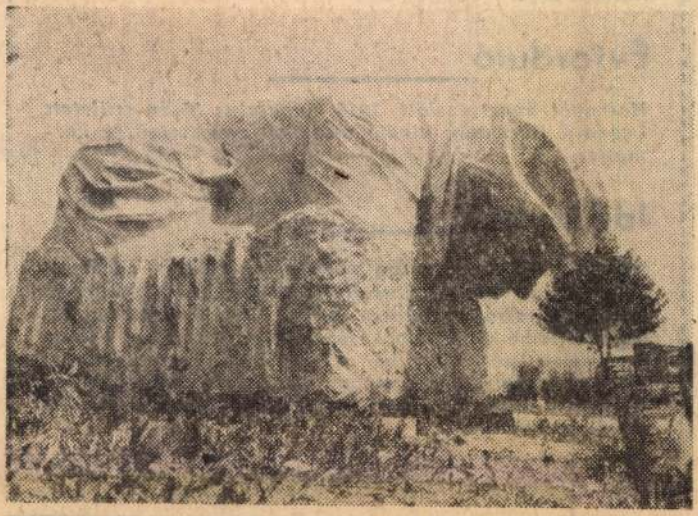

Megnyitották az első falusi galériát Perbálon. A helyi művészek és az Egyetértés Mgtsz, a falusi lakótelep felvonulási épületét alakították át kiállítóteremmé. A képen: a kiállítóterem előtt Melocco Miklós Földművesek című szobrának részlete.

Naptár

1983. augu

A nap kelte: 5.52; —
A hold kelte: 20.51; -
Névnap: Lajos

Évforduló

Hatvanöt évvel ez
Leonard Bernstein
mester.

Időjárás

Várható időjárás az ország területén ma estig: A Dunántúlon délnyugat felől gyakran erősen megnövekszik a felhőzet, és ott záporokra, zivatarokra kell számítani. Máshol nappali gomolyfelhő-képződésből szórványosan lesz zápor, zivatar. A délkeleti szél napközben csak néhány helyen élénkül meg, zivatarok idejére azonban megerősödik. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet délnyugaton 23–27, máshol 28–32 fok között.

HÍREK

Meloccó Miklós
szobrászművész

MH SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1983 AUG 31

1021

Falusi galéria

Megnyitották az első falusi galériát Perbálon. A helyi művészek és az Egyetértés Tsz, a falusi lakótelep felvonulási épületét alakította át kiállítóteremmé.

Meloccó Miklós „Földművesek" című szobrának részlete

A kiállítóteremben (MTI fotó — KS)

tartani

Nem az aszályos rással függ össze az e csökkenés, a tejtermel A vállalatnál rendel re álló adatokból k hogy ez inkább mássa eg az életvitel vált val, nem utolsó sorba vállalkozói törekvés valamint szoros kapcsolat an, ezzel az anyagiakkal nagyarázható. Részben az dősebbek meg a fiatalok el érő érdeklődésével. A tej termelők foglalkozása és letkora változó. Faluhelyen s, a tanyavilágban is fogy tehéntartó udvarok szá na. Vannak ugyanakkor új belépők más foglalkozásúak körében: városi emberek körében is. Jellemző, hogy folyók mentén élők, kü önösen a gátőrök kiegészí ő elfoglaltsága a tehéntar ás. A fiatalok körében egy re kevesebb az érdeklődő.

Az is fontos jelenség, hogy a többtehenes udvarok aránya növekvő. Nem mellékes, hogy — mi közben a tehénlétszám fo gyatkozik — mind többen térnek át az új fajtára és nagyhozamú állatot tartanak. Ez is jelzi, hogy érdemesnek tartják. Két-három tehén tejtermelése a tapasztalatok szerint — otthoni munkával — mai számítással, jó havi fizetést hoz.

Technikai segítség

Nem kis mértékben azért nem foglalkoznak a fiatalok tehéntartással, mert a hagyományos feltételekkel kissé nehéz a munka. Ezért igyekszik az ipar segíteni az ágazat technikai korszerűsítését. A legújabb lépés: megfelelő fejőgépek beszerzése és juttatása a kisudvarokba. A nagyüzemekben ez többnyire megoldott, de minthogy az összes termelésben egynegyed a háztáji aránya, a vállalat

szólván megszűnt. Jellemző, hogy miközben a juhtejtermék keresett és jó áron értékesíthető termék itthon és a világpiacon egyaránt, vagyis kitűnő exportáru, nálunk ennek előállítása minimális mértékűre csappant. Eltűnt a juhtúró, a kiváló juhsajt. A juhászok elfelejtették, hogy fejni lehet...

Közérdek tehát, egyben iparági és vállalati érdek is, hogy ezen változtassanak. Egyik lépés ebben az ügyben természetesen az árakkal kapcsolatos. Bevezették a jobb árakat kiegészítő exportár visszatérítést: 1,50—2,50 forint plusz ez literenként.

— Ez sem jelentett megoldást — folytatta a főmérnök. — Kiderült, hogy a munkaerőhiány a másik fontos akadály. Ezért határoztuk el hogy lépéseket teszünk a juhászatok gépesítésére. Csongrád megyében jelenleg is mintegy 30—40 ezer anyajuh van, ez a fejhető állomány. Kezdeményezésünkhöz csatlakozott a szentesi Termál Tsz, amelynek juhászata, akár a pankotai is, országosan ismert. A szentesi tsz úttörőszerepe az, hogy a gépesítést már megkezdte. Az első juhfejő gépet üzembe állították és jelenleg naponta 300 liter juhtejet szállítanak. Mi a vállalati fejlesztési alap terhére vásároltunk speciális svéd Alfa-Laval juhfejőgépeket. A termelő gazdaság természetesen kapja az export felárat is, jelenleg literenként plusz egy forint ötvenet. Jó ez, mert

Melocco Miklós
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1982
VALÓSÁG 9
1021

Melocco Miklós: Thury György

Sándor fordítása szerint Machiavelli Miklósnak »A fejedelem« című munkáját. Az én nézetem szerint az olasz író e könyvvel szándékosan nem akart szatirát írni, amint némelyik hiszi, hanem korának és honának politikai elveit írta le szabályszerűen, amelyek mostani népies eszméinktől annyira eltérnek, hogy ha oly őszintén zsinórmértékül ajánltatnak, könnyen szatirának vehetők jobb emberek által. Sok mérges gondolatokat rejt e könyv, és azért jobb volna olyant eltiltani, mint minőket eddig a cenzúra tett. De nekünk úgy látszik, hogy e könyv nagyon is olvastatik a fejedelmek által, sőt hogy katekizmusul vétetik azok által. Miért is szatirának vennők e könyvet, melynek szabályait oly pontosan tapasztaljuk mindennap követni a fejedelmek által. Noha e munka a 16. századból veszi eredetét, benne megfelelő helyt találnék minden legközelebbi történetünket illető jelenetre. Hajh, a népek folyvást fickándoznak az ostobaságban!" Pesty Frigyes: Naplóm. 1849. február 2. Kézirat. OSZK Kézirattár. Quart. Hung. 2580.

18 Gróf Széchenyi István naplói I—VI. Bp. 1925—1939. Szerk. Viszota Gyula. Rövidített, magyar nyelvű kiadás: Napló. Bp. 1978. A naplóból vett idézetek esetében nem hivatkozom esetenként oldalszámra, értelemszerűen a dátum alapján fellelhetőek az idézetek a teljes kiadás szövegében.

19 Macaulay: Critical and historical essays contributed to the Edinburgh Review I—II. London. 1858. Macaulay tanulmánya valamivel korábban magyarul is megjelent: Macaulay nézetei Machiavelliről. (Pesti Napló, 1856. 363—365. és 367. szám.) „... az igazság nyilván az, hogy Machiavelli Firenze szabadságának sorsa feletti kétségbeesésében hajlandó volt bármely kormányzatot támogatni, amely a város függetlenségét meg tudná védeni..." — írta Macaulay s hozzáfűzi: „Machiavelli politikai műveinek különös érdekességet kölcsönöz a gyászos komorság, amely ahányszor csak szülőföldjének szerencsétlenségére kerül a szó, kiütközik." T. B. Macaulay: Esszék. Bp. 1961. 41—74. l. Széchenyi számára e mondatoknak *konkrét* politikai tartalma van a szabadságharc bukását követő évtizedben!

20 Széchenyi István: Nagy magyar szatíra. 1857. május 20. In: Széchenyi István döblingi irodalmi hagyatéka — a továbbiakban: DIH — I—III. Bp. 1921—1925. II. 111.

21 Széchenyi István: Önismeret. 1857. Budapest, 1875. 199. l.

22 Vö. Machiavelli: Il principe XII. és XIII.

23 Azaz: elmúlt a veszély, csaljuk meg a szentet, vagyis nem kell megadni a veszélyben ígért ajándékot.

delm
épp
tikai
midő
zsarn
»Én
megn

31 „Eml
mint
álbök
házi á
ségén
nek k
vakít
harco
írója
„Mac
hát nem kedvez a zsarnoknak. Ő nem szándékozik kényurat oktatni, hanem titkait felfödözvén, a szegény népek elé mezitlenül állítani." Machiavelli Miklós. Francia kútfő után Z. J. Világ, 1844. 16. és 17. sz.

32 Széchenyi István: Disharmonie und Blindheit XVII. (DIH I. 575.)

33 Vö. Machiavelli: Il principe, III. és V.

34 Széchenyi István: A Magyar Akadémia körül. 1842. Bp. 1981. 62. l. De e gondolatot szinte változatlan formában megtaláljuk már egy korai kis jegyzetében (Felső-Magyarországi Minerva. 1828. szeptember. 1884. hasáb), a Hitelben (i. k. 39.), 1835-ben a Hunniában (Pesten. 1858. 22.), 1841-ben A Kelet népében (i. k. 351—352. l.).

35 Machiavelli: Il principe XV. Machiavelli Művei. i. k. I. 51. l.

36 Kardos Tibor hangsúlyozza ezt Luigi Russóval szemben, aki Machiavellit a cselekvés technikusának ítéli. Kardos Tibor: Élő humanizmus. Bp. 1972. 342. l.

37 Széchenyi István: Intelmei Béla fiához. 1857. november 6. (DIH I. 505.)

38 Machiavelli: Il principe XXVI. Machiavelli Művei. i. k. I. 83. l.

39 Széchenyi István: Hunnia. 1835-ben. I. k. 116—117. l.

40 Machiavelli: Il principe XV. Machiavelli Művei. i. k. I. 51. l.

41 A pesti magyar nemzetgyűlés 1848-ban. (Közli Pap Dénes) Pest. 1866. II. 36. l.

42 Machiavelli: Il principe XVII. Machiavelli Művei. i. k. I. 55. l.

43 Machiavelli: Il principe XXVI. Machiavelli Művei. i. k. I. 84. l.

Melocco Miklós

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

szobrászművész

1989

VALÓSÁG 9.

1021

felláza
szert,
d nőmo
el kísér
te, hogy
férfiak a
an, ame
egyenjo
szerepe
rnünk, l
ben var
ársadalmat csak akkor építhetünk, ha egy-
tos képességeit, *valamint azokat, amelyekben*
.], vagyis, ha élünk az emberiség egészének
előfeltételként elfogadjuk, hogy képesek va-
legyik nem sajátos adottságainak felhaszná-
talmul: 1. azt a szabadságot, hogy felhasz-
eit, 2. önként és kulturáltan elismerjük mind-

YZETEK

3,44; a 45—49 éves korcsoport megfelelő adatai 6,30 és 5,46; az 50—54 évesé 9,62 és 8,78; az 55—59. évesé 15,02 és 14,08; a 60—64 évesé 24,18 és 22,74. Demográfia, 1980. I. 80., 81., 82. és 84. l.

6 Uo. 85. l.,

7 René König: Handbuch der empirischen Sozialforschung, Band 7, 133. l.

8 1980. évi népszámlálás. Részletes adatok a 2%-os képviseleti minta alapján, Budapest, 1980. 25. l.

9 Uo. 139. l.

Melocco Miklós, Kossuth-díjas szobrászművész
1989. III. negyedévben elkészült képző- és iparművészeti alkotások.
Összeállította: Hollósi Éva.

Budapest, XVIII. Thökölyi út Építőipari Szakközépiskola aula

Melocco Miklós: „Orfeusz és az ifjú" c. fekete gipsz. (mellszobor).

Művészet, 1989, 11–12., 104-old.

Melocco Miklós, Kossuth-díjas szobrászművész
„Hiteles kép" összeállította: Menyhárt László.
Művészet díjas munka, 1973/4. 35-39 o.

„Szobor, szobrász, megjelenés", 1979/11. 45-46 o.

Művészet, 1984., okt., 9-old.

Melocco Miklós, Kossuth-díjas szobrászművész

Vadász György: XX. salgótarjáni szobrászkiállítás.

Melocco Miklós „Derkovits"-át a játék izgalmában csámpás gyerekesedő láb (Ember és drapéria) és térbeli vasárnyék ércből emeli.

4. Melocco Miklós: „Derkovits", bronz, 170 × 100 × 100 cm, 1979.
[nélpt.]

Művészet, 1989., 11-12., 78-old. + 79-old.

Melocco Miklós, Kossuth-díjas szobrászművész

Menyhárt László: Beszélgetés Kő Pállal.

Kő Pál mondja: „Az első királymalortem, amit 1973-74-ben csináltam, az István király. 88-ban volt a vatikáni magyar kápolnába kiírt pályázat. Egyre teljes kápolnatervet készítettem, amibe beleépítettem az István királyt. Kőpelarté-kát terveztem a falkelyh. – Én nem voltam annyira kartalom, mint Melocco Miklós, meg Vigh Tamás, mert úgy éltem benjednim vagyok elkem a szapatban.

„Kilencs kritja." (emlitve).

Művészet, 1989. január, 22-old.

Melocco Miklós

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

szobrászmű

NÉPSZABADSÁG

1981 JAN 1

1021

SÜKÖSD MIHÁLY:

Melocco Miklós szobra Radnótiról

Az út

Először járok Abdán. Az úton, az utakon Győr és Abda között. Nekem Abda eddig nem érzékelhető földrajzi tér volt, hanem az iszonyat elvont, tapintható határok nélküli, táguló és szűkülő tartománya. Nem kívántam látni Abdát, elég volt, ha lecsuktam a szemem.

Két hete feltűnt a tévében Melocco Miklós új szobra Abda határában. Látni lehetett a szobor részleteit, annyit, amennyi egy néhány perces tévéadásba belefér. Hó fedte Radnóti Miklós szobrát, vastag hó fedte a szoborhoz vezető utat. Nem lehetett meglátogatni, nem volt értelme meglátogatni.

Kértem és kaptam pár fényképfelvételt a szoborról. Jó fotós jó felvételei, de persze sárgaréz. A szobor

Inkább alulról. Az alázatosan lefelé hajló tekintetünk nyomán.

Nagy lábfej, a megtett úthoz képest kielégítő állapotban levő cipők. Félcipő, bakancs? Nem tudni, a bő nadrágszár eltakarja. A nadrágszár sem túl viseltes, ráadásul kicsit anakronisztikus, trapéz szabású.

Kerüljünk feljebb. Térdtől nyakig a testet valamilyen lebernyeg fedi. Ujja nincs, gallérja nincs, kicsit hasonlít a kórházi orvosok malaclopójára, kicsit hasonlít a kórházi betegek köpenyére. Leginkább az utolsó, megmaradt takaróra hasonlít, amelyet utoljára terít magára a halálraítélt. A karok, kezek nem láthatók, a karok, kezek a testhez szorítják az utoljára megmaradt köpenyt vagy takarót.

Fúj a szél. *Akkor*, Abda határában, nem tudni, merről fújt a szél, most, miközben a szobrot figyelem, össze-

RADVÁNYI ERVIN:

KOHOLT HÍ

Beckenbauer a Savanyúkút SC-hez sze

A nagy hírügynökségek ősszel repítették világgá, hogy Franz Beckenbauer, minden idők egyik legnagyobb futballsztárja, a legjobb európai játékost megillető Aranylabda tulajdonosa, a labdarúgás császára megvált az amerikai Cosmos csapatától.

Eddig a hír. De ami ezután történt, arról a világ sportszerető közönsége mind a mai napig mit sem tudott.

E számunkban hozzuk nyilvánosságra tudósítónk beszámolóját a titokként kezelt eseményről: Beckenbauer a sajtóban elterjedt hírekkel ellentétben, a Cosmos után nem egy nyugatnémet nagycsapathoz szerződött, hanem — rövid tárgyalásokat követően — a magyar Savanyúkút SC játékosa lett.

Mivel a klub elnöksége bizonyos okokból szigorú hírzárlatot rendelt el, tudósítónk mint csapos és mozgó sörfelelős helyezkedett el a Tizenegy mellett, és így a szemtanú hitelességével számolhat be a legapróbb eseményekről is.

Franz Beckenbauernek nem okozott különösebb gondot beilleszkedni a Savanyúkút SC gárdájába. Mint gyors akklimatizáláshoz edződött sportoló, napok alatt megszokta a kontinentális éghajlatot és a paprikás pörköltszaftot, s a két szoba, tornácos tsz-lakást is megfelelőnek találta, bár a ráadásnak adott pulykafarmmal nem sokat törődött: az egész, új környezetet elintézte azzal, hogy őt csupán a foci érdekli. Ezért választotta a megfertőzött szellemű nyugati óriás klubok helyett éppen ezt a csapatot.

Beckenbauerről ismeretes — az elmúlt évek egyik legnagyobb könyvsikerében, 19 nyelvre lefordított önvallomásában is megírta —, hogy ő a futballal fejezi ki, valósítja meg önmagát. Ő és a kerek bőrlabda — egy.

Ez egész magatartásában, szemléletében Savanyúkúton is megmutatkozott. Imádott öncélúan szórakozni a labdával. Házvezetőnője megfigyelte, hogy reggelinél ülve, újságolvasás közben, a bal lábára tett futballal cca 350 dekázást végez, és ezalatt a fején is egy labdát egyensúlyoz.

Ez még nem lett volna probléma. Ararát konyakkal, és ez mind a férfi, mind a női tizenegy tagjait teljesen kielégítette.

Füstös edző utasításait egyedül Beckenbauer hajtotta végre. Arra hivatkozva, hogy a Cosmosnál két év alatt felszedett 38 dekát, a reumakórház teljes súlykészletét magára akasztotta, és azzal végezte a gimnasztikát, az erőnléti edzéseket, sőt a kapuralövést is.

Ez a stréber lelkesedés most már az egész csapatban szemmel látható megütközést keltett. De még az edzőt is zavarba ejtette, aki a súlyfürdőmódszerrel 10:1 arányban alul ma-

radt, és ezért inkább Beckenbauert is be akarta vonni a női csapat tar-

HITEL

MELOCCO MIKLÓS

Független irodalmi, társadalmi, kritikai lap
III. évfolyam, 13. szám • Budapest, 1990. június 27. • Ára: 39,— Ft

Eb ura fakó - folyik fülembe a mondat, századok patinája alig pattog róla, pedig üllő és kalapács között hatol. Koponyagőz, szerves számítógép, szürke-fehérállomány kurucozik-labancozik. Dialektikus antagonizmus. *Volt* mondat, *levő* világ. Agyhasználati eredmény? Eb ura fakó - hideg, okos, profi. Velem vagy talán vagy ellenem, hogyan kell eltalálnom? Szemekből nehezen olvasok. És Mások? □ *Dippold Pál*

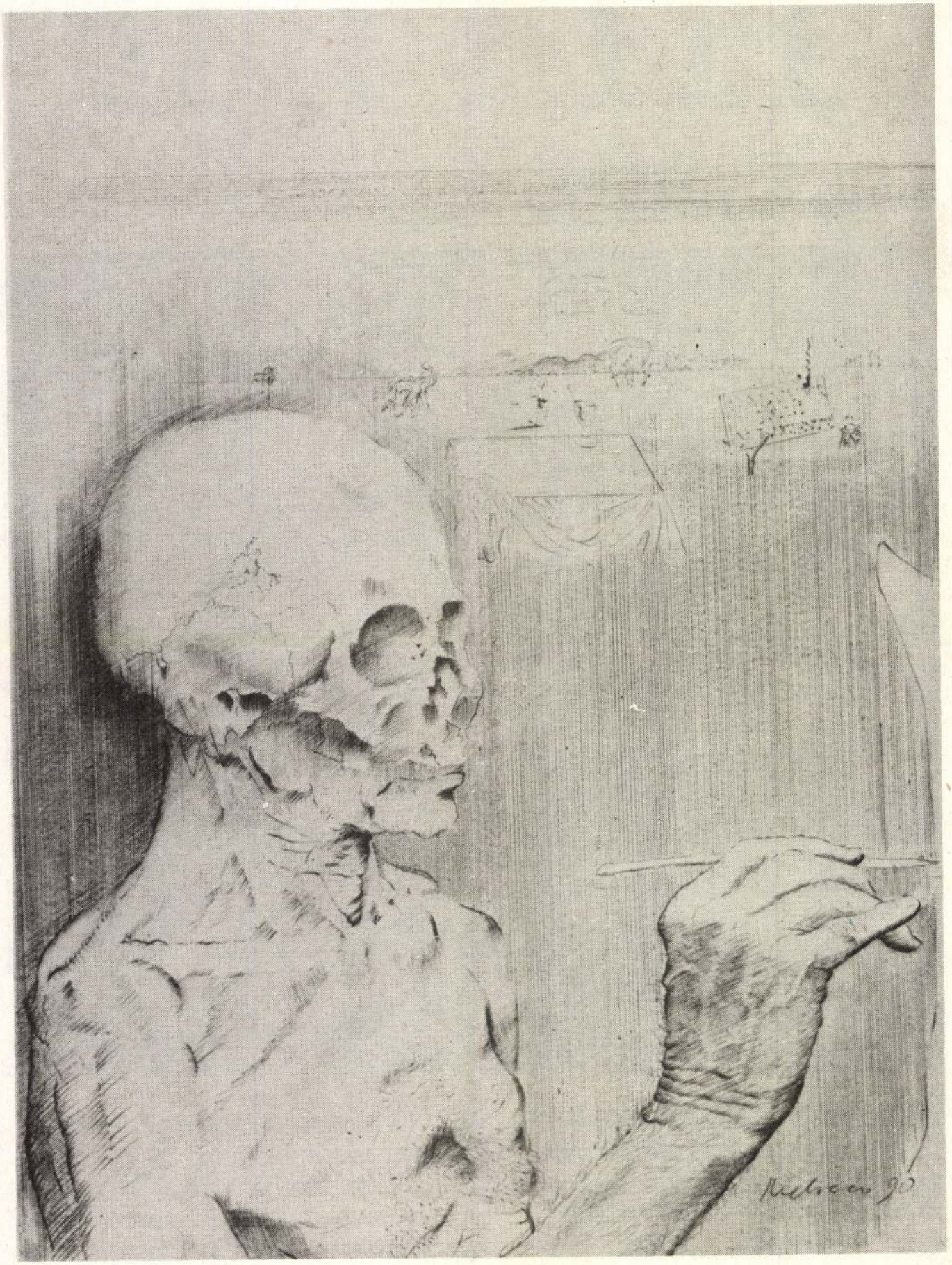

Melocco Miklós rajza

Melocco Miklós, Kossuth-díjas érdemes művész.
Művészet, 1988. jún. a hátsó belső borítón

Melocco Miklós: Léda a hattvúyal, vraca, mészkő, figuraméret: 140 cm

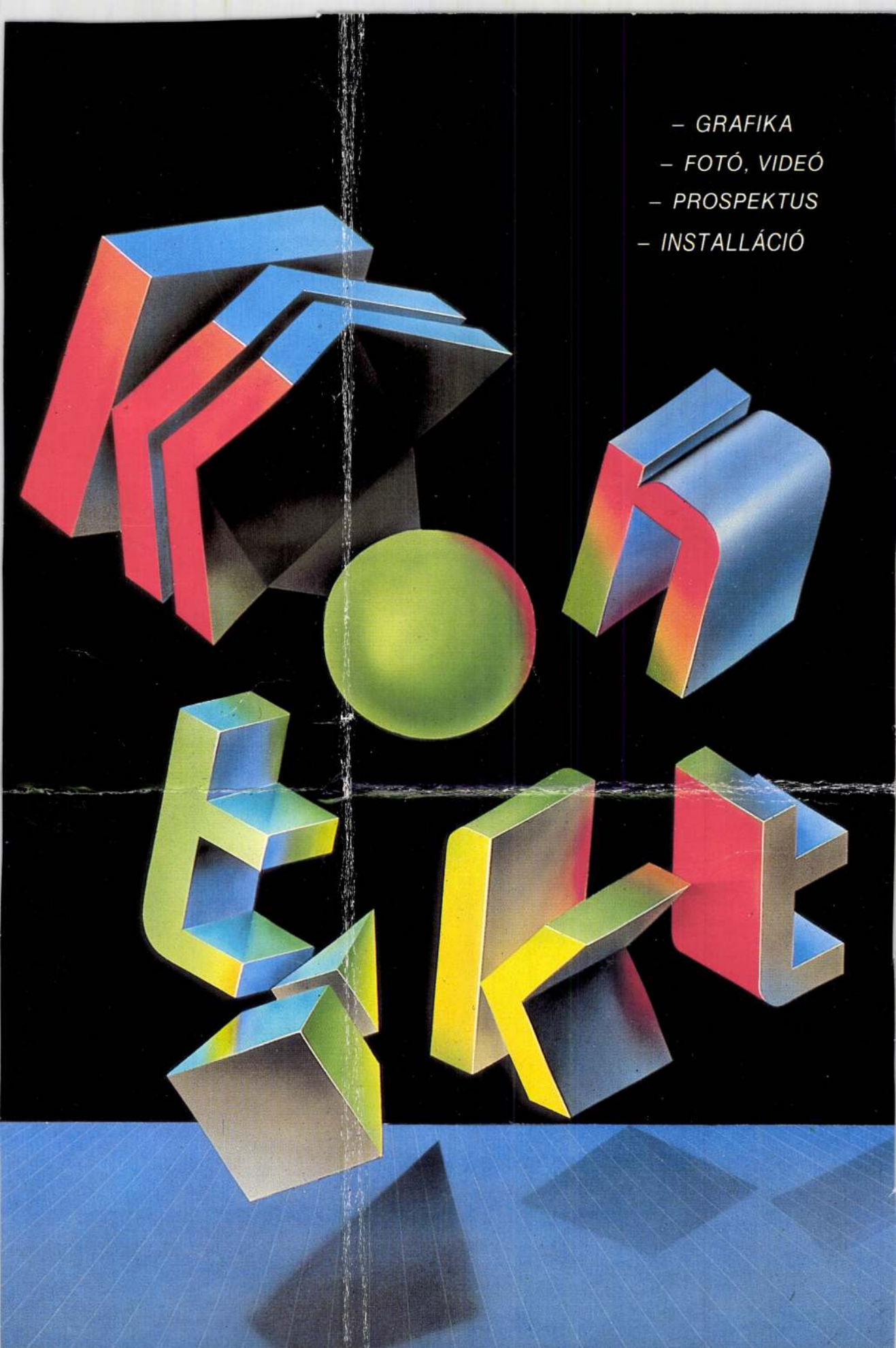
– GRAFIKA
– FOTÓ, VIDEÓ
– PROSPEKTUS
– INSTALLÁCIÓ

MELOCCO MIKLÓS

Ady-emlékmű, halotti és élő maszkjáról

Kovács Ida = Holmi, 1995/3. 375-376.

chAntal

Blaskovich Patay

Miklós Franciska

1911

i Marcella

-1932.

Y JÁNOS Mária Bertalan Elemér Miklós Irma

o 1883-1967 1888-19o2

Mária

19o4-1967

LÁMPÁS KISVENDÉGLŐ ÉS GALÉRIA

2072 Zsámbék Magyar utca 29. Tel.: 06-23-341-763
(A Lámpamúzeummal szemben.)

Tisztelettel meghívjuk Önt 1995. március 10 -én, pénteken 18 órára

Melocco Miklós

Kossuth-díjas szobrászművész grafikai kiállításának megnyitójára.

Ezt követően kerül sor a "Lámpás kisvendéglő és galéria" állófogadással és sajtótájékoztatóval egybekötött nyitóestjére.

Melocco Miklós

Új MAGYARORSZÁG magazin

1995. MÁJUS 13., SZOMBAT

Úgy kell élni az embernek, hogy bármelyik pillanatban élve maradhat.

FELEKI LÁSZLÓ

Jávorszky Béla

EGYSÉGES BALTIKUM?

Távoli népek képzeletében minden földrajzi táj többé-kevésbé egységes képet mutat. Valamennyien hajlunk rá, hogy egész régiókat homogén tömbként helyezzünk el a térképen. A politikai gondolkodás is a tömbösítést erősíti, a történetírás gyakran és szívesen beszél Balkánról, Közép-Európáról vagy Fennoskandináviáról, összemosva ezzel a meglévő nemzeti határokat. Ugyanígy, egyetlen tömbnek képzelik legtöbben a Baltikumot, mely Lengyelország és Ukrajna északi határától nyújtózik föl a Keleti-tenger partján Szentpétervárig és a Finn öbölig.

Pedig ha valaki végigutazza ezt a nem nagy, észak–déli irányban mindössze nyolcszáz kilométeres utat, hamar érzékeli az egyes országokat egymástól jól elkülönítő stílusjegyeket. Lengyelországból Litvániába lépve eleinte észre sem veszi ugyan, hogy másik ország területére érkezett: a litván városok éppoly tarkák és éppoly zajosak, akár a lengyelek, templomépítészetükben is ugyanolyan meghatározó a barokk. Vilnában vagy Kaunasban járva kevés fantáziával Krakkóba vagy Lódzba képzelheti magát az utazó. És nemcsak azért, mert a táj Dél-Litvániában is éppolyan lapos, mint Északkelet-Lengyelországban, s mert ugyanolyan szántók és legelők váltják egymást, hanem elsősorban a genius locii, a kultúra, a hely szellemének hasonlósága miatt. Igaz, vannak Litvániának „németesebb" régiói is, amilyen Klaipeda, a valamikori Memel-vidék, de hát ilyenekkel Lengyelország is büszkélkedhetik. Dancka, a Hansa-kori Danzig pontosan olyan, amilyen Klaipeda-Memel, már ami belőlük a legutóbbi világégés után megmaradt.

A litván falvakon keresztülsuhanva otthonos érzetet kelt bennünk a sok gólyafészek, és egészen Livóniáig elkísér a közép-európaiság hamisítatlan szelleme. Nem kell feltétlenül *Mickiewicz*re, *Donelaitis*ra vagy *Milosz*ra gondolnunk ahhoz, hogy emlékezetünkbe idézzük a litván és a lengyel múlt, a történelmi és a szellemi múltidő összefonódását, elég, ha ránézünk egy omladozó barokk kastélyra vagy egy országúti Krisztusra, s máris érzékeljük, hogy még nem léptünk ki Közép-Európa, vagy ha úgy tetszik, a lengyel kultúrkör északkeleti kapuján. Ugyanaz a nehézkesség az emberekben, ugyanaz a civódásra való hajlam, ugyanaz az életforma, természetesen a lengyelországinál is szegényebb kiadásban. A nevek is könnyen rokoníthatók: a Palangát egykor nagyvilági fürdőhellyé fejlesztő *Tyszkiewiczek* például a határ északi oldalán *Tiskievicius*-szá litvánosodtak.

A Via Balticán északnak autózva Kurland és Livónia középső vidéke hasonló képet mutat. A hatalmas alföld csak nyugati és keleti peremén megy át enyhe dombságba és csak lassan válik lengyel típusúból észak-németté. A lett–litván határtól nem messzire, de már lett oldalon lévő Rundale kastély például akár Közép-Európában is lehetne. Ez a „kis Schönbrunn" annyira hirtelenül és váratlanul bukkan föl a jellegtelen kurlandi síkságon, hogy először csalóka délibábnak gondolná az ember. A *Rastrelli* tervezte pompás barokk palota sorsa egyébként jól példázza Kurland egész történetét. Első tulajdonosa, *Ernst Johann Biron* Anna Ivanovna cárné kegyenceként jutott az épülethez, ám később kegyvesztett lett és a cár száműzte Szibériába. II. Katalin már saját kegyencét, *Szubov* grófot tüntette ki a pompás ajándékkal, mely később a *Szuvalov* grófok tulajdonába ment át. Az első világháború alatt Rundale német tábori kórház, majd a lett köztársasági elnök nyári rezidenciája. A szovjet megszállást követően laktanya, iskola, raktár. Szörnyű állapotából 1972 óta egyfolytában igyekeznek föltámasztani.

Lettország amúgy a tágas kastélyok és nagyhercegi paloták földje, melyet csak színeznek a német lovagrend és a kardtestvérek pusztuló várai és gótikus templomai.

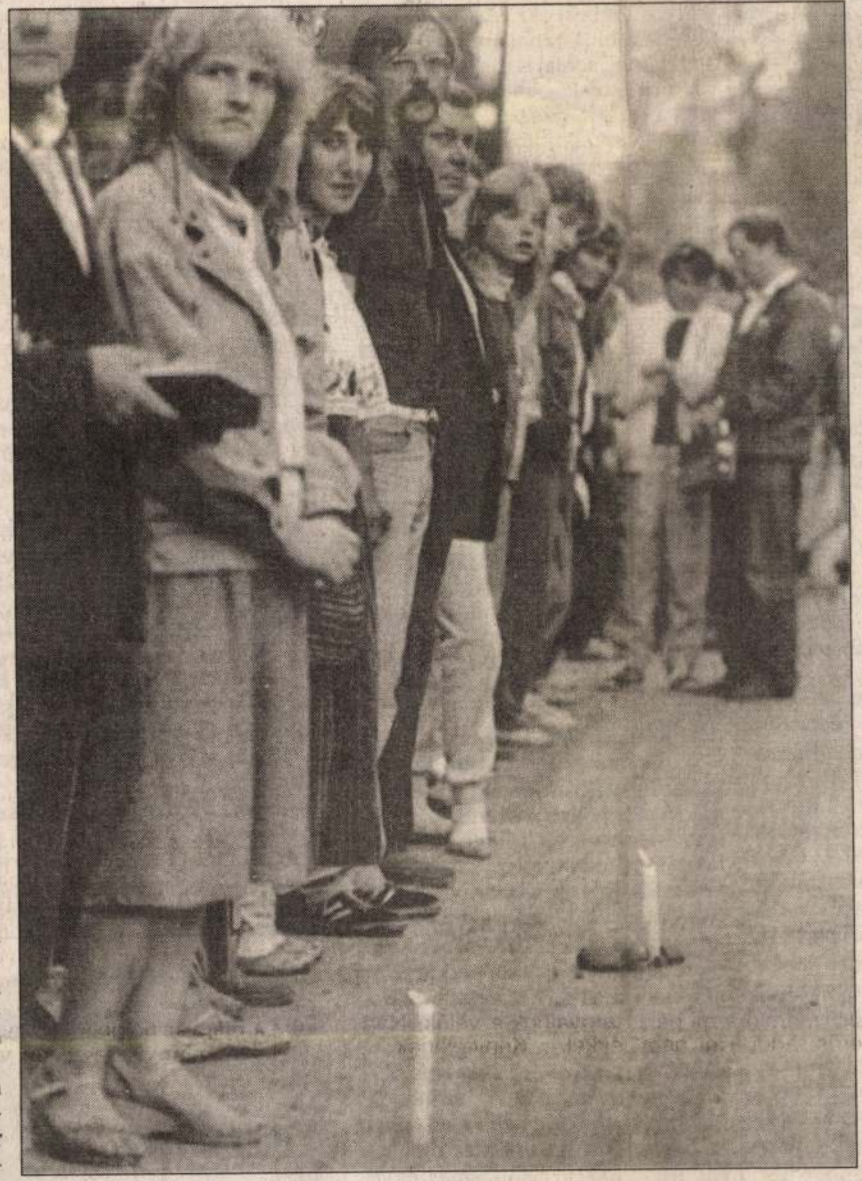

FOTÓ: ARCHÍV

Élőlánc 1989 augusztusában a független Baltikumért, a szovjet megszállás 50. évfordulóján (Hány százezer halottért, elhurcoltért égtek a tallinni gyertyák?)

Valójában a német kultúra, a balti német város- és várépítés az egyetlen összekötő kapocs a Baltikum régiói között. Úgy is mondhatnánk: a múlt üzenete. Hosszú évszázadokon át a németség volt az, amely meghatározta a Keleti-tenger keleti partvidékének arculatát. Német volt a városi polgárság, német a nemesség, német az uralkodó réteg, s persze lehetőségei jóvoltából német a tanult réteg is. Íróik, iskolamestereik gátként is, kovászként is működtek, hol segítették, hol akadályozták a balti népek nemzeti törekvéseit. Kétségtelen tény, hogy a XIX. század nagy nemzeti megújulásának zömmel német, vagy német származású értelmiségiek álltak az élére. Az is tény, hogy a Baltikum német jellegéből fakadó jogi, nyelvi és kulturális különállás (ha úgy tetszik: előjogok) nélkül a régió valószínűleg igen gyorsan beolvadt volna az orosz birodalomba. A balti német kultúra egyik nagy alakja például *Herder*, aki rigai iskolamesterként fedezte föl a lett és az észt népköltészetet, s akinek híres népköltési gyűjteménye (Stimmen der Völker in Liedern) *Goethén* is nyomott hagyott. De nemcsak Herder befolyásolta a balti öntudatot, hanem a Rigában és Tartuban működő német írók és tudósok egész sora, *Herrman von Kayserling*től *Karl Ernst von Baeren és Reinhold Lenzen* át egészen *Wilhelm Ostwald*ig.

Lettország különben már átmenet: híd Közép-Európából a karcosabb, puritánabb, keményebb Észak-Európába. Tengerparti városain mindenütt a svéd és a német múlt hagyott maradandó nyomot. Beljebb a szárazföld belsejében a városok hegyes tornyú, robosztus templomai és nagy testű székesegyházai fehérre meszelt falusi erődtemplomokkal keverednek. A katolikus és a protestáns Európa határmezsgyéjén vagyunk, de már erősebb a lutheránus szellem: a lettek többsége evangélikus. A katolicizmus inkább a Litvániával érintkező déli-délkeleti megyékben, főként az ősi lett Latgale tartományban általános, utóbbi vallási központja, Aglona jól ismert zarándokhely. Ezzel a katolikus világ el is éri legvégső északi határát: Lettország északi területei és Észtország már egységesen lutheránusok.

A történelmi Baltikumot – ha lehet egyáltalán ilyenről beszélni – a hatalmi torzsalkodások és az állandó háborúk tagolták tartományokra és hercegségekre. Livónia például a mai lett–litván határtól nyúlt föl egészen a modern Észtország középvonaláig. Livónián kívül a történelem során lényegében három további tartomány osztozott a Baltikum területén: északon Észtország, középen Kurland, délen pedig Litvánia, illetve a litván–lengyel unió. A három balti ország mai határait csupán 1917–1920 között rajzolták meg részben a nagyhatalmak, részben maguk az érdekeltek – utóbbiak szerencséjére alapvetően az etnikai határvonalak mentén. Már akkor nagyon különbözőek voltak történelmi adottságaik. Litvánia korábban rendelkezett például államisággal, sőt volt idő, amikor Európa egyik nagyhatalmaként elért egészen a Fekete-tengerig. Észtország és Lettország ugyanakkor csupán az első világháborút követően került be a független és szabad országok családjába. A térségben már csak emiatt is jelentős gondolkodásbeli és kulturális különbségek tapasztalhatók az itt élő népek között.

Térjünk vissza azonban az alapkérdéshez: egységes-e a Baltikum?

Ha erre röviden és tömören akrunk válaszolni, akkor a válasz egyértelműen nemleges. A balti országokat ugyanis nem a régmúlt, hanem a közelmúlt szorította egymás közelébe. Az előbb Oroszországtól, később a Szovjetuniótól való félelem, a szovjet és a német megszállás időszaka, a közös szenvedések, ma pedig a szovjet múlttól való menekülés közös gondjai és föladatai. Egységes cselekvés irányába tolja őket a külvilág is: Európa, mint tudjuk, szeret tömbökben gondolkodni. Mindezek ellenére a Baltikum sem politikailag, sem gazdaságilag nem egységes, a gondolkodásbeli és kulturális különbözőségekről végképp nem beszélve.

Harmonizációs törekvések korábban is jelentkeztek, méghozzá mindjárt a három kis ország első függetlenségi korszakának az elején. Az észt *Jaan Tonisson* már 1917 koraőszén puhatolózott Stockholmban, hogyan fogadná Svédország az esetleges balti unió tervét. Látva a svéd kormány közönyét, javaslatát utóbb az ideiglenes észt nemzetgyűlésben is beterjesztette. Tonisson még finn–észt–lett–litván–lengyel államszövetségben gondolkodott, egy harmincmilliós unióban, amelyről feltételezte, hogy az komoly eséllyel ellensúlyozhatja az orosz és a német hegemonisztikus törekvéseket. Tervét kezdetben többen támogatták: *Janis Rainis*, lett költő és kulturális miniszter például régi álmainak megvalósulását látta benne, *Rudolf Holsti*, finn külügyminiszter pedig olyan alternatívát, mely Finnország számára elérhető közelségbe hozza egy déli-délkeleti irányú külpolitikai nyitás lehetőségeit.

Tonisson elképzelése mégsem valósult meg, a tervezett nagy balti államszövetség hamvába holt, mielőtt még megszületett volna. A körülmények, az első világégés utáni nagyhatalmi konstelláció nem kedveztek a tervnek. Sem a németek, sem az oroszok nem támogatták, a franciák is csak immel-ámmal, és csupán azért, hogy erősítsék a lengyel hegemóniát és szűkítsék a cordon sanitaire-t Szovjet-Oroszország körül. Emellett Lengyelország vezető szerepének veszélyességét az érintettek is hamar fölismerték, és attól kezdve már csak finn–balti szövetségben gondolkodtak. Majd „kiszálltak" a finnek, és ezzel a korábbi becsvágyó terv leszűkült három kis ország együttműködésére.

A kis „balti antant" végül is létrejött, de csak nagysokára és meglehetősen korlátozott formában. Alapját az 1922-ben aláírt észt–lett szerződés vetette meg, mely azon kívül, hogy rendezte a határkérdést és szentesítette Valga város kettéosztását, kölcsönös segítségnyújtási megállapodást jelentett a két ország között. Ezt a megállapodást 1934-ben szövetségi szerződés követte, rendszeres külügyminiszteri találkozókkal, közös balti irodával és egy közös folyóirat, a *Baltic Review* kiadásával. Vámunió, kulturális közlekedés azonban nem jött létre, és a kezdeti lelkesedés után a kapcsolattartás is meglehetősen formálissá vált. Az együttműködésnek nem volt motorja.

Ez tehát a múlt.

Térjünk vissza azonban a címben feltett alapkérdéshez: mi a helyzet ma, ötven év szovjet megszállás után egységes-e a Baltikum?

A kérdésre megint határozott nemmel kell felelnünk. Nem egységes, sem politikailag, sem gazdaságilag. Nem egységes, jóllehet a balti együttműködésnek megint megteremtődtek a formai keretei: megint tartanak rendszeres elnöki, miniszterelnöki és külügyminiszteri találkozókat, megint rendszeresen találkoznak egymással a három törvényhozás képviselői. Megvalósulóban a vámunió és a szabadkereskedelmi övezet, Rigában megnyílt a balti iroda, Benelux mintára van közös vízumkiadás.

A bajok gyökere ma is a három ország egymástól eltérő kultúrájában, másfajta kötődésében és a három gazdaság különböző fejlettségi fokában keresendő. Nézzük ezeket a különbségeket. Észtország lutheránus ország, jelentős szláv (túlnyomórészt orosz) lakossággal. A szovjet időszak tervszerű betelepítéseinek és spontán betelepe-

(Folytatása a 14. oldalon)

A szerző hazánk finnországi és baltikumi nagykövete volt, amíg a tavaly nyári külügyminisztériumi „rendszerváltás" el nem sodorta

Májusi könyörgés

Adj, Uram, békességet ezen a háborgó földrészen, ahol mi, magyarok élünk. Tűzz a fegyverek csövébe tavaszi zöld ágat. Tedd szabaddá az utakat, hogy a menekülők visszatérhessenek felperzselt városaikba, elnéptelenedett falvaikba. Félrelökjék a szögesdrótsövényeket, a kilőtt harckocsikat és újra dolgozhassanak: javítsanak, építsenek, vessenek, hogy kenyér legalább mindenkinek jusson.

Add, Uram, hogy a gyűlölet lobogó lángja csillapodjék. Népek, nemzetek köszönjenek egymásnak, meghallgassák a másik énekét, megtanulják vidám-szomorú táncát. Elfogadják, ha megkínáljuk őket nekünk is kevés ételünkkkel és italunkkal: mohos favödör hűs vizével. Istenem, járj át bennünket, hogy titkon mi is képesek legyünk, mint Te a kenyérrel és a hallal, a szaporítás csodájára: adni és segíteni tudjunk a rászorulóknak!

Nincs szörnyűségesebb, mint ezer és ezer kolduló kezet és éhező gyermekarcot látni. Sokszor ezt látjuk már az alkonyi Hold helyett is a véraláfutásos égen. Oly fáradtak vagyunk, kimerültek, megkínzottak – vállon átkarolva vezessük egymást.

Uram, szabadíts meg minket a félelemtől, hogy a felröppenő énekes madártól, a hátunkra lehajló rózsabokortól se ijedjünk meg.

Elfeledtük az örömöt, az önfeledt nevetést. Ha ritkán összejövünk régi barátok, nem tudunk már vidáman beszélgetni, s legtöbbször sírás lesz a vége: annyi könnyet ejtettek az anyák és asszonyaink, hogy megtelnének a kiszáradt patakok...

Feszítsd le szánkról, bezárkózott szívünkről a tonnás lakatokat, s varázsold helyébe a szeretet és a béke szavait! Ne ez legyen a kapunkra kiírva: „Vigyázz, mint a kutya harapok!" – kitárva álljon az ajtó mindenütt, a frissen szedett gyümölcsből kis kosárba odatéve kóstoló, a kerítés előtti padokon öregek emlékeznek csendesen. És nincs bennük és az arra tévedőkben irígység, megkínálják egymást jó szóval, cigarettával és a hancúrozó gyerekeket nagy málnacukorral. Jóságos szívet is adj, Uram, hogy ismét jótettekre legyünk képesek. Észrevétlenül, ahogy az éjszakai eső mindent megitat, hajnali felhők mögül kibukik a Nap. Őszinte és igaz legyen cselekedetünk, teljes figyelemmel hallgassuk embertársainkat, úgy, hogy átérezzük gondját és nyomorát. Átvonszoljuk, szinte „erőszakkal", a reménybe. És megbocsássunk az ellenünk vétkezőknek, ebben segíts Uram, és ahogy te teszed, feledjük a sok bűnt, megaláztatást.

Fáradt vándorok vagyunk mindannyian, oly jó volna már megérkezni hozzád. Megpihenni. Hallgatni mély csöndedben, végtelen szeretetedben. Csillagfényedben látnánk, hogyan sebeztük meg egymást, mennyire félreértettük. Magányosak voltunk és elhagyatottak. Mióta várakozunk erre a pillanatra: az egymásra-találásra! Hogy szerethessünk és minket is szeressenek. Nincs ennél szebb és egyszerűbb.

Tégy bennünket újra emberré! Uram, adj békességet ezen a háborgó földön! Ámen.

Fenyvesi Félix Lajos

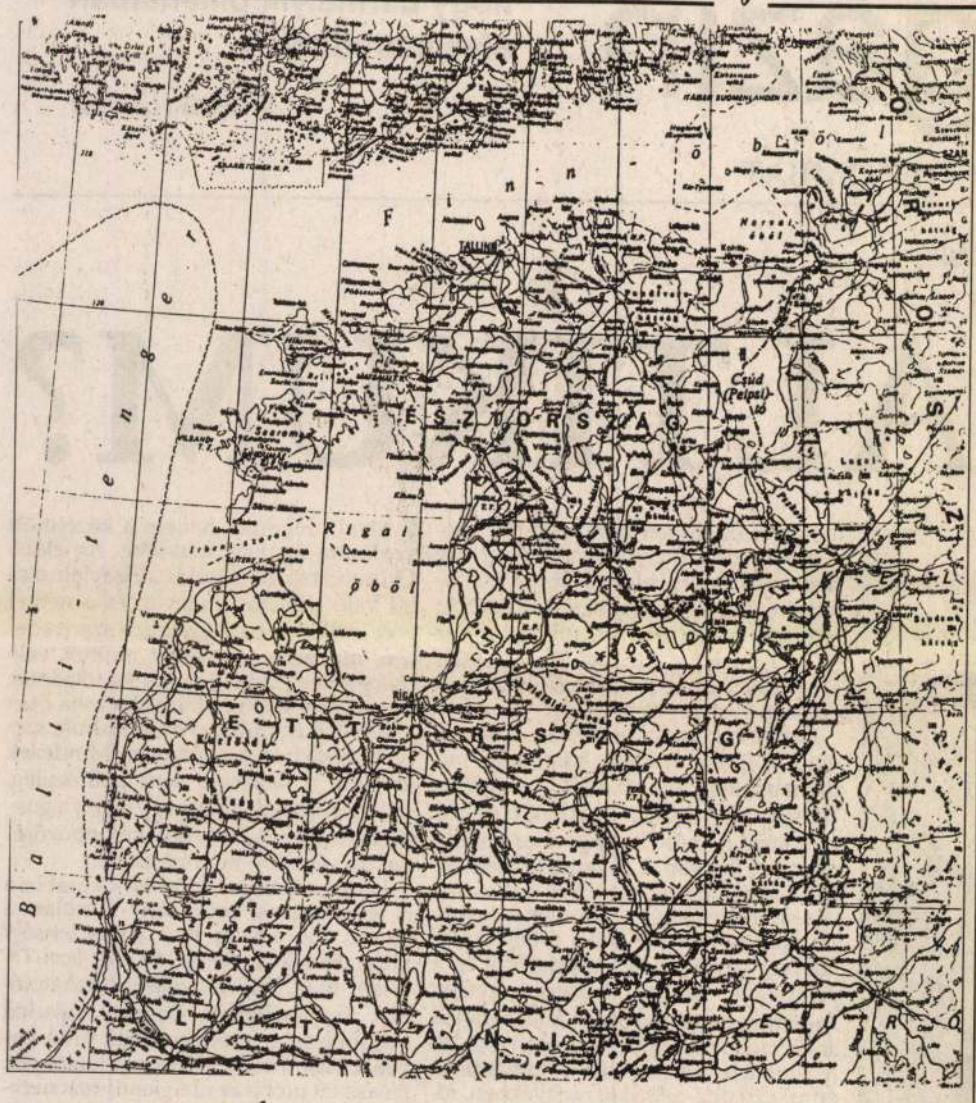

EGYSÉGES BALTIKUM?

(Folytatás a 13. oldalról)

déseinek következtében az észtek aránya saját országukban 92 százalékról 62 százalékra esett. A nem-észt lakosság pravoszláv vagy pedig felekezetnélküli, zömmel gyökértelen „homo sovieticus", mely véletlenszerűen sodródott Észtországba, s azóta sem érez közösséget annak nyelvével és kultúrájával. E tekintetben Lettország helyzete még Észtországénál is súlyosabb, hiszen ott a lettek aránya 77 százalékról csökkent 53 százalékra, s az oroszok nemcsak Rigában, hanem az ország valamennyi nagyobb városában többségbe kerültek. Felekezetileg a lettek megosztottak: 55 százalékuk lutheránus, 25 százalékuk katolikus, a nem-lettek között pedig erős az ortodox egyház hatása. Litvánia ezzel szemben egységesen katolikus ország, a nemzetiségi összetétele is itt a legkedvezőbb: a megszállás alatt a litvánok aránya mindössze egy százalékot apadt (81 százalékról 80 százalékra).

Gazdaságilag azonban még ennél is nagyobb különbségeket mutatnak a Baltikum országai. Észtország – mely hagyományai és történelmi kötődései folytán Skandináviához áll közel – a térség legdinamikusabb fejlődő országa, s komoly esélye van rá, hogy éveken belül fölzárkózzék Nyugat-Európához. Nem véletlen, hogy nemzetközi összehasonlításokban a posztkommunista országok közül újabban megelőzi Magyarországot, és a második helyet foglalja el Csehország mögött. Várakozáson felül sikerült pénzreformja, konvertibilis nemzeti valutája és a költségvetés egyensúlya következtében igen nagy a külföldi tőkebeáramlás, ami gyors és hatékony magánosításhoz és az iparszerkezet dinamikus átalakításához vezet. Liberális vámpolitikával elérte, hogy rövid idő alatt piaci versenyhelyzet tudott az országban kiakalulni. Alig függ Oroszországtól, kivitele 30 százaléka irányul Finnországba és csak 22 százaléka Oroszországba – a behozatalban ez az arány 33, illetve 17 százalék. Villamos energiabehozatalra nem szorul, sőt áramot exportál Lettországba és Oroszországba. Kérdés persze, hogy az ez év márciusi választásokon a hatalomba visszakerült, a régi gárdából verbuválódott és a régi szociális szólamokat hangoztató koalíció ezt az előnyt nem fogja-e „ledolgozni".

Lettország gazdaságilag gyengébben áll, mint Észtország. Pénze csak részben konvertibilis, bankrendszerében nagy szerepet játszanak az orosz pénzintézetek. Energiája nincs, behozatalra szorul, elsősorban Észtországból, Litvániából és Oroszországból importál áramot. Behozatalában változatlanul Oroszországé a főszerep, kivitele legnagyobb része is oda irányul. Mezőgazdasága jelentős, csaknem mindenből feleslege van, főleg hús- és halexportja fontos a gazdaság szempontjából.

Litvánia áll a leggyengébb lábon a három ország közül. Mezőgazdasági ország, olaj- és benzinszükségletét Oroszországtól vásárolja. Villanyenergiát ugyanakkor az ignalinai atomerőmű jóvoltából exportál Lettországba és Fehéroroszországba. A magánosítás azonban egyrészt a külföldi tőke hiánya, másrészt a jogi szabályozás foghíjassága miatt csigalassúsággal araszol előre. A jogi háttér kialakítása pedig a politika bizonytalansága, döntésképtelensége miatt akadozik, s ez a tétovázás az emigrációból hazatérni kívánó módos litvánokat elriasztja, a már hazatérteket távozásra készteti.

Gazdasági szempontból a három ország olyannyira különböző három kategória, hogy nehezen képzelhető el az Európai Unióhoz való egyidejű csatlakozásuk.

Pedig mindenképpen egyszerre kell csatlakozniuk. Épp ezért számukra létkérdés, hogy lebontsák a vámfalakat és szabadkereskedelmi övezetet alkotva viszonylag rövid időn belül azonos szintre hozzák fel gazdaságukat. Ehhez pedig meg kell szüntetniük, vagy legalább minimalizálniuk kell az orosz piactól való függőségüket, s kiküszöbölni azokat az akadályokat, melyek miatt kettőjük pénze még nem konvertibilis. Ha tetszik, ha nem, törekedniük kell az eddiginél sokkal szorosabb katonai és határőrizeti együttműködésre. Össze kell hangolniuk külpolitikájukat, még szorosabban egyeztetni minden egyes lépést, mert a griffmadárként újra éledő nagyorosz sovinizmust csak egy tömör, jól záró balti fal képes meggondolatlan cselekedetektől visszariasztani. A legutóbbi Kozirjev-nyilatkozat, s az orosz tábornokok időről időre felröppenő fenyegetései jól mutatják, hogy Moszkvában igazából semmi nem változott. Legalábbis a birodalmi gondolkodás tekintetében nem.

A Baltikum törekvéseinek összehangolásában igen nagy a Nyugat, elsősorban Észak-Európa felelőssége és szerepe. *Gustav Suits,* a neves észt költő századfordulón megfogalmazott szavait („Maradjunk észtek, de váljunk európaiakká!") igazából nemcsak egy szűk irodalmi csoport, de az egész térség értelmisége megszívlelte. „A balti országoknak belülről kell a magukévá tenniük Európát, vagy újból ki kell alakítaniuk Skandináviaorientáltságukat, vagyis azt, amit hatvan évvel ezelőtt Baltoskandia-orientáció néven több kiváló elménk képviselt", fejlesztette tovább Suits gondolatát kilenc évtizeddel később *Jaan Kross* egyik kitűnő esszéjében. Én hozzátenném még: és polgárosodniuk kellene a szó legnemesebb és legkonkrétabb értelmében. A balti országok polgárságát ugyanis a szovjet megszálló hatalom fizikailag számolta fel. Kitelepítette és megsemmisítette a középosztályt, mindazokat, akik időben nem tudtak elmenekülni. Az írásos emlékeket elégette – csak Észtországban harmincmillió kötet könyvet küldött máglyára és zúzdába, köztük minden, a függetlenség idején kiadott tankönyvet. Az észt vagy a lett társadalomnak ennél fogva valóban a teljes mélypontról, a polgári lét alapfokáról kell megújulnia.

De ahogy *Lennart Meri* írja: „Észtországban még élnek a hetvenévesek és az ennél idősebbek, akik emlékeznek az acélra és a taplóra, a jogok és a kötelességek összeütközéséből kipattanó szikrára, mely meggyújtotta a tüzet, világított és melegített. Ez az emlékezet, bár meghomályosult, ott bizsereg még apáink, nagyapáink kezében, még nem tudott népköltészetté változni, mint Oroszországban..."

Mondanom sem kell, hogy ugyanez érvényes Lettországra és Litvániára is. És mindez reményt nyújt arra, hogy a balti országokban újból el tud indulni a polgárosodás, mely megteremti a szuverén ember, a szuverén társadalom, egy szuverén módon érző és gondolkodó régió alapjait. S ezzel együtt megszületik majd a fölismerés, hogy e határon kis nép csak egymásba kapaszkodva, egymást támogatva juthat előbbre.

A Baltikum nem egységes régió, nem is kell feltétlenül azzá válnia. Szüksége van azonban a szoros gazdasági és külpolitikai együttműködésre, az eddiginél jóval hatékonyabb együttgondolkodásra.

A földből nőtt ember

A vándor, az utazó, aki eljövend a Dunántúl eme kezdő és kies szögébe, Zsámbékra, és fölmegy a hegyre, amit én az észövetségi iratok alapján Béthel hegyének nevezek, látja, hogy a csodálatos árnyékú romtemplommal szemben a föld ki van harapva. Látja, hogy eme színtér, ez a beharapott domboldal a maga kimarkolt anyagával nagy és látomásos küzdelem színtere. A beharapott föld előtt ott áll egy ember. Egy ember, ki a földből nőtt ki, egy magányos ember, aki ezzel a verejtékes, jákobi küzdelemmel töltötte életét. Még a talaj is meg van tapodva körülötte. És hallani a férfi hangját; a tusakodásban rekedt férfi hangját a szél fűvei között, ahogy a „Magasságoshoz" szól „Nem bocsátlak el téged, míg meg nem áldasz engem".

Ebben a beharapott földben, a romtemplomtól ötszáz méterre nagy boltívű fehér ház nyílik a térre, nagy ablakokkal, hatalmas favázú műteremmel, ott áll ez a kétkezi, földből nőtt ember, akit köznapi nevén Sándor Antalnak hívnak, a maga égő, nyughatatlan, vörösbarna szemeivel, és látja a nagy templomot éjjel és nappal, viharban és csöndességben és napragyogásban és árnyékban, szembeszegezve és szembeszegülve az örökkévalóság kánonával.

És látván látja a vándor is, hogy itt nyilvánvalóan látomás és küzdelem folyik, az udvaron szétszórtan kövek, szobrok, vastag anyagok és agyonmarkolt szerszámok hevernek. Isten támadta hely.

„... És imé az Úr áll vala azon és szóla: Én vagyok az Úr, Ábrahámnak, a te atyádnak Istene, és Izsáknak Istene; ezt a földet, amelyen fekszel néked adom és a te magodnak... És imé veled *vagyok,* hogy megőrizzelek téged valahova menéndesz és visszahozzalak e földre; mert el nem hagylak téged, míg be nem teljesítem a mit néked mondtam. Jákob pedig fölébredvén álmából, monda: Bizonyára az Úr velem van e helyen, és én nem tudtam. Megrémüle annak okáért és monda: Mily rettenetes ez a hely; nem egyéb ez, hanem Istennek háza, és az égnek kapuja. És fölkele Jákob reggel, és vevé azt a követ, melyet feje alá tett vala és oszlopul állítá fel azt, és olajat önte annak tetejére; és nevezé annak a helynek nevét Béthelnek..."

Mindnyájan Istennel küzdünk. Bármilyen nevetséges s olykor kétségbe ejtő. Onnan indulunk és oda érünk vissza. Ezt a tanúskodást végezte és végzi Sándor Antal szobrász is, menekülő és meg-megtérő életében, hogy a budapesti Kőfaragó-szobrász Mesteriskolától, a Heidelberg melletti Szent-Leon Rothon keresztül, a párizsi „Académie du Feu"-n és Academie des Beaux Arts-on át, Wiesloch-i, párizsi, Basel-i, Lollar-i, Giessen-i, Istambul-i, Södertalje-i és számtalan hazai kiállításon keresztül, a Budapest Centenáriumi díjjal és a Párizsi – Salon de Paris – „Ezüst medál"-jával a mellén megint csak hazaérkezzen Zsámbék hóna alá, saját hegyére, a Béthel hegyre, Istennel szemközt.

„Amivel kezdünk, mily parányi, / és mily nagy, ami küzd velünk!" Ahogy Rainer Maria Rilke mondotta. Íme, láthatjuk. Hol alágyűrve, hol földemelkedve küzdünk életünk és köveink anyagával. Emberekbe bújva, emberekbe kapaszkodva, akik társaink az úton. Sándor Antal is így tesz. „Töprengő"-je – Rodin gondolkodóját idézve – belegörnyed a szürke és vörös márványba. „Kata" nevű ... vörös márványa nyersen lobog égő szemével a szélbe. Gyermek-lány fejei a fehér márvány meleg gyöngédségével árasztják fehér derűjüket. Sándor Antal mindig megkeresi a maga témájának a maga meghatározott anyagát, Kemény Lajosról mintázott, vörös-márvány pókhálóráncokkal beszőtt parasztfeje emberi halhatatlanságot sugároz, az „Hommage a Henry Moore" királya és királynéja az üvegpiramisok üvegtükröző ragyogásában idézi mesterét – e század egyik legnagyobbját –, akiről így szólt a vers: „húr-ember deszka-ember zsák-ember rém-ember / remember / kréta kráter aranyív / lukluklukluklukluk luklukl / meghasított ember... Járva ülő / zuzva álló csontszéken / király és királyné..."

„Inna Csurikova" grúz színésznő gipszfeje *(lásd a mellékelt fotón)* pedig már-már a fehér bőrmaszk ridegen ragyogó belső szépségét hirdeti – nem a nőit, hanem a végtelenül

emberit, ahogy Brigitte Bardot századunk szimbólumává vált játékos női lófarkát, vagy a Párizs fehér nőmárványfeje, mely félig leengedett szemhéjával az örök város örök nőiségének örök visszahívását talán mindnyájunk ideáljában. Azt a nőt, aki ember és lény és város és szabadság egyszerre.

És most ittmaradtak, ránkmaradtak a szakrális szobrok, körénk gyűlve mint életünk vértanúi. Megszentelve és fölemelve e tér levegőjét. Megrázóak ezek a szobrok. Sándor Antal ezekben a szobrokban már nem egyszerűen az emberien istenivel, hanem az istenien istenivel küszködik. Szent Sebestyén vörös márvány kötele csavarodik a mellre, Mózes fehér márvány feje kunkorodó szarvacskáival, melyeket a lángoló csipkebokor növesztett fehér fénnyé fürtös fejére. Arca elé tartja a tízparancsolatot, hogy ne essék dühében és bánatában egyenesen a népének, mely bálványt és Mammont imád az „Énvagyok-aki-vagyok" Jehovája helyett. A „Szent Sír"-ban pedig a negyven kilós összenyaklott és esendően emberi Krisztus fekszik, ahogy a turini lepel mintázza, holtan, de bármelyik pillanatban a még élő-lélegző mellkasából az égre röppen a föltámadás könnyedségében. A „Madonna" fehér márványa meglebben, mint szintén égre szálló fehér sirály; a gyönyörűséges gipsz és bronz Corpus, mely nem férfi, hanem női testet mutat, behorpadó gyomrával és kis hasával és bimbódzó melleivel jelezvén, hogy a nő ugyanúgy Isten áldozata, mint a férfi. S a végpont, a „Finálé", mely zenei ívével és kezünket simán siklató finom felületével egyetlen akkordban zárja le vörösmárvány életünket.

És itt van végezetül Széchenyi feje, Döblingi elmeháborodásában is hősies, félbeszakadt, de meg nem hasonuló szabadság-feje, a téboly borogatásával homlokán, az őrület nemzetiszín Kossuth-tól kölcsönzött fejszalagjaival és keményen okos és pórusosan kinagyult arcával, hogy elhitesse velünk, hogy az öngyilkosságon túl is van szabadság, hogy lehet magyarnak lenni, hogy „mindennapi acsarkodásunkat add meg nekünk ma" magyar imánk mellett talán egyszer a két nagy eszme, Kossuth szabadságeszméje és Széchenyi nemzet-eszméje, „egy kobakban forrva", ahogy az általam is jól ismert költő, Gy. T. írta egyik versében, egy fejben, egy agyban, egy népben egyesül.

Gyurkovics Tibor

Betűk hatalma

P mint Pá

A Ká-val szoros kapcsolatban van a Pé. Két közmondásból is összerakhatjuk ennek indoklását: „Pénz beszél, Kutya ugat, Karaván halad." A történelemből is ki lehet monteccuccolni, hogy mi kell a háborúhoz: Pé mint pénz, de legalább háromszorosan. Valószínűleg ezért volt annyi vesztett háborunk, s annyi békétlenségünk is ebből Adó-dóan. Máig. Akkor is, amikor még nem Médiának hívták az adókat, s még nem született meg színpadi játékként a Magyar Medeia. Utóbbi a Pé-től eléggé távol van Em-mileg, ha nyolc betűnyire is. A Pá-tól már nem annyira, mint az még múlt századbéli szótárakból is kiderül.

1870-ben Czuczor Gergely és Fogarasi János hosszú oldalakat szentel a Pá-nak, megmagyarázva, hogy milyen szövődményei lehetnek, ha kórossá fajul. Példának okáért, párturalommá a párt. „Államélet – írják – midőn nem a többség akarata, hanem csak egy töredéke, abból egyes párt bírja a hatalmat." Még nem ismertem ezt a megfogalmazást, amikor már végigélhettem gyakorlatiságát, sőt – százezrekkel együtt – magam is Pá-rttaggá váltam, s hamarosan meg kellett tanulnom az ezzel kapcsolatos összes összetett szót: a pártaktívától a pártvonalig, mely utóbbi már 1980-ban is régiesnek bizonyult a Magyar Értelmező Szótár szerint, mint ez a kifejezés is: „A párttag nem térhet el a pártvonaltól." Egyes parlamenti vitákat nézve és hallgatva, arra kell most gondolnom, hogy ismét a múltnak hódolunk, mert újólag fölfedezte népünk ezt az archaizmust.

A Pé-ben ez a lehetőség is benne volt, ami alakját illeti: pipaszár lábon egy akkora fej, hogy súlyától előrebukik. Vagy csak azért, mert páholyból szemléli, amíg a hatalmon lévők páholják a többit, ahelyett, hogy a színházban a primadonnákat nézné lornyonon át, mely egyébként szintúgy hasonlatos ehhez e betűhöz, mint a pipa, csak az utóbbihoz hanyatt kell dönteni a Pé-t. Sajna, ez sem szerepelt tudnivalóim között, mint az sem, hogy mit jelent a Párt-üzelem: „Mind az, amit valamely párt czéljainak elérésére eszközlésbe veszen." Nagy pártüzem volt az ország, mikor irodalomórán a Bánk bán-ból is az ragadt meg az ember fejében: „pártütő!" Nem is szólva a „pártos honfivér"-ről! A kisdiák azt hihette már akkor is, hogy csupa alávaló gazember, aki ilyet mível, hiszen József Attila is megmondta a tanárok és szónokok szája által: „Senkije sincs, nem éri gyász, / akire csak egy párt vigyáz, / sejhaj, / akire csak egy párt vigyáz." Eredetileg kissé másképp fordította saját francia, szürrealisztikus versét a költő: „Minden halál és semmi gyász / Akire csak a Párt vigyáz / Pamparampa / pampa pamm / Akire csak a Párt vigyáz." Ezt Galamb Ödönnek írta, a harmadik variációt viszont Kuncz Aladárnak: „Élj mindörökkön, mint a gyász, / akire csak az ég vigyáz / parapamm paramm papamm / akire csak az ég vigyáz."

Az Ég a Párttól, persze, eléggé távoli fogalom volt, s ez utóbbi változatot is csak jó sokára ismerhette meg az ember. A pártköltészet szabványos darabjának tarthatta, ráadásul azt sem tudhatta, hogy a későbbi proletárköltő, a „Nincsen apám, se anyám" kötet egyik példányában (Wallesz Luca tulajdona) ...a 14. sor változatát a vers alá írta, és nyíllal a helyére utalt: „akire tíz körme vigyáz".

Ezért tanácstalan az, aki ma sorok mögött más sorokat is olvas, vergődve betűk tengerében. Mert József Attila zseni volt, s éppen ez a három variáció igazolja mostanságos időszerűségét. A PP idején, mely egyben KP is. Utóbbi nem Kommunista Párt, hanem Kormányprogram, az előbbi pedig nem Kápé-nz, nem is Táp-Pénz, hanem egyszerű PártProgram. Maradjunk abban, hogy: „Senkije sincs, nem éri gyász / akire tíz körme vigyáz / sejhaj / akire tíz körme vigyáz." Vissza a Ká-hoz (Káosz?): „Kaparj Kurta – neked is lesz."

Veress Miklós

Tanult folyamat a pártagresszió

Mindenkivel előfordult már, hogy egy ismeretlen embertársával találkozva megmagyarázhatatlan ellenszenv támadt benne. A legáltalánosabban elfogadott elmélet szerint a sohasem látott egyén vonásai többé-kevésbé megegyeznek a felindult ember életének legnagyobb traumáját okozó ember vonásaival. A múltban elszenvedett sérelem egy mozdulattól, hangsúlytól a felszínre tör, s a vétlen személy egyébként hiába megnyerő és talpig becsületes, az elutasítás általában életre szólóan feloldhatatlan marad. E jelenség pregnáns megnyilvánulása az ellentétes érdekű csoportok tagjainak egymással szemben táplált eleve elutasító, sokszor durva magatartása. Szerkesztőségünk értesülése szerint a világ legtekintélyesebb pszichológiai szakfolyóiratában, a *Human Nature* április közepén megjelenő számában éppen ezirányú vizsgálódásairól ad számot két neves kutató.

John Horseleg és *Mark Piginapoke* kutatásaik kezdetén labdarúgócsapatok szurkolóinak viselkedését elemezték, ám egy rangadón szerencsétlen módon a vizsgálatra kiszemelt drukkerek éppen az ő szektorukban vezették le a feszültségeiket. Az összecsapásban a két tudós nyolc napon túl gyógyuló sérüléseket szerzett. Felépülésük után fordultak a felfokozott idegállapot intellektuálisabb csillapítását alkalmazókhoz. Kísérleti alanyaiknak politikusokat, pontosabban parlamenti képviselőket választottak.

Az elemzések elején félig elsötétített szobában televízió elé ültették a vállalkozó kedvű honatyákat, és videóról egy három hónappal korábbi költségvetési vitanapon elhangzottakat játszották le. A koponyára, a mellkasra, a hátra, a kézfejre erősített érzékelőkkel az agyelektromosságot, a pulzust, az izomzat izgalmi állapotát, a testhőmérsékletet, a galvános bőrreakciót, illetve a szervezet adrenalinszintjét mérték. A kísérletre jelentkező 120 képviselő adatainak összegzése meglepő eredményeket hozott.

Kiderült, ha az éppen vizsgált személlyel azonos nézetet valló képviselő szólalt fel a vitában, a hallottak nyugtatóan hatottak rá, szervezete a teljes testi-lelki kiegyensúlyozottságra jellemző adatokat produkálta. Ám, ha szembenálló frakciótag szólalt fel, az izmok megfeszültek, a pulzusszám emelkedett, többen verejtékeztek. A kutatók is meglepődtek, hogy már a felszólaló nevének említésekor feszültebbé váltak a kísérletre vállalkozók, ami akkor sem csökkent, ellenkezőleg, fokozódott, ha az illető logikusan, a tényekkel manipulációmentesen érvelt. Ellenben, ha tesztelt személy pártbelije mondott nyilvánvaló süketlenséget, az elhangzottak nem zaklatták fel. Következő lépésben azt a látszatot keltették – az illető beszédhangját a legmodernebb számítástechnikai eljárásokat alkalmazva hangokra bontották és újrakeverték –, mintha az ellenzéki képviselő érvelne a kormányjavaslat mellett és a kormánypártok támadnák a kabinet előterjesztését. Ez sem számított! Nem a vélemény volt a fontos, hanem a nyilatkozó személye, pontosabban hovatartozása. Egyértelműen tanult folyamatról van tehát szó, ami hosszan tartó kezeléssel, pszichiátriai terápiával enyhíthető – vélik a tudósok.

A „pártagressziónak" keresztelt jelenség gyógyszeres kezelése még várat magára, mivel az állatkísérletek csupán idén januárban kezdődtek el. Az egyik egészségügyi világszervezet máris jelentős összeggel támogatja a kutatást, mert reméli, a pártagresszió kezelésével jelentősen csökkenthető a politikusokat, közéleti szereplőket gyakorta sújtó agyvérzések száma, illetve az egyéb tanult agresszivitással bíró emberek élete is normális mederbe terelhető.

Ötvös Zoltán

Megjegyzések a Föld életkoráról

A *Föld* életkorának kérdése már régen izgatta a tudósokat. Az anyagok radioaktív bomlásán, valamint a tengervíz összetételén alapuló számítások adnak ugyan egy durva becslést arra vonatkozóan, hogy mennyi idő telt el azóta, amikor a Föld jelenlegi formáját felvette. Mindazonáltal úgy tűnik, hogy bizonyos, eléggé egyszerű megfontolások, amelyek eddig elkerülték a figyelmet, további egyszerű becslésekkel tudnak szolgálni. Jelen cikk célja megmutatni, hogy hogyan lehet különféle módokon meghatározni a Föld életkorát, csupán a legegyszerűbb matematikai és fizikai elmélet felhasználásával.

Az omszki Nemzetközi Meteorológiai Intézet által összegyűjtött adatok alapján a Föld felületének kb. 37 százalékát borítja felhőréteg, amely legfeljebb 10 mérföld magasságig terjedhet. Emlékeztetnünk kell arra, hogy a levegőnek vízgőzzel telítődnie kell, mielőtt a víz kondenzálódhat és felhők képződnek. 20 °C hőmérsékletnél a telített levegő 0,4875 gramm vízgőzt tartalmaz ködlábanként. A teljes víztömeg, amely a felhők kialakulásához szükséges, ennélfogva $5{,}336\times10^{19}$ gramm, emlékeztetve arra, hogy a Föld felszíne $3{,}502\times10^{8}$ négyzetmérföld. Ahhoz azonban, hogy a víz elpárologjon, hőt kell befektetni, mégpedig (20°-on) grammonként 582,2 kalóriát, és a felhők esetében, amelyet most vizsgálunk, ennek az energiának a Napból kell származnia. A kísérletek azt mutatják, hogy napsütés esetén a földfelület minden négyzetcentiméterére másodpercenként $1{,}3\times10^{6}$ erg sugárzó energia esik. A Föld által másodpercenként felvett teljes hőenergia így egyszerű számításokkal meghatározható, az eredmény $1{,}247\times10^{16}$ kalória. A fenti eredményeket kombinálva azt találjuk, hogy $2{,}495\times10^{6}$ másodpercre van szükség ahhoz, hogy grammonként 582,2 kalóriaszükséglet mellet $5{,}336\times10^{19}$ gramm vizet elpárologtassunk, ha a másodpercenkénti hőmennyiség $1{,}247\times10^{16}$ kalória. Ez átszámítva 28 nap, 21 óra 7 perc és 30 másodpercet tesz ki, amely érték valamivel alacsonyabb, mint más kutatók korábbi becslései. Mivel minden módszerben jelentős bizonytalanságok vannak, ezért a Föld életkorára vonatkozó végső következtetések levonásánál megfelelő súlyozást kell alkalmazni.

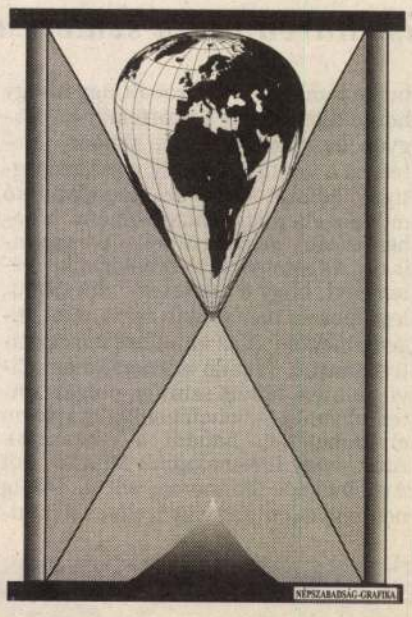

Jól ismert tény, hogy a Föld nincs teljesen zérus potenciálon, bár kényelmi okokból általában ezt tételezik fel. A mérések szerint ez a negatív potenciálérték 50,672 Volt; mivel pedig a Föld kapacitása 710 mikrofarád, ennek az eredménynek a produkálásához $3{,}5997\times10^{-2}$ Coulomb töltésre van szükség. Az elektromos töltés nyilvánvaló forrása a villámlás lehet, amely átlagosan minden 67 másodpercben fordul elő. Bár ezekben a villámokban 10 ezer amperes áramok is előfordulnak, azok csak igen rövid ideig, kb. 10^{-6} másodpercig tartanak. Ennélfogva minden 10^{-2} Coulomb töltés átviteléhez és a Föld jelenlegi potenciáljának beállásához 4,99 percre van szükség. Ismét csak olyan eredményt kaptunk, amely eléggé alacsonynak tűnik, de ahelyett, hogy elbátortalanodnánk, inkább forduljunk egy valamivel megbízhatóbb módszerhez.

A földfelszín 68 százalékát borítják tengerek, amelyek átlagos mélysége 12 842 láb; ha a víz egyenletesen oszlana el a felszínen, akkor 8713 láb mély óceán képződne. Ennek a folyadékmennyiségnek a forrása nyilvánvalóan az eső. Ismét csak a Meteorológiai Intézet adataihoz fordulva azt találjuk, hogy az évi csapadékmennyiség az egész Földre átlagolva 31,22 hüvelyk. Ennélfogva könnyen meghatározható az az idő, amelyre szükség van, hogy az óceánok jelenlegi szintjét elérjük. A számítást elvégezve azt találjuk, hogy abból a Föld életkorára 1409 év adódik. Ennél a pontnál érdekes megjegyezni, hogy ezen legutolsó becslésünk azonos nagyságrendre esik, mint a témával foglalkozó legrégebbi szerzőké, akik a Föld életkorára 6000 évet adtak meg.

Talán az összes módszer közül a legpontosabb és legkorrektebb az, ha annak az anyagnak a forrását vizsgáljuk, amelyből a Föld áll. Bár az űrből állandó kozmikus sugárzás éri Földünket, viszonylag igen kevés anyag jut hozzánk ilyen úton: néha egy-egy meteorit vagy viszonylag kevés elektron. Mi akkor a forrása a Föld anyagának? A lehetőségeket számba véve egyetlen elképzelhető forrás marad, amely ma is aktívan részt vesz a Föld felépítésében: természetesen a vulkánok, amelyekből igen nagy számban akadnak ma is működők. Ezek évente összesen $6{,}7829\times10^{9}$ tonna lávát öntenek ki, tehát a Föld tömege minden évben ennyivel növekedik. A Föld teljes tömege $5{,}799\times10^{21}$ tonna, ennélfogva ennek a jelenlegi tömegnek a felépüléséhez 8 556 249 847 569,7 évre van szükség. Azonnal látható, hogy ez a legnagyszerűbb érték, amit ez ideig valaha kutató kapott.

A végső konklúzió a Föld valós életkorát illetően a fentebb nyert eredmények átlaga kell hogy legyen. A négy előző becslés értékét felhasználva ily módon a 2 134 062 461 892,425 év értéket kapjuk; mai tudásunk szerint ennyi idő telt el a kezdetek óta, amíg a Föld ilyen lett, amilyennek ma ismerjük.

Emery Meschter

(Ford. Bencze Gyula)

Ami a hírekből kimaradt

Óriási császárpingvin-kolónia rekedt azon a két hatalmas jégtáblán, mely néhány hete vált le az antarktiszi jégtakaróról. A kutatók megfigyelései szerint az állatok pánikba estek, mert a nyílt tengeren nem találtak táplálékot. A nemzetközi környezetvédő mozgalom, a Grünpiece helyszínre siető aktivistái Norvégiából vásárolt granulált pingvineledellel próbálnak segíteni rajtuk. A túlélők az egyre kisebbre zsugorodó jégtáblákon kb. két év múlva érik el Afrika déli partjait. Hasonló esetre volt már példa. Ugyancsak úszó jégtáblán jutottak Dél-Ausztrália partvidékére a törpepingvinek. Ma ott, a Melbourne közelében lévő Phillip-szigeten él a világ egyik legészakibb pingvinkolóniája. Eredetileg ezek is jóval nagyobb termetűek voltak, de a megváltozott életkörülmények hatására mint evolúciós kihívásra a testnagyság csökkenésével reagáltak.

❑

Elpusztult elefántja helyett kék bálnát kíván beszerezni a Fővárosi Állat- és Növénykert. A hatalmas tengeri emlőst a hazánkban bőséggel előforduló vándorpockokért és az állatkerti túlszaporulat következtében fölöslegessé vált hópárducokért kapjuk cserébe a Nairobi Állatkert Balneológiai Intézetétől, mely a világ egyik legnagyobb kékbálna-tenyészetével rendelkezik. A bálnát útjára elkíséri otthoni maszáj gondozója is (a maszájok Kelet-Afrika nomád szarvasmarha-tenyésztői, az idők folyamán különös szakértelemre tettek szert a bálnákkal való kommunikáció terén). A Városligetben kialakítandó hatalmas medencét egyelőre a Lukács fürdőt tápláló források vizével töltik fel és speciális sókeverékkel teszik a tengervízhez hasonlóvá. A bálnák táplálékául szolgáló krillt az Antarktisz környéki vizekből hajón szállítják a hamburgi kikötőbe, onnan pedig kamionok hozzák Budapestre.

❑

Az osztrák Alpokban négy éve talált 4600 éves, jégbe fagyott tetem valódi szenzációt keltett, ám még ezt is felülmúlja az a grönlandi lelet, melyre egy nemzetközi kutatócsoport bukkant. Kutatófúrás közben megtalálták egy viking harcos és egy indián lány viszonylagos épségben konzerválódott, jégbe fagyott tetemét. A radiokarbonmérések szerint a két test abban az időszakban került a jégbe, amikor 992-ben Leif Eriksson áthajózott Amerikába és vissza is tért. Ezt a hipotézist mostanáig semmiféle régészeti-antropológiai bizonyíték nem támasztotta alá. Most azonban kétségtelenné vált, hogy a viking harcos Amerikából hazatérőben hozta magával a feltehetően a delaware törzsből származó lányt és útközben, Grönland jégmezején érte őket a halál.

❑

A lemeztektonikai kutatások alapján már legalább két évtizede tudjuk, hogy az Atlanti-óceán tágulása következtében Észak-Amerika és Európa évente 3-8 cm-es sebességgel távolodik egymástól. A közelmúltban a Fools Hole Oceanográfiai Intézet mélytengeri kutatóhajójáról végzett megfigyelések azt sejtetik, hogy a tágulási folyamat megállt, sőt az ellenkezőjére fordult. Az Atlanti-óceán mintegy 150-140 millió éves kinyílás után kezd összezárulni. A búvárhajókról már tavaly megfigyelték, hogy a Közép-atlanti-hátság tengelyében, ahol évente több millió köbkilométernyi bazalt áramlik ki, megszűnt a lávafelnyomulás, a hasadék bezárult. Ezt a folyamatot látszik alátámasztani az a tény is, hogy a hátság tengelyében fekvő Izland szigetén évek óta nem volt vulkánkitörés.

❑

Szokatlanul olcsón árulta nemrégiben a jegyeket az amerikai Best Western Légitársaság New York–Los Angeles járatára. Mint később kiderült, az utascsábító ajánlat oka az volt, hogy a McDonald's Douglas repülőgépgyártó vállalat ezen az úton próbálta ki először utasokkal a fedélzeten azt az új géptípusát, amely pilóták nélkül, a felszállástól a leszállásig számítógépes vezérléssel repült. A biztonság kedvéért – inkognitóban – az utasok közt ült két pilóta is. Az út végén szükség is volt rájuk, ugyanis a gépre szerelt érzékeny szmogdetektor és földrengés-érzékelő berendezés olyan adatokat továbbított a számítógépnek, hogy az Los Angelesben nem engedte a repülőgépet leszállni.

❑

A Népszabadság február 10-i számában az Országos Vízügyi Főigazgatóság vezetője úgy nyilatkozott, hogy szélsőséges időjárás esetén hazánk területének akár 52 százaléka is víz alá kerülhet. Jól értesült körökből kiszivárgott, hogy a polgári védelem evakuálási tervet készít, mely szerint ilyen katasztrófa esetén a lakosságot a középhegységi területekre telepítenék át és szóba került néhány, az Alföldön kialakítandó, kb. száz méter magas, nagy kiterjedésű mesterséges árvízmentes domb építése is. A környező országokkal kötendő alapszerződések egyik záradéka szerint lehetőség volna arra is, hogy a magyar lakosság egy részét átmenetileg az Alacsony-Tátrában, illetve a romániai Bihar-hegységben helyezzék el.

Összeállította: Németh Géza

Lecsapolják a Balatont

A legutóbbi kormányülésen az az (immár nem titkolt) határozat született, hogy a Balaton teljes vízfelületét a KTM felügyelete alá helyezik.

A minisztérium területfejlesztési főosztálya magát megnevezni nem kívánó főtanácsosa szerkesztőségünket úgy tájékoztatta, hogy a tárca egy, már a XVIII. században is felmerült elgondolás felújítását tervezi. (Akkor Krieger Sámuel kamarai mérnök a tó lecsapolását javasolta, hogy helyén értékes termőföldekhez jussanak az amúgy hegyes-dombos vidéken...)

A Földművelésügyi Minisztériummal már egyeztetett (és ott támogatott) tervezet szerint a Sió-zsilipen keresztül vezetnék le a Balaton vizét, a Zalát a Sióval egy hajózható csatorna kötné össze, amelyet a szántóföldek öntözésére is használhatnak.

A KTM azért is szorgalmazza a terv megvalósítását, mert a készülő államháztartási reform után keletkező fölös pénzeit nem brókercégek bizonytalan vállalkozásaiba, hanem jól jövedelmező gyógynövénytermesztésbe kívánja fektetni. A főtanácsos elmondta, hogy a tárcához tartozó Országos Természetvédelmi Hivatal is támogatja a tervet, mert a lecsapolással nyert termőterületen máshol veszélyeztetett, vagy kihalásra ítélt növényfajok termesztését és meghonosítását reméli.

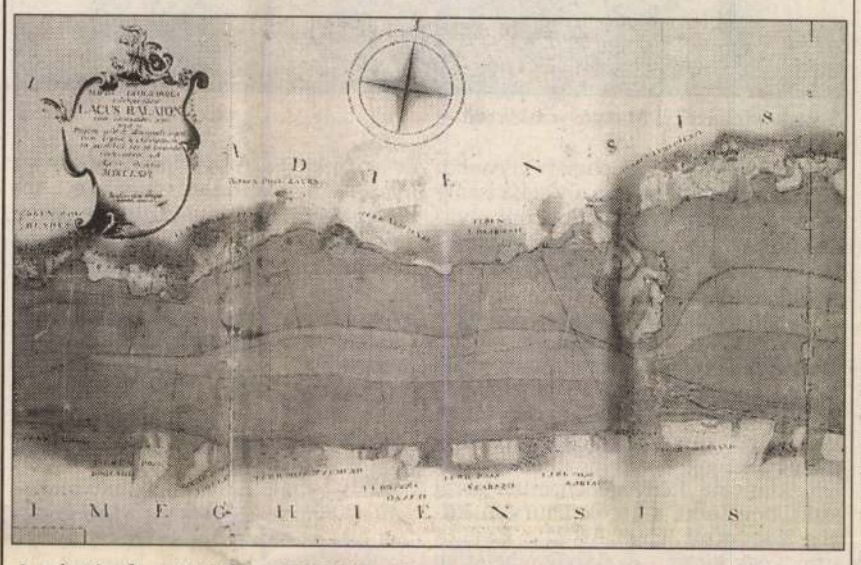

A mintának vett térkép 1766-ból a lecsapolás után megmaradó Balaton keskeny vályújával. A Mária Terézia által is aláírt és a tihanyi közgyűlésen az érdekelt megyék által elfogadott terv megvalósítását akkor elhalasztották.

A zöldmozgalmak egyeztetett álláspontja szerint a Balaton víztelenítését már régen meg kellett volna tenni, mert a tó körüli partfalépítésekkel, kotrásokkal stb. csak a vízügyi lobby kapott újabb és újabb beruházási feladatokat. Annál is inkább támogatják az ötletet, mert így egyszer s mindenkorra megszűnik a Balatonnál az ökológiai katasztrófa veszélye.

A terv megvalósulását nem veszélyezteti a Kincstári Vagyonkezelő Szervezet vétója sem; ők a Zala, Veszprém, Somogy megyei kárpótoltaknak kívánnak az új területeken földet biztosítani. (Híreink szerint a grófi családból származó ismert magyar író, E. P. is kárpótlási igénye benyújtását fontolgatja, mondván, az új helyzetre nem vonatkozik korábbi kijelentése: „földet vissza nem veszek".)

A terv megvalósítása előreláthatóan még az idei – egyébként jó előre tragikusnak beharangozott – balatoni nyári idény előtt megkezdődik.

Kaján Imre

Oszlik a csend a csendgép atyja körül

A magyar tudomány- és technikatörténet nagyjainak Bólyaitól Rubik Ernőig ívelő dicsőséges sorába egy olyan név is odakívánkozik, amelyről mindeddig sajnálatos módon mit sem hallottunk. Ez annál is nagyobb kár, minthogy a környezetében teljes csendet előállító gépet kifejlesztő Fésűs György találmánya minden jel szerint a világraszóló tudományos eredmény kategóriájába tartozott. S hogy ezt csak ilyen feltételes módban írhatjuk, annak csupán halványan sejthető okai vannak.

Fésűs és találmánya, valamint a készülékre vonatkozó összes jegyzet ugyanis 1966 szeptemberében eltűnt.

A vélhetően Nobel-díj esélyes Fésűs történetében a titokzatos véget ért Elbert János tragédiájának elemeit ismerhetjük fel, amennyiben a máig kellően fel nem tárt ügyben egyesek a KGB kezét sejtik.

Fésűs műegyetemistaként egy személyes élmény hatására kezdett foglalkozni a csendgéppel. Édesanyja ugyanis egy alkalommal ideg-összeroppanást kapott fia szilveszteri mulatságának zajától. Három hónap múlva elkészült a szerkezet, melyről csak annyit tudunk, hogy a felfogott és analizált hanghullámokkal teljesen megegyező rezgésszámú hangokat bocsátott ki, s azok az interferencia elvén alapulva kioltották egymást. Szemtanúk állítása szerint készülékének első és feltehetőleg utolsó ismert példánya 15 méteres körzetben teljes csöndet tudott előállítani. Mivel azonban a szokatlan jelenségre szomszédai is felfigyeltek, leállította kísérleteit, nehogy találmánya idő előtt nyilvánosságra kerüljön. Lehet, hogy Fésűs a találmány hadászati jelentőségét nem gondolta végig, a csend pszichológiai hatásával azonban minden jel szerint foglalkozott. Azzal viszont valószínűleg kevésbé, milyen gyorsan is terjedhet egy ilyen felfedezés híre. Baráti körének ugyanis a kétségtelenül zseniális 22 éves fiatalember minden tartózkodás nélkül elmondta kutatásainak célját. Az utólagosan feltárt adatok szerint így kerülhetett közel hozzá az a fiatal táncosnő, akivel együtt végül is eltűnt, s akiről később kiderült, hogy minden tudni vélt adata hamis.

Az esetnek számos rejtélyes mozzanata van, attól kezdve, hogy a fiatal pár eltűnését követően ismeretlen tettesek betörtek Fésűs lakásába, feltúrták azt, és a gépre vonatkozó összes jegyzetet elvitték, egészen odáig, hogy miért zárták le a hatóságok a nyomozást a szokásosnál is hamarabb.

Éppen ezért örülhetünk, hogy legalább egy televíziós forgatócsoport végre elhatározta, nyilvánosságra hozza a hatvanas évek óta elfelejtett (eltitkolt?) tényeket. Dokumentumfilmjük, melyet ma este sugároz a televízió, talán közelebb hoz bennünket a máig megoldatlan tudományos-technikai probléma magyar megfejtőjének kutatásaihoz, személyiségéhez és talányos eltűnéséhez.

P. I.

Melocco: hibátlanul, szabadon

A szobrász hatvanadik születésnapjára

Ha jól emlékszem, a Nagy Imre újratemetésének tiszteletére rendezett fogadáson találkoztam vele utoljára. Elég régen. Izzott a szeme, a terveiről mesélt, és fénylett körülötte a levegő. Magától értetődően. Papírforma szerint ugyanis az akkor elképzelt új világhoz leginkább egy Melocco Miklós-típusú művész illett és *Melocco Miklósnak* valószínűleg nagyon kellhetett a rendszerváltók álmaiban kiszínezett új világ.

Merthogy a dicsőséges Hősök terei celebrálást megelőző húsz évben nem csinált mást műveivel, mint opponálta a „létezőt". Jó, ez így talán túlzás. De nem csinált mást, elfogadva bizonyos feltételeket, mint *atmoszférában, stílusban, fölfogásban* az uralkodó vizuális eszmerendszerekkel szemben a másságot hangsúlyozta. Nem ütközött frontálisan, mert ekkor fölborult volna hajója, inkább jól választott szöget zárt be vitorlájával és így röpült a bóják között.

Az a bizonyos uralkodó eszmerendszer például csakis tiszteletet parancsoló, kifogástalan küllemű történelmi hősfigurákat tudott köztérre elképzelni. E témákba vágó örök példa: Ferenczy Béni hányatott sorsú Petőfije, kinek tyúkmellű bordakosarát és hisztérikusan ökölbe szorított kezét rühellette a hivatal, és Somogyi József Szántó-Kovácsa, aki évekig okozott csillapíthatatlan botrányt a „nem hasonlító" arcvonásaival és a vádliig föltűrt, gyűrött nadrágszárak alatti mezítlábjával. Melocco tehát olyan klimatikus viszonyok között kezdett a hatvanas évek derekán, amikor a tekintélyelv, az etatizmus és a hagyomány jelmezbe vágott bronzbabákat és az erotikus fantázia fölkeltésére tökéletesen alkalmatlan márvány–mészkő–műkő aktokat állíttatott lektorátusaival a közterekre, és amikor a szabadságvágy, az intelligencia és a korszerűség iránti igény rendre igyekezett e lehetetlen szabályokat kijátszani – és ha lehet – győzni ellenükben. Egy bronzszobor alatt nagy nehezen engedélyezett „valódi" bazalt kockakő (Varga Imre: Radnóti), egy élekre stilizált munkásmozgalmi szobor (Segesdy György: Marx–Engels), egy öntvényből és betonból szerkesztett emlékmű (Schaár Erzsébet: Tudósok) nagyobb győzelmi trófeának számított akkoriban, mint az ellenzéknek elfogadtatni egy törvényjavaslatot az intézményesült demokráciában.

Melocco beszállt a versenybe, és mindjárt a pálya elején *Thury György* várkapitányról olyan emlékművet faragott, amelyben a hős nem hazudja győzelemnek a vereséget és nem kozmetikázza diadalnak a tragédiát. A jó szemű kortársak már akkor „mocsárba hanyatló hősi romantikára" gyanakodtak elemzéseik során, de a kultúra területén kialakult konspiratív összetartás mégsem mondatta ki a méltatókkal, hogy ez a végvári hős úgy néz ki, mint a késő római síremlékeken a tisztességgel elbukott légionárius öt perccel a mindent eldöntő vizigóttámadás előtt, és ez a ló úgy fest, mint a Picasso Guernicájához készült egyik vázlat, azaz épp most leheli ki nyihogva végső páráját. Az érdemi botrány azonban Ady körül tört ki „reformfolyamatunk aranyidejében", tehát a hatvanas-hetvenes évtizedfordulón. Melocco sorozatban készített terveket, vázlatokat, és e tervek, vázlatok a legkevésbé sem voltak alkalmasak a magyar forradalmi költészet középső láncszemének megjelenítésére. És egyáltalán: nem hogy lángoszlopnak, de még lidércfénynek is nehezen volt értelmezhető az a test, amely az Emil Isaac-fényképfelvétel parafrázisaként roskadozott egy kerti padon, és amely botra támaszkodva próbált úgy-ahogy hozzáegyenesedni a próféciákhoz. Nagyon leegyszerűsíteném Melocco esetét, ha a konfliktust csak a szabadságtipró hivatal és a szabadságszerető művész ellentéteként vázolnám. A deheroizáció – mert erről volt szó – ugyanis oly mélyen rázta meg a hazai közvéleményt, hogy a „hatalom", ha tiltott, legtöbbször nem csinált mást, mint engedelmeskedett az általános konzervativizmusból fakadó ellenérzésnek. Civil szinten, laikus szinten, polgárszinten ugyanis pszichológiailag majdnem elviselhetetlen hallani a rikkantást. Azaz, hogy történelmünk Muhitól, sőt Augsburgtól Trianonig, sőt a Donig nem egyetlen nagy győzelmi felvonulás. És még kevésbé lehetett elviselni, hogy „ezernyi balsors, s oly sok viszály után" a hősök sem voltak mind olyanok, mint az Oscar-díj gálaestjén az isteni sztárok. Kit szerencsétlenné, kit slemillé, kit vérbajossá, kit elmekórtani esetté deformált a végzet. De ha a civilek, laikusok és polgárok jobban megnézték ezeket a szobrokat, rájöhettek volna – olykor rá is jöttek –, hogy a deheroizálás csak a mondaniva egyik része. Melocco ugyanis a dialektika jegyében fogalmazta meg emlékműveit. Lényegében mind arról szólt, hogy ezek a hősök Thurytól Adyig, Kondortól József Attiláig, Radnótitól – egy kicsit – Kodályig lehetetlen világba csöppentek. Ám ők, a körülmények hatalmát elszenvedve *mindennek ellenére* kihozták önmagukból a maximumot. Bukásuk ezáltal válhatott diadallá.

Tabudöntés volt ez akkoriban a javából. Különösen azért, mert a Melocco-féle antihősök formailag sem igazodtak a konvenció diktálta sztereotípiákhoz. Madártávlatból nézve a magyar emlékműállítás százötven éves története a klasszicizmus, a neoklasszicizmus, a naturalizmussal álcázott klasszicizálás és a szocreálnak hitt újklasszicizmus szomorúan monoton útvonalán haladt. A nemzeti nagylét hiányából fakadó önbizalom-erősítő kompenzáció ebben a formarendben találta meg leginkább az írt.

Melocco fölfedezte a barokkot. Hogy ez abból fakadt-e, mert nagyon tudott faragni-mintázni, és barokkul beszélve nem kellett minduntalan megálljt parancsolni vérbő szobrászi szókincsének? Hogy ez abból fakadt-e, mert ösztönösen érezte a barokk „nemzeti érzékenységet" sértő, a „magyar hajlammal ellentétes" internacionalizmusát? Hogy ez abból fakadt-e, mert olasz eredetű családnevének tudata eleve megértőbbé tette a pápasíremlékek, az oltárok és az exhibicionista művészet felénk szokatlan pátosza iránt? Az analízis majd kideríti. Mindenesetre tény, hogy Melocco bőséggel használt drapériái, makabrista hajlamokat sejtető halottimaszk-öntvényei, látomást és testiséget keverccsé gyúró gátlástalansága lélegzetelállító produkciókat hozott létre a késő-Kádár korban. Lehetett őket szeretni, lehetett őket utálni , de egyet biztosan nem lehetett: közömbösen elmenni mellettük.

Egyszóval hinni lehetett, hogy rendszerváltás után kiskedden órá fog számítani leginkább az álmainkban élő új hatalom. Feltéve persze, ha ez az új hatalom úgy lesz fogékony a nemzeti sorskérdések művészeti interpretációjára, hogy közben megérti a művészt, aki nyakasan nyilatkozza interjújában: „Itt élek. Ebből adódóan normálisan és természetesen vagyok magyar, de ezt a zászlót nem tartom szükségesnek fennhéjázóan lobogtatni." Feltéve persze, ha az új reprezentáció (van ilyen?) fogékony olyan minőségi munka iránt, amely „hibátlan és szabad, mint az öntvény és a gyerekrajz".

Ne legyünk naivak! A hatvanéves születésnap mellé rendelt forró gratuláció ne zsibbasszon el minket annyira, hogy figyelmen kívül hagyjuk Melocco – közös találkozásunk óta eltelt – fél évtizedét. Amelyről tudni lehet, hogy az eleje fényes volt, mint a nap. Hiszen ekkor született a székesfehérvári Mátyás-emlékmű, az egyik legszellemesebb, legérzékenyebb, legműveltebb magyar köztéri szobor, amelyet e tájon valaha is megfinanszíroztak. Tudni lehet azt is, hogy az általa oly fontosnak tartott alkalmi munkák közül azóta csinálta meg a Sándor-palota újramintázott reliefjeit és a Miskolcon mostanában fölállított Széchenyi-szobrot. De mostanában leginkább elegáns kisgalériáknak dolgozik. Tudja, hogy van egy aranyfüstlemeznél vékonyabb réteg, amelynek pénze van, annak ellenére, hogy művelt, illetve, amely művelt, annak ellenére, hogy pénze van. Nekik mintáz, nem a szalonba, de a dolgozószobába szobrot.

Különben nem tudom, mit csinál. Mostanában nem hoz minket össze fogadás, eufóriát sejtető társadalmi esemény. Fortinbrassal szólva: a többi néma csend.

P. Szűcs Julianna

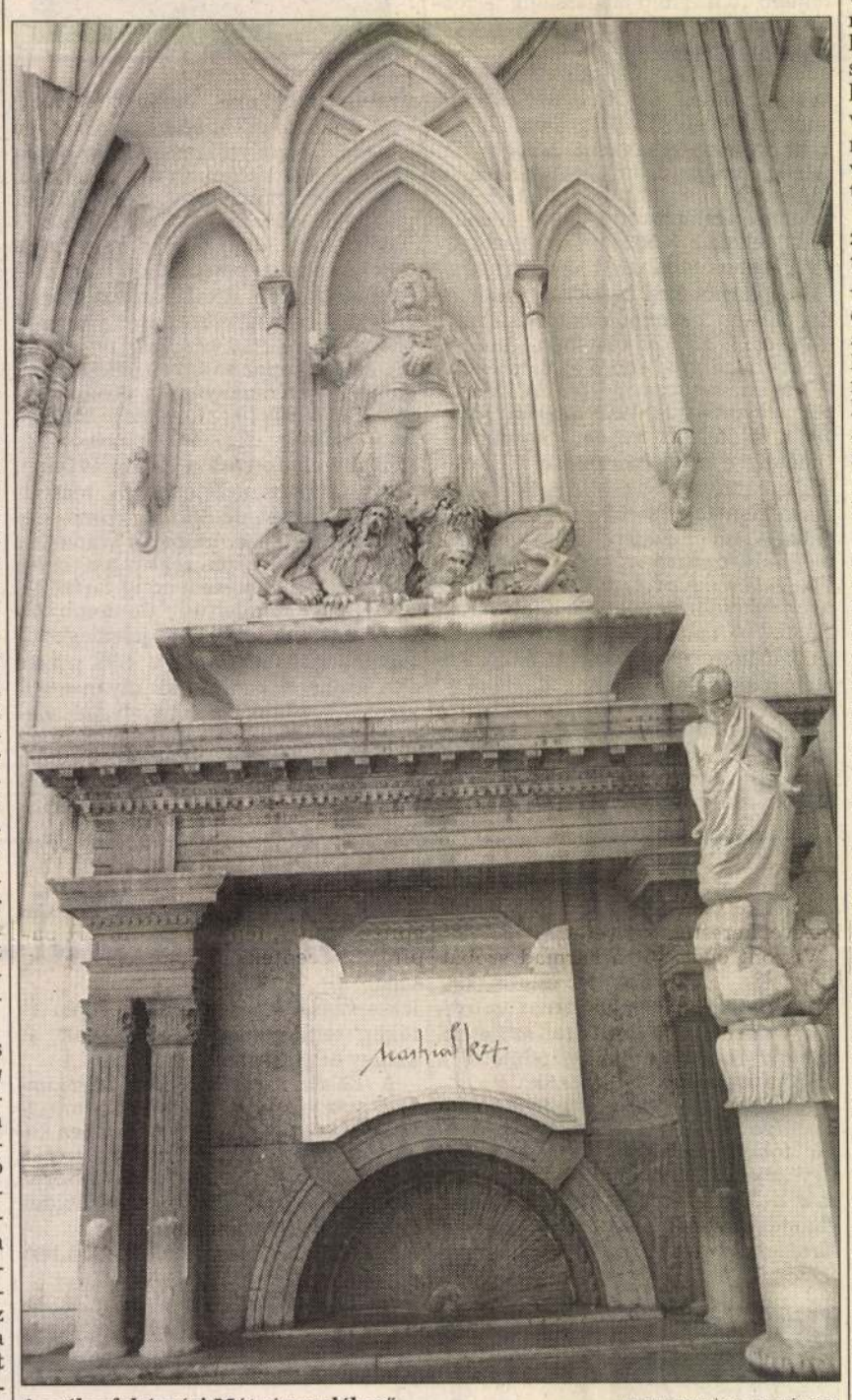

A székesfehérvári Mátyás-emlékmű VELLEDITS ÉVA FELVÉTELE

LÁSZLÓFFY ALADÁR

A tornyok mögé elbújik

Cseres Tibor emlékének

Írók az ablakok mögött,
írók a sírkövek alatt.
Átülünk csak: a kor tömött
expresszvonata elhalad.

Tetszett olvasni?... látni is?
felfogható?... jól hallható?
Szentendre, Visegrád, Pilis,
meghalt az öreg oktató,

a vén történelemtanár,
a mérges lelkiismeret!
A tegnap esti gyorsvonat
át is haladt a jel felett.

Ez volt hát az a kattogás!
Tessék csak kitekinteni.
A tömött világ megy tovább.
Van aki integet neki.

A tornyok mögé elbújik,
lehet az Várad, Újvidék,
nap nélkül ilyen bármelyik
elsötétült magyar vidék.

Hang, verseny, üzem

„Önálló zenei szervezetek alapjait kell kiépítenünk a vidék kulturális gócpontjaiban" – ezt nem ma írták. A Népművelési Minisztérium tervezete Filharmónia létesítésére című papíron olvasom; kelt 1951. augusztus 13-án. Az Országos – Nemzeti Filharmónia alapításának első írásos dokumentuma ez.

Magyar szabadalom

Eredetileg zenepártoló egyesületek viselték e nevet; az első filharmóniai társaság 1802-ben, Szentpétervárott alakult. Az egyesületek legfontosabb dolga zenekarok szervezése-működtetése volt, mivel nagyegyüttes fenntartását tagjaik külön-külön nem győzték volna pénzzel. Jelentésátvitellel ekként örökölték a muzsikát pártoló városlakóktól a filharmónia, filharmonikus elnevezést az egyletek zenekarai. Egyvalamit nem jelentett soha sehol: államilag működtetett, országos hatósugarú hangversenyrendező szervezetet. Ez magyar „szabadalom", nem pedig – mint esetleg hihetnők – valaminő szovjet modell szolgai átvétele.

Az első hazai társaság 1817-ben Pozsonyban alakult meg, s követte őt a többi város hamarost. Az egyesületek – filharmóniák – egészen az 1940-es évek végéig kulcsszerepet játszottak az ország hangversenyéletének működtetésében. Közben a Magyar Kommunista Párt már 1947 végén létrehozta irodalmi-zenei rendezőirodáját, a Magyar Múzsát, majd 1949-ben megalakult a Muzsika Nemzeti Vállalat, 1952. január 1-jén pedig az Országos Filharmónia.

A cég hozományul saját előadógárdát kapott: a fővárostól átirányított Állami Hangversenyzenekart, két kamaraegyüttest, 33 szólista és ösztöndíjas muzsikust. A Székesfővárosi Zenekar, legalábbis 1949-ig, takarékos-racionális alapon működött. Belső ügyeit a tagságának bizalmából választott muzsikusok intézték. Volt két parányi irodahelyisége a városházán egy másodállású művészeti igazgatóval.

A szólistarendszer meghonosítása voltaképp azt kodifikálta, hogy az előadóművészet nem szabad pálya. A hegedűs vagy zongorista azelőtt a saját kockázatára választotta a pódiumot s ott lépett fel, bel- és külföldön, ahová szerződtették. A menedzserrendező vállalta a kockázatot, ha művészi, azaz üzleti fantáziát látott az illetőben; ha nem, a koncert minden költsége a muzsikust terhelte. A külföldi szerződés 1948 után megszűnt. Baráti országba sem utazhatott muzsikus, névre szóló meghívás nem létezett, legfeljebb művészdelegáció tagjaiként jutottak el a mieink Prágába vagy Szófiába. De a Filharmónia sem hívhatott meg zenészt a béketáborból, ez a Kulturális Kapcsolatok Intézetének, ennek az inkább belügyi mint művészeti organizmusnak volt a reszortja. (A kölcsönös bizalomra jellemző, hogy Moszkvában atomtitokként őrizték a megérkezés pillanatáig a szovjet kultúra hónapjára hozzánk küldött muzsikusok nevét, a melléjük rendelt magyar tolmácsoknak meg naponta kellett írásos jelentést adniuk arról, hogy egy Ojsztrah vagy Richter mit csinált, kivel és főleg miről beszélt.)

ÁHZ – Ferencsikkel

Pedig ez az ország mindig is kicsi volt ahhoz, hogy eltartsa a hangszeres muzsikusait, ráadásul a szabad pálya a hangversenyélet államosítása következtében belföldön is megszűnt. Ilyenformán a Filharmónia szólista- és ösztöndíjas státusai legalább a kiválasztottaknak adtak valamelyes létbiztonságot. De hivatalnokot csináltak a művészből, aki nem gázsit, hanem havi fizetést kapott s meghatározott számú fellépésre vállalt kötelezettséget. A zord időkben oda ment, ahová küldték, és azt játszotta, amire kötelezték.

A szisztémát lassan túlhaladta az idő. Ennek belátása nem ment egy csapásra. 1987-ben, amikor a Filharmónia a pénztelenség szorításában elbocsátotta 13 szólistáját, még az egész muzsikustársadalom felhördült. 1993-ban a cég szélnek eresztette valamennyi hangszeres-énekes alkalmazottját, s mindössze egyetlen – érintett – előadó emelte fel a hangját.

A Filharmónia nevű óriáscsecsemő születésekor vágyálomnak bizonyult a hivatásos zenekarok hálózatának kiépítése, legalább a nagyobb városokban. Egy létrejött ugyan 1952-ben, a Debreceni MÁV Filharmonikusok – az Államvasutak jóvoltából; 1963-tól további öt alakult. Mindmáig nagyon gyér hálózat ez. A magyar vidéken 1 330 000 polgárra jut egy profi zenekar, míg például a boldogult NDK-ban, melynek zenei hagyományai persze a mienkétől merőben különböztek, 180 000 lakosnak muzsikált egy-egy hivatásos nagyegyüttes.

Mindenesetre a hatvanas évektől adva volt a lehetőség, hogy a tanácsok, majd önkormányzatok által működtetett zenekarok filharmóniákká, regionális hangversenyrendező szervezetekké alakuljanak. A zenekarok apparátusából, „irodájából", bár az önálló rendezésben létrejöttük idején semmi tapasztalatuk nem volt, a filharmóniák kialakulhattak volna. Ezt azonban valójában nem igényelte senki. A tanácsok sem, a muzsikusok sem. Utóbbiak inkább vállalták, hogy a tervtárgyalásnak nevezett évad-előkészítő megbeszéléseken közelharcot vívjanak a „központtal" egy-egy helybéli előadóművész fellépése érdekében, mert kapták hozzá az Állami Hangversenyzenekart Ferencsikkel és néha hazai, ritkábban a nemzetközi zenészprominenciát. Csupán a Szombathelyi Szimfonikusok kísérleteztek a leszakadással a nyolcvanas években, de hát Vas megye zeneileg különleges „gazdasági" övezetnek számított, hátországként Ausztriával. Ezzel pedig formálisan is megtört a hangversenyrendezés monopóliuma. Informálisan jóval korábban bekövetkezett ez az „eladott hangverseny" nevű műfaj feltalálásával; művelődési házak, más intézmények rendelésére tokkal-vonóval – megszerkesztett műsorral, felkért előadókkal s tisztes haszonnal – szállított a Filharmónia, mint valami nagykereskedő, koncerteket, amelyek megrendezésében azután nem vett részt. Némely évben több százat is legyártott a nagyüzem. Egyebekben a Vigadó újjáépítése után hamarosan Budapesten is megszűnt az egykézrendszer, mivel az új terem önálló tevékenységbe fogott.

Az már világosan látszódott, menynyire anakronisztikus, hogy az egész ország meghatározó hangversenystruktúráját a Vörösmarty térről kormányozzák, a Filharmónia megyei kirendeltségei és megbízottjai közvetítésével. 1987 novemberében Bozay Attila és Durkó Zsolt írásba adta: „Javasoljuk az Országos Filharmónia szubvencionális monopóliumának felszámolását, egyidejűleg jogainak és kötelességeinek arányos megosztását budapesti és vidéki koncertrendező irodák között". Bozay felvetette, hogy a hangversenyélet állami támogatásából Budapest és körzete 30 százalékkal részesedjék, a többit meg osszák szét az önállósítandó régiók között területük és lélekszámuk arányában. El is felejtette gyorsan, mihelyt átvette kinevezését a Filharmónia élére. Gondolom, nem a véleménye változott szögesen; belülről látszódott, hogy e lépés az ország hangversenyéletét veszélyeztetné.

A szétszerelés

Budapesten mára már félszáz rendező intézmény-egyesület osztozik a koncerteken. Tőkeerős nincs közöttük egy sem. Szponzorok, alapítványok köldökzsinórján csüngenek, produkciójuk ügyességükön, ügyeskedésükön múlik. Piaci, pláne szabadpiaci viszonyok között egyébiránt sehol a világon nem működőképes ez a struktúra. Valamilyen közpénzből, közösségi alapból tartják fenn, csupán a rendezést bízzák a menedzserekre, tisztes hasznuk garantálásával, elismerve ezzel, hogy a koncertrendezés nagy felkészültséget igénylő szakma. Ki tudna jegyet váltani nálunk, ha a helyárak a hangverseny valamennyi költségét tartalmaznák?

Budapest hovatovább nélkülözhetné a Filharmóniát, a fővároson kívül azonban nincsenek – ma még? – az állami vállalattól független koncertrendező vállalkozások-szervezetek, amelyek magukra vennének évi 1100 hangversenyt. Pedig a Filharmóniának vidéken nincs egyetlen zenekara, sem koncertterme – terme egyébként Budapesten sincs –, vagyis a muzsikálás személyi-tárgyi feltételeinek nincs birtokában. Tipikus önkormányzati-vállalkozói feladat lenne – lehetne – a koncertrendezés.

Robbantás pusztította el 1948–1949 táján a koncert történelmileg kialakult szerves struktúráit. Mára azonban a 43 éves Nemzeti Filharmónia is historikus képződmény. A nagyvárosokban működő kirendeltségei, megyei megbízottjai temérdek tapasztalat egyedüli birtokosai egy-egy régióban. Bizonyára tudnának dolgozni önállóan is. Nagyon alapos és körültekintő vizsgálódást igényel a hangverseny-nagyüzem szétszerelése, bár ennek előbb-utóbb mindenképp be kell következnie, nehogy abból az 1100 koncertből csak egy is veszendőbe menjen.

Breuer János

Piaci körkép

Ami olcsóbb, az kelendőbb. Ez a pofonegyszerű és kikezdhetetlennek tűnő igazság sokszor csődöt mond a piacokon.

Például az Újpestin, ahol mostanában hiába kínálgatják tojásaikat 7, illetve 7,50 forintért a kereskedők, a vevők többsége szívesebben fizet érte 10-12 forintot a kiskosaras termelőknek. Azt gondolják ugyanis, hogy náluk frissebb árut kapnak. És a piacfelügyelői jelentés igazolja ezt, hiszen a kiskosarasok átlagosan napi 1200 tojást hoznak, míg a kereskedői készletek pótlására alig pár száz darab érkezett ezen a héten. Napnál világosabb, hogy az eladatlan múlt hetit árulják, aminek következtében nem lenne meglepő, ha tovább drágulna a mindig friss termelői tojás Újpesten. Másutt kevésbé föltűnőek az árkülönbségek: Dunaújvárosban 7 és 9, Gyulán 8 és 9 forint között mozognak a tojásárak.

Szintén furcsán alakul az őszibarack árfolyama.

Bár Dunaújvárosban csupán 2-3 mázsányi a napi fölhozatal, mégis olcsón, 50 és 120 forint közötti áron kilózzák. Újpesten viszont ennek a háromszorosa-négyszerese érkezik napjában, a standokat rogyásig pakolják őszibarackkal, mégis 100-180 forintot kérnek kilójáért a kereskedők és az őstermelők egyaránt. Gyulán az őszibarack kilója 120–160 forint között ingadozik.

Olcsóbban is lehet persze gyümölcshöz jutni.

Például a nyári almát Újpesten 30-80, Dunaújvárosban 40-70 forintos áron kilózzák. Kissé kilóg a sorból Gyula, ahol mára a nyári almáért is 80-100 forintot kérnek.

Ugyanennyibe kerül Újpesten a kizárólag kiskosarasok által árult körte. Dunaújvárosban valamivel drágábban, 60-80 forintos áron vásárolhatók, míg Gyulán hiánycikknek számít.

Végül egy újdonság: megjelent a fejtősbab: Újpesten 300 forintért kilózzák, Dunaújvárosban pedig 140 forintért literezik – ami nagyjából hasonló árnak felel meg. Gyulán a fejtősbab jelenleg szintén hiánycikknek számít.

(káposztás)

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos valutaárfolyamai

Pénznem	vételi	közép	eladási
	Árfolyam 1 egységre, forintban		
Angol font	201,88	203,82	205,76
Ausztrál dollár	92,78	93,68	94,58
Belga és lux. fr. (100)	439,72	444,02	448,32
Dán korona	23,32	23,55	23,78
Finn márka	30,01	30,30	30,59
Francia frank	26,26	26,51	26,76
Görög drachma (100)	56,02	56,56	57,10
Holland forint	80,72	81,51	82,30
Japán jen (100)	138,62	140,08	141,54
Kanadai dollár	92,74	93,63	94,52
Kuvaiti dinár	418,99	423,12	427,25
Német márka	90,43	91,32	92,21
Norvég korona	20,49	20,69	20,89
Olasz lira (1000)	79,91	80,65	81,39
Osztrák schilling	12,85	12,98	13,11
Portugál escudo (100)	87,08	87,91	88,74
Spanyol peseta (100)	105,73	106,73	107,73
Svájci frank	109,39	110,46	111,53
Svéd korona	17,82	17,99	18,16
USA-dollár	125,98	127,19	128,40
ECU (Közös Piac)	168,32	169,94	171,56

A Budapest Bank szakmai befektetőre vár

Privatizálás előtt

A Budapest Banknak már közvetlenül a sikertelen privatizációs kísérlet után lett volna alkalma befektetők karjaiba borulni, de a pénzintézet magánkézbe adását nem érdemes elsietni – fejtette ki véleményét tegnap *Singlovics Béla*, a bank vezérigazgatója egy sajtóbeszélgetésen. A bankvezér elmondta, hogy – bár nincs ellene az állami tulajdonnak – a privatizációról folyamatosan tárgyalnak, és remélhetőleg még az idén aláírják a magánosításról szóló szerződést. A bank vezetése továbbra is szakmai befektetőt vár, mert úgy látják, a további fejlődéshez szükséges az a szakmai tapasztalat, amivel egy ilyen befektető rendelkezik. A vezérigazgató a tőzsdei bevezetésnek is csak akkor látja értelmét, ha már szakmai tulajdonos áll a háttérben.

Tavalyi évi teljesítménye alapján a legjobb magyar banknak választotta meg a Budapest Bankot az Euromoney nevű szervezet. A cég a legjobb Magyarországon működő külföldi bankoknak a CIB-et, a legjobb brókercégnek pedig a Creditanstalt Értékpapír Rt.-t találta. A Budapest Bank vezetői szerint jó minősítésüket elsősorban nyereségességük jelentős javításának köszönhetik. A pénzintézet 1993-ban még 13 milliárd forint veszteséggel működött, tavaly azonban már 2,5 milliárd forint nyereségre tettek szert.

A Budapest Bank az idén még jobb eredményt mutathat fel, már az első félév során 2,5 milliárd forint adózás előtti nyereséget értek el. Mérlegfőösszegük 9 százalékkal gyarapodva 210 milliárd forintra emelkedett. Az egész idei évre 15 százalékos mérlegfőösszeg-növekedést terveznek. Ez elmarad ugyan sok bank elképzeléseitől, de megítélésük szerint nincs annyi jó adós, hogy ez ennél nagyobb pozíciónövelést kényszerítene ki, és a dráguló források mellett túl kockázatos lenne a nagyobb mértékű hitelkihelyezés.

Ingyen ebéd pedig nincs – mondta *Jurányi Gábor*, a bank új vezérigazató-helyettese –, számos pénzintézet üzletpolitikájáról, melynek keretében a jutalékok túlzott leszorításával versengenek az ügyfelekért. A bankvezető szerint könnyen bukáshoz vezethet az az öngyilkos politika, mely a költségek teljes figyelmen kívül hagyásával nyújtja a kedvezményeket. A Budapest Bank ügyfeleinek száma egyébként az elmúlt fél év alatt csaknem egyötödével nőtt, és túllépte a 250 ezret.

Singlovics Béla beszámolt arról is, hogy az utóbbi időszakban a pénzintézet vezetése többször is találkozott vidéki vállalati ügyfeleik képviselőivel, és a továbbiakban még inkább részt kívánnak venni a mezőgazdaság finanszírozásában. Tárgyalnak az EBRD vezetésével a jelenleg 8 millió dolláros agrárfejlesztési keret 15 millió dollárosra növeléséről: hitelt mezőgazdasági vállalkozók a jegybanki alapkamat 2-4 százalékos megemelésével igényelhetnek. **(giczi)**

Tőzsdei Almanach angolul

Megjelent a magyar pénzügyi élet teljes keresztmetszetét háromezer oldalon és három kötetben bemutató Magyar Pénzügyi és Tőzsdei Almanach 1994–1995. évi számának angol nyelvű kiadása. A májusban napvilágot látott magyar nyelvű kiadványhoz viszonyítva a mostani almanach azzal bővült, hogy a hazai pénzügyi élet szereplőinek és a pénzügyi szervezetek vidéki kirendeltségeinek a név- és címlistáját is naprakészen tartalmazza – hangsúlyozta *Kerekes György*, a kiadvány főszerkesztője tegnapi bemutató sajtótájékoztatóján.

A Tőzsdei Almanach az elmúlt öt évben 18 kötetben jelent meg. A főszerkesztő utalt rá, hogy az 1990-ben csak egy kötetben és 300 oldalon megjelent kiadvány felépítése mára alapvetően módosult. Az idén a szerzők az almanachban a szakembereken túlmenően a magánbefektetőket is hasznos információkkal látják el. Továbbá vázolják a hazai pénzügyi szerkezetben újdonságnak számító önkéntes kölcsönös biztosítási pénztárak – számuk már meghaladta a százat –, a kockázati tőketársaságok, valamint a regionális fejlesztési társaságok működését és legfontosabb adatait. A kiadvány a bankok felső vezetőinek nevén, legfontosabb mérlegadatain és tevékenységén túl az általuk alkalmazott forint és deviza alapú hitelkártya-konstrukciókkal is megismerteti az érdeklődőket. Ezenkívül beavatja az olvasót a pénzügyi megrendeléseket fogadó hazai ötven brókertársaság tevékenységébe is. A főszerkesztő közölte, hogy jövőre tervezik az áruforgalmi brókertársaságok bemutatását. Az áfát leszámítva 5000 forintba kerülő mű egyik fontos tartópillérét a harmadik kötetben megtalálható pénzügyi jogszabálygyűjtemény adja.

Kerekes György azt is bejelentette, hogy hétfőtől a Tőzsdei Almanach szerkesztősége egy olyan tematikus Hírlevél kiadását kezdi el, amely megpróbálja nyomon követni az almanach megjelenése utáni időszakban bekövetkezett pénzügyi változásokat. A főszerkesztő végül a numizmatikai mellékletről is szólt. Ez alkalommal az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc pénztörténeti összefüggéseit elemzi a kiadvány, melynek címlapját így nem véletlenül díszíti a Kossuth Lajos képmásával ellátott ötforintos. **T. B. S.**

Bauer Tamás körmöst adott az ellenzéki pártoknak

FOTÓ: MTI

Bauer: A privatizációs bevételek elmaradásáért jogos az ellenzék bírálata

Folytatás az 1. oldalról

– Nem érzik-e kissé ellentmondásosnak, hogy miközben ellenzéki szerepkörben négy éven keresztül sokat vetették az előző kormánypártok szemére: a parlamentáris demokráciákban nem elegáns az ellenzék kormányzati részről történő bírálata, önök most szinte intézményesítik az ellenzék értékelését?

– Nem érezzük úgy, hogy a parlamentáris demokráciáktól idegen lenne az ilyen szópárbaj. Elég, ha belenézünk bármely nyugati parlament munkájába. Azt látjuk, hogy a kormánypárti képviselők éppúgy ízekre szedik az ellenzéki álláspontokat, mint ahogy az ellenzék a kormányét. Nem is azzal van gondunk tehát, hogy az ellenzék élesen bírálja a kormányt. A gond az, hogy míg mi soha nem foglalkozunk az ellenzéki politikusok személyével, csak az álláspontjával, addig ez a mostani ellenzékről korántsem mondható el. Ennél is súlyosabb észrevételünk: az ellenzék javaslatai nem szakszerűek és nem konstruktívak. Mennyiben? Annyiban például, hogy nem veszik tekintetbe, a gazdaságpolitikai döntéseknek nem hónapokban vagy egy évben mérhető az átfutási ideje. A mai inflációs ráta vagy adósság nem a jelenlegi kormánynak róható fel. A mostani döntések milyenségét csak 97–98-ban lehet majd megítélni. Emlékeztetőül: 1991-ben mi sem az adósságállományért, az akkori inflációért tettük felelőssé az MDF-kormányt, hanem azért, mert a későbbi gazdasági növekedést megalapozó intézkedéseket rendre elodázta. Ezeket kellett most nekünk végrehajtanunk. Szakmailag pedig azért tarthatatlanok az ellenzéki bírálatok, mert nem lehet egyfelől azt követelni, hogy folytassunk inflációellenes politikát, nyomjuk le a kamatokat, másrészt elutasítani minden kormány által javasolt takarékossági intézkedést. Elvégre az infláció és a magas kamatok összefüggnek azzal, hogy az összkereslet magas. Az a bajunk, hogy minden kormányzati takarékossági intézkedést elutasítanak, de még egyetlen konkrét javaslatot sem hallottunk arra, vajon ők honnan teremtenének forrásokat akár a szociálpolitika, akár a felsőoktatás vagy más terület részére. Tévedés továbbá az az ellenzéki retorika is, amelyet a fideszes *Varga Mihály* hangoztatott, miszerint a kereseletet szigorúan szabályozó liberális gazdaságpolitika még sehol sem vezetett sikerre. Mindenhol csak ez vezetett sikerre. *Thatcher* Angliájában éppúgy, mint Spanyolországban, de most már pozitív példaként emlegethetjük Csehországot és Lengyelországot is.

– Az ellenzék a privatizációs bevételek elmaradását és a külföldi tőke beáramlásának csökkenését látja inkább a megszorító intézkedések valódi okának, nem pedig a gazdasági növekedések megalapozását.

– Ha meglenne a tervezett privatizációs bevétel, akkor is meg kellene húznunk a nadrágszíjat, mert az előző kormányzati ciklusban felduzzadt a belső államadósság. A privatizációs bevételek elmaradásáért, nem vitatjuk, joggal tehetnek szemrehányást a jelenlegi kormányzatnak. De ennek hitelét is aláássa, hogy azért is támadják a kormányt, ha valóban privatizálni akar. Így azután nem tudni, ők vajon hogyan oldanák meg a stabilizációt.

– Az ellenzék erre joggal mondhatja: miért ő adjon ötleteket a kormánynak, hiszen nem ez a dolga.

– Valóban érvelnek ezzel, *Torgyán József* pedig azt is mondta, van elképzelésük, csak titokban tartják. Erre azt válaszolom, mikor mi voltunk ellenzékben, már 1991-ben kiadtuk könyvalakban programunkat, a Liberális megoldást.

– Az is fölvetődik nemcsak ellenzéki, hanem társadalmi szinten, hogy a kormány deklarált céljai ellenére tovább nő az államadósság és az infláció is.

– Tessék elhinni, hogy egy ilyen gazdaságpolitika nem félhanem négyéves játék. Nem véletlen, hogy négyévente tartanak mindenütt országgyűlési választást, és nem évente. Ilyen nehéz helyzetben a jó gazdaságpolitika sem hozhat azonnal eredményt. Nem hiszem, hogy népszerű politikával ki lehet vinni az országot a kátyúból. Mindamellett amikor az ellenzék a nyolc hónapos tétlenséget hánytorgatta föl, azt nem vettük rossz néven, mert volt benne valami, mi is felvetettük.

– Csakhogy minden átalakuláshoz szükségeltetik az emberek aktivitása is, viszont mára már nemcsak egy évre előre, de a következő hetekre sincs jövőképük az embereknek.

– A jövőkép az, hogy meg fogjuk akadályozni az ország állapotának rosszabbodását. A baj akkor történt volna meg, ha elmaradnak a márciusban megkezdett intézkedések. Azt ígérhetjük, hogy az ország gazdasági helyzete stabilizálódni fog, s a ciklus végére talán-talán már az életszínvonal is emelkedhet. Igaz, ha már múlt augusztusban teszi meg a kellő lépéseket a kormány, egy évvel korábban következnének be kedvező változások.

– Az SZDSZ nem ígérgetett a választások előtt, az MSZP viszont igen. Nem félnek-e, hogy az emberi csalódottság éppúgy fordul az SZDSZ felé is, hiszen társadalmi elfogadottságuk igencsak megcsappant.

– Mi valóban nem tettünk könnyelmű, népszerű ígéreteket. Mégis, indokolt az aggodalom, hogy elhasználódhatunk a koalícióba való belépéssel. Mégsem volt más választásunk. Ugyanakkor azt gondolom, hogy egy kormánypártnak fél évvel a következő választás előtt kell népszerűnek lennie, nem pedig egy évvel az előző választás után.

– Fenyeget-e államcsőd?

– Biztos vagyok abban, hogy nem áll elő ilyen helyzet, ez akkor történhetett volna meg, ha a március óta tartó gazdaságpolitikai törekvés elmarad.

– Azt a vádjukat, miszerint az ellenzék nem lett volna konstruktív, mintha cáfolná az Alkotmánybíróság döntése, hiszen ők felhívták a figyelmet a törvények alkotmányellenességére.

– Ez nem így van, amit ők kifogásoltak, annak nagy részét az Alkotmánybíróság eddig még nem deklarálta alkotmányellenesnek. Az, hogy mi alkotmányos és mi nem, már az előző kormány számára is gondot jelentett. Ennek eldöntése minden kormány számára bonyolult tanulási folyamat.

– Tervezik-e az ígért fellépéseket a feketegazdaság ellen?

– Természetesen, de ne várjon senki most látványos eredményt, hiszen intézmények egész sorát kell ehhez kiépíteni. **(megyeri)**

NYILVÁNOS PÁLYÁZAT

A DUNAHOLDING GYÖNGYÖS Kft. – A Mátrai Egyesült Mgtsz felszámolója – NYILVÁNOS PÁLYÁZAT útján értékesíteni kívánja a termelőszövetkezet felsorolt vagyonát:

1. Gyöngyöstarján, Damjanich u. 4. sz. alatti szolgálati lakást, lakott állapotban.
(A bérleti szerződés felmondva.)
A lakás hasznos alapterülete: 132 nm. A telek területe 612 nm.
Irányár: 1 790 000 Ft. + áfa (1 590 000 Ft után elszámolva).

2. Vadászház-pihenő. Gypata – Szücsi – Zsolca határrész.
A ház alápincézett, hasznos alapterülete 104 nm. A telekingatlan területe 832 nm.
Irányár: 510 000 Ft + áfa (468 000 Ft után számolva).

3. 400 W gabona silórendszer. Felépítési helye a Rákóczi tanya
4 db álló acélszerkezet szigetelt héjazattal. A telek területe 1285 nm.
Irányár: 3 514 000 Ft + áfa (3 000 000 Ft után számolva).
A telket nem szükséges megvásárolni! A szerkezet azonnal bontható.

4. Csibenevelő
(volt 100 férőhelyes magtárpadlásos tehénistálló).
Felépítés helye a Rákóczi tanya.
Irányár: (csak úszótelekkel) 3 500 000 Ft + áfa. Kívánságra 60 Ft/nm egységáron telket adunk.

A pályázat benyújtásának helye: Dunaholding – Gyöngyös Kft. 3200 Gyöngyös, Petőfi u. 1.
Határideje: 1995. augusztus 21. **Eredményhirdetés:** 1995. augusztus 24. (kft. irodahelyisége).
A pályázat benyújtásával egyidőben a bruttó vételár 10%-át mint foglalót kérjük befizetni a kft. pénztárába. A foglaló a vételárba beszámít, sikertelen pályázat esetén azt kamat nélkül visszafizetjük.
Információt ad: Tímár Sándor vagy Benkő Attila. Tel.: (06-37)-364-135.

Pápa, Orosháza, Békéscsaba térségében

Reménykedhetnek a telefonra várók

A Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium szakértői tárgyaltak a minap a Pápa–Orosháza–Békéscsaba telefonkoncesszió ügyében az Alcatel Austria AG, a HTCC, a Citizen Utilities befektető cégekkel és jogi képviselőivel, valamint az érintett területek önkormányzatainak megbízottaival.

A megbeszélésen – egyebek között – rögzítették: a külföldi befektetők érdekeltek mindhárom primer körzetben a szolgáltatás átvételére és fejlesztésére. A tárgyalópartnerek egyetértettek abban, hogy a fejlesztés abban az esetben valósítható meg a lakosság érdekeit szolgálóan leggyorsabban és jogszerűen, ha nem új pályázati kiírás alapján alakul új koncessziós társaság, hanem a meglévő koncessziós társaságok erősödnek meg mind pénzügyileg, mind műszakilag. Ennek érdekében a külföldi befektetők augusztus 31-ig rendezik a Hungarotel Rt. és Pápatel Rt. társaságokon belüli tulajdonosi viszonyaikat.

A megállapodás értelmében a felek ez év augusztus 31-ig megegyeznek a koncessziós szerződés szükséges módosításában, és e határidővel aláírják a módosításokat. Az önkormányzatok képviselői elfogadták a hírközlési tárca és a cégek egyeztetett javaslatát a továbbiakra vonatkozólag. A koncessziós szerződéseket módosító tárgyalásokon az önkormányzatok képviselőinek lehetősége van tájékozódásra és a részvételre,

A szolgáltatások átvétele a[illegible] említett primer területeken vár[illegible] hatóan ebben az évben elköve[illegible] kezik. A szükségképpen meg[illegible] változó fejlesztési ütemeket [illegible] koncessziós szerződés módos[illegible] tása fogja rögzíteni.

A tárgyaláson a miniszte[illegible] képviselő *dr. Gyurkovics Sán[illegible]* közigazgatási államtitkár felh[illegible] ta a figyelmet: hogyha augu[illegible] tus 31-ig nem kerül aláírásr[illegible] módosításokat tartalmazó k[illegible] cessziós szerződés, akkor hat[illegible] ba lép a koncessziók felmon[illegible] sára 1995. március 1-jén kibo[illegible] tott korábbi miniszteri nyilat[illegible] zat. Ebben az esetben a k[illegible] cessziót adó közlekedési, hír[illegible] lési és vízügyi miniszter ke[illegible] ményezni fogja a társaságok[illegible] számolását.

Helyzetkép – kortárs magyar szobrászat a Műcsarnokban

Márványarc és kitömött disznó

Zavarban van a látogató, aki betéved a Műcsarnok termeibe, hogy megnézze a kortárs szobrászat seregszemléjét. A több évvel ezelőtti hagyományos szobrokat, érmeket hiába keresi, mintha rossz helyen járna. Mintha... a kétszázhúsz „művész" majdnem félezer „művét" a főváros legnagyobb MÉH-telepén toldozta-foltozta volna össze: rozsdás szög, vasdarab, alumíniumlemez, üveglap, teherautó-alváz, mosógépforgódob az alkotóeleme a tárlatra készült munkáknak.

De nincs idő zúgolódásra: mi az, hogy hagyományos szobrászat (gondolkodás)? – szegezik nekünk ingerült kérdéseiket kritikusaink (akik közül a legtöbb kísérletező kedvet és ígéretes jövőt vél felfedezni a mostani kiállításon). *Duchamp, Brancusi, Henry Moore, Calder, Schöffer* régen szétrobbantotta a szobrászat szűk kereteit. És mi minden történt azóta! Az itt látható művek nagy része viszont könnyen feledhető. A legtöbb az ötlet szintjén mozog, szösszenet, az alkotó sem gondolta komolyan.

Tegyünk egy kis sétát a Műcsarnok termeiben.

A bejárat előtt *Pető Hunor* friss villanyoszlopa fogad bennünket, *Kotormán László* Imamalma, *Gonzales Gábor* szép üvegkompozíciója, *Fajó János* hullámpárjai – arany tükörképében magunkat is megláthatjuk. A szemközti termekben is van mit nézni. A legtöbb munka cím nélkül mutatja semmitmondó önmagát. *Lengyel András* „szálló" fakígyója állítja meg a nézőt, szinte erre felel *Nagy Márta* kígyós sorozata, csak az övét a falra feszítették föl. Középen kapott helyet *Pauer Gyula* hatalmas kompozíciója: a Szépségleltár, a női testről készült gipszlenyomatok töredékei – inkább egy szobortemetőre emlékeztetnek. *Párkányi Péter* Lassított lónézése jól kihasználja az adott kész alapot és az arra képzelt saját művet.

A mellette lévő teremsorban sok értékes kisplasztikát láthatunk. Mindenekelőtt *Lóránt Zsuzsa* faszobrai, *Paulkovics Iván* (márvány-bronz) domborításai, *Zsin Judit Faludy György* költőportréja, *Szabó Beáta* Napfivére, *Szabolcs Péter* Utolsó vacsorája, ahol csak Jézus látható. *Ligeti Erika, Szabó György, Takács Máté, Szabó M. László, Vigh Tamás, Orosz János* több alkotással is szerepel. *Melocco Miklós* Isten Báránya című alkotása nemesen egyszerű megfogalmazásával a kiállítás egyik legszebb szobra.

A középső rész a konstruktivista törekvéseket, a plasztika határát súroló, a különböző kollázsokat felhasználó alkotásokat vonultatja föl. (A terület anyagát, törzsi népek művészetét, s egyéb rendelkezésre álló formát és arányt építenek be gondolatvilágukba.) *Bukta Imre* hűtőszekrényét hívja segítségül, *Forgács Péter* egy nagyra nőtt agyaros, kitömött disznót, aki üvegszemekkel nézi a televízió képernyőjén, amint vidám emberek levágják, feldolgozzák és megzabálják. (Mindez a Mezőgazdasági Múzeum közreműködésével és önzetlen támogatásával.)

A kiállított munkák közül kiemelkedik Melocco Miklós Isten Báránya című szobra

Szóval van itt minden.

Még több is. Olykor szédülés fogja el az embert. Úgy érzi, labirintusba tévedt. Még szerencse, hogy vidám gyerekcsapat is színesíti a benti nyári délutánokat. Egy kisfiú jegyezte meg mellettem: „Milyen szépek ezek a lenti rácsok." (Mármint a padlózatba illesztett szellőzők.) Igaza volt. És egyre többen pihentettük meg fáradt tekintetünket a tökéletesen kidolgozott, mesterien megszerkesztett alakzatokon.

Fenyvesi Félix Lajos

Kisdialóg a Nagymonológról

Beszélgetés Kemény István Graves-díjas költővel

Tegnapi számunkban már hírt adtunk a legfrissebb Graves-díjasról. Kemény István 1961-ben született író, költő kapta idén az elismerést, a Somlyó György, Lator László, Lakatos István, Vajda Miklós összetételű kuratóriumtól, Nagymonológ című verséért. A vers legkönnyebben az 1994-es Szép versek antológiában lelhető fel. Mint a kuratórium elnöke, Somlyó György megállapította, a díj a huszonhatodik kiosztásához érkezett el, s már érdemes a díjat magát is ünnepelni, lévén több mint negyedszázados.

FOTÓ: NAGY BÉLA

„Ha valaki igazán tehetséges, beérkezik"

A jubileum alkalmából először egy Vasarely-kisplasztika, valamint a Graves-díjasok névsorát tartalmazó ritka szépségű könyv is együtt járt az elismeréssel. Néhány mondat erejéig sikerült szóra bírni a díjazottat, *Kemény Istvánt* is a helyszínen, az Írószövetség elnöki szobájában.

– Milyen érzéssel fogadta az elismerést?

– A vers, amire kaptam, igen kedves volt a szívemnek. Magát a díjat ismertem, gondoltam is rá, jó lenne egyszer Graves-díjat kapni. Nagyon örülök neki.

– Több versének ismeretében mondhatjuk, hogy jellemző művészetére az archaizáló készség, a szerepbe öltözés. A Nagymonológban más tendenciák is helyet kaptak, szintetikusabb képet mutat. Nagyobb igényűnek, nagyobb falatnak tűnik ez a vers.

– Nagyobb falatnak gondolom. Benne van a szerep is. Ezt egy időben nagyon szerettem, és próbáltam bujkálni benne, majd elnyomni. Ez a vers úgy ötvöz, hogy van benne álruha, és van benne személyes is.

– Változtat-e ez a vers, ez a díj írói módszerén, vagy nincs idevonatkozó koncepciója?

– Egész határozott koncepcióm tényleg nincs. Kissé felszabadultabban szeretnék írni. Lazábban, és a régi tág kereteket felépítve azokat kitölteni valahogy.

– Készült-e az írói pályára?

– Nyolcéves koromban írtam az első versemet, úgy véltem, bármikor tudnék egyet, ami persze nem volt igaz. Később pedig ez csak úgy adódott. Belekerültem.

– Mit gondol a tehetség érvényesülésének lehetőségeiről?

– Nem lehet kizárni a sorsszerű terhet: ha valaki igazán tehetséges, akkor majdnem biztos, hogy átmegy, beérkezik. A kritikákkal is vigyázni kell, és úgy hozzáállni, nem biztos, hogy valaki nem lövi főbe magát, ha tehetséges.

❄

Kemény István tervezi egy új verseskötet megjelentetését, utoljára 1993-ban adott ki két kötetet (Koboldkórus, A Kaffka-paradigma).

(lisztes)

Kortárs konzervativizmus

Roger Scruton, a 70-80-as évek angolszász konzervativizmusának egyik legjelentősebb filozófusa válogatott tanulmányait, Mi a konzervativizmus címmel, a *Gyurgyák János* vezette régi-új Osiris Kiadó jelentette meg. Az igen termékeny Scruton eddig tucatnyi filozófiai és politikafilozófiai könyvet és számtalan tanulmányt tett közzé, amelyek közül talán a legismertebb konzervatív írás „A konzervativizmus jelentése" (1980). Scruton ezenkívül a mai angol konzervativizmus legtekintélyesebb folyóiratának, a Salisbury Reviewnek főszerkesztője és tory parlamenti képviselő is volt. Scruton első magyar könyve kiadását a konzervatív politika és gondolkodás szervezésében jeleskedő Windsor Klub támogatta.

A most megjelent tanulmánykötet szerkesztési elve talán leginkább az ismeretterjesztés vagy a felvilágosítás lehetett. Háromféle tanulmányt találhat a kötetben az olvasó. Vannak a baloldalt és a baloldali gondolkodást elemző, bíráló írások (Lukács György, Michael Foucault, Xanthippé köztársasága, Vörösök és zöldek), valamint néhány, Közép-Európával foglalkozó tanulmány (Az új jobboldal Közép-Európában, Töprengések a kelet-európai forradalmakról). De a legtöbb olvasó számára minden bizonnyal azok az írások a legérdekesebbek, amelyekben Scruton kifejti a maga konzervativizmusát (Mi a konzervativizmus? Filozófus a Doveri öbölben, Hegel, mint konzervatív gondolkodó, Hogyan lehetünk nem-liberális antiszocialista konzervatívok? Többes szám első személy, A liberál-konzervativizmus és Közép-Európa, Mi az, hogy Jobboldal?).

A konzervativizmus nemcsak tartalmában, hanem jellegében is eltér a többi politikai gondolkodástól. Ez az eltérés abban áll, hogy a konzervativizmus főbb állításait, „dogmáit" nem lehet sem receptszerűen megtanulni, sem megismerni. Ez a gondolkodás sokkal inkább az intézményekben a mesterekkel történő együttélés, együttgondolkodás révén sajátítható el. Így Scruton e kötete sem azzal az igénnyel készült, hogy a „konzervatívok kézikönyvévé" válva a jelen vagy jövendő konzervatív politikusai vagy az értelmiségiek cselekvési elveiket belőle merítsék. Az olvasó ne remélje a „Kommunista kiáltvány" konzervatív változatát. Scruton tanulmányai sokkal inkább azért készültek, hogy továbbgondolkodásra késztessék az olvasót, és kedvet csináljanak a politikai filozófia tanulmányozásához.

A konzervativizmust leíró tanulmányok – hogy Scruton és a konzervatívok egy régi mondását idézzük – nem eredetiek és meg sem próbálnak azok lenni, hiszen a nyílt cél egy hagyomány ébrentartása. Miközben a modern és posztmodern szerzők különféle régi hagyományok folytatói és sorozatosan fedeznek fel régi gondolatokat anélkül, hogy erről tudtuk lenne, a konzervatívok hangsúlyozzák az összes politikai hagyomány ismeretének fontosságát. Nem azért, mert toleránsabbnak tartják magukat másoknál, hanem mert korukat sokkal kevésbé tartják egyedinek és a mai problémák jó részét ősi, a múltban már megjelent problémának tartják. Ezért tehát érdemes ismernünk a korábbi korok kérdéseit és válaszait vagy dilemmáit.

Scruton jól látja, hogy a rendszerváltás utáni kelet-európai országok mai problémái a szokásosnál is élesebben vetik fel a politikai közösség létéhez nélkülözhetetlen törvénytisztelet kérdését: Mi a törvények iránti tisztelet alapja? És mi az ukáz, a diktátum és törvény közötti különbség? De az ezekre adott válasz csak akkor lehetséges, ha felelni tudunk arra, hogyan lehetséges az emberi együttélés? Az e kérdésekre adott válaszok ott bujkálnak elszórva Scruton tanulmányaiban, és a figyelmes olvasó élvezettel fogja őket felfedezni.

Molnár Attila

(Oziris Kiadó, Budapest, 1995.)

● A Nemzeti Filharmónia koncertjei három évtizede színesítik a keszthelyi nyáresteket. A jubileumi hangversenysorozat augusztus 7-i esti ünnepi előadásán ezúttal Beethoven IX. szimfóniáját tűzték műsorra. A zeneművet a Magyar Állami Hangversenyzenekar és a Magyar Állami Énekkar adja elő Kovács János, az Operaház vezető karnagyának vezényletével. A rendezvény színhelye a Festetics-kastély parkja, rossz idő esetén pedig a karmeliták temploma.

● Elköltözött az Igen című katolikus folyóirat a Nagy Jenő utcából. Postacíme maradt a régi: 1365 Budapest, Pf. 661. Fogadóórát minden csütörtökön 14–18 óra között tartanak az új szerkesztőségben (IX., Üllői út 91/a I. emelet 7. alatt). Telefonszám: 216-0155

● Szergej Alekszandrovics Jeszenyin (1895–1925) születésének századik évfordulója alkalmából a nagy orosz költő műveinek háromkötetes díszkiadását jelentette meg egy cseljabinszki könyvkiadó. A Jeszenyin-kiadás egy tervezett sorozat első darabja.

Utódok kerestetnek

„Az elmúlt évtizedekben ők hárman voltak „az igazi tenoristák", de *Luciano Pavarotti, Placido Domingo* és *José Carreras* uralmának vége. A három nagy ma már csak a szabadtéri megakoncerteken tündököl, ahol a látványosság a lényeg, a belcantónak ezekhez az előadásokhoz semmi köze" – írta legutóbbi számában az olasz L'Espresso című hetilap.

Az igazi kérdés az, hogy ki jön utánuk, ki foglalja el helyüket a közönség szívében és a nagy színházak, lemezcégek költségvetésében? E kérdés megválaszolásához fordult segítségért a folyóirat európai, amerikai és ausztrál szakértőkhöz. Nos, a helyzet nem túlságosan biztató. A lehetséges olasz utódjelöltek között csak egyetlen név hangzott el: *Andrea Bocellié*. A fiatal énekes tavaly a San Remó-i dalfesztivál felfedezettje volt, minden adottsággal rendelkezik. Ám Bocelli 16 éves kora óta vak, s ezért senki nem számol komolyan vele.

A legtöbb szakértő szerint *Roberto Alagna* a legkomolyabb ígéret. Az olasz emigráns tenorista Franciaországban született fia még nincs harmincéves. Vele szemben az Egyesült Államok csak a 38 éves *Bruce Fordot* tudja felvonultatni. A többiekkel szemben komolyabb ellenvetések merültek fel. Az angol *Anthony Rolfe Johnson, Philip Langridge* és *Ian Parridge* vagy a német *Josef Protschka* az ötvenes éveiben jár. Kiváló énekesek, de távol állnak attól, hogy szupersztárok legyenek.

Az olasz iskola egyik legtekintélyesebb szakértője, *Rodolfo Celletti* szerint „a tenorista mitikus szerepe már nem vonzza a fiatalokat. A romanticizmus halott és a fiatalok képzeletében a tenorista nevetséges, nem a mai világba való figura". Ráadásul a tenorista az, akinek talán a legtöbbet kell tanulnia, a legtöbbet kell áldoznia. S az áldozatvállalás nem garantál semmit. Az egy Pavarottira, akinek sikerült, ezer olyan jut, aki még kis vidéki színházakban sem kap bemutatkozási lehetőséget.

Az 1988-ban létrehozott Jákó Vera Alapítvány az egyik legrégebbi a maga nemében. A magyarnóta műfaji ápolása mellett az alapítvány célja a névadó emlékének megőrzése, fiatal énekesek felkutatása, a határon túli magyarság kulturális támogatása. Az alapítók által életre hívott „Jákó Vera Díj" különböző művészi teljesítmények elismerését szolgálja. Az ez évi díjátadásra a Nótakedvelők Országos Találkozójának keretében augusztus 6-án 15 órakor kerül sor a Budai Parkszínpadon (XI., Kosztolányi Desző tér). Az elismerésben ezúttal olyan kiváló művészek részesülnek, mint Kovács Apollónia, Kibédi Ervin, Domján Lajos, Mihály Béla és Szolnoki Gyula.

Szegény molnár malomkővel

Kinizsi-napok címmel gazdag programsorozat kezdődött pénteken Nagyvázsonyban, ahol mindmáig őrzik *Mátyás* király kedvelt hívének emlékét. *Kinizsi Pálnak*, a szegény molnárlegényből lett hadvezérnek 1472-ben adományozta vitézsége és hűsége jutalmául Mátyás a vázsonyi várat. Ez a vár, valamint a Zichy-kastély parkja és a lovaspálya a háromnapos rendezvény helyszíne. Az idegenforgalmi látványosságnak szánt műsorokban felidézik Kinizsi korát. Az idelátogatók már a nyitónapon láthattak középkori bajvívást, lovagi tornát és malomkőemelő versenyt.

A Kinizsi-napokra felvonultak a Balaton-felvidék és a Bakony népi iparművészei, kirakodtak a fazekasok, bőrdíszművesek, mézeskalácsosok. Reggeltől estig kínálták a vidék borait és étkeit.

A Balaton-parti kempingekből, szállodákból csoportosan érkeztek a külföldi vendégek is a látványosságra, amelynek zárómműsoraként, vasárnap a veszprémi Petőfi Színház társulata a szabadtéren mutatja be *Déry–Presser–Adamis–Pós*: Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról című musicaljét.

top Mobil travel
1074 BUDAPEST, RÁKÓCZI ÚT 62
Tel.: 341-4375, Tel./Fax: 269-6618

VELENCE, A MEGUNHATATLAN
Utazás Velencébe légkondicionált autóbusszal, 1 éj szállodában, 2 nap Velencében, a Regata storica megtekintése.
Szeptember 1–4., részvételi díj: 8 900 Ft/fő

ÜDÜLÉS AZ ISTENEK FÖLDJÉN!
10 nap/7 éj mediterrán vakáció a Chalkidiki/VRASNA 2-3-4 ágyas apartmanjaiban. Utazás autóbusszal
augusztus 11–20. 22 900 Ft/fő/hét
augusztus 18–27. 24 900 Ft/fő/hét
3. és 4. ágyon történő elhelyezés esetén további kedvezmények.

A VILÁG LEGNAGYOBB SÖRBULIJA MÜNCHENBEN
Utazás autóbusszal, 1 éj szállodában 4 napos turnusok szeptember 14. és 30. között
Részvételi díj: 12 900 Ft-tól 14 900 Ft-ig

ITÁLIAI ŐSZ
8 nap autóbusszal Velence, Padova, Verona, Firenze, Pisa, Ravenna megtekintésével,
apartmanos elhelyezéssel szeptember 23–30.
Részvételi díj: 24 900 Ft/fő

MELOCCO MIKLÓS

Vadas József: Egy át nem vett díjról. = MH 1995. szept. 9. 12.

Contil - Alt. Delit expresse

—

F 6 C: V05 \ dorf prueul cab \

SZÍNHÁZI ESTÉK

V+W elaltatása

V+W teszi Prágában, amit Pesten Törzs Jenő és Csortos, továbbá Karinthy és Rejtő Jenő, beleértve Palasovszky Ödönt és Faludy Györgyöt. Ez utóbbit kivéve, csak a két prágai értékborzolónak sikerült egy csapásra értéket termelnie, avantgárd szemtelenkedőként megütni a bankot. V+W: Jiri Voskovec és Jan Werich, két huszonkét éves növendék a Károly Egyetemről 1927. április 19-én este *Vest Pocket Revue* című bemutatott zenés paródiájukkal a következő évtizedekre Prága színiéletének kedvencei lettek. Kétszáznyolcszor adták a Mellényzsebrevüt a Felszabadult Színházban – ez valójában a Kilencek nevű avantgárd irodalmi társaság drámai részlege volt, műsorán Appolinaire, Ivan Goll, Marinetti, Breton, Cocteau, Jarry, valamint Nezval, Hoffmeister, Vancura színházi kísérleteivel. A két avantgárdista vagány egyesítette az amerikai revüt Mejerhold biomechanikus színházával, a kabarét a publicisztikával, a bohóctréfát a bölcselettel. Színháznyitásuk szinte egybeesik Brecht–Weill Koldusoperájával. A parodisztikus hang, a tiszteletlenül kezelt klasszikus szerzők, az időszerűségekkel átitatott történelmi összefüggések, a fölszabdalt dramaturgia, a krónikásszerkezet, a tingli-tangli dalok elvegyítése operaformákkal, a dzsessz alkalmazása, a varietészerkezet egyazon időszak színházi harci eszközei. Megvetik a polgári üzletszínházat, de kikerülik az ezotérikus laboratóriumi kotyvasztásokat. Tömeghatásra törekszenek. Népszerűségükért nem mondanak le éles eszükről és kifinomult ízlésükről.

A háború kitöréséig Voskovec és Werich 26 eredeti darabot, átdolgozást vitt színre. Produkcióik többsége több százszor ment. Leghevesebb sikerüket *(A szamár és árnyéka)* 1938-ban a müncheni konferencia után a német követség tiltakozó

Mácsai Pál és Hirtling István MTI-FOTÓ

zékét megerősítő politikai párjeleneteikben. Játszottak Amerika-szerte. Shakespeare-t és önmagukat: a *Nehéz Barbarát* színre vitték a tengerentúl is. A háború után megkísérelték feléleszteni színházukat Prágában. Jiri Voskovec hamarosan az UNESCO tisztviselője lett, mellette a párizsi angol nyelvű színházat működtette, majd Csehov-, Shakespeare- és Brecht-színészként George Voskovec néven sikeres amerikai színész és filmszínész. Werich a prágai Divadlo ABC igazgatója, operettdirektorként vészelte át a szocialista realizmus szuronyok kijelölte szezonjait. Az olvadás után nyílt lehetősége *Gólem* című közös revüjüket *A császár pékje* címmel megfilmesítenie Rudolf császár és udvari pékjének tükörszerepével.

1958-ban azután éppen a Nehéz Barbara vált felújíthatóvá ba, a drámai mese és a revükép mellett a leereszkedő revüfüggöny előtt esténkénti röntözött kettős konferanszaik adták meg játékaik sava-borsát. A napi eseményekhez kapcsolódó költői széljegyzetek és gúnyos bölcseletek még a gottwaldi időkben is estéről estére változtak, s a két okos bohóc ugyanúgy túljárt a szocialista cenzúra eszén, mint a polgári demokrácia lavírozó óvatoskodóin.

A kaposvári Csiky Gergely Színházban Gazdag Gyula által színre vitt Nehéz Barbara után most a Madách megnyitotta évadját V+W középkori revüjével és a „prágai Gershwin", Jaroslav Jezek slágereivel. *Bezerédi Zoltán* vendégrendezése szakmailag kifogásolhatatlan. A tanító szobájában a tömegjelenet egyszerre a Marx-fivérek hajókabinja és idősebb Breugiskoláslányokban van tűz és előadói becsvágy. *Mácsai* és *Hirtling* szereposztási tévedés. Stílust játszanak, nem szerepet.

Tévedés a műsorra tűzés is. V+W mögött nemcsak társulat, revükar, táncosnők, de irodalmi háttér, társadalmi mozgalom, függetlenségi vágy, küzdelem a polgári demokráciáért és elkötelezettség állott. A kaposvári előadás mögött is volt szellemi háttér. A békés függetlenségükért küzdő eidamiak mára időszerűségüket vesztett kabarémúzeum arzénnal tartósított, kitömött, élettelen tárgyai.

Új évad kezdődött. Ajánlatos a nézőtérre romlott paradicsomot, hagymát vagy záptojást vinni: ha a színház nem neveli a nézőit, legalább a nézők cselekvően részt vehessenek a színházi életben.

M. G. P.

Dolgozik a dilettantizmus

Melocco Miklós a TF-aulában

Baj van – kezdte pénteki előadását a TF-esték sorozatán Melocco Miklós. A szobrász a magyar kultúra védelméről beszélt a Magyar Testnevelési Egyetem zsúfolásig megtelt aulájában. Előadásának azt az alcímet adta, hogy a Hely teste (Corpus loci). Az előző TF-este vendége Benedek István professzor volt, a következőé pedig Hegedűs Lóránt püspök lesz.

– Baj van – mondta a művész –, de én még nem vagyok kétségbe esve, mert ez alkati kérdés. A baj ellen tenni kell – mondta –, de először fogalmakat kell tisztázni, anélkül ugyanis nem lehet tovább lépni.

Emlékeztetett arra, hogy a „filológia és a gondolkodás", valamint a „törekvés gyönge mímelése" régóta használja a genius loci, a hely szelleme fogalmát. – Ez közhely – mondta Melocco, hozzáfűzve, ha valaki semmit sem akar csinálni, akkor a „hely szelleméhez" menekül. A művész kijelentette: – Éppen ezért adtam mostani előadásom alcíméül azt, hogy a „hely teste", vagyis corpus loci.

Melocco felidézte, hogy 1988-ban Makovecz Imrével együtt tartott előadást Szegeden. Akkor megkérdezték tőlük, hogy mit kell tenni, minthogy változik a világ. Melocco művésztársával egyetértett abban, hogy turulokat kell csinálni. A művész így folytatta: – Ha valaki a régi Rómában tisztségeket akart elfoglalni – ma ezt már a mostani uralkodó osztály csak úgy tudja kimondani a rádióban, hogy „tisség" –, akkor körbejárta az illetékeseket, hogy pártolják őt. Megpróbálom a dolgokat körüljárni, mert ambiciózus vagyok, és szeretnék valamit csinálni. Méghozzá olyan dolgokat, amelyeknél a „hely testében" valami bántóan hiányzik. A „hely teste" felett persze ott lebeghet a „hely szelleme", de ez csak egy későbbi és feltételezett dolog – folytatta előadását Melocco. Saját meghatározása szerint a szobrász a továbbiakban arról szólt, hogy „remélhetőleg épeszű sorrendben", az egyes művészeti ágakban, hogyan épül fel a hely szelleme, mennyire feltételezi a hely testét. Az irodalomnak alig van teste – mondta –, mert a börtönben vérrel is lehet akár remekművet alkotni. A zenében a test nagyobb – mondta Melocco –, mert ha egy kotta fenn is marad, mondjuk, egy Amati hegedű nélkül nem lehet a darabot előadni. A tudománynak is nagyon sok a teste, mert gépek, műszerek, épületek, iskolák szükségesek hozzá. A képzőművészetnek csak teste van. Ami elpusztulhat. A pusztulásnak két szerencsés formája van: a rom és a torzó.

A továbbiakban a művész kijelentette: ahogyan a történelem nem tud visszatekinteni a semmire, ugyanúgy nem tudja előre konzerválni a semmit. Mert ha féltünk valamit, attól még az „illető dolog" nem marad fenn.

– Az én nemzedékem már öreg és autodidakta műveltségű, de értője a foghíjas magyar múltnak – mondta Melocco. – Ennek az az oka, hogy a saját életünk is foghíjas. A mostani racionalizálás, a mostani dilettantizmus még nem használja a régi terminológiát, vagyis hogy a tudomány és a művészet improduktív munka. Nem vagyok hajlandó jóhiszeműnek lenni és nem vagyok hajlandó optimista dolgokat mondani, mert akkor önök elkergetnek, hogy mit keresek itt – fordult hallgatóságához Melocco Miklós. – Én azonban optimista vagyok, minden rosszat el tudok képzelni. Az aggodalmam kezd félelemmé nőni amiatt, hogy elpusztulhat minden. Látom, hogy miként dolgozik a dilettantizmus.

Pogonyi Lajos

MELOCCO Miklós

HALÁLOZÁS

A gyászoló család mély fájdalommal tudatja, hogy

FORJÁN MÁTYÁS,

a volt Fővárosi 3. Sz. Építőipari Vállalat nyugalmazott igazgatója, 82 éves korában elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása a Kispesti temetőben 1995. szeptember 29-én 12.45 órakor.

Ma lennél 50 éves

... IN MEMORIAN PASZTELYÁK IVÁN,

1945–1983. (337832/1K)

Állás

☎ **Szellemi mellékfoglalkozás,** kereset havi 60 000 forintig. 16–20 óráig: 136-9367. (151457/3T)

☎ **Autófényezőt keresünk** jó kereseti lehetőséggel, lehetőleg nagy szakmai gyakorlattal, kispesti autójavító szervizbe. 282-8948. (151612/4H)

PÉNZÜGYI érdeklődésű, **25–40 éves, tárgyalóképes, ambiciózus, fő-, illetve mellékfoglalkozású** munkatársat keres tanácsadó-cég. 06 (30) 491-025.

☎ **Kötetlen munkaidőben** mellékállás, 22 000–46 000 Ft/hó. 121-3717 (152519/2T)

☎ **SÜRGŐS! ÖT MEGBÍZHATÓ** személyt keresünk, **KIEMELT JÖVEDELEMMEL!** 160-4746. (144781/6T)

GAZDASÁGI-PÉNZÜGYI

(FINANZPROKURIST)

vezetőt keresünk

SZÉKESFEHÉRVÁR melletti piacvezető, világszínvonalú cég pénzügyi-számviteli rendszere kialakításához, vezetéséhez. Németül tudó, gyakorlattal rendelkező pénzügyi-gazdasági szakember személyében.

Önéletrajzát várjuk (poz. sz.: 11778):

Siklóssy és Partner

Vezetői Tanácsadó Kft.

1051 Bp., József nádor tér 8.

Tel.: 266-5235. (F)

☎ **Munkatársakat keres brókercég** befektetési területre, mellékfoglalkozásként. 129-8723, hétfőn 17–19 óráig, Hegedűs. (152708/2T)

☎ **Textiltisztító** szalonjainkba, fizikai munkára munkatársakat keresünk. Érdeklődni munkaidőben: 251-4668, 271-0752. (152814/3H)

☎ **Rendkívüli lehetőség!** Hosszú távú, biztos munkát, magas jövedelmet kínálunk mellékfoglalkozásban is Budapesten, Pest megyében. Jelentkezés: (27) 347-011. (152890/1T)

Külkereskedelmi orientáltságú részvénytársaság

OROSZUL ÉS MAGYARUL

jól beszélő, levelező, számítógép-használatban jártas, gyakorlattal rendelkező

TITKÁRNŐT keres.

A NÉPSZABADSÁG Rt.

felvételre keres

TERJESZTÉSI IGAZGATÓT

Feladata az rt. valamennyi terjesztéssel kapcsolatos tevékenységének irányítása, szervezése, a partnerekkel való kapcsolattartás.

Szakmai gyakorlattal, angol- és/vagy németnyelv-tudással rendelkezők jelentkezését várjuk.

A pályázatot szakmai önéletrajzzal kérjük a Népszabadság Rt. címére (1034 Budapest, Bécsi út 122–124.) „Terjesztési igazgató" jeligére 1995. október 2-ig eljuttatni.

25230 JP

☎ **MEGBÍZHATÓ munkaerőre VAN SZÜKSÉGE?** Állunk rendelkezésére. Számítógépes nyilvántartásunkból díjmentesen választhat. Tel.: 122-0999, hétfőtől, péntekig, 10–15 óráig. (153154/2T)

☎ **Lovastanyára,** Budapesttől 60 km-re, házaspárt lovas, illetve konyhai munkára felveszünk. Szállás megoldható. Érdeklődni: 06 (60) 307-344. (153224/2T)

☎ **Nemzetközi holding** szellemi tevékenységre munkatársakat keres. 276-1445, 9–16 óráig. (153275/2T)

☎ **Fűtésszerelő** szakmunkást és gázkészülék-javítót ELEKTROÉP Kft. felvesz. Munkaidőben: 140-6359. (153289/2T)

☎ **Szakképzett** és gyakorlott kemencekőműveseket (tűzálló falazókat) keresünk, tartós németországi munkára, németnyelv-ismerettel. Magas kereseti lehetőség. Jelentkezés munkaidőben: 209-2488. (153309/2T)

IRODATECHNIKAI termékek budapesti/országos értékesítésére kapcsolatokkal rendelkező **ÜZLETKÖTŐKET** keres XI. kerületi kft.

Teljesítményarányos, kiemelt jövedelem.

Jelentkezés: Otlakán Zsuzsánál. Telefon: 203-0015, 203-0016.

A 25 éve magyar piacra szállító svéd Partek Höganäs cég budapesti irodája

speciális épületkerámiák forgalmazásához keres **FIATAL, AGILIS MUNKATÁRSAT** angol- esetleg németnyelv-tudással, jogosítvánnyal.

Munkaköri feladat: kapcsolattartás és felvétel építészekkel, építőipari vállalatokkal és végfelhasználókkal.

Jelentkezését várjuk a vevőszolgálatnál: NAGISZ KFT., Budapest X., Kada u. 130. Tel.: 261-2163, fax: 262-0793

Elveszett

☎ **1995. szeptember 20-án elveszett** a Pannonlízing Részvénytársaság 2. feliratú, emblémával ellátott pecsétje. Használata a fenti dátumtól érvénytelen. (153656/3H)

Elveszett a Magyar Televízió alábbi szövegű bélyegzője: MAGYAR TELEVÍZIÓ 1810 V., Szabadság tér 17. MNB: 232-90148-3428 2. számú, valamint a Magyar Televízió A 022087 számtól A 022100 számig tartó **Elszámolási csekktömb.** Használatuk érvénytelen. (236693/1H)

A Kaindl International Kft. alábbi feliratú bélyegzője elveszett: KAINDL International Kft. Budapest 1051, Szent I. tér 12. MKB 203-18691. Asz: 10328235-2-01. Használata 1995. szeptember 22-től érvénytelen. (F)

Utazás

☎ **Mikrobuszjáratok: München, Stuttgart, Mannheim, Drezda, Berlin, Kassel, Essen, Zürich.** Tel.: 212-3702. (151396/4T)

A 10 éves FALCONTRAVEL-PANNONIA ajánlata a Kanári-szigetekre decembertől: repülő + szállás, 49 900 Ft/héttől. Tel.: 269-5555. Bp., Alkotmány u. 20. (236366/1H)

EGZOTIKUS TAN-TÚRA UTAK: nílusi hajóút 1 hét, okt. 13., nov. 17. – 79 900 Ft; **szentföldi körút** 1 hét, nov. 12., dec. 3. – 75 600 Ft; **USA – Best West,** 1 hét, okt. 19., nov. 16. – 164 900 Ft; **dél-amerikai körút,** 2 hét, nov. 9. – 259 900 Ft; **Mexikó,** körutazás és üdülés a Yucatán-félszigeten, 13 nap/11 éj, nov. 1. – 224 900 Ft; **Dominikai Köztársaság,** luxusüdülés teljes ellátással, 1 hét, okt. 20., nov. 10. – 189 900 Ft; **Kenya,** 2 hét, nov. 27-től kéthetente – 149 900 Ft. **TAN-TÚRA** Utazási Iroda, 1065 Budapest, Lázár utca 6. Tel.: 266-1386, 131-5368; 6722 Szeged, Kálvária sgt. 16. Tel.: 06 (62) 325-488. (F)

Ank-Air az Anker közben. Egy helyen 150 budapesti és külföldi utazási iroda ajánlata, valamint a legkedvezőbb árú repülőjegyek. Időt és fáradságot takarítunk meg Önnek, ha hozzánk fordul. 267-8521, 141-3712. (F)

VÖRÖS-TENGERI ÜDÜLÉS EILATON a Chemol Travel szervezésében. Október 31-től indulás minden kedden. 1 hét repülővel, 3 csillagos szállodában, büfé reggelivel 59 900 Ft. 5 csillagos, úszómedencés, légkondicionált tengerparti Holiday Inn luxusszállodában, büfé reggelivel 79 900 Ft. Napfény, tenger, korallzátonyok, sivatag, pálmafák, fakultatív programok (Jeruzsálem, Betlehem, Massada, Holt-tenger), szörfözés, búvárkodás, úszás a delfinekkel. EILAT, ahol mindennap süt a nap! Jelentkezés: Chemol Travel, Budapest V., József nádor tér 8. Tel.: 266-2261, 266-2173, 266-8545. (F)

A KARIB-SZIGETEKRE, DOMINIKÁBA kínál csodás utazásokat november és március között az **Atlasz** Utazási Iroda **Budapestről** különgéppel. **Kéthetes turnusok.** Egzotikus táj, kitűnő ételek és italok, sportolási és kirándulási lehetőségek. Nyár a télben már **129 900 Ft-tól.** Jelentkezés és felvilágosítás: ATLASZ Utazási Iroda, Budapest, Teréz krt. 43. Telefon: 131-1102, 269-1798, 153-2214. Fax: 269-0089. (F)

KORFU – SZEZONZÁRÓ KEDVEZMÉNYES ÁRAK! Egyhetes üdülés Korfun, apartmanokban szept. 26., okt. 3. 19 900 Ft/fő áron. A részvételi díj tartalmazza a repülőjegy árát is! **TAN-TÚRA** Utazási Iroda, 1065 Budapest, Lázár u. 6. Tel.: 266-1386, 131-5368, 6722 Szeged, Kálvária sgt. 16. Tel.: 06 (62) 325-488. (F)

Közlemények, információk

☎ **AUTÓBUSZ-RENDELÉS, mikrobuszbérlet:** 132-1997, 132-2996. (146590/29T)

☎ **Berlini utazás!** Tel.: 137-1477, 118-7747. (153820/2T)

SZUPER LAST MINUTE TUNÉZIÁBA. Indulás szeptember 30-án. 3 csillagos szálloda Sousse-ban légkondicionálás, büfé, tenisz grátisz. **PASHA CLUB RAMSES/Nabeul** tenisz, szörf grátisz, svédasztal, magyar animátorok. 1 hét félpanzióval már 39 900 Ft-tól. Gyermekkedvezmény 16 éves korig 40 százalék. **PASHA TOURS UTAZÁSI IRODA,** 1137 Budapest, Katona József u. 10/A. Tel.: 132-3740, 132-3716, 132-4117.

IBUSZ TOURS AJÁNLATA EGYIPTOMBA! Kairó–Luxor–Asszuán, 9 nap repülőgéppel és vonattal. Indulási időpont: november 17., részvételi díj: 76 700 Ft/fő; december 1., részvételi díj: 78 500 Ft/fő. Kairó–Alexandria, 6 nap repülőgéppel és autóbusszal. Indulási időpont: november 6., részvételi díj: 53 600 Ft/fő; december 4., részvételi díj: 54 600 Ft/fő. Hétvége Kairóban, 5 nap repülőgéppel. Indulási időpont: november 24., részvételi díj: 46 900 Ft/fő; december 8., részvételi díj: 47 700 Ft/fő. Jelentkezését várjuk irodáinkban és minden IBUSZ-utat értékesítő irodában. (F)

☎ **Wenczel Tours** rendszeres mikrobuszjárata Németország nyugati területén háztól házig, hetente háromszor. Érdeklődhet: (69) 311-389, (60) 360-934. (141451/18T)

INTENZÍV SZÖVEGSZERKESZTŐI TANFOLYAMOT indítunk hetente, folyamatosan, 8–13-ig (5 nap) a Marczibányi téren. Kosztolányi Ágnes, 212-4885, 212-2820.

A Testnevelési Egyetem Továbbképző Központ egy tanéves **SPORTSZERVEZŐ (menedzser)** szaktanfolyamot indít, mely egyben előkészítő a TF főiskolai szintű sportmenedzser szak felvételi vizsgájára. A képzés önköltsége 40 000 Ft. Regisztrált munkanélküliek részére a képzés költségét az illetékes Munkaügyi Központ átvállalhatja. Jelentkezési határidő: október 1. Cím: **TFTK,** 1123 Budapest, Alkotás u. 44. Tel.: **156-4444/206** mellék, **Metzingné.**

A KOMTURIST szervezésében valutapénztárosi és ügyintézői tanfolyam indul az MNB budapesti előadóival, a Komturist központ tanácstermében (Tata, Ady E. út 24.) Időpont: 1995. október 9–14. Részvételi díjak (vizsgadíjjal + tananyaggal): étkezés nélkül 16 900 Ft; ebéddel 19 500 Ft; szállás + teljes ellátás 26 500 Ft. Jelentkezés tel./fax: (34) 380-694, tel.: (34) 381-805. KOMTURIST UTAZÁSI IRODA, 2890 Tata, Ady E. út 9., SOMOGYI ERZSÉBET IRODAVEZETŐNÉL, 1995. szeptember 30-ig. (F)

A Testnevelési Egyetem Továbbképző Központ 8 hónapos (elméleti és gyakorlati) **előkészítő tanfolyamot** indít, és gyakorlási lehetőséget biztosít a TF tanári szak nappali tagozatára jelentkezők részére. A megfelelő eredményt elért hallgatók mentesülnek a gyakorlati felvételi vizsga alól. A tanfolyam önköltsége 46 300 Ft. Jelentkezési határidő: **október 5.** Cím: **TFTK,** 1123 Budapest, Alkotás u. 44. Tel.: **156-4444/206 mellék, Metzingné.**

Intensive (8–12 lessons per week), two-semester **Hungarian language courses** in the afternoons, at the first and most experience language institute starting from 27th September and from 15th November. Information: Hungarian Pre-University Institute Kodolányi J. telefon: 166-8211 ext. 19 or 185-2646. (236653/1H)

Tanfolyam

A SZTÁV Rt. Nyelviskola szeptember végétől angol, német, 10 hetes, 40 és 60 órás, kezdő és haladó nyelvtanfolyamokat indít. A tanfolyam ára 10 000 Ft, illetve 15 000 Ft. Címünk: SZTÁV Rt. Nyelviskola 1149 Budapest, Angol u. 18–20. Telefon: 267-6464, fax: 267-6471. (236005/1H)

A Katedra Nyelviskola (Nyelviskolák Kamarája által ajánlott nyelviskola) október 2-án indítja 5 és 10 hetes angol-, német-, olasz-, spanyol-, francia-, orosz-, magyarnyelv-tanfolyamait 10 tudásszinten, belterületi oktatótermekben, gyakorlott és ellenőrzött tanári karral, minden napszakban (szombaton is). Intenzitás: heti 1x2, 1x3, 1x4, 2x2, 4x2, 5x2, 5x4, 5x6 óra. Csoportonként a legjobb hallgató fél áron iratkozhat be egy következő tanfolyamra. Tanfolyamaink: általános, intenzív, szuperintenzív, nyelvvizsga-előkészítő, nyelvtani rendszerező, gyermek, szinten tartó, Business English, felvételi és érettségi előkészítő, kiscsoportos oxfordi vizsga-előkészítő. Tanfolyamdíjak már 4290 forinttól! Tanfolyamainkat a Munkaügyi Központ támogatja! Beiratkozás és szintfelmérés szeptember 18–26-ig, 12–18 óráig: XI., Karinthy Frigyes út 4–6. Információ: 186-8980, 165-5116. Vállalatoknak kihelyezett tanfolyamok. Tolmácsolás és fordítás. (F)

☎ **TDL Nyelviskola.** Tel.: 322-1491. (152559/4T)

Számítógép-kezelő és Winword 6.0 szövegszerkesztő hétvégi tanfolyam indul október 6-tól. EUROTREND, XIV., Komócsy u. 5. Tel.: 251-8455.

☎ **ANGOL, NÉMET nyelvtanfolyamok a LINGVÁRIUM NYELVISKOLÁBAN.** Kis csoportok, anyanyelvű tanárok is. 52 órás félév: 12 800 Ft. 132 órás délelőtti intenzív (heti 3x4 óra). **VIZSGADÍJ-KEDVEZMÉNY!** Beiratkozás és szintfelmérés szeptember 18–29-ig, 16–19 óráig: Balassi Könyvesbolt, II., Margit u. 1., tel.: 06 (20) 451-111. (152926/4T)

A CASUS KOLLÉGIUM október 3-tól 410 órás (kedd, csütörtök: 15 ... MŰVÉSZETI

Egyéb

Idősek otthona, mely Balatonfüreden most készült el, lakók jelentkezését várja. Tájékoztatást ad dr. Tihanyi László a (87) 341-437-es telefonon. (54567/1H)

☎ **A General-Atlantic** Rt. (1119 Budapest, Sopron út 40.) **Igazgatósága 1995. október 25-én 11 órakor** az FMH, 1119 Budapest, Fehérvári út 49. fszt. 18. sz. termében rendkívüli közgyűlést tart. Napirendi pontok: 1. Határozathozatal az „Üzleti jelentés" elfogadásáról. 2. A társaság új stuktúrájának kialakítása fúzió és alaptőke-emelés útján. 3. Gazdasági stratégia, termékszerkezet kiegészítése, tevékenység bővítése. 4. Hitelfelvétel jóváhagyása. 5. Tiszteletdíjak, személyi kérdésekben döntéshozatal. 6. Egyebek. GENERAL-ATLANTIC RT. Igazgatósága. (153792/1H)

CSONTKOVÁCSOLÁSSAL, gyógymasszázzsal kínzó derék-, hátfájás, mozgásszervi problémák gyógyítása. Bejelentkezés: 202-2541.

A KERSZI Rt., mint a KABINET Kft. kijelölt felszámolója, nyilvános értékesítés útján eladásra kínálja a következő eszközöket: 1 db 5015-ös lánctalpas markoló, 1 db RIOPOLIT hidraulikus présgép, valamint a következő készleteket: 400 fm budakalászi tömblépcső, 100 köbm budakalászi tömbkő, 25 köbm ürömi nyerskő. Értékesíteni kívánjuk továbbá a KABINET Kft. f. a. PAOR Kft.-ben lévő 1 750 000 Ft értékű üzletrészét. A fenti eszközök és az

TF-ESTÉK

Szeretettel meghívjuk következő estünkre, amelyen

Melocco Miklós
szobrász

A MAGYAR KULTÚRA VÉDELME
(Corpus Loci)

címmel tart előadást

Időpont: 1995. szeptember 22. 18 óra
Színhely: 1123 Bp. Alkotás u. 44. (Aula)

(A belépés díjtalan!)

MELOCCO MIKLÓS

A Duna tévé az utolsó szalmaszál

Sára Sándor a magyar műholdas adó anyagi gondjairól, „elsötétítéséről" és a nézők adományairól

Vészhelyzetben van a *Duna tévé* – susogják egyesek. Már megint őket támogatja a kormány – mondják mások. Mindenkinek tartoznak – így az ellendrukkerek csapata. *Sára* Sándort, a Duna tévé főigazgatóját arra kértük tehát, mondaná el a *Magyar Nemzet* olvasóinak, valóban olyan súlyos helyzetben van-e az egyre kedveltebb magyar műholdas adó, ahogyan az aggódó és a károrvendő hírek állítják? (Beszélgetésünk idején, csütörtökön reggel még nem tudhattuk, az aznapi kormányülésen milyen elhatározás születik a Duna tévével kapcsolatban.)

– Amikor ez évi költségvetésünket készítettük – kezdi Sára Sándor –, mivel tisztában voltunk az ország súlyos gazdasági helyzetével, a legszerényebb számítások szerint is *három és fél milliárd* forintban állapodtunk meg. Úgy tartottuk, ennyi pénzből, ha szűkösen is, de gazdálkodni tudunk. Majd – ma már azt mondom: sajnos – ezt az összeget is tovább faragtuk, *2,9 milliárdra*. Helyette azonban az *Országgyűlés* két és fél milliárdot szavazott meg a támogatásunkra. Összehasonlításként: a *Tv 1* és a *Tv 2*, noha ma már csak egyharmaddal kevesebb műsort sugárzunk, mint ők, több mint harmincmilliárdból gazdálkodik. Tovább szűkítve a lehetőségeinket, úgy gondoltuk, ki tudunk jönni a költségvetési *két és fél milliárdból* az esztendő végéig. Közben azonban leértékelték a forintot, felemelték az energiaárakat és a vámtételeket, ez legalább *háromszázmillió* forintnyi veszteséget jelentett a számunkra. Miután, ezt is figyelembe véve, tovább „karcsúsítottuk" a terveinket, jött a hideg zuhany, a *Magyar Közlönyben* is közzétették, az alapítványoknak szánt központi támogatások *tizenhét százalékát* visszatartják. A Duna tévé részvénytársaságként működik, a parlament által megszabott központi támogatást az alapítványának utalják át, a tizenhét százalék visszatartása tehát nálunk újabb *430,5 millió* forintnyi mínuszt jelentett. Ezt már nem tudtuk „kigazdálkodni". Egyes minisztériumok nyolc-tíz alapítványt kivonhatnak e törvény hatálya alól, mi azonban keserűen vettük tudomásul, hogy a Művelődési Minisztérium nem élt ezzel a lehetőséggel. Sőt, még tíz és fél millió forintot hozzácsaptak a visszatartott összeghez. Túl nagy megrökönyödéssel, persze, nem fogadhattam a viselkedésüket, mert azt is tudtam, miként akarja megszüntetni a művelődési tárca *a történelmi filmalapítványt*, és még a *Pénzügyminisztérium* által e célra felajánlott támogatást sem fogadta el. Kénytelen vagyok azt mondani, a Duna tévével kapcsolatban is hasonó szándék működik. A visszatartott négyszázharmincmillió ugyanis több mint két hónapi működési költségünk, ez a megvonás tehát azt jelentheti, hogy október közepén elsötétül a Duna adója…

– Mit lehet ebben a helyzetben tenni?

– Sajnos, gyakorlatunk van már ebben, hiszen az előző években is előfordult, hogy az év végi pénzek hiányoztak a kasszánkból. Kétféle módszert lehet ily' esetekben alkalmazni: vagy az adásidőt csökkentjük, vagy máshonnan szerzünk pénzeket. Ezúttal a második történt. A másfél évvel ezelőtt megkapott *Nikex-irodaház* átalakítása televíziós székházzá folyamatban van. Már elkészült egy nagyobb meg egy kisebb műtermünk, valamint a híradó és a bemondók stúdiója. Az átalakításra szánt pénzeket a műsorra csoportosítottuk át, bár tudtuk, hogy a végső számlák előbb-utóbb megérkeznek. Áprilisban jeleztük már, hogy emiatt háromszázmillió forintnyi hiányunk lesz. A hiányoknak azonban az a természetük, hogy nem csökkennek, hanem nőnek, így most már háromszázötvenmillió forint az az összeg, amit ki kell fizetnünk. Jelzésünkre ígérettel válaszoltak: megkapjuk az elvont négyszázharmincmilliót. Nem további támogatást kérünk tehát, ahogyan egyesek állítják, hanem az elmaradt központi támogatást szeretnénk kézhez kapni.

– Gondjaik közt is öröm, úgy hiszem, hogy budai, Mészáros utcai székházukban már négy stúdiójuk készen áll. Már innen sugározzák műsoraikat, és nem a Mafilmtől bérelt, Róna utcai zeneteremből?

– Néhány nap óta adásainkat kivétel nélkül mind a Mészáros utcából sugározzuk. A zeneteremet, mindazok megnyugtatására mondom, akik azt állították, hogy a komolyzenei felvételekre alkalmas helyiséget szétverte a Duna tévé stábja, ugyanolyan állapotban adtuk át, ahogyan bérbe vettük. Költözködésünket úgy oldottuk meg, hogy a váltásból a néző semmit nem vett észre. Időben vásároltunk egy közvetítőkocsit – megkonstruálásában Magyarország legjobb fejlesztőmérnökei és a *Sony* legjobb szakemberei vettek részt –, ez óriási segítséget jelent a mindennapi munkában.

– Technikai fejlesztés, költözködés, pénzelvonás – mindezek mellett bizonyos fokig érthető, ha adósságaik vannak.

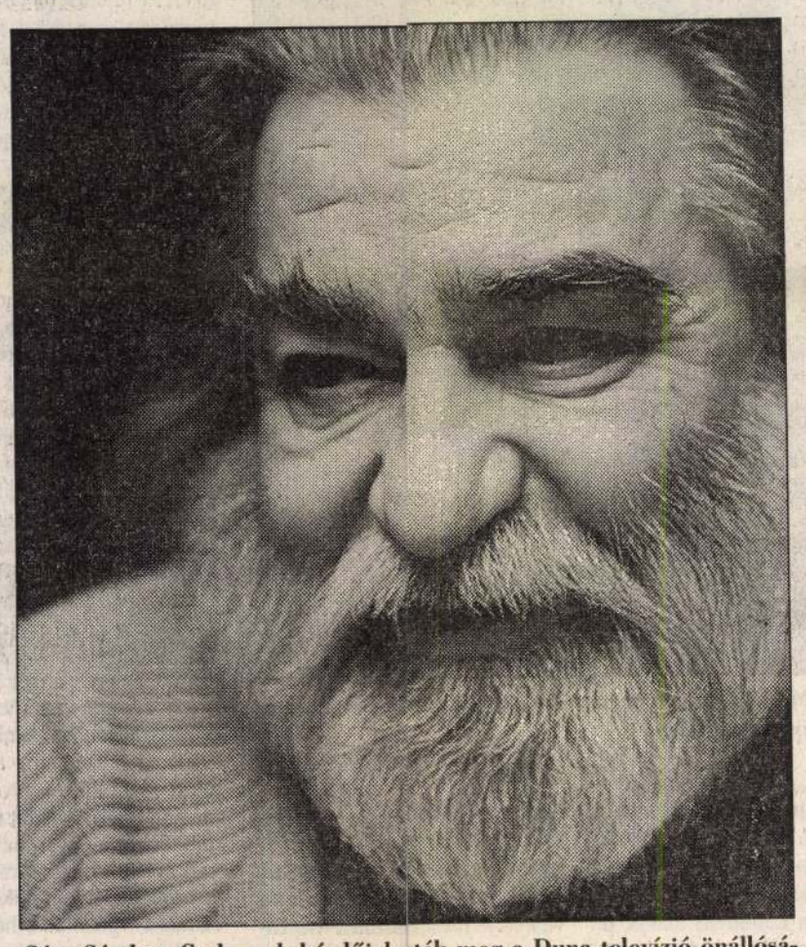

Sára Sándor: Csak azok kérdőjelezték meg a Duna televízió önállóságát, akik nem szerették

Weber Lajos felvétele

– Pillanatnyilag nem vagyunk adósai senkinek. Ha nem kapjuk meg elvont pénzeinket, előállhat az a helyzet, hogy nem tudunk fizetni…

– Nem tudnak fizetni, esetleg „elsötétül" az adójuk… Elképzelhető, hogy valamiféle központi szándék sodorja a magyar műholdas adót az önfeladás vagy a Magyar Televízióba való „betagozódás" felé? Még mindig nincs médiatörvény, ebben az exlex állapotban bármi megeshet a sokak által ellenszenvvel fogadott, ifjú, televíziós társasággal.

– Ez korábban volt „népszerű" elgondolás bizonyos csoportok körében. Ma már nemigen hallani efféléről. A Duna tévé ugyanis az elmúlt két és fél évben bebizonyította, hogy olyan sajátos közszolgálati feladatot lát el önállóan, amelyet a Magyar Televízió akkor se tud ellátni, ha majd közszolgálati televízió lesz. (Ma nem az.) A határokon túl élő magyaroknak, azoknak, akik a szomszédos országokban élnek, és azoknak, akik Európa távolabbi pontjaira kerültek – a szórványmagyarságnak – mások az igényei, mint az itthoni nézőknek. Mi ezeket az igényeket is szolgáljuk, és tudva, hogy idehaza is egyre többen választanak bennünket, a hazai nézői várakozásokra is tekintettel vagyunk. Hamarosan megjelenik a *Csoóri* Sándor tanulmányának címét kölcsönvevő *Szerelemtelevízió* című kötetünk, amely gazdagon dokumentálva bemutatja azt az óriási érdeklődést, ami a Duna tévé iránt szerte a világban megnyilvánul. Az önállóságát csak azok kérdőjelezték meg a Duna tévének, akik nem szerették.

– Miért nem szerették?

– Amíg egy országnak csak egy televíziója van, számszakilag is ki lehet mutatni, hogy működéséhez olyan sok pénzre és munkatársra van szüksége, mint amennyiből és amennyivel az MTV működik. Abban a pillanatban azonban, amikor kettő van belőlük, kérdésessé válik, vajon csakugyan olyan költséges és emberigényes valami a televíziózás?

– Magyarországon szinte természetes, hogy annak az intézménynek, melyiknek heves ellenzői vannak, ugyanolyan hevesek a rajongói is. A Duna tévé megmentésére rajongói – mint hallom – alapítványt kívánnak létrehozni, s máris megindult a gyűjtési akció a magyar értelmiség köreiben. Gyanítható azonban, hogy ha valóban sikeres lesz ez az akció, megszületik majd valahol legfelül a gondolat: ha annyira a szívügye, tartsa el a magyar műholdas adót a magyar értelmiség.

– Nagyon örvendenék, ha a magyar értelmiség el tudná tartani, s alighanem a magyar értelmiség is örvendene, mert ez megingathatatlanul erős hátterét tanúsítaná. De erről szó sincs. Csak arról van szó, hogy elindult egy mozgalom a Duna televízióért alapítvány létrehozására. Különböző rendű, rangú, politikai beállítottságú emberek egységesen állnak ki – ráadásul jelentős összegekkel – azért, hogy a Duna tévé megmaradjon. Az ily' módon befolyt összegek azonban a Duna tévé napi gondjait sem képesek megoldani. E mozgalomnak az erkölcsi hatása lehet óriási. Mihelyt bejegyzik ezt az alapítványt, azt fogjuk kérni nézőinktől, ki mennyit tud, ajánljon fel a Duna tévé támogatására. Akinek egy leje van, azt ajánlja fel nekünk, akinek száz, azt. (Régóta mondogatják, és nemcsak az amerikai vagy a nyugat-európai magyarság köreiben, hanem Erdélyben is, hogy ők boldogan fizetnének azért, hogy a Duna tévé megmaradjon.) Ennek az akciónak az lehet az eredménye, hogy a következő esztendő költségvetési „alkudozásai" előtt több százezer pénzesutalványt tudunk a kormány asztalára tenni: íme, nézőinktől ennyire tellett. Hogy csak ennyire tellett, arról nem ők tehetnek, de küldeményeik azt tanúsítják, hogy mellettünk vannak, várják az adásainkat.

– Ez az 1996-os esztendő története már, de mi lesz októberben? Csakugyan „elsötétül" a Duna programja?

– Tervet dolgoztunk ki magunknak. E terv szerint hétfőn szünnapot tartanánk, bizonyos, most hetente jelentkező műsoraink kéthetente jelentkeznének, a kéthetenkénti adásaink havonta. Bizonyos műsoraink pedig megszűnnének. A napját is tudjuk, hogy ha a kényszer úgy hozza, mikor vezetjük be ezeket az intézkedéseket. Abban bízunk, ha ez a „vészterv" életbe lép, tömegesen érkeznek a nézői reklamációk. Sőt, talán politikai felhangjai is lennének az ügynek, hiszen a határokon túli magyarságnak – többek között a romániai oktatási törvénynek, a szlovákiai anyanyelvi rendelkezésnek az életbe léptetésével – a Duna tévé úgyszólván az utolsó szalmaszál, amibe kapaszkodni lehet.

– Vészhelyzet idején, az üresen hagyott adásidőben nem túrják ki műholdjáról a Duna tévét?

– Teljes huszonnégy órára béreljük a műholdat, így ez nem fordulhat elő. Ez a mi tartalékunk. Egyrészt tudunk terjeszkedni, ha lehetőségünk lesz rá, másrészt a számunkra nem fontos adásidőt, például az éjszakai órákat bérbe tudjuk adni.

– Kereskedelmi tevékenységbe fognak? Az induláskor azt ígérték, a Duna nem szolgáltatja ki magát – és a nézőközönségét – a kereskedelmi lehetőségeknek, a reklámnak, a barterszerződéseknek.

– Ezt az elvünket semmiképpen nem adjuk föl, fő műsoridőben – este hat és tíz között – nem engedünk szappanoperát vagy kvízműsort az adásunkba, bármennyi reklámot hoznának is ezek, mert mi fő műsoridőben azt a feladatunkat kívánjuk teljesíteni, amiért a Duna tévé létrejött: az értékek közvetítését. Ehhez a pénzt nem reklámok révén kell előteremteni.

– Hanem?

– Úgy gondolom, mindenkinek be kell látnia, ahogyan a nemzetnek szüksége van nemzeti színházra, nemzeti operára, nemzeti filmgyártásra, ugyanúgy szüksége van nemzeti televízióra is…

(Azóta megtudtuk, a csütörtöki kormányülésen úgy döntöttek, hogy kettőszázmilliót kap vissza a Duna tévé az elvont négyszázharmincmillióból. Ez az összeg anyagi gondjaik megoldására nem elegendő.)

Lőcsei Gabriella

Fóton a grófné példát mutat és bálokat szervez

A Károlyi-kastély új lakói egykori értékeik visszaszerzéséért küzdenek

Teherautók érkeznek szombat délután a sátoraljaújhelyi kórház elé. Nem műszereket visznek, nem is gyógyszert, tiszta ruhát szállítanak, hanem elvinni szeretnének valamit. Tárgyakat, amelyekről *Károlyi* László gróf úgy gondolja, az ő jogos tulajdonai.

Ha a mai világban nem tudható pontosan, kit mi illet, azért az elmúlt évtizedek okolhatók. Áll Fóton, az egykori gyermekváros, ma *Károlyi István Gyermekközpont* szívében egy kastély, körülötte gyönyörű park, közepében tóval. Ma e tó partján néhány száz forintos jegyért bárki elüldögélhet a horgászbotja mellett. Az odatévedő látogató ma már nem osztaná *Fényes* Elek véleményét, aki még úgy látta: Fót *„ékességére szolgál az urasági szép kastély, egy gyönyörű angolkerttel együtt, melly jelenleg egész Magyarországon a legszebbek között díszlik"*. Pedig akkoriban, 1851-ben, amikor Fényes Elek ezt bejegyezte *Geographiai Szótárába*, még nehezen lehetett a legszebbek közé bekerülni.

A fóti kastély és a hozzá tartozó park a múlt század harmincas éveiben épült, épült, Károlyi Istvánnak köszönhetően. S a család tulajdonában is maradt, amíg 1945-ben nem államosították. Senki nem vitatja, égbekiáltó igazságtalanság érte azokat, akiknek vagyonát, gyárát, kastélyát, birtokát, de akár csak kis üzletét, műhelyét az állam kisajátította. Az ezt követően bonyolulttá és zavarossá váló tulajdonviszonyok miatt azonban ma már nem állítható vissza az egykori állapot, s ez furcsa helyzeteket teremt. Ilyen helyzetben indult el a teherautó is, hogy Károlyi László reményei szerint bútorokkal, festményekkel térhessen vissza Fótra. A fóti kastélynak három hónap óta új lakója van. Gróf Károlyi László és felesége a gyermekközpont igazgatójának, *Csáky* Lászlónak a hívó szavára visszatelepült az egykori családi lakhelyre, no nem a már nem létező birtokot vezetni, csupán bérlőként, azért, hogy segíthessen. Hogy hozzájáruljon ahhoz, a kastély visszakapja egykori fényét, a park ismét megszépüljön, s hogy talán visszakerüljenek azok a műtárgyak, régi bútorok, értékek, amelyek egykor az épület díszei voltak. Károlyi gróf vállalkozása, hogy visszaszerezze az egykori családi tulajdont, az ingóságokat, igencsak rendhagyó.

Ma már a látogató nem osztaná Fényes Elek véleményét: Fót ékességére szolgál az urasági kastély

MTI-fotó – Fényes Tamás

– A család ingatlanjait, a fóti és a füzérradványi kastélyt, a mellette lévő László-tanyát és a kőkapui vadászkastélyt, a pesti házakat ma már úgysem lehetne visszakapni – mondja. – Ezekért, valamint a hatvan-hetvenezer hektáros birtoktulajdonért a kárpótlási törvény értelmében kaptunk ötmillió forintot. Nevetséges összeg, ha megnézzük, hogy mekkora értékekről van szó, de tudjuk, többet a magyar állam képtelen fizetni. *Nem nyugodhatok bele azonban abba, hogy azokat a vagyontárgyakat, amelyek az államosítás idején az épületekben maradtak, s amelyeket a család nem tudott magával vinni, a mai ingatlanjogutódok magukénak vallják.* Az egykori családi ingóságok ötven százaléka eltűnt, negyven százaléka múzeumokba került, és tízszázaléknyi az, amely különböző kezekben, állami intézmények tulajdonában van. Fótot 1945-ben, a füzérradványi kastélyt 1948-ban államosították. Azokat az értékeket, amelyeket például Fóton még 1944-ben a család elrejtett, megtalálták, széthurcolták. Erre a sorsra jutott az értékes könyvtár is. 1960-ban már engedélyezték, hogy magántulajdonban lehessenek műtárgyak, azokat azonban nem lehetett kivinni az országból. Akkor a család felajánlotta azokat a *Nemzeti Múzeumnak*, illetve a *Nemzeti Galériának*, csupán annyit kértek, néhány személyes, kedves tárgyat kivihessenek. A múzeumi anyagot nem kérem vissza. Csupán azt, ami például ma a sátoraljaújhelyi kórházban lévő tulajdonunk.

– Hogyan kerültek a Károlyi család bútorai, festményei egy kórházba?

– A füzérradványi kastélyban 1990-ig ez a kórház működött. Így tehát ők vették birtokukba az ottmaradt tárgyakat. Olyannyira a sajátjuknak tekintették, hogy amikor elköltöztek az épületből, magukkal is vitték. A bútorok egy része ma az orvosi szobákban van, ami nincs jó állapotban, azt levitték a pincébe. Sok minden tönkrement, a XVI. Lajos korabeli asztalokat például szétvagdosták. De ott van Sátoraljaújhelyen a *szatmári asztal*, amely a család fontos történelmi ereklyéje, valamint képek is, amelyeknek ugyan különleges művészi értékük nincs, de a család számára kedvesek. A kórház most azt mondja, hogy ez az anyag az övé, én pedig támadom ezt az álláspontot. Az, hogy a családot kilakoltatták, s kénytelen volt hátrahagyni az értékeit, még nem jelenti azt, hogy az otthagyott tárgyak az épület új lakóját illetik. A törvény ezt a kérdést, tehát az ingóságok tulajdonjogát nem tisztázza. S ezeket a tárgyakat nem is magamnak kérem vissza, hanem a *Károlyi Alapítványnak*.

– Mit tehet, ha a kórház mégsem enged?

– A hazai és külföldi nyilvánosságot, a sajtót hívom segítségül.

– Mi a helyzet azokkal a tárgyakkal, amelyek még máshol fellelhetők?

– Az a célom, hogy azokat a tárgyakat is, amelyek ma közgyűjteményben vannak, visszahozzam a fóti kastélyba. Fóton nem maradt semmi az egykori javakból. Nagyanyám, *Apponyi* Franciska 1945-ben visszaköltözött ide, s megpróbált menteni néhány dolgot, ezeket átvitte a katolikus plébániára. Szép rendben meg is vannak. Nem is akarom onnan elhozni. Az a kevés ezüst, ami Fóton előkerült, ma múzeumi tulajdonban van. Nem a tulajdonjogát, csupán a bérleti jogát kérném a többi közgyűjteményben lévő tárgynak, műkincsnek is, hogy Fóton a kastély termeit díszítse.

– Említette, hogy a családi vagyon még megmaradt darabjait a Károlyi Alapítvány javára szeretné visszaszerezni. Miért és főleg kikért jött létre ez az alapítvány?

– Az alapítványt a gyermekközpont hozta létre, és a feleségem a fővédnöke, aki fejébe vette, hogy a kinti jótékonysági munkájából eredő tapasztalatait és meglévő összeköttetéseit a gyermekközpont javára fordítja. Olyan eseményeket szeretne rendezni Fóton, amelyek a kastély és a központ számára pénzt hoznak. Ebből az összegből helyre lehetne állítani az épületet, a parkot. A kastély termeiben, ha megszépülnek, fogadásokat, jótékonysági bálokat, koncerteket szeretne rendezni. Október 8-án például nagy fogadás lesz, amelyre százötven ír vendég érkezik, akik a történelmi emlékek helyrehozásának az ösztönzésével foglalkoznak. A katolikus templomban hangverseny lesz a tiszteletükre, azután bankett, amelyért természetesen fizetnek. Ebből az alapítványnak már bevétele származik. Az alapítványt egyébként a gyermekközpont hozta létre, mi csak patronáljuk.

– A gyermekközpontnak ma háromszázötven lakója van. Nem félnek attól, hogy támadni fogják önöket: kiszorítják a gyerekeket a legszebb részekből, elveszik tőlük a kastélyt, a parkot?

– Valóban nehéz kérdés, hogyan egyeztethető össze a kettő. Ám nem hiszem, hogy lehetetlen. Ha vendégeket hívnánk ide, ha kihasználnánk a hely adottságait, például egy lovasparadicsomot hoznánk itt létre, nem venné el a gyerekektől az életteret. Kiszorítás helyett rendezett, szép környezetben, az alapítvány tevékenységéből származó bevételekből magasabb színvonalra lehetne emelni az életet. S erre a gyermekközpontnak, amely kevés pénzből kénytelen gazdálkodni, nagy szüksége van.

Hanthy Kinga

A betanított segédmunkások országa lettünk

Melocco Miklós, az okos szobrász

A minőség esztétikai kategória – írta egyszer egy katalógusba, mint a maga számára legfontosabb alkotói alapelvet *Melocco* Miklós szobrászművész, monumentális köztéri művek és érzékeny kézzel mintázott kisplasztikák alkotója. Miközben úgy érzi, félművelt nemzedék tagjaként, s – micsoda paradoxon: osztályidegenként – maga is jelentős hátránnyal indult, sokan túlságosan is „okos" szobrásznak tartják, tény azonban, hogy nemcsak saját művei érdekében érvelt mindig célratörően a megrendelővel folytatott vitában, de az alapvető erkölcsi értékek, a kultúra védelmében is. A hatvanadik születésnapja alkalmából kapott magas kitüntetést visszautasította, mégpedig a kormányzat kultúraellenes magatartása, a szellem világát lehetetlen helyzetbe hozó restrikciós politika miatt. Miközben protestál, bírál, elutasít, a zsámbéki templomrom árnyékában igyekszik megteremteni azt a kulturális-művészi mikroklímát, amely afféle szellemi azílummá tehetné a lágyan ereszkedő domboldalak vidékét. Vészhelyzetben van-e a magyar kultúra, a magyar művészet? Erre csak a jövő adhat feleletet. Az bizonyos, hogy a vadszőlővel futtatott kerítés mögött a kert, a ház minden részletében a szépség, a minőség elvei szerint formálódik. Példáját követve más művészek is letelepedtek itt, ebben a valamikor oly rangos, szorgos svábok lakta községben, amely azonban a ki- és betelepítés után ugyanolyan csúf lett, mint a legtöbb főváros környéki település. A beszélgetés első kérdése természetes módon adódik tehát: változtatott-e e helyzeten a művészek jelenléte?

– Ma már egészen magasak a telekárak – mosolyodik el a szobrász –, hiszen a falu nagyon közel van a fővároshoz. Tényleg falu ez, tizenöt évvel ezelőtt esténként még behajtották a csordát. Lassan modernizálódik. Bevezették a gázt. De a csatornázást például leszavazták. Ez ostoba dolog volt. Az emberek nem hiszik el, hogy a szennyvíz tönkreteheti a földet. A kommunizmus bevezette a vizet, de nem csatornázott. A talajvíz miatt egy méter magasságig minden ház fala vizes. A szavazás „hiszem, ha látom" alapon történt. Ilyenkor gondolkodik el az ember a demokráciáról. A művészek jelenléte persze újabb letelepülőket vonz ide, jönnek a Rózsadombról is. De úgy látszik, a fejlődést nem lehet siettetni. A műveltség, a bizalom kialakulásához idő kell.

– Ez a bizalmatlanság a mai magyar társadalomban mintha a politikához való viszonyt is meghatározná.

– A magyar politikusokról nagyon rossz véleménnyel vagyok. Erősebbek, mint mi vagyunk. Tulajdonképpen legyőztek bennünket, és most uralkodnak rajtunk. Egy módon lehetne változtatni: ha negyven évvel fiatalabb lennék, én is belekezdenék, s a saját fegyvereikkel győzném le őket. De így... már a hatalomban lévők nevét sem tudnám elsorolni.

– Személyes és művészi okokból pedig kevesen örülhettek jobban a rendszerváltozásnak, mint ön...

– Valóban, de csakhamar azt tapasztaltam, hogy a nép a langyos biztonságot szereti a Kádár-rendszer negyven éve után. *A betanított segédmunkások országa lett a miénk.* A rendszerváltozás után veszélybe került a Trabant-szinten kialakult életszínvonal. A magyar nép pedig úgy ítélt, hogy nincs szüksége a hirtelen jött szabadságra: az Antall-kormány után visszahozta azt, ami ma van.

– Hogyan élte át az átalakulás időszakát?

– Soha nem hittem, hogy a Kádár-rendszernek vége lesz. Ezzel, azt hiszem, mindenki így volt. Nem hittem, hogy megélek olyan korszakot, amelyben nincsenek koncepciós perek. Örültem, örülök a szabadságnak. De ami most van, ez a restrikciós politika, amely az óvodától a művészek műtermeiig szinte mindenütt lehetetlenné teszi a munkát, nem viselhető el türelemmel. A jövőt teszi lehetetlenné, hiszen vannak mesterségbeli fogások, amelyeket csak generációról generációra lehet átadni. Vannak dolgok, amelyeket könnyebb lerajzolni, mint megfogalmazni.

– Brancusi, a huszadik századi szobrászat talán legnagyobb alakja ezt azzal a kérdéssel fogalmazta meg: „Miért kell írni a szobraimról? Miért nem elég lefényképezni őket?"

– Ez szép. Azért nincs igaza, mert feltételezi, hogy aki nézi, annyira intenzíven éli át a formákat, mint ő. Az emberek nagy része ma, akár a zenét, háttérnek használja a művészetet is. Én ezt tudomásul veszem, válaszként, ha lehetne, olyan műveket csinálnék nagy számban, mint a székesehérvári Mátyás-emlékmű, amely „jelen van" a környezetben, sőt, kellemes helyeket rendeznék be körülöttük, ahol az emberek elüldögélhetnek, beszélgethetnek. Ha azután néhányan a szoborra is felnéznek jó: talán találnak benne valamit. A magyar múlt foghíjas. Mindig lerombolták valamit, amit nem maga a történelem puszított el. A szép csúnyává válik, a magyar ember eleve romként éli meg a múltat.

– De hát nem a romokon keresztül élhető meg hitelesen a magyar múlt? És nem hiteltelen a középkori templom századfordulós másolata, álljon az a Lehel téren vagy az Üllői úton?

– *Möller* István, aki a Lehel téri templomot építette, nemigen szerette a zsámbéki templomot, amelyet viszont restaurált. Eltorzította az arányokat. Az én vágyam nem ilyen. Az Üllői úti templom a kő színe miatt ronda. Ami akkoriban jól épült, az a magyar szecessziónak köszönhető. Ugyanakkor rendkívül sokat romboltak azokban az évtizedekben: az Újépületet például, vagy az Új városházát. Nyolc évig abba a csúnya gimnáziumba jártam, amely a helyén épült. Amikor én becsvágyról beszélek, a szót abban az értelemben használom, mint az antik rómaiak. A fogalom körüljárást jelent: amikor valamit el akartak érni, körüljárták az illetékeseket. Nekem is ezt kellene tennem, hogy a történelmi foghíjainkat újraépíthessük. E munkában a zsámbéki templom számomra etalont jelent. Szép a mozdulata: kettős timpanonja a belépő fölé hajol egy kicsit, mintha védené. Egyszer megkérdezték tőlem, melyik az a két dolog, amely a legrégebben tetszik nekem. Az egyik a rom, mondtam. A másik a willendorfi Vénusz.

– Indulásakor – a főiskolát 1961-ben végezte el Gyenes Tamás, Mikus Sándor és Pátzay Pál növendékeként – mi volt a szoborral kapcsolatos legfontosabb ambíciója?

– Főiskolai tanulmányaim vége felé egyre inkább csak a jó felelet örömét éreztem. Azután, első gyermekem születésekor terhes nőt mintáztam, s tudtam végre, miért csinálom. Majd az emberi arc érdekelt, az, ahogyan az élmény tükrözik rajta, az énekléstől az orgazmusig. A hasonlóság problémája vezetett el a halotti maszkhoz. Rájöttem, a maszk elkészítése a szeretett embertől való búcsúzás szép formája, mint az ereklye, a maszk valami ilyesmit jelentett számomra. Azóta sem szabadultam meg az emberi arctól, de egyre jobban foglalkoztatott az a kérdés, hogyan lehet úgy „tálalni" a szobrot, hogy valóban szóhoz jusson?

– Ez már a köztéri szobor problematikája...

– A régi görögök és rómaiak *dromosznak* nevezték az épülethez vezető, szobrokkal szegélyezett utat. Aki a templom felé igyekezett, felkészülhetett a rá váró élményre. Egyre komolyabban vettem én is a „berendezés" problémáját. Az első ilyen művem, az Ady-oltár zárt térbe készült a Petőfi Irodalmi Múzeumban. Sok minden szólt itt ugyanarról: Adyról. Az arca

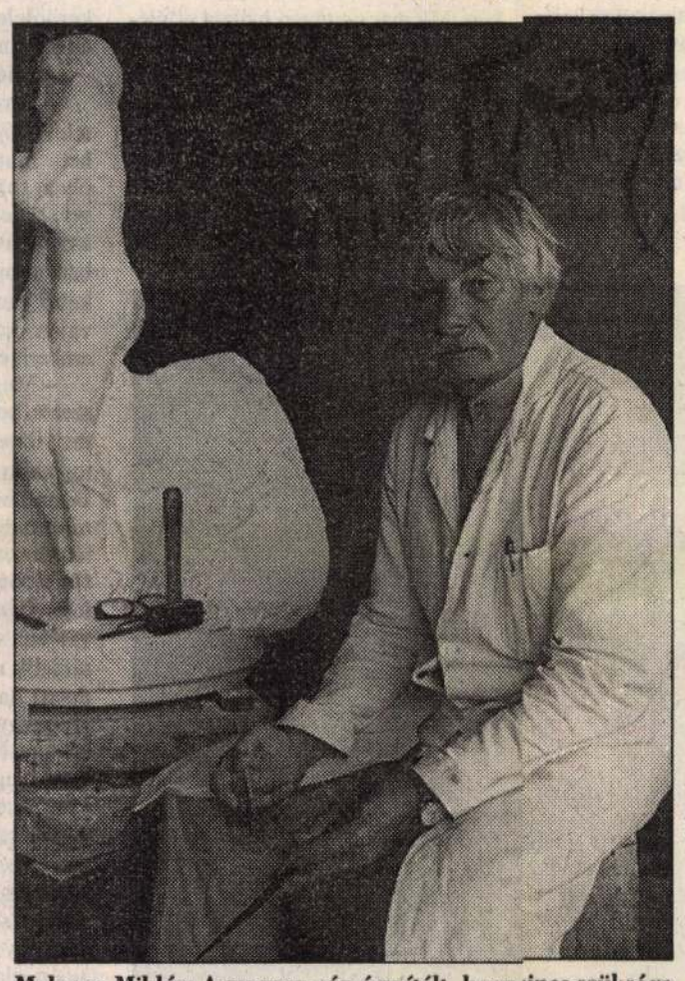

Melocco Miklós: A magyar nép úgy ítélt, hogy nincs szüksége hirtelen jött szabadságra

Havran Zoltán felvétele

számomra máig a verseit jelenti. Halálában kisimult, szép lett. Egy drapériával körülvéve ez a központi elem, a sok részlet között ott van Latinovits alakja, ő szintén szép arcú volt, és nagyon közel állt hozzá a költő. Ott van a willendorfi Vénusz is, erősen fölnagyítva. Minden azt szolgálta, hogy aki ott áll, nézze meg végre Ady arcát, amelyen keresztül műveiig vezet az út! A következő ilyen munkám a komlói József Attila Színházba készült: ott kapott helyet a József Attila-oltár. Az alapot, az épületet ugyan egy ideológiai diktatúra hozta létre, amely az embereket nyájként kezelte, és a *Csárdáskirálynőt* szánta szellemi táplálékául, de a művet ettől függetlenül szépre meg lehetett csinálni. Ez már valóban köztér volt.

– A nagyméretű emlékművek sora az 1979-ben készült Földművessel, a tíz évvel későbbi Mátyás-emlékművel, és a Miskolcon tavaly fölállított Széchenyivel válik teljessé. Történelmi, szellemi foghíjakat épít be mindegyik mű. Mégis, elsősorban a költők, a szó mesterei vonzották, őket szerette volna új, szokatlan nézőpontból megmutatni. Miért?

– Többféle magyarázata van ennek. Mindig szerettem hallgatni a szép beszédet. Sokat veszekedtünk gyermekként a testvéreimmel: ott is fontos volt a szavakkal való győzés. Megragad a jól elmondott vers szépsége. Mindig szerettem volna jól beszélni. Ezért a szép hangú énekeseket is nagyon szerettem, Carusót, Saljapint például.

– Mégsem csinált róluk szobrot.

– Nem rendeltek. S persze nem is mindenki alkalmas, hogy szoborként képviselje önmagát. Valaki azt mondta: aki szereti az éneket, ne nézze az énekest. Mikor a *Petőfi-daguerrotípia* előkerült, örültem: micsoda szép arc! Szép volt Ady arca is, élete végén tragikus. *Juhász* Ferenc azt írta: *„fáj az Istent roncsokban látni"*, úgy amilyennek Emil *Isaac* fényképei mutatják, de ha az ember beleszeret valakinek a műveibe, látja arcán a szépséget is. Hogy *lényegét* megragadjam, többször próbálkoztam a megmintázásával. A legjobban talán a győri bencés templomban sikerült, a *Szent sír*.

– Kernács Gabriella könyve szerint éppen harminc évvel ezelőtt jelent meg egy cikk a Magyar Nemzetben egy vitaestről, amelyre a Fiatal Művészek Klubjában került sor. Miről folyt a vita?

– *Gyémánt* László képeiről, amelyeket éppen akkor mutatott be. Én a felszínességet bíráltam bennük, a közhely felé irányuló megoldásait, amelyek a képek alapján igazolhatók voltak. Ő azt mondta, több hittel festette őket, mint gondolnám. Én úgy véltem, az őszinteség csak nagyon magas szinten és ritkán érték. Ez nem morális, hanem művészeti kérdés. Őszintén megfutamodni is lehet

– Nem félt, hogy önt is hasonló módon bírálják később? Olyan országba kezdett el köztéri szobrászatal foglalkozni, ahol éppen a két legfontosabb feltétel hiányzott: a szabadság és a csiszolt közönség?

– Minden diktatúra kiemel embereket, hogy a szentekhez hasonló mártírokat kreáljon belőlük. Ha tíz évvel korábban indulok a pályán, *Zsdanov* még azt is megszabta volna, milyen ismérvekkel ábrázoljak egy költőt, forradalmárt, esetleg azt, hogy hogyan olvasszam össze a két típust, ahogyan valamikor Adyval is tették. De a lágy diktatúrában már volt rá lehetőség, hogy az ember ajánlja a halottat. Egy tévéfilmben azt mondtam a győri Radnótival kapcsolatban: nem vettem részt erőltetett menetben, nem tudom, mit jelent az, de hálvány félelem összeköt a költővel. Mi történik például a Kádár-rendszerben ha jönnek, és el akarják vinni egy ismerősömet, vagy éppen a fiamat? Ezért a Rimbaud-korú Radnótit csináltam meg. A nyolcvanas években történt mindez, a filmet *Simó* Sándor rendezte, s – csda, vagy az idők változásának jele? – le is ment a magyar televízióban.

– Hőseinek egyike sem volt megalkuvó – elg említeni talán Ady, József Atta, Radnóti, Latinovits, Kondc Béla nevét –, ahhoz azonban, hogy hiteles szobrot készítsen róluk, olykor – mint egy kritikusa írta – az „elegáns elhajlás" taktikáját kellett alkalmazzia.

– Tetszett nekem a *Quo vadisban Petroius* az elegáns elhajlása miatt. De a könyv végén megöli magt. Az igaz, hogy a korszakot jelentős művészek nagyon erősen onzerválták, és kívülről nézve azt az érzést keltették, hogy Magyarországon mindent szabad. De nem volt így. Az is igaz, hogy sok absztrakt festő lett MSZMP-tag, s ez legyezte a halom hiúságát. Hozzá kell tennem, hogy amikor én működni kezdtem, olyan nagy feladatokat, mint Lenin, Sztálin megörökítése, nem kellett megoldanunk. Voltazonban olyan, hogy nyolc évig nem volt munkám, mert például a vatikáni kápolna munkálatiból kiléptem, olyan idiótán mentek a dolgok. Rézkarcokat csináltam a *Koller Galériának*, ami hasznomra is vált. Életben maradtam.

– Politikai szempontból valóban puhábbváltak az ütközési felületek. De még mindig itt a közízés! Ahogyan ön fogalmazott: mindig „meg kellett dumálni" a megrendelőt, hogy a jobbat akarja. Nem félt, hogy a kompromisszumkeresésben úgy jár, mint Möller a zsámbéki rommal: úgy kelti új életre, hogy éppen a legfontosabbat hagyja ki belőle?

– Szükség volt a mágikus porhintésre. Arra, hogy a megrendelő minden javaslatára azt mondjam, igen, és később mégse csináljam meg. A jánoshalmai Radnóti-portrémra először azt mondták, zsidós (!), de ezt persze a jegyzőkönyvbe nem vették be. Újat csináltattak, ez, ha lehet, még „olyanabb" lett, de mivel már a második változat volt, elfogadták. A kérések elől sokféle módon ki lehet térni.

– Volt két meghiúsult emlékműterve: az egyik a mohácsi csata helyszínére készült, a másik egy negyvenalakos felszabadulási emlékmű lett volna.

– Mindkettőt „dicsérettel" utasították el. Mohácsra a „mélységes mély a múltnak kútja" Thomas Mann-i gondolat jegyében kutat csináltam volna, lent föld alatti folyosóval, patakkal, ahonnan a néző a magasban, a beszűrődő fényben egy mellkas formáiban fedezhette volna fel azt a Magyarország-torzót, amely Trianon után megmaradt. A felszabadulási emlékművet Edelénybe szántam, ahol egy óriási fűzfa áll. Negyven kőből faragott nőalak táncolt volna körülötte, kicsit úgy, mint a Csontváry cédrusához zarándoklók. Azt mondták: nem illik a felszabadulási gondolatkörhöz. Sok munkám nem valósult meg. Ezért készült például három Ady-szobrom is: mindig ki kellett védeni valamit. De az első munkámnál például – hála a saját magam számára rendezett retorikai tanfolyamnak –, sikeresen érveltem a megrendelőnek. Egy ózdi bölcsődébe táskás iskoláslányt kértek ugyanis – én pedig a hátán fekvő elefántot mintáztam. Azt mondták: leesnek róla a gyerekek. Azt feleltem: ellenkezőleg: a farka lesz a csúszda. Így is lett. Mindig a meggyőzés a fontos. Volt, amikor a pályatársak véd- és dacszövetsége segített. Szombathelyre például nem kellett az Ady-szobrom, az „abszolút" Adyt hiányolták, de máshol mégis felállították. A *Földműves* Felgyő helyett Ópusztaszerre került nyolc évi hercehurca után, de állt. Volt vita a miskoci Széchenyi-szobron is, de változtatni nem kellett rajta. Sőt, a szobor körüli adakozás ráébresztett: ha lelemény, lelkesedés van, a mű, a képzőművészet egy fillérbe sem kerül. Egész Kecskemét így épült a századfordulón. Miskolcnak is csak nyeresége lenne, ha méltó módon beépítenék a szobor környékét, a városnak ugyanis mindmáig nincs igazi főtere.

– Mintha azonban mostanság éppen a lelkesedés, lelemény hiányozna. Azt mondta egyszer: ez a korszak nem akar új ikonográfiát kialakítani.

– Valóban nem. Bizonytalan saját szándékaiban. Riadtan néz minden kezdeményezést, miközben kezdeményezésre biztat. Nem ad munkát.

– Azt lehet hallani, hogy megélhetése érdekében Melocco Miklós elegáns kisplasztikát csinál újgazdagok dolgozószobáiba, másrészt azt, hogy síremléket farag.

– Ha kell. A család áldoz szeretteire. Emlék az egyszerű fejfa is, de méltóbbat, időtállóbat szeretne. Válaszúton vagyok: ki kell találnom, miből lehet fenntartani a képzőművészetet. Én magam ugyanis megélek valahogy, de vannak vágyaim. Két meghiúsult emlékművem egyikét szeretném például felállítani 1956 emlékére a Műegyetem környékén.

– Ami 1956-ot illeti: sokan máig nem értik, hogy ön el sem indult a 301-es parcellában a mártírok emlékét megörökítő emlékmű pályázatán. Pedig az ön 1951-ben kivégzett édesapja is ott nyugszik egy névtelen sírban.

– 1956-hoz nagyon sok közöm van, életem legfontosabb élménye. De úgy gondoltam, hogy egy műben nem lehet erről a gyászról beszélni. Később azután, amikor megismertem *Filep* Sándor festőművészt, kialakult bennem annak a kegyhelynek, kápolnának a gondolata, amelynek szerkezete turulmadarakból épül fel, s amely egy egész falat elfoglaló festménynek ad helyet. Filep apokalipszist festett, 1956-ot fölidéző jelenetet. A szobrász a szó legnemesebb értelmében versenyre kél itt a festővel. A kápolnában misézni is lehetne, elmélkedni is. *Lipták* Béla eredetileg azt szerette volna, ha *Danner* Jánosnak, az egyetem egykori diákjának, '56-os mártírnak lenne ott emlékműve, az intézmény vezetői azonban elutasították a tervet. Hátha a mi tervünkből lesz valami. Az egyik barátom úgy véli, támogatná a munkát a külföldi magyarság is.

– Néhány hónappal a hatvanadik születésnapja után, s alig tíz nappal azután, hogy a magas kitüntetést visszautasította, milyen a közérzete?

– Mint a vizsgára készülő diák, úgy érzem magam, miközben azon gondolkodom, hogyan is kell kezdenem azt a bizonyos körüljárást. A legjobb, ha az ember szabadon csinálhat valamit. Most viszont olyan szabadok vagyunk, hogy nincs is feladat. *Török* Richárd, néhány évvel ezelőtt, nagyon fiatalon meghalt barátom-kollégám mondta: a megoldhatatlan feladatban mindig kihívást lát. Ez a helyzet.

P. Szabó Ernő

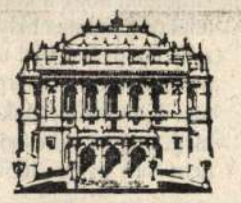

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ – ERKEL SZÍNHÁZ

1995. szeptember havi műsora

Bérlet	Operaház	Nap	Erkel Színház	Bérlet
Bsz.	Balett világsztárok gálája	8.		
Bsz.	Bánk bán évadnyitó előadás	10.		
Bsz.	Bánk bán	12.		
Bsz	Rómeó és Júlia	14.		
Bsz.	Szentiványéji álom	15.		
Bsz.	A velencei mór	16.		
Bsz.	A makrancos Kata	17.		
Lukács/1	Bartók-trilógia	23.		
Bsz.	Bartók-trilógia	24.		
Bsz.	Bartók-trilógia	26.	Duna-balett '95	
	50 éve halt meg Bartók Béla	27.	Duna-balett '95	
Bsz.	19.30 Filharmónia koncert	28.		
Bsz.	Bohémélet	29.		
Bsz.	Bohémélet	30.	Hunyadi László évadnyitó előadás	Bsz.

A Magyar Állami Operaház támogatója a Magyar Nemzet

Melocco Miklós

Most nem a kamarilla bántja Pusztaszert

Ha én egyszer klubot alapíthatnék, a tagság egyik feltétele lenne az, hogy minden klubtagnak minden látogatás alkalmából el kell mondani egy anekdotát. Ám, azt a magáról megfeledkezett barátunkat azonnal kizárnánk, aki egy este kettőt mond. Egy-egy, a beszélgetésbe illő kerekded történet új lendületet visz a társalgásba, ám a szűnni nem akaró „sztorizás" elzsibbasztja az elmét.

A jó anekdota olyan, mint a hímes tojás. Kicsiny, kerekded és szépen cifrázott. A vén irodalom göcsörtös fáján az anekdoták jelentik a zöld levélkéket. Örök és megunhatatlan csoda, amikor a megtörtént vagy éppen a meg nem történt történetté kerekedik. Nem szeretek jósolni, de érzésem szerint nincs messzi az az idő, amikor a sok fondorlatosan kiagyalt ostoba históriát megunván, az anekdotának új kultusza támad. Éppúgy növekszik majd az értéke, mint a tiszta forrásvíznek vagy a szűzlánynak.

Volt nekem egy öreg újságíró barátom, aki még a legutóbbi századforduló előtt kezdte az újságíró szakmát, tehát mindenképp kiérdemelte, hogy a nagy idők tanújaként tartsuk őt számon. Németh Jenő bácsi haláláig hű maradt a szakmához, s végül már mindenből kikopván, a napi piaci jelentéseket fogalmazta. Nála nem volt ám sem zöldség, sem gyümölcs jelző nélkül. A paprika bogyiszlói volt, a dinnye csányi, a cseresznye kelebiai, a meggy pándi, a dió milotai, egyszóval nemesi előnév nélkül semmi sem kerülhetett a piacra.

Kegyeletből én engedtem be a szerkesztőségi szobámba, és a hajnali piaci jelentés megfogalmazása után büdös szivarja szagát még délután is érezni lehetett.

Volt egyébként Jenő bácsival egy szerződésünk. Ha közölte, hogy új anekdotát tud, elmentünk egy szomszédos kocsmába, és egy liter fröccs volt az ára a történetnek, amit közösen fogyasztottunk. Sokáig vígan ment a dolog, ám egy idő után észre kellett venni, hogy az én öregem lassan kifogy a saját históriákból: és nem restellvén beülni a hírlaptárba, régvolt levelekből lopja a sztorikat.

Elmondta például: az újságíróknak, hogy bármikor szembe találhassák magukat a valósággal, vagy kedvükre oknyomozhassanak, szabadjegyük volt az Osztrák-Magyar Monarchia vonalaira. Ezért írhatta le például Krúdy Gyula minden jelesebb vasúti restisnek nevét, s tarthatta számon, hol jó a pörkölt, s hol a töltöttkáposzta. Jenő bátyám egyébként így beszélt a boldog békeidőkről:

– Alig hinné, aki hallja, hogy jártunk mindenfelé riportra, látogattuk a műemlékeket. Hát nem így volt, fiacskám, cikkügyben nagyon ritkán utaztak el Pestről az újságírók.

Hanem a jógyomrúak szombatonként valósággal társas kirándulásokat szerveztek vidékre. De jó volna egy kis szegedi halászlé, mondotta az egyik, úgy megennék egy kis debreceni töltöttkáposztát, sóhajtozott a másik. Aztán ment az egyik társaság Szegedre, a másik Debrecenbe. Simon Vilmos, a külpolitikai rovatvezető a lévai füstölt libafertályt szerette, háromszor kellett átszállni Léváig, de ő igen gyakran megszervezte ezeket a szombati kirándulásokat. Persze a libafertályra egy kis borocskát is ittunk, aztán jöttünk hazafelé.

Volt a szerkesztőségben egy fiatalember, ő használta fel egyidőben a legfurcsábban a szabadjegyet. Valahogy elköltötte a pénzét és nem jutott neki a szállásdíjra, nem mert hazamenni. Fogta magát és minden este kiment a pályaudvarra, felült a fiumei gyorsra, befeküdt a párnás első osztályra és leutazott Fiuméba. Ki sem szállt a vonatból, hanem azonnal jött vissza. Reggelre aztán megérkezett Budapestre, végezte a dolgát, mintha mi sem történt volna. Így aludt a fiumei gyorsban minden éjszaka egy kerek hónapon át.

Jenő bácsi csupán azt felejtette el megemlíteni, hogy mint ifjú bohém, a fiumei gyors első osztályát, majd utána a gőzfürdőt időnként maga is igénybe vette. Különben nehezen jöhetett volna össze életének egyik nagy „haditette", amelyet így beszélt el:

– Volt egy Nap nevű bulvárlap, ami 330 ezer példányban fogyott, amíg az Est meg nem jelent, és el nem hódította a közönség nagy részét. A lap szerkesztője és kiadója Braun Sándor volt. A Röck Szilárd utcai saját házában volt a szerkesztősége és a nyomdája. Ez az újság szerette a szenzációkat.

Egy alkalommal a Keleti pályaudvar környékén ültem egy kávézóban. Egyszer csak bejött egy tábornok, aki ott volt, amikor azt a bizonyos cselt csináltam a nagy gyakorlaton, amikor a császár megdicsért. Felismert engemet ez a főtiszt, és odaült az asztalomhoz. Mesélni kezdte, hogy most jött Bécsből, és csak nevetni tudja a Nap című lapot, amely most közli a pusztaszeri emlékünnepség napját.

Kérdeztem, hogy mi ebben a mulatságos.

– Naivak ezek az újságírók – vilaszolta ő – most jövök Bécsből, tudom, hogy a kamarilla betiltotta a pusztaszeri ünnepséget, ezek még mindig ilyen butaságokat cikkeznek.

Ahogy elbúcsúztunk, rögtön rohantam Braun Sándorhoz, beszámoltam neki az értesülésemről.

– Hű, ha ez igaz, az egy óriási dolog. Te nagyszerű információt hoztál. Mindjárt küldök egy munkatársat Bécsbe.

Elég ebből annyi, hogy a lapban két héten át mindig elsőoldalas cikkek jelentek meg ökölnyi címbetűkkel a pusztaszeri ügyről. Igaznak bizonyult az információ és támadták erősen a kamarillát, beszámoltak a további fejleményekről.

Egy nap táviratot kaptam, hogy jelenjek meg Braun Sándornál. Másnap délelőtt tizenegy órakor bementem a szerkesztőségbe. Braun lelkendezve fogadott. – te, azt mondja –, te olyan nagy szolgálatot tettél nekünk, hogy ezért illő honorárium jár. Itt van az utalványtömböm, állítsd ki magadnak tetszés szerinti összegről.

Németh Jenő bácsi szerényen ötven koronát írt be, ám a gáláns laptulajdonos ez összeg után utánaírt még egy nullát. Jenő bácsi életében immár másodszor ötven gyönyörű puplin inget vásárolt (ugye, kíváncsiak lennétek, hogy először miből? Lehet, hogy egyszer ezt is elmesélem.) Egyébként ekkor nevezte őt el Molnár Ferenc *ingománnak*, ami rája is ragadt.

És hogy mitől aktuális ez a történet? Mert úgy tűnik, ma is szép számmal vannak, akik – amennyire csak lehet – szeretnék bagatellizálni a millecentenáriumi ünnepségeket, s benne a pusztaszeri eseményeket is. Csak éppen a mostani ellenzőket nem kamarillának hívják.

Solymár József

FOTÓ: MÓSER ZOLTÁN

Civilizáltan

Aki lop vagy sikkaszt, az szorong

Hiába a koalíciós pártok minden erőfeszítése, a nép nagy tömegei még mindig nem képesek európai módon gondolkodni, beszélni, viselkedni. Például arra aki lop, azt mondják hogy tolvaj, arra pedig, aki a köz javait dézsmálja, azt, hogy sikkasztó. Nem szép ez így, nem kultúrált, nem európai. Mennyivel civilizáltabb megoldás lenne a tolvajra azt mondani: „olyan személy, aki az anyagi értékek megszerzésében nem kizárólag az általánosan elfogadott erkölcsi normák szerinti legális eszközöket veszi igénybe". A sikkasztót meg úgy lehetne civilizáltabban körülírni, hogy: „a demokrácia szabályai alapján felelős beosztásba került szakember, aki a reá bízott közösségi tulajdont tudatosan negatív növekedési pályán működteti". Ugye, mennyivel európaibban hangzik! Olybá tűnik, hogy az egyes hatalomba vergődöttek normái szerint lopni, harácsolni, az állami vagyont elherdálni, elsinkófálni, korrumpálni és korrumpálódni teljes mértékben európai viselkedésnek számít. Csak néven nevezni ezeket a dolgokat, az roppant barbár és civilizálatlan tett, szégyellje is magát, aki ilyesmit tesz!

Persze ennek is van érthető magyarázata. Ugyanis, aki lop vagy sikkaszt (civilizáltabb megfelelőit lásd fentebb), élvezzen bármily magas szintű végzettséget, az szorong. Márpedig, aki szorong, az érzékennyé is válik. Természetes, hogy több megértést, kíméletet igényel, mint mások. Apropo: mások. Kétségtelen, hogy ezek a hiperérzékeny urak mások, mint az egyszerű, hétköznapi, becsületes polgárok. Ezeket nemcsak tolerálni kell, hanem – amennyiben igazán européerek akarunk lenni – szeretni is. Meg legközelebb is rájuk szavazni.

Addig meg jó lesz, ha vigyázunk a szánkra.

Ugró Miklós

Stílus vagy tartalom

Március 14-én soha nem látott nagyságú tömeg jelent meg az Országház előtt, hallani akarta az ellenzék vezető ereje, a Független Kisgazdapárt elnökének beszédét. Nem tízen-húszan őgyelegtek a Kossuth téren, mint a Margitszigeten szoktak Horn Gyula miniszterelnök majálisán. Zászlóerdő és transzparensek sokasága fogadta a Petőfi - szobortól a Kiskörúton át a tízezrek élén haladó kisgazda politikusokat. A tér megtelt, az emberek érezték, jó együtt lenni.

Torgyán József köszöntötte a mintegy (vagy több, mint) százezres tüntető sokaságot: „Honfitársaim! Magyarok!" A tömeg fölhördült. Valaki végre megszólította a magyarokat.

Tudjuk, Kossuth Lajos „Atyámfiai! Véreim!" megszólítást használta köszöntésképpen. Képzeljük el az agresszív álliberálisokat, mekkora felháborodás lenne kis hazánkban, ha ma valaki így indítaná politikai beszédét. S egyáltalán, bolgárgyörgyök, székelyjúliák, farkasházyak micsoda veszett farkasvicsorgást rendeznének, ha 1996-ban elhangzana például Kossuth gyújtó hangú, „Kiáltvány a néphez" című politikai beszéde, melyben a magyarok szívéhez szól nagy érzelemmel!

Az egyik polgári napilap szerkesztőbizottsági elnöke „Rossz reflexek" című írásában hosszasan sorolja a magyar történelem nagyjaitól az idézeteket, melyekkel keményen ostorozták az ország külső és belső ellenségeit. Ezekhez képest a kormánybúcsúztató első mondata szinte szelíd: „Álliberális undorító férgek és dögkeselyűk lepték el hazánkat, és amíg a liberális férgek belülről rágják édes hazánk nemes testét, addig a liberális dögkeselyűk kívülről tépik, szaggatják az ezer sebből vérző, Trianonban megcsonkított, Párizsban tovább kurtított szerencsétlen nemzetünket. De mi nem engedjük!" Valóban nem engedhetjük, mert fülünkben cseng Kossuth kijelentése, mely szerint „a magyar nép nem leszen, nem lehet gyávább a féregnél".

Ahogy az egyik publicista írja, március 14-e alkalmat ad az izgága zsurnalizmus számára, hogy jelképes autodafét rendezzen. Magyarországon az álliberálisok így értelmezik a szólásszabadságot, sajnos a kormánypártok mellett a kis ellenzéki pártocskák is, élükön az álliberális Fidesszel. A parlamentben a frakcióvezetőjük, Szájer József nyitotta meg a gyűlöletkeltést a Független Kisgazdapárt ellen, és hazugságsorozatba torkollott felszólalása. Egy másik fideszes képviselő, Kövér László a múlt szombati Magyar Nemzetben – szó szerint – fröcsögte teli az újságoldalt az FKGP elnöke ellen, mint hajdanán tették az Országgyűlésben a nemzeti gondolat képviselőivel szemben.

Sajnos a dirib-darabra hullott ellenzéki erők is egy tálból cseresznyéznek az MSZP-SZDSZ-szel, kórusban énekelnek a kisgazdák ellen. Igaz, egyes ellenzékieknek csak a stílus ellen van kifogásuk, de ez elég számukra ahhoz, hogy megtagadják az összefogást a Független Kisgazdapárttal. A tagság és pártszervezet nélkül maradt urak most hirtelen milyen finnyásak lettek!

A tartalom az nem számít nekik. A parlamenti ellenzék kakukktojása, az álliberális Fidesz egyesek számára vonzó. Bizonyára a stílus a meghatározó a párkeresésben. A KDNP egyik alelnöke szerint (MN. 1995. nov. 6.) „tény, hogy a Fidesz esetében nem elvi alapja van a partneri kapcsolatoknak... a Fidesz ennek a szövetségnek az egyik szélső tagja." Hogy mennyire az, azt jól jellemzi Veress József, a Közgazdaságtudományi Egyetem tanszékvezető egyetemi tanárának elemzése, aki szerint „az 1994-es parlamenti választásokat megelőző kampányban kikristályosodott a fontosabb politikai pártok gazdaságpolitikai programja. Az MSZP, az SZDSZ és a Fidesz programja között sok tekintetben szoros volt a korreláció". (MN. 1995. szept. 8.)

Ezt erősítette meg a napokban a Parlamentben Bauer Tamás SZDSZ-es képviselő, március 4-én a következőt mondta: „Két évvel ezelőtt, a választásokat megelőző hónapokban az SZDSZ és a Fidesz gazdaságpolitikusai egyeztették egymással programjukat, készülve arra, hogy esetleg úgy adódhat, hogy közösen kell megoldani azokat a problémákat, amelyek az MDF-kormány irányítása alatt felhalmozódtak. Ezeknek a megbeszéléseknek a során egyetértés volt közöttünk abban, hogy a választásokat követően megalakuló új kormány legfontosabb feladatai közé tartozik a gazdasági egyensúly helyreállítása, a forint jelentős leértékelése, a privatizáció felgyorsítása, a jóléti rendszerek – köztük a családtámogatási rendszerek – felülvizsgálata... A Horn-kormány eddigi két pénzügyminisztere, Békesi László és Bokros Lajos, egész tevékenysége során azoknak a céloknak a megvalósításán fáradozott, amelyeket az SZDSZ is képviselt, és amelyeket a választásokig a Fidesz is képviselt".

Nagy leleplezés! A Fidesz mélyen hallgatott a parlamenti padsorokban. Úgy látszik, a párt nemcsak az eszmei alapot tekintve trójai faló az ellenzéki oldalon, de gazdaságfilozófiája is elfogadhatatlan a nemzeti, konzervatív erők számára. Ennek ellenére egyes stíluselemző, ellenzéki politikus fő szövetségest lát e pártban. Úgy látszik, a tartalom az nem fontos, csak a stílus. De melyik? A pápalátogatás fogadtatása? Az 1994. évi tavaszi kampányhadjáratuk? Vagy a Független Kisgazdapárt ócsárlása az SZDSZ-szel kánonban? Lelkük rajta.

Horváth Béla

Önkormányzó próbadarabok

Dosszié

Ez elment újabb témára vadászni, ez a petevezetékét elkötötte, ez meglökte, USA-ba röpítette, megtermékenyülve Vatikánba vitte.

Szerencsekerekecske, TV 1-gombocska: a szatymazi sátánokat ki futtatja?!

Csömörből csömörbe

A kifacsart citromdíj-átalány után rájöhetnénk egy titokra, melyből rostos gyümölcslé lehet. Anélkül, hogy a jelenlegi zavarosban blattolnék vagy gyerekkoromban szájharmonikáztam volna, ugyanazt a nótát fújom: az alapvető – nemzedékek sorsát eldöntő – vélemény-különbözeti a Műlyégpálya megítélésében csúcsosodik ki.

Kertelés nélkül ki kell mondani végre, ki, mit és kit képvisel ebben a jelenlegi országhatárokat illegálisan túllépő ügyben.

Abszolút nem mindegy, hogy eme kizárólagos belügyünkre hogyan reagál a hazulról irányított nemzetközi sajtószemle Magyarországról szóló hír-bokra-csokra.

A kérdés látszólag pofonegyszerű, a választ azonban annak kell megadnia, aki állja is. Szó nélkül. Még mindig.

A botrány közvetlen kiváltó oka-fogytacsukamájolaj a tűzre: nyáron is jégpályaként üzemeljen-e a Műjégpálya? vagy télen is Városligeti tóra privatizálják? Tovább hígítsák-e a locsi-fecsit? avagy közállapotunk végleg megjecesedik.

Nem szerencsés, ha bárkik bárkiket is jégrevüre visznek, hiába kiáltanak a margóra szorult jégmamák jegest a jégbüffében, a kötelező tisztelet-kűrök után peches ember ne menjen előre lejátszott gyephoki-meccsre. (A gyepűvel nem vagyok hajlandó viccelni!) Jómagam időben borítékolom, ha bármely averziót szavazza is meg a befogadó-cirkuszos Fővárosi Önkormányos, jómagam mint egykori taszári erőtlen IFOR-os, felcsatolt korcsolykulccsal ülök be egy órára a labilis, Forma 1-re tervezett Fa nándorfehérvári bádogcsónakba. És ha az alagút végét bebetonozták, rükverccel török magamnak utat.

Ahhoz viszont, hogy már most támadható lehessek az etnikummá süllyesztett nemzet, illetve nemzetté kiemelt etnikum-paragrafusú fülsértő cikkelyemben, következő kiresztés-menő, párbeszédes cikkem címét is ideírom: MAGYAR MACESZ.

(Olyan isznyú ez az egész, mint mikor az ember kopaszságát hátul copf-stílusban gúzsba és kotybaköti, és közben Münchausenként a fejbúbját kaparássza...)

Párhuamos rendőrhíradó

Miképpen pánikos gyorsasággal éjjel-nappal péppé őrölve zúzdába küldte annak idején a rendőrség a három pereskedő egyes-kettes-hármasokat Nyilvánosság Klub jóval később kutatás után... Úgy ezúttal is gyorsított eljárással másolják az egy-két hét múlva megsemmisítendő archiválatlan eredeti március-idusi videofelvételeket.

A rejtett kamerákat a jövőben Olajgate fedőnév alatt már csak szocialista realista bankokra és egyéb állibrettós pénzmosodákra szerelik.

Sándor György

Új MAGYARORSZÁG
1085 Budapest VIII., Üllői út 32.
Levélcím: 1410 Budapest, Pf. 199.

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: **Andorka Rudolf, Bolberitz Pál, Szokolay Sándor** • FŐSZERKESZTŐ: **Kő András** • FELELŐS SZERKESZTŐ: **Dippold Pál** • Kiadja a Nemzeti Média Kft. • ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓ: **Franka Tibor** • A SZERKESZTŐSÉG TELEFONSZÁMAI: 113-7623, 113-7624, 113-7625, • Titkárság: 113-76, • Telefax: 134-3990, 113-1493 • HIRDETÉSFELVÉTEL: 1085 Budapest VIII., Üllői út 32. Telefon: 114-1859 • Fax: bármelyik szerkesztőségi szám/2428-as mellék • Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt., árusításban megvásárolható az alábbi terjesztők hírlapárusainál: a HÍRKER Rt., az NH Rt., a regionális részvénytársaságok. • Kiadói Lapterjesztő Kft. • Előfizethető a hírlapkézbesítőknél és a Hírlapelőfizetési Irodában (Budapest XIII., Lehel út 10/A, levélcím: HELIR, Budapest 1900) ezenkívül Budapesten a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletági Igazgatósága kerületi ügyfélszolgálati irodáin, vidéken a postahivataloknál, közvetlenül vagy postautalványon, illetve átutalással a Postabank Rt. 219-98636/021-02809 pénzforgalmi jelzőszámra. • Előfizetési díj egy hónapra 650 Ft, negyedévre 1950 Ft, fél évre 3900 Ft, egy évre 7800 Ft. Külföldön terjeszti a Kultúra Kereskedelmi Vállalat, H–1339 Budapest, Postafiók 149. Nyomtatás: Vörösmarty Nyomda Rt., Székesfehérvár, Irányi Dániel u. 6. Telefon: (22) 312-550 Felelős vezető: Papp Károly elnök-igazgató • ISSN 1215-0185 Bp. – ISSN 1215-1386 vidék

Melocco formában beszél

Sorozatot indítunk, a honfoglalás 1100. évének jegyében. Közéletünk kiemelkedő személyiségei vallanak arról, mit jelent számukra a személyes honfoglalás, s arról is, mire vágynak, mit remélnek ebben a hazában. Sorozatunkat Melocco Miklós Kossuth-díjas szobrászművésszel kezdjük, aki április 3-án lesz 61 éves, 1992 óta a Magyar Művészeti Akadémia tagja.

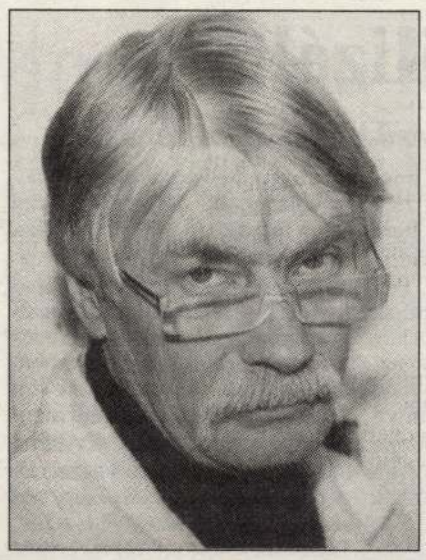

– Kernács Gabriella könyvéből, valamint egy televíziós portréműsorból olvasóink bizonyára tudják: Melocco Miklós Rómában született; a család Magyarországot választotta; a családfőt a koncepciós perek idején kivégezték; őt a főiskolára csak harmadik nekifutásra vették fel; első „műterme" egy padlástér a Dózsa György út és a Kassák Lajos utca sarkán álló épületben. Hogyan lehet eljutni egy gipszporos angyalföldi padlástól Zsámbékig, a sok irányból megrótt törekvésektől a teljes elismerésig?

– Mondhatnám azt is, hogy itt születtem, ebben a zsámbéki szobában... Gyerekként sodródtam Magyarországra. Egyik nagyanyám itt lakott, van a családfán mgyar ág is. Talán ezért esett a választás Magyarországra. Meg azért, mert Róma és Berlin után itt tulajdonképpen béke volt 1943–44-ig. A német katonák itt töltötték a szabadságukat, itt jártak operába, kávéházba. Ha apám sorsát nézem, észre kell vegyem az értelmiségi hazafiasságát. Rendesen, komolyan hazafivá, magyarrá 1956-ban lettem. Annyira, hogy akkor még valami magyar néven is gondolkodtam, de nem találtam megfelelőt magamnak. Zsámbék úgy merült fel, hogy Budapesten nem lehetett értelmes, arányos áron normális műhelynek valót találni.

– 1980 óta él itt. Miféle ház volt ez?

– Romos. Nem bontottam le, tizenöt éven át építettem. Telefonigénylésem azonnal beadtam; diákkoromban vízijártasságira volt szükségem, később ilyesmi volt a vezetői jogosítvány, még később az útlevél, a honosodáshoz kapcsolódott a telefon is. Engedelmes polgárként beadtam az igényem, öt-hat év múlva egyszer csak bevezették a telefont... Zsámbékra jó sorsom és egy barátom vezérelt. Mindenképpen Pest környékén szerettem volna műhelynek valót találni. Az ember egy ilyen rom mellett, mint ami Zsámbék képét uralja, Európában érezheti magát. Nem tipikus a zsámbéki romtemplom sorsa: rommá egy földrengés tette, nem a politika. Legszebb része a homlokzata, s az épen maradt. Harminckilenc éves korom óta van útlevelem, jártam Franciaországban, az ember ott végigmászkálhatta a régi gótikát, és olyan jó volt tudni eközben, hogy ahol lakom, az ugyanolyan szép hely. Foglalkozásomnál fogva értek az épített szépséghez: ez a templom szebb azoknál, amelyeket Franciaországban végiglátogattam.

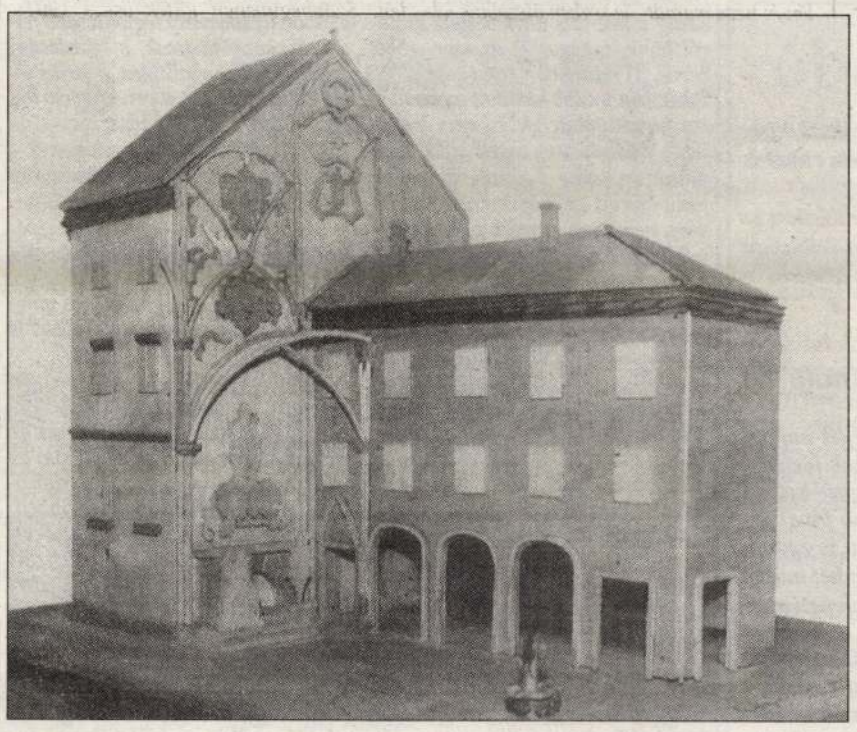

– Milyen most a ház, amelyben lakik?

– Működőképes: nem ázik be, van benn víz, meg villany. Ugyanúgy át kellett kábelezni ezt a házat, mint egy régi autót, ha mindenféle elektromos része csődöt mond. A házat is illik átkábelezni. Rögtön kisebb lett a villanyszámla. Korábban nagy árampocsékolással fűtöttem a vakolat egyes pontjait. Ugyanis régebben nem forrasztották az érintkezéseket, összepödörték a drótot, rátekertek valamit, ragacsos szigetelőszalagot, később jó volt a leukoplaszt is... Még később: nem is kell oda semmi.

– Csak a gyerek ne nyúlhasson hozzá...

– A ház iránt bennem nagy tisztelet él. Olyanná alakítottam, hogy a gyerekeimnek is legyen helyük benne, hogy ne egymás hegyén-hátán legyünk. Így lett ez családi, nagyapai ház.

– Hol vannak a gyerekek?

– Félig Amerikában, félig repatriálóban vannak. Mindegy, nekem ezt előre meg kellett csinálnom, hiszen a családi ház mindig öregebb, mint a gyerekek. A családi ház dolga, hogy eleve készen várja a gyereket. Egy soha nem volt otthon megépítésére törekedtem, az én gyerekkoromból talán ez hiányzott, hiszen a háború a nulláig tudott végezni lakásokkal, otthonokkal, tárgyakkal, hagyományokkal, emlékekkel, embereket ölt ki belőle. Kifogásolom, hogy mindig csak a hely szelleméről beszélnek. A *corpus loci*, a hely teste nem működő fogalom, holott ha a hely teste elpusztul, akkor rövid idő múlva a hely szelleme is elpusztul. A bennem működő családi érzés, a bennem működő magyarságtudat azt diktálta, hogy valamiféle otthont kell létrehoznom. A szép házat kitatarozza az meber, s megmentett vele valamit.

Melocco Radnóti-szobráról:

„Szóval, a képzőművészetet kedvelő közönséget a műtárgyvásárlás pillanatában nem érdekli M. Rotring halálának története, egyetlen verssor sem ötlik tőle fülükben. Inkább bankjegyek, szobabelsők, tekintélyes íróasztalok képe kavarog szemhéjuk mögött: megvehetem-e, ha már az enyém, hová teszem? Az alig húszcentis bronzszobrocska pedig szelíden ácsorog talpazatán. Feje előreesett, vékony nyaka alig bírja terhét, hosszú köpenyét szél libbenti jobbról, a köpeny alatt felsejlik a felhúzott vállak íve, nyugodtan elképzelhetjük kifelé fordított üres tenyereit is. Ez a kiszolgáltatottság pillanata, Miniszter Úr."

(Dippold Pál: Schwarzenegger el volt utazva)

– Tényleg szép a ház...

– Ez műemlék jellegű épület. A zsámbéki klasszicizmus egy darabja. Ha azt mondanák rá, hogy műemlék, akkor pénzt kellene adjon a műemléki hatóság a karbantartásra. Nekem viszont nem volna jogom lebontani, átalakítani. Egyébként gazdag sváb ház, *Lungmayer*-ház volt; itt már nem lőrések az ablakok. Itt régen stukatúrplafon volt, a gerendákra rá volt szögezve egy csomó pofon ütött deszka, arra nád, az bevakolva. Én leverettem ezt a „szép, fehér" plafont, s áthívtam a szomszédot, nézze, milyen szép, barna gerendájú plafonom van. Ez már a vágyak és a szépség együttes munkálkodása, amikor az ember a lakását, a hazáját szeretné szépnek látni.

– Az otthon, a ház egyféle, természetünkből fakadó szépséget, vagy annak hiányát sűríti egy helyre. De a szobrász nemcsak koncentrál, szét is szór; a különböző helyekre kihelyezett művekre gondolok. Sikerült-e helyet találnia a szobrainak?

– Igen. Ugyanez a mentalitás működik ebben. A székesfehérvári Mátyás-emlékmű Mátyás királyra szólt. Ötszáz éve halt meg. De hol helyezzem el? Eredetileg a püspöki mpalota végfalánál lett volna ez az emlékmű. Hiába építette tovább Mátyás király a Szent István-bazilikát, semmi jogcíme nincs a szent mellé kerülnie a világias Mátyás királynak. Oda nem kerülhetett. A polgármester a főutcán sétálgatva talált egy beugrót, egy régi jezsuita, aztán ciszterci gimnáziumnak, most múzeumnak szolgáló szép barokk épületnél: amögött állt egy jellegtelen, kissé beljebb tolt épülete Kocsis Ivánnak. A hely egy öblös, eleve teret mutató kezdemény volt, amit csak fel kell öltöztetni. Hát azt öltöztettem föl ezzel a gótikus templomszoborral. Ha valaki most a főutcán sétál, váratlanul tárul elé ez a barokk, neoreneszánsz és gótikus egyveleg, ami jogosan ragad rá a barokk rendházra. Magyarországon amúgy is gyakran kerülnek kényszerűségből egymás mellé különböző stílusú dolgok. Amit én itt lassan és ügyetlenül csináltam, hogy szebb legyen a ház, ahol lakom, az történt Székesfehérváron is Mátyás királlyal: szebb lett a hely, ahol a szobor áll. Ezek az emlékművek jólneveltek, mert stílustisztelők, az adott stílus által meghatározott környezetbe hagyják beleilleszteni az új felfogást. Ha már jólneveltek, kénytelenek műveltek is lenni a gótikával, a barokkal való játék szapályai fölismerhetőek és taníthatóak.

– A Petőfi Irodalmi múzeumban otthonra, hazára talált-e az Ady-oltár?

– Abban a barokk Károlyi-palotában is a játékszabályokon belül maradtam. Egy használaton kívüli terepet kaptam, volt benne két tükör, s velük meg lehetett sokszorozni az emlékművet. Nem nyúlhattam a házfalakhoz, a tükrökhöz, nem bánthattam az eredeti műmárvány borítást. Nem is bántottam, örültem, hogy van. Furcsa módon ez is köztér, mert a múzeumba mindenkinek joga van bemenni. Az egymást váltó igazgatókat valami miatt bosszantja ez az emlékmű, általában függönyt húznak rá. Aggódva hallottam a rádióban, hogy van pénz a Károlyi-palota felújítására. Ez ragyogó alkalom egy szobor szétverésére. Nálunk, ha valamit építeni kezdenek, hirtelen mindenki nekibuzdul, és hozzálátnak kivágni a fákat. Nincs ez másképp errefelé sem: a házam elé kiültetett kis csemetefákat az erre járó kettétöri. Miért? Nem tudom.

– Itt van előttünk a benzinkút.

– Miközben tankol a polgár, kedve kerekedik cseresznyézni; de nem bajlódik a szemekkel, letöri az egész ágat, s elviszi.

– A fácskákat nem sikerült megvédeni... De mi az, ami sikerült, s mi az, ami nem? Mit mutatna egy gyorsmérleg? Származott-e valamilyen előny a hazai pályából?

– Azt hiszem, nekem minden sikerült. Sokkal jobb sorsom volt, mint *Borsos Miklósnak* vagy *Ferenczy Béninek*. Talán még *Varga Imrénél* is szerncsésebben alakult a sorsom a Kádár-korszakban.

– Nem csinált Kádárról mellszobrot Melocco Miklós.

– Nem kellett. Ez az úgynevezett fáradt vagy langyos vagy lágy diktatúra már nem követelt mindenkitől hirtelen színvallást, kiállást és igazodást a hatalomhoz. Tőlem megkérdezték: *Dózsát* csinálnék vagy *Radnótit?*

– Találgathatok?

– Hát: Radnóti... Radnótiról többet tudok. Mindkettőjük sorsa tragikus, de Radnóti szavai ránk maradtak. Dózsából csak annyi, amit hivatalosan tanítanak, és, mondjuk, még *Juhász Ferenc* Tékozló ország című eposza, ami viszont Juhász ügye, nem az enyém. Radnóti egyidős a szüleimmel, akár ismerhettem volna. A sorsát az apámén keresztül von haus aus ismertem. Ha Radnótira gondoltam, sokkal jobban tudott működni a felelősségtudatom, a Dózsa Györgyről való gondolkodásom ehhez képest blöff lett volna. Valami leckefelmondás legfeljebb... Talán ennek a döntésemnek is köszönhető, hogy én nem *Lenin*-szobrokra kaptam a megbízatást. Azokra mindig volt önként jelentkező. Azzal is jutalmazott a hatalom, hogy valaki Lenint csinálhat. Engem kellemesen kikerült a diktatúra.

– Azt kell feltételeznem, hogy a kádári–aczéli kultúrpolitika jobban ismerte az alkotókat, az alkotók természetét, mint a rendszerváltozás utáni.

– Több ideje volt rá... A saját honfoglalásomhoz annyi tartozik, hogy csinálhattam Mátyás- és *Széchenyi*-emlékművet, ez a lehetőségek ajándékaként is felfogható. Ha a vágy és a felelősség együtt nyilvánulhat meg, az nagy öröm. Meggondolandó: az a fogalom, hogy ellenzéki szobrászat, meg sem született. Senki nem sajnálkozik, ha egy szobrász nem csinálhat emlékművet. Ha a szobrász sztrájkol, a hatalom felsóhajt: a művész nem kerül pénzbe. Én hivatalosan az Ady-oltárért egy fillért sem kaptam, mégis életem egyik legboldogabb korszaka volt, mert a múzeumtól, számlára persze, mindent megkaptam, amire szükségem volt. Manapság is vannak tervek, de nem valósulnak meg. A helyi lámpamúzeumban együtt láthatók a tervek és a már megvalósult műemlékek makettjei. Ebből látható: a tervek megvalósíthatók.

– A szobrász a terveivel mindig egy kicsit fenyeget is.

– Amíg a tervből valóság lesz, sok a vita, az újságcikk. Aztán, amikor a terv megvalósul, a polgár megbékél a kész műalkotással. Rengeteg töprengés végeredménye a szobor, de többet akar mondani, mint amit tanítottak, ezért töprengésre, vitára késztet. Terveztem egy emlékművet Vácra, egy kis kápolnát, fent nyitott üvegtetővel, ahol a szerkezet kőből faragott turulhalom. Ebben talál helyet *Filep Sándor* kitűnő festő barátom oltárképe. Ha csak egy turult csinálok, az olcsóbb, és nincs vele baj. Ha a közhely kilép saját keretei közül, a megrendelő számára nem megnyugtató. A megrendelő egy szokványos allegóriát remél, a metaforával mindig baja van. Már az is megnyugtatja azonban, ha utalást teszünk a közhelyre. Azért van időnként baj a tervekkel, mert azokon én sokat gondolkoztam. Ráadásul én, miközben ki akarom fejezni a gondolataimat, formában beszélek.

– Sokszor kell védőbeszédet tartani a makett mellett?

– Babaházat néznek, föléje merednek, lekicsinylik. Ha a végleges szobor hajolna fölé a nézőnek... Itt a néző hajol a szobor fölé. Fölényeskedhet, lefricskázhatja, mint a bolhát a cirkuszigazgató. Ma már kezd kimenni a divatból az a szó, hogy tárgy, helyette azt mondják: magatartás. Performance, happening, mondják, hiszen itt valami lezajlik. A szobrász rákényszerült a beszédre. Én is. Az Ady-szobrom tervének védelmére úgy készültem, hogy tudtam Juhász versét. De nem kellett elmondjam, elmondta helyettem Varga Imre. Senki sem fitymálhatta tovább a tervet, szégyenben maradtak: tanár hívta fel őket, s nem tudtak jól felelni.

– Az alkotóval szemben az elkészült szobor meg tudja védeni magát?

– Ha Ady és Széchenyi az ellenfél, én csak tisztességes vereséget szenvedhetek. Ragyogó kudarcok ezek, az ördög tudja.

– A rajzasztalán Antall József fényképét látom.

– Egy mányi kőműves kifundálta, hogy legyen egy park, amelyben helye lenne a halott miniszterelnök mellszobrának. Zászlót terveztem mögéje, gyertya, lobogó fáklya... Antall József miniszterelnöki kinézetű volt. Azt hiszem, hogy ennek az államférfiúi kinézetnek köszönhette, hogy gőgösnek mondták. Egy helyi kocsmáros szerint fennkölt volt. Ez a fennkölt arc alkalmas arra, hogy egy falucskának egy szép parkjában helyet, otthont, hazát találjon. Azért lát a rajzasztalon fényképet, mert meg kell tanulnom az arcát. A hegedűs sem blattol. A magánvéleményem egyébként Antall József hatékonyságáról nem ér el a szoborig.

– Radnóti az utolsó útjára legalább egy noteszt vihetett magával. Tudom, tudjuk, hogy szobrot bajos mozgatni. Mégis: melyik művel indulna számüzetése esetén egy aránylag lakatlan szigetre?

– Csináltam kis terhes nőt, egy Vénusz születését, az picike, zsebre lehet vágni, azt el tudnám magammal vinni, és esetleg meg tudnám mutatni egy arrafelé partra evickélő hajótöröttnek: ilyesmit tudok csinálni, kell-e valakinek? A szobor mindig ajánlás. Ha végképp magamra maradnék, ha nem működhetnék, akkor nem csinálnék semmit. Én a gulagon vagy Dachauban, vagy Auschwitzban valószínűleg életben akarnék maradni, és verssorokat mormolnék magamban. A szobrásznak ott nincs helye.

Apáti Miklós

17.10 Háló
17.15 Mágnes

21.30 Esti Híd
22.00 Magánhangzó

14.15 Váltó – gazdasági magazin

Valahol Európ
magyar film

INGYEN NYARALHAT

az EUROTOURS -szal

EUROTOURS – a megfizethető színvonal

Vegyen részt Ön is az Új Magyarország

„Találja meg a mondatot"

újabb kéthetes nyomozójátékán.

Íme a megfejtésre váró mondat szómezői:

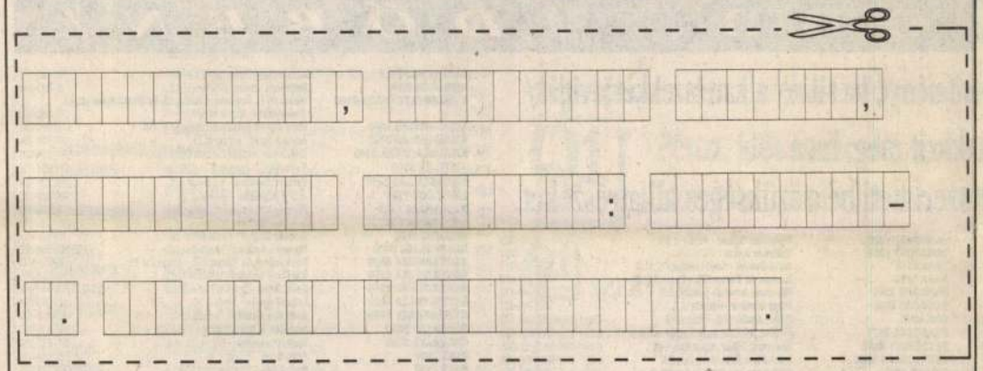

Mi a játék lényege?

Az Új Magyarország augusztus 29-i, 30-i, 31-i, szeptember 1-jei, 2-i, 4-i, 5-i, 6-i, 7-i, 8-i, 9-i és 11-i számában naponta 1-1 telefonszámot rejtünk el úgy, hogy a rejtvény telefonszámai egyértelműen elütnek a szövegkörnyezettől.

Ha sikerült megtalálni a telefonszámot, segítségével egy szót kell kitalálni. Tárcsázzuk a számot, jelentkezik az információs központ, ahol maximum 3 információt vagy kérdést kaphat a játékban részt vevő. Az első tartalmazza a legkevesebb információt, a második, illetve a harmadik mondat meghallgatása után már könnyebb a szó kitalálása. A vonal csak a mi játékunk rendelkezésére áll, a díja emelt, 77 Ft + áfa, vagyis 96 Ft.

A megfejtett szót az Új Magyarországból kivágott szelvény betűhelyeire kell beírni nyomtatott nagybetűkkel. A játék 12 napon keresztül tart, mindennap újabb telefonszámot kell felelni az Új Magyarországban, és a telefonos információk alapján a mondat részét képező újabb szó megfejtése a napi cél. Ha valaki később kapcsolódik be a játékba, akkor is megtudhatja az előző napok telefoninformációit, mert a napi feladványok után a központ megismétli az előző napok tudnivalóit is, természetesen a hosszabb beszélgetésért többet kell fizetni.

A fenti betűhelyekre kell beírni a megfejtett szavakat oly módon, hogy azok értelmes mondatot alkossanak. Kérjük, vágja ki az újságból a játékszelvényt. A kivágott szelvényt ragassza fel nyílt levelezőlapra, és küldje be az Új Magyarország címére: 1085 Budapest, Blaha Lujza tér 3.

Akik hibátlan megfejtést küldenek be, azok közül két nyertes 2 db 40 000 Ft-os utazási csekket kap az EUROTOURS-tól.

Egy játékos több megfejtést is beküldhet, természetesen a második vagy harmadik szöveget is Új Magyarországból kivágott szelvényre kell beírni. Csak az eredeti, újságból kivágott szelvények érvényesek!

Sorsolás: szeptember 18-án 10 órakor.

„TALÁLJA MEG A MONDATOT, ÉS INGYEN NYARAL AZ EUROTOURSSZAL"

ában – ajánlott műsornak véleményünk szerinti értékét.)

Városképek

(BRASSÓ) Erdély talán legszebb fekvésű városa a Barcaság medencéjének déli részén 550 m magasságban fekszik. A város már a XV. századtól kulturális központnak számít. Itt élt a szászok nagy reformátora, Honterus János, aki bevezette az evangélikus vallást a városban. 1524-ben épült a Fellegvár, amelyet 1630-ban Bethlen Gábor erősíttetett meg. A városban 1689-ben nagy tűzvész pusztított, amely a templom falait is feketére kormozta, azóta nevezik Feketetemplomnak. Az építmény a legnagyobb erdélyi templom és egyben az európai gótika legkeletebbre eső nagy alkotása. A XVI. század óta evangélikus templom. Érdemes megnézni a volt Honterus-iskolát, a szászok híres gimnáziumát és az evangélikus parókia épületét, amely a Corpus Christi-rend kolostora volt a középkorban. A Katalin-kapu a város nyugati kaputornya volt, bejárata fölött Brassó címere látható. Megtekintésre ajánlom a katolikus templomot és a Schobell-házat, melyen jól nyomon követhetők a különféle korok építészeti stílusváltozásai. Néhány ajtaját és ablakát gyönyörű reneszánsz faragás díszíti. A régi Tanács tér a falakkal övezett középkori Brassó piactere volt, amelyet több műemlék jellegű épület szegélyez, egykori kereskedőházak és vendégfogadók. Gyönyörű kilátás nyílik a városra a Cenk-hegyről, amelyre drótkötélpálya segítségével mehetünk fel. Aki Brassóban jár, bölcsen cselekszik, ha meglátogatja Brassó-Pojanát, amely Erdély egyik legnagyobb téli sporttelepe. Van több lesiklópályája, bobpályája, vendéglője. Nyáron fürödni is lehet a kis tóban. A Pojanáról drótkötélpálya visz fel az 1804 méteres magas Keresztényhavasra.

(Duna Televízió, Képes Krónika, 1995. augusztus 29., 8.00–14.00)

Miközben az országos elégedetlenség kilépni készül a medréből, értelmiségünk „színe-java" sanda mosollyal vette át „Alkotmány-napi" kitüntetését. Egyedül Melocco Miklós nem volt hajlandó összekacsintani a hatalommal, példát mutatva „írástudóinknak". Véleményünk szerint, ha valakit a jelöltek közül, úgy elsősorban őt illette volna meg az elismerés tehetsége, szellemisége és munkássága együttes és kimagasló eredményeiért. Ám olyan hatalom kezéből elfogadni kitüntetést a kultúra művelésééért, mely közben mindent megtesz a magyar kultúra eltüntetéséért, megalázó a nem cinikus ember számára. Ezt közvetíti a gesztusa, s reméljük, hogy a díjazottak legalább önmaguk előtt és legalább egy pillanatra szégyellték magukat.

Társaságunk sajnos nem élhet a tiltakozás hasonló eszközével, mivel nem hogy elismerésre, de még támogatásra sem számíthatunk. Úgy érezzük az általa kimondott „nem" a hatalom szorításában vergődő honfitársaink helyett is szól. Köszönjük.

Vég Gábor „érvei" számunkra továbbra is csak azt igazolták, hogy Melocco Miklós nem hajlandó részt venni látszatmunkát végző „gittegyletekben". Formális dolgokról való lemondását természetesen nem tartja fontosnak tudatni. Vég Gábor – amennyiben a tényeket valóban „értelmezhetetlennek" tartja –, semmilyen kulturális (szellemi?) posztra nem alkalmas.

Tisztelettel és szeretettel köszöntjük Melocco Miklóst. További munkájához és harcához kívánunk erőt, egészséget. Bátran le merjük írni, hogy nem csupán társaságunk, hanem az életművét ismerő és becsületes magyarok nevében is.

Honfoglalás '96 Társaság
Budapest

Adományok templomépítésre

A Dominus Vobiscum Alapítvány örömmel értesít minden korábbi szíves adományozót, hogy Százhalombattán május 30-án megtörtént az új katolikus templom alapkőletétele és augusztus 21-én elkezdődött az építkezés.

Az alapítvány sajnos nem rendelkezik elegendő összeggel ahhoz, hogy a templom építési munkáit be tudják fejezni. Ezért a lakosság áldozatkészségére számítva kérik mindazok segítséget, akik hozzájárulnának adományaikkal ahhoz, hogy a templom a következő év Szent Istán-napján már álljon. **Csekkszámlaszám: 219–98045 782–9538.**

Meghallgatjuk Önt, hallgasson meg minket

A Szocio Műhely műsorában, ma a Petőfi rádióban

Helykereső 8.10: Megoldásokat kínálunk arra: Hogyan lehet egy diák olcsón kollégista? – Hol mennyi lesz a tandíj és miért? – Tankönyvügyek.

Súlycsökkentő percek 13.10: Fogyki Klub Lőrincen a Rózsa Művelődési Házban. – Játék Top Form nyereményért. Megállt a fogyásom! Segítség!

Helykereső 18.30: Iskolakezdés gubancokkal: válás előtt erőszakos iskolaváltoztatás, a szülők harca a gyerekekért. – Ki fizeti, fizetheti az iskoláztatás költségeit? A szülők, az önkormányzatok, iskolák vagy a családsegítő központok? – Az olcsó családi csere sikere. – Pedagógusközvetítő.

A műsorok készítői, Szilágyi Árpád, Királyhegyi Zsuzsa, Ungváry Ildikó és P. Kiss Zsuzsa várja a hallgatók véleményét, kérdéseit, történeteit a 138-7200 és a 138-7973 telefonszámon. Felelős szerkesztő: Jónás István

Q1 — A legjobb minőség

MotoRad termosztátok · **o.m.b.** vízpumpák · **Agip** kenőanyagok · **FRAM** szűrők · **MONROE** lengéscsillapítók · **Continental** gumiköpenyek · **REINZ** tömítések · **Littelfuse** biztosítékok · **Ofle** bowdenek · **AC Delco** gyújtógyertyák · **bosal** kipufogók · **SKF** kerékcsapágyak, kuplungkinyomó-csapágyak · **Lockheed** fékbetétek, féktá[…]rcsák, fékcsövek, fékhidraulik[…]ik · **OCAP** gömbcsuklók, lengőkarok, kormányösszekötők · **SKF** vízpumpák · **Gates** ékszíjak, bordásszíjak, vízcsövek · **BCD** üzemanyagszivattyúk · **febi** toronycsapágyak · **LÖBRO** féltengelycsuklók · **TOBO** vonóhorgok · **gomet** gumiharangok · **Nissens** hűtők · **TRW** futóműalkatrészek · **SPIDAN** féltengelyek · **prestolite** akkumulátorok · **LUK** kuplungok · **Intermotor** gyújtásalkatrészek

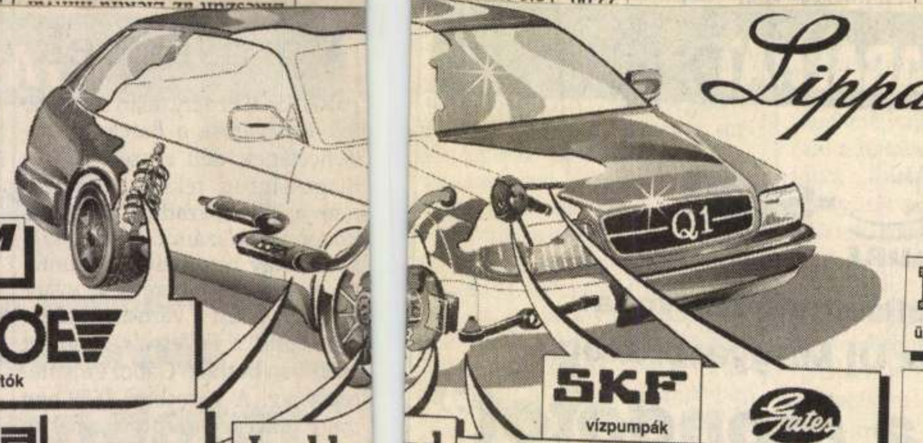

Lippai-Hajnal Rt.

Közvetlen gyári importőr

A LEGJOBB, IDŐBEN!

Q1 PARTNER — NAGYKERESKEDŐK

BUDAPEST:	**Auto-Delko** - XX. Nagykőrösi út 207.	285-5035
	Autópont Gmk. - X. Gergely u. 83.	262-0240
	Autós Bevásárló Centrum Kft. - XVIII. Nagykőrösi út 25.	294-4944
	Index Kft. - III. Bécsi út 250.	168-8661
	Index Kft. - XI. Budaörsi út 86.	186-0303
	Lukács Autósbolt - XV. Szerencs u. 134.	163-2596
BÉKÉSCSABA:	**Inter-Flott Kft.** - Árpád sor 2/4.	(66) 449-626
DEBRECEN:	**Szabó és társa Q1.** - Füredi út 72-74.	(52) 415-677
EGER:	**Wilker Kft.** - Nagyváradi út 15.	(36) 313-160
ESZTERGOM:	**Autótrend** - Retek u. 3.	(33) 319-180
GYŐR:	**Huszár & Huszár** - Kiss János u. 18–20.	(96) 316-312
KECEL:	**Autogén Kft.** - Avar tér 18.	(78) 321-804
KECSKEMÉT:	**Autogén Kft.** - Izsák út 44.	(76) 493-946
MISKOLC:	**Wilker Kft.** - József Attila u. 59.	(46) 355-017
OROSHÁZA:	**Horváth Autótechnika** - Tompa M. u. 14.	(68) 312-927
PÉCS:	**Schnell autósbolt** - Alsómalom u. 2.	(72) 312-779
SIÓFOK:	**TX Autóalkatrész** - Fő u. 260.	(84) 313-436
SOPRON:	**Autópont Gmk.** - Kőfaragó tér 10.	(99) 334-439
SZEGED:	**Horváth Autótechnika** - József Attila sugárút 96.	(62) 473-705
SZEKSZÁRD:	**West-Autó Bt.** - Rákóczi u. 43.	(74) 319-518
SZÉKESFEHÉRVÁR:	**Stop & Roll Gmk.** - Piros alma u. 6.	(22) 320-011
SZOLNOK:	**Wilker Kft.** - Tószegi u. 2.	(56) 423-311
SZOMBATHELY:	**Magyar Autósbolt** - Hunyadi út 30.	(94) 323-075
VÁC:	**Wilker Kft.** - Honvéd u. 5.	(27) 316-500
ZALAEGERSZEG:	**Szántó Q1 Autóalkatrész-szaküzlet** - Zala u. 10/a.	(92) 314-729

és több mint 2000 viszonteladó, az ország minden pontján

A nagykereskedők közvetlen műholdas kapcsolatban állnak központi raktárunkkal.

A legjobb kocsi sem nyújthat tökéletes teljesítményt, ha silány alkatrészekkel javítják.

Pénzt, időt és fáradtságot takarít meg, ha a Q1 PARTNER-hálózatban vásárolja meg és szerelteti be a szükséges alkatrészeket.

Q1 PARTNER — SZERVIZEK

BUDAPEST 1029	**Szabó II. László** - Zsiroshegyi u. 42/b.	176-5182
BUDAPEST 1039	**Ugrai Autószerviz** - Szentendrei út 235.	(60) 335-735
BUDAPEST 1039	**Folend Kft.** - Batthyány u. 36.	(30) 325-587
BUDAPEST 1086	**Ugrai Autószerviz** - Teleki tér 21.	113-0487
BUDAPEST 1087	**Exclusive Car Service Kft.** - Ciprus u. 8.	113-9637
BUDAPEST 1102	**S+F Kft.** - Bodza u. 52.	261-1914
BUDAPEST 1103	**Király István** - Gyömrői út 55.	260-9342
BUDAPEST 1103	**DUCO Szerviz** - Gergely u. 83.	(20) 345-545
BUDAPEST 1103	**Autó-Ambulancia Kft.** - Gergely u. 83.	260-5849
BUDAPEST 1134	**Visi Autócentrum Bt.** - Reitter F. u. 18/b.	129-9822
BUDAPEST 1151	**Figus Bt.** - Sín u. 19/b.	(20) 344-466
BUDAPEST 1161	**Rónai Autójavító Kft.** - Nádor u. 5.	271-5701
BUDAPEST 1162	**Grosz János** - Állás u. 23.	(30) 420-749
BUDAPEST 1181	**Hollandi BT.** - Drávafok u. 34.	292-2669
BUDAPEST 1181	**Berkesi László** - Attila u. 52	295-2092
BUDAPEST 1181	**P+P Autójavító Kft.** - Wlassics Gyula u. 51.	291-2459
BUDAPEST 1181	**Miklós Dénes** - Darányi Ignác u. 63.	295-5531
BUDAPEST 1181	**Autórex Kft.** - Kolozsvári u. 4.	291-7748
BUDAPEST 1182	**M5 Autószerviz** - Ipacsfa u.	294-5893
BUDAPEST 1182	**Gazdag György** - Csőrszárok u. 12.	292-6024
BUDAPEST 1182	**Sós és Társa Autójavító Bt.** - Dráva u. 37.	291-5984
BUDAPEST 1183	**Vizi István** - Fedezék u. 19.	290-7736
BUDAPEST 1183	**Mihalecz László** - Virág u. 10.	290-3770
BUDAPEST 1185	**Grand Mobil** - Zilah u. 44.	292-3481
BUDAPEST 1204	**Mobilux Kft.** - Nagy Sándor József u. 78/b.	283-3287
BUDAPEST 1205	**Hercze Zoltán** - Irányi u. 16.	285-0113
BUDAPEST 1205	**Csala Sándor** - Balassa u. 43.	285-0700
BUDAPEST 1239	**Ullman Kft.** - Fakopács u. 7.	286-0580
BUDAPEST 1213	**Benke Mihály** - Damjanich u. 196.	277-6623
BUDAPEST 1221	**Maller István** - Arany János u. 103/a.	226-2067
BUDAPEST 1222	**Kámán Károly** - Szegfű u. 6.	226-2836
BUDAPEST 1223	**Kelemen Gábor** - Aszály u. 6/a.	227-1325
BUDAPEST 1224	**Bodzsár Antal** - VIII. u. 9/4.	227-2231
BAJA 6500	**Autó Cserni** - Keleti Ipartelepi u. 61.	(79) 323-811
BAJA 6500	**Kocsis és Társa Kft.** - Szegedi út 84.	(79) 321-810
BUDAÖRS 2040	**Hitmann Arnold** - Fővény út 3.	(60) 348-472
BUDAÖRS 2040	**Nagy Sándor** - Pacsirta út 2.	(60) 348-471
BAK 8945	**Tóth László** - Ady Endre út 48.	(92) 361-172
BARACSKA 2471	**Új Élet MGTSZ Beru** - Vörös csillag út 13.	(22) 454-021
BECSEHELY 8866	**Andróczi Tibor** - Kossuth u. 248.	(93) 351-305
BÉKÉSCSABA 5600	**Inter-Flott Kft.** - Árpád sor 2/4.	(66) 449-626
BICSKE 2060	**QCS Szerviz** - Tatai úti benzinkútnál	(22) 350-564
BICSKE 2060	**Pötördi Autószerviz** - Lehel u. 3/a.	(22) 350-308
BONYHÁD 7150	**Autó Csibi Műszaki Áll.** - Dózsa Gy. u. 59.	(74) 351-745
BONYHÁD 7150	**Metro Car Kft.** - Mónus I. u. 2.	(74) 351-499
BÜK 9737	**Szentesi Tamás** - Ifjúság u. 10.	(94) 358-394
CSÁSZÁRTÖLTÉS 6239	**Garaczi István** - Bajai u. 34.	(60) 305-034
DEBRECEN 4027	**Papp Zoltán** - Legányi u.	(60) 480-976
DEBRECEN - Józsa 4225	**Újvári és Újhelyi Kft.** - Szentgyörgyfalvi u.	(52) 386-276
DEBRECEN 4027	**REGP-PLAN Kft.** - Füredi u. 72/74.	(52) 415-000/39
DESZK 6772	**Terhes Zoltán** - Kossuth u. 5.	(62) 371-371
DUNAFÖLDVÁR 7020	**Köntös és Társai** - Kéri u. 19.	(75) 343-507
DUNAHARASZTI 2330	**Ötvös Lóránd** - Mátyás Király u. 18/a.	(24) 370-619
DUNAÚJVÁROS 2400	**Hévizi László** - Béke krt. 1.	(60) 392-284
EGER 3300	**Zsebe József** - Madách I. u. 34.	(36) 324-907
ÉRD 2030	**Benedekffy László** - Balatoni u. 7.	(23) 367-068
ÉRD-Parkváros 2030	**Gábriel Miklós** - XI. Szövő u. 60.	(23) 378-119
ÉRD-Parkváros 2030	**Pokornyi Mihály** - Iparos u. 51.	(23) 378-168
ETYEK 2091	**B&CS Szerviz** - Kossuth L. u. 72.	(22) 353-685
FELSŐZSOLCA 3561	**Autó Plus Bt.** - Nagyszilvás u. 29.	(46) 348-296
FÓT 2151	**Nagy György** - Hargita u. 69	271-8785
GYŐR 9026	**Knauz László** - Galántai u. 18.	(96) 310-999
HATVAN-Nagygombos 3000	**Boros László**	(37) 341-031
HAJDÚSÁMSON 4251	**Nánási András** - János tava 1.	(52) 200-076
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY 6800	**HÓDAUTÓ** - Kutasi út 12.	(62) 341-628
IVÁNCSA 2454	**Rideg Tibor** - Hunyadi út 201.	Iváncsa 8.
KALOCSA 6300	**Bázis Kft.** - Malatin tér 6.	(78) 361-478
KAZINCBARCIKA 3700	**Korekt Bt.** - Budai A. u. 10.	(48) 312-156
KECSKEMÉT 6000	**Dakó Tibor** - Mindszenti u. 9.	(76) 485-715
KISKŐRÖS 6200	**Pálinkás István** - Gagarin u. 13.	(78) 311-148
KISKUNFÉLEGYHÁZA 6100	**Kossuth L. Szakmunkásképző és Szakközépiskola Tanműhely** - Molnár telep	(76) 463-023
KISKUNHALAS 6400	**Sala Árpád Károly** - Széchenyi u. 119.	(77) 321-230
KISKUNHALAS 6400	**Bóna László** - Kőrösi út 23.	(77) 321-154
KISKUNLACHÁZA 2340	**Gubovics József** - Dózsa Gy. u. 222.	(24) 330-505
KISTELEK 6760	**Boros Kft.** - Kossuth L. u. 100.	(60) 354-702
KISÚJSZÁLLÁS 5310	**Sándor Service** - Közraktár u. 4.	(59) 321-134
LÁNYCSÓK 7759	**A 8 V Autóház** - Rákóczi u. 2	(69) 322-583
MAJOSHÁZA 2339	**Molnár Kft.** - Kossuth Lajos u. 27.	(24) 376-055
MEZŐBERÉNY 5650	**Schäfer Zoltán** - Madách u. 19	(66) 352-773
MISKOLC 3529	**Bodnár Andor** - Petneházi u. 13.	(46) 367-637
NAGYHALÁSZ 4485	**Németh András** - Hunyadi u. 12.	(42) 200-566/360
NAGYKANIZSA 8800	**Szekszárdi és Társa Kft.** - Varasdi u. 73.	(60) 399-642
NAGYKANIZSA 8800	**Szakony Szilárd** - Wlassics Gy. u. 7.	(93) 312-896
NAGYKOVÁCSI 2094	**Csiki Béla** - Tinódi u. 11.	138-9483
NYÍREGYHÁZA 4400	**Lajsz Ferenc** - Tükör u. 10.	(42) 343-418
NYÍREGYHÁZA 4400	**Szakács Mihály** - Pompás u. 2.	(42) 450-830
OROSHÁZA 5900	**Horváth Autotechnika** - Tompa M. u. 19.	(68) 312-927
OROSHÁZA 5900	**Walki Hermann** - Bajcsy-Zs. u. 97.	(68) 312-939
PAKS 7030	**Auto 5 Bt.** - Tolnai u. 11.	(75) 313-411
PAKS 7030	**Serko Kft.** - Fehérvári u. 15.	(75) 313-587
PÉCS	**Morning Bt.** - Komlói u. 94-96.	(72) 328-688
PERKÁTA 2431	**Molnár István** - Adonyi út 1.	(60) 392-803
POROSZLÓ 3388	**Kovács Imre** - Fő u. 34.	(36) 353-133
SIKLÓS 7800	**Ferenczfi Nándor** - Széchenyi u. 64.	(72) 352-901
SOLTVADKERT 6230	**Gubacsi Gyula** - Eötvös u. 8.	(78) 361-504
SOPRON 9400	**Feldinger György** - Balfi u. 130.	(99) 325-528
SZEGED 6727	**Gaszmann Tamás** - Vadas Márton u. 55.	(62) 323-049
SZEGED 6700	**Rupesky Kft.** - Fonógyári u. 2-6.	(62) 324-800
SZEGED 6753	**Kószó György** - Honfoglalás u. 21.	(62) 329-337
SZEGED 6728	**Szilágyi Zoltán** - Budapesti u. 8.	(60) 324-421
SZEGED-SZŐREG 6771	**Kocsis Pál** - Szerb u. 108.	(62) 406-655
SZÉKESFEHÉRVÁR 8000	**Stop & Roll Gmk.** - Piros alma u. 6.	(22) 320-011
SZÉKESFEHÉRVÁR 8000	**Spur Gmk.** - Berényi u. 87.	(22) 318-799
SZÉKESFEHÉRVÁR 8000	**Négy Kerék Kft.** - 81-es főút, 6. km	(60) 394-295
SZEKSZÁRD 7100	**Front Autó Kft.** - Major u. 10.	(74) 319-791
SZEKSZÁRD 7100	**Automod Kft.** - Wesselényi u. 16.	(74) 315-217
SZENTES 6600	**Direkt Kft.** - Vásárhelyi út 116.	(63) 311-211
SZIGETSZENTMIKLÓS 2310	**Hohl László** - Gyári u. 21.	(24) 368-285
SZOLNOK 5000	**Nesztor Kft.** - Baross G. u. 44.	(56) 422-293
SZOMBATHELY 9700	**Végh Autóház** - Rumi u. 157.	(94) 358-394
SZOMBATHELY 9700	**Magyar Q1 Szerviz** - Rumi u. 12.	(94) 323-075
TAPOLCA 8300	**Zsámboki Adolf** - Ady Endre u. 7.	(87) 312-336
TISZAÚJVÁROS 3580	**T-Contractor Kft.** - Mátyás Király u. 3.	(49) 341-222
TOLNA 7130	**Vörös László** - Kazinczy u. 7.	(60) 363-431
TÓTKOMLÓS 5940	**Szimpex BT.** - Kossuth u. 77.	(68) 385-850
TÖRÖKBÁLINT 2045	**Novák István** - Kerekdomb u. 5/a.	(23) 336-193
VESZPRÉM 8200	**Pászti György** - Almádi u. 40.	(88) 321-280
VISEGRÁD 2025	**Gyurián Zoltán** - Duna út 26.	(26) 398-292, 398-075
ZALAEGERSZEG 8900	**Mihók Gábor** - Mező u. 46.	(92) 320-146
ZALAEGERSZEG 8900	**Volán Járműjavító Kft.** - Gasparich u. 16.	(92) 313-540
ZALAEGERSZEG 8900	**Szántó János** - Zala u. 10/a.	(92) 314-729
ZALAEGERSZEG 8900	**Lábodi Róbert** - Virágmező u. 18.	(92) 319-272

1117 Bp., Prielle Kornélia u. 4.

Telefon: 206-5188, 206-5189, 206-5190, 206-5191, 206-5192, 206-5193, 206-5194

Nyitva: hétfő–péntek 7–19 óráig, szombat 8–14 óráig

A raktáron lévő alkatrészeket 24 órán belül az ország bármely pontján megvásárolhatja.

EURÓPA EGYIK LEGNAGYOBB ÁRUKÉSZLETE biztosítja az Ön nyugodt autózását!

A semmi és a minden különbsége

Melocco Miklós Munkácsy- és Kossuth-díjas szobrászművész alapítványi formában gyűjt pénzt egy emlékmű megvalósítására. Úgy véli, csak olyan hivatalos elismerések méltók az alkotókhoz, amelyek újabb művek létrejöttét segítik elő.

Beszélgetés Melocco Miklóssal

Marton Mária

– Kapott már olyan hivatalos elismerést, amelyet szívesen vett?

– Nincs ilyen. Minden egyes kitüntetés némi zavart okozott bennem. Ugyanis ilyenkor hirtelen elhangzanak különféle dicséretek, amelyek viszont általában felszínesek; erre az ember hamar rájön, és a felismerésbe bele lehet öregedni. A díjazás egyébként is furcsa dolog, protokolláris szisztéma szerint működik, hiszen nem perdöntő eredmények alapján ítélik meg. A díjaimnak köszönhetően csak ellenségeket szereztem, és az életemet ingoványossá tették.

– Feltűnést keltett, amikor legutóbb nem volt hajlandó átvenni a Köztársasági Érdemkeresztet…

– Augusztus huszadika előtt kaptam meg az értesítést. De az nem így szólt: „Önt ebben és ebben a díjban vagy kitüntetésben részesítjük…", hanem azt írja: „Kérjük, ekkor és ekkor itt és itt jelenjen meg…". A levél szövegéből nem

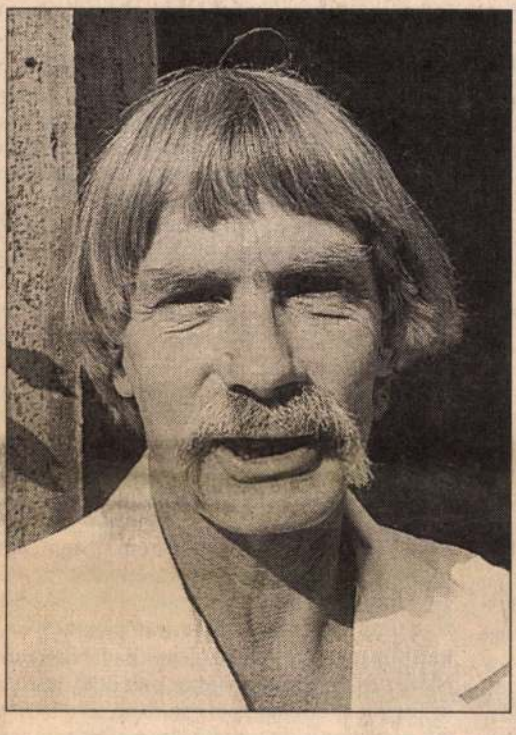

derül ki, hogy a címzettnek végül is mit adnak. Viszont szerepelnek benne dátumok és telefonszámok. Az egyik számot felhívtam, és akkor megtudtam, hogy ez egy magas polgári kitüntetés. Kértem, húzzanak ki engem a névsorból. Mire azt mondta az illető hang, hogy jó, de a visszautasításomat indokoljam meg, mert neki erről referálnia kell.

– És mi volt az a bizonyos indok?

– A magas polgári tisztségviselők egyfelől díjakat osztanak, másfelől alapjában véve művészet- és kultúraellenesen viselkednek. Nem úgy, hogy támadnák a művészetet vagy általában a kultúrát, dehogy – csak egyszerűen nem tartják számon a támogatnivalók között… Nos, akkor közben ne veregessenek vállon művészeket, ne dicsérjék agyba-főbe őket mindenféle kitüntetéssel. Inkább írjanak nekik egy őszinte levelet, amelyből kiderül, hogy miután valójában improduktív tevékenységet végeznek, keressenek maguknak valami más munkát. Ez cinikus üzenet volna, de legalább stimmel.

– Az előző kitüntetéseit azonban – bármennyire nem örült nekik – mégiscsak átvette, nem?

– Lehet, hogy egy ilyen elutasításhoz is meg kell öregedni. Az embernek némi személyiségsúllyal is rendelkeznie kell egy ilyen döntéshez, mert egy taknyostól nem veszik tudomásul, hogy nem akar lovaggá ütődni. Hiszen nem is lenne nyomatéka annak, amit képvisel.

– Miféle elismerés fontos önnek?

– A dicséret különös dolog, hiszen az ember azért csinál szobrot, hogy akiknek a véleményére ad, azok megdicsérjék. De az igazi dicséret az, amelyik követel egy újabb szobrot a szobrásztól, egy újabb dalt az énekestől, újabb verset a költőtől… Az olyan dicséret, amelyik nem kér új művet, az nem dicséret. Hanem csupán a dicsérő apparátus önigazolása.

– A kor, amelyben élünk, mennyiben hat a munkáira?

– Az ember most azon töri a fejét, miként tartsa fenn becsvágyát, álmait és ambícióit. Az ambíció latin szó, körüljárást jelent. A régi Rómában, ha valaki valamilyen tisztséget el akart érni, akkor a fontos embereket körbejárta, hogy őt ajánlják. Ambiciózus vagyok, tehát én is ezt teszem: gyűjtök pénzt szoborra, ezt a gyűjtési formát ma alapítványnak hívják.

– Milyen szobor érdekében ambiciózus?

– Egy 1956-os emlékmű érdekében, amit talán a Műegyetem kertjében lehetne elhelyezni. Amikor az ember valami komolyat akar csinálni, akkor azzal dicsekszik. Az én „körüljárásom" is dicsekvés, és erre nem alakultak ki igazán jól nevelt társadalmi formulák… ez Salvador Dalínak jól állt, nekem nem áll jól, és száz alkotó ember közül kilencvenkilencnek nem áll jól. Védenem kell azt, amit létrehoztam, és ez is egy fajtája az öndicséretnek. Őszintén megmondom, nem tudom, miként kell csinálni, mint ambiciózus ember, még kezdő vagyok. És ennek a körüljárósdinak „szobornevelő" hatása nincs, ez a módszer a művész számára kártékony.

– Nem tűnik valami bizakodónak. Csalódott ember?

– Nem, noha azt az euforikus állapotot, ami a rendszerváltozást jellemezte, azt szépen eljátszották a trotlik. Nem voltak túl nagy illúzióim, körülbelül velem egyidős emberek kezdtek el politizálni, ráadásul még egy iskolába is jártam a legtöbbel. Tudtam a saját generációmról, hogy nem képes országot vezetni. Ha engem odaültetnének egy miniszteri székbe, akkor születne meg bennem a mafla, a riadt és az ostoba ember. Általában rosszhiszeműen nézek a politikusokra, pusztán a logika alapján, és többnyire igazam is lesz. Máskülönben minél rosszabb a világ, annál inkább optimista vagyok. A kultúra, amúgy általában biztosan nem hal meg, nem halhat meg. Ellenben indokolt a félelem, mi lesz a magyar nyelvvel, mi lesz a magyar irodalommal? Ki fogja érteni? Ahogyan ma többnyire beszélnek, annak alapján nem tetszhet Arany János, Juhász Ferenc, hiszen az emberek nem is képesek az ő mondataikat végigolvasni. Gyűjteményem van a műtermem egyik ajtószárnyán: ami marhaság elhangzik a rádióban, azt gyorsan felírom. Például megkérdeznek valakit, megtett-e mindent egy ügy érdekében. A válasz szó szerint így hangzik: „Megtettem-e mindent? Részben igen, részben nem." A minden nem lehet részben igen, részben nem. Vagy megteszünk mindent, vagy ha egy kicsi is hiányzik belőle, akkor nem tettünk meg mindent. Az illető nem tett meg mindent, de attól félt, ha ezt meg is fogalmazza, akkor az a vád éri, hogy semmit sem csinált. Azt hiszi, a nem minden, a nem teljes azonos a semmivel. Ha pedig valaki nem tudja, mi a semmi és a minden között a különbség, az már elég nagy baj… És ezt hallani a törvényhozásban is. A rengeteg joghézag azért van, mert pontatlan a fogalmazás. József Attila még büszkén írhatta magáról: „…tudok szabatosan fogalmazni".

– A kortárs művészek közül kit ismer el?

– Pilep Sándor, Fehérváron élő festőművészt zseniálisnak tartom. Benne bízom. Egyébként importáltuk magunknak a silány izmusokat, amelyek aztán a magyar postai viszonyok között még jobban tönkretéve érkeztek meg a műhelyekbe, és csak szellemi elsilányuláshoz vezettek. Olyan magyar író, akiért nagyon lelkesednék, hirtelen nem jut eszembe. Hogyhogy nem készültek el a hazai írók a rendszerváltozás idejére az íróasztalnak írt töméntelen remekművel? Mi történt itt negyvenöt év alatt?

– Úgy gondolja, az írókban van a hiba?

– Mindenesetre az irodalom a legszívósabb művészet, mert nincs teste, így sokkal nehezebb elpusztítani. Az írónak papír kell, és valami, ami nyomot hagy a papíron. Az írón nagy a felelősség, mert amit kimond, az érthető, annak jelentése van.

– A szobrász munkájának szintúgy…

– Nincs akkora jelentősége. Kun Béla szobrát leszedik, nem azért, mert talán nem jó szobor, hanem mert éppen Kun Bélát ábrázolja. A parlamentbe minden politikus be akar költözni, de a Talpra magyarba nem tud mindenki beleköltözni. Az Egy mondat a zsarnokságról című versbe nem lehet beköltözni. Képzelje el, ha ezt a verset – legyünk jókedvűek – Kádár János felolvasta volna egy szilveszter éjszakán, mintegy szólva a néphez. Micsoda groteszk! Úgy lenne nevetséges, hogy nem lehet rajta nevetni, mert szánalmasabb volna annál, hogy az ember röhögjön. Az irodalomba nem tud beleköltözni bármilyen áramlat. Az irodalomnak értelme van – a képzőművészetnek érzelme.

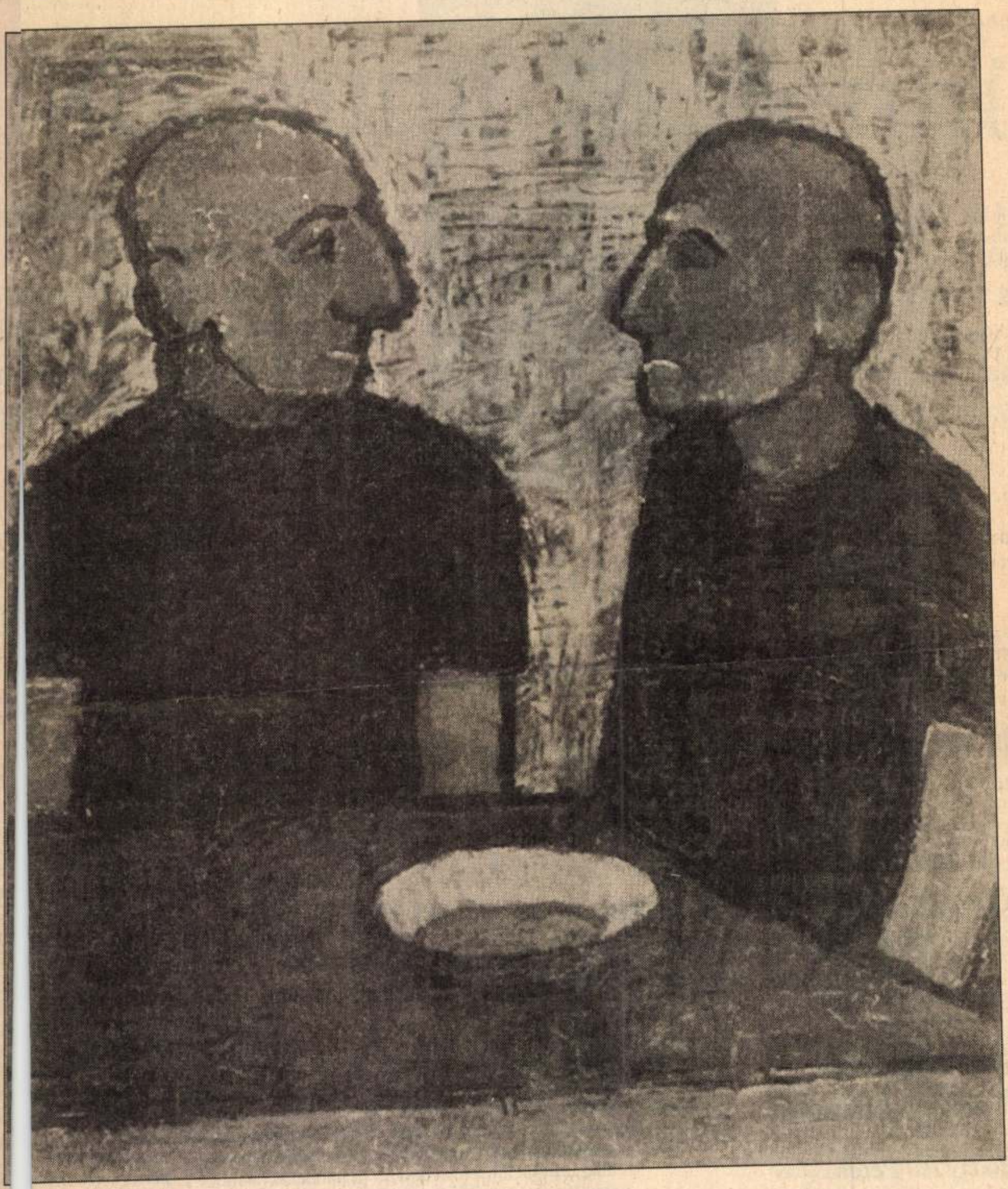

Egy tányér meggyleves

Az értelmen túl?

M[…] Mészáros Tamás

Ha nem tudtam volna, mit látok, legalább negyedórán át azt sem tudtam volna, mit látok. Egyszerűen […] nem értettem volna, ki kicsoda, honna[…]n jön, hová megy, és a kettő között mit cs[…]inál a színpadon. Ha nem tudtam volna, […] mit látok, bizonyára nagyon ideges letten[…] volna. Miután azonban tudtam, hogy […] mit látok, még idegesebb lettem.

Az […] állhatatos herceg ugyanis nem tartoz[…]ik Calderón legnagyobb művei közé […] – nem állítható például Az élet álom […] mellé –, de azért világos szerkezetű, ti[…]szta tartalmú alkotás; befogadásának r[…]em az a próbaköve, hogy egyáltalán f[…]elfogható-e a nem túlságosan bonyolu[…]lt cselekmény. Don Fernando portu[…]gál infáns mártíriuma – amelyet a móro[…]k fogságában szenved el, mert nem […] hajlandó kicseréltetni magát Ceut[…]a váráért – Calderónnál a hit vállalásán[…]ak vagy inkább: megélésének „bels[…]ő története", a rang és személyiség v[…]állalt önfeladásának megfejtése. A drám[…]ai hős állhatatossága nem más, mint […] értékválasztás: Don Fernando úgy ítéli […] meg, hogy egyetlen „pőre" ember, megf[…]osztva minden külsőségtől, amelyet […] korábban magáénak tudhatott, a saját […] kiszolgáltatott, egzisztenciális mezt[…]elenségében nem ér fel egy egész város[…]sal s annak valamennyi lakosával. Ha f[…]ogollyá lett Isten szolgálatában, akkor […] fogolyként is Istennek tartozik szolg[…]álni – Isten pedig csak a személyes […] áldozatot fogadja el, nem a politikai a[…]lkut. Calderón drámája az állhatatos r[…]ból fakadó következ[…]

A herceg, amikor elutasítja rabtartója csereajánlatát, a választás szabadságában halálra ítéli magát, mert a morális örökkévalóságnak szenteli életét. Ennyi „történik" ebben a drámában, nem több.

Elég, ha pontosan értelmezzük, az „üzenet" lényegében rendkívül egyszerű; ugyanakkor felfoghatatlanul bonyolult. Megérthetjük ugyanis egy olyan ember gondolkodásmódját, aki tudatos mártíriumot vállal, de érzelmeink, sőt érzékeink által annál nehezebb követni és befogadni egy ilyen döntés evidenciáját.

Grotowski egykori nevezetes előadása – amely mintegy újrafelfedezte Az állhatatos herceget – az ő színházának sajátos, csakugyan laboratóriumi körülményei között éppen arra tett kísérletet, hogy a színész úgynevezett pszichofizikai jelenlétének különleges intenzitásával megérzékítse azt a lelkiállapotot, amelyben az ember a személyes megváltás lehetőségének szinte transzcendens bűvöletében átszellemíti a puszta teóriát. Az állhatatos herceg a maga szenvedéstörténetében túllép a racionálisan értelmezhető hitelven. Legbensőbb szenvedéllyé, mondhatni megszállottsággá lényegíti, és tökéletesen beteljesíti általa önmagát. S Grotowski célja éppen az volt, hogy a néző számára is átélhető, de legalábbis megsejthető legyen ennek a szigorú elhivatottságnak a tartalma.

Ruszt József azonban – akit tudvalevően éppen Grotowski nyomán évtizedek óta foglalkoztatott a Calderón-mű – egészen más utat választ. A Budapesti Kamaraszínház előadása nem a tartalmi átfűtöttségről, hanem egy stílus felmutatásáról szól. A lélek bensőséges „sztorija" helyett a […] ábrázolat kap itt he[…] […]etően egyfaj-ta távolságtartó rálátással s jó adag iróniával szemléli a herceg álláspontját, miközben azért nem akarja megtagadni tőle „tiszteletét". S ha ezt a dialektikus értelmezési szándékot feltételezzük, jóindulatot tanúsítunk az előadás iránt, mert a rendezés elegyes színvonalú, koreografikus és akusztikus eszközei igencsak pontatlanul, esetlegesen – és sekélyesen – értelmezik a játékot. A színészek ugyan fegyelmezetten „hanghordoznak" és gesztikulálnak, de az egész kompozíció folyvást elidegenít; kommentálni, véleményezni akar, még mielőtt megfogalmazná azt a tartalmat, amiről – talán – polemizálni szeretne. Magyarán: csak azt nem jeleníti meg, amihez képest önálló akar lenni.

Alapjában problematikus Gálffi László alakítása a címszerepben. Többnyire olyan, mint egy kissé, de nem igazán megelevenedett festmény mártíralakja. Kitágult, révedő szemek, ikonografikus mozdulatok. Az ágyékkötős test esztétikus kiterítése a csupasz deszkákon. Némi artisztikus naivitás, dacosra szorított száj, álhevült szavalatok. Gálffi se nem átélt, se nem „megmutató" – valahol a kettő között: csinálmányos.

Körötte pedig olyan partnerek, akiknek a rendező meghatározta a beállításokat, de úgy tűnik, mintha azok értelmével nem volnának tisztában. Egyvégtében kiabálnak, nagyon vigyázva, hogy semmi természetesség ne vegyüljön a hangjukba. Ebben a felfogásban korrekt Hámori Ildikó, Egri Márta, Kránitz Lajos, Kamarás Iván és Újvári Zoltán – nagy kár, hogy oly tökéletesen egyformák. Abban ugyanis, ahogyan semmit nem árulnak el figuráik lényegéről.

Maga az előadás is ettől jellegzetes. Hogy nem lehet tudni, mit látunk.

Itáliai levél

ítéleteit és szeszélyeit tükrözi, hanem a dolgozók által kifejt[…]

Melocco Miklós

Gömb utcai asszonyok

Felére csökkenne a kulturális költségvetés?

Alapvetően elhibázott a művelődési kormányzat stratégiája, mert a kultúra fenntartását nemlétező magánmecénásokra bízná, ahelyett, hogy megpróbálná biztosítani az alkotmányban rögzített művelődéshez való alapjog költségvetési és törvényi feltételeit – állítja Vadász János, a Közgyűjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezetének (KKDSZ) elnöke.

Beszélgetés Vadász Jánossal

Bóday Pál Péter

– Mértékadó közgazdászok szerint a kultúra területén irreálisak azok a bér és támogatásemelési követelések, amelyeket a Közgyűjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezete szorgalmaz.

– A jövő évi állami költségvetés 2056 milliárd forintjából, az idei 14 milliárddal szemben, csupán mintegy 8 milliárdot kapna a kultúra. Az előbbi 0,7 százaléka volt a költségvetésnek, a jövőre tervezett összeg ennél még kisebb részarány. Nos, ha komolyan vesszük a polgárok alkotmányban rögzített művelődéshez való jogát, és azt, hogy a költségvetésnek végre a közpénzek felhasználási rendszerévé kell válnia, akkor ezek az arányok elfogadhatatlanok. A kultúrára fordítható költségvetési források drasztikus megfelezése a művelődési intézmények és tevékenységek törlését jelentené.

– De a bér és dologi kiadások esetleges emelése nyomán meglóduló infláció egyes számítások szerint úgyis elvinné azok vásárlóértékét.

– A költségvetésben 460 milliárd forint származik személyi jövedelemadóból. Ennek kilencven százalékát a bérből és fizetésből élők fizetik be, akik több mint fele arányban közalkalmazottak és köztisztviselők. Egyébként a teljes közalkalmazotti körre érvényes huszonöt százalékos béremelés költségigénye is csupán nettó 47 milliárd forint lenne. Azt hiszem, a nagyságrendek összehasonlítása önmagáért beszél. Makroszinten olyan kicsi ez az összeg, hogy inflációt semmiképpen sem képes gerjeszteni.

– A művelődési tárca vezetői viszont úgy vélik: inkább fel kell vértezni a kulturális ágazatot arra, hogy a piaci típusú működéssel is megbarátkozzon. Önök kulturális szaktörvényeket, az utóbi megoldás hívei inkább egy jó nonprofit törvényt szeretnének.

– Minden híresztelléssel ellentétben, a KKDSZ nem múltbéli struktúrák fenntartása mellett kardoskodó, konzervatív zárvány. Éppen azt akarjuk, hogy végre tisztázódjon: mi tekinthető olyan kulturális alapszolgáltatásnak, amelyhez minden polgárnak joga van hozzájutni és ezek ellátásához milyen tárgyi, személyi feltételek szükségesek. Elsősorban a könyvtári-információs szolgáltatásról, a levéltárakról, múzeumokról és a kulturális tevékenységeknek otthont adó művelődési házakról van szó. E tisztázó folyamat lezárását jelentenék a művelődési szaktörvények. Enélkül ugyanis egy szükségképp megreformált struktúra sem működtethető. A kultúra jövőbeli finanszírozására pedig természetesen mi is több forrást látunk. Ezek közül az első és legfontosabb azonban mégis az állami költségvetés, amelynek feladata az alaptevékenységek és a bérek fedezése. A nagyságrendjében második legjelentősebb összeg az önkormányzati hozzájárulásból származik. És csupán harmadik lehet a nonprofit szektor, azok az alapítványok, pályázatok, amelyek besegíthetnek a kulturális tevékenységek támogatásába. Ugyanígy kiegészítést jelenthetnek a kulturális vállalkozások, valamint a művelődési intézményekben folyó képzések és átképzések bevételei. Amennyiben a szaktörvényekben pontosan körülhatárolt feladatok elvégzésére garantálni lehet e források folyamatos meglétét, akkor létrejöhetne az a kulturális autonómia, amelynek nyomán egyszer és mindenkorra megakadályozható, hogy bármely szinzetű politikai erő költségvetési, vagy egyéb nyomást gyakoroljon az intézményekre. Ilyenformán ez a pillanat a magyar kultúrtörténet egyik nagy esélye.

A kulturális kormányzat viszont valóban a nonprofit törvényt és az ahhoz kapcsolódó magánmecenatúra-koncepciót szorgalmazza, amely által legfeljebb a művelődési tevékenységek pénzforrásai lennének többé-kevésbé biztosítva. De az ezekhez szükséges alapfeltételek, az intézményi háttér és a szakszerű munkaerő egyszerűen eltünne. Ráadásul ez a jövőkép a lakossági fizetőképesség növekedésével, a kultúra mecénásaként fellépő gazdag és felvilágosult polgárok tömegével számol - ami sajnos irreális. Még középtávon sem látunk minderre sok esélyt. Ráadásul kulturális intézményhálózatokat sehol a világon nem tart fenn közvetlenül még a mégoly kultúrabarát polgárság sem, hiszen az adókat épp ilyen és ehhez hasonló közszolgáltatásokért fizetik.

– A Levegő Munkacsoporttal évről évre kidolgozott alternatív költségvetési javaslataikból viszont úgy tűnhet, szinte kizárólag állami forrásokban gondolkodnak, ráadásul olyan bevételekre építve a kiadásokat, amelyek behajthatósága megalapozatlan...

– Nem igaz az, hogy mi csupán több adó beszedésére teszünk javaslatot, és az így keletkezett bevételt próbáljuk elosztogatni hatáselemzés, inflációs következmények mérlegelése nélkül. Hosszú évek számításai, gazdaságpolitikai megfontolásai, kutatók nemzetközi folyamatokat is elemző tevékenysége alapozta meg évről évre alternatív javaslatainkat. Mi csupán abból az alapelvből indultunk ki, hogy a lakosság a bérből és fizetésből élők által, a vállalatok és vállalkozások részéről befizetett adók és járulékok elsősorban közcélokat szolgáljanak. Tehát az oktatást, a kultúrát, az egészségügyi és szociális ellátásokat, a közrendet és közbiztonságot, az épített és a természeti környezet védelmét. Ezért kívánjuk átrendezni a költségvetést, amely az elmúlt negyven évben sajnos soha nem ezeket a feladatokat finanszírozta kiemelten. Egyébként az 1996-os költségvetési évre elkészített alternatív javaslataink a makroszintű közgazdasági problémáknak a megoldására is javaslatot tesznek. Nemrégiben éppen az Ahogy tetszik hasábjain Szabó Tamás, a művelődési tárca helyettes államtitkára ezeket hiányolta elképzeléseinkből. Nos, foglalkoztunk a banki és pénzintézeti kamatszintek önkényességével, a Nemzeti Bank túlhatalmával, a nyomasztó belső államadósság és a feketegazdaság kezelésével. A monetáris politikával szembeni javaslataink egyébként a Világbank Magyarországon járt szakértői is megfontolásra ajánlottak a kormánynak. A nemzetközi pénzintézettel egyébként további tárgyalásokat folytatunk, mert meggyőződésünk, hogy az a fajta gazdaságpolitika, amely fokozott adóztatásra, a meglévő források további elvonására és az értékhordozó, kultúraközvetítő intézményrendszer zsugorítására épít, súlyos károkat okoz az országnak, s ezért józan ésszel fenntarthatatlan.

1995 november 11.

13 l.

Nincs mit hozzátennünk

Szathmáry Eörs professzor 35 esztendős, és társszerzője a világ egyik legnagyobb élőbiológusának: John Maynard Smithnek, akit számítások szerint Einsteinnél s többet idéznek. Szintetizáló jellegű közös művük három év alatt készült el, s a biológiai törzsfejlődés nagy átmeneteiről szól. Szathmáry professzor viszonylag hosszú ideig élt s kutatott Brighton jóhírű egyetemén, amerikai, japán college-oknak ismeri a berendezkedését, metódusait és levegőjét, s természetesen nálunk fejlettebb országok negatív tapasztalatait is.

Találkozás Szathmáry Eörssel – és a százhúsz éves Klebelsberg Kunóval

N. Sándor László

Nemzetközi tapasztalatai alapján vajon hogyan látja: itől tanuljunk művelődéspolitikát? - kérdem a professzortól, s a beszélgetés a továbbiakban elég egyoldalú, mert inkább Szathmárynak idézetekkel tarkított előadását hallgatom - természettudós létére filoszt meghaladó alapossággal készült a művelődéspolitika klasszikusaiból, kivált Klebelsbergből. Közben persze motoszkálnak a riporter agytekervényeiben a hagyományos előítéletek, melyeket történelmi és pedagógiai tanulmányok során halmozott fel Bethlen Istvánnak a népoktatás fejlesztésében kétségtelenül eredményes kultuszminiszteréről, aki a felső népiskolai oktatást és a polgári iskolát megvalósította. Klebelsberg következetes antiliberális volt, sküdt ellenfele Jászi Oszkárnak, Kemény Gábornak, a szociáldemokratáknak. Klebelsberg kulturpolitikájának hajtóereje pedig a nemzeti felsőbbrendűség és a reviziós gondolat: csak felvilágosult lép szerezheti vissza az elszakított területeket.

Csakhogy Szathmáry nem Klebelsberg ideológiája érdekli, eredeti forásokat idéz céduláiról: az egykori államtitkár, majd miniszter parlamenti beszédeit, cikkeit előadásait, melyekből a nemzeti tudomány és kulturafejlesztés megszállottjának képe rajzolódik ki, aki „könyörögve kéri" az ellenzéket a parlamentben, higyjék el az urak, iskola- és tudományfejlesztési elképzeléseinek egyáltalán nem pártérdek a mozgatóereje.

Mi fontos a ma számára Klebelsberg Kuno gróf művelődéspolitikai nézeteiből? Például ez, 1922-ből:

„A természettudományi kutatás és tanítás fellendítésére nagy akcióra van szükség, amely azonban csak abban az esetben vezet célra, ha jól megállapított program szerint tervszerűen lépünk munkához. Nekünk, magyaroknak az utóbbi évtizedekben egyik fő hibánk hogy nemigen tudjuk a kérdéseket a maguk nagy összefüggésében áttekinteni, hanem majdnem önkényesen kiragadunk egy-egy kérdést, amely divatba jő ...Szervesprogramot kell felállítanunk... amit pénzügyi erőnkhöz képest egymásután fokozatosan megvalósítunk, harmonikus egységgé egészüljön ki."

Klebelsberg ezt a programot a természettudományi kongresszus ajánlása alapján munkálta ki, mert tisztában volt vele, hogy egyedül semmire se képes - fűzi a szöveghez a kommentárt Szathmáry Eörs. - Financiális kényszerek persze mindig léteztek, és hatottak a kulturpolitikára, de a pénzügyminisztériumo nem szabad azonosítani a kultuszminisztériumnal, és fordítva. Következésképpen a kultuszminiszternek nem az a dolga, hogy a pénzügyminiszérium diktátumához alkalmazkodva kíséreljen meg túlélési stratégiát kidolgozni, vagy ilyen taktikán törni a fejét, neki egy kultúrpolitikai koncepció kidolgozása a feladata. Megkülönböztethető persze maximális, középtávú és minimális program. A kuturpolitikus azonban akár a jó autóvezető, messzi előre tekintsen, s a távoli cél legyen figyelme központjában, mert a közelieket magától értetődően amúgy is észreveszi. Tehát a maximális program kerüljön első helyre, és ehhez biztosítsuk a pénzügyi forrásokat. A jelen és jövő trendjeit kifürkészni képes, arra építőkoncepció nélkül semmire sem megyünk. Ezt tudta a bethleni konszolidáció kultuszminisztere. S ezen országos koncepció jegyében történtek Klebelsberg nagy alapításai is a levéltáraktól kezdve a tihanyi biológiai kutatóintézeten át a pécs és a szegedi egyetemig, mert a pozsonyi és a kolozsvári egyetemet elcsatolták és az egyetem értékeit át kellett menteni. Ő pedig néhány nagy egyetemre próbálta menteni a szellemi elitet. Igyérvelt:

„Végzetes kár lenne, ha egy rosszul alkalmazott takarékossági dühnek áldozatául esnének a magyar iskolák. A kultusztárca létszámcsökkentése nem lehet iskolarombolás. Én a közigazgatás egyszerűsítése, az adminisztratív személyzet apasztása és különösen a tultengő központnak a leépítése révén remélem [illegible] kat a számokat megnyerni, amelyekre a kultusztárca apasztásánál szükség van."

Klebelsberg 1926-ban, a konszolidációt követő évek elején, amikor még nem érte el a világválság Magyarországot, már tudja, beérhetnek erőfeszítéseinek első gyümölcsei, és stratégiát vált:

„Eddig kulturpolitikai téren is csak mentésről lehetett szó; meg kellett akadályozni, hogy a tanítómunka folytonossága megakadjon, és a pénzügyi kishitűség önfeledt pillanatában könnyelműen meg ne szüntessük intézményeinket, melyek nélkülözhetetlen életszervei a magyar művelődésnek..."

S most már fejleszt, de takarékosan:

„A pénzügyminiszter úr minden barátság mellett is a legkényelmetlenebb miniszternek szokott engem nevezni. De ha egyfelől folyvást kérek is összegeket közoktatásügyi célra, másfelől viszont kötelességemnek tartom azt, hogy az ország mai pénzügyi helyzetére való tekintettel a kiadásokat számottevően csökkentsem." Hogyan? „Az egyik mód a központi adminisztráció számottevő csökkentése...s ősszel jönni fogok egy decentralizációs törvényjavaslattal, amely a kultuszminisztérium létszámát még tovább csökkenti."

Egyszercsak lóóugrás következik a művelődéspolitikai elmélkedés sakktábláján. Klebelsbergtől egy másik nagy kultuszminiszterhez, Trefort Ágostonhoz írt Eötvös Loránd-levél gondolatait hüvelyezi ki Szathmáry, s kapcsolja azokat A minőség forradalmához, amelyben Németh László reménykedett, valamint a „tömegek lázadása" ellen tiltakozó Ortegához. Így vitatkozgatunk el jó társaságban a parlagi bankárszemlélettel, amely a hallgatók és tanáraik arányát mechanikusan kívánja módosítani:

– Az IMF-nek az a módszere, hogy vesz egy teljesen átlagos amerikai egyetemet, mondjuk a fiktív dél-dakotai átlagegyetemet, ott megnézi, milyen a hallgató-diák arány és akkor ezt az arányt óhajtja oktrojálni a magyar oktatás egészére. Holott mást kellene megnézni: milyen az eloszlás az amerikai egyetemeken. Ha például a Harvard egyetem arányait vennénk figyelembe, rögtön kiderülne, hogy a kvalitás együttjár a viszonylag sok tanár és viszonylag kevés diák arányával. El lehet fogadni persze, hogy nem indokolt minden felsőoktatási intézményben Harvard-i szintű oktatást megvalósítani. De kell lennie néhány kitűntetett elit egyetemnek. Szükség van olyan intézményekre, amelyek követésre méltó mintákat tudnak adni. Ha ezek a szellemi végvárak romlásnak indulnak, akkor az az egész egyetemi hálózat végveszélyét jelenti.

De ha ez elitképzést figyelmen kívül hagyjuk, akkor az egész alkotó értelmiségről mondunk le, s ezzel a nemzet jövőjéről, mert átlagos, elszürkített egyetem nem képes alkotó szellemiségű értelmiség képzésére.

Klebelsberg elutasította az „elit vagy népiskolai képzés" alternatíváját. Idézzünk csak ismét az 1926-os nagy parlamenti beszédéből:

„...egy más formulát állítok, hogy t.i. népművelés és magas kutura egyaránt. Mert amint a népoktatást, a polgári oktatást emelni akarom, éppen annyira kell hangsúlyoznom azt, hogy egy nemzetnek, hogy prosperálni tudjon, szüksége van háromnégyezer európai színvonalú szakemberre, mert különben hasztalan beruházásokra nagy összeget fordítanunk, az ilyen emberek hiányozni fognak.„

A minőség tisztelete hagyománya volt a nagy magyar oktatáspolitikusoknak. Erre Eötvös Loránd is intette a hivatalban lévő kultuszminisztert, Trefortot, akinek volt füle a hallásra -folytatja Szathmáry. - A minőség kritériuma az oktatás és a kutatás együttes jelenléte. Következésképpen az elit egyetemen viszonylag sok oktatóra van szükség, ugyanis eltérően a közoktatásban fogalkoztatott tanároktól, akik éjt nappallá téve, mintegy üzemszerűen tanítanak, az egyetemi tanár oktatási hátterének felépítéséhez szüksége van bizonyos számú munkaórára, amikor azonban órákat, szemináriumokat nem tart. Emiatt a hallgató-oktató arány az IMF szemszögéből nézve romlani fog. Ebben érdemes figyelni a nyugati tapasztalatot ; kiírnak pályázatot nyugaton olyan professzori állásra is, amelynek hirdetésében közlik, hogy mentesítik a pályázót az oktatási kötelezettség alól. A nem tanító tanár fogalma persze első hallásra fából vaskarikának tetszik, de nem az; az egyetemeknek ugyanis érdeke, hogy olyan személyeket is a felsőoktatás szolgálatába állítsanak, akik - az egyedfejlődés biológiájának szótárából vett kifejezésével élve - organizátor centrumként képesek működni. A jeles embriológustól, Speermanntól eredő kifejezés arra vonatkozik, hogy az egyedfejlődés során megfigyelhető a fejlődő embrión egyes részek organizátori szerepe: ők irányítják más területek fejlődését, és ha e centrumokat sebészi eszközzel eltávolítják, a fejlődés megáll. Nos, az iskolateremtő professzorok - ilyen nagy tanítómester volt például Szentgyörgyi Albert - kisugárzása, jelenléte elengedhetetlen, mert ők inspirálják a többi oktatót, s alkalomszerűen elő is adnak, csak nem kötelezhetők rá.

Igazság van abban is, hogy az egyetemi szabályzatokat lehet módosítgatni, de végtére az intézmény személyi összetétele fontos igazán. Ennek az intelemnek meghallására Trefort Ágoston nagy utódainak, például Klebelsbergnek, volt füle. Elfogadván azt a véleményt, hogy a tanszékeket is célszerű nagy iskolaalapító egyéniségekre építeni, nem pedig fordítva. Vannak olyan egyéniségek az egyetemeken, akik nagy oktatók és nagy kutatók egy személyben. De ez a ritkább, mert a tanár és a kutató képességei nem azonosak, a tanszékekeken azonban, az intézetekben mindkettőnek: a kiemelkedő kutatónak és a nagyformátumú oktatónak is jelen kell lennie. Ez a minőség kritériuma. Hozzáteszem, nem érdemes minden felsőoktatási intézménynek a Harvard egyetemet mintául választania. De ha az ellenkezője történik - s ennek megvan a veszélye -, s egy kalapba rakjuk a minisztériumban valamennyi főiskolát és egyetemet, akkor már öt év mulva érezni fogjuk a károkat, s ötven év múlva bekövetkezik a szellemi degradálódás, a nemzeti tragédia. Hát ezért nem kell beleesni a tanár-diák arány szolgai méricskélésének vétkébe. Végül figyeljük, mi volt Klebelsberg tehetségmentő programjának lényege, amit még 1917-ben, a háború idején a forradalmak előtt munkált ki, s később igyekezett megvalósítani, immár miniszterként:

„Szegény nemzet vagyunk. Különösen középosztályunk helyzete ... kevés ifjúnak jut osztályrészül, hogy a szép egyetemi éveket zavartalanul és egészen tanulmányainak szentelhesse. Még kisebb azoknak a szerencséseknek a száma, akik egyetemi tanulmányaik befejezte, vizsgálataik letétele után néhány évet továbbképzésre fordíthatnak. Szerény, de tisztes megélhetést adó ösztöndíjakra, ingyenes kollégiumi és intézeti helyekre tanulmányúti megbízásokra van szükség, hogy mutatkozó tudományos hajlam és kutató ész számára gondtalan munkaidőt biztosíthassunk... Az a nemzet, amely nem képes tehetséges fiainak kifejlődését biztosítani és őket a megfelelő helyre állítani, az a középszerűség kezén elsorvad. Kényelmes optimizmus azt állítani, hogy az igazi tehetség magának úgyis utat tör..."

Itt voltaképpen abba is hagyhatjuk- csukja össze jegyzeteit Szathmáry. - Nehéz e téren bármit hozzátenni Klebelsberg elgondolásaihoz.

„Sorosra nem a Quantum Fund, hanem az alapítványok

a képzőművészetnek érzelme.

mélyeit tükrözi, hanem a dolgozók által kifejtett

vile attiva (aktív civil társadalom) fogalmából táplálkozik. A

XLIX. évfolyam, 135. szám 1993. június 12., szombat Ára: 14,80 Ft.

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

BORSOD - ABAÚJ - ZEMPLÉN FÜGGETLEN NAPILAPJA

„Leváltani a koalíciót"

Bár listavezetőnk még valóban nincs, nyilvánvaló a hierarchia: ebben a pillanatban mint a párt elnöke, én vagyok a listavezető. (4. oldal)

Ki gurítja a hordót...

Nagyon szerettem volna a hidat. Húsz esztendeig itt dolgoztam a Bodrogközben, szinte személyes ismerősöm mindenki. (7. oldal)

Nem térkép e táj

Ezúttal is egy dél-borsodi mikrokörzet felfedezésére invitáljuk az Olvasót. A Sályi patak mellé, ahová két ősi lakóhely települt. (9. oldal)

A Malév vezetői a sztrájkról

Budapest (MTI) – Rendkívül rendezett módon zajlott le a Malév-dolgozók péntek reggeli 105 perces figyelmeztető sztrájkja – erről a Malév Rt. vezetése tájékoztatta az MTI-t. Mint a sajtóközlemény megállapítja: a sztrájk megkezdése előtt minden járat a menetrendnek megfelelően indult el, a késésre ítélt gépeket a földi személyzet a negyed tíz utáni indulásra előkészítette. Ennek köszönhetően a munkabeszüntetés végeztével nem volt akadálya a forgalom azonnali megindulásának. A figyelmeztető akcióban a közlemény szerint a dolgozók 54 százaléka – munkahelyenként eltérő arányban – vett részt.

Kelet–nyugati konferencia

Budapest (MTI) – Új típusú gazdasági együttműködés kiépítését tartják szükségesnek a nyugati szakértők a kelet-európai országok és az Európai Gazdasági Közösség országai között. Ezt a véleményt Jean-Pierre Pagé, a francia Külkereskedelmi Minisztérium Megfigyelő és Előrejelző Központjának igazgatója forgalmazta meg egy pénteken Budapesten tartott sajtótájékoztatón. A szervezők arról a kétnapos nemzetközi gazdasági konferenciáról informálták az újságírókat, amely hétfőn kezdődik a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen. A tanácskozásra tíz európai országból mintegy száz neves gazdasági szakembert, politikust és közéleti személyiséget várnak.

Gyógyszer-áfára nincs fedezet

Budapest (MTI) – A gyógyszerek 10 százalékos áfa-kötelezettségének bevezetése – amennyiben azt a parlament elfogadja – a lakossági gyógyszerkiadásokat 10 százalékkal, összegszerűen mintegy 1,5 milliárd forinttal növeli. A gyógyszerek árához adott társadalombiztosítási támogatás után – a tervezet szerint – a biztosítónak nem kell áfát fizetnie.

Baranyai Géza, a TB Főigazgatóság sajtófőnöke hangsúlyozta, hogy a kórházi gyógyszerköltségeket teljes mértékben a társadalombiztosítás viseli, s a kórházak jelenleg is nagyon szűkös költségvetésében a gyógyszer-áfa befizetésére nincs fedezet.

Külföldiek az ügynökségen

Budapest (MTI) – Az Állami Vagyonügynökségnél több tanácsadó is közreműködik, de segítségüket csak az előkészítő szakaszban veszik igénybe a döntések meghozatalában nincs szerepük – mondotta Pongrácz Tibor privatizációs államtitkár azon a sajtótájékoztatón, amelyen pénteken az ÁVÜ épületében tartottak. Azért hívták össze a sajtó képviselőit, hogy az ÁVÜ-nél tevékenykedő tanácsadók munkáját ismertessék.

Októbertől új áfa-kulcsok

A kormány elfogadta a törvénymódosítás tervezetét

Budapest (MTI) – Elfogadta a kormány az áfa-törvény módosításáról szóló előterjesztést. Évközi intézkedésként az általános forgalmi adó 6 százalékos kulcsának 10 százalékra való emelését, valamint a gyógyszerek és a lakossági felhasználású villamos energia kedvezményes sávba sorolásával a nulla-kulcs megszüntetését javasolja az Országgyűlésnek – jelentették be a pénteki kormányszóvivői tájékoztatón.

A változtatásokat – miként Bártfai Béla helyettes pénzügyminisztériumi államtitkár elmondta – október elsejei határidővel léptetnék életbe, ám a kormány arra is felkészült, hogy képviselői módosítói indítvány esetén már augusztustól bevezesse az új áfa-kulcsot. Az adóemelés a termékek 40-50 százalékát, ezen belül is az alapvető fogyasztási cikkeket és szolgáltatásokat érinti, a fogyasztási adószintet 1,8 százalékkal emeli. Az intézkedés teljes eszmei árhatása 3,5-4 százalékra tehető. Az áfa-kulcs megváltoztatásával éves szinten mintegy 38 milliárd forint többletbevételhez jutna az államháztartás.

A kormány a többletkiadások ellensúlyozására bizonyos körben kompenzációt nyújtana a lakosságnak. Amennyiben az októbertől módosulnak az adószabályok, akkor 3 milliárd, ha pedig augusztustól, akkor 5,5 milliárd forintot szán e célra. Az elképzelések szerint a 10 ezer forint alatti, illetve a 10-15 ezer forint közötti bruttó keresetűek és nyugdíjasok, valamint a munkanélküli gyermekes családok kapnának jövedelem-kiegészítő pótlékot. Egy bizonyos jövedelemhatárig teljes, afölött csökkenő mértékű ellentételezést terveznek. Ezt az összeget nem terhelné társadalombiztosítási járulék, sem pedig személyi jövedelemadó. A kompenzálás mikéntjéről a kormány három változatot terjeszt az Országgyűlés és az Érdekegyeztető Tanács elé. Az ÉT június 27-ei ülésén foglalkozik e témával.

Széchenyi szobra Miskolcon

Melocco alkotásának makettje megtekinthető a belvárosban

Miskolc (ÉM) – Az a gondolat, hogy elkészüljön „a legnagyobb magyar" köztéri szobra és méltó helyet kapjon a város központjában, már évekkel ezelőtt dédelgetett álma volt az akkori városatyáknak – mondta tegnap délelőtt a miskolci Városházán Csoba Tamás polgármester azon a sajtótájékoztatón, amelyet a Széchenyi Istvánról mintázandó szobor makettjének bemutatására rendeztek. Az alkotási folyamat záró akkordjaként emlegetett, ünnepélyes eseményen a szakértők és a város vezetői társaságában megtisztelte a sajtó képviselőit jelenlétével Melocco Miklós szobrászművész, akit az elmúlt év elején kért fel a város a szobor megmintázására.

Az alkotás makettje (amely megtekinthető az IBUSZ Széchenyi utcai kirakatában) hű képet ad arról, hogy a művész a várost közelebbről megismerve, eredetileg is ebbe a környezetbe képzelte el alkotását. Nem csupán egy szobor lesz ez, hanem önálló építmény, egy körplasztika, amely egyedülálló teret nyújt a figurának. A kompozíció fókuszában lévő arc sugározza a személyiség nagyságát.

A mintegy 7 méter magas, fehéren világító, különleges bolgár mészkőből elkészítendő szószéken (mely a megfelelő megvilágításban a márvány hatását idézi) áll majd a bronz figura, amely másfélszeres életnagyságú lesz. Széchenyi idős korában, látnoki tekintettel és erre utaló előrenyújtott kézzel ábrázolja a művész, aki minderről ezt vallja: – Ma, több mint egy évszázaddal a halála után Széchenyi gondolatiságot kell kifejeznie a kompozíciónak. Életművét, alkotásait – az épületeket, a Lánchidat – nehéz lenne szoborban láttatni. Ha elolvassuk a naplóját, a gondolatait, akkor rádöbbenünk: a tanító, az okosan beszélő ember szavait kell trónra emelnünk.

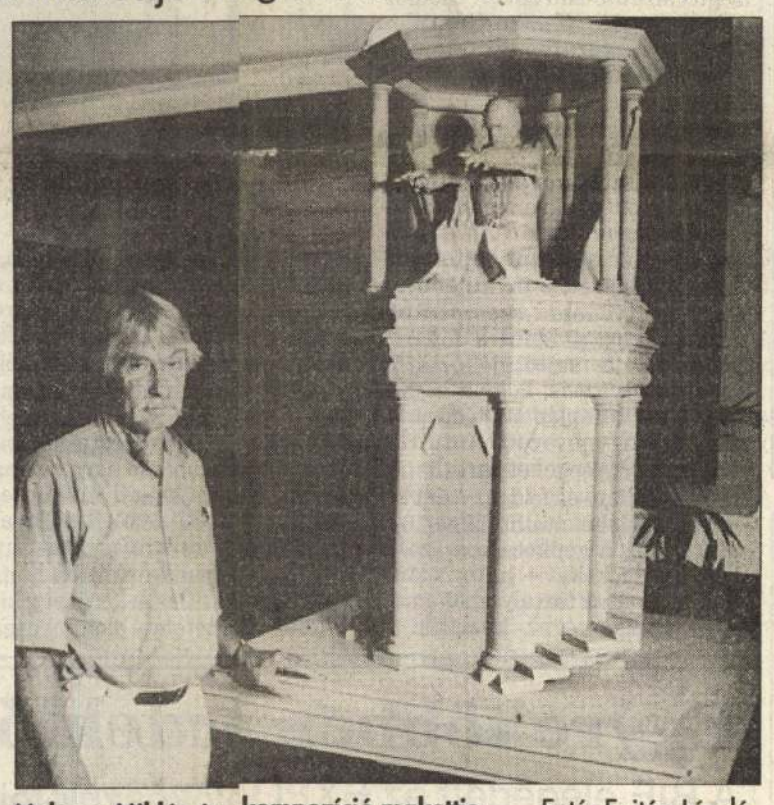

Melocco Miklós és a kompozíció makettje Fotó: Fojtán László

Nyugat és Kelet Boszniáról

A NATO és a volt VSZ külügyminisztereinek megbeszélése

Athén (MTI) – Pénteken Athénben megkezdte munkáját az Észak-atlanti Együttműködési Tanács (ÉaET) egynapos ülése, amelyen a NATO-tagországok mellett részt vesznek a volt Varsói Szerződés egykori tag- illetve utódállamainak külügyminiszterei is. Harmincnyolc ország képviselői között jelen van a tanácskozáson Jeszenszky Géza magyar külügyminiszter. Az ÉaET ülésén, hasonlóan az Észak-atlanti Tanács csütörtöki egynapos üléséhez, az egyik fő téma a volt Jugoszláviában dúló konfliktus, a boszniai öldöklés. A NATO országainak külügyminiszterei – mint azt Warren Christopher amerikai külügyminiszter is kijelentette – véleményt cserélnek kelet-európai kollégáikkal arról csütörtöki döntésről, amelynek értelmében a NATO légi védőernyőt von a Boszniába telepítendő ENSZ-csapatok fölé.

Napirendre kerülnek a Jugoszláviával szemben embargó szigorú betartásának a kérdései is. Az amerikai külügyminiszter Athénban kifejtette, hogy az Egyesült Államok itart álláspontja mellett, amely szerint Szerbiát és Montenegrót mindaddig el kell szigetelni a nemzetközi közösségtől, amíg meg nem felelnek az ENSZ támasztotta követelményeknek. Az athéni ülésen szó lesz a Kelet-Európát sújtó regionális válságokról, a volt Szovjetunióban kirobbant fegyveres viszályokról, a válságok kezeléséről és megelőzéséről, globális nemzetközi kérdésekről a fegyverzetkorlátozás és a leszerelés problémáiról.

A külügyminiszterek kifejtették, hogy a NATO támogatja azokat a törekvéseket, amelyek a volt szovjet atomfegyverek gyors és biztonságos megsemmisítését célozzák. Az ÉaET ülésének idején kétoldalú találkozókat is tartanak, így a magyar külügyminiszter is megbeszéléseket folytat több kollégájával.

KOMMENTÁR

Prostik

GYARMATI BÉLA

Úgy látszik, a prostitúció is szezonális téma – az utóbbi napokban kétszer is nyilatkozott erről a bűnről, ami már nem bűn, az illetékes rendőrtiszt. A derűs deklarációk nekem is eszembe juttattak egy bizarr gyermekkori élményt. Öreg rokont látogattunk a szegedi klinika-városban, s én elcsámborogtam a családtól. Egyszerre a bőrgyógyászaton találtam magam, a rosszlányok között. A szokásos orvosi vizsgálat napja volt; hajdan tudniillik úgy érvényesítették a bárcákat, mint most a jogosítványainkat. Mindezt apám magyarázta meg, kicsit körülményesen, miközben többször kezet kellett mosnom.

A dolog jelképes; mi mindig mostuk kezeinket, ha szóbakerült a prostitúció. Hát ennek vége. Most már a lányok szabadon futhatnak, csak a futtatóikkal szemben járnak el. Ez úgy is felfogható, hogy az utcaleányok, az éjjeli pillangók, a kéjhölgyek, a sarkcsillagok, a félvilági nők, a kokottok, a szajhák, a láp virágai bizonyos szociális védelmet élveznek. Elégedjünk meg annyival, hogy a dolognak nincs különösebb társadalmi veszélye. Különösen Miskolcon nincs. A rendőrtiszt „alkalmi bedolgozókat" említ, akik: „csupán konyhapénz kiegészítés gyanánt kötik össze a kellemest a hasznossal."

Itt kénytelen vagyok egy kicsit megállni. Nem csak azért, mert a szakma és a szakmai irodalom egyáltalán nem tartja kellemesnek ezt a foglalkozást (lásd az ókori Róma kurtizánjainak megnyilatkozásait), hanem azért is, mert a konyhapénzről nekem mindig eszembe jut a család is. Öreg szülő, munkanélküli férj, gyerekek. De ne féltsük őket, mert anyuka előteremti a konyhapénzt... Egyáltalán, legyünk optimisták. Nálunk soha nincs válság, csak „válság-jelenségek" vannak. Nincs tetű, csak serke – hogy a klasszikusokat idézzem. Nincs bárca, nincs orvosi vizsgálat. A prostitúció viszont egyre terjed – és már nemcsak a rosszlányok művelik.

Átalakul a tb szervezete

Budapest (MTI) – A kormány döntése értelmében június 12-én megszűnik az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság. Az OTF helyett ezt követően két intézmény, az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság (ONYF) és az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (OEP) látja el a társadalombiztosítással összefüggő igazgatási feladatokat. A június 9-én kelt kormányrendelet alapján az ONYF a nyugdíj-, míg az OEP az egészségbiztosítással összefüggő teendőket látja el. Ez utóbbi tevékenysége ezen kívül kiterjed a családi pótlék, a gyes és a várandósági pótlék megállapítására is. A világbanki projektből adódó feladatok ellátására az OEP keretében önálló szolgáltató szervezet jön létre. A pénzügyi és számviteli tevékenységet a két szervezet technikailag ugyan közösen, de az OEP keretében látja el. A két önkormányzat létrejöttét követően – vagyis június 18-ától – az ONYF és az OEP az önkormányzatok központi hivatali szerveiként működik tovább.

Központi segély az aszály ellen

Budapest (MTI) – A várható aszálykárok megelőzése, illetve enyhítése érdekében, valamint a mezőgazdaság egyre növekvő jövedelmezőségi és likviditási gondjainak csökkentésére számos intézkedést hozott a kormány – közölte a továbbiakban Juhász Judit szóvivő. Eszerint a költségvetés megtéríti az öntözővizet felhasználó gazdálkodók vízszolgálati díjának egy részét. Az agrárgazdálkodók a tavalyival azonos módon az őszi mezőgazdasági munkákhoz felvett hiteleik után 10 százalékpontos kamattámogatást kapnak. Azok a termelők, akiket az aszály miatt ért kár, utólagos elszámolással további 10 százalékpontos kamattámogatásban részesülnek. Az állam garanciát vállal továbbá az idei őszi búza és őszi árpa vetéséhez szükséges anyagokra felvett – hektáronként legfeljebb 10 ezer forint – hitelösszeg 70 százalékára.

Hektáronként 1500 forint közvetlen támogatást nyújt az őszi vetésű gabonafélék vetéséhez vásárolt minőségi vetőmag, műtrágya, növényvédő- és gyomírtó szer, valamint gázolaj után. A gázolajárak jelentős emelkedése miatt a mezőgazdasági területek műveléséhez kötődő, művelési áganként maximált gázolajmennyiségre vonatkozó támogatást a jelenlegi literenkénti 7,40 forintról 11,20 forintra emelte. Végül elhalasztotta az első évi földadó fizetési kötelezettség időpontját augusztus 15-éről november 15-ére.

A kormány egyúttal felkérte a jegybank elnökét, hogy biztosítson keretet a kereskedelmi bankoknak az 1990-es aszálykárok rendezését szolgáló célhiteltartozások további egyéves meghosszabbításához. Utasította a környezetvédelmi és területfejlesztési minisztert, hogy a lehető leghamarabb írjon ki pályázatot az elmaradott térségekben a mezőgazdasági földhasznosítást elősegítő támogatásra.

Szerződéskiegészítés az atomhulladékról

Budapest (MTI) – A paksi erőmű létesítésére és a fűtőelemek folyamatos beszállítására vonatkozó, a volt Szovjetunióval megkötött egyezmény kiegészítését kezdeményezi a kormány – jelentette be pénteken Juhász Judit szóvivő. – A kabinet szükségesnek tartja, hogy a szerződésbe külön passzust iktassanak be a felhasznált és kiégett fűtőelemek Oroszországba történő visszaszállításáról – ami egyébként megfelel a jelenlegi gyakorlatnak. A tárgyaló delegáció vezetésével az ipari minisztert bízták meg.

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Főszerkesztő: **Nagy Zoltán**
Főszerkesztő-helyettesek: **Hajdu Imre, Görömbölyi László, Priska Tibor**

Olvasószerkesztő: **Faragó Lajos**

Rovatvezetők: **Nagy József** (társadalompolitika), **Szarvas Dezső** (gazdaság), **Filip Gabriella** (kultúra), **Doros László** (sport), **Laczó József** (fotó)

Telefonok: Központ: 341-611, titkárság: 341-888, Rovatok: társadalompolitikai: 341-894, gazdaságpolitikai: 341-601, kulturális: 341-611 /239, sport: 341-700, fotó: 341-611/207, levelezési: 341-866
Postacím: 3501 Miskolc Pf.: 351.

Kiadja: **az Észak-Magyarország Lapkiadó Kft.** Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky u. 15. 3527,

Budapesti szerkesztőség: **Inform Stúdió, Budapest** (ISB), 1054, Budapest V., Báthory u. 7. III. em. 8. Telefon: 111-4475, 269-4064
Szerkesztőség vezető: **Dombrovszky Ádám**

Hírügynökségek: Magyar Távirati Iroda (MTI) Associated Press (AP)

Felelős kiadó: **Thomas Koch** és **Nagy József**
Ügyvezető igazgatók: **Veres Mihály** és **Horváth Ferenc**
Postacím: Miskolc, Pf.: 178. Telefon: 341-817. Telefax: 341-817.

Hirdetésfelvétel: 3532. Miskolc, Széchenyi u. 15-17. Telefon: 341-893.

Terjeszti a **Magyar Posta.** Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál /HELIR/, Budapest V., József nádor tér 1. 1900, közvetlenül, vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra. Az előfizetés díja egy hónapra 298 forint. Egy negyedévre 894 forint. Félévre 1698 forint. Egy évre 3216 forint. Az árak az áfát nem tartalmazzák. Az árus példányok ára minden nap egységesen 14,80 forint.

Index: 25 655. **ISSN 0133-0357.**

Nyomás: **Inform Stúdió Kft.,** 4002. Debrecen, Balmazújvárosi út 11. Telefon: (52) 13-101. Felelős vezető: **Szabó Tamás** ügyvezető igazgató

Terjesztési panaszaival hívja a (46) 341-611/223-as telefonszámot!

Fizetni kell – kevesebb beteg

Drasztikusan visszaesett a gyógyfürdők forgalma

Budapest (ISB – S.Z.) – Megváltozott a gyógyfürdők társadalombiztosítási támogatásának a rendszere. Az eddigi gyakorlatot – amely szerint minden szolgáltatást finanszírozott a költségvetés – egy idén februárban kelt miniszteri rendelet megszüntette, s helyébe részleges támogatási rendszert léptetett. Ez máris érzékelteti a hatását, hiszen egyes gyógyfürdőkben drasztikusan, néhol 60-70 százalékkal is visszaesett a forgalom.

Az új támogatási rendszer három kategóriát különböztet meg. A rehabilitációs kezelésre szoruló, üzemi balesetet szenvedett, vagy foglalkozási ártalom miatt megbetegedett emberek, illetve a közgyógyellátottak számára kiírt orvosi szolgáltatásokat továbbra is a társadalombiztosítás finanszírozza, de a szolgáltatások árait a tb szerződésben szabályozza az egyes gyógyfürdőkkel. A közgyógyellátottak – I-II. csoportba tartozó rokkantnyugdíjasok, alacsony jövedelműek, stb. – zöld színű gyógyfürdő-utalványt kapnak, a rehabilitációs kezelésre szorulók fé ketét, ezzel tudják igazolni, hogy nem kell fizetniük a szolgáltatásokért.

Azok, akik „állapotfenntartás" miatt utalt az orvos gyógyuszodába piros színű utalványt kapnak, amire csak fix áras tb-támogatás jár, s a térítéses árak és a támogatás mértéke közötti különbözetet meg kell fizetniük. A 18 éven aluli fiatalok gyógyúszását 45 forinttal támogatja a tb.

A miniszteri rendelet szerint csak azokkal a gyógyfürdőkkel köthet támogatási megállapodást a társadalombiztosítás, ahol legalább négyféle gyógyszolgáltatást végeznek. Az orvosok évente legfeljebb két kúrát írhatnak fel a betegeiknek, legalábbis ennyit támogat a tb.

A rendelet március 1. óta van érvényben, azóta a gyógyfürdők forgalma – különösen a fővárosban – megcsappant, mivel sokan nem tudnak fizetni a szolgáltatásokért. A tb eddig még nem kötötte meg minden gyógyfürdővel a szerződését, mert nem sikerült megegyezni a támogatott szolgáltatások áraiban.

A gyógyfürdők vezetői arra hivatkoznak, hogy a költségeik 75-80 százaléka független a forgalomtól, így azokat akkor is meg kell fizetniük, ha a vendégek száma csökken. Ezt azonban csak áremelésekkel tudnák biztosítani, amit a társadalombiztosítás már nem lenne képes finanszírozni. Az erre a célra fordítható összeg – évi 950 millió forint – ugyanannyi, mint tavaly, a költségek azonban jelentősen emelkedtek az elmúlt egy évben. Vannak ugyanakkor olyan vidéki fürdők, ahol az egy vendégre jutó szolgáltatásárak alacsonyabbak, mint amennyit a társadalombiztosítás megtéríthet.

Péntektől gázzal is autózhatunk

Országos szervizhálózat végzi az átállítást

Budapest (ISB – R.S.) – Európában már több mint harminc éve elfogadott a „gázautózás", ám hazánkban csak péntek óta lehet törvényesen propán-bután gázzal is üzemeltetni a személygépkocsikat. Minderről tegnap sajtótájékoztatón számoltak be az érdekeltek, így az Autóhíd Kft., a BR. Car Kft., a Compas Bt., a Fővárosi Gázművek, a debreceni illetőségű Gázautó-Híd Kft., a Globimpex-Autogas Kft., a Gumiflex Kft., a Mineralimpex Magyar Olaj és Gáz Rt., a Prímagáz Rt. és a Tigáz Rt.

A pénteki eseményen részt vett a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium államtitkára, Rajkai Zsolt is, aki elmondta: Magyarországon immár törvény teszi lehetővé a gázzal hajtott autók működését, s ez különösen környezetvédelmi szempontból lesz előnyös például a főváros számára. A sajtótájékoztatón megtudtuk azt is, hogy a hagyományos elv alapján működő autókat egy úgynevezett Autó-Híd '93, olasz egységeket tartalmazó propán-bután- és földgáz-szett segítségével lehet átállítani gázüzeműre, míg a gépkocsikba szerelendő palackokat – hasonlóan a töltőállomások tartályaihoz – magyarországi cégek készítik. A szettek beszerelését kizárólag szakemberek végezhetik el, s mint megtudtuk, erre egyelőre csak a debreceni Gázautó-híd Kft. országos szervizhálózata és a cég által eddig kiképzett 26 szakember vállalkozhat. A szakemberek szerint a gázzal hajtott autók károsanyag-kibocsátása harmada az egyéb üzemanyaggal működtetett autókénak, s emellett jóval olcsóbb is gázzal közlekedni. Míg benzinüzemben 7 forint 30 illetve 7 forint 50 fillérbe kerül egy kilométer megtétele – ólommentes üzemben 7 és 7,10 között, Diesel üzemben pedig 6,50 körül alakul az ár –, addig propán-bután gázzal mindössze 5 forintért, földgáz üzemben viszont még olcsóbban, 4 forintért lehet egy kilométert utazni. A gázüzemű autók hátrányai között meg kell említeni, hogy csökken a jármű csomagtere és terhelhetősége. A budapesti sajtótájékoztatóval egyidőben több töltőállomást is megnyitottak az országban: a fővárosban kettőt, míg Pilisvörösváron és Debrecenben egyet-egyet.

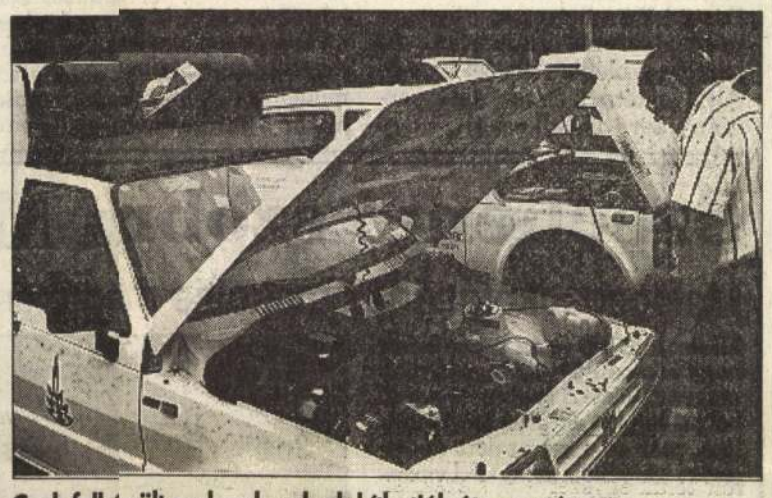

Csak felkészült szakemberek alakíthatják át az autót

Fotó: Nagy Gábor (ISB)

Egyre többen érdeklődnek

A BIE elégedett az EXPO előkészületeivel

Párizs (MTI) – A Világkiállítások Nemzetközi Irodája, a BIE elégedett a budapesti EXPO előkészületeivel. A Párizsban pénteken megtartott ülésen Ted Allen, a szervezet elnöke és Marcel Galopin, a végrehajtó bizottság elnöke beszámolt budapesti tapasztalatairól s annak a véleményének adott hangot, hogy az 1996-os világkiállítás előkészítése megfelelő ütemben halad. Barsiné Pataky Etelka, a világkiállítás kormánybiztosa, aki Kristóf Lászlóval, a főváros polgármesterének tanácsadójával és Gölöncsér József alelnökkel, a BIE magyar tagjával együtt vett részt az ülésen, tájékoztatójában elmondotta: biztosították az EXPO megrendezésének pénzügyi feltételeit és megkezdték az építéssel kapcsolatos munkákat. Kiküldték már a meghívókat is a részvételre.

A főváros ugyancsak megtette már a maga részéről a szükséges intézkedéseket, így elsősorban az infrastruktúra fejlesztését kezdték el, az M0 autópálya és a lágymányosi híd építésével. Mint a kormánybiztos az MTI tudósítójának elmondotta, az iroda tagjai igen nagy érdeklődést tanúsítottak a budapesti EXPO iránt. Külön találkozón kért felvilágosításokat például a japán küldöttség, részletes felvilágosításokat kért és kapott Dél-Korea, Hollandia, Portugália, Svédország küldöttsége és több más ország küldötte is. Aláhúzták annak fontosságát, hogy a világkiállításokkal párhuzamosan kiegészítő programokat, kell rendezni – ez is szerepel az 1996-os EXPO programjában, így az különösen hasznos tapasztalatokat hozhat a jövőbeni világkiállítások számára.

Az idén is hosszú forró nyár lesz

Az ózonhiány miatt dél körül nem ajánlatos a napozás

Budapest (ISB – D.Á.) – Az átlagosnál melegebbnek ígérkezik az idei június után a július is, de az augusztus sem lesz hűvösebb a szokásosnál. A száraz júniust kissé csapadékosabb július és egy átlagos csapadékmennyiséget hozó augusztus követi. Az Országos Meteorológiai Szolgálat előrejelzése szerint a szeptember és a november is melegebb lesz a szokásosnál, így ha bejön a prognózis, igencsak hosszú ideig lesz melegünk.

A háromnyári hónapban egyébként a következő havi középhőmérsékletet jelzi a meteorológia legnagyobb városainkban. Miskolcon júniusban 18.3, júliusban 20.4, augusztusban 19.7 fok várható átlagosan. Az agrometeorológiai helyzetértékelés szerint az elmúlt hónapok szárazságának hatását ma még nem tudjuk igazán felmérni. De könnyen elképzelhető, hogy a legszárazabb területeken visszafordíthatatlan folyamatokat idézett elő. Ugyancsak e sajtótájékoztatón tudtuk meg, hogy a magaslégköri ózonréteg károsodása sajnos most már másfél esztendeje folyamatos. (Ez az elmúlt 24 évben példa nélküli.) Így az ultraibolya-sugárzás egyre nagyobb veszélyeket hordoz. A napozást éppen ezért különösen a déli órákban mindenki kerülje.

Az ultraibolya-sugárzásra az év második felében mérőállomásokat állítanak fel Keszthelyen, Budapesten és a Kékestetőn.

Kohl kancellár Szófiában

Szófia (MTI) – Elsősorban a délszláv válság rendezési lehetőségeit vitatta meg Zselju Zselev bolgár államfővel folytatott csütörtöki tárgyalásain Helmut Kohl német kancellár, aki hivatalos látogatáson tartózkodik Bulgáriában. – Értelmetlenség lenne új határokat húzni Európában a huszadik század végén – jelentette ki Kohl, hozzátéve, hogy az agresszív nacionalizmus megélénkülése nemcsak a térséget, hanem egész Európát veszélyeztetné. Zselev hangsúlyozta azt a szófiai álláspontot, amely szerint egyetlenegy balkáni ország sem avatkozhat be a délszláv válságba, mert ez megnehezítené, sőt lehetetlenné tenné a konfliktus békés rendezését. – Ésszerű és építő politikájával Bulgária nagyban hozzájárul a konfliktus megoldásához – idézte az ITAR-TASZSZ a kancellárt, aki nagyra értékelte a békésen, s egyben következetesen bevezetett reformokat.

IMF-szigor Moszkva ellen

Washington (MTI) – A Nemzetközi Valutaalap meglepően kemény álláspontra helyezkedett Oroszországgal szemben, amikor megtagadta egy, a gazdasági reformokhoz szükséges hitelcsomag gyors folyósítását – jelentette a Reuter. Michel Camdessus, az IMF vezérigazgatója mindaddig nem hajlandó jóváhagyásra az igazgatótanács elé terjeszteni egy 1,5 milliárd dolláros hitelt, amíg Moszkva rendbe nem szedi gazdaságát. A hitel visszatartásával Camdessus nemcsak Moszkvát, hanem Washingtont is magára haragította, amely szerette volna megmutatni Moszkvának, hogy reformjai erős nemzetközi támogatást élveznek – állapította meg a Reuter.

Kína–FÁK megbeszélések

Peking (MTI) – Pekingben május 21. és június 11. között tartották meg Kína és a Független Államok Közössége – Oroszország, Kazahsztán, Kirgizisztán, Tadzsikisztán – 4 tagállama tárgyalásait arról, hogy miképpen csökkenthető a határtérségekben a katonai jelenlét. A megbeszéléseken, amelyeknek ez volt a 10. fordulója, külügyi és katonai szakértők vettek részt. Az Új-Kína hírügynökség jelentése szerint a baráti légkörben lezajlott eszmecserén bizonyos haladás értek el, de ennek lényege a közlésből nem derült ki. Megállapodás született arról, hogy a tárgyalások újabb fordulóját Moszkvában tartják. A FÁK 4 tagállamának küldöttségét fogadta Tian Zsen-pej kínai külügyminiszter-helyettes és Hsziong Kuang-kaj, a Kínai Népi Felszabadító Hadsereg vezérkari főnökének helyettese is.

Az Izvesztyija Magyarországról

Moszkva (MTI) – A „litván változat" magyarországi megismétlődésének lehetőségéről, vagyis az MSZP esetleges választási sikeréről írt budapesti jelentésében az Izvesztyija.

A moszkvai újság az MDF-en belüli szakadás kapcsán foglalkozott a magyar belpolitikával. – A forrongó Kelet-Európában Magyarország egészen a legutóbbi időkig „a nyugalom szigete volt". Most azonban úgy tűnik, változik a helyzet.

A kormányzó keresztényidemokrata koalíció magját alkotó MDF-en belüli szakadás idő előtti parlamenti választásokat eredményezhet – vélekedett az Izvesztyija.

Melocco Miklós

A KELETI ORSZÁGRÉSZBEN

Pártrokonszenvek és -ellenszenvek

A SZONDA IPSOS KÖZVÉLEMÉNYKUTATÁSA

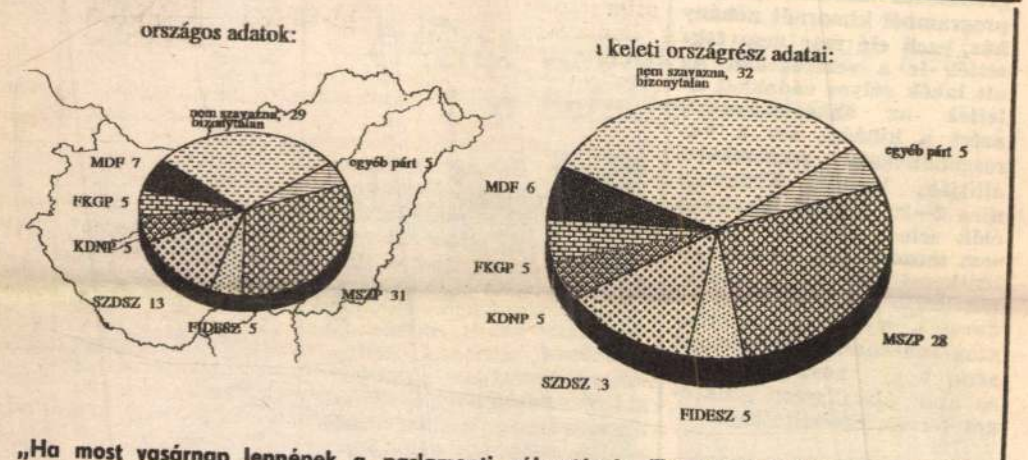

„Ha most vasárnap lennének a parlamenti választások, Ön melyik pártra nem szavazna semmiképpen sem?"

„Ha most vasárnap lennének a parlamenti választások, Ön melyik pártra szavazna?"

A keleti országrész lakosságának 68%-a tudja, hogy melyik pártot támogatná egy esetleges mostani választáson (országosan 71%). Az MSZP a megkérdezettek 28%-ának bizalmát élvezi, ez alacsonyabb az országos támogatottságnál, mégis magasan vezeti a „politikai top-listát" (országos eredménye 31%). Az SZDSZ áll a második helyen, a keleti megyék lakóinak 13%-a támogatja (az összes választópolgár tekintetében 13%-ot ér el). Az MDF mögé sorakozik fel a régió lakóinak 6%-a (országosan 7%).

A Fideszt, a FKGP-t és a KDNP-t a megkérdezettek 5—5%-a látná szívesen kormányzati pozícióban (országos viszonylatban is ugyanekkora mindhárom párt híveinek aránya).

A parlamenten kívül rekedt pártok támogatottsága együttesen 5% (az országban is), közülük egyedül a Köztársaság Párt éri el a „bűvös" 1%-ot a keleti országrészben.

Az ország ezen részében az MSZP 5%-os „veszteséget" könyvelhet el júliushoz viszonyítva. Ugyancsak kevesebben támogatják az SZDSZ-t, e párt 3%-ot vesztett egy hónap alatt. A Fidesz megítélése nem változott júliushoz képest, míg az FKGP és a KDNP 1—1%-kal javított helyzetén. Leginkább — 4%-kal — az MDF népszerűsége nőtt.

A Dunától keletre fekvő megyék polgárainak 61%-a élne választójogával (országosan 66%), ha a hét végén parlamenti választásokat tartanának. A politikailag aktív népesség, az ún. biztos szavazók 85%-a tudja, hogy ez esetben melyik pártot részesítené előnyben. 44%-a támogatná az MSZP-t (az egész ország területére vonatkozóan 47%). Az SZDSZ mögé állna 20%-uk (országos szinten 19%). 9% számít a Demokrata Fórum hívének (10% országosan), 8% szavazna az FKGP-re (8% országosan). A Fideszt segítené 6%, a KDNP-t 5% támogatná (a Fidesz esetében 5% ,a KDNP esetében 6% ebben a csoportban az országos támogatottság). A parlamenten kívüli pártok híveinek aránya 8% ebben a körben (7% országosan).

A legnagyobb ellenszenv az MDF-fel szemben mutatkozik meg, a megkérdezettek 18%-a nem szavazna e pártra (országosan is 18%). 14%-nak vannak komoly ellenérzései az FKGP-vel szemben (az országban 15%-nak). A keleti országrész polgárainak 10%-a utasítja el az MSZP-t (11%, ha az egész országot vesszük). A Fidesszel szemben 4% fejezte ki aggályait (4% országosan). Az SZDSZ és a KDNP elleni megnyilvánulások aránya 1—1% (az SZDSZ esetében 1%, a KDNP esetében 2% az országos adat).

A parlamenten kívüli pártokkal szembeni ellenérzésnek a megkérdezettek 10%-a adott hangot (országosan 14%). Ez a 10% nagy része két párt, a MIÉP és a Munkáspárt között oszlott meg, mindkettő 4—4% ellenszavazatot kapott a keleti országrész lakóitól (az ország egészében a Munkáspártot 4%, a MIÉP-et 7% nem szíveli).

(Az adatokat személyes, kérdőíves közvélemény-kutatás során, augusztus 3—19. között vették fel. A minta: 1000 ember, akik együttesen az ország 18 évesnél idősebb lakosságát képviselik, ebből 480-an a keleti országrész lakosságát reprezentálják.)

A demonstrációtól sem riadnak vissza az állásukat féltő ózdiak

Patthelyzet a foglalkoztatási társaság ügyében

Az ózdi munkások azt szeretnék, ha mindaddig megmaradna munkahelyük a foglalkoztatási társaságban, amíg új munkahelyek nem teremtődnek a városban — mondta Csoma László szakszervezeti titkár, reagálva arra, hogy konszenzusos döntés nélkül zárultak a szerdai budapesti tárgyalások a társaság jövőjéről. A kormánynak szeptember 20-ig adnak időt a kedvező döntésre, ellenkező esetben demonstrációt tartanak az ózdiak.

Az Érdekegyeztető Tanács munkaerőpiaci bizottságának tegnapi ülésének egyik legfontosabb témája az Ózdi Foglalkoztatási Kft. jövőjének meghatározása volt. Az ügyben nem született egyezség, azaz nem lehet tudni, hogy szeptember végén megszűnik-e a társaság 2 ezer dolgozójának munkahelye, avagy sem. A társaság sorsával már tavasszal is foglalkozott a bizottság, ám akkor őszre halasztották a végső szó kimondását, azzal a kitétellel, hogy a dolgozók munkaviszonyát szeptember végéig meghosszabbították.

A kormány álláspontja az, hogy a társaság dolgozóit az idén ne bocsássák el, de januártól a két évnél régebben foglalkoztatottaknak megszűnne a munkaviszonya. Decemberig átfogó munkahelyteremtő térségi program kidolgozását javasolják. Ezzel a munkavállalói oldal is egyetértett.

Elutasította azonban a foglalkoztatási társaság további fenntartását a munkaerőpiaci bizottság munkaadói oldala, mondván: ez csak látszatmegoldás, csak új vállalkozások létrehozásával lehetne megoldani a problémákat. Ráadásul a foglalkoztatási társaságban levő, valamivel több mint 2 ezer dolgozó joggalanul jutna előnyhöz munkanélküli társaival szemben.

Csoma László, az Ózdi Foglalkoztatási Kft. szakszervezeti titkára érdeklődésünkre elmondta, hogy számukra elfogadhatatlan ez az álláspont. Tegnap szövetségi ülésen alakították ki álláspontjukat, amely szerint felveszik a kapcsolatot a térség országgyűlési képviselőjével és levélben arra kérik *Horn Gyula* miniszterelnököt, hogy fogadja képviselőjüket. Azt akarják elérni, hogy mindaddig maradjon meg a foglalkoztatási társaság, amíg munkahelyek nem teremtődnek Ózdon. Abban az esetben, ha a kormány huszadikáig nem foglal kedvezően állást ebben a kérdésben, nagy demonstrációt szervezenek a fővárosban, vagy Ózdon.

Sz. B.

Négy mázsa tükörponty a csónakázótóban

A vállalkozások korát éljük. Önmagában nincs abban semmi különös, hogy az ózdi strandfürdő szomszédságában lévő, festői környezetű csónakázótavat öt esztendőre kibérelte egy ózdi vállalkozó, név szerint *Timkó József*.

Az is egészen hétköznapi eset, hogy a fennmaradás érdekében igyekszik csinosítani, szépíteni a csónakázótó környékét, például a kerítést, ahol hiányos volt, rendbe hozatta. A liget és a sziget pompázik. A vízibiciklik és a csónakok „új ruhát" kaptak festékből. Új stéget alakítottak ki. S a pecások nem kis örömére négy mázsa tükörpontyot telepítettek a tóba. A mai világban már az is érdemnek számít, ha valaki igyekszik teljesíteni a szerződésben vállalt kötelezettségeit. Ennek lehetnek egyre több tanúi az ózdi csónakázótó környékén.

Számítógép adja majd a miskolci mozijegyeket

Személyesen egy hétre, telefonon sehogy

Bíró Tibor, a Cine-Mis Kft. ügyvezető igazgatója arról tájékoztatta lapunkat, hogy szeptember 15-től mind a két miskolci nagymoziban — tehát a Kossuthban és a Békében — megváltozik a jegykiadás rendszere.

Tulajdonképpen már 12-én megkezdik az újmódi jegykiadást, de csak az elővételes jegyeket árusítják ilyenképpen. Az országban már sok helyen bevált módszerrel, számítógépes program alapján történik majd a jegykiadás. Az áttérés oka egyrészt az, hogy ez a módszer korszerűbb, gyorsabb, másrészt egyszerűbb is, mert így a mozisoknak nem kell a jegy mellett még a nyugtákkal is foglalkozniuk.

Egy hátránya van a változásnak: az, hogy megszűnik a telefonon történő előrendelés. Kárpótlásul viszont — szemben a korábbi gyakorlattal, amikor maximum három napra előre lehetett jegyet venni és csak a nagytermekbe — 15-től egy hétre nő meg az elővételi idő és a kistermek programjaira is lehet majd ilyen módon jegyet venni.

Miskolci mozis hír az is, hogy felújították a Béke előcsarnokát, hogy még az idén jókorát javul a Békében a hangminőség; akárcsak a Kossuthban, itt is dolby stereo rendszert szerelnek fel. A Kossuth moziban pedig tovább tart a már megkezdett székcsere.

Sz—

Világszínvonalú gép a Megyei Kórháznak

Radiológusok kongresszusa

Megtiszteltetés és a megyénkben praktizáló szakemberek felkészült munkájának elismerése, hogy Miskolc otthont adhatott a Magyar Radiológus Társaság tegnap megnyíló, XVII. kongresszusának. A kétévente megrendezendő kétnapos nemzetközi tanácskozásra 600 vendég jelezte vissza részvételét, közöttük Izrael, Kanada, az USA, Svédország, Dánia, Franciaország radiológusai is.

Az esemény rendezője a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház Röntgen és Izotópdiagnosztikai Intézete. A megnyitó a Nemzetközi Kereskedelmi Központ székházában volt, ahol többek között *professzor dr. Vadon Gádor*, a Magyar Radiológus Társaság elnöke, és *dr. Gyarmati János*, a kongresszus elnöke köszöntötte a résztvevőket. A vendégek a hasznos, tudományos eszmecsere mellett megtekinthették azt a nagyszerű technikai kiállítást is, ahol az érintett cégek bemutatták a radiológiában hasznosítható legkorszerűbb termékeiket, gépeiket, gyógyszereiket. Előadások és viták a következő témákban hangzottak el: gyermekradiológia, a húgyutak és mellékvese radiológiája, neuroradiológia, pajzsmirigy-mellkasi radiológia, az emlőbetegségek diagnosztikája, az emésztőrendszer diagnosztikája, sugárvédelem, radiofizika, radiotechnika.

Dr. Gyarmati János lapunkat tájékoztatta arról, hogy a radiológus szakma megyei helyzetét, állapotát tükrözi az a tény is, hogy szerdán *dr. Kovács Pál*, a népjóléti tárca vezetője másfélórás konzultációt folytatott a szakma megyei vezetőivel. Az alapműszerparkban országos szinten óriásiak a lemaradások, hisz egészében 13—15 milliárd forintot kellene fordítani arra, hogy az orvosok ne 20—30 éves gépekkel dolgozzanak. A kongresszus elnöke hangsúlyozta: megyénk kórházai nem állnak rosszul a radiológiai felszereltség terén. No persze ezt nem a számosságra értette, hanem a gépek minőségére. E terület regionális fejlesztésének a bizonyítéka annak a magnetikus rezonancia tomográfnak (MRI) a Megyei Kórházba való telepítése, amely mágneses tulajdonságok változásáról komputer segítségével alkot képet a betegségről. Ezt a gépet október végétől állítják szolgálatba a Megyei Kórházban. Így elképzelhető, hogy a miskolci és megyei radiológus szakemberek, az előadások igazán gazdag étlapjáról az MRI-vel kapcsolatos konzultációkat és megbeszéléseket választják majd.

— ma —

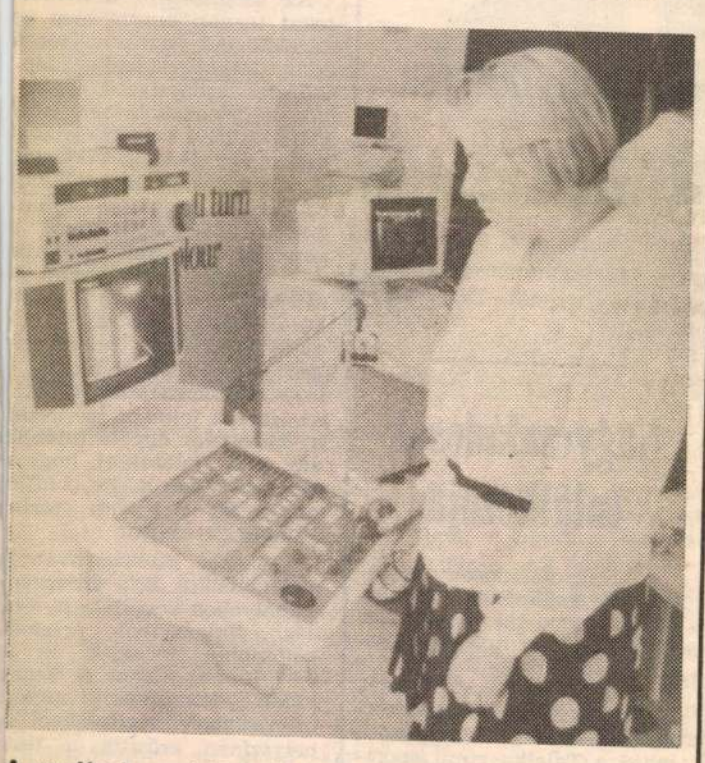

A vendégek megtekintették azt a nagyszerű technikai kiállítást is, ahol az érintett cégek bemutatták a radiológiában hasznosítható legkorszerűbb gépeiket, gyógyszereiket.

Önkormányzati képviselő fogadóórája

Skapinyecz Lajos, a 3. sz. választókerület önkormányzati képviselője értesíti Szirma lakosságát, hogy *szeptember 12-én (hétfőn) 18 órától* fogadóórát tart a Szirmai Közösségi Házban. A fogadóórára minden érdeklődőt tisztelettel vár.

KIFELEJTETTÉK A GÁZPROGRAMBÓL?

12 (martintelepi) dühös ember

Mint erről már egyik, néhány héttel ezelőtti számunkban beszámoltunk, a grandiózus martintelepi gázprogramból kimaradt néhány ház, ezek elé már nem fektették le a vezetékeket. Az ott lakók súlyos vádakkal illették az önkormányzatot azért a hibáért, ám a Városgondnokság szakemberei állítják, hogy a Kisfaludy utca 2—20. közötti házakban élők szinte a fülük botját sem mozdították, amikor jelentkezni lehetett a gázbevezetésekre és csak közel fél évvel a megadott határidő után mutattak hajlandóságot arra, hogy hozzájáruljanak az ezen útszakaszon szükséges tervek elkészítéséhez.

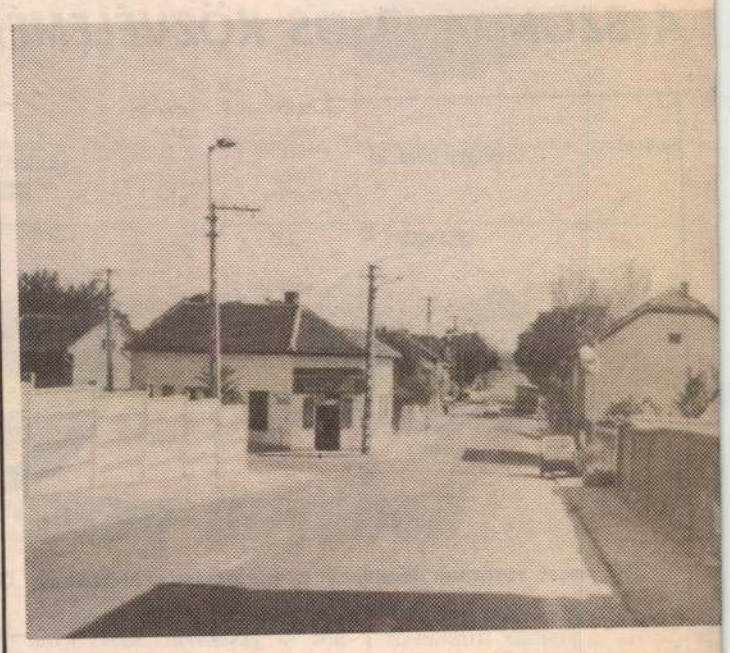

Hogy kinek a hibájából? A lakók és a Városgondnokság még nem egyezett meg, ám tény, hogy a martintelepi Kisfaludy utca néhány háza kimaradt a gázprogramból.
(Czakó Lajos felvétele)

Az ott álló 12 ingatlanban élő lakosok nemrégiben újabb dokumentumokat juttattak el szerkesztőségünkhöz, melyek alapján kitűnik, hogy ők már több, mint egy éve, 1993. június 9-én beadták jelentkezésüket, ám ennek ellenére ők — ki tudja miért — mégis kimaradtak a gázprogramból. Ezekről a dokumentumokról kérdeztük Miskolc Város Polgármesteri Hivatalának Városgondnokságának két munkatársát, *Sutóczki Istvánt*, a gázelőkészítő csoport munkatársát és *Milánkovich Ernő* csoportvezetőt. Mint lapunknak elmondták, sajnos nem csak ilyen közvetett módon érik őket vádak ezzel az üggyel kapcsolatban. Az ominózus házak lakói szinte nap, mint nap jelentkeznek és minősíthetetlen hangnemben vonják őket felelősségre a történtek miatt. Sőt azt is a fejükhöz vágták már nem egyszer, hogy bezzeg ha „megkenték" volna őket, ez biztosan nem történt volna így, és már régen saját lakásaikat is gázzal fűthetnék. A 12 kimaradt család tagjai valamilyen érthetetlen módon — hallhattuk — képtelenek elfogadni azt az igen egyszerű magyarázatot, hogy későn adták be jelentkezésüket, és mindenképpen úgy szeretnék beállítani a történteket, mintha valaki, vagy valakik szánt szándékkal akarnák megakadályozni, hogy ez az utcaszakasz gázhoz jusson.

■ ■

A történet 1992. október 28-án kezdődött, ekkor tartottak először lakossági fórumot a gázellátási programról a martintelepi Csele utcai általános iskolában. Ezen részt vettek a polgármesteri hivatal, városgondnokság, a kivitelezéshez hitelt adó pénzintézetek, valamint a terület önkormányzati képviselői. Ekkor még egyáltalán nem volt leadott jelentkezés, ez csak az első lépés volt, hogy a lakosok a terv, a program minden részletét megismerhessék. A jelentkezések első határideje 1992. decembere volt, 93. februárjában pedig már megkérték a TIGÁZ-tól a gázfelhasználási engedélyt. A lakosság képviselőinek segítségével 1992. október 28-án és november 7-én érkeztek be a jelentkezési lapok a Martintelep egész területéről, s ezekből kiderült, hogy az 1130 ingatlanból 890-nek a lakói úgy döntöttek: kérik a gázt. A Kisfaludy utca sem egy az egyben maradt ki, hiszen a 112—158 számok alól mindenki igénylőként jelentkezett. A Kisfaludy utca 2—20-ig azonban nem reagált a felhívásra, sem igenlő, sem pedig nemleges választ nem adtak arra a kérdésre, hogy akarják-e ezen a szakaszon a gázvezetékek lefektetését.

■ ■

Az 1993. nyár eleji, második lakossági fórumon még mindig nem jelentkezett senki ilyen jellegű problémával, senki sem sérelmezte, hogy az ő háza kéreime ellenére kimaradt volna a tervekből. '93. június 9-én megérkeztek ezek a késedelmes jelentkezések, ám ekkor a tervek már elkészültek, minden szükséges szakhatósági engedély megvolt, ezen változtatni már nem lehetett. Mint megtudtuk, a Városgondnokság munkatársai, amint felfedezték a jelentkezési lapok hiányosságait, személyesen mentek ki 1993. februárjában—márciusában a „néma" házakhoz, hogy külön szórólapokkal, értesítő cédulákkal hívják fel az azokban élők figyelmét arra, hogy ha gázt akarnak, jelentkezzenek. Sajnos erre is csak hónapok múlva érkeztek meg a válaszok, és volt, aki kerek-perec kijelentette, esze ágában sincs bevezettetni a gázt, továbbra is szénnel fűt.

A szakemberek enyhén szólva valószínűtlennek tartják — hallhattuk — hogy egy ilyen jól behatárolható területen, mint a Martintelep, több, mint ezer ember részt vesz valamiben, egy olyan házsor pedig, amelynek sarkánál már földmunkák folynak, semmit sem tud az egészről. Mindenesetre erre a néhány házra is készülőben vannak a gázvezetési tervek, ám ezek idén már szinte biztos, hogy nem valósulnak meg.

B. G. O.

A KDNP megyei kampánytanácsa

A Kereszténydemokrata Néppárt Borsod-A.-Z. megyei elnöksége szeptember 7-én tartott ülésén megvitatta az elkövetkezendő önkormányzati választásokkal kapcsolatos feladatokat. A megyei elnökség megbízta *Gróf Lajost* a sajtóreferensi teendőkkel, aki a médiákkal tartja a kapcsolatot. Megalakult a megyei kampánytanács is, melynek vezetője *Érsek Barna* lett.

Országgyűlési képviselő fogadóórája

A 8. sz. választókerület országgyűlési képviselője, *Vargáné Kerékgyártó Ildikó* szeptember 10-én 10 órakor Nyomáron részt vesz a gázvezeték elkészültére szervezett ünnepségen és fáklyagyújtáson, majd ezt követően fogadóórát tart a nyomári állampolgárok számára a polgármesteri hivatalban.

Nagycsaládosok találkozója

A Nagycsaládosok Országos Egyesületének tiszaújvárosi csoportja szeptember 13-án, kedden a Városi Családsegítő Központban tartja következő összejövetelét. Kedvezményes tisztítószervásár lesz 16—17 óra között, majd a Találka című sportvasárnappal kapcsolatban tartanak megbeszélést az egyesületi tagok.

KÚTALAPOKON ÁLL MAJD SZÉCHENYI

Bronz „vállízületek"

Melocco Miklós Széchenyi-szobra máris jelentős előtörténettel rendelkezik Miskolcon: mint minden szokatlan köztéri szobor, ez is felkavarta kissé a kedélyeket. Mint ismeretes, a közszemlére kitett szobor segítségével végzett közvélemény-kutatás eredményét a művész végül figyelembe vette, megváltoztatta az alak kifogásolt kéztartását, és a szobrot felülről díszítő kupola is nyitottabb lesz.

Az alépítményi munkálatokat tegnap kezdte meg az Északközmű Kft. A téren eddig látható sokszögű lépcsőzetes járdaszigetet elbontják, a díszburkolatban körbefutó sárga szegélykövekig. Amint azt *Gedeon Miklóstól*, a polgármesteri hivatal szobor-üggyel foglalkozó munkatársától megtudtuk, a nagyméretű munkagödörbe — a mű nagy súlya miatt — mélyre nyúló, úgynevezett kútalapokat helyeznek el, majd (várhatóan a hét végén) visszatöltik a földet.

A kútalapokra épül majd a vasbeton felmenő szerkezet, a kupolával együtt (utóbbit úgy kell kialakítani, hogy a szobrot oldalról be tudják tenni.) Ez a tervek szerint október 21-én lesz.

A szobor Pilisszentivánon, a Klasszikus Kft. kőfaragóműhelyében készül: a 20 tonnás, Bulgáriából érkezett kőtömbből faragják ki a 6—7 tonnás alakot (a kezek külön készülnek, azokat bronzcsapok segítségével a helyszínen erősítik a testhez). Ugyanez a cég végzi majd a mű teljes burkolás munkáját is.

A maketthez képest megváltozik a szobor kéztartása.

A szobor a tér közepétől kicsit balra került, a tér alatt húzódó szennyvízvezeték miatt, így csak egy elektromos kábelt kellett kiváltani. A téren eddig álló kandelábert készítője, *Litwin József* leszerelte és elszállította; hamarosan még egy készül belőle, és két kandeláber áll majd szimmetrikus elrendezésben a szobor két oldalán.

Mint ismeretes, a mozgáskorlátozottak nevében *Iglói Gyula* lapunk hasábjain többször szót emelt: az új, nyolcszögletű, a burkolatból kiemelkedő részt most úgy alakítják ki, hogy a szobor és a villamospálya között elegendően széles hely maradjon a rokkantkocsival közlekedők számára.

Kájé

Acélipar állami támogatás nélkül elképzelhetetlen

Borsodiak a Horn-delegációval Bécsben

Ötletek vannak, de pénz kell a befektetésekhez

Három borsodi acélipari szakember, Varga Sándor, Szőke Tibor és Vaktor Elemér is tagja volt a szeptember 7-én Horn Gyula vezetésével Bécsben tárgyaló magyar kormányküldöttségnek. A dr. Franz Vranitzky osztrák kancellár kezdeményezésére megtartott konferencia legfontosabb témája Magyarország gazdaságának támogatása az ipar és az infrastruktúra területén. Vaktor Elemért, a December 4. Drótművek vezérigazgatóját kértük meg: összegezze a villámlátogatás tapasztalatait.

Vaktor Elemér, a December 4. Drótművek vezérigazgatója két vezetőtársával volt tagja a Horn-küldöttségnek.

— Maga *Vranitzky* nyitotta meg a konferenciát, a napi sajtóból már ismert a találkozó lényege. Az megjegyzendő, hogy a kancellár úr nagyon pozitívan értékelte az osztrák—magyar kapcsolatokat. Elmondta, hogy ő maga beszélt az olasz, a finn és a német kormányfőkkel Magyarország érdekében. A dolognak az a lényege, hogy Ausztria január 1-jétől az EK-hoz tartozik, és szeretné, ha segíthetne hazánknak is. Mint arról a lapok írtak, a politikai feltételek már adottak, ám a gazdaságiak még nem.

A feltételek között elhangzott az is, hogy modernizálni kellene az ipart. Ez az, ahol lényegében a borsodi régió ügye is kapcsolódott a konferenciához.

— Az érintett négy témakörből az egyik pont a borsodi kohászat modernizálását érinti, amely iránt lényegében aktívan érdeklődnek osztrák cégek, gondoljunk csak a Voest Alpine-ra. Elhangzott egy nagyon fontos mondat osztrák szakemberek részéről: az alapanyagipart, az acélipart anélkül nem lehet fenntartani, hogy állami támogatást ne kapna. Persze a piacgazdaságot nem szabad figyelmen kívül hagyni. Az ipari fejlesztések területén az osztrákok komoly együttműködést tudnának elképzelni. Az említett Voest Alpine cég képviselői — mint kiderült — továbbra is keresik a kapcsolatot a Borsodferrel és ezen belül a December 4. Drótművekkel is. Emlékezetes, hogy jóideig úgy tűnt: ők veszik meg a D4D-t.

— Hangsúlyos kérdésként vetődött fel az esetleges magyarországi beruházások, fejlesztések finanszírozásának, finanszírozhatóságának kérdése is. Ezért is képviseltette magát az EBRD is a konferencián — meglepetésre — *Németh Miklóssal*. Elmondta, hogy bankjának körülbelül 250 millió dolláros beruházási elképzelései vannak Magyarországon, 27 projekthez kapcsolódóan. A támogatások egy része visszsza nem fizetendő, ám van köztük hiteljellegű is. Megemlítette az M1-es, M15-ös autópályák rekonstrukcióját, a telekommunikációs rendszer fejlesztését, az EGIS rekonstrukcióját, és a Magyar Kereskedelmi Bankban való 17 százalékos EBRD-részesedés megszerzését.

— Az IKM képviselői részéről szó esett a konferencián konkrét borsodi befektetésről is. Tervezik egy használtautó-feldolgozó felépítését Diósgyőrött, vagy a Borsodi Ércelőkészítő Mű területén. Felvetődött az ipari-technológiai parkok létesítése is a régióban. Egyértelmű, hogy ezekre az ötletekre befektetők kellenének. Az osztrák vendéglátók elmondták, hogy ők az épkézláb elképzelésekhez valamennyi pénzt is tudnának adni, és segítenének saját hazájukban magánbefektetőket felkutatni.

(Sz. B.)

MELOCCO MIKLÓS

RÖVIDEN

SZIGETHALOM önkormányzatának oktatási, kulturális és sportbizottsága pályázatot írt ki a település történetének írásbeli vagy hangszalagon történő feldolgozására. A legjobb pályamunkák szerzőit pénzjutalomban részesítik. Benyújtási határidő 1995. június 15. Ugyancsak pályázatot hirdettek a község címerének megtervezésére is. A jeligével ellátott pályaművek beküldési határideje 1995. május 31. Mindkét pályázattal kapcsolatban a polgármesteri hivatalban (Szigethalom, Kossuth Lajos u. 10.), Miklós Istvánnétól kaphatnak bővebb információt az érdeklődők.

ERDŐKERTESEN ez évben ötödször rendezi meg az Ady Endre Művelődési Ház az édesanyák előtt tisztelgő rendezvényt, az Anyám fekete rózsa országos vers- és prózamondótalálkozót. A gyermek és felnőtt kategóriákban rendezett versenyen az elmúlt években alkalmanként mintegy kétszázan vettek részt. Idén 253 versmondó jelentkezett az ország minden tájáról. A találkozó fővédnöke Göncz Árpádné.

LEÁNYFALUN április 10-én szervezik a művelődési központban az immár hagyományos költészet napi ünnepséget. Meghívott vendég Kuczka Péter író, akinek harminc év után most jelenik meg válogatott verseskötete. A kötetet a Móricz Zsigmond Írókör Hét krajczár című sorozatában adják ki.

A GÖDI József Attila Művelődési Ház idén második alkalommal rendezi meg az ifjúsági képzőművészeti alkotótábort. A június 19-én nyíló táborra, amelyben rajz-, kerámia-, textil- és tűzzománcosztály működik majd, már most várják a jelentkezőket.

DRÉGELY várába szervez kirándulást a verőcei művelődési ház: a tizenöt-húsz kilométeres gyalogtúrára is vállalkozók április 8-án, szombaton reggel fél kilenckor találkoznak a Magyarkút–Verőce vasútállomáson.

ÖTÖDIK helyezést ért el a kassai nemzetközi ifjúsági zongoraversenyen a dunakeszi zeneiskola hallgatója, Gönczi Katalin, aki Domoszlai Erzsébet tanítványa. A VII. országos zeneiskolai zongoraversenyen szintén két Domoszlai-tanítvány indul: Ruszinkó Judit és Kiss Dániel.

A VÁCRÁTÓTI művelődési házban a kecskeméti Akvárium-Terrárium mácius 28. és április 2. között rendezett nagy sikerű kiállítást, ahová a környező településekről több száz iskolásgyereket hoztak el tanáraik, többnyire különbuszokkal. Ezzel egy időben Fabulya Pál is kiállította mintegy ötszáz lepkéből álló gyűjteményét, és az általa készített diaképeket is bemutatták az iskoláscsoportoknak.

Hány osztályos legyen az iskola?

Az ősi perzsa módszer hiánya

Pedagógusok tanácskoztak Érden a gimnáziumi oktatás kérdéseiről. S mivel e kérdéskörnek mostanában számos politikai vonatkozása van, több képviselő, közigazgatási szakember is részt vett a konferencián. Dr. Szabó Zoltánt, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium politikai államtitkárát, országgyűlési képviselőt arról kérdeztük, a vélemények közül melyikkel értett a legkevésbé egyet.

– Nem egyezik álláspontunk ez esetben a kereszténydemokratákkal. Szerintük minden jó, amit az Antall-kormány tett és minden rossz, ami ezen változtatni akar. A másik végletet éppen én képviseltem azzal, hogy az iskolaszerkezet átalakulásának elsősorban gazdasági okai vannak, csak másodsorban okolható a hat- és nyolcosztályos gimnáziumok terjedése. Hiszen nálunk még mindig a nyolc-, illetve a nyolc plusz négy osztályos iskolaszerkezet a jellemző. A baj az, hogy ebben a rendszerben már 14 éves korban eldől, kinek lehet esélye egyáltalán arra, hogy bekerüljön a felsőoktatásba. Jó lenne ezt az időszakot legalább két évvel, 16 éves korig meghosszabbítani.

– Tíz plusz kettő a megoldás?

– A jelenlegi nemzeti alaptanterv szerint nem az iskolaszerkezetet kellene megváltoztatni, mert arra pillanatnyilag sem pénz, sem társadalmi fogadókészség nincs, hanem az oktatás tartalmát. Túl korai tízéves korban szétdarabolni a világot tantárgyakra, ehelyett folyamatosabb átmenetre, egységes és általános alapképzésre van szükség. Az első hat évben kell megalapozni a tudást, ezt követheti a kétéves alsó-középfokú oktatás, amelynek nem kell szükségszerűen elkülönült iskolában történnie. A második két évet a már meglévő középiskolákban végeznék a diákok.

– Így 16 évesen dönthetne a gyerek, tovább akar-e tanulni...

– Eldöntheti már 14 éves korában, de ha mindenhol ugyanazt tanulja, tud módosítani. Senki nem akarja megszüntetni a hat- és nyolcosztályos gimnáziumokat sem, hiszen a cél nem az, hogy a valóban tehetséges gyerekek ne készülhessenek már tízéves koruktól értelmiségi pályára, de a többiek előtt sem zárulhat be a lehetőség.

– A konferencia Pest megyei résztvevői között sikerült híveket szereznie az elképzeléshez?

– Súlyos kommunikációs úr jellemezte ezt a tanácskozást. Jó lenne bevezetni azt az ősi perzsa szabályt, amely szerint a felnőtteknek a vitát megelőzően semleges harmadik személy előtt be kell bizonyítaniuk, hogy értik a másik álláspontját.

– Ezek szerint marad megoldásként a hat plusz négy plusz kettő osztályos rendszer?

– Az önkormányzatokat anyagi helyzetük már most erre ösztönzi. Ennek persze előnyei is vannak. Nem fenntartani kell az iskolát, csak hozzájárulni egy másik működtetéséhez, a nagyobb iskolákat jobban fel lehet szerelni, több tanárt lehet alkalmazni, magasabb színvonalon lehet tanítani. Hátránya, hogy a gyerekeket utaztatni kell – bár ma is közel négyszáz olyan település van, ahol csak a negyedikig tanulhatnak, és ezer, ahol egyáltalán nincs iskola.

R. R.

Nem lesz emlékmű Vácott

Ahová a negyvenes évek elején Mátyás király szökőkutas emlékművét tervezték, majd húsz évig Lenin szobra állt. A szobor helyére került volna a második világháború városi áldozatainak emlékműve. A terv és a makett el is készült, ám Melocco Miklós emlékműterve valószínűleg nem valósul meg.

Dokumentumok bizonyítják, hogy kész tervek voltak a váci Mátyás-emlékműhöz, amely az akkori Szent Imre herceg téren kapott volna helyet. A pénzt azonban csaknem hat évtizeddel ezelőtt sem sikerült összegyűjteni, ugyanúgy, ahogy az elmúlt években sem. Ezért aztán a ma Postaparknak nevezett térre tervezett világháborús emlékmű ügye ugyanilyen okok miatt szintén megfeneklett.

Közben azonban elkészült *Melocco Miklós* szobrászművész terve és az emlékmű makettje, amely hónapokig látható volt a város művelődési központjának aulájában – de nem aratott osztatlan elismerést. A bemutatónak adományozásra is ösztönöznie kellett volna a váci polgárokat, ám a pénz nem csörgedezett.

Az elmúlt napokban a városi önkormányzat gazdasági bizottsága az emlékművel kapcsolatos elképzelések felülvizsgálata mellett döntött, annak ellenére, hogy a terv és a makett 1,6 millió forintjába került a városnak. A bizottság döntésében – amely szerint a koncepció nem állja meg a helyét – valószínűleg közrejátszott az is, hogy sokan ellenezték, hogy a holocaust áldozatainak és a világháború halottainak egy helyen állítsanak emléket.

Borgó János

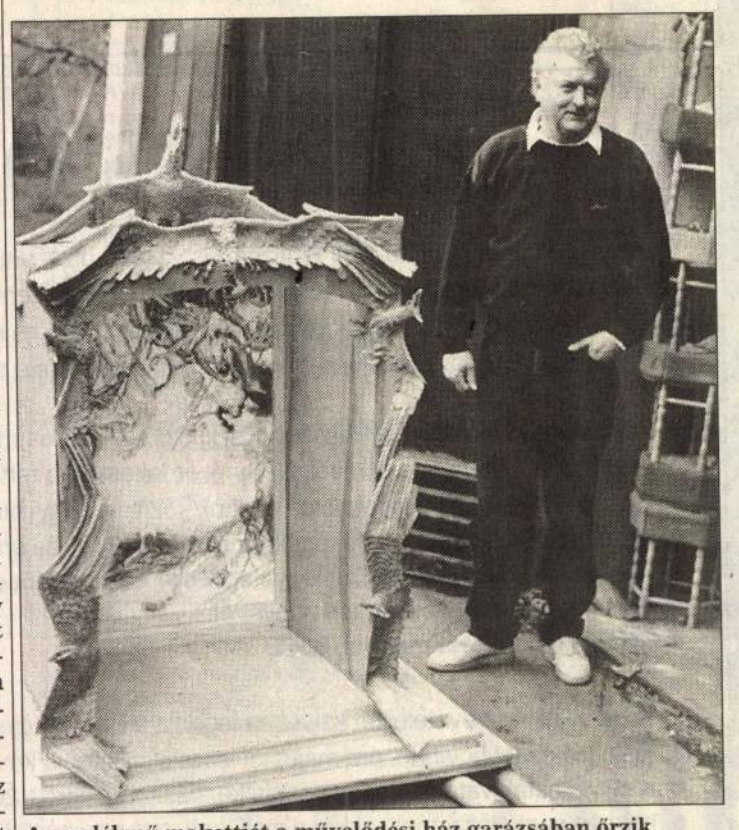

Az emlékmű makettjét a művelődési ház garázsában őrzik

HANCSOVSZKI JÁNOS FELVÉTELE

Gödön nem nosztalgiáznak

Kutya kötelességünk nekünk, gödieknek, hogy megmentsük értékeinket – mondta Hantos Zoltán, a József Attila Művelődési Ház munkatársa, bemutatva a Gödről készült, archív fotókból nyílt állandó kiállítást.

Lenne elegendő anyag egy gödi helytörténeti múzeum berendezéséhez, állítja a művelődési ház munkatársa. Az önkormányzat, a helyi vállalkozók és a Lakitelek Alapítvány támogatásával megjelentetett almanach volt a kezdet. A folytatás pedig a tavaly novemberben megnyílt helytörténeti kiállítás, ahova a gödi magángyűjtők hozták el becses darabjaikat, köztük a római korból vagy a középkorból származó leleteket. Már ezen a tárlaton is bemutattak fotókat, képeket a század első felének falujáról.

A váci Forte-gyár, a Gödi Lokálpatrióta Egyesület és a Blondel Bt. segítségével végül megnyílt ez az állandó kiállítás is.

De lesz-e ebből múzeum? Egyszer már majdnem lett egy múzeuma Gödnek, ugyanis a téesz annak idején elkezdte helyreállítani a volt Nemeskéri kúria szép, klasszicista épületét. Ámde kínálkozna egy másik megoldás is: ha valaki befogadná a házába a múzeumot.

Vadászat és történelem

Ötven vadász emlékeiből címmel adott ki könyvet a Terra Print Kiadó. A kötet szerzői között van *dr. Csőre Pál*, Sződliget volt alpolgármestere.

A ma már nyugdíjas főtanácsos első publikációi erdészettörténeti témakörben születtek. Legjelentősebb munkája A magyar vadászat története, amely 1994-ben jelent meg. Elkészült a solymászat történetéről írt átfogó munkája, csaknem készen van a magyar vadaskertek történetét feldolgozó vaskos tanulmánya is, és reméli, hogy a közeljövőben megjelenik Franz Josef Windischgraetzről, Ferenc József dédunokájáról írt könyve.

A gimnázium negyven éve

A gimnáziumi oktatás 40 éve Monoron címmel egész napos megemlékezést tartottak a József Attila Gimnáziumban és Közgazdasági Szakközépiskolában. Képek, dokumentumok segítségével mutatták be az iskola történetét, irodalmi színjátszóik emlékeit, azokat a diákokat, akik az országos középiskolai tanulmányi versenyeken az elmúlt négy évtizedben kiváló eredményeket értek el.

Furcsán ézem magam egykori iskolámban. Kutató tekintetű úr üdvözöl, de egyformán rossz a névmemóriánk. Emlékszel, kérdi, miután azonosítjuk egymást. Hogyne emlékeznék.

Sorolom a szemmel is látható változásokat. Az első oktatógép, a „Robot tanár úr", a mai számítógépes nemzedéknek dedós játéknak tűnne, s megmosolyognák az ósdi esztergagépeket, az asztalosszerszámokat, kapákat, gereblyéket.

A gimnázium és szakközépiskola tanári kara legalább felerészben hajdani diákokból áll. Nagyon sokan tanítanak máshol: a kávai általános iskolától az ELTE jogtudományi karáig. Az ország szekere körül tüstént kedők között is akadnak, akik itt tanultak. Jól? Rosszul? – még nem dőlt el.

Vereszki János

Németh Kálmán Emlékház Fóton

Fóton járva az ember sok helyen belebotlik Németh Kálmán, a tizenöt éve elhunyt híres fafaragó munkáiba. A művész a Felvidéken született a század elején, s már mint ismert alkotó került Fótra. Otthona művészek, közéleti személyiségek találkozóhelye volt. A rendkívül tevékeny életet élő Németh Károly tábort is vezetett, ahol sok fiatalt tanított meg a fafaragásra. Végakaratában a falura hagyta alkotásait, a házat, melyben később állandó kiállítást alakított ki művelődési központ. Az épület időközben megrongálódott. Az emlékház felújítása rövidesen többmilliós költséggel elkezdődik.

HANCSOVSZKI JÁNOS FELVÉTELE

30.000 TERMÉK EGY TETŐ ALATT.

bauMax

ÉPÍTÉSHEZ – SZÉPÍTÉSHEZ

NYITVA:
HÉTFŐ – PÉNTEK
8.30 – 18.00
SZOMBAT
8.00 – 14.00

SUPERJADE SLAG
1/2", 25 m
1.290,-

22.500,-
„ALKO" HÁZI VÍZMŰ HW 800
Automata vízellátó berendezés, önszívós Jet-pumpával; 800 Wattos motor hővédelemmel, visszacsapószeleppel ellátott szürkeöntvény szivattyúfej, nyomásszabályozás, 24 literes tartály

MINI 60 SLAGTARTÓ KOCSI
epoxitbevonatú acél kerekek, rozsdamentes és karcolásbiztos, borulásbiztos csődob, 60 fm, 1/2"-os slaghoz, tartozékok nélkül, könnyen szerelhető
2.990,-

169,-/től
BALKON-VIRÁGLÁDA
40, 60, 80, 100 cm fehér

EURO 800 ELEKTROMOS FŰNYÍRÓ
32 cm vágószélesség, állítható vágási magasság
15.900,-

799,-
„SABRINA" KERTISZÉK
PÁRNA
modern színekben
499,-/db

5.990,-
4 RÉSZES KERTILÁMPA

1.690,-
TNT ERNYŐ
vegyes színekben, 180 cm

ÉRD
VELENCEI U. 29.
TEL./FAX:06/23/365 723
bauMax

KECSKEMÉT
KURUC KRT. 8.
TEL./FAX: 06/76/327 341
bauMax

1214 BUDAPEST
RÁKOCZI FERENC U. 277
TEL./FAX: 06/1/277 43 78
bauMax

A Galgaparti Összefogás Mgsz

értesíti tisztelt tagjait és a kívülálló üzletrész-tulajdonosait, hogy

részközgyűlést tart,

a következő helyeken és időpontban:
1995. április 24-én 10 órakor **Galgamácsán,** a Művelődési Házban
1995. április 25-én 10 órakor **Vácegresen,** a Művelődési Házban
1995. április 26-án 10 órakor **Váckisújfalun,** a Művelődési Házban
1995. április 27-én 10 órakor **Ikladon,** a Művelődési Házban.

Napirendi pontok:
1. Szavazatszámláló és mandátumvizsgáló bizottság megválasztása.
2. Az igazgatóság javaslatának megtárgyalása a vagyonmegosztásról és a szétválásról.
3. Az új szövetkezetek, mint jogutód szervezetek, anyagi teherviselése nagyságának meghatározása.
4. Egyebek.

A részközgyűlés egyúttal a szövetkezet zárszámadó részközgyűlését is megtartja.

A zárszámadó részközgyűlés napirendi pontjai:
1. Az igazgatóság beszámolója az 1994. évben végzett működéséről.
2. A felügyelőbizottság beszámolója.
3. Egyebek.

A részközgyűlés akkor határozatképes, ha a tagok 50%-a + 1 személy megjelent. A napirend fontosságára való tekintettel kérem, hogy a részközgyűlésen szíveskedjenek megjelenni.

Galgamácsa, 1995. március 27.

Dr. Mózer István az igazgatóság elnöke

KEDVES OLVASÓNK!

Önnel együtt több mint 25 ezer előfizető és vásárló bizonyítja, hogy **a Népszabadság Magyarország legkedveltebb napilapja Pest megyében is.** Köszönjük, hogy Ön is a Népszabadságot választotta. Ez a bizalom kötelezett bennünket arra, hogy bizonyos mértékig pótolva a jelenleg hiányzó megyei napilapot is, áprilistól **hetente kétszer nyolcoldalas melléklettel** kedveskedjünk Önnek és a megyében élő olvasóknak.

A **Pest Megyei Krónika** a Népszabadság színvonalához méltóan megbízható, alapos és hiteles tájékoztatást kíván nyújtani az egész megye életéről. Néhány érdekesség a terveinkből:
- hetente egyszer szolgáltató oldalt adunk közre bűnügyi hírekkel, a fontosabb ügyeleti telefonszámokkal s címekkel;
- olvashat vállalkozási lehetőségekről, álláskínálatról, és arról is, hogy hol, milyen leértékelési akciót hirdettek meg;
- hétről hétre bemutatkozik a megye egy–egy kis települése;
- tudósítunk a megye sporteseményeiről;
- minden héten **Pest megyei TOTÓ.**

Javaslataikat, észrevételeiket szívesen fogadja a Pest Megyei Krónika szerkesztősége a 250-1680-as telefonszámon.
Az új melléklettel bővítet lapra májustól lehet előfizetni, a következő módokon:
- a helyi postahivatalban vagy postás kézbesítőnél április 26-ig;
- ha még nem előfizetőnk, akkor a mellékelt szelvény postaládába vagy postahivatalba juttatásával, kézbesítőnek történő átadásával április 12-ig.

Előfizetéssel kapcsolatos kérdéseivel a Népszabadság Rt., Előfizetési Szolgálatához fordulhat:
1034 Budapest, Bécsi út 122–124.
Levélcím: 1960 Budapest
Telefon.: 168-8844
Fax: 188-9567

Előfizetőként Ön élvezi a házhoz szállítás előnyeit, kényelmét és biztonságát, illetve mindazon kedvezményeket, amelyeket ez a vásárlási forma kínál: példányszámonként 9,70 Ft-ot (33%) takaríthat meg az utcán történő vásárláshoz képest, azaz havonta másfél héten át ingyen kapja kézhez a Népszabadságot.

NYEREMÉNYAKCIÓ!

Régi és új előfizetőinknek óriási nyereményakciót hirdetünk, ahol a fődíj annyi forint készpénzben, ahány előfizetője lesz a Népszabadságnak májusban!

Igen, szeretném előfizetni a Népszabadságot a Pest Megyei Krónika melléklettel együtt.

○ 1 hónapra	499 Ft
○ 3 hónapra	1497 Ft
○ 6 hónapra	2994 Ft
○ 9 hónapra	4491 Ft
○ 12 hónapra	5988 Ft

Kérjük, hogy a szelvényt kitöltve, adják postára
1995 április 12-ig!

Az Ön neve: .....
Címe: .....

Előfizetési ügyekben felvilágosítás a (1) 168-8844 telefonon.

Postahivatal helyben

bélyeg nélkül feladható

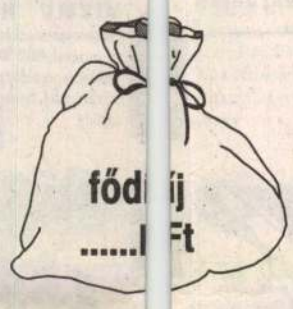

A fődíjon kívül számos értékes nyeremény vár gazdára, például:

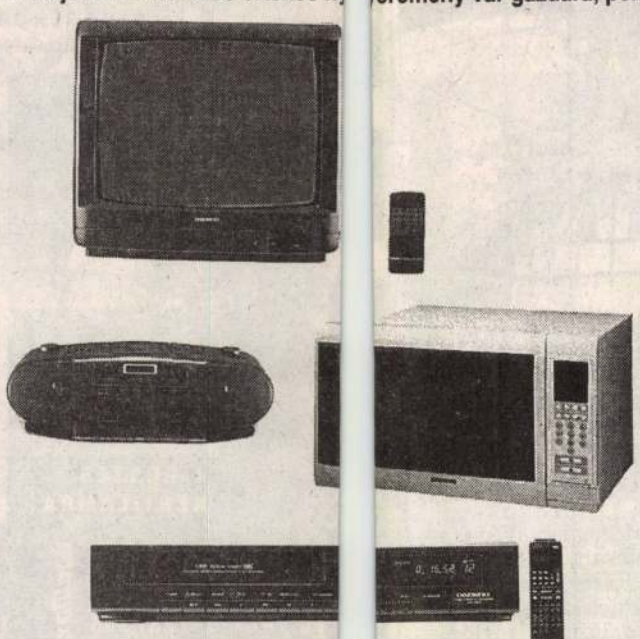

A nyertesek névsorát május 30-i számunkban közöljük.

„HASZNÁLTRUHA-KERESKEDŐK, FIGYELEM!

Kiváló minőségű, friss tavaszi árukészlet széles körű választékából vásárolhat a

RUTI-BUTIK NAGYKERESKEDÉSTŐL!
Rutitex Rt., Budapest X., Vasgyár u. 10. Tel.: 261-7952.
Árusítás: h–p.: 7–14 óráig.
Felnőtt és gyermek ruhaneműk idény szerint, vegyesen és fajtára válogatva 240–850 Ft/kg+áfa.

EXTRA BUTIKÁRU – EXTRA GYERMEKÁRU
eredeti holland, 25 kg-os, zsákos kiszerelésben.
Olcsó árukínálatunkból: szoknyák, blúzok, pulóverek, gyermeknadrágok, ballonok, dzsekik, fürdőköpenyek, eső- és vitorláskabátok, sporttáskák...

1000072 LJ

A CMB Holding

Tanácsadó Kft.

(1054 Budapest, Nagysándor József u. 3.)
mint a Szellőző Művek és Gépgyár Rt. „f. a."
(1116 Budapest, Építész u. 8–12.) felszámolója értékesítésre meghirdeti alábbi vidéki ingatlanjait:

Szellőző Művek 3. sz. gyáregység
Sarkad város külterületén lévő ipartelepe (0612. hrsz.), melynek megosztása folyamatban van.
- 0612/1. hrsz.-ú telek területe: 12 174 m²
  A területen 5 db ipari épület található, melynek hasznos összalapterülete: 2118 m²
- 0612/2. hrsz.-ú telek területe: 7090 m²
  A területen iroda, porta, garázs, épületek, kerékpárszínek és hidroforház található, melyek hasznos összalapterülete: 1 232 m²
- 0612/3. hrsz.-ú telek területe: 4 584 m²
  A területen a központi szociális épület található, melynek hasznos összalapterülete: 751 m²
- 0612/5. hrsz.-ú telek területe: 5 492 m²
  A területen épület nincs.
- 0612/6. hrsz.-ú telek területe: 6 473 m²
  A területen 5 db raktár-tároló épület van, melyek hasznos összalapterülete: 1 131 m²
- 0612/7. hrsz.-ú telek területe: 3 720 m²
  A területen épület nincs, a meglévő szennyvízkezelő telep műtárgyai találhatók rajta.
- 0612/8. hrsz.-ú telek területe: 2 488 m²
  A területen két műhely és egy raktár-iroda épület található, melyek hasznos összalapterülete: 726 m²
- 0612/9. hrsz.-ú telek területe: 9 348 m²
  A területen a szerelőcsarnok-épületegyüttes található, melynek hasznos összalapterülete: 2 133 m²
- 0612/10. hrsz.-ú telek területe: 2 308 m²
  A területen a festőműhely épülete található, melynek hasznos összalapterülete: 848 m²
- 0612/11. hrsz.-ú telek területe: 3 173 m²
  A területen egy daruzott csarnok, egy műhelyépület és a kompresszorház található, melyek hasznos összalapterülete: 1 559 m²
  Erre a területre a jelenlegi bérlőnek, az AERO-FERR Kft.-nek elővásárlási joga van.

A felsorolt ingatlanokra külön-külön is lehet pályázni, de előnyt élvez az, aki az egész ipartelepre nyújt be pályázatot.

Szellőző Művek 5. sz. gyáregység
Mázа község külterületén lévő ipartelepe (0251/1. és 0251/2. hrsz.)
- 0251/1. hrsz.-ú telek területe 7 441 m²
  A területen 8 db ipari épület található, melyek beépített összalapterülete: 1 878 m²
  hasznos összalapterülete: 1 781 m²
- 0251/2 . hrsz.-ú telek területe: 5 871 m²
  A területen 6 db műhely, raktárépület, egy iroda- és egy szociális épület található, melyek beépített összalapterülete: 1 641 m²
  hasznos összalapterülete: 1 461 m²

A terület megközelítése a 0251/1. sz. tulajdonlapján bejegyzett átjárási és útszolgalmi joggal biztosított.

Az üzem közművesítettsége:
- ivóvíz: a községi vízműről
- szennyvíz: ipari és kommunális szennyvízek külön kezelve
- elektromos energia: 380/220 V.
- távközlés: 3 telefonfővonal, 13 mellékállomás, telex, telefax.

A pályázat elbírálása során előnyt élvez az a pályázó, aki a teljes ipartelepre adott be pályázatot. A 0251/2. hrsz.-ú területre a jelenlegi bérlőnek, a Mázа Szellőző Kft.-nek elővásárlási joga van.
A pályázaton az 1995. április 14-én, 12 óráig a CMB HOLDING Kft. (1054 Budapest, Nagysándor József u. 3.) címére zárt borítékban „SZELLŐZŐ-PÁLYÁZAT" feliratta beérkező ajánlatok vesznek részt.

A pályázatnak tartalmaznia kell:
- a pályázó nevét, címét (jogi személy esetén a cégjegyzék számát és a bankszámlaszámot, valamint a meghatalmazott nevét)
- az ajánlott vételárat
- a fizetési feltételeket és ajánlott garanciákat
- nyilatkozat a bevezetőben ismertetett feltételek elfogadásáról
- az ajánlott vételár 1 százalékának megfelelő bánatpénznek a Szellőző Művek „f. a." pénztárában történt befizetésének igazolását.

A befizetett bánatpénz a sikeres pályázó(k)nál beszámít a vételárba, a többi pályázónak az eredményhirdetéstől számított 8 banki napon belül visszautalásra kerül. Azonos feltételekkel érkező ajánlatok esetén a pályázók között meghívásos versenytárgyalást folytatnak le.
A pályázati dokumentációk 1995. április 18-án, ügyvéd jelenlétében kerülnek felbontásra és értékelésre. A nyertes pályázó(k) 1995. április 28-ig kerül(nek) kiértékelésre. A többi pályázónak a bánatpénz május 2-ig visszafizetésre kerül. Amennyiben a nyertes pályázó 1995. május 15-ig nem köti meg pályázata feltételei szerint az adásvételi szerződést, elveszti vételi jogosultságát és a befizetett bánatpénzt.

A CMB HOLDING Kft. fenntartja magának azt a jogot, hogy amennyiben a beérkezett pályázatok nem felelnek meg a kiírási feltételeknek, illetve az ajánlott vételár nem tükrözi a reális piaci viszonyokat, a pályázatot érvénytelennek nyilvánítsa. Erről a pályázókat, a bánatpénz egyidejű visszautalásával 1995. május 2-ig írásban értesíti.

A meghirdetett vagyonnal kapcsolatos bővebb információkat a Szellőző Művek „f. a." Budapest XI. ker., Építész u. 8–12. alatti B. épület első emeletén lévő felszámolóirodában Závodszky István ad.

1000075 LJ

A RUTIMIX KFT. HASZNÁLTRUHA-NAGYKERESKEDÉSE

Friss, tavaszi árukészlettel várja a viszonteladókat
Budapest XIV., Mexikói út 4.,
(Kerepesi–Fogarasi út sarok)!

Árusítás: hétfőtől–csütörtökig: 7–15, péntek: 7–14 óráig.
Kényelmes parkolás! Tel.: 163-7620.

Hollandiából közvetlenül importált felnőtt és gyermek, vegyes és idény szerinti fajtára válogatott,
jó minőségű ruhaneműk 10–25 kg-os és 100 kg-os zsákos kiszerelésben.

110–550 Ft/kg+áfa. A forintleértékelések felét átvállaljuk!

Tavaszi és nyári vegyes ruhaneműk, blézerek, pulóverek, pólók, joggingok, szoknyák, blúzok, nadrágok, mellények, otthonkák, nyakkendők, eső- és vitorláskabátok, gyermekruhák...
Kívánságra egy zsák megtekinthető!

1000073 LJ

Beszélgetés Kazanlár Ámin Emillel

„Én kitalállak téged, te engem…”

Ereiben török, perzsa, német és magyar vér keveredik. Teheránban született s nőtt fel. Kilenc nyelven beszél. Harminc éve foglalkozik miniatúrafestészettel és a Tarot kártyával. Maga rajzolta Tarot-könyvét a közeljövőben egy patinás svájci kiadó jelenteti meg angolul, németül és franciául.

– Különös neve van…

– Az Áminnak kettős a jelentése: megbízható és ámen. Mohamedet hívták így, mielőtt fölvette volna profétikus nevét. A családom apai ágon török eredetű. Szépapám, Kara Musztafa, az utolsó bécsi pasa volt, akit seregei vereségekor unokaöccse és nevelt fia, Szulejmán szultán meggyilkoltatott. A törökök kiűzetése ellenére a családunk visszafurakodott Európába, s különösen Kelet-Közép-Európába: a férfi tagok gyakran innen választottak maguknak feleséget.

– Török származása ellenére hogyhogy Teheránban született?

– Édesapám anyja (papája egyik felesége) perzsa volt. Kemal Atatürk forradalma idején nagyapám – mint a szultán régi kádere – jobbnak látta, ha elhagyja az országot. Apám Szmirnában született, onnan átköltöztek édesanyja szülővárosába, a perzsiai Urmiába, ahol törökök, perzsák és kurdok éltek együtt békében. Kékszemű, szőke és kreolbőrű apám 1928–38 között a magyar kormány ösztöndíjával Budapesten tanult a Műegyetemen, megszerzett két diplomát. Közben, hogy eltartsa magát, arab, perzsa és török nyelvleckéket adott. Így ismerkedett össze nagyváradi születésű, svájci származású, Bukszból Baranyira magyarosított mamámmal. Az ő révén egyébként rokonságban állok Semmelweis Ignác, Pulszky Ferenc, Márkus Emília leszármazottjaival, a New Yorkban élő Nyizsinszkij Tamara pedig édes unokatestvérem. A Magyar Rádió Amerikába sugárzott, rövidhullámú kulturális adásainál dolgozó anyám a kényszerű politikai elköteleződés és a háború elől Teheránba menekült – férjhez. Én ott születtem '39-ben.

– Vallásos nevelést kapott?

– Igen, annál is inkább, mivel sok muzulmán pap volt a családunkban. Érettségiig rendszeresen jártam Korán-órákra, de emellett – anyám miatt – katekizmust is tanultam.

– Nem okozott ez a kettősség valamifajta tudathasadást?

– Ellenkezőleg, formálta a személyiségemet. Időm és ambícióim nagy részét különben a bábozás, a manicheizmus tanulmányozása és az ebből eredő miniatúrafestészet művelése töltötte ki. Tizenöt éves koromban egy miniatúrával megnyertem egy indiai nemzetközi rajzverseny első díját. Ennek köszönhetően jutottam be a teheráni képzőművészeti főiskola miniatúra szakára.

– Miben különbözik ez a festészettől?

– Az ezoteria szférájába tartozik: régen kidolgozott szimbólumok alapján, az érzékelhető valóságon túli, szemmel nem látható valóságot, Isten és ember kapcsolatát igyekszik megragadni. Az időből kilép az időtlenségbe.

– Miért települtek vissza Magyarországra?

– Tizenhat éves koromban elváltak a szüleim. Édesanyám már akkor hazajött volna, de megvárta, míg befejezem a tanulmányaimat, sőt az akadémia elvégzése után egy ideig még tanítottam egy iskolában is. Végül is huszonhárom éves lettem, mire elindultunk Budapestre.

– Tudott magyarul?

– Akcentus nélkül. Annyira, hogy a határőrök leszállítottak a vonatról, mert nem hitték el, hogy Iránban születtem, s nem korábban emigráltam Magyarországról.

– Hogyan tudott gyökeret ereszteni? Mihez kezdett itthon?

– Az érettségi vizsga letétele után két évig a bábszínházban dolgoztam, aztán második nekifutásra felvettek a bölcsészkar spanyol–francia szakára. Később filozófiából – Helvetiusból – doktoráltam, s a bölcsészkaron tizenegy éven át perzsa lektor is voltam. Ami a beilleszkedést illeti: könnyen is ment és nehezen is. A rendszer bizonyos fokig ismerős volt, itt is keleti despotizmus uralkodott, csak éppen vörös színű. Viszont a bábszínházban – akármilyen kedvesen fogadtak is – csak egy gépezet kis csavarja lehettem. Teheránban viszont népszerű személynek számítottam. Én alapítottam kamaszkoromban a kultuszminisztérium megbízásából a perzsa állami bábszínházat, a televízióban saját gyerekműsoromat vezettem, a magam írta darabokat játszottam, díszleteit terveztem. Ifjú nézőim felismertek és megállítottak az utcán… Évtizedekig tartott, amíg Magyarországon valamifajta nevet tudtam magamnak szerezni.

– Melyek voltak ennek a folyamatnak, útnak az állomásai?

– Mindenáron tovább akartam magam képezni az engem érdeklő dolgokban, nyelvészeti, filozófiai és képzőművészeti területen. A megélhetés érdekében azonban bizonyos kompromisszumokat kellett kötni. A bölcsészkar befejezése után hat évig a Parlamentben dolgoztam, francia, spanyol, angol, perzsa tolmácsként. De használtam az olaszt, hollandot, németet, portugált és örményt is. Ezeken a nyelveken beszélek és olvasok. Tizenhárom évig dolgoztam az Idegenforgalmi Propaganda Kiadó Vállalatnál, először tolmácsként, majd idegenforgalmi lapoknál. Rövid időre a Lapkiadó Vállalathoz, majd az iráni nagykövetségre kerültem. 1990-től szabadúszó vagyok: az ezoterikus festészet és a Tarot művelésével és tanításával foglalkozom. Sohase hagytam abba a festést, Országh Lili tizenegy évig tanított. A Tarottal való több évtizedes foglalkozásom eredménye pedig egy háromszáz oldalas Tarot könyv, amelyet egyik tanítványomnak köszönhetően a Kassák Kiadó jelentetett meg.

– Mi tulajdonképpen a Tarot?

– Kártya, amivel meditálnak, önismereti gyakorlatot végeznek vagy jósolnak. Eredetileg feltételezhetően az egyiptomi főpapok beavatására szolgáló hieroglifa-rendszer. Ábrák szöveg nélkül. Később a zsidó kabbalában ábrák helyett a héber ábécé huszonkét alapbetűje jelent meg. A Spanyolországba szóródott zsidók X. Bölcs Alfonz alatt, a XIII. század második felében viszont ábrákkal igyekeztek helyettesíteni a betűket. Ekkor születtek meg – a szimbólumok megőrzésével – a mai Tarot ősalakjai, rajzolt figurái. S akkortól kezdték a kártyavetésre használni. A Tarot bekerült az európai kultúra vérkeringésébe. Leonardo da Vinci és Mantegna is festett Tarot-képeket, olasz kiskirályok megrendelésére. Nálunk Mátyás király visegrádi palotájának falára a hercegprímás Vitéz János megbízásából a Botticelli-tanítvány, Alberti mester készített Tarot festményeket. Gutenberg után elterjedt a durva ábrázolású nyomtatott Tarot is, eredeti származási helyére elkerülve pedig visszakeletiesedett.

– Hogyan lehet jósolni a Tarot kártyával?

– Bárki kialakíthatja a maga kártyakirakási módszerét, de léteznek hagyományos kártyakirakási rendszerek is. Én eddig hetvenhetet gyűjtöttem össze belőlük. A Tarot a múltból kiindulva általában beszél az emberről. Vannak olyan kirakási módok, amelyek révén a múltat, jövőt lehet nézni, vagy valamilyen bekövetkező esemény részleteit lehet feltárni. Van, amelyik segítségével az egyén pszichológiai, lelki, fizikai, szellemi állapotáról tudunk képet alkotni. Jung az önismeret szempontjából nagyra értékelte a Tarot kártyát. Előadásokat is tartott róla, amelyeket tanítványa – ma a legdivatosabb hollywoodi pszichiáter és jósnő –, Sally Nichols jegyzett le, rendezett kötetbe.

– A jóslás különböző formái között hol helyezkedik el a Tarot?

– A konkrétabbak közé tartozik. Kevesebet belemagyarázni, a lapok önmagukat beszélnek. A kávézaccjóslás például absztrakt, olyan, mint a Rorschah-teszt.

– Ön miből tud jósolni?

– A keleti embereknél az érintkezés, a szalonidőtöltés egyik formája a jóslás. Én kitallak téged, te kitalálsz engem.

– Magának milyen gyakran jósolt Tarotból?

– Életem két sorsdöntő eseménye előtt.

– Megmondott-e mindig mindent az érintettek nek abból, amit a lapokból kiolvasott?

– A jóindulat, a tapintatosság és az óvatosság módszerem lényege. A személyiségépítő jóslás híve vagyok.

– Mennyi idő kellett ahhoz, hogy biztosnak érezze tudását?

– Harminc év. Szűz-nap jegyű vagyok, iker aszcendenssel. Lassan érem el az eredményeimet. Van viszont olyan tanítványom, aki három év alatt mester lett és kiadta a saját Tarot-könyvét.

– Az ön opuszának mi az újdonsága más Tarot-könyvekkel összehasonlítva?

– Az egyiptomi, perzsa és hindu figurák mellett a Tarot történetében először az én kártyáimon jelennek meg a magyar legendárium alakjai: Szent István, Csaba királyfi, Szent Margit, Emese, Toldi és Ferenc József. Az én munkám ökumenikus, többféle vallási megközelítést tartalmaz. Könyvemet – amely egyébként a maga műfajában itthon már a negyedik a rendszerváltás óta – a híres, évszázados svájci kiadó, a Urania AG hamarosan megjelenteti, egyszerre németül, franciául és angolul is.

– Úgy érzi, megtalálta önmagát?

– Még mindig keresem az utamat. Újabban a Tarotból eredeztethető amulettológiával foglalkozom. Jelentése kettős: ördögűzés és áldáshozás. Abban segíti az embert, hogy a jóhoz könnyebben eljusson, a rosszat távol tartsa magától.

GERVAI ANDRÁS

FOTÓ: ISZA FERENC

MELOCCO MIKLÓS

Hor(orr)oszkóp a felejthetetlennek ígérkező ezerkilenszázkilencvenötödik esztendőre

Sehogyan se tetszik

Olvasóim ostromától elgyengülve – követve a baljóslatú hagyományt – idén ismét közzéteszem az okkult tudományok teljes arzenáljának bevetésével készült jövendöléseimet, melyek találkozása valós személyekkel vagy várható eseményekkel kizárólag a véletlen műve lehet. Eddigi tapasztalataim szerint csak a legrémesebb jóslatok válnak be. Azok viszont maradéktalanul.

KOS (márc. 21.–ápr. 20.)
Kedves kosszülött, egy év alatt hogy megváltozott. Bizony kikezdte bőrét a szabadság szele. Arca egyre inkább kezd hasonlítani az eredeti tőkefelhalmozás idején megnyomorított ükapja képmására; tartása pedig, akár a nagyapjáé, akit annak idején alaposan helyben hagytak a kulákverők. Milyen kishitű volt, mikor tavaly azt mondta: ami itt van azt nem lehet kibírni. Alig telt egy esztendő, és lám… Nem hisz nekem. Nézzen a tükörbe, minden az arcára van írva.

BIKA (ápr. 21.–máj. 20.)
Ön a legkellemesebb ígéretekkel kecsegtető zodiákusjegyet hordja a homlokán, mely élveteg, nyugodt életre predesztinálná, de nem itt és nem ebben a században. Ha eljön a következő reinkarnáció ideje, legyen körültekintőbb. Addig be kell érnie néhány szocioregénybe illően zaklatott, keserű évtizeddel. Jólesett olvasni hálaadó levelét, melyben kifejti: mekkora erőt adott Önnek az, hogy múltkori jövendöléseim árnyékában még legsötétebb kudarcai is fényes siknek tűntek, majd hosszasan ecseteli, milyen látnoki képességeket fedezett fel magában, holott idáig minden okkult tudomány piros posztó volt a szemében. Mint írja: álmában – melyet eleddig nem tudott megfejteni – (bikaként) a lágymányosi expóréten legelészett éppen, ahol szügyig ért a vad dudva, muhar, mikor hét sovány tehén jött szembe, de egyik sem volt az esete. Aztán megint hét csupa csont és bőr pária szédült elő a ködből, mintha egyenesen a József utcából tévedtek volna oda. Nos, hát az álom azt jelenti, hogy hét szűk esztendő küszöbén állunk, melyet aztán kegyelmi ajándékként hét ínséges év követ (a trendet visszamenőleg lásd; Hóman–Szekfű: Magyarok története). Az ezerkilencszázkilencvenötödik esztendő például olyan szűk lesz, hogy még utólag is csak az einsteini tér-idő elhajlás révén lehet megmagyarázni.

IKREK (máj. 21.–jún. 21.)
Könnyű maguknak, ketten vannak. Ebben a skizofrén korban igazán otthon érezhetik magukat. De tudatuk ma már nem hasad tovább. Dupla szerencse, hogy nem is sejtik, mit hoz a közeljövő – távolabbi kilátásaik pedig nincsenek. Ne lepődjenek meg, ne lapozzák lázasan a naptárt, ha netán olyan holnapra ébrednek, mely kísértetiesen hasonlít tegnapokra. Inkább örvendezzenek, hogy az emberek megint kimondhatják, amit csak akarnak. Ám nagyon meg kell gondolniuk, mit is akarhatnak voltaképp. Olyannyira, hogy a végén már nem is akarnak semmit. Némán lubickolnak a rég áhított szabadságban…

RÁK (jún. 22.–júl. 22.)
Azt becsülöm Önben, hogy következetes. Mindig az erősebb pártjára áll. Lojalitása legendás. Megbízhatósága masszív, történelem feletti érték. Elvtársai ismét felkínálják a segítő balt. Ne tétovázzon. Régi-új pásztorai nem tekintik Önt megtévedt bárománynak. A múltban is a hűbéri láncolat szorgos kovácsa volt. E törekvése ma sem reménytelen. Aggodalomra semmi ok, nem feledkeztek el az Ön kivételes adottságáról, pontosabb szólva arról, hogy nem ért semmihez. Ez az Ön társadalmi helyzetében olyan benyomást kelt, mintha mindenhez értene. Ilyen emberekre mindig szükség van. Tudjuk, azért jött közénk, hogy óvjon bennünket minden túlzástól, jótékonyan fékezze azt a szédületes iramú fejlődést, amely úgyis csak bajba sodorná a világot. Biztos vagyok benne, hogy teljesíti e nehéz küldetést.

OROSZLÁN (júl. 23.–aug. 23.)
Ön nemes királyi állat, de mégiscsak vad. Sőt mostanában egyre vadabb. Nemrég még azt hitte magáról, hogy békés középpolgár, de amikor üres fogyasztói kosárkáját karjára akasztva vásárolni indult, a lejtőn megcsúszott, és magával rántott egy jól kvalifikált, de már rég munka nélkül lézengő szakmunkást, aztán egy kishivatalnokot, aki föl akarta segíteni, s egyre sebesebben siklottak lefelé, elsodorva több gyámoltalan, kékre-zöldre fagyott értelmiségit. Esteledett. A hárommillió koldus völgyében tértek magukhoz. Valaha jobb napokat látott vasutasok, tudományos kutatók, katonatisztek, tanárok s más, már-már fölismerhetetlen ágrólszakadtak bújtak össze, egymást melegítve, egyházi zsoltárokat és munkásmozgalmi dalokat énekelve a pislákoló tűz körül. Ön azóta is azon gondolkodik, hogyan jutott ide? Hát nem látta az út mellett a táblát: BÉKE-SIpálya.

SZŰZ (aug. 24.–szept. 23.)
Hogyan veszíthetné el azt, amit az átkos jegy következményeként elveszíteni nem tudott? Kristálygömbömben sűrűsül a homály: érdemi megoldás lehetősége nem körvonalazódik. Vigasztalja a tudat, hogy Ön a szexuális proletárok élő emlékműve. Fájdalmas kimondani, de már ráncait sem veszítheti el. Késve érkező nyugdíja ügyében számíthat segítségünkre.

MÉRLEG (szept. 24.–okt. 23.)
Sajnos baljós szögben állt a Szaturnusz, mikor az ukránokkal szerződést kötött. Rosszul mérlegelte az üzleti esélyeket. Azokat a kárpátaljai erdőket, melyeket Ön lábon megvett, már rég kivágták. A bányakoncesszió sem volt nyerő ötlet. A tárnák már a 18. században kimerültek, s most magyar konkurensének mérgező hulladékával vannak tele. Kártérítési követeléseit üzleti partnerei általában kalasnyikovval rendezik. Kerülje a Szentendrei és a Hegyalja út környékét.

SKORPIÓ (okt. 24.–nov. 22.)
Ha Ön ma kisgazda, holnap még kisebb gazda lesz. Tavaly fejszét emelt a szőlőre, almafára, ami földjén még megmaradt, azt pedig elvitte az aszály. Csak a viszály virágzott a kártérítési perek során. Most csak puszta igazán a puszta. Marháját letaglózták. Disznója megboldogult, jobb időkre várva a hűtőládában pihen. Üres az istálló, az ól, az udvar. Pajtájában a rozsdás traktor olcsó gázolajról álmodik, jövőre már nem pöfög tovább? Tornácán fizetési felszólításokat söpör a szél. „Pirospozsgás parasztifjak” búsan nintendóznak kinn a kármentőben. Ne csüggedjetek. Idén is csak az első tizenkét hónap lesz nehéz.

NYILAS (nov. 23.–dec. 21.)
Nem kell szorongania tovább adócsalási manőverei miatt. Már csak néhány hetet kell várni és minden kiderül. Egy kedves, megértő hivatalnok várja az Ön őszinte beismerő vallomását. Magának ez nem jelenthet gondot, hisz konstruktív és céltudatos elme, aki azzal nyűgözi le a sokat próbált közalkalmazottat, hogy pontosan akkora gazember, mint amilyennek egy átlagpolgárt a hivatal látni szeretne. Szerencséje, hogy nem ártatlan. Akkor aztán jól megnézhetné magát…

BAK (dec. 22.–jan. 20.)
Éjszaka verejtékben úszva felriad. Rádöbben, hogy impotens. Fölcsapja a kislámpát. Felesége megvető pillantása kíséri. Hát igen. Maga már tulajdonképpen nincs, nem létezik. A barátnője is elhagyta. Pont azon a napon, mikor a főnöke lőtt bakot, s mégis Ön vesztette el az állását. Az ébredés valóságos megváltás az Ön számára. Mindez csak egy rossz álom volt. Felesége mosolyogva tölti ki a kávét. Útközben fölhívja a barátnőjét, aki este pásztorórára várja. A főnöke barátságosan veregeti a vállát. Kezdődhet a napi hajsza. Éjszaka verejtékben úszva fölriad. Rájön, hogy egyáltalán nem impotens, hogy semmit sem veszített el, hogy mindenki erőn felül vár Öntől valamit, hogy sikeres ember. Kár. Így aligha húzza egy évnél tovább…

VÍZÖNTŐ (jan. 21.–febr. 20.)
Asszonyom, eddig szilárdan hitt abban, hogy a nép szomjúhozza a kultúrát, hogy Ön fáklya lesz a magyar végek szellemi éjszakájában. Mígnem a művelődési házat eladták fröccsöntő üzemnek. A nép pedig – mikor éppen nem a könyvtár helyén nyílt becsületsüllyesztőben kvaterkázik – a kábeltévén az égi csömöröket nézi. Ön alighanem az utcára kerül, ha a régi tanácselnök, (akit most választottak meg polgármesternek) nem tekinti kiskegyedet pusztán szexuális tárgynak, s az első éjszaka jogán nem tesz magácskának szultáni ajánlatot. Nem tűrhette tovább e moral insanity-t. Vonatra ült, s még aznap bekopogott egy pesti peep-show ajtaján. E szeretettől sugárzó csillagjegy szerencsét hoz. Fuldokolni fog a pénzben, hamarosan a díványok dívája lesz.

HALAK (febr. 21.–márc. 20.)
Minthogy én is e jegyben születtem – minden elfogultságot félretéve – nyugodt szívvel mondhatom: a Halakra egy napfényes korszak fog megint rámosolyogni. Hisz a krisztusi jegyben született Halak fennmaradásukat mindent átható pesszimizmusuknak köszönhetik. Nem várnak a jövőtől semmit, s azt mindig maradéktalanul meg is kapják. Manapság kíváncsi-hat-e ember többet?

STARK R. KASSZANDOR

Találkozás Vikidál Gyulával

Aki kiegészíti egymást

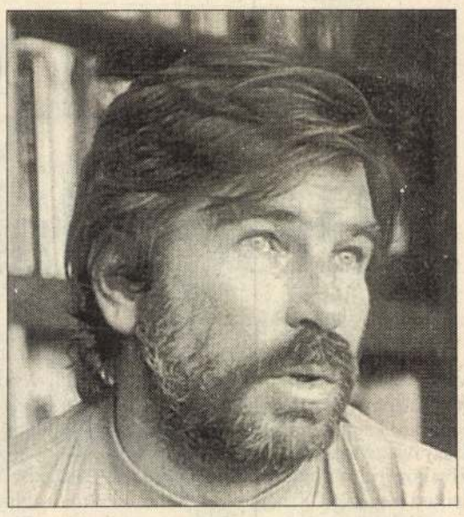

Vikidál Gyulát januártól a Madách Színházban új szerepben láthatjuk: A vörös malom című musicalben Rexet, a pokol királyát alakítja.

– Mi a különbség az ön számára a színészi énje és a rockénekes Vikidál között? Lehet, hogy az utóbbi is egy szerep?

– Az egyik a másikból adódik. A rockénekesekben van valamiféle színészi képesség. A frontembereknek el kell adniuk a műsort. Ez pedig részben színházi feladat, ami szép lassan akár profivá is tehet valakit ebben a szakmában. Persze ezen a területen az énekesek jelentős része csak egy bizonyos pontig tud eljutni.

– Ez a szakma már nagyon különbözik attól, amikor a Beatles tagjai egy-egy gitárral a kezükben kiálltak a pódiumra. Elüzletiesedett a rockzene, sok mindent a technika, a reklám határoz meg.

– Így van. A reklám gyakran többet számít, mint maga az énekes. Nagyon tehetséges fiatalokból nem lesznek sztárok.

– A tehetségnél fontosabbá váltak az üzleti szempontok?

– Sajnos, ez is igaz. Egy jó anyagi és propagandaháttérrel rendelkező középszerű zenész sokkal ismertebbé válhat, mint egy valóban tehetséges énekes.

– Vagyis megfelelő eszközökkel szinte bárkiből lehet énekest faragni?

– Igen, bárkit „meg lehet csinálni".

– A musicalek, rockoperák előadásai is egyre inkább fél-, sőt teljes play backről mennek. Az István, a király is play backről ment a Királydombon, tavaly az Atillát is play backről játszották a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon. Így tényleg mindenkinek lehet jó hangja.

– Nemcsak a rockoperák előadásakor használnak play backet, nagyon sok zenekar is ezt teszi. Hadd ne kelljen neveket mondanom, de vannak olyan együttesek, amelyek úgy keresik a kenyerüket, hogy szinte kivétel nélkül play backre dolgoznak. Ez a régi rockereknél nem fordulhat elő. Bizonyos térben az idő hiánya miatt nem lehet a megfelelő hangtechnikát „bepróbálni", ezért egyes rockoperák esetében play backre kényszerülünk. A Rockszínházban a bemutató előtt legalább két-három héttel az összes mikroport, a teljes technika működik már, és a zenekar is jelen van. A hangmérnököknek saját forgatókönyvük van, ők is tanulják a darabot, figyelik a hangszíneket, a dinamikát. Egy szabadtéri előadáson erre rendszerint nincs idő. Koltay Gábor például általában rövidített módon, két hét alatt csinál egy előadást, ilyenkor mindenki reggeltől estig keményen dolgozik.

– Nem „öli meg" a play back az előadást?

– Én nagyon nem szeretem. Azoknak a rockereknek a többsége, akik az István, a királyban és az Atillában is szerepelnek, kifejezetten utálja. Ez szükségmegoldás. Most, amikor az Atillát az Erkel Színházban adtuk elő, élőben énekeltünk. Sokkal inkább tudunk drámaiak, de finomak is lenni.

– A play backre nyilván csak pózolnak.

– Én akkor is „leénekelem" az összes dalt.

– Nem csak tátog?

– Nem tudok „letátogni" valamit, mert akkor elvész az érzés. Ha csak imitálnám, hogy eléneklem a legmagasabb á hangot, az hitelrontó lenne, megaláznám saját magam és a zenét is.

– A rockerimázsból hogyan lett színészimázs?

– A rockopera, a musical nagyon közel áll a rockszínpadhoz. Lényegében annyi a különbség, hogy a koncerteken improvizálhatok, míg a színpadon kötött a történet.

– És egy koncertnek alighanem más a közönsége, mint mondjuk a Madách Színházé.

– Természetesen, bár a Madách nézőterén is fölfedezek olyan embereket, akik járnak rockkoncertre.

– Azoknak a darabok a zenéje, amelyekben ön játszik, disztingváltabb, mint az a zene, ami a koncertjein szól.

– Inkább úgy fogalmaznék, hogy a színpadi zene összetettebb, a történet és a muzsika egybekapcsolódik. Egy sportcsarnokban persze sokkal szabadabban lehet viselkedni, állva őrjönghet a közönség. Míg egy színházi előadáson nyilván senki nem fog a szék tetején állva csápolni. Bár az már előfordult, hogy néhányan felkiabáltak a színpadra a produkció alatt.

– Egy-egy musicalszerepbe azért megpróbál „átlopni" valamit a rockkoncertek szabadságából?

– Igen, például a József és a színes, szélesvásznú álomkabátban az Elvis Presley-paródia közben megengedhetem magamnak, hogy kicsit kedélyesebb vagy keményebb legyek. De előfordult, hogy a Légy jó mindhalálig tanár uraként elkezdtem keresni a szemüvegemet, holott a szerep szerint soha nem is volt. Olyat improvizáltunk, hogy szétszakadt a színház.

– Az ön keménysége nem keveredik néha jó adag szentimentalizmussal is?

– Ez nálam előfordul, de nem tartom hibának. Koppányként nyilván ugyanolyan keménynek kellett lennem, mint rockerként. Ezzel félig-meddig skatulyába zártak. Én voltam a vad, izmos, kemény férfi. Ez egy ideig elfogadható volt számomra, aztán bizonyos esetekben terhessé vált.

– Nem lehet, hogy még mindig nem kezelik színészként? Ahová kell egy izompacsirta, mélyhangú, temperamentumos figura, oda egyszerűen beteszik?

– A közönség egy része valóban így könyvel el, hiszen nem feltétlenül jut el színházba. Legfeljebb az István, a királyban láttak utoljára a tévében. Előfordul, hogy vidéken még mindig azt mondják: de jó Koppány voltam, de hogy eltűntem.

– Ön egyszer azt nyilatkozta, hogy szórakoztató kisiparosnak tartja magát. Mennyire vált szórakoztató kisiparosból valóban színésszé?

– Nem tudom, mikor lesz valakiből színész. A mai napig tanulok. Például az Atillát újra kellett tanulnom, amikor most élőben énekeltünk. Eddig hozzá voltam szokva, hogy azokat az érzéseket, amelyeket a felvétel adott, hoztam a színpadon. Különösebb dolgom nem volt. Most viszont van, a játékot össze kell egyeztetnem az énekléssel.

– Önnek a Madách Színház új bemutatóján is fel kellene lépnie. Bár Psota Irénnel felváltva játsszák a szerepet, ami elég érdekes szereposztás.

– A bemutatón nem én játszom a szerepet, hiszen a próbák utolsó szakaszában nem tudtam jelen lenni. Rexet, a pokol királyát alakítom, aki lehet nő, lehet férfi. Januárban majd beállok a szerepbe, amit egyébként túl nagy feladatnak nem mondanék. Két félidőn keresztül ülök a második emeleti függőhídon, hiszen a Magiszter, aki a vörös malmot kitalálta, a pokol királyának mutatja meg, mit lehet a találmányával csinálni.

– A továbbiakban inkább színész lesz, mint rocker?

– Azt hiszem, a két énem kiegészíti egymást, már nem is tudom elválasztani a rockerséget és a színészetet.

BÓTA GÁBOR

Mit tervez jövőre?...

Makk Károly: bújócskázó szerelmi történetek

Ha a csillagok kedvezően állnak, Makk hamarosan hozzákezdhet régóta dédelgetett álma megvalósításához, Dosztojevszkij A játékosának filmre viteléhez. A regényt egyébként már többször is feldolgozták, például az oroszok és – Jean Gabin főszereplésével – a franciák is. Makk azonban sajátos és különös verziót talált ki, amelyben – szavai szerint – „két szerelmi történet bújócskázik és kapcsolódik össze." Megelevenedik A játékos szerelmi szála, de felidéződnek a regény születésének valódi körülményei is.

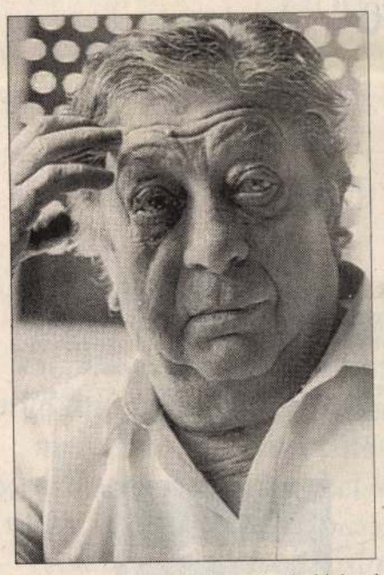

Az adósságokba keveredett, szenvedélyes szerencsejátékos Dosztojevszkijt ugyanis kiadója-hitelezője választás elé állítja, furcsa fogadást ajánl: ha 28 nap alatt meg tud írni egy 200 oldalas regényt, akkor elengedi neki tetemes adósságát, ha nem, minden későbbi műve jogdíja az övé lesz. A beteg, öreg író szentpétervári lakásában elkezdi diktálni regényét egy szép és fiatal, 18 éves gyorsírónőnek. Egyre közelebb kerül hozzá, beleszeret, s végül feleségül is veszi.

Makk egy fiatal amerikai forgatókönyvíróval négy évvel ezelőtt kezdett munkához. A forgatókönyv harmadik változata került el az egyik legjelentősebb európai televíziótársaság, a brit Channel 4 főnökéhez. Az ő javaslatára a forgatókönyvírás egy másik partnerrel, a neves angol dráma- és forgatókönyvíróval, Nick Dearrel folytatódott. Makk és az angol író három újabb forgatókönyv-változatot produkált; a harmadikra mondta rá a boldogító igent a Channel 4 vezetője. Jelenleg folynak a tárgyalások és a próbafelvételek. Ha sikerül a szükséges pénzt előteremteni, akkor áprilisban kezdődhet a 45 napos-ra tervezett forgatás; a felvétek helyszíne nagyrészt Magyarország. A szereposztásról Makk csak annyit árult el, hogy a főhőst egy világklasszis formálja majd meg.

Melocco Miklós: függőben lévő emlékművek

Október 23-án avatták fel Miskolcon Melocco Miklós nyolc méter magas, szószéken álló, neoreneszánsz stílusú Széchenyi-szobrát. A művészt a jövő évre két konkrét megrendeléssel is megkeresték. A második világháború áldozatai előtt tisztelgő emlékművek elkészítésére kapott ajánlatot. Az egyiket Érden, a másikat Vácott állítanák fel. Mivel az előző önkormányzatokkal kötötte a szerződéseket, a mostani tisztségviselőktől még várja a szándék megerősítését. Csakúgy, mint korábban a Széchenyi-szobor esetében, Vácott már ki is állították a tervezett emlékmű makettjét. Ez jó alkalmat adhat,hogy az érdeklődők kifejezzék véleményüket a művekkel kapcsolatban. Bár Melocco hangsúlyozta, az elképzelt és a végül megvalósuló alkotás közé

elég nehéz beiktatni egy demokratikus szavazást. Ám amennyiben a makettek elnyerik a közönség tetszését, feltehetőleg a kész emlékművet sem fogják idegenkedve fogadni.

A szobrok költségei még egyik helyszínen sem állnak rendelkezésre. Melocco Miklós azonban elképzelhetőnek tartja, hogy alapítványi formában vagy adományok segítségével előteremthetőek az anyagi eszközök. A Széchenyi szobor létrejöttét például helyi vállalatok is támogatták.

Melocco Miklós saját helyzetéről azt mondja: „Megszoktam, hogy két megrendelés között munkanélküli vagyok. Mindig bizonytalanságok között töltöttem el az életemet, ez mára sem változott meg."

Pongor Ildikó: huszonöt éve a színpadon

Pongor Ildikó egy év kihagyás után nemrég tért vissza a színpadra. A novemberi németországi turnén két hét alatt tizenhét előadást táncolt. Operaházi szerepei mellett – Anna Karenina, Szentivánéji álom – 1995-ben önálló estjére készül, mivel 1996-ban ünnepli színpadra lépésének huszonötödik évfordulóját. Eddigi szerepeiből, Béjart és Balanchine koreográfiáiból nyújtana át egy csokorravalót a közönségnek. Februárban az Operaház társulatával a Távol-Keletre, Hongkongba utazik, Seregi László Szentivánéji álom című táncjátékában Titániát táncolja.

Miután az Operaháznak kicserélődött a balettrepertoárja, a nagy klasszikusokban – A hattyúk tavában, a Giselle-ben, a Coppéliában – már nincs módja fellépni, ezért ő maga keresi a feladatokat. Többször hívták már a Táncművészeti Főiskolára tanítani; mindaddig nemet mond, amíg aktívan táncol. Nem akarom magam elaprózni, mondta; a tanítást csak akkor vállalnám el, ha már csak arra tudnék figyelni. Az Operaház művészeinek tréningjét vezeti, ez sokkal közelebb áll hozzá.

Szenthelyi Miklós: Magyar Virtuózok

– Hegedűművészi pályája mellett ön már két évtizede tanít a Zeneakadémián, és hat éve a Magyar Virtuózok kamarazenekar művészeti vezetője. 1995-ben melyik tevékenység lesz önnek a legfontosabb?

– A három terület elválaszthatatlan, és remélem, hogy ezt a hármas egységet jövőre is sikerül megőriznem, hiszen a koncertezés, a tanítás és a kamarazenekar egyaránt fontos nekem. Ha mégis választani kell, akkor pillanatnyilag a Magyar Virtuózokat sorolnám az első helyre, mert a zenekari munka még számomra is újdonságot jelent.

– Milyen feladatok várnak a Virtuózokra az év során?

– Az év legfontosabb célkitűzése, hogy a kamarazenekart alkotó fiatal muzsikusok főállásban lehessenek a Magyar Virtuózok tagjai, szorosan kapcsolódik az országhoz. Meglehet, ez az oka annak is, hogy nehéz lefordítani magyar regényeket idegen nyelvre. Erre persze igazán külföldön döbben rá az ember. Vegyünk egy példát. „A Föld Isten kalapja, s Magyarország a bokréta rajta." Ez olyasmi, ami nekünk nagyon kedves, de külföldön kiröhögik, ha az ember előadja. Ameddig emigráns voltam, tudtam írni az országról, elsősorban politikai szempontból, védtem a forradalom ügyét, s annak idején olyan segítőtársakat nyertünk meg, mint Sartre, Camus, Spender, T. S. Eliot vagy Bertrand Russell. És nem jártunk eredménytelenül. Külföldön minden ügy hat hónap alatt múlik el. A magyar forradalom ellenpélda volt. S ha most nem regényről, hanem egyéb publikációkról van szó, akkor írok csak, ha valami nagyon fontos ügyben szólítanak fel a megnyilatkozásra. A vers számomra mindennél fontosabb.

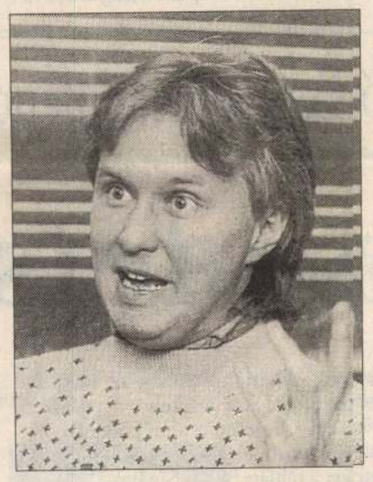

zel az együttes „hivatalosan" is állandó formációvá váljon. Az év szakmai feladatai közül kiemelkedik a spanyol, holland és német turné, amellyel szeretnénk betörni az európai piacra. A hazai közönség a Zeneakadémián, a Vigadóban, valamint több szabadtéri helyszínen hallhatja a Virtuózokat, de Amerikába a Columbia igynökség 1996-ra ismét meghívta az együttest. Ezenkívül már le is kötöttünk egy japán turnét, s több kiadóval tárgyalunk; 1995-ben biztosan lesz új lemezünk.

– Szólistaként milyen tervek foglalkoztatják a következő időszakban?

– 1995-ben a Zeneakadémia nagyterméen, valamint stúdiókörülmények között, a rádióban lesz szólóestem, és a Magyar Virtuózok koncertjein is több alkalommal játszom majd versnyművek szólóját.

Faludy György: „A vers mindennél fontosabb"

A jövő évi könyvhétre jelenik meg az ötvenöt szonett című könyvem. Lényegében folytás, hiszen korábban ugyancsak publikáltam már szonetteket. A mostaniakat folyamatosan írtam, és irodalmi lapokban meg is jelennek. Tekintettel arra, hogy a korábbi szonettkötetem és a Dobos az éjszakában című verseskötetem már régen-rég elfogyott, kiadóm, a Magyar Világ 1995 tavaszán megjelenteti ezeknek a könyveknek a második kiadását. Ez a terv. S amennyiben az élet megengedi, továbbra is verset írok. Kérdezhetné persze, hogy miért nem prózát, miért nem

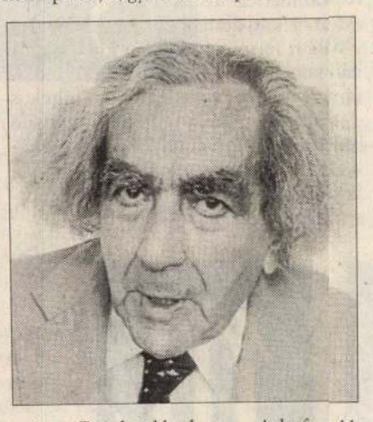

regényt. Ennek több oka van. A legfontosabb talán az, hogy emigráns voltom fosztott meg attól a lehetőségtől, hogy szépprózát írjak. Nem itthon éltem, nem ismertem közelebbről a problémákat. A magyar prózairodalom renivül

Tordai Teri Csehov-szerepekben

– Ön rögtön az újév elején szerepel egy bemutatón, ami elég rendhagyónak ígérkezik.

– Hallatlanul izgalmasnak tartom. Még a főiskolán Pártos Géza rendezésében részleteket játszottunk a Három nővérből, akkor én voltam Irina. De a Három lány kékben nem ismertem, bár tudtam, hogy játszotta a Katona József Színház. Hársing Hilda és Gaál Erzsébet írt a két műből egy új darabot. Ebben egy sajátos felfogásban Bakó Márta, Galambos Erzsi és én játsszuk a három nővért.

– Mennyire illenek bele Gaál Erzsébet sokak számára szokatlan előadásai a József Attila Színház repertoárjába?

– Ő nálunk a stúdiószínházban rendez, aminek már van törzsközönsége. Vannak olyanok, akik kimondottan az itteni előadásokat keresik. Mi pedig megszoktuk Gaál Erzsi munkamódszerét, kialakult körülötte egy csapat, általában ugyanazokkal dolgozik. Engem is harmadszorra rendez.

– Milyen más színházi munkája lesz még?

– Kecskeméten január közepén Illés István rendezésében elkezdjük próbálni a Cseresznyéskertet, amiben Ranyevszkaját játszom. Jókor jött ez a szerep.

– Ön már fiatal korában sok klasszikus darabban játszott, aztán a József Attila Színházban inkább könnyedebb előadásokban lépett fel. Most talán visszatérnek a klasszikus szerepek?

– Ez számomra nagyon fontos. Jó érzés, hogy középkorúan még szükség van rám és vagyok még olyan lelki és fizikai kondícióban, hogy hívjanak. Nagy dolog, hogy státusom van a József Attila Színházban, de nem biztos, hogy ez a színház Csehovot fog játszani. Kecskeméten viszont szükség van rám a Cseresznyéskertben. Gaál Erzsébet és Zsótér Sándor Szolnokra szerződött, szerették volna, ha én is oda szegődöm. Abban maradtunk, hogy én az otthonomat, a József Attila Színházat nem hagyom ott, de ha szükség van rám, az év második felében vendégnek szívesen megyek.

G. A. – B. GY. – B. E. – R. A. – V. B. É. – B. G.

SPORT EXPO

A tavalyi kétségkívüli sikeren (közönség- és üzleti sikeren...) felbuzdulva, idén is megrendezi a Budapest Sportcsarnokban a Sportexpót az Interreklám Kft. A sportszerek és sporteszközök nagyszabású kiállítása és vására április 13. és 16. között lesz.

A tegnapi sajtótájékoztatón beismerte a házigazda kft. ügyvezető igazgatója, *Janó Albert*, hogy nehezen tudnának dönteni: csak a viszonteladó kereskedőkre vagy csak a közönségre számítsanak rendezvényükön. Ezért aztán *„mixeltek”*: délelőttönként amolyan *„fél” szakmai napokat* tartanak, míg a délutánokon várják a *„nagyérdeműt”*.

Több újdonságot kínálnak az érdeklődőknek. Az egyik a nálunk is egyre népszerűbb *golf* további elterjedését célozza majd. A másik izgalmasabbnak látszik... Tekintettel a kormány ötéves tornaterem-építési akciójára (40 milliárdért 600 létesítmény!), a Sportexpo látogatói akár válogathatnak is a tervek, no meg a beruházók és kivitelezők között. Nem véletlen: szeretnének minél több *polgármestert* vendégül látni, hiszen a tornatermek felének költségeit az önkormányzatok állják. Azaz... Az Interreklám ígéri: külföldi kapcsolatai révén, még némi hitelt, lízinglehetőséget is teremt.

Mint minden hasonló rendezvényen, itt is lesz majd *játék* a közönség számára: *a fődíj egy barcelonai, olimpiai utazás!* **(sp)**

Szabad a boksz

Az alig néhány napja bűnösnek nyilvánított egykori nehézsúlyú profi ökölvívó-világbajnok, *Mike Tyson* ártatlansága mellett foglalt állást a *World Box Council* elnöke, *Jose Sulaiman:*

— Egy tisztességes nő nem megy fel éjjel kettőkor egy ismeretlen férfi szállodaszobájába.

ALBERTVILLE

Sűrű nap hat bajnokkal

Éremhalmozók: Ulvang és Lukkarinen — Babonás Tomba

Tegnap óta nemcsak nevében hasonlít Vegaard Ulvang valamely norvég mondai hősre. Sífutásban a 30 km után 10 km-en sem talált legyőzőre; elsőként szerzett két aranyérmet a XVI. téli olimpián. Rajta kívül még hat versenyzőnek jutott arany ezen a versenynapon, így joggal mondható, hogy ez volt eddig a játékok legsűrűbb napja. S még valami, talán apróság, de mégiscsak sporttörténelem: először avattak bajnokot síakrobatikában.

✵

Az olimpiákra a küldöttségek legtöbbje tájékoztató füzettel, kiadványokkal érkezik, amelyekből az érdeklődők pontos információkat kapnak az adott ország ötkarikás szereplőiről. Idén érthető módon különös figyelemmel várták az *egykori Szovjetunióból* érkezett delegációt. Napokig azonban hiába várták az információs anyagot, mert a tehergépkocsi-vezetőt, aki szállította, feltartóztatták a lengyel határon. Az ok: szemmel láthatóan *ittas* volt. A szigorú határőrök így jogosan nem engedték tovább.

✵

A játékok sajtóközpontjaiban természetesen *mindentudó* komputereket helyeztek el. La Lechere-ben viszont valami lyen tévedés történt, mert a gép egész *furcsa* válaszokat a a betáplált kérdésekre. A osztrákok például észrevették, hogy az északi összetettben sze replő *Klaus Sulzenbacherrő* azt „írja”, hogy az 1976-o innsbrucki olimpián 5-ik vol a kétüléses szánkóversenyben ... holott a sportoló 1976-ba mindössze 11 éves volt...

✵

Az olimpiára készült plakátol egyikén látható *Sylvain Beau champs*, a francia jégkorong válogatott tagja. A sportol — miután a fényképe közlésé hez nem kértek engedélyt — *beperelte* a szervezőbizottsá got. A *bíróság* rövid úton dön tött: 39 000 frank kártérítés ítélt meg a javára.

✵

La Plagne olimpiai falujá ban sorozatosan *betörtek* sportolók szobáiba. A hívat lan látogatók igényesek vol tak, mert csak az összes fel lelhető *pénzt vitték el*. Akad olyan sportoló, akinek egyet len frankja sem maradt. El sőként a német küldöttség ve zetősége reagált, *kötelezőv tette* mindenki számára, hog értékeit a szálláshely széfjé ben helyezze el.

✵

Az igazán esélyesnek számí tó sportemberek közül, akil megtehetik, az olimpiai falutó *távol* készülnek. *Alberto Tom ba* megteheti. Az olaszok al pesi síversenyzője ugyanis *ott hon* készül a műlesiklásra é az óriás műlesiklásra.

Tegnap rövid szünetet en gedélyezett magának. Motoro szánjával elrobogott üdvözöl ni a férfi kombinált pontver senyben aranyérmet szerzet honfitársait, akik a diadal utái *gyorsan otthagyták* Albert ville-t. Gratulált a síelőknek de olimpiai érmeiket *nem vol hajlandó* megérinteni, kézb venni.

— Babonás vagyok — indo kolta röviden Tomba.

HÓLABDÁK (Etűdök)

Akrobat oh!; körös-körül hó, buckákat nyergelő hullámlovasok száguldanak a hegyről alá; halihó!; hangulat a köbön, a versenyzők arcán mosolyözön; vizsgáznak gyorsaságból, technikából és vagányságból, játékos akrobatikából épül a pontszám; spárga a levegőben, cifrázás télidőben, flik-flak, jön a hullámbucka, ugrass!; gyermekkorom Ki a legény (a leány) a gáton csatakiáltását hallom újra, lovagolok fűzfasípot fújva; oh, akrobat!; szép hölgyek és szép férfiak, a nézők mulatnak; Albertville-Barbadoson jövök én és jön a hullámbucka; lent és fent, alul és felül, gyi-te fakó!; Samaranch meg hegedül.

Tessék mondani, hol rendezik az olimpiai játékokat?

✵

Angelika és Doris, a két Neuner testvér a televízió képernyőjén, a megosztott mezőn; bal oldalt az egyik siklását látjuk, jobb oldalt a másikét; egyszerre, egy időben repülnek a szánkók az arany- és az ezüstérem felé; az idő múlását két helyütt észleljük; párban vannak és mégis külön-külön, a rendező játszik, az ismétlés zseniális; ami elképzelhetetlen a valóságban, az megvalósul a technikában.

Milyen szerencse, hogy nincs egy harmadik Neuner testvér!

✵

Gyorskorcsolya, hosszabb táv, ahol a versenyző-madár egyik keze-szárnya tapad a testhez, a másikkal hadonász; azt is hihetnénk, hogy félszárnyú(kezű) madár; úgy ragad a testhez a szárny, mintha csirizzel odatapasztanák; külön életet él a bal kéz és külön életet a jobb szárny; az egyik alszik, a másik kapálódzik, a jobb, a lengő, nem kelti fel a balt, a merengőt; egy testhez tartoznak és kétféleképpen gondolkoznak;

de nicsak, a pályára korcsolyázik egy orosz lány, bal keze a derekán; csiriz helyett azonban madzaggal kötötték oda a szárnyát a testhez; így jár az a kéz, amelyik nem engedelmeskedik a vezérműnek.

Kő András

ÉRMEK ÉS EREDMÉNYEK

Női 5 km-es klasszikus sífutás, olimpiai bajnok: Marjut Lukkarinen (Finnország) 14:13,8 p, 2. Ljubov Jegorova (Egyesített Csapat) 14:14,7, 3. Jelena Vjalbe (Egyesített Csapat) 14:22,7, ... 59. Bozsik Anna (Magyarország) 18:29,0.

10 km-es klasszikus stílusú férfi sífutás, olimpiai bajnok: Vegaard Ulvang (Norvégia) 27:36,0 perc, 2. Marco Albarello (Olaszország) 27:55,2, 3. Christer Majbäck (Svédország) 27:56,4, ... 100. Oláh István (Magyarország) 37:37,7.

Síakrobatika, férfi mogul, olimpiai bajnok: Edgar Grospiron (Franciaország) 25,81 pont, 2. Olivier Allamand (Franciaország) 24,87, 3. Nelson Carmichael (Egyesült Államok) 24,32.

Síakrobatika, női mogul, olimpiai bajnok: Donna Weinbrecht (Egyesült Államok) 23,69 pont, 2. Jelizaveta Kozsevnyikova (Egyesített Csapat) 23,50, 3. Stine Hattestad (Norvégia) 23,04.

Női alpesi kombináció, olimpiai bajnok: Petra Kronberger (Ausztria) 2,55 pont, 2. Anita Wachter (Ausztria) 19,39, 3. Florence Masnada (Franciaország) 21,38.

Férfi 5000 m-es gyorskorcsolyázás, olimpiai bajnok: Geir Karlstad (Norvégia) 6:59,97 p, 2. Falko Zandstra (Hollandia) 7:02,28, 3. Leo Visser (Hollandia) 7:04,96.

A jégkorongtorna eredményei: Olaszország—Lengyelország 7-1, Csehszlovákia—Egyesített Csapat 4-3, Egyesült Államok—Finnország 4-1.

NAPTÉNY

■ A tegnapelőtt este lapzárta után befejeződött Tricotex Kupa fedett pályás atlétikai versenyen a férfi magasugrásban a svéd Sjöberg 232 cm-rel, a rúdugrásban Taraszov (FÁK) 580 cm-rel lett az első. A Tricotex Kupát Taraszov, illetve a női 60 méter ukrán győztese (7,39 mp), Susov nyerte.

■ Darnyi Tamást választották Európa legjobb sportolójának az Egyesült Államokban. Az olimpiai és világbajnok úszó öt másik földrész legjobbjával együtt március 11-én veheti át a díjat Los Angelesben.

■ Ivancsuk (FÁK) diadalmaskodott a párizsi nemzetközi rapidsakkversenyen. Polgár Judit az igen erős mezőnyben holtversenyben a tizedik helyen végzett.

■ Barátságos labdarúgó mérkőzésen Faróban: Portugália—Hollandia 2-0. A vendégeknél nem játszottak a Milan sztárjai: Rijkaard, van Basten és Gullit.

■ Az olasz labdarúgókupa negyeddöntőinek első találkozóin: Juventus—Internazionale 1-0, Parma—Genoa 2-0.

■ Holnapután délben lép pályára a Városi Sportcsarnokban a Debreceni VSC női kézilabdacsapata a KEK elődöntőjében. A hajdúságiak ellenfele a norvág IL Byaasen lesz.

■ Fegyelmi elé állítja az Olasz Labdarúgó Szövetség Détári Lajost. A válogatott középpályás ugyanis csapata, a Bologna 1-0-ás győzelmét követően kijelentette, hogy szándékosan hagyott ki egy gólhelyzetet, mert játékostársai nem adnak neki elég labdát és el akar menni Bolognából.

■ Már csak két magyar csapat van versenyben a nemzetközi asztalitenisz-kupákban. A Statisztika a BEK-elődöntőjében ma este áll asztalhoz az olaszországi Ragusában, míg a BSE az ETTU Kupa negyeddöntőjében a német Glane ellen mérkőzik.

■ Az észak-amerikai profi hoki ligában (NHL): New York Rangers—Vancouver Canucks 5-2, Montreal Canadiens—San José Sharks 6-1, Buffalo Sabres—Detroit Red Wings 4-9.

■ Rendkívüli távhajtó és távlovagló versenyt rendez május elején a Magyar Lovas Szövetség és az Instant Grup. A Pannonmarathon elnevezésű 300 km-es viadalon a győztes egy 32 ezer márka értékű gépkocsit nyer.

Az Agrotours is készül a torna EB-re

Interjú a „szállásmesterrel” — Kedvező árak, kényelem

Szakkörökben némi meglepetést okozott, hogy a május 16—17-i budapesti férfi tornász Európa-bajnokság „hivatalos szállásmestere” címet az Agrotours Utazási Iroda Részvénytársaság érdemelte ki. Ráadásul a megbízatás ennél sokkal több feladatot foglal magában, hiszen a hazai világversenyek rendezői között debütáló rt. vállalt felelősséget az akkreditált résztvevők szállításáért, étkeztetéséért, de még az EB nem hivatalos — a versenycsarnokon kívüli — programjainak szervezéséért is.

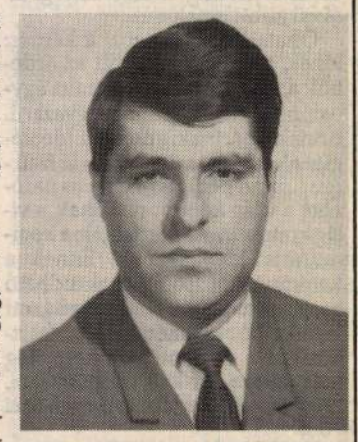

Az *Agrotours* szakemberei már hónapokkal ezelőtt munkához láttak, s a jó előkészítésnek köszönhetően nyugodtan várhatják a visszaszámlálás utolsó — e hét végén kezdődő — három hónapos szakaszát.

— A legnagyobb nehézségeken *már tavaly túljutottunk* — mondja *Fehér István*, a cég ügyvezető igazgatója, aki egykor maga is tornász volt, hosszabb ideje pedig a Magyar Torna Szövetség elnökségének tagja. — A budapesti Európa-bajnokságot, amely az 1992-es hazai sportnaptár *legrangosabb* eseménye, eredetileg május 9-én és 10-én szerettük volna megrendezni, s ezzel a dátummal az Európai Torna Szövetség vezérkara is *egyetértett*. Aztán kiderült, hogy a mindenkinek kedvező időpontban a Budapest Sportcsarnokhoz legközelebb eső szálláshelyen, a *Hotel Stadionban egyetlen szobára sem számíthatunk*, mert a májusi nemzetközi motoros világtalálkozó szervezői megelőztek bennünket. *Módosítani* kényszerültünk a kontinensbajnokság terminusán, még szerencse, hogy a gond megoldásához az európai tornasport vezetői is hozzájárulásukat adták. A május 11-től kezdődő héten „miénk” a háromcsillagos minősítésének mindenben megfelelő Hotel Stadion, ahol *kedvező árak* mellett az elvárt kényelemre találnak majd az EB résztvevői.

— *A Budapest Sportcsarnokhoz hasonlóan 10. születésnapját idén ünneplő Hotel Stadion mellett még mely szállodákat vehetik igénybe a magyar fővárosba érkező külföldiek?*

— Megfelelő számú szobát foglaltunk le a *sajtó* munkatársainak és a turistáknak a Victoriában, a Buda Pentában, a Novotelben, a Ligetben és a Platánusban, de vannak *„rejtett tartalékaink”* Budapest legelőkelőbb szállóiban is. A foglalással nem volt könnyű dolgunk: május már a nemzetközi turistaidény forgalmas hónapja, főleg az idén, amikor Budapest ez idő tájt öt különféle kongresszusnak ad otthont.

— *Megbízatásuk az EB jegyeinek külföldi értékesítésére is szól. Mekkora forgalomra számítanak?*

— *Százötvennél is több* külföldi partnerünkkel vettük fel a kapcsolatot, akik mielőbb szeretnék tudni a belépők árá Amint ennek az igényükne eleget tudunk tenni, én is töb bet mondhatok.

— *Mint az utazási irod ügyvezető igazgatója nem ta attól, hogy az „olimpiaeszten dő” egyik legfontosabb hazo sportesemányének gazdájakén kellemetlen meglepetés é májusban?*

— Ha így gondolkodnán aligha álltunk volna kötélne — mondta befejezésül *Fehé István*. — Az igaz, hogy mé egyetlen Európa-bajnokságo sem jutottunk szerephez, de Magyar Torna Szövetség meg bízásából már számtalan fel adatot teljesítettünk, más te rületeken pedig nagy megbe csülést érdemeltünk ki. *Vál lalatunk rohamosan fejlődi* tavaly igen jó évet zárt, a idén pedig még ezt is szeret nénk felülmúlni!...

Esma Sajtóügynöksé

Szokják a rákot

Váci döntetlen a tengerparton

Vasárnap óta a franciaországi La Baule vendége a Váci FC Samsung futballcsapata. Az egyhetes edzőtáborozás befejéséhez közeledve barátságos mérkőzést vívott a gárda a másodosztályú Ancenis ellen. László Attila szakosztályigazgató készséggel állt a rendelkezésünkre.

— Hogyan sikerült a bemutatkozás vendéglátóikkal szemben?

— A körülményekhez képest *jól*, 1-1-et játszottunk, *Kriska* egyenlített a második félidőben. Egész nap esett az eső, sáros, mély talajon így nem csupán az ellenféllel kellett megbirkóznunk.

— Pár nappal ezelőtt beszéltünk Csank János edzővel is, aki fantasztikusnak találta a helyszínt és az ellátást.

— Nem tévedett, itt tényleg *káprázatos minden, Gyimesi Attiláék* kitettek magukért — a pályán kívül is. Egyetlen problémánk: nehéz megbarátkozni a francia ízekkel, de már *lassan hozzászokunk* a rákhoz is. **(v. gy.)**

A sportért is festenek

Jótékony képzőművészek

Meleg, barátságos tekintet, és hosszúra, dúsra nőtt szakáll, ez tűnik fel rögtön, amint Tóth Lajosra pillantok. Kárpátaljáról érkezett, közelebbről Ungvárról. Nem kérkedni jött nemes tettével, az első percekben nem is érti, miért csinálunk ügyet az egészből: a Magyar Olimpiai Bizottságot juttatja nem kevés pénzhez.

Pontosabban, helyesbít azonnal, nem ő egyedül. Nagyon sok képzőművész vesz részt azon a kiállításon április 27. és május 5. között a Körcsarnokban, amelynek befejeztével *aukciót tartanak*, s a befolyt pénz felét a MOB számlájára utalják át. Őket, kárpátaljaiakat, a *Révész Imre Társaságot* a Budapest Art Stúdió hívta meg. A tizennégy tag mindegyike négy-négy képet hoz magával, természetesen a legjobbakat.

Csendben, halkan beszél, művészféle, sütnék rá, alig értem a szavát. Tavaly ősszel állt össze tizennégy kárpátaljai magyar képzőművész, s hozta létre a társaságot. *Büszkén mutatja* a katalógusukat, novemberben készült, akkor tartották első kiállításukat.

Már búcsúzkodik, indulni készül, amikor eszembe jut a legfontosabb, ami az első pillanattól kezdve érdekelt: *miért a sportot támogatják?* Persze eszem ágában sincs lebeszélni erről. Nem is tudnám, közli a felvetésemre. Igaz, azon kívül, hogy *a sport nagyon fontos az életben*, mással nem képesek megindokolni elhatározásukat. Legföljebb közhelyeket mondhatna ő is. Azt pedig nem szeret. Kalapja után nyúl, mennie kell. Nem érdemel sok szót ez az egész, *nem is ezért teszik.*

Csendben távozik, ahogy érkezett. Sokáig tartom még a kezemben a kis képes katalógust. *Emlékül* ezt hagyta itt.

(volly)

Új MAGYARORSZÁG POLGÁRI NAPILAP

Alapító főszerkesztő: ALBERT GÁBOR

Főszerkesztő: FÁBIÁN LÁSZLÓ

Főszerkesztő-helyettesek: KISS GY. JÁNOS és VÖDRÖS ATTILA

Szerkesztőse 1085 Budapest VIII. Blaha Lujza tér 3. Postafiók: 1410 Budapest, Pf. 199.
Telefonok: 118-5009, 122804, 142-6923, 142-8375. (Vagy a Hírlapkiadó központi számain: 138-2399, 138-4300, 138988.) Telefax: 122-2288 (napi szerkesztés), 138-3313 (titkárság).
Hirdetésfelvél: 1959 Budapest, Blaha Lujza tér 3. Telefon: 138-2369, telefax: 138-3150
Terjeszti a Magyar Pos. Előfizetheti bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, postai hírlapüzletekben, valami a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR); 1900 Budapest XIII. Lehel u. 10/A közvetlenül vagy postautalv yon, illetve átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj az 1992. évr gy hónapra 240 Ft, negyedévre 720 Ft, fél évre 1440 Ft. Kedvezmény az előfizetőknek
példányonként 3 Ft. ülföldön terjeszti a Kultúra Kereskedelmi Vállalat H-1339 Budapest, Postafiók 149.
Kiadja a PUBLICA R a Hírlapkiadó Vállalat közreműködésével. Felelős kiadó: CZAKÓ GÁBOR elnök

Szikra Lapnyomda
Felelős vezető: DR. CSŐNDES ZOLTÁN vezérigazgató

ISSN 1215-0185 Bp.– ISSN 1215-1386 vidék

1 2 4 8 16

MELOCCO MIKLÓS

NAPTÉNY

Nemsokára elkészül, és április elején a helyére kerül Székesfehérvárott a Melocco Miklós szobrászművész készítette szoborkompozíció újabb darabja, a szónok. Kivételesen nem kőből, hanem bronzból formálódott, s egy köztéri ivókút talapzatán áll majd a belvárosban. A központi alak, Mátyás király, egy tűzfalon van, s körülötte lesznek később a hét szabad művészetet jelképező alakok. A zene, a filozófia és a retorika után a kódexmásoló figurája, mint a grammatika szimbóluma lesz a következő. A művészt zsámbéki kúriájában látogattuk meg.

Fotó: Nagy Béla

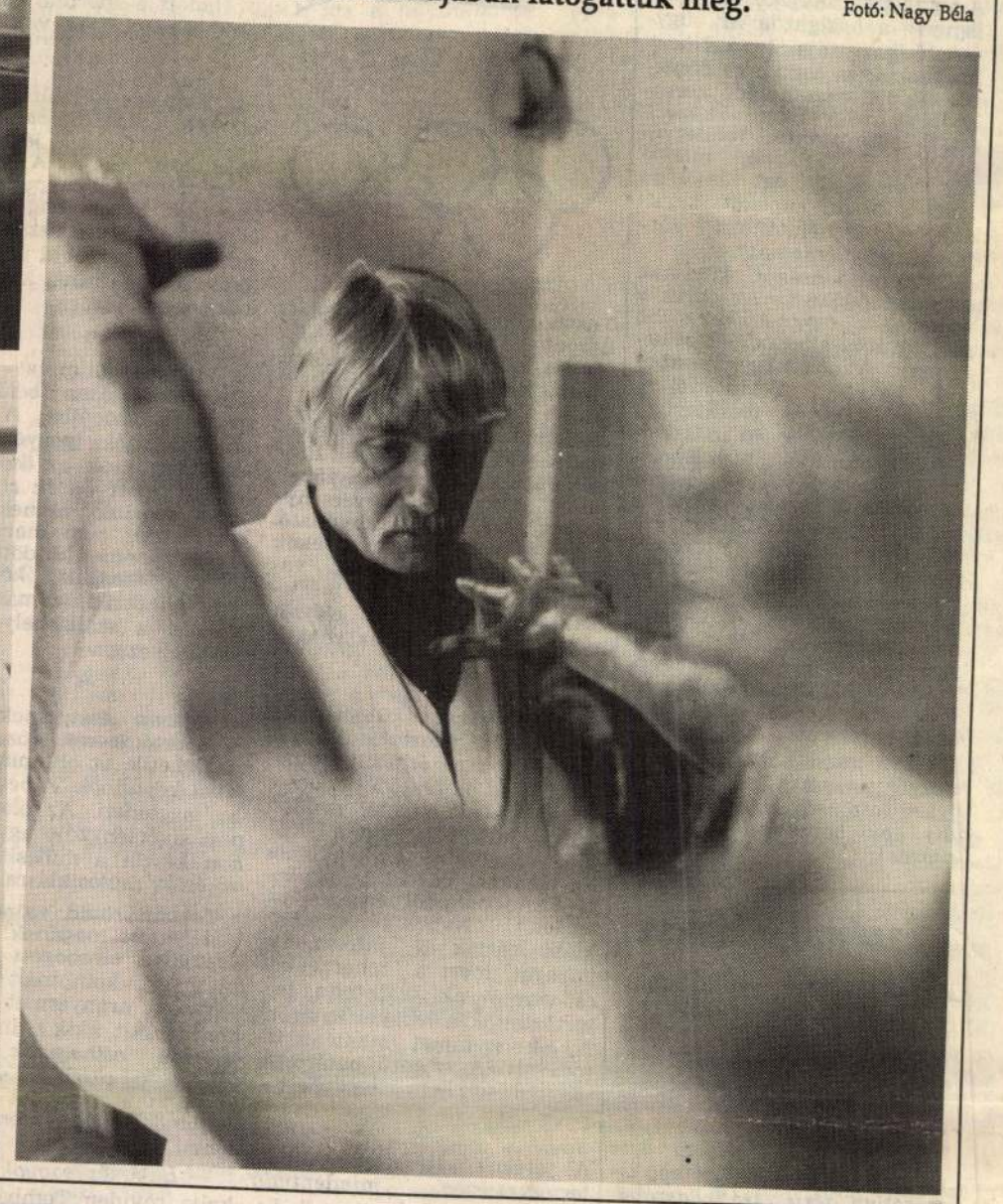

LEVÉLTÜKÖR

Könyvadatok

Bihari Péter: A 20. század története fiataloknak című könyve eredetileg tankönyvnek készült. A szerkesztése is erre utal. Szerencsére az MKM nem hagyta jóvá. Szerencsére, mert napjaink történelmi tankönyvének nem felel meg, s különösen a fiatalokat kell ettől a könyvtől óvni. Nem a formai részétől. A forma ragyogó. Rendkívül jó a szerkesztése és a tények megelevenítése; az egyes fejezetek végén található összefoglaló kérdések és az úgynevezett történelmi fogalmak rendszerezése pedig példaértékű.

Amiért óvni kell tőle a fiatalokat, az elsősorban tartalmi jellegű, különös tekintettel a *Horthy*-korszak értékelésére és a fasizmus meghatározására. A fasizmus fogalmi meghatározását legelőször *Dimitrov* végezte el a Komintern VII. kongresszusán. Eszerint a fasizmus *„A finánctőke legreakciósabb, legsovinisztább és legimperialistább elemeinek nyílt, terrorisztikus diktatúrája."* Nézzük meg ezután: hogyan határozza meg ezt Bihari Péter: *„Fasizmus: szélsőjobboldali, diktatórikus mozgalom vagy rendszer. Szocializmus- és demokráciaellenesség, szélsőséges nacionalizmus és fajelmélet jellemzi."*

Mi a közös mindkét meghatározásban? Az, hogy mind Dimitrov, mind pedig Bihari Péter összemossa a hitleri nácizmust a *Mussolini*-féle fasizmussal, holott a kettő között igen nagy különbség van. Az olasz fasizmus ugyanis bizonyos alkotmányos alapokon nyugszik. Ez klasszikusan Olaszországban valósult meg, amikor *III. Viktor Emánuel* olasz király kinevezte miniszterelnökké *Benito Mussolinit*, a Nemzeti Fasiszta Párt vezérét, 1922. október 24-én.

Mussolini a parlamentáris rendszert fokozatosan felszámolta, de még utoljára megszavaztatta vele az úgynevezett *korporációs törvényt*, amely a korporatív állam alaptörvénye lett. Ez a munkaadók és a munkavállalók huszonkét szektorára épült. A fasiszta párton kívül a többi pártot megszüntette, de az egész rendszer fölött ott állt a király, akinek jogában állt Mussolinit leváltani. Ezzel a lehetőséggel élt III. Viktor Emánuel 1943. július 24-én, amikor Mussolinit leváltotta, s helyébe Badoglio marsallt nevezte ki miniszterelnöknek.

Mussolini a szocialista és a kommunista politikusokkal és pártokkal szemben kíméletlenül fellépett, de épp ilyen kíméletlenül lépett fel a szicíliai maffiózókkal szemben is. Nem véletlen, hogy Mussolini miniszterelnöksége idején a szicíliai maffia áttette székhelyét az Amerikai Egyesült Államokba, s nem véletlen az sem, hogy Mussolini özvegyének az 1945 utáni demokratikus olasz állam nyugdíjat biztosított. Az is igaz viszont, hogy Benito Mussolini volt az, aki a lateráni egyezményben biztosította az 1870 óta szünetelő egyházi állam újbóli létrejöttét. Így 1929 óta ismét létezik az egyházi állam, *Citta del Vaticano* néven, ami lehetővé tette ezen állam nagyarányú diplomáciai tevékenységét.

Az olasz fasizmus által hozott fajvédő törvények sem egészen olyanok, mint a Hitler által hozottak. A különbség többek között abban van, hogy a zsidó származású vállalkozó száz munkást foglalkoztathatott és ötven holdat birtokolhatott. *(Kis Aladár: Olaszország története.* Egységes jegyzet. Tankönyvkiadó. Budapest, 1982. 190. lap.) Ezt a törvényt német nyomásra 1938. október 6-án fogadta el a Fasiszta Nagytanács. Ez volt az első fajvédő törvény Olaszországban. A második zsidótörvényre akkor került sor, amikor a német családok, Mussolinit kiszabadítva, Olaszország északi részén Salo-ban létrehozták az úgynevezett köztársaságot. Ez a második zsidótörvény már kimondta, hogy a „zsidó fajhoz tartozó egyének idegenek." De ekkor már Olaszország északi felében ott állomásoztak a német csapatok, tehát ugyanaz volt a helyzet, mint Magyarországon 1944. március 19-e, illetve 1944. október 15-e után. Ennek ellenére zsidókat megsemmisítő haláltáborok Olaszország területén nem voltak. Itt kell elmondani azt is, amit Magyarországon eddig nem lehetett olvasni, hogy *XI. Pius*, akit a „fasizmus pápájának" becéztek, 1937. március 14-én kibocsátott „Mit brenneder Sorge" című enciklikájában elítélte a faji törvénykezést.

Természetesen Mussolininek is voltak birodalmi törekvései, de európai terjeszkedését elsősorban Hitler korlátozta. Ugyanakkor azt sem szabad elfelejteni, hogy 1934-ben – amikor az osztrák nácik Hitler segítségével át akarták venni az uralmat Ausztriában, Mussolini az osztrák–olasz határra – segítségadás céljából – felvonultatta az olasz katonai alakulatok egy részét.

Ettől – negatív értelemben – minőségileg más a hitleri Nemzeti Szocialista Német Munkáspárt. E pártnak nem volt semmiféle alkotmányos vezető testülete. *Hitler* felett nem állt egy uralkodó, aki őt meneszthette volna. Igen, itt, ennél a pártnál már tudatosan törekedtek a zsidóság kiirtására, itt valóban léteztek megsemmisítő haláltáborok. Éppen ezért a hitleri rendszert nem fasizmusnak, hanem nácizmusnak hívjuk. A dimitrovi meghatározás áll is a nácizmusra, hiszen kétségtelen tény, hogy Hitler és a német pénzügyi körök támogatásával jutott hatalomra.

Óhatatlanul felmerül a kérdés: miért, vagy kiknek, volt az érdeke a nácizmus és a fasizmus egymásodása? A válasz egyszerű. Annak a pártnak, annak az ideológiának, melyet mind az olasz fasizmus, mind pedig a nácizmus üldözött: a világ kommunistáinak, a vilagkommunista pártjainak, a kommunista ideológiának. Ennek a kommunista ideológiának tudható be, hogy napjainkban sem tisztázott kétséles közvélemény előtt a fasizmus és a nácizmus minőségileg más jellege. Itt kell megjegyezni, hogy *Szálasi Ferenc* is tipikusan náci volt.

Bihari Péter szemléletmódjából és fogalmi rendszeréből adódik, hogy a Horthy-rendszert következetesen ellenforradalmi rendszernek nevezi. Ezek szerint a Magyarországi Tanácsköztársaság az forradalom volt? És mi volt 1956?

A *Kádár*-rendszerre viszont következetesen a Kádár-korszak terminológiáját alkalmazza.

A tisztelt szerző úr Horthy Miklósról elismeri ugyan, hogy „Vitézül harcolt az első világháborúban, de nevét főként az 1918-as cattarói matrózlázadás tette ismertté. Ennek valamint bécsi összeköttetéseinek köszönhette, hogy *IV. Károly* a Monarchia flottaparancsnokává nevezte ki." Horthy Miklós ilyetén beállítása nem felel meg a történelmi igazságnak. Azért nem felel meg, mert Horthy Miklós neve, mint az otrantói tengeri csata győztese vonult be a világtörténelembe.

Gömbös Gyulát sem kíméli a tisztelt szerző úr. Azt a Gömbös Gyulát, aki kivezette az országot a gazdasági válságból, aki az első olyan miniszterelnök, akinek az édesapja kisember (falusi tanító) volt, aki a maga erejéből küzdötte fel magát a magyar politikai élet csúcsára, akinek nevéhez fűződik az ONCSA – az Országos Nemzeti Családvédelmi Alap – létrehozása, s aki szemben állt mind a nagybirtokos, mind pedig a nagytőkés körökkel. A tisztelt szerző úr azt mondja róla, hogy „a népnyelv gúnyosan „Gömbölinikként" emlegette." Kérem tisztelettel, nem a népnyelv nevezte így, hanem az egyes sajtóorgánumok mögött álló nagytőkés körök, akiknek nem tetszett Gömbös Gyulának a szegénysorsú magyarok érdekében kifejtett tevékenysége. Ehhez még hozzá kell tennem azt, hogy Gömbös miniszterelnöksége idején egyetlen kommunistát sem végeztek ki, s a zsidótörvények sem az ő nevéhez fűződnek.

A szerző úr a Vitézi Rend kapcsán nem említi meg, hogy elsősorban azok lehettek tagjai, akik az első világháborúban hősiesen helytálltak. Az életmód és kultúra fejezetben a szerző nem felejti el megemlíteni, hogy „a férfiak a kocsmát látogatták szívesen". Kérem tisztelettel, ez a megállapítás nemcsak a Horthy-korszakra, hanem bármely történelmi korszakra – beleértve napjainkat is –, egy sematikus megállapítás.

A szemléletbeli hibákon kívül akad e könyvben néhány durva hiba is. Például a 156. oldalon a szociálpolitikai résznél. Idézem: „A szociális védőhálón" egyetlen nagyobb lyuk tátongott csupán: munkanélküli segélyt Magyarországon nem fizetnek." Először, ezt a mondatot illett volna múlt időbe tenni. Másodszor: 1933-ig sehol a világon nem fizettek munkanélküli segélyt. 1933 után is csak az USA-ban, majd később néhány más kapitalista országban. A 225. oldalon a munkaszolgálatosokról így ír: „Túlnyomó részükkel a kegyetlen bánásmód még az orosz támadás előtt végzett." Honnan veszi ezen megállapítását a szerző úr? Lehet, hogy a munkaszolgálatosok parancsnokai között akadt kegyetlen ember is, de akadt olyan is, mint akiről *Kossa István* a Dunától a Donig című regényében ír. Ilyen durva hiba a 158. oldalon lévő táblázat egy része is. A líceumokat úgy tünteti fel a szerző, mintha csak 14 éves kortól lehetett volna oda beiratkozni. Ez nem felel meg a valóságnak. A valóságban a líceum a nyolc osztályos leánygimnázium alternatívája volt. A latin helyett elsősorban a nyugati nyelveket tanították nagyobb óraszámban és az ötödik osztálytól kezdve a művészettörténetet.

Összegezve: Nem véletlenül adtam bírálatom címének az „adatokat". Tudniillik még legalább kéthárom oldalra való adatot lehetne felsorolni, ami erősen vitatható. Különösen a Horthy-korszakot, de más területeket illetően is. Éppen ezért azt javasolom, hogy akadémiai szinten mind a Horthy-korszak, mind a könyvben említett egyéb korszakokkal kapcsolatban szükséges lenne – a problémák tisztázása érdekében – egy tudományos konferenciát összehívni.

Dr. Dékán Károly
történelem szakos középiskolai tanár
Budapest

TELE5TAXI
TELE5TAXI 15 1555555
ECOART design SÁNTHA

Melocco Miklós

ÁLLÁSPONT

Bíró Zoltán:

A mi keserves koalíciónk

Immár hetek óta koalíciós találgatásokról, majd koalíciós tárgyalásokról és megegyezésekről, részeredményekről ír a sajtó. Mint egy hatalmas tűzoltófecskendőből, úgy ömlik, zúdul vastag sugárban a koalíciós sikerjelentések tömege a társadalomra, hogy aztán a választópolgárok kedélyén már vékony csíkokban csordogáljon alá. Az emberek többsége ellentmondásos érzésekkel éli meg ezt a csupasiker júniusi koalíciós serénykedést. Ki-ki leadta a voksát májusban, ezzel elvégezte a dolgát úgy, ahogy elvégezte, a június már nem az övé, és ő júniusban már nem a politikáé. A földeken munka van, a kiskertekben számos tennivaló, a diákok vizsgáznak, a tanárok vizsgáztatnak, a családok, ha még engedi a családi pénztárca, terveznek már valami szerény nyári programot, ennek is eljött az ideje. Ám azért él mégis a kíváncsiság az emberekben: mi jön ki ebből, miféle kormány, miféle kormányzás, s főképpen mire lehet számítani az őszre, s továbbra? Miközben a koalíciós-tárgyaló felek látszólag tele vannak elégedettséggel és magabiztossággal, a társadalom tele van kérdőjelekkel, az emberek élete bizonytalansággal. Azon kívül, mintha fészkelődne már valami sejtelem is arról, hogy talán más készülődik most, mint amire a dac és az indulat a voksát adta a választáson. Mintha a június már nem egészen arról szólna, amiről a május.

Folynak hát a koalíciós tárgyalások, bámulatos eredménnyel. Halljuk-látjuk Pető Iván, Bauer Tamás és mások tárgyilagosan diadalmas jelentéseit, ők nyomulnak előre a kormányalakítás felé, mint kés a vajban. A tárgyalások rendkívül konstruktívak, igen jó hangulatban zajlanak. Ezen, az SZDSZ vezéreit tekintve, nem is lehet csodálkozni, az MSZP vezéreit tekintve annál inkább, ha arra gondolunk – s ha nekik is arra kell gondolniuk –, hogyan fogják elfogadtatni pártjuk kongresszusával (és a társadalommal!), hogy a választásokon abszolút győzelmet szerzett párt nevében, amúgy jó hangulatban és konstruktívan, átadják a hatalom fölét a választásokon abszolút nem győztes pártnak.

Nézzük a tényeket, legalábbis az eddig (*a szerző a hét első felében készítette írását – a szerk.*) kiforrni látszó döntéseket. A leendő miniszterelnök kap egy „koalíciós partneri" főfelügyelőt, akinek az lesz a dolga, hogy a miniszterelnök minden lépését ellenőrizze, s ha az a koalíciós partnernek ellenére van, meg is akadályozza. Egyébként ez a személy egyben miniszterelnök-helyettes és egyben belügyminiszter, akinek a kormány tagjai közül a legtöbb köze lesz a magyar belpolitikai élet alakításához, s ezen belül, többek között az önkormányzatokhoz, a rendőrség, a Határőrség, stb. irányításához.

Ugyancsak az SZDSZ követeli az egészségügyi tárcát, innen etetik majd törvénytervezetekkel az Országgyűlést, ide tartozik a büntetés-végrehajtás ügye, s annak intézményei (így például a börtönök és a fegyházak), s ha így marad, a tárca miniszterének lesz meghatározó szerepe annak eldöntésében, kiket lehet politikai okokból megfigyelés alá vonni (például lehallgatni a telefonbeszélgetéseiket) és kiket nem. Ide tartozik, hogy vita tárgya még a Nemzetbiztonsági Hivatal irányítása is.

Az alkuk szerint az SZDSZ birtokolja majd azt a tárcát (KHVM), amely az ország stratégiai ágazatain tartja rajta a szemét és a kezét, ide tartozik a közlekedés, a hírközlés, a vízügy, vagyis az ország vérkeringésének ellenőrzése. Az SZDSZ megkapja továbbá a kulturális tárcát is, hogy az ország szellemi életére (közoktatás, felsőoktatás, művészetek, közművelődés és részben a tudományos intézmények köre) is minden eddiginél nagyobb hatással lehessen. Mindehhez hozzá kell még tenni azt, hogy az évszázad nagy meglepetése lenne, ha nem az SZDSZ-ből (vagy a hozzá „közel álló" körökből, például az ún. Demokratikus Charta köréből) kerülne ki a rádió és a televízió elnöke, illetve néhány legfőbb irányítója. Ezáltal azután végképp az SZDSZ kezébe kerül a közvélemény alakításának a lehetősége, immár lényegében hiánytalanul.

Ha mindehhez hozzáteszem, hogy van a tervezetben még egy miniszterelnök-helyettesi poszt, mely egyúttal megfelel a gazdasági csúcsminiszter pozíciójának is és erre előbb nézte ki az SZDSZ a megfelelő MSZP-s személyt, mint ahogy arról maga az MSZP döntött volna, s hogy ez a személy liberális-szocialista vonzalmáról és liberális gazdaságpolitikájáról ismert, akkor már-már teljes az SZDSZ-kormány, legfeljebb még imittamott csekély kiegészítésekre szorul, de ez valójában már el is hanyagolható.

Ezzel akár be is fejezhetnénk az eddig nyilvánosságra került koalíciós tények felsorolását, éppen eleget mond ez arról, miféle kormány készülődik itt. Ám a kormányzás tervezett mikéntjét illetően volt egy valóban szenzációs bejelentés is, amire érdemes és muszáj felfigyelni.

A „felek" ugyanis megállapodtak még ezen felül abban is, hogy teljesen egyenrangúak lesznek a kormányzati munkában. Eme elhatározásukat pedig azzal erősítették meg, hogy gyakorlatilag minden lényeges döntést az „egyetértési" jog alapján hoznak, vagyis a mandátumainak számát tekintve ötven százalék feletti MSZP-vel szemben a jóval csekélyebb súllyal rendelkező koalíciós partnernek vétójoga van. Ez a vétójog ráadásul nem is csupán a miniszterekre, de kiterjed a politikai államtitkárokra is, azontúl a bankfelügyeletre, a Magyar Nemzeti Bankra, a Televízió és a Rádió elnökeire és alelnökeire, stb. Magyarán ez a bizonyos „egyetértési" jog annyit jelent, hogy az SZDSZ egyetértése nélkül érdemleges kormányzati döntés nem születhet. E megállapodás ugyanakkor kiegészül azzal, hogy a felelősök „közös" akaratukat kötelesek keresztülvinni a parlamenti frakciókban is (feltéve persze, ha ez sikerülni fog nekik!), ami viszont azt is jelenti, hogy az abszolút többséggel önmagában rendelkező MSZP-frakció szintén csak az SZDSZ felügyeletével hozhat döntéseket. Nézem a televíziót, Pető Iván és Horn Gyula közös sajtótájékoztatóját sugározza. Pető Iván úgyszólván valóban sugárzik maga is, beszél, sorolja az eredményeket. Majd később megszólal Horn Gyula is, aki a fentiekkel kapcsolatban megállapítja, hogy ez a döntés példa nélkül áll Európában és a magyar történelemben is, tudniillik az, hogy egy abszolút többséggel rendelkező párt a kormányzatban ilyen lehetőségeket adjon egy nála jóval kisebb pártnak.

Horn Gyulának igaza van, hogy ez példa nélküli duó, bár én inkább így fogalmaznék: *példátlan*. Mert példátlan az, hogy a választók tekintélyes részének „jóvoltából" döntő fölénybe került párt választóinak akaratát felülbírálva, gyakorlatilag átadja kormányzati pozícióját egy másiknak. Az is példátlan, hogy egy miniszterelnök és a kormányzati felelősséggel mégiscsak felruházott párt már jó előre gúzsba kötteti saját magát egy nála kisebb párttal, meg sem várva, mennyi kényszeredett alkuba kell majd amúgy is belemennie a koalíciós együttműködésben. Való igaz, hogy az egyéni választókerületekben végbevitt szavazattarolás után az MSZP nehezen tehette volna meg, hogy nem vállalja a kormányalakítás felelősségét, hiszen csakugyan kínos helyzetet teremtett volna. Azt azonban – ha bármennyire tart is a kormányzati felelősségtől – megtehette volna és meg kellett volna tennie, hogy megosztva ugyan a kormányzati hatalmat és felelősséget, megtartja dominanciáját és fő felelősségét, vállalja azt, amit a sors rámért. Ez még ellenfeleiben is kiváltott volna valamennyi rokonszenvet és türelmet. Ahhoz azonban nincs joga, hogy a maga győzelme címén az országot lényegében az SZDSZ felügyelete alá tolja, s e tekintetben bevégezze azt, amit Aczél György nyomán az előző kormány már felében-harmadában megtett.

Igaz ugyan, hogy ezáltal az SZDSZ legalább fele részben felelőssé válik a kormányzati munkáért, ám ugyanakkor olyan hatalmat nyer a végrehajtó hatalomban, a törvényhozásban (a köztársasági elnöki intézménnyel együtt), a politika, a gazdaság és a sajtó területén, ami ezt az egy pártot semmi esetre sem illeti meg, és ami ilyenformán kétségkívül elvezethet egy kisebbségi párt átmeneti totális hatalmához. Erre pedig nem szavazott az ország népe, sem a rendszerváltás kezdetén, sem a mostani választásokon.

Ha a hatalmi helyzet úgy alakul, ahogyan most látszik, akkor abban jobbik esetben a kormányon belüli súlyos konfliktusok, lázongások, tehát a kormányzati bizonytalanság csírája van, rossz esetben a társadalmi békétlenségé, s ez utóbbit józan ésszel végképp nem kívánhatja senki. A jelenlegi helyzetben tehát aligha lehet mást tenni, mint kivárni a végét, lehetőleg tisztán látni, minél kevesebb elfogultsággal és indulattal, de tisztán. A jámbor honpolgárok, akiket a napi teendők és gondok úznek, legfeljebb elmondhatják szűkebb baráti körben: csókoltatjuk a rendszerváltást, a demokráciát és a jogállamot, a legközelebbi találkozásig.

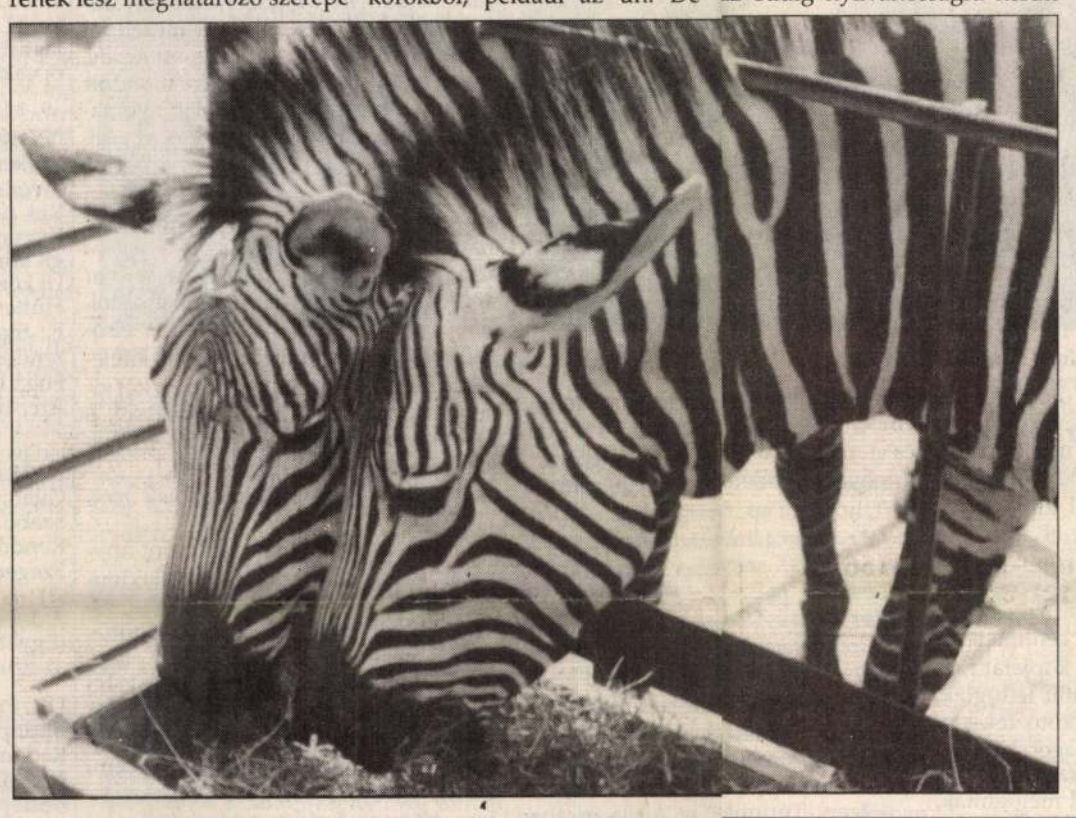

Közvélemény-formálás kényszerpályán

A „vesztesek" versenyfutása

(Hétfői lapszámunkban közöltük szerzőnk Közvélemény-formálás kényszerpályán című írását, amely a tájékoztatáspolitika néhány, az elmúlt egy-két esztendőre jellemző sajátosságát taglalta. Alábbi cikke ennek a munkának szerves folytatása. – A szerk.)

A rendszerváltó politikai erők, az MDF és az SZDSZ nagyjából fejfej mellett haladnak, sem az év végi, sem az 1994. tavaszi felmérésekből nem derül ki, hogy közülük valamelyiküknek a támogatása megerősödött volna. Hogy ez mennyire igaz, érdemes megnézni a Szonda-Ipsos által az elmúlt négy évben készített közvélemény-kutatások átlagszámait: 1991 átlagát tekintve ezekből a kutatásokból kiderül, hogy az MDF esetében a napi politizálás és a parlamenti munka eredményeképpen átlagosan csökkenő népszerűség van a vizsgált években: 1991 átlaga 10,7 százalék, 1992-ben 8,07 százalék, 1993-ban 7 százalék körül van az MDF átlagnépszerűsége, eközben az SZDSZ-é sem mutat semmiféle érdekességet, 1991-ben 11,7 százalék, 1992-ben 7,07 százalék, 1993-ban 7,5 százalék az átlagnépszerűsége. Ez idő alatt az MSZP-é az 1991-es 5 százalékról 1992-ben 6,5 százalék, 1993-ban 13 százalékra emelkedik, tehát itt egyértelmű a tömegtámogatás növekedése, az SZDSZ esetében ilyet nem lehet tapasztalni egészen 1993 őszéig.

A támogatás milyenségét illető vizsgálatok is nagyon érdekesek, az elhatározás időpontját tekintve a legstabilabb preferenciával a KDNP, az FKgP és az MDF támogatói jellemezhetők. Az ellenzéki pártok támogatói álláspontjának kialakulása lényegesen újkeletűbb, az SZDSZ támogatói csak a legutóbbi hónapokban, hetekben döntöttek. A parlamenti pártok a pártrokonszenv stabilitását nézve két csoportra oszthatók: az egyikbe kerülnek azok, akik szavazótáborának fele stabil preferenciával rendelkezik és kötődésük évekre nyúlik vissza, ilyen az MDF, az FKgP, az MSZP, KDNP, a liberális pártok esetében a stabil rokonszenvezők aránya sokkal kisebb. A márciusi felmérések idején még úgy tűnik fel, hogy az MDF, az SZDSZ és a Fidesz a 1015 százalék közötti mezőben van, s hozzájuk képest az MSZP 30 százalék fölé emelkedik. Aztán március hónapban láthatóan történik valami (ezt különösen a Szonda-Ipsos felmérés hozza ki), amikor egy hónapon belül két felmérése is készül. A március első felében készült felmérés és a hónap második felében készült felmérés között olyan eltolódás következik be, amikor az MSZP jelentősen tovább növeli előnyét, 33 százalékról 37 százalékra, miközben az MDF és az SZDSZ támogatása is visszaesik 11 százalékra.

Itt valamit nem tudtak kihozni a felmérések, miközben az MDF mögött a négy évre vetített szereplésből következően a 10 százalék fölötti eredménynek nincs szórása, tehát ez valószínűleg bekövetkezik, aközben az SZDSZ-nél e számokból még nem jön elő a párt várható szereplése. Amikor azonban a politikai környezet egyéb tényezőit vizsgáljuk, kiderül, hogy az SZDSZ mindenütt ott van; márciusban még nincsen igazán számokkal hitelesíthető eredménye a kampánynak, de ha a számokat több irányból körbejárják, látni való az SZDSZ jelentős térnyerése. Végül a pártok első helyére vonatkozó kérdésben már egyértelművé válik az MSZP jelentős, második helyen az SZDSZ várható győzelme.

A Medián április vége felé jelzi első ízben, hogy az SZDSZ jelentős sikert érhet el. Itt lehet látni, hogy az MDF megússza a súlyos vereséget, a 10 százalék alá csúszást, de az is látszik, hogy érdemben nem nagyon növekedhetnek a számok. Az SZDSZ viszont folyamatos feljövőben van. A politikusok népszerűségét mutató listákon fél év alatt sikerült az SZDSZ-nek Kuncze Gábort feltenni a népszerűségi listára és egészen felkúzdeni őt az élmezőnybe, s ugyanakkor bizonyos pihentetés után Pető Ivánt is visszatették a listára, mert bár ez számára korábban előnytelen volt, most a választások előtt jó néhány kormánypárti politikust meg tud előzni. Az SZDSZ jól élt a politikai marketing eszközeivel.

A Boross-kormány teljesítményének megítélése az adott körülmények között nem annyira rossz, de mert kizárólag az ellenzék élt a közvélemény-formálás lehetőségeivel, a számokból azt a tendenciát erősítették, hogy tovább romlik a kormány amúgyis rossz megítélése. Elgondolkodtató persze, hogy a kormánypártokon belüli megítélés sem jó, tehát itt derül ki igazán, hogy a kormánynak nincs tájékoztatáspolitikája és nem képes szembesíteni a saját (egyébként teljesítményével szemben sokkal megértőbb) tagságát sem a tényekkel. A 100 fokú skálán a kormány teljesítményének megítélését illetően az MDF 60 százalék fölé megy, a KDNP alig megy 50 százalék fölé, a kisgazda tábornál pedig az amúgy is gyenge 40 százalékról még 30 százalék alá esik a megítélés.

Miközben a kormánynak és a kormánypártoknak nem volt tájékoztatási politikája, Magyarországon meghonosodott egy professzionális közvélemény-formáló tevékenység, a politikai marketing, mely pontosan időponthoz és nevekhez köthető: 1993 tavaszán kezdődik, kifejezetten a választásra koncentrálva, 1993 őszétől folyamatos és állandóan jelen van a különféle médiumokban. Csak jeleznék néhány olyan módszert, amelynek célja a politikai ellenfelek hitelének folyamatos erodálása volt. Ilyen többek között az ún. kulturális-szociális értékek és a pártok összekapcsolása, természetesen az ellenfél közvélemény-formáló tevékenységének erősítésére. Folyamatosan vizsgálták a pártok politikai hovatartozását, céljait, szövetségi törekvéseit. Vizsgálták a leggyakrabban hangoztatott értékeket, s ebből, amit lehetett, kihoztak, mérték a magyar, magyarság, nemzet, szabadság, Európa, demokrácia, demokratikus, haza, keresztény fogalmak számszerű használatát, hogy ezek milyen szövegkörnyezetben fordulnak elő. Miután a tájékoztatás társadalmi tükör szerepe egyáltalán nem működik Magyarországon, kormányoldalról ezek defenzív fogalmazásokban vagy szövegkörnyezetekben fordultak elő.

Másik ilyen politikai marketingfogás a kampányszereplés értékelése volt, tehát az egyes pártok politikai szereplésének, illetve politikusainak a megjelenését értékelték, s az összes negatívumot kihozták egy-egy ilyen alkalomból. Azután ebbe a kategóriába tartozik az egyes médiumok pártpreferenciáinak alakulása. Készült olyan felmérés, milyen mértékben térnek el az egyes napilapok a semleges értéktől. Kedvelt politikai marketingfogás volt az ellenzéki pártok részéről, hogy bizonyos sajtófórumokat felhasználva a kormányzó pártok belső ellenzékének a tagjait, illetve azok politizálását felerősítsék. Ide tartoznak azután a különböző politikusportrék is, melyek már a politikai publicisztika kategóriájába tartoztak. Azzal, hogy folyamatosan jelen voltak a közéletben, folyamatosan orientáltak is. A politikai publicisztika a közvélemény-formálás sajátos változata, s miután nincs egyensúlyi helyzet, nem volt megfelelő szellemi műhely a konzervatív kormány mögött, hogy hasonló publicisztikával ellensúlyozni lehessen az ilyen közvélemény-formálást, egyértelmű és egyoldalú orientáció valósult meg a magyar közvéleményben.

A politikai marketing eszközei elmentek a tiltott reklámok határáig, amennyiben a személyes adottságok, gesztus, mimika, a beszédkészség elemzésével foglalkozó munkák is megjelentek, természetesen a kormánypárti politikusok lejáratására. Ebbe a kategóriába tartozik a különböző szociális minősítések favorizálása, gondolok itt pl. az ifjúsághoz való viszonyra, a gyerekszeretetre, a munkanélküliséghez való hozzáállásra, nyugdíjasokkal bánásra és más, társadalomérzékeny fogalmakkal a kormányzó erők hátrányos helyzetbe hozására.

Az SZDSZ nagyjából hasonló tömegbázisról indulva egy professzionális kampánnyal lesöpörte a nemzeti konzervatív koalíciót a színpadról, de simán vesztett az MSZP-vel szemben, mert ez a társadalom még nem úgy működik, mint ott, ahonnan a választási fogásokat importálták. A magyar polgár még nem a gazdasági ráció irányította módon viselkedik, nem a szabadság, hanem az egyenlőség eszménye, nem a teljesítmény, hanem az elosztás vezérli. AZ SZDSZ elveszítette az MDF-bázis szemléleti modernizálásának esélyeit is, mert nem a polgár felemeléséért szállt harcba, hanem kizárólag a hatalomba kerülésért, s így nem maradt más partner számára, mint az MSZP. A választások előtti társadalomképet tekintve halmozottan hátrányos helyzet állapítható meg, s itt nem egyszerűen arról van szó, hogy a társadalom adaptációs készsége alacsony lenne. Esetünkben inkább arról van szó, hogy egy öngyilkos társadalom kialakulása van folyamatban, amikor a társadalmi viselkedés irracionalizmusai önmeghajtó folyamattá váltak. Ennek egyértelmű jelei a gyorsuló és már megállíthatatlan népességfogyás, a különféle betegségekben és halálokokban mért világelsőség-mutatók, nincsenek pozitív közösségi (nemzeti) élmények, s a társadalom az érdekérvényesítő törekvések összecsapásainak színterévé vált.

Csorba József

KIVÉGZETTEK 1948-1956 (20.)

Doktor Melocco

(Melocco Miklóshoz megyünk, Zsámbékra. Itt van egy kőhajtásnyira Pesttől, de utoljára a gimnáziumi évek alatt jártunk itt. Templomnézőben. Sztálinista osztályfőnöknőnk ugyanis a fejébe vette, hogy négy év alatt megismerteti velünk az ország legnevesebb történelmi és irodalmi helyeit Vörösmarty szülőházától a Vajda Jánoséig. Utóbbi gyakorlatilag már nincs is. Nemrégiben arra keveredtünk, s csak a düledező falakat és az üres szobákat találtuk. A házon lakat. Átadták az enyészetnek. Az osztályfőnöknő sem maradt sokáig velünk, ötvenhatban „leváltottuk". De a kirándulások emlékét őrizzük a mai napig.

Melocco Miklós nem zsámbéki, bevándorló. Szavaiból azonban azt veszszük ki, nem sok hiányzik ahhoz, hogy fölvállalja: ezen a helyen született. Házát, s őt magát is befogadta a település.

Délutáni béke a kertben, napfürdő. A fehér kerti székek ásítanak. A vadszőlő ezernyi indával pajkosan kergetőzik a falon.

Nem könnyű gombnyomásra beszélni arról, ami soha be nem gyógyuló seb, felszakadó fájdalom. Melocco Miklós édesapját, dr. Melocco Jánost is kivégezték 1951 februárjában.)

1947 őszén az Új Ember című lapnál kapott állást

– Egy 1950. október 4-i, a Budapesti Központi Katonai Ügyészségen (Mártírok útja 85. sz.) kiállított úgynevezett Növedékjelentésben többek között az szerepel, hogy 1909. XII. 26-án Fiumében született. Nős. Rendes lakóhelye: Bpest I., Attila u. 75., polgári hivatása: Újság író (sic!). Magassága centiméterekben: 181. Arcformája: hószukás (sic!). Haja: őszes-barna. Fogai: hiányosak. Magyar, német, olasz, francia és angol nyelven beszél.

– Elképesztő, hogy az adatokat milyen torzan írták le – mondja Melocco Miklós. – A testmagasság például nem 181, hanem legalább 184, 185. Lehet, hogy összement a verés következtében. A haja nem őszesbarna, hanem barna. A fogazata nem hiányos. Negyvenéves volt, miért lett volna hiányos.

– Kiverhették...

– Kiverhették...

– A kartonlapjáról leolvasható adatok szerint 1950. IX. hó 10-én tartóztatták le, nem tudhatjuk, hogy október 4-éig, amikor is a Mártírok útjára került, mi történt.

– Igen, ellentmondásos, bonyolult idők voltak azok.

– A Növedékjelentés – Danis János törm., vezető foglár szerint – még arról árulkodik, hogy édesapjánál 264 forint (a nyomtatvány P-t, azaz pengőt ír) 50 fillér volt, továbbá 1 drb. Zenit gyártmányú, 15 köves fém karóra. A Magán-ruhaneműek és egyéb magántárgyak alatt ez áll: 1 ing, 1 zokni, 1 szandás (sic!), 1 zsebkendő, 1 törülköző, 1 levéltárca, 1 nadrág, 1 kabát.

– Ők még öltözködtek. Nem úgy jártak, ahogy ma az emberek jó része...

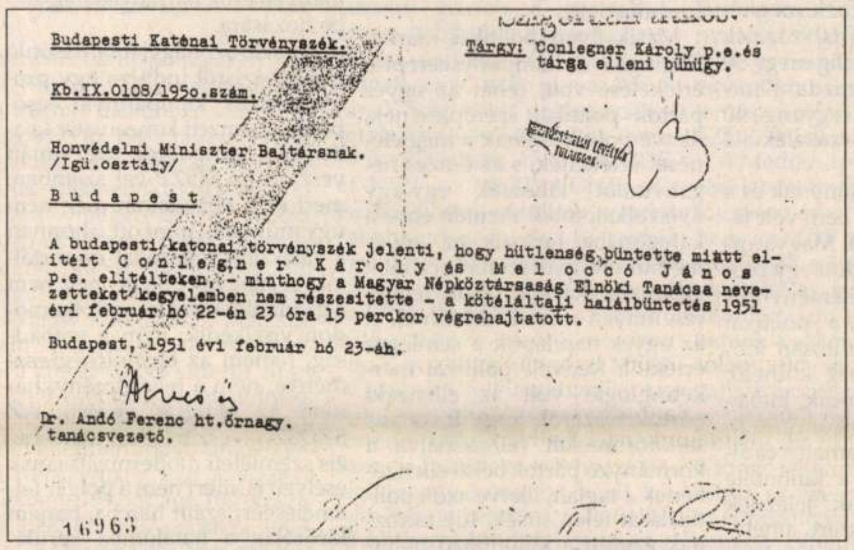

Budapesti Katonai Törvényszék.
Kb.IX.0108/195o.szám.

Tárgy: Conlegner Károly p.e.és társa elleni bűnügy.

Honvédelmi Miniszter Bajtársnak.
/Igü.osztály/
Budapest

A budapesti katonai törvényszék jelenti, hogy hütlenség bűntette miatt elitélt Conlegner Károly és Melocco János p.e. elitélteken, - minthogy a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa nevezetteket kegyelemben nem részesitette - a kötéláltali halálbüntetés 1951 évi február hó 22-én 23 óra 15 perckor végrehajtatott.

Budapest, 1951 évi február hó 23-án.

Dr. Andó Ferenc ht.őrnagy.
tanácsvezető.

16963

Levél a honvédelmi miniszteri bajtársnak a halálbüntetés végrehajtásáról

– A kartonlap feltünteti, hogy gyermekeinek száma: 4.

– Ez stimmel.

– Mind a négyen élnek?

– Nem. Bátyám meghalt leukémiában. 1980... Itt a dátum.

Melocco feláll és kissé odébb a kertben széthajtja a páfrány leveleit. Onnan olvassa le:

– Született Rómában, 1933-ban és meghalt Rómában, 1987-ben. Amikor jött a hír, itt volt ez a kicsi kereszt, belevéstem a nevét. Halottak napján már nincs ekkora páfrány, teszünk oda egy gyertyát.

– Az Új köztemetőben keresték az édesapjuk sírját?

– Igen, a húgom kereste. Aztán találtunk egy sírt, egy süppedéket, amelyet elkereszteltünk az övének. Exhumálásnak nincs értelme, mert ötödmagával van ott. És öt negyven év körüli, ép csontvázú ember közül ki mondja meg, hogy most melyik ő. Néhány éve, amikor halottak napja körül kimentünk, éppen akkor planírozták el a terepet kanadai pénzből azt hiszem, és eltüntettek minden nyomot. Utána miniatűr sírokat csináltak, gyereksírnak se nagyon megfelelőt, 40X100 centiméteres kis kupacokat, s a végére kopjafát raktak. Négyszer négyes staflit ledugtak, picit meghegyezték és rákötöztek egy nemzetiszínű csíkot, szalagocskát. Így aztán létrehoztak egy gusztustalan kis *babatemetőt*, ami nem felel meg annak, ami a föld alatt van.

– Mára már komolyabb arca van a 301-es parcellának és ugyanez vár a 298-asra.

– Igen, de a valóság már csak papíron létezik. Ki lehet lépni a sírok eredeti helyét, ha tetszik. A planírozásról még annyit, hogy a buldózer gyors, és nyilván olcsó munkát végzett. Nem is tartottam ezt lényegnek. Annyiban viszont igen, hogy a felszín leborotválása után föltorlasztott a végén egy kupacot, tele emberi csontokkal. Lábszárcsontok, karok, csigolyák, eltört bordák, medencecsontok hevertek egymáson. Ízléstelen dolog. Legalább takarították volna el! Tanultam anatómiát, s bár egy szobrász tudása ezen a téren eléggé felszínes, elég ahhoz, hogy megállapíthassam: emberi csontokat vetett ki és hordott össze a gép.

Úgyhogy hazahoztam egy csigolyát. Hátha... Itt van a könyvespolcon. Azon gondolkodom, hogy mit csináljak vele. El fogom ásni itt a kertben, mert ezt nagy ívben elhajítani séta közben nem illik. Jelentéktelen, de ízléstelen. Itt kétlapátnyi mélységben elrakni szintén jelentéktelen, de ízléses. Ma még ott van a könyvespolcon. Ha anatómus volnál, kihoznád és igazolhatnád, hogy felnőtt ember csigolyája. Méghozzá a bordák és a medence körül való csigolya, a lumbágós területen. Nem abszolút kizárt, hogy az apán csigolyája.

– Az édesapja letartóztatásával kapcsolatban egy 1950. szeptember 30-i Jelentésből az derül ki – idézzük –, hogy: „1950. szeptember 11-én a Záhonyból Budapest felé haladó személyvonaton, Kisvárdánál őrizetbe vettük Conlegner Károly (az első rendű vádlott) és Melocco János budapesti lakosokat, akik az igazoltatásnál gyanúsan viselkedtek." Gyerekfejje maradt-e valamilyen emlék ezekről a napokról?

– Igen. Tudniillik az Attila utcában laktunk, anyám akkor már vidéken élt 7 éves Péter öcsénmel, aki jóval fiatalabb volt nálunk. Bátyám 17, én 15, húgom 14 éves. Mi Pesten jártunk iskolába. S ez a bizonyos nap... ördög tudja, szeptember hányadikán volt. Az elején. Tizedike körül.

– Letartóztatásának ideje: 1950. szeptember 10., 16 óra.

– Igen. Apánk mindig elment és mindig hazajött. Élte a maga fiatalember életét. A házasság már olyan formális volt. Nem azért nem beszélek róla, mert kegyeletrongáló, de nem tartozik a lényeghez. Elment – ezek szerint – szeptember 9-én vagy 10-én és közölte, hogy este nem jön, mert bemegy a nyomdába vagy valahová, nem kötötte az orrunkra. Utólag ugye kiderült, hogy a keleti határ felé igyekezett. Akkor úgy tudtuk, hogy csak reggel érkezik haza. De sem a reggeli nem jött, sem ő. Pár napig fogalmunk nem volt róla, hogy mi történhetett. Október vége táján házkutatást tartottak nálunk. Jóval később követte egy vagyonelkobzás, amikor elvittek mindenféle dolgot, értelmeset is, szamárságot is. Leírták például, hogy „fehér fém opum pipa". Ebből annyi igaz, hogy kínai ezüst és ópium szívására alkalmas pipa. Értéke: 50 forint. Akkor az 50 forint többet ért, mint ma, de a pipa is. Egy *Iványi Grünwald*-kép értékét 200 forintra becsülték... S aztán, '51 tavaszán – megjegyezhető, mert nagypéntek volt – a bátyám bement a Fő utcába, ahol közölték vele, hogy apánkat februárban kivégezték.

– Február 22-én, 23 óra 15 perckor. Erről egy 23-án kelt, a honvédelmi miniszter bajtársnak szóló levél is árulkodik.

– Igen, igen, igen... Föllapoztak egy könyvet, vagy elővettek egy lapot, s abból kiolvasták, hogy apámat ekkor és ekkor kivégezték. Utána a bátyámat elküldték. Újabb kérdésnek már nem volt helye. Tizenhét éves volt a bátyám, egy kis srác, jött haza a hírrel, ami akkor már – fél évvel apám eltűnése után – nagyon hihető volt. Aztán anyám kapott egy halotti anyakönyvi kivonatot. S amikor a húgom repatriált, mert '56-ban ő is kiment, nekiállt nyomozni.

– Édesanyjuk hogyan fogadta a hírt?

– Nem nagyon tudom, tudniillik – ahogy korábban utaltam rá – ők abban az időben már külön éltek. Persze mi, gyerekek azért találkoztunk és látogattuk. Mindenesetre anyám komoly állást nem kapott, a kutyasétáltatástól kezdve mindent csinált, csak hogy fönt tudja tartani magát. Arra is gondolt, hogy talán nem rossz, ha nem lakik együtt velünk – nagyanyámmal költözött össze a Lágymányoson –, mert a szuper rossz káderlapja így nem vet árnyékot fölénk.

– Édesapja kivégzése befolyásolta a gyerekek további életét?

– Az enyémet nem nagyon, persze a szubjektív dolgokon kívül, a bátyámét viszont igen, mert ő nem lehetett más, mint építőipari segédmunkás. 1956-ban is illegálisan dolgozott egy lakatosnál, miközben engem fölvettek a főiskolára. Apellált is azért, hogy ő miért nem jelentkezhet... mit tudom én az Eötvösre, a tudományegyetemre vagy valahová, minekutána én ugye már főiskolás voltam. Bátyám nem egészen volt szavahihető ember, karakteresen mesélt el mindent, de egy kicsit úgy, mint *Krúdy*, hogy az érthetőség kedvéért mondott egy-egy plusz adatot. Állítólag nyomatékosan közölték vele, hogy ő az *elsőszülött...*

Hogy ezt így mondta volna a tahó, a smasszer, nem tudom. Lehet, hogy úgy hangzott el az egész: *„Te voltál fiam a legnagyobb, te is olyan disznó vagy, mint apád volt."* Ilyesmit el tudok képzelni. Ebből aztán az lett, hogy ő mint elsőszülött, egy kicsit megdicsőülve, kifejezésre juttatta: könnyű nekünk, a két kisebbnek, mi nem vagyunk érdekesek, ő ellenben a mártírörökséget cipeli. Persze lehetséges, hogy igaza volt.

– Említette, hogy Rómában halt meg, 1987-ben.

– 1956-ban ő is disszidált, mint anynyian ebből az országból és tulajdonképpen visszament Olaszországba, hiszen élete nagyobb részét ott töltötte. Úgy is nézett ki, mint egy igazi olasz. Az egyszerűség kedvéért én inkább anyámra hasonlítok, aki német volt. De apám olasz. Az egyetlen magyar szál a családban apám anyja, a nagyanyám. De ez az összes magyar vonatkozás. Igaz, hogy az ő révén aztán mindenkivel rokonságban vagyunk, mert a *Kandó* és a *Kozma* név kivel nincs kapcsolatban?

– Édesapja születési helye: Fiume.

– Igen. Állítólag a nagyapám tudott magyarul, én nem ismertem, mert negyvenéves korában – így mondták – infarktusban meghalt. Királyi ügyész volt Fiumében. Ugyanakkor – hivatalánál fogva – beutazta Magyarországot és a szabadságát is itt töltötte. Beleszeretett a nagyanyámba, amiben teljesen igazat adok neki. A nagyanyám ugyanis gyönyörű asszony volt. Elvitte magával Fiumébа, és így született a nagybátyám és az apám...

✥

Részlet a periratokból:

Arra a kérdésre, hogy kíván-e valamit védelmére előadni, a terhelt következőleg nyilatkozik:

„Polgári családból származom, apám törvényszéki tanácselnök volt, anyám földbirtokos családból származott. Klerikális nevelésben részesültem és ennek megfelelően iskoláimat Kalocsán, a jezsuita gimnáziumban, majd Budapesten, a ciszterc itáknál végeztem. 1927-ben érettségiztem. Iskoláim elvégzése után az MTI tudósítója lettem. Mint ilyen 1933–37-ig Rómában dolgoztam és egyben a római magyar követségen, a sajtóosztályon is működtem. 1937–39-ig ugyanebben a minőségben Berlinben kaptam beosztást. Mivel Berlinben jó kapcsolataim voltak a nyugati sajtótudósítókkal, 1939-ben kiutasítottak. 1940-ben Teleki Pál gróf miniszterelnök személyes utasítására Franciaországba és Angliába utaztam, hogy a Finnországba küldendő magyar önkéntes csapatok által kiváltott külföldi hangulatot megfigyeljem. Visszatérésem után, 1943-ig a Rádió hírszolgálati osztályának voltam a vezetője. 1943–44 márciusáig a Pester Lloyd politikai rovatvezetője voltam. A németek bevonulása után a lapnak továbbra is munkatársa maradtam, de csak novellák írásával foglalkoztam. A Szálasi-puccs után a katonai behívásomnak nem tettem eleget és december 2-ig Budapesten, majd a felszabadulásig Iváncsán tartózkodtam. (...) 1947 őszén az Új Ember című lapnál kaptam állást. Állásomnál és munkámnál fogva sok olyan hír és esemény jutott tudomásomra, amelyek különben nem voltak köztudomásúak."

Kő András–Nagy J. Lambert

(Folytatása a szerdai számunkban)

DR. MELOCCO JÁNOS
Fiume, 1909. XII. 26.
Kandó Mária.
Let.: ÁVH, Kisvárda, 1950. IX. 10. – 16 ó.
Kiv.: Pest-vidéki Fogház (Fő u.), 1951. II. 22. – 23. óra 15. perc.
Új közt., 298/18/33.
Hűtlenség, kémkedés.
F.: újságíró. M.: 181. Szem.: szürke-zöldes. Á.: kerek. Szemö.: világosbarna. H.: magas. Fog.: hiányosak. Haj.: őszesbarna. O.-sz.: rendes. Arc.: hosszúkás. K. i.: –.

✥

NURDITS LAJOS
Székesfehérvár, 1928. VIII. 30.
Szegleő Izabella.
ÁVH, Budapest, 1952. VIII. 21.
Pest-vidéki Fogház (Fő u.), 1953. VII. 1.
(?)
Szervezkedés.
F.: tisztviselő. M.: 172. Szem.: szürke. Á.: tompa. Szemö.: barna. H.: magas. Fog.: épek. Haj.: barna. O.-sz.: rendes. Arc.: kerek. K. i.: –.

✥

NÉMETH LÁSZLÓ
Pécs, 1920. VI. 17.
Horváth Mária.
Pécs, 1949. V. 29.
Központi Katonai Büntetőintézet (Margit körúti fegyház), 1950. II. 14. – 7.
Új közt., 298/20/42.
Hűtlenség.
F.: gépésztechnikus, hajótervező. M.: 175. Szem.: kék. Á.: hegyes. Szemö.: szőke. H.: magas. Fog.: javítottak. Haj.: világosbarna. O.-sz.: rendes. Arc.: ovál. K. i.: vakbéloperáció helye.

✥

NYIKOS ISTVÁN
Székesfehérvár, 1921. III. 27.
Jávor Anna.
Kat. pol., a lakásán, 1949. XI. 29.
Központi Katonai Büntetőintézet (Margit körúti fegyház), 1950. XI. 24. – 7.
Új közt., 298/19/27.
Hűtlenség.
F.: tisztviselő. M.: 178. Szem.: kék. Á.: rendes. Szemö.: barna. H.: szegletes. Fog.: épek. Haj.: barna. O.-sz.: rendes. Arc.: ovál. K. i.: –.

✥

NYILASI (BAKOTA) SÁNDOR
Gilád, 1905. V. 14.
Szabó Katalin.
Rendőrség, 1950. VII. 9.
Szegedi Megyei Börtön, 1950. XI. 22.
(?)
A demokrácia elleni szervezkedés.
(Egyéb adat nem szerepel.)

✥

DR. PONGRÁCZ ALAJOS
Budapest, 1909. VI. 5.
Rademecher Mária.
1951. III. 24.
Budapesti Államvédelmi Büntetőintézet (BOB), 1951. VII. 31.
Új közt., 298/17/?
Fegyveres szervezkedés.
F.: gimnáziumi tanár, az amerikai követség tisztviselője, ügyvéd.
(Pálmai Antal álnéven temették el és a halotti anyakönyvi kivonatot is ezen a néven állították ki.)

✥

PAPP FERENC
Pécs, 1913. VIII. 20.
Kovács Erzsébet.
Rendőrség, 1950. II. 5.
BOB, 1951. II. 17.
(?)
Szervezkedés.
(Álneve: Kovács Ferenc.)

✥

PÁSTI ISTVÁN
Nyíregyháza, 1921. X. 9.
Kubacska Anna.
Sopronkövesd, 1949. V. 21.
Központi Katonai Büntetőintézet (Margit körúti fegyház), 1950. VIII. 12. – 7.
Új közt., 298/19/17.
Hűtlenség.
F.: hivatásos főhadnagy. M.: 187. Szem.: barna. Á.: hegyes. Szemö.: szürke. H.: magas. Fog.: épek. Haj.: gesztenyebarna. O.-sz.: rendes. Arc.: hosszas. K. i.: –.

✥

PAVLICS (PAVDICS) JÁNOS
Poroskó, 1929. VIII. 8.
Majkarincs Mária.
ÁVH, Szentgotthárd, 1951. V. 7. – 22.
Pest-vidéki Fogház (Fő u.), 1951. IX. 7. – 21.
(?)
Hűtlenség.
F.: rendőr tizedes. M.: 162. Szem.: barna. Á.: széles. Szemö.: barna. H.: alacsony. Fog.: épek. Haj.: szőkésbarna. O.-sz.: rendes. Arc.: kerek. K. i.: –.

✥

POTZNER JÓZSEF
Budapest, 1919, XII. 29.
Falusi Teréz.
Budapest, 1949. V. 30.
Pest-vidéki Fogház (Fő u.),
1950. II. 14. – 7.
(?)
Hűtlenség.
F.: gépészmérnök. M.: 174. Szem.: barna. Á.: hegyes. Szemö.: barna. H.: magas. Fog.: épek. Haj.: fekete. O.-sz.: rendes. Arc.: csontos. K. i.: –.

Melocco Miklós
Vas Népe

Egyszer volt, hol nem volt...

Búcsú a hagyományos mesétől?

Egyre kevesebb eséllyel, de elszántan harcolnak óvónők és szülők a korszellem ellen: igyekeznek rákapatni a gyerekeket a hagyományos mesékre. Segítik őket a tündérek, királyok, varázslók, boszorkányok. De az évezredes nevelési tapasztalat és a hagyományos mesevilág szénája rosszul áll. Talán ha csak a technikával, azaz a videóval, vagy csak az amerikai típusú vadulással kerültek volna szembe, meg tudnának egyezni, de a kettő együtt, a korlátlan ismétlésre csábító video és az üsd-vágd gyorsan típusú amerikai sztori lehengerli a gyerekeket.

Az óvónők — a legfiatalabbak is — szerencsére makacsak, az óvodák pedig szegények. Hivatalos foglalkozási terv szerint hetente háromszor kell mesélni az óvodában, de hála a pedagógusoknak, a mese mindennapos. Ha máskor nem, ebéd után, lefektetéskor átveszik birodalmukat a legkisebb királyfik és Tündér Ilonák.

Mesedélelőtt volt a napokban a szombathelyi Bem utca 9. alatti óvodában. Tizenkét óvodából jöttek a szereplők, az óvónők. (Gazdag Erzsi születésnapjáról emlékezett meg a Nyelvében él a nemzet alapítvány, amelyet Barcza Györgyné kezdeményezett kolléganői szép magyar beszédének ápolására. A gyerekközönség három mese meghallgatása után cserélődött.

— *Milyen mesét szerettek?*

A válaszadók hatévesek.

Dániel: — A brémai muzsikusokat láttam videón háromszor, A kis hableányt kétszer. Moziban megnéztük anyuval a Szépség és Szörnyeteget, utána meg a Bambit.

— *Hallgatni nem szereted a mesét?*

— De. Nézni és hallgatni.

(Az óvónéni hozzáfűzte: Dani minden nap könyvvel jön.)

Gábor: — A tini-nindzsákat szeretem, jó harcos.

Csupa értelmes gyerek, Mariann, Enikő, Péter egészíti ki a beszélgető társaságot, olyan nagycsoportosok, akikről az óvónénik biztosan tudják, hogy szeretik a könyveket, otthon olvasnak nekik. Sorolnak is a gyerekek mesecímeket, könyvcímeket, de szeretetük az esti meséé, a szombati Disney-délutáné.

Amikor Pétert arra kértem, mondjon egy mesét, némi habozás után belefogott a kismalac s a farkasok történetébe, hogy egyszer volt, hol nem volt..., és becsülettel végigmondta. De a tekintete akkor ragyogott föl, a hangja akkor kapott színt, erőt, amikor tévébeli barátaira terelődött a szó:

— A Donald kacsa a kedvencem, meg a Disney-mesék.

— *A Donald kacsát meg se lehet érteni, csak hablatyol valamit. Nem zavar az téged?*

— Nem, én értem. Ha lenne videónk, sokszor megnézném, a Csipet csapatot is, és ami utána van, azt is. Mindent. Nagyon szeretném a videót. A szomszédban a barátomnak van, és mindig megnézzük újra a szombati Disney-meséket.

— *És van mesebeli barátod?*

— A kacsamesékből a Robokacsát kedveltem. Úgy volt, a Tóbiás nevű kacsa felvette a páncélmellényt, ő lett a Robokacsa. Amíg a tini-nindzsák voltak, mindig én voltam a Donatello, annak egy hosszú botja volt. Sajnos, nem volt ilyen játékom, anyu nem engedi.

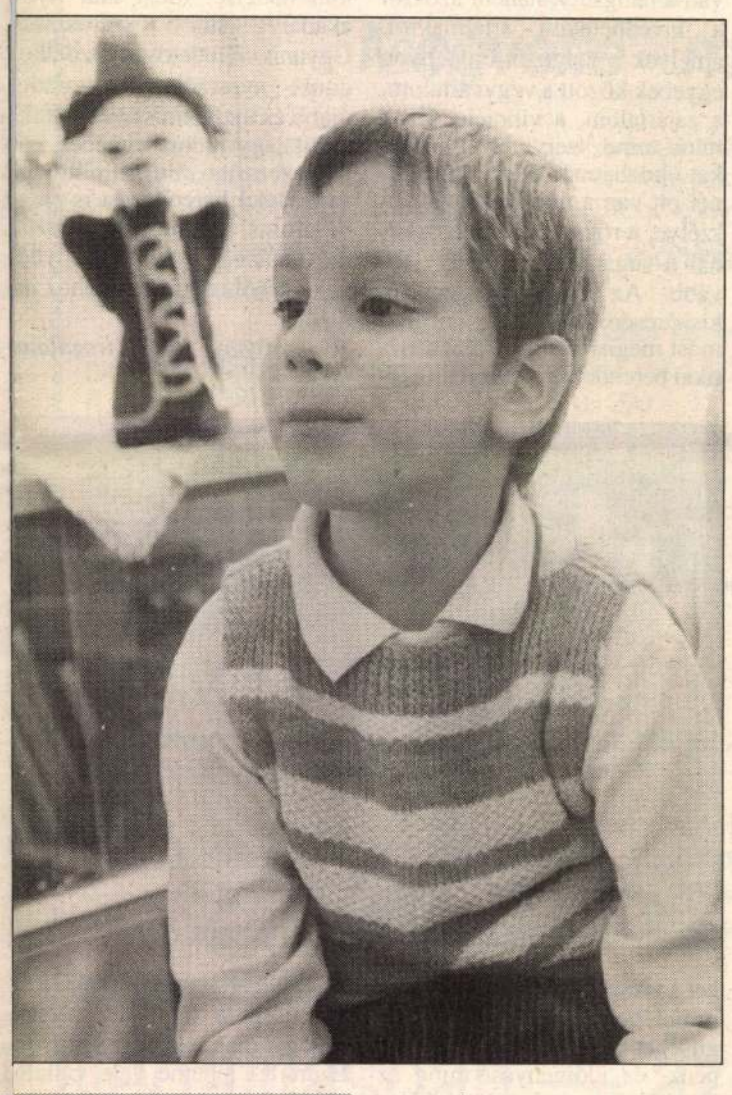

Sajnos, sóhajtanak szomorúan a hatévesek, hiába kérik a harci játékokat, nem vesznek az anyukák, pedig a Donatello-nindzsa a legszelídebb teknőc. Nem két kardja van, nem háromágú villája, csak egy szolid botja. A szülők igyekeznek értéket és rendet átadni. Sajnos, sóhajtanak a gyerekek, csak akkor nézhetünk videomesét, ha nincs óvoda.

A betűkért, a beszéd, az olvasás képességéért, a szellemi tompaság ellen küzdenek óvónők és szülők, amikor nem engednek a videónak nagyobb teret. Az óvodáskorúak szokásait még tudják alakítani, szívbéli kedvenceiket azonban a legkisebbek is a képernyőről választják. Tetszik, nem tetszik, lassan a könyveket, a betűk világát, a szóbeli meséket is Disney figuráihoz kell igazítani. Különben félő, hogy csak egymást tudjuk meggyőzni a hagyományos mesék szépségéről, hasznosságáról. Hiszen az sem különösebben lélekemelő, hogy a gonosz mostoha kínozza a Hamupipőkét, a farkas megeszi a Piroskát. Valamit kezdenünk kell a rakétázó G. I. Joe-val, a karatézó teknőcökkel is.

b. r.

fotó: K. Z.

Melocco és a stréberek

Tapasztalatlan riporter, közhelyszerű — hallhatóan-észrevehetően a stúdióban, utólag bevágott — kérdések. Hál´ istennek, ennek ellenére Melocco Miklós Melocco Miklós maradt szerdán este az MTV1 *Szemtől szemben* sorozatában.

Amire számítottam, igazolódott. A politikai szekértáboroktól függetlenül gondolkodó, közhelyszerűen: a töprengő, az öntörvényű embert láthattuk-hallhattuk. Meloccót, a művészt, aki valahány interjújában fennen hirdeti: nem politizál. 1989-ben lejegyzett szavai szerint azért nem, mert „kellő szervilizmus nélkül bajosan lesz az emberből hivatásos politikus", most pedig „Nem érek rá... és nem szeretem az ideológiákat akkor sem, ha diktálják, akkor sem, ha bűbájos mesék formájában adják elő." A kritikus szemű, kritikus szellemű, eredeti meglátású szobrász az 57 perces portréfilmben mégis mást sem csinált, mint önmagáról vallva — politizált.

Rómában született, és magyar, olasz, morva, német elődöket számon tartó család fiaként állítja: „1956-ban megtanultam: a legnagyobb erkölcsi parancs valamelyik nemzethez tartozni." Több nyelven beszélő, jogot végzett, nagyon művelt apja, akit már halálra ítéltek a nyilasok is, és akit 1951-ben, a sztalinista érában végeztek ki (a családja előtt 1989-ig nem ismert vád alapján!), tragikus életéből fontos következtetésre jut művész-fia. Minthogy a diktatúrák egyformák, alaptételük: „Az engedelmes rabszolgának nem alkalmas embereket ki kell irtani."

Melocco Miklós, a diktatúra Kossuth-díjasa mondja ezt. Aki már korábban megvallotta: annak idején megriadt a díjtól, nem örült neki, hiszen éppen akkor — már nyolc éve — nem kapott munkát. Jobban szeretett volna valamilyen megrendelésen dolgozni, ám helyette jött a legmagasabb állami kitüntetés, mert a lágy diktatúrának szüksége volt nem-párttag művészre is. Most? „Most lehet dolgozni, csak egy kicsit vennék komolyabban, hogy a nyomok, amiket hagyunk, ne legyenek selejtesek, ne legyenek csúnyák." Műtermében, egy hatalmas asztalon, a szobortervek mellett otthonosan sorakozó piros almák társaságában (mennyire hozzáillő kép!) többször láthattuk a Székesfehérváron befejezés előtt álló Mátyás-szobrát. A kor legütőképesebb hadseregének páncélba öltözött hadvezérkirályát, és a Széchenyi-emlékművet, amelyet Miskolcra készít.

A Széchenyi-szobor — szokatlan módon — egyúttal teszt is lett. Tervét a város három pontján felállították, és három hónapig véleményt mondhattak róla. Valóságos népszavazást tarthattak a miskolciak. A végeredmény reális, egyben elkeserítő. Miért van szószéken Széchenyi? Miért szakállas? Miért nem daliás? Miért öreg? Így a „műkritikusok". Melocco szerint (is) „az egyenruhát ránk húzó ivartalanító politika, ... amelyik örült a jellegtelen izmusok betörésének, amelynek nyomán a tudatlanság kivirágzott" — hat tovább. Azaz a szocreált kéri számon a közönség.

A kor túlélte önmagát a zsámbéki templomromnál is. Az önmagában fenséges romot — éppen Melocco hívta fel rá már korábban is a figyelmet — a műemlékesek most, több mint 30 millió forintot beleölve, önkreteszik. Korát, stílusát figyelmen kívül hagyva, klinkerréglával „megmentik". Nemzeti egyenruhában „a múlt ivartalanítása folyik tovább" — így Melocco. És még tovább: „Erkölcsileg feddhetetlen stréberek között élünk." **(némethy)**

Ajánló a rádió és a tv mai műsorából

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.10 Törvénykönyv 8.40 Napközben 11.05 Cigányfélóra 11.35 Titkos fegyverek 12.00 Krónika 12.40 Falurádió 13.15 Törvényhozó 13.30 Halljad, Izrael! 14.05 Klasszikusok 15.05 Kerengő 15.35 Hitélet és történelem 16.00 Krónika 16.20 A magyar népzene és népköltészet hete 17.05 „Magyarországról jövök..." 18.00 Krónika 18.30 Ráadás 19.05 Sportvilág 19.40 A feledés ellenében... 20.05 A magyar népzene hete 20.30 Határok nélkül 21.05 Dokumentumaim 22.00 Krónika 22.30 Riport **URH:** 6.55-9.00 Körzeti magazinok 16.00-17.00 Amerika Hangja 18.30 Nemzetiségi műsorok. 23.00 A BBC magyar műsora

PETŐFI RÁDIÓ: 8.05 Ilyenek voltunk 9.10 Zene-szó 11.03 Családi persely 11.18 A magyar népdal hete 12.00 Fúvós muzsika 12.30 A népzene és népköltészet hete 13.10 Haldokló szakmák művelői 14.00 Péntektől péntekig 17.05 Kölyökrádió 17.32 Ziccer 18.30 Szocio krimi 19.05 Hangfalfestő 19.35 Ásó, kapa, nagyharang 20.00 Bravó! 20.30 Fűtől fáig 21.10 Párkereső 22.00 Jazz

BARTÓK RÁDIÓ: 9.05 Pódium 10.05 Európaiak Velencében 10.25 A magyar népzene hete 10.51 Operarészletek, balettzene 12.05 Hangverseny 13.08 Fúvósmelódiák 14.05 Science in the News 14.20 A nyolcadik stáció 15.10 Gounod operáiból 16.01 Sárai Tibor műveiből 17.00 Kritikus füllel 18.05 Cimarosa: A három széptevő 19.35 Budapest Kongresszusi Központ kb. 21.35 A kórusirodalom remekműveiből 22.05 Az európai cigányság népzenéje 22.30 Barokk concertók 23.00 Tudós Fórum

GYŐR: Adás reggel héttől.

TV 1: 7.00 Nap-kelte 9.00 Napközi 10.30 Dallas 11.30 Játék 12.00 Hírek 12.07 SOrSok 17.47 Viaje al espanol 16.00 Híradó 16.10 Telecke 16.30 Euroklick 17.00 Évgyűrűk 17.30 Téka 17.40 Ablak melléklet 18.00 Ablak 18.59 Mese 19.30 Híradó 20.20 Dallas 21.15 Panoráma 22.20 A pokol tornácán 22.50 A szürke mén 0.20 Híradó 0.25 BBC-híradó

TV 2: 15.20 A kemény kő, meg a puha... 16.05 Gyerekeknek 16.30 A Nyugat diadala 17.20 Helikopter 18.00 Körzeti híradók 18.13 Video—Táncház 18.35 Kojak 19.30 Kerekek és lépések 20.40 Helló, világ! 21.25 Megáll az ész! 22.00 Híradó 22.25 Valahol egy lány. II. rész. 23.15 24 óra

DUNA TV: 16.05 Évforduló 16.10 Örökségünk 16.20 Álmodó ifjúság 17.30 Két ország határán 18.15 Mese 18.45 Dunahíradó 19.00 Középeurópai magazin 20.00 Mi hárman 21.30 Meghökkentő mesék 21.55 Évforduló 22.00 Hírösszefoglaló

ORF 1: 9.05 Cosby-show 9.30 Kultúra 10.00 X-Large riport 10.30 Napraforgó. Melodráma 12.15 Belföldi jelentés 13.00 Tv-híradó 13.05 Mi 13.35 Csodálatos évek 14.00 Trapper John főorvos 15.15 Tim és Struppi. Rajzfilm15.50 Curiosity show 16.15 A forró nyom 16.35 A Flintstone család 17.10 Wurlitzer 18.00 Tv-híradó 18.05 Mi-aktívak 18.30 Áldott team. Krimisorozat. Kiszolgáltatva és meggyilkolva 19.30 Tv-híradó 20.15 Két férfi egy eset 21.25 Sadie és Társa nyomozók. Amerikai krimikomédia 23.00 Tv-híradó

ORF 2: 8.30 Időjárás panoráma 15.00 Hársfa utca 15.40 Isten hozta Ausztriában 16.10 A trükk. Angol játékfilm 17.30 Veszélyes élet. 3. rész. 18.00 Cosby-show 18.30 Szerencsecerék 19.00 Tartományok ma 19.30 Tv-híradó 20.15 A teremtés 8. napja 21.15 Schilling 22.00 Tv-híradó 22.30 Tv-híradó da capo 22.35 Teljesen bolond tv 23.20 Divat

MOZI

Savaria: Gyilkos nap, 10, 4, 6 Örömváros, fél 9 **Mini:** Red Rock West, fél 6, fél 8

SZOMBATHELYI TV: 15.00 ATV víkend fiataloknak 15.05 Mese gyerekeknek 15.30 Mai magyar képzőművészet 15.40 Kapásjelző 15.50 ATV Euroshop 16.00 Új Pop-Rock Lexikon 16.20 Locsolókocsi (magyar játékfilm) 17.45 Vágás nélkül... közéleti beszélgetés 18.10 ATV Euroshop 18.15 Rock Tükör 19.00 Gyerekeknek 19.15 Nap—Szám — Informatikai konferencia — Sportolók jutalmazása — Svájc—Vas megye szerződés — Faiskola 19.30 Jó estét — Joós Tamás — Szféra bála '93 — Fantasy-club, Olad — Moziajánló 20.00 Rinaldó Rinaldini. 7. rész 20.30 A meztelen ebéd (kanadai horror)

JIN MAO GROUP KTF
Most érkezett Németországból
T/C és Pamut férfiing
nagy mennyiségben, olcsó áron kis- és nagykereskedők részére.
9900 Körmend, Alkotás u. 4-2.
Tel.: 06-60-377-452. Fax: 06-94-325-123.
Nyitva: 8.00-16.00-ig, minden nap.
(54023/1K)

AKCIÓ!
Sugár Fitness studió
December 31-ig váltott havi FITNESS-bérlethez SOLÁRIUM-bérletet AJÁNDÉKOZUNK!
325-071 Szombathely, Ifjúság u. 20.
(54041/1K)

MIKROSÜTŐ-VÁSÁR A CENTRUM ÁRUHÁZBAN!
Most rendkívül kedvező, **34.900,— Ft-os** akciós áron vásárolható HB ELECTRONIC GRILLEZŐS MIKROHULLÁMÚ SÜTŐ.
Jellemzői: — 18 literes űrtartalom,
— forgótányéros, grillezős,
— digitális, programozható,
— nemesacél sütőtér.
Várjuk Kedves Vásárlóinkat!
CENTRUM ÁRUHÁZAK
(54143/1H)

Mennyi lesz a „kötelező"?

A Pénzügyminisztériumban tegnap megkezdte munkáját az az érdekegyeztető bizottság, amely javaslatot tesz a kötelező gépjármű felelősségbiztosítás jövő évi díjára. Egyelőre nem jutott egyezségre a biztosítói, az érdekképviseleti és a kormányzati oldal. A biztosítók változatlanul ragaszkodnak a 24,4 százalékos díjemeléshez, szerintük csak ekkora növekedés mellett rentábilis a kötelező biztosítás. A 24,4 százalékon belül a személygépkocsik díjtarifáját 20,7 százalékkal kívánják emelni, a buszokét 66 százalékkal, a teherautókét 59,4 százalékkal, ugyanakkor a motorkerékpárokét 56 százalékkal csökkentenék.

Az érdekképviseletek szerint a díjemelés átlagosan nem lehet magasabb 8 százaléknál, hiszen a biztosítók eredménye az APEH számításai szerint 1 milliárd forinttal jobb, mint amit saját számításaik mutattak.

A Pénzügyminisztérium illetékese úgy vélekedett: valahol a két szélső érték közötti díjemelésre lehet számítani jövőre. A végleges mértékről a pénzügyminiszter dönt.

Laboreredmény — három perc alatt

Egy monitorhoz kötött szerkezetformához ültetnek. Közben megérkezik a vizsgálatot végző főorvos is. Elindul a „lavina": a képernyő villog, a sok billentyű kattog — rögzíti az adataimat —, ujjamra fertőtlenítő folyadékot fújnak, majd egy huszonegyedik századi formát idéző valamit helyeznek rá. (Mint később megtudom, ez a műanyag készülék is a géphez tartozik és a vér levételére szolgál). Pár percig semmi, aztán hirtelen pillanatnyi, kis szúrást érzek. Ennyiből áll itt egy vérvétel — gondolom. Ám a „feleletre" nincs idő: máris kezemben a kért eredmények sora.

❄

— Milyen célt szolgál gyakorlatban ez a szenzációs, gyors készülék — kérdem a Humaniwa Bt. foglalkozásegészségügyi szakrendelés főorvosától.

— Azonnali eredményeket produkál számunkra a diagnózis felállításához — feleli. — Egyik fő profilunk ugyanis a foglalkozásegészségügy. Miért? Mert sajnos számos olyan munkahely van, ahol sok az egészségre ártalmas tényező.

Az ilyen helyeken dolgozó személyeknél először csak kisebb panaszok jelentkeznek, később viszont már betegséget is észlelünk. Hogy ez ne következhessen be, előzetes és időszakos orvosi vizsgálatokra van rendszeresen szükség. Ezt egyébként a napokban megjelent új munkavédelmi törvény is előírja. A vizsgálatokat kizárólag foglalkozásegészségügyi képesítéssel rendelkező szakorvosok végezhetik. Orvosaink pedig egytől egyig azok, sőt belgyógyászati és általános orvostani képesítésüket is igénybe vesszük, s ehhez szintén szükség van egy korszerű laboratóriumi háttérre.

— Visszatérve az ártalmas munkakörökre. Beszélhetünk még manapság is ilyesmiről? Hiszen üzemek, vállalatok szűnnek meg sorra... Ha pedig magánvállalat épül, az ma már legtöbbször nagyon korszerű. Vagy mégsem?

— Itt nem a korszerűségen van a hangsúly, hanem azokról a kivédhetetlen ártalmakról, amelyek a dolgozót érik. Ilyen egyebek között a vegyi ártalom, a zajártalom, a vibráció. Ezek mind-mind szervi elváltozásokat okozhatnak. Mert a festőknél ott van a májkárosodás veszélye, a röntgenben dolgozóknál a sugárártalom, és így tovább. Az ilyen károsodások kiszűrésére szolgál az ön által most megismert labordiagnosztikai berendezés is. Mert ha ezeket a vizsgálatokat nem tudnánk itt helyben elvégezni, külső segítséget kellene kérni. Az pedig pénz- és időigényes, mind az ügyfélnek, mind nekünk. Vonatkozik ez a hivatásos gépjárművezetők és nehézgépkezelők alkalmassági vizsgálatára is.

— Hogyan működik ez a készülék? Mi mindent tud valójában?

— Megfelelő tesztcsíkokkal — és természetesen a számítógép segítségével — tizenhat féle vizsgálatra képes. Közülük a legismertebbek (számunkra pedig a leglényegesebbek) a vércukor, a koleszterin, a májfunkciók, a húgysav...

— Mi tette indokolttá megvásárlását?

— Maga az élet. Korábban ugyanis — az üzem megnézése és az üzemmel való szerződéskötés után — csak azokat a vizsgálatokat végeztük el, amelyénél nem volt szükség laboratóriumi háttérre. Most már ilyen akadály sincs számunkra. Ugyanis céltudatosan gazdálkodunk: nyereségünket mindig újabb és újabb műszerekbe fektetjük. Így tudtuk egyebek között ezt a több mint félmillió forint értékű berendezést is megvásárolni. De megérte! Hiszen most már egy csepp, újjhegyből vett vérből is információhoz jutunk.

— Mennyi ilyen vizsgálatot bír el a gép?

— Nagyon sokat. Nem is tölti ki igazán a foglalkozásegészségügy diagnosztikai igényeit. Ezért fel lehetne vele vállalni például tömegesebb szűrővizsgálatokat — akár Szombathelyen kívül is, hiszen kis méretű, könnyen szállítható szerkezet.

— És ha valaki csak kíváncsiságból keresi fel a rendelőt? Mert például a koleszterinszintjére kíváncsi...

— Fogadjuk őket is. Viszont azt ki kell hangsúlyozni, hogy a gép nem helyettesíti az emberi szakértelmet, az orvos tapasztalatát. Példa erre a komplexebb szívinfarktus-rizikó program (két módszerrel is), ahol az orvos a számítógépes kiértékelésnél összegezi a belgyógyászati, az élettani és a laboratóriumi adatokat. Akármilyen modern a gép, a diagnózis kimondása az orvosé!

Nagy Ildikó

Fotó: Kaczmarski Zoltán

Fődíjak: színes tv, automata mosógép, mountain bike kerékpár...

NAGY NYEREMÉNYJÁTÉK

A *VASI KALENDÁRIUM 1994*-ben!

Megvette már?

Kapható:

- a postahivatalokban;
- a postai kézbesítőknél;
- az újságos standokon;
- a falusi áfész boltokban;
- a nagyobb városi élelmiszer üzletekben;
- utcai könyvárusoknál.

A nyereményeket vállalkozók ajánlották fel játékunkhoz.

A **FERROLUX KFT.** (Szombathely, Sági út 3.) **egy színes televíziót és egy mountain bike kerékpárt,**

Az **IDEA DISZKONT** (Szombathely, Szelestey utca 2.) **egy automata mosógépet,**

A **VAS-VIHARSAROK KFT.** (Bük, Petőfi S u. 29.) **30 ezer forintos bútorvásárlási utalványt.**

Az **EUROPROFIL RT. Sharp Szaküzlete** (Szombathely, Mártirok tere 3.) **egy hordozható CD rádiósmagnót.**

A **CEO KFT. Elektro City Szaküzlete** (Szombathely, Fő tér 16.) **egy Nintendo videojátékot, kazettával.**

A **GYÖNGYÖS ÁRUHÁZ** (Szombathely, Fő tér 21.) **egy Siemens fritőzt.**

A **gyerekektől** a Vasi Kalendárium 132–133. oldalain található **három** rejtvény megfejtését várjuk, egy nyílt levelezőlapon.

A felnőttek a 168–174. oldalakon található **hét** rejtvény megfejtését küldjék be, szintén egy nyílt levelezőlapon.

Címünk: Vas Népe, Szombathely, Pf.: 100.
Kérjük, írják rá a levelezőlapra: **Vasi Kalendárium rejtvény.**
Beküldési határidő: 1993. december 30.

Tízen már alakíthatnak pártot

Illegalitásban — az APEH elől

Két ´56-os szervezet szerepel az egyesületek, pártok, társadalmi szervezetek és alapítványok „cégnyilvántartásában" a Vas Megyei Bíróságon — tudtuk meg *Gergely Istvánné* irodavezetőtől. Ez persze nem jelenti azt, hogy csak ez a két ´56-os párt működik Vasban, illetőleg Szombathelyen.

Egy-egy szervezet a megalakulása után a székhelye szerint illetékes bíróságon kérheti a nyilvántartásba vételt, azaz sok olyan párt létezhet Szombathelyen, amelyeket a fővárosban jegyeztek be. Így fordulhat elő, hogy a Vas Megyei Bíróságon egyetlen kisgazda „alakulatot" sem jegyeztettek be, mégis legalább két kisgazdapárt működik a megyeszékhelyen.

Ugyanazon nyilvántartásban szerepelnek az egyesületek, a pártok, a társadalmi szervezetek és az alapítványok, így azt nem tudtuk kideríteni, Szombathelyen hány bejegyzett párt létezik. Azt viszont tudjuk, hogy 1989-ben 292, 1990-ben 195, 1991-ben 215, 1992-ben 371, az idén pedig 161 olyan szervezetet vettek nyilvántartásba, amelyek az említett kategóriába tartoznak. Számuk így mára meghaladja az 1200-at. Gergely Istvánné elmondta, hogy legalább tíz személy kell egy párt megalakításhoz. A szervezet létrejötte akkor jogszerű, ha megalkotják az alapszabályt, megválasztják a tisztségviselőket, akik nyilatkozatot is tesznek a büntetlenségükről. Ezután az új szervezet a székhelye szerinti bíróságon kérheti a nyilvántartásba vételt. Ha ez megtörténik és a döntés jogerős lesz, adószámot kell kérni az APEH-től, ezzel megkezdődhet a szervezet gazdálkodása.

Hazánkban egyébként csak egyetlen hely létezik, ez pedig a Legfelsőbb Bíróság, ahol minden, jogerősen bejegyzett társadalmi szervezetről, pártról, egyesületről és alapítványról pontos nyilvántartás található.

Az irodavezető elmondta azt is, hogy valószínűleg sok olyan szervezet működik az országban, amelyek a törvények ismeretének hiányában vagy szándékosan nem jegyeztették be magukat. Arról nincs tudomásunk, kik és milyen módon járhatnak el velük szemben. Vélhetően elsősorban az APEH kezdeményez ellenük bizonyos szankciókat. Előfordult már, hogy egy-egy társadalmi szervezet utólag kérte a bejegyzést. A bíróságok senkit sem köteleznek erre, tőlük csak kérni lehet a nyilvántartásba vételt. Az illegális szervezetek — okkal — leginkább attól tarthatnak, hogy — mint az már többször előfordult —, a velük rivalizáló más csoportosulás fedi fel a kilétüket, s akkor előbb-utóbb kénytelenek hivatalos útra terelni a működésüket.

B.L./Pannonpress

A KINCSES KALENDÁRIUM
KINCSET REJT!

Lehet ugyan, de nem érdemes élni a mindennapi tanácsadó és szórakoztató társ, az 1994. évi

KINCSES KALENDÁRIUM

nélkül.

Jogi, orvosi, állatorvosi, pénzügyi, növényvédelmi tanácsok. Horoszkóp. Írások Magyarországról és a nagyvilágról.

KINCSVADÁSZAT 50.000 DOLLÁR ÉRTÉKŰ FŐNYEREMÉNNYEL!

Százötven forintért tízezret! 10.000 Ft értékű bónusz vásárlási kedvezmény a Centrum Áruházakban.

Balesetbiztosítási díjkedvezmény az OTP Garancia Rt-nél.

Kapható
a hírlapárusoknál, postahivatalokban és a postásoknál.

Bélyegzővel, kocsival...

Különösen nagy kárt okozó csalás bűntettének alapos gyanúja miatt folyik eljárás a zalalövői illetőségű H. Ferdinánd és 13 társa ellen.

A gyanúsítottak a Magyar Honvédség több — egyébként nem létező — intézményét és osztályát, valamint hamis bankszámlaszámokat feltüntető bélyegzőket készítettek. Ezek segítségével könnyen eladható, nagyértékű műszaki cikkeket és fenyő fűrészárut vásároltak az országban. Tizenhat üzletet összesen 17 millió forinttal károsítottak meg ilyen módon.

H. Ferdinánd és társai két évben — a magyar tulajdonosok beleegyezésével — tíz nyugati márkájú gépkocsit szállítottak Ukrajnába, s azokat eladták. Ezt követően az autók gazdái ismeretlen gépkocsitolvajok ellen feljelentést tettek. A biztosítónál bejelentették az „eltűnést". Ebből 25 millió forint lett a hasznuk.

Tűzoltó legyek, vagy katona

Ismét választás előtt áll hamarosan egy újabb 14 éves generáció. A megyében több mint három és fél ezer családot érint ez a döntés az elkövetkező időkben. A családi beszélgetések visszatérő témája: hova menjen a gyerek?

Valóban: hova?

Mindnyájan tudjuk, hogy az általános iskola után két irányba ágazik a 14—18 évesek képzése. Az egyik ág: általános műveltséget ad. Iskolája a gimnázium. Ezt az iskolatípust idáig a tanulók 15—20 százaléka választotta. A képzés másik ága a szakképzésé, amelynek mára már különböző időtartamú formái alakultak ki. A kétéves speciális szakiskolai képzéstől a hároméves szakmunkáson, a négyéves szakközépiskolai formákon át az ötéves technikusiig tart a skála. De megjelent már a hatéves forma is.

Ez az ág — mint a neve is jelzi — valamilyen szintű szakképesítést ad. A korosztály igen nagy hányada ezt a formát választja.

Én azt gondolom, hogy a választás egyik legfontosabb eleme: a cél. A mi is szeretnék lenni?

A motiválás — minden szakma esetében elsőrangú. Az első nagy szelekciót a „munkám tárgya" jelentheti. Ha például kedvelem az embereket, de nehezen tudok kapcsolatot teremteni, akkor alaposan meg kell gondolni, hogy a számos foglalkozás közül — mi is állhat hozzám közel.

❄

A munka tárgya mellett fontos az egyes foglalkozásokat megismerni. Ezt lehet írásban, képben is, de legjobb a gyakorlatban.

A foglalkozások gyakorlásához, a szakképesítés megszerzéséhez különböző iskolákra van szükség. Idén is a középfokú iskolák bemutatták magukat a tanulóknak, szülőknek, érdeklődő tanároknak. A tanulók nagy része élt is ezzel a lehetőséggel. Volt, aki két intézményt is fölkeresett. Itt megtudhatta, miféle követelményt támaszt a fogadó iskola leendő tanulóival szemben.

Az érdeklődők láthatták az iskolák befogadóképességét, a várható — hozzávetőleges tanulójelölteket.

❄

Az általános iskolások jelentkezési határideje február 15. Addig még három hónap van hátra. Elégséges idő a döntés előkészületére. A jövő tanév oktatandó szakmáiról, szakközépiskolai ágazatairól — előreláthatólag már a karácsonyi szünet előtt — a Megyei Pedagógiai Intézettől — tájékoztatót kapnak a 8. osztályos tanulók.

(gál)

Nemzeti gála a magyar művészetért

Mecénások és pártfogoltak találkozója a Várban

A *Várszínházban* december 4-én megtartott *nemzeti gálán* hozták nyilvánosságra az idén hetedik alkalommal odaítélt *Magyar Művészetért Díj* jutalmazottjainak névsorát. Ebben az évben *Buda* Ferenc költő, *Czimer* József dramaturg, *Dresch Dudás* Mihály muzsikus, *Finta* József építész, *Földi* Péter festőművész, *Kallós* Zoltán néprajzkutató, *Kardos* István filmrendező, *Kányádi* Sándor költő, *Kozák* András színész, *Nagy-Kálózy* Eszter színésznő, *Melocco* Miklós szobrász és *Szokolay* Sándor zeneszerző részesült az elismerésben. *Hervay* Gizella erdélyi költőnőnek és *Havasi* Istvánnak, a *Gyulai Várszínház* egykori igazgatójának posztumusz ítélte oda a díjat a kuratórium, amelynek tagjai *Annus* József, *Ella* István, *Gubcsi* Lajos, a díj alapítója, *Kő* Pál, *Makovecz* Imre, *Sára* Sándor, *Sík* Ferenc, s tiszteletbeli tagja *Sütő* András. A várszínházbeli gálán fellépő művészek mindegyike díjazott volt már a korábbi években, köztük *Sebestyén* Márta és a *Muzsikás együttes*, *Bródy* János, *Ráckevei* Anna, *Juhász* Judit és *Tóth* Éva, a *Nemzeti Színház* színészei, *Jancsó* Adrienn, valamint *Zsuráffszky* Zoltán, aki *Kányádi* Sándor *A nádszál* című versére járt szólótáncot. A díjátadó ünnepséget december 18-án tartják a *Nemzeti Színházban*. A *Magyar Művészetért Díjat* 1988-ban hozta létre a *Magyar Művészetért Alapítvány* a magyar kultúra bármely területén tevékenykedő, kiemelkedő teljesítményt nyújtó, vagy sokszor méltatlanul elfeledett életművek elismerésére. Az elmúlt években száz díjat osztottak ki.

Szokolay Sándor és Molnár Edit a gálán

(MTI-fotó)

A *Nemzeti Gála* utáni fogadásra a *Nemzeti Galériában* a magyar kultúra kiemelkedő személyiségei mellett a gazdasági élet vezetőit mint lehetséges mecénásokat is meghívták. A gála fővédnöke *Bod* Péter Ákos, a *Magyar Nemzeti Bank* elnöke volt.

(I. d.)

Sütő András: Advent a Hargitán

Egy hiteles prédikátor Bécsben

Minden hónap első vasárnapján és a jeles ünnepeken magyar nyelvű istentiszteletek hangzanak el a bécsi Feltámadás-templomban. A lelkész *Szépfalusi* István, a „diaszpóra mindenese", egyszemélyben könyvszerkesztő sokáig az *Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem* titkára, az őrvidéki magyarság szociográfusa, irodalomszervező. A templom dísztelen téglalai között személye és szervezőmunkája révén különböző előadásokon elevenedik meg a magyar nyelvű irodalom, a magyar kultúra. Szombaton *Sütő* András *Advent a Hargitán* című színjátékának bemutatót tartották itt, nyugati szomszédunknál először.

A *Nemzeti Színház* jóvoltából hét eszteneje Magyarországon és immár Erdélyben is nagy sikerrel játszott darabnak jobb előadási helyszínt nem lehetett volna találni egy templomnál. A romá államhatalom évtizedekig nem tűrte el a karácsonyi ünnepségeket, a hitét is megkísérelve „románosítani" a magyarságnak. A templomi előadás csak felerősíti a darabnak ezt a „politikai" jelentéstartalmát, a megmaradás parancsának mitegy hittétellé emelését, amelyet lehet nacionalizmusnak, noi-nemzeti pátosznak bélyegezni – és meg is tették, amint Sütő András erről a Nemzeti Színház művészeihez eljuttatott levelében beszámol –, valójában csupán az egyetemes emberi humanitás kifejeződése. Azonban, hogy Bécsben, s más diktatórikus államrendszerek összeomlása után páratlan siert arat az *Advent a Hargitán*, bizonyítja: a darab a politikai mondanivalót az emberi sorsokat formáló, alakító általános léthelyzet szintjére emeli.

Ezért fakasztja a szó szoros értelmében könnyekre a nézőt Kolozsvártól Budapesten át Bécsig szinte mindenütt. A színészek játéka is ezért lehet hiteles: mert minden porcikájukkal át tudják élni a sorsukra szabott szerepeket, különösen, ha olyan jeles előadóművészekről van szó, mint ezúttal *Sinkovits* Imre és *Agárdy* Gábor.

Két erős, konok jellemű székely – Dániel és Vencel –, egyik a másikának szemére veti, miért engedi, hogy lányához eljárjon a fia, hiszen az korábban más szeretőt tartott. Réka és Gábor – *Bartal* Zsuzsa és *Rubold* Ödön alakítja a két szerepet – frigye ellen más körülmények is dolgoznak. A szerelmesek eljátsszák a frigy megkötését, a játék azonban tragikus véget ér. A felszínre kerülő problémák elől menekülő Gábort halálra sújtja a Nagy Romlás, a hózuhatagos szakadékban leli halálát. Réka „alagutakat ásva a hóba" – a darabban később megismétlődő motívum nyomán megidéződik egy pillanatra *Farkas* Árpád verse is *(Alagutak a hóban)* gondolatainkban – keresi Gábor holttestét. Meg is találja. A történet ekkor „átbucskázik a fején", és a mesék, a csodák világában folytatódik. Gábort feltámasztja Réka lehelete; újra indul a frigy megkötésének játéka. Hogy korántsem játékról, meséről van szó, hanem megrendítő valóságról, hamar kiderül, amikor a fiatalok játéka ismét halálba torkollik.

Az idősíkok sajátos váltakozása azt mutatja, hogy két felvonáson át a szerző egyetlen folyamatot jelenített meg: az emlékezés folyamatát. Mintha a magára maradt *Bódi* Vencel fejében játszódna le az egész történet. A valóságból induló eseményeket egyszer csak a játék alakítja tovább, majd a játék, mint egy rossz álomban, tragikusan komolyra fordul, hogy azután a csodán keresztül visszataláljon a valósághoz. A Nagy Romlás, akár az emlékezetben elevenedik meg, akár hús-vér alakban lép elő nap mint nap, akárhol van, elfojtott jajgatásra készteti, kényszeríti az erejének, hatalmának kiszolgáltatottakat.

A bécsi előadás alkalmával is – mint mindenütt, ahol magyarok élnek és éreznek – felszakadtak az emlékezet iszapmélyére lerakódott szenvedések. A sütői humorral bátran élő előadás csak megerősíti azt, amit *Ablonczy* László állapított meg: az *Advent a Hargitán Sütő András legkeserűbb drámája*. Megrendítő előadást láthattunk. A Lindengasse-i templom kellően tágas a sokkellékes színpadi mű előadásához, amely *Sík* Ferenc rendezésében immár 1986 óta van műsoron.

Sütő András néhány évvel a dráma megírása után, 1986-ban Bécsben vette át a Herder-díjat. Most, majd tíz év múlva a közönség is átnyújtotta a maga díját: vastapssal, felállva ünnepelte a színészek mellé kiszólított szerzőt.

Móricz Gábor

Félix-díjasok

A hét végén átadták a berlini *Európai Filmakadémia* nagydíját, a legjobb európai filmnek kijáró Félix-díjat. Az 1988-ban létesített elismeréssel az európai filmgyártást akarják ösztönözni. A Potsdam-Babelsbergben tartott ünnepségen Nyikita *Mihalkov* vehette át a Félixet *Urga* című filmjéért, amely művészi erővel beszél az érintetlen sztyeppei világ és a városi civilizáció összeütközéséről. Nyikita Mihalkovot több évtizede a világ legjobb filmesei között tartják számon.

A brit Sally *Potter* az *Orlandóért* kapta a fiatal rendezők Félixét. A legjobb női alakításért Maia *Morgensternt* jutalmazták a *Balanta* című román filmben nyújtott színészi munkáért, a legjobb férfi színésznek kijáró díjat pedig a francia Daniel *Auteuil* kapta az *Egy szív télen* című filmért. Félix-díjat kapott még Ulrich *Gregor* és Erika *Gregor*, mindketten a berlini filmfesztivál egyik szekciójának, a fiatal filmesek nemzetközi fórumának alapítói és vezetői, valamint Naum *Kleiman* orosz filmtörténész, a moszkvai filmmúzeum igazgatója.

Életművéért tüntették ki Félix-díjjal Michelangelo *Antonionit*. Az év legjobb európai dokumentumfilmjét a zsűri szerint a svéd Stefan *Jarl* készítette. A díjnyertes svéd dokumentumfilm az *Arte* európai kulturális televíziós program díját is megkapta. A filmkritikusok nemzetközi szövetségének Félix-díjasa az osztrák Michael *Haneke Benny videója* című munkája. Nick *Powell* és Stephen *Woolley*, a *Síró játék* című brit film producerei szintén Félix-díjban részesültek.

Megalakult a zenész-táncos világszövetség

A zeneművészet és táncművészet csaknem száz képviselője szombaton Budapesten megalakította a *Magyar Zeneművészek és Táncművészek Világszövetségét*. Céljuk a magyar zene- és táncművészetet méltón képviselő és szolgáló magyarok összefogása. A társaság felvételét kéri a *Magyarok Világszövetségébe*, és együttműködési megállapodást köt vele közös céljaik megvalósítására. Tiszteletbeli elnökké *Farkas* Ferenc professzort, elnökké *Durkó* Zsoltot választották. A *Magyar Zeneművészek és Táncművészek Világszövetségének* alapító tagja többek között *Tátrai* Vilmos, *Olsvay* Imre, *Tardy* László, *Hollós* Máté, *Mártha* István, *Szunyogh* Balázs, *Vukán* György, *Kobzos Kiss* Tamás, *Onczay* Csaba, *Hidas* Frigyes, *Szekeres* Ferenc, *Bartalus* Ilona, *Dózsa* Imre, *Tímár* Sándor, *Bónis* Ferenc, *Balassa* Sándor, *Dubrovay* László, *Elekes* Zsuzsa, *Kocsár* László, *Budai* Ilona, *Horváth* József.

FOLYÓIRATSZEMLE

Műhely

A *Villányi* László által irányított (szerkesztőtársai dr. *Horváth* József, *Mártonffy* Marcell, *Szakál* Gyula), kéthavonta megjelenő győri *Műhely* tematikus számait könyvként rakja az ember a polcra, ezért aztán biztos megússzák az időről időre kényszerűen elvégzendő folyóiratselejtezést. A

Kormos István

születésének hetvenedik évfordulójára készített 1993/5-ös *Műhelynek* ott a helye az összegyűjtött versek, az *Egy keresztlevél hátára*, *A vasmozsár törője alatt* című kötetek mellett. A *Műhely* egyszerre emlékezik és figyelmeztet: nagyon keveset tudunk *Kormos* Istvánról, több a legenda, mint a puszta tény. A sok fénykép és a kézírás (*Fodor* András szerint *„valami meghatározhatatlan eredetű nagyúri fölény árad belőle: játékosság és szabadlelkűség, határozottság és oldottság, hajlékony tanulékonyság és másutt sehol se látható, maga kitalálta extrém jelekbe sűrítő intelligencia"*) mellett voltaképpen majdnem minden cikk, esszé a hiányról és a bizonytalanságról beszél. A Fodor András és *Domokos* Mátyás által közreadott levelek nemcsak a költő, hanem a korszak életének is fontos dokumentumai. (Milyen jó lenne valamennyit összegyűjteni, valamennyi tanút megszólaltatni!) Amit soha nem fogunk megtudni: vajon más leveleket írt volna-e Kormos, ha nem szembesül a cenzúrával, ha szabadon fejtheti ki mindenről nézeteit. Talán lényegüket, stílusukat tekintve nem, de egy más korban talán nem is lett volna szükség arra a szervezőmunkára, amelyet Párizsból végzett. A kedvesen csapongó, a fontoskodástól irtózó levelek számos kérése, célzása ugyanis akkor válik érthetővé, amikor végre meglátjuk a *Magyar Orpheus, az élő magyar költők antológiájának* legendás tervezetét, melyen Kormos Franciaországban dolgozott. Mint

Parancs János

tárgyszerű, nem a legendákat, hanem a Kormos-filológiát gyarapító írásából is kiderül (együttmunkálkodásuk idején Kormos 41, Parancs pedig 27 éves), *„az antológiatervezet 1965-ből, a legidősebbektől, Füst Milántól Kassák Lajosig és Áprily Lajostól a legfiatalabbakig, Tandori Dezsőig, Ágh Istvánig és Horgas Béláig…figyelemre méltó, gazdag és igényes, bátor és gondolatébresztő kísérlet, s feltétlenül dicséretes teljesítmény"*. Még a Parancs János által emlegetett nehézségek (a párizsi *Magyar Műhely* szerkesztőinek bizonyos elfogultságai, néhány Nyugaton élő szerző ellenállása) ellenére is máig élvezhető, kitűnő és elfogulatlan antológia születhetett volna a tervből. Olyan szerkesztői erényekről árulkodik a tervezet, amelyeket fájón hiányolunk jó néhány mai folyóirat irányítójánál.

Vasy Géza sem a Kormos-legendákat gyarapítja, sőt legendaoszlató szándékkal íródott a *Kormos István pályakezdései* című tanulmánya. Egyetlen versgondolat három különböző, egyre csiszoltabb megjelenése – *Nincstelen János éneke* (1943), *Mit is akart Dózsa* (1947), *Karcos torokkal* (1944-es évszámmal az 1971-es *Szegény Yorick* című kötetben) – mutatja, hogy Kormos mennyire tudatos költő, mennyire fittyet hány az öndokumentációra; csak a mű, a tökéletes mű a fontos.

Az alkalmi rögtönzések remek játékok, mint az *Ilia Mihály királyi főpincérmesternek* vagy az *Ódai szavak év végén*.

Baán Tibor *„Dárius fia"* címmel rövid szemle alá vonja Kormos költészetét, s meggyőzően bizonyítja, nem egyszerűen esetleg tragikus tartalmakkal átszőtt, tündéri légkörű versekről van szó, hanem, hogy Kormos *„a líra mitikus lehetőségein belül, szemben a heroikus-küldetéses, drámai hevületű költőtípussal, egy attól eltérő, mondhatni dionüszoszi magatartást képvisel, ahol a költő épp a játékosság, varázslat, szerepjáték „profán mágiája" segítségével ismeri fel orfikus hatalmát, s ad választ a hagyományos költőszerep válságára"*.

Vasadi Péter

lírai esszéje egyszerre méltat embert és költőt, bizonyítva, hogy a lélek igazságszeretete és a *„szétpatakzó kiszámíthatatlanság"*, a szenvedélyes nyelv, a tudatos művészi fegyelem miként valósít meg egy nagyszabású életművet.

Kormos, a minden értékre fogékony szerkesztő nyilván nagy örömét lelné *Tolnai* Ottó remek humorú versében *(Kormos* és *Pilinszky)*, *Nagy* Gáspár fájdalmasan játékos versprózájában, *Tandori* Dezső vallomásában *(„Milyen kevés konkrétumot tudok Róla! Mennyi elmondani valóm van Róla. Általa, Révén, ilyesmi.")*.

És végül szóljunk a forrásvidékről, amiért épp a győri *Műhely* vállalkozott Kormos-emlékszám kiadására. Itt született Kormos a megyében, itt növekedett az áldott nagymama szoknyája körül. *Pátkai* Tivadar a *Kormos-versek forrásvidékén* című írásában a gyermekkor még élő tanúit keresi, a végérvényesen elsüllyedő Atlantiszt, amelyet a lapban *Alexay* Zoltán nagyszerű fotói idéznek fel.

Csak egyszer sajnáljuk, hogy a *Műhely* nem színes, amikor egymással szemben látjuk a híres *Kolozsváry*-gyűjtemény *Korniss* Dezső-képét és Kormos *Pásztorok (Korniss Dezső festményére)* című kétségbeesett nagy versét.

A *Műhely* a város és a megye önkormányzatának támogatásával megtette kötelességét. Reméljük, az ünnepi szám lendületet ad a Kormos-életmű kutatóinak, sikerül a legendákat őrizve legendátlanítani életet és művészetet, hogy még az örökösök is megértsék, miért idegen a kormosi szellemtől a művek közönségtől való elzárása.

Osztovits Ágnes

BBC-tanácsok Dobogókőn

Angol tapasztalatok magyar tévéseknek

A *Magyar Televízió* és a *BBC* együttműködési megállapodásának keretében idén vezetőképző mendzsertanfolyamot szervezett két intézmény. Májusban Balatonkenesén a Magyar Tv vezetői ötnapos angol nyelvű kurzuson vettek részt. Ennek folytatásaként a múlt héten Dobogókőn, a *Manréza* konferenciaközpontban kétnapos eladás-sorozatot rendeztek. *Szaly* László, a televízió főosztályvezetője elmondta, hogy a programot anyagilag az angliai *Know How Fund* támogatja.

Richard *Sambrook*, a *British Broadcasting Corporation* hírszerkesztője péteken délután tartott előadást. Hangsúlyozta, hogy nem az a célja, hogy tanácsokat osztogasson a magyar kollégáknak, haem hogy bemutassa, hogyan kezeli a BBC a választási kampányt. A legfontosabb a pártatlanság és a műsorok kiegyensúlyozottsága. Persze Angliában is elkerülhetetlen a politikusokkal való összeütközés. Ha valami nem tetszik az érintett politikusnak, betelefonál a stúdióba, megpróbálja befolyásolni a műsorkészítést. *„Meghallgatjuk, megköszönjük a véleményét, de mi döntünk"* – mondta Richard *Sambrook*. Mivel a BBC tisztában van azzal, hogy a legfontosabb médium a televízió és a rádió, műsoraikban, így politikai műsoraikban is igyekeznek a társadalom minden rétegét megszólítani. A BBC mellett kuratórium működik, amelynek tagjai újságírók és a pártok képviselői. A választási kampány előtt ez a kuratórium dolgoz ki javaslatokat az időelosztásról. Ha az érintett pártok nem fogadják el a javaslatot, akkor is a kuratórium elképzelése érvényesül. A műsoridő elosztása az utolsó választási eredmények alapján történik. A kormányzó és a legnagyobb ellenzéki párt kapja a legtöbb műsorpercet, a többieké arányosan csökken. A vitaműsorokban stopperórát használnak, bár tudják, hogy az idő nem az egyetlen mércéje az egyenlő szereplésnek, mégis objektív eszköz.

Richard *Sambrook* három választási kampányidőszakot élt át a BBC-nél, gazdag tapasztalatokat szerzett. Érdekes és tanulságos is, amit az 1987-es kampányról elmondott. Margaret *Thatcher* akkoriban igen kemény szavakkal illette a BBC műsorát. A választások után egy újságíró megkérdezte a miniszterelnök asszonyt, komolyan gondolta-e, hogy nem volt pártatlan a televízió. A *Vaslady* válasza: *tudnia kellett volna, hogy ez a játék része.*

(r. t.)

Biznisz, vers és reklám a magyar műholdas adón

Mától új műsorszerkezet a Duna tv-ben

A *Duna tv* igazgatósága a nyár derekánnegtartott sajtótájékoztatón azt ígérte, hogy gazdagabb és sokszínűbb műsorszerkezetet alakít ki az eddigieknél a magyar műholdas adásokban. Szavukat beváltották, mától jelentősen gyarapodott műsoridővel és új szerkezettel jelentkezik a Duna tv.

Adásaikat hétfő és péntek kivételével korábban kezdik. Kedden és csütörtökön 15.30-kor jelentkezik a *Business az biznisz* című amerikai sorozat magyar változata, amely segítséget kíván nyújtani a nézőknek abban, hogyan kezdjenek hozzá vállalkozásaikhoz. Szerdánként 16 órakor kezdi adását a Duna tv, éspedig az *Állami Vagyongynökség* időszerű tájékoztatóival. Szombaton és vasárnap délelőtt 11-től jelentkezik ismét a *Business az biznisz* a keddi és csütörtöki adás ismétlése), ezt részletes műsorismertetés, majd a hírek felolvasása követi. Ezután kerül képernyőre szombaton a Duna tv vallási programja, illetve zenei adása, vasárnap pedig a film ismétlése. A hét végi napokon délután kettőtől másfél óra a gyermekeké, a fiataloké. Vasárnap 15.40-kor jelentkezik a nézői észrevételekre válaszoló *Postabontás*, majd új műsoruk – 16 órától mindkét hét végi napon –, a *Hírmondó*. E tíz-tizenöt perces összefoglalókban a régiót érintő legfrissebb hírekről tájékoztatják nézőiket a Duna tv munkatársai, majd olyan közérdekű információkkal szolgálnak (utak, fontosabb határátkelők forgalma, időjárás-jelentés), amelyek a térségben útra kelő ember mozgását teszik biztonságosabbá. E műsorban kap helyet a napi lapszemle, amely mind a magyarországi kiadványokból, mind a határokon túli magyar nyelvű lapokból, mind a világlapokból szemelget.

A délutáni adásidő körülbelül 70-80 percben a dokumentumfilmeké, az ismeretterjesztő és művelődéstörténeti adásoké. 17.40-kor kezdődik az esti mese. A *Híradó* kétszer is jelentkezik az est folyamán: 18 órakor, valamint 21 órakor. Azt ígérik a Duna tv munkatársai, hogy híradójukban a felolvasott információk mellett egyre több élő tudósítással és beszámolóval szolgálják nézőközönségük részletes tájékoztatását. A mesét, a híradót, valamint az esti filmvetítést megelőzve újdonságként reklám is lesz a Duna tv-ben.

Havonta háromszor péntekenként látható a *Filmklub*, amelynek magazintársai, a Színházi élet és a Mozgó kép is rendszeresen helyet kapnak a szatelitprogramon. Hétfőn az igényes könnyűzenét, vasárnap pedig a komolyzenét várók kedvében jár a Duna tv. A 20 és 21 óra közötti idősáv hétfőnként a dokumentumfilmeké, kedden a gazdálkodók magazinjáé *(Gazdakör)*, szerdán a határokon túli műhelyeké, csütörtökön a vállalkozóké *(Váltó)*, pénteken pedig az *Európai magaziné*.

Napi adását általában 23 órakor fejezi be a Duna tv, a magyar költészet egy-egy kiemelkedő versével köszön el a közönségtől. Fölidézik a Magyar Televízió *Vers mindenkinek* című sorozata legemlékezetesebb darabjait, de új felvételekkel is szeretnék változatosabbá tenni az esti búcsúzkodást.

(I. g.)

Módosítás előtt a pénzintézeti törvény

Gyűjtsd a tőkét, ne siránkozz!...

Normális körülmények között a bank együtt sír, együtt nevet ügyfeleivel. A gazdaság válságtünete a pénzintézetek tevékenységének kisebb-nagyobb zavarait is felszínre hozza. S mivel ma már nálunk sem csupán adják, de veszik (esetenként csődbe viszik) a bankot, időszerűvé vált a pénzintézeti törvény átfogó módosítása. Az erről szóló, a pénzügyminiszter által jegyzett törvényjavaslat már a T. Ház előtt fekszik.

A magyar gazdaságban végbemenő változások az utóbbi két évben a bankok jövedelmezőségének és tőkeellátottságának nagymérvű romlását hozta – értékelte a helyzetet a pénzügyi kormányzat. Ez különösen érzékenyen érinti a hazai pénzintézeti rendszert, amely a kialakulás stádiumában van. Súlyosbítja a zavarokat, hogy *a korszerű követelményeknek megfelelő irányítási és informatikai rendszer is gyerekcipőben jár*, a szabályok viszont folyamatosan változnak. E diagnózis egyértelművé tette mára, hogy a valóság nem mindig abba az irányba tart, mint amit a pénzintézeti törvényben az országgyűlés kijelölt számára.

Betevő bizalom

A törvény előterjesztői most már azt is tisztán látják, hogy *a gazdaság válságát nem lehet minden szűrés nélkül rázúdítani a bankszektorra*, ezzel összefüggésben az államnak továbbra is vannak feladatai. Nem utolsó sorban azért, hogy a betétesek bizalma megmaradjon, a bank konszolidáció is része annak a védőernyőnek, amely nagyobb biztonsággal zárja ki a pénzintézetek fizetésképtelenségét. Ha pedig ez mégis elkerülhetetlen, elemi igény, hogy a betétesekre gyakorolt kedvezőtlen hatás a lehető legkisebb legyen.

Mindenre – mint néhány bankcsőd világosan tudatta a közvéleménnyel – ezidáig nem volt hatásos jogi medicína. Ezért a pénzintézeti törvény hatálybalépése után a bankfelügyelet is sietve ellenezte a feltárt eseteket, és megfogalmazta javaslatait is. Bár a megelőzés a bankszférában is aranyszabály, talán nem elékgsett az az intézkedéscsomag, amely az egészséges pénzintézeti rendszer működése érdekében most a pénzügyi tárca jóvoltából megjelent a T. Ház asztalán. Annál inkább, mert a nemzetközi gyakorlat bevált tapasztalatait kívánja hazai talajba ültetni, visszatérítve a bankrendszer önállósult, elszabadult szerelvényét a helyes vágányra. De a pénzügyi kormányzat a törvény módosítását azért szükségesnek tartja, mert az állami bankfelügyeletnek a mainál hatékonyabban kell működnie, időben előre jelezve, a gondokat. Aligha tekinthető egészségesnek, ha a visszásságok közlését követő reakcióidő csak arra elég, hogy a banki igazgatótanácsban exponált személyiségek időben elhagyják a süllyedő hajót. *A törvény most szabad, de legalábbis szabadabb kezet adna a bankfelügyeletnek az indokolt intézkedések megtételére, a veszélyhelyzet elhárítására.* De erre a helyzetre a „gyűjtsd a tőkét ne siránkozz" parafrázis valószínűleg hatékonyabb, mint utólag a legjobb válságmenedzser tanácsa.

A törvény a pénzintézeti tevékenység vezetésére jogosultak körét, és néhány fontos alapfogalmat is tisztáz. Például az üzletszerű pénzintézeti tevékenység kritériumait is meghatározza. Kötelezővé teszi a belső ellenőrzési szervezet működését, meghatározza a jelentési kötelezettség eseteit. A bankalapítás és a betétesek biztonságát fokozza, hogy *az alapításhoz szükséges legkisebb tőkét ezentúl készpénzben követelik meg.* Az egyes pénzintézeti tevékenység végzésének feltétele további törvényi minimumok teljesítése lesz, kapcsolódva az időközben született betétbiztosítási törvényhez.

A pénzintézeti tevékenység formai értelemben természetesen a jogra, a törvényes előírásokra épül, valójában e tevékenység legfontosabb talpköve a *bizalom*, amelynek egyik feltétele a banktitok megőrzése. A bankárok diszkrét magatartása ügyfeleik adatainak kezelése során persze nem vadonatúj követelmény. Ez a hatályos törvény számára sem ismeretlen. Ez utóbbi azonban nem szól az üzleti titok megsértésének tilalmáról, holott tág lelkiismeretű kezelése, ugyancsak visszahat a bank megítélésére, hogy stílszerűek legyünk a hitelére.

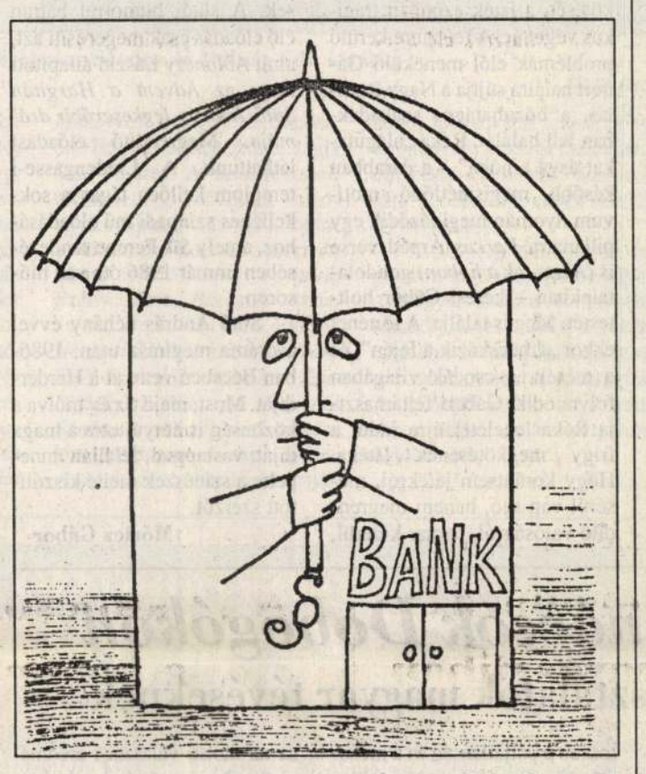

Fábry János rajza

Harmincszázalékos céltartalék

Persze hamar a tönk szélére jutna az a pénzintézet, amely kizárólag a banktitok megőrzésére koncentrál és a nála elhelyezett betétek biztonságos megőrzésére, megfelelő kockázati tartalék képzésére nem törekszik. A céltartalék képzése körül hullámzó bankárvitát mintegy lezárva, a törvényjavaslat egyértelműen kimondja, hogy *a pénzintézet adózatlan nyereksége terhére köteles az általa feltárt kockázatok fedezeteként kockázati alapot képezni.* Az esetleges veszteség a bahajthatatlan követelések leírása is először ezzel kezdődik. A törvényjavaslat értelmében a céltartalék 30 százalékát bármikor készpénzzé tehető eszközben, illetve készpénzben köteles tartani a bank. A pénzintézeti tevékenység „profiltisztítását" is elvégzi a törvényjavaslat, pontosítva az üzletszerűen végezhető banktevékenységek körét. E tekintetben a takarékszövetkezetek nagyobb mozgásteret kapnak, kiskereskedelmi, szolgáltatási, idegenforgalmi tevékenységük nem esik törvényi korlátozás alá.

A nagyhitelek kockázati körülményeit a korábbinál differenciáltabban kezeli a törvényjavaslat, néhol enyhébb, néhol szigorúbb követelményeket támaszt. Nagyhitelnek a pénzintézet szavatoló tőkéjének 15 százalékát meghaladó hitelt kell tekinteni – szögezi le a törvényjavaslat, azt is előírva, hogy *e nagyhitelek együttes összege nem lehet több, mint a pénzintézet szavatolótőkéjének nyolcszorosa.* Egy hitelezőhöz ugyanakkor a bank nem helyezhet ki szavatolótőkéjének 25 százalékát meghaladó összeget. A feltételes kötelezettségeket mint például a bankgarancia, 50 százalékos értékben kell figyelembe venni. Természetesen további szakmai részletszabályokkal erősíti a bankszolgáltatások hosszú távú biztonságát a törvény. A kormány által előterjesztett szabályozás nagyobb önállóságot biztosít a pénzintézetek számára, ugyanakkor nagyobb felelősséget is hárít a menedzsmentre. A bankfelügyelet számára viszont lehetővé teszi a belső szabályozás ellenőrzését. Az óvatos banki tevékenységre való ösztönzés mellett a kockázatok naprakész feltárására és az adatszolgáltatási kötelezettségre is nagyobb hangsúlyt helyez a törvényjavaslat.

A banktitok védelmét továbbra is alapvető fontosságúnak kell tekinteni, de a törvény megfelelő keretek között azt is biztosítja, hogy a bűnüldöző hatóságok hozzájussanak a megfelelő bankinformációhoz. Ez a többi között a Btk. pénzmosással kapcsolatos újabb szabályozásával is összefügg. De természetesen az ügyfelek számára is biztosítani kell, hogy felmérhessék a bank reális helyzetét, azt hogy valójában milyen tőkeerővel rendelkező pénzintézethez viszik a pénzüket.

Felszámolást ki kezdeményezhet?

A magyarországi bankok mérlegfőösszege kormányzati adatok szerint az inflációnál kisebb mértékben emelkedett, ugyanakkor tagadhatatlan, hogy egyre bokrosabb teendői lesznek a bankfelügyeletnek. Ez szolgáltatott jogalapot arra, hogy a törvényjavaslat megemelje a bankfelügyeleti díj fizetési kötelezettségének mértékét. Ez a mérleg főösszeg 0,2 ezreléke lesz, s negyedéves részletekben kell átutalni a bankfelügyelet számlájára. Amelynek várhatóan továbbra is kiemelkedő felelőssége lesz a magyar bankrendszer konszolidációja útján. Az elmúlt két évben „csak" négy takarékszövetkezetnél és egy pénzintézetnél robbantott bankot az élet. A gyakorlati tapasztalatok máris a felszámolási procedúra felülvizsgálatára intenek. Most e tekintetben is szolgál néhány meglepetéssel a pénzemberek számára a törvény. Az általános szabálytól mindenesetre eltér az a tervezett passzus, hogy a pénzintézet elleni felszámolási eljárást csak maga a pénzintézet vagy a bankfelügyelet kezdeményezheti. De a magyar bankrendszer állami patronálását jelzi, hogy a bankfelügyelet hozzájárulása az önkéntes bankhalálhoz is elengedhetetlen.

Bodnár Lajos

Elmaradt kézfogó, hosszú távú következmények

A Volvo nem akar házasságot a Renault-val

(*Tudósítónktól*)

PÁRIZS – Visszafogottan, de láthatóan csalódottan nyilatkozott a francia elevízió híradójának Gérard *Longuet* miniszter a meghiusulni látszó *Renault-Volvo* házasságról. Longuet szerint „a franciák még várnak". A svédek magatartása „kissé zavaros", mondta a miniszter, aki maga is egyengette az utat a két autóóriás egyesülése előtt. A jegyességet szeptember elején kötötték meg, s akkor úgy átszott, hogy január elsejétől a gyakorlatban is működni kezd a francia–svéd unió, amelynek eredményeként a világ hatodik legnagyobb személyautó és második legnagyobb nehézgépkocsi cége jött volna létre.

A Volvo igazgatótanácsának csütörtök esti döntése azonban meghiúsítja az elgondolást, amelynek alapvető célja az lett volna, hogy az európai autógigászok erősítsék helyzetüket a japánokkal és az amerikaiakkal vívott nagy versenyben. Götebog felől azonban hónapok óta szállingóztak a hírek arról, hogy *a Volvo részvényesei nemcsak azt vetik elnökük szemére, hogy külföldi gyárhoz köti a tekintélyes svéd cég sorsát, hanem főként azt, hogy a kiszemelt partner – ráadásul – állami cég.* A jelek szerint a franciák nem tudták eloszlatni a bizalmatlanságot, noha a Renault valóban szerepel a Balladur-kabinet magánosítási tervei között. A svédek azonban nem várták meg, amíg a Renault-részvények magántulajdonba kerülnek. Ha a keddi rendkívüli Volvo-közgyűlés is jóváhagyja a csütörtöki esti döntést, akkor a házasság végképpen kútba esik, s vele nagyjából négyéves munka, amelyet mindkét részről az egyesítésért kifejtettek. A kudarc akkora, hogy *Gyilenhammor* elnök lemondott, s állítólag közölte, a jövőben „látni sem akarja a Volvót". A párizsi *Tribune* szerint a „puccs" mögött a cég második emberének „összeesküvése" húzódik meg, ő mozgósította a cég részvényeseit a Renault ellen. Az ügynek aligha van vége, a Les Echos szerint a svéd „nem"-nek hosszútávú következményei lesznek, Göteborgban és Párizsban is. Egyes vélekedések szerint a Renault mindenképpen házasodni szeretne valakivel, s lehet, hogy a Volvo helyébe a *Fiat* lép.

(martin)

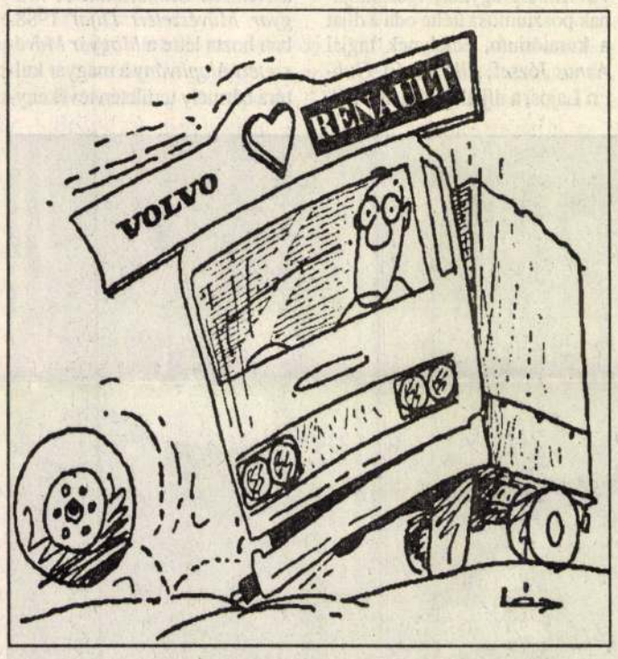

Léphaft Pál rajza

Négy év múlva egyetemre fog jelentkezni...

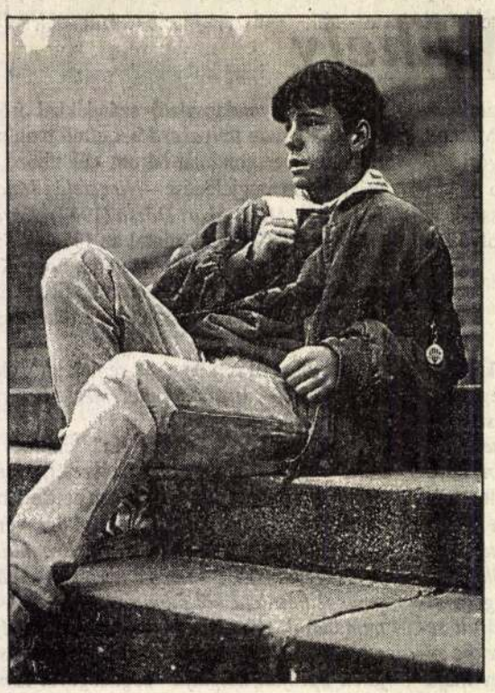

1997. Ünnepélyes keretek között átadják az Egyetemvárost. Az épületegyüttes, a Világkiállítást szolgáló funkciója után ekkor betölti majd eredeti rendeltetését: helyet ad a Budapesti Műszaki Egyetemnek és az ELTE Természettudományi Karának. Szép esemény lesz.

A holnap, a jövő foglalkoztat mindannyiunkat. Az átadó ünnepségen diákok is, tanárok is majdani életüket képzelikel az Egyetemvárosban amely nemcsak korszerűsége, de a Világkiállításnak köszönhető nemzetközi ismertsége miatt is óriási jelentőségű a számukra. Az ünnepi beszédet tartó szónok azonban visszatekint a múltba:

„Köszönet mondunk mindazoknak, akik 1993-ban az Univeritas kötvénybe fektették a pénzüket. Tisztában vagyunk azzal, a befektetők legfőbb szempontja akkor is az volt, hogy biztos helyen tudják a pénzüket. És ez ilyen befektetés volt. Ám, amikor az Universitas mellett döntöttek, a jövő építése, a felsőoktatás felesztéséhez való hozzájárulás is szerepet játszhatott az elhatározásukban. Talán gyermekeikre gondoltak. Talán gyermekeiken keresztül saját magukra. Arra, hogy öreg napjaikban ők biztos támaszaik legyenek. Lehet, hogy a nemzet jövőjére. Mindenesetre jól döntöttek. Mégegyszer köszönet érte."

Universitas kötvény. Egy különleges befektetési lehetőség. Állampapír – amelyet azzal a konkrét céllal bocsátott ki az Állami Fejlesztési Intézet Rt., hogy a felsőoktatás hosszú távú fejlesztését szolgálja. Állampapír – fix kamatozással, biztos jövedelemmel. Most jegyezhető.

Ha érdeklődik az Universitas Kötvény iránt, hívja a (06–1) 202-5177 telefonszámot.

Amennyiben többet szeretne megtudni az UNIVERSITAS kötvényről, töltse ki és adja fel az alábbi címre ezt a kupont.
Név:.....
Lakáscím:.....
.....
Címünk: O&M 1034 Budapest, Szőlő u. 38-40.
(A borítékra, vagy levelezőlapra kérjük, írja rá „UNIVERSITAS"!) MN

Ogilvy&Mather

UNIVERSITAS KÖTVÉNY

Befektetés a jövőbe.

Az UNIVERSITAS Kötvény a következő helyeken jegyezhető:

***ÁB-MONÉTA** Befektető és Tanácsadó Kft. 1051 Budapest, Arany J. u. 19. Tel.: 111-7655 ◆ **CA Értékpapír Rt.** 1054 Budapest, Nagysándor József u. 10. Tel.: 269-0711 ◆ **Corvinbróker Kft.** 1054 Budapest, Hold u. 25. Tel.: 132-0320 ◆ **Concord Értékpapír Ügynökség Kft.** 1052 Budapest, Váci u. 15. II. 1. Tel.: 266-8035 ◆ **GiroCredit Befektetési (Budapest) Rt.** 1051 Budapest, Bajcsy Zs. út 12. Tel.: 266-2733 ◆ **Investbank Értékpapírforgalmazó Kft.** 1053 Budapest, Képíró u. 9. Tel.: 266-5033 ◆ **K and H Brókerház Kft.** 1054 Budapest, Alkotmány u. 21. Tel.: 112-3020 ◆ **MID Bróker Kft.** 1051 Budapest, Váci u. 48./2. Tel.: 266-5338 ◆ **New York Bróker Budapest Kft. és hálózata** 1088 Budapest, Rákóczi út 1-3. Tel.: 266-5160 ◆ **OTP Bróker Rt. és hálózata** 151 Budapest, Vigyázó Ferenc u. 6. Tel.: 269-0243 ◆ **Questor Értékpapír Kft. és hálózata** 1015 Budapest, Donáti u. 18. Tel.: 135-1562 **WestLB Befektetési (Magyarország) Rt.** 1055 Budapest, Balassi B. u. 21-23. Tel.: 132-2540*

1993. júl. 13.

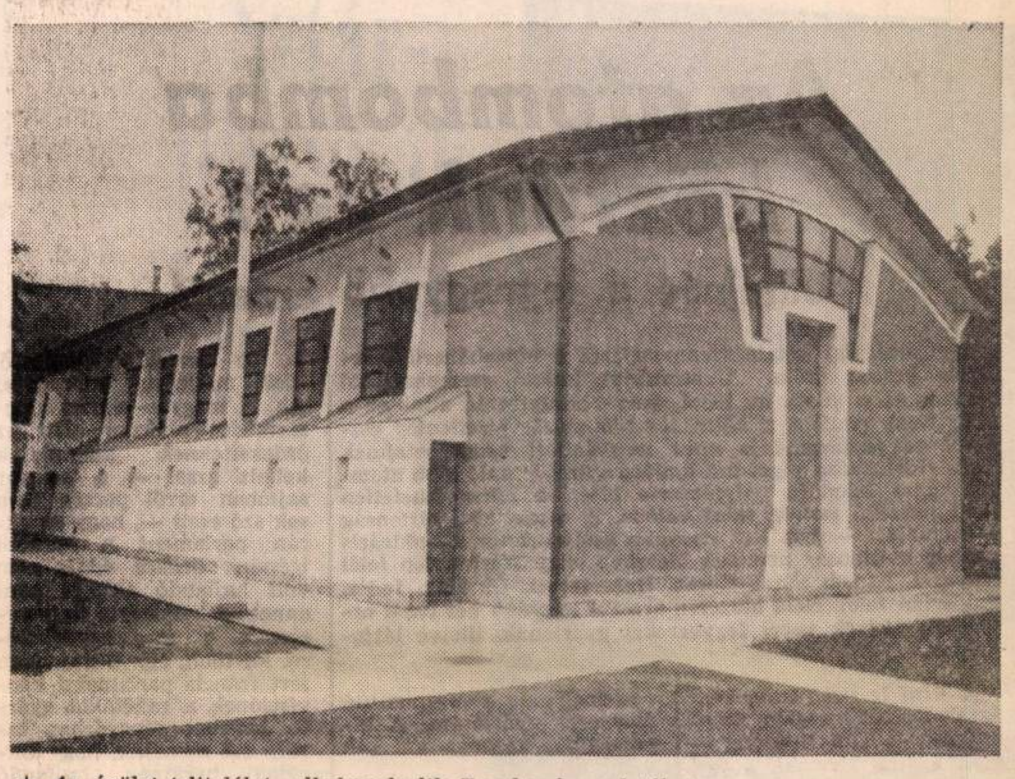

✶ Az épület telitalálat: alkalmazkodik Tapolca hangulatához.

Pro Architektúra-díj egy tapolcai csarnokért

A torna temploma

Sok vita, alkudozás után, afféle kompromisszumos ajánlatként született meg az ötlet: épüljön meg a tapolcai, Győri utcai iskola tornaterme. A viták oka a szomszédos panzió felépítése volt — a „területet kapok, létesítményt adok" elv jegyében a tornaterem felépült. Ki gondolta volna, hogy később egy igen rangos, keveseknek adott építészeti díjra tartják érdemesnek? Az épület alkotója: Rostás László építész a Pro Architektúra-díj egyik tulajdonosa lehetett az idén.

A Pro Architektúra-díj kiemelkedő építészeti alkotás létrehozásában kifejtett építészeti tervezői tevékenységért, személyre szólóan adományozható. Évente legfeljebb öt Pro Architektúra-díj találhat gazdára. A díj átadására minden évben az építészeti világnapon, július 1-jén kerül sor ünnepélyes keretek között. A Pro Architektúra-díj Bizottság előterjesztése alapján a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter adományozza.

Az önkormányzat így írt a házról:

A tervezési program szerint feladat volt egy 12x24 m küzdőterű iskolai tornaterem, kiszolgálóhelyiségeivel, sportudvar kialakításával, továbbá a meglevő iskolaépület szükség szerinti átalakításával. A tervezésével *Rostás László* építészt bíztuk meg. A kivitelezést a Heves Megyei Tanácsi Építőipari Vállalat végezte. A tornacsarnok külső megjelenésénél alapvető szempontként határoztuk meg, hogy az új építmény a meglevő iskolaépülethez szervesen kapcsolódjon, stílusában, jellegében jól illeszkedjen a környezetéhez (Miskolctapolca), figyelembe véve a kiemelt üdülőövezeti előírásokat. Alaprajzi elrendezésében tekintetbe kellett venni, hogy az iskolai oktatáson kívül az üdülőövezetben felmerülő lakossági igényeket is kielégítse, annál is inkább, mivel a térségben nincs másik ilyen jellegű létesítmény. A tornateremben lehetőség van tenisz, kosárlabda, röplabda, továbbá szertorna oktatására. A viszonylag kis alapterület ellenére a fenti sportolási igény jó körülmények között megoldható. Az egész tér igen jó, természetes megvilágítottságú, tájolása kedvező. A belső tér levegőcseréje részben mesterséges szellőzéssel megoldott, fűtése energiatakarékos padlófűtés.

Golda János építész szerint:

Ez a tornaterem — templom... A tér szakralitásra, a tömeg klasszikus tökéletességre törekszik. A kusza környezetben az építész felidéz, megidéz... A tervezőnek van építészeti mondanivalója. A felhasznált anyagok persze nagyon is ismerősek: cementkötésű faforgácslap, burkolótégla, helyszíni műkő, betoncserép, márványmozaik, sportpadló. Az olcsó anyagok és a nagy igénybevétel egyensúlya a helyszínen azt igazolja, hogy jól működő, körültekintően megtervezett tornaterem jött létre, amely ráadásul építészeti párbeszédet is folytat szűkebb és tágabb környezetével.

(k—ó)

Az apa, a fiú, a szamár és a köztéri szobrok esete

Milyen lesz Széchenyi?

Sokat idézett és valóban tanulságos tanmese az apa, a fiú és a szamár esete. Ők hárman képtelenek voltak olyan alakzatba rendeződni, amelyben ne talált volna kivetni valót az utca embere. Ha mindketten a szamáron ültek, akkor állatkínzónak bélyegezték őket, ha az apa gyalogolt, akkor a fiút rótták meg, ha a gyerek poroszkált a szamaragoló apa mellett, akkor pedig az apa szülői elhivatottságát vonták kétségbe, és így tovább.

Félő, hogy ilyen sorsra jut a miskolci új *Széchenyi-szobor* is, ha az alkotó *Melocco Miklós* szó szerint veszi a kiállított szoborterv makettje mellé kihelyezett „üzenőfüzet" beírásait. Valószínűleg nem így lesz, mégis komolyan veendő a közvélemény egy olyan köztéri mű esetében, melyet — ahogy mondani szokás — az unokáink is látni fognak. A közvélemény ítéletének kipuhatolása nem üres gesztus a demokráciának (amire ma éppen annyit hivatkoznak, mint nemrégiben a népre), s a művésznek sem ez volt a szándéka vele. Az efféle közvélemény-kutatás igen alkalmas arra, hogy az alkotó lemérhesse elképzeléseinek valódi hatását. A közvélemény, a véleményüknek hangot adó miskolci polgárok tehát nem abban segítenek az alkotónak, hogy részletmegoldásokat javasolnak, vagy építészeti, szobrászati elveket vetnek kritika alá, hiszen ezek szakmai, művészeti kérdések. Az igazi segítség az, ha benyomásaikat írják le pontosan (ha kell, akár udvariatlanul is), amit a szobrász figyelembe vehet a szobor végleges formájának kialakításánál. (Mint megtudtuk, kisebb változtatásokra Melocco Miklós is gondolt már.)

A szoborterv, miután rövid ideig az IBUSZ-iroda kirakatában állt, most átkerült a Miskolci Galéria Hunyadi utca 12. szám alatti épületébe (volt Petróti ház), ahol a múzeumi nyitvatartási rendnek megfelelően hétfő kivételével naponta 10 és 18 óra között tekinthető meg. Az „üzenőfüzet", melyből alább idézünk, ott is a szobor mellett található, s továbbra is lehetőséget nyújt a vélemények rögzítésére.

Szemelvények a 13. oldaláig betelt füzetből:

„Sajnálatos, hogy a szépen helyreállított teret megbontják. Nem lehetne meghagyni, esetleg a szobrot több ilyen lámpával körbe venni?"

„Szerintem ez a szobor egy sz...t se ér, mert ahogy kinéz, semmi köze nincs Széchenyihez, mert utálom az ilyen fajtát, mert Radikálisan Szocialista, egyszóval egy sz..t sem ér."

„Széchenyi alakja elvész a szószékben. Érzésem szerint rosszak az arányok — a szószék javára érvényesül a hangsúly."

„Véleményem szerint a szobor emelvénye jó, de az a mozdulat nem jellemző a legnagyobb magyarra. Javaslom a kézmozdulat változtatását."

„Nagyon újszerű ábrázolás, ezt még meg kell szokni. A vandáloktól hogy lesz védve?"

Kájé

Csak rövid időre ígér megnyugvást...

Mit jelent a lakbér-stop?

Bizonyára elégedetten fogadták a lakásbérlők, hogy az önkormányzatok öt esztendeig nem emelhetik a lakbéreket arra a szintre, amelyet a törvény lehetővé tenne. Érthető a megnyugvás, de ne feledjük: ez az intézkedés csak igen rövid időre ígér megoldást — negatív hatásai ugyanis egy-két éven belül óhatatlanul jelentkezni fognak.

Gondoljuk meg: milyen magatartásra számíthatunk a háztulajdonosok — köztük a tulajdonosként működő önkormányzatok — részéről? Nem nehéz kikövetkeztetni, hiszen hazánkban voltaképp évtizedek óta valamilyen formában lakbérstop volt. Ám amikor az árak szilárdak voltak vagy csak lassan emelkedtek, a stop hátrányos hatásai lassan jelentkeztek. Ha azonban meglódultak az árak — közöttük a lakás- és ingatlanfenntartáshoz, az építéshez szükséges anyagárak — s ezeket követte a bérek emelkedése, azaz megdrágultak a fenntartási költségek, nos, akkor a tulajdonos józszerével csak a legszükségesebb állagmegóvást végeztette el. Igyekezett minden egyéb terhet a lakókra átterhelni vagy velük megelőlegeztetni. A magasabb költségek ugyanis változatlan bérbevétel mellett előbb a jövedelmét csökkentették, utóbb már a felújítási költségeket sem fedezték.

Ilyen helyzetben a lakásvagyon, a háztulajdon teherré válik; s a tulajdonos igyekszik pénzzé tenni, hogy azt más, jövedelmező területen fektesse be. Elindul az öröklakássá való átalakítás folyamata, ami a vételképtelen lakóknak előbb csak nyomasztó stresszt jelent, később azonban sajnos költözési kényszert. Mindeközben a romló állagú és bővülő kínálat lemorzsolja az ingatlanárakat és kedvét szegi a tőkének, hogy a lakáskínálatot bővítő építkezésekbe kezdjen. Az objektíve meglevő lakáshiány tehát nem csökken, hanem fokozódik. Az „öröklakás-központúság", a saját tulajdonú lakás a lakóhely-változtatás akadályává válik, lelassítja a gazdasági szerkezet fejlődését.

Mindez pedig azt tudatja a társadalommal, a politikával, hogy a lakás is — áru! S ha árát, díját eltérítik a piaci ártól, akkor kínálatcsökkentő, keresletnövelő és spekulációs hatásokkal kell számolni.

Bácskai Tamás

Bitumenben főtt sonkát tálaltak

A Strabag aszfaltkeverőt avatott

Útjaink olyan állapotban vannak, hogy megyénk, illetve Miskolc számos utcáján vigyázniuk kell az autósoknak, hogy el ne harapják a nyelvüket. Várjuk hát az utak rekonstrukcióját, amikor nemcsak a toldozgatásra-foldozgatásra futja, s egyszer talán építünk nagyobb mennyiségben lakásokat is, amelyekhez szintén utak és járdák kellenek. Remélhető tehát, hogy inkább előbb, mint utóbb lesz bőven munkája a Strabag Hungária Építő Kft.-nek, amely tegnap avatta fel a miskolci új Teltomat aszfaltkeverő üzemét.

A Vitéz utca 6. szám alatti építésvezetőségen *Pados Zoltán*, a kft. vezérigazgatója mutatta be a külföldi érdekeltséggel működő vállalatot, amely már sikeresnek mondhatja pozícióját az egész országban, s jó hírnevet szerzett megyénkben is. Hiszen ők nyerték el a cigándi Tisza-híd építésének szakmailag igen izgalmas feladatát. A cég a lakások tető alá hozásán kívül az építészet valamennyi válfaját műveli, és szándékai szerint ki akarja venni részét az autópálya-építésből is.

Borzási Ferenctől, a kft miskolci fő-építésvezetőjétől pedig megtudtuk, hogy egy rendkívül korszerű, 80 millió forintos beruházás végére tettek most pontot. S hogy időtállót építettek, azt bizonyítja: a költségek felét költötték ebből azokra a környezetvédelmi eszközökre, amelyek meggátolják, hogy minél kevesebb por, káros anyag és égéstermék kerüljön a levegőbe. A számítógép-vezérlésű rendszer gondosan felügyeli a receptúrát, s mellette folyamatos a laboratóriumi minőségellenőrzés is, hogy az aszfalt mindig egyenletes, jó minőségben kerüljön az utakra.

Ernst Nussbaumer, a Strabag Konsern elnöke üzemavató köszöntőjében azt mondta el, hogy Magyarország gazdasági fejlődése jó irányt vett, cégük úgy látja, befektetéseik kölcsönösen jó érdekeket szolgálnak, s az együttműködés mindkét fél számára meghozza a kívánt eredményt. S nem szalagátvágással adta át az új aszfaltkeverőt, hanem egy pezsgőspalackot durrantottak szét az üzem indításának jeléül. Még egy kuriózum hozzátartozik a nap eseményéhez: ahogy a hídépítők söröshordót gurítanak át a felavatott hídon, úgy az aszfaltkeverőknek is van hasonló ünnepi szokásuk. Így kóstoltuk meg hát a bitumenben főtt sonkát. A fóliába csomagolt s fémdobozba zárt sonkát beleengedték a forró bitumenbe. S olyan finom volt, hogy a díszes hidegtálak különlegességei szégyenben maradtak mellette...

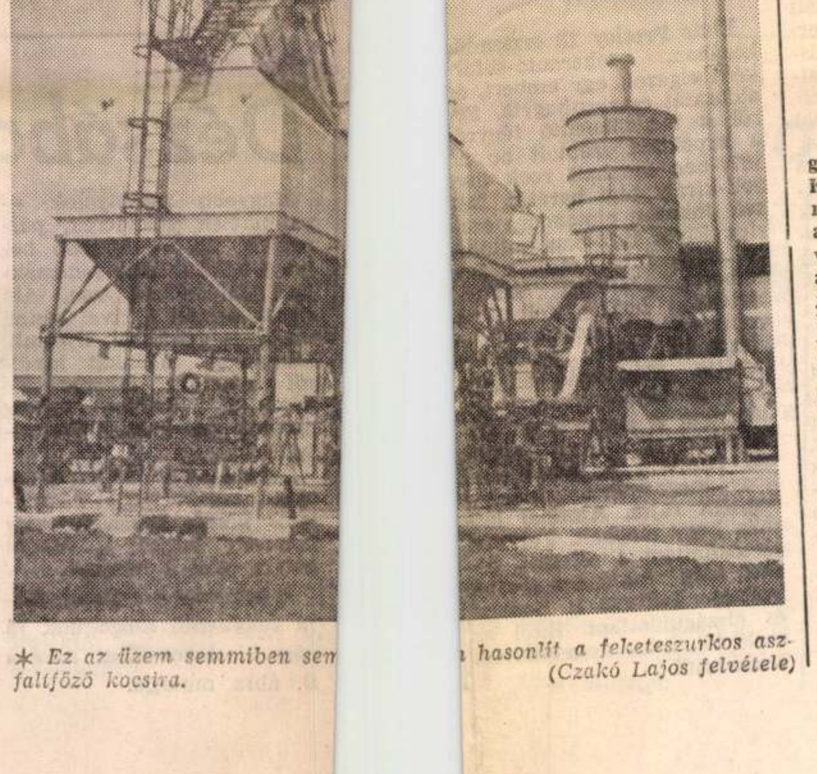

✶ Ez az üzem semmiben sem hasonlít a feketeszurkos aszfaltfőző kocsira. (Czakó Lajos felvétele)

Félbeszakadtak a tárgyalások

Ismét APEH-ellenőrök a piacokon

Hamarosan eldől, kik kaphatnak mentességet

Mivel félbeszakadtak a tárgyalások a Piaci Kereskedők Kamarája és a Pénzügyminisztérium között a nyugtaadással kapcsolatban — mivel az érdekvédelmi szervek alanyi jogon akarták kiterjeszteni a nyugtaadási kötelezettség alóli felmentést —, várhatóan már a napokban ismét járják a piacokat az APEH ellenőrei városunkban is.

A Búza téri piacon tegnap délután ottjártunkkor azok a kereskedők, akik pavilonokból árulnak, a zöldség-gyümölcs mellé adtak nyugtát vásárlóiknak. Mint többségük elmondta, beletörődtek a rendeletbe, az átállás az értékesítés melletti könyvelésre a profi kereskedőknek nem jelent gondot. A vevőknek sem kell már olyan sokat várakozniuk vásárláskor, mint kezdetben.

A kistermelők, akik a kertjükben megtermelt termény eladásával szeretnének nyugdíj-kiegészítő jövedelemhez jutni, ami minimális összeget tesz ki, még nem adnak, illetve nem is fognak nyugtát adni vásárlóiknak. Ha mégis kötelező lesz számukra, akkor inkább nem piacolnak. Egyikük, akivel beszéltünk, írni-olvasni sem tud, a többségük pedig azt sem tudja, hogyan kaphatnak majd a kötelezettség alól mentességet, ha pedig nem, hol árulják a szükséges nyugtatömböt...

sze-

Melocco Miklós

Sztár-pletykák

PAUL MCCARTNEY: AZ ÚJ DALOK MÁR NEM A RÉGIEK

Úgy tűnik, hogy az 50 esztendős Paul McCartney új lemeze, az Off the Ground, nem könnyen hódítja meg a nagyérdeműt. Ezt látszik bizonyítani az a tény is, hogy az egykori Beatles-sztár legutóbbi, New York-i koncertjén a zeneértő publikum meglehetős tartózkodással fogadta az új nótákat. Azok a nézők, akik a régi Beatles-nóták ritmusára majdnem szétverték a Giants stadiont, most az új melódiák hallattán rendes polgárhoz illően nyugodtan a helyükön maradtak.

BRITT EKLAND ELLOPOTT NYAKÉKE

Nincs mostanában szerencséje Britt Eklandnak. A közelmúltban szakított Jim McDonnellel, a Stray Cats dobosával, és a válás igencsak megviselte. Hogy kiheverje a fejéből a kellemetlen emlékeket, elment egy jótékonysági bálra, melyet London Kensington negyedében rendeztek. A mulatság remekül indult: a tombolán a svéd filmsztár nyerte meg a fődíjat, egy 350 000 forintot érő gyémánt brosstűt. Amikor azonban át akarta venni az értékes darabot, már késő volt: közölték vele, hogy egy vendég a művésznőre hivatkozva elvitte az ékszert, és eltűnt vele a báli forgatagban.

FILM KÉSZÜL AZ OVIS TÚSZDRAMÁRÓL

Új szerepre készül a francia film új üdvöskéje, a 23 esztendős Elsa Zylberstein: ő személyesíti meg a nemzeti hősnek számító Laurence Dreyfust, a túszszedővel szembeszálló bátor óvónőt. Elsa Zylbersteint a mozinézők a Van Gogh c. filmből ismerhetik.

A film forgatókönyvét már néhány nappal a szerencsés kimenetelű túszdráma után elkészítette Gilles Cahoreau, aki már régen szeretett volna egy jó krimit összehozni. Az óvodai túszdrámában azonnal meglátta a remek témát, és akkor elkezdte az írást, amikor az akció még javában tartott. A film címe valószínűleg Human Bomb — a túszszedő gengszter neve — lesz. A rendező Franck Landros augusztusban kezdi hozzá a forgatáshoz.

(PÓT)HAJMERESZTŐ KIADÁSOK

Burt Reynolds hiúsága sokba kerül a producereknek. Az 57 éves filmszínésznek erősen hullik a haja, és úgy érzi, hogy férfias image-jét csak pepi, vagyis póthaj segíthet megőrizni. Legújabb filmjéhez, a Másfél rendőrhöz ezért rendelt néhány pepi-parókát — egészen pontosan minden forgatási napra kettőt. Ez pedig meglehetősen drága mulatság, ugyanis egyetlen Reynolds-féle image-pótló 7000 márkába kerül. A leendő Kojak már fel is vette a pepikre szánt 7000 márka előleget a filmtársaságtól.

NASTASSJA KINSKI SZAKÍTOTT JONES-SZAL

Nastassja Kinski és Quincy Jones szakított egymással. A szerelmet még három hónapos kislányuk, Kenya sem tudta megmenteni. A színésznő a napokban kiköltözött a zenész lakásából. A válás oka — a barátok szerint — az, hogy a 33 éves Nastassja túlságosan éretlen nő az 59 esztendős Quincy Jones-hoz képest. Az egyik ismerős szerint a színésznő szerelmi kapcsolatát az rontotta meg, hogy idősebb férjében mindig az apját látta.

ELVIS CSERBENHAGYTA ÁLDOZATÁT

Elvis Presley 18 esztendős korában, teherautó-sofőrként elgázolt egy embert, és áldozatát cserbenhagyta. Erről a megdöbbentő tényről a napokban számolt be az 1977-ben meghalt rock and roll-király régi barátja. Derek Jonnson elmondása szerint Elvis 1976-ban vallotta be neki, hogy megölt egy embert. „Mindez azelőtt történt, hogy felvettem volna az első lemezemet" — idézte fel Elvis szavait a barátja. „Még tinédzser voltam, és teherautó-sofőrként kerestem a kenyeremet. Elgázoltam egy férfit. Azonnal leálltam és kiszálltam, hogy megnézzem, tudok-e segíteni rajta. Azonnal láttam, hogy meghalt. Teljesen elveszítettem a fejemet, hiszen még majdnem gyerek voltam. Beültem a kocsiba és elszáguldottam. Ettől az emléktől soha nem tudtam szabadulni."

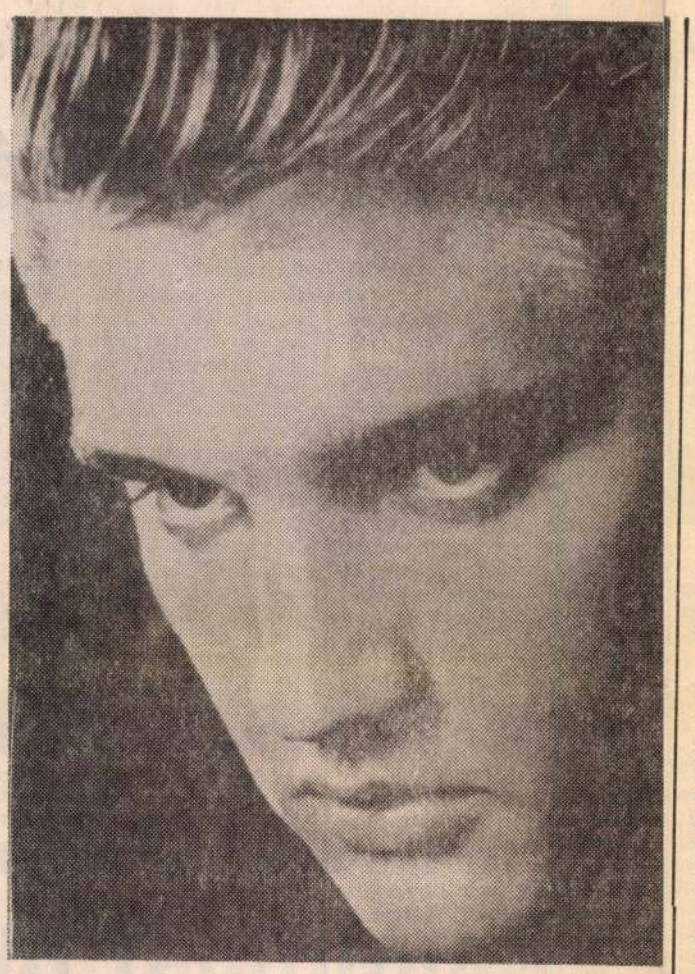

✶ Miben halt meg Elvis Presley? 1977., Elvis halála óta különböző csoportok újra akarják megállapítani az énekes halálának okát. A sok kérésnek eleget téve, Tennessee állam egészségügyi hatósága beleegyezett a halottkémi jelentés átvizsgálásába. A halál utáni vizsgálat során az egyik orvos szívrohamot jelöl meg a halál okaként, míg egy másik orvos a különböző gyógyszerek együttes hatásának tulajdonította a beállt halált. Csak az akták vizsgálatát engedélyezték, a holttest exhumálását nem.

KÉPES eseménynaptár

165 évvel ezelőtt, 1828. július 15-én halt meg *Jean Houdon* (ejtsd: Udon) francia szobrász, a klasszicizmus egyik fő képviselője. Műveit — főleg szoborportrék — a sokoldalú emberábrázolás és az anyag könnyed kezelése jellemzi. Kiemelkedő alkotásai: Voltaire ülő szobra (képünk ennek részlete), Rousseau, Washington, Lafayette, Franklin, Lavoisier szobra.

✶

105 éve, 1888-ban hunyt el *Balogh Kálmán* fiziológus, farmakológus, a magyarországi gyógyszerhatásban és a toxikológia egyik úttörője, az „Orvosi Műszótár" (1993) szerzője.

✶

Ugyancsak a fenti évben született *Markovits Rodion* erdélyi író, újságíró, akinek az I. világháborút felidéző Szibériai garnizon című könyve világsikert aratott.

✶

125 éve, 1868-ban hunyt el *William Green Morton* amerikai orvos, aki 1846-ban a világon első ízben használt érzéstelenítő szerként a foghúzásnál étert. Találmánya bár később a sebészetet forradalmasította, de életében nem ismerték el, és állandó támadások közepette, nyomorban kellett meghalnia.

✶

230 évvel ezelőtt, 1763-ban született Nádudvaron *Kövy Sándor* jogtanár, a jogi oktatásunk egyik első képviselője, akinek a latinul írt „Elementa" című műve közel 50 évig a magán- és közjogunk tankönyve volt.

Az atombomba köztünk van

Ukrajnáé a legnagyobb arzenál

Egy stratégiai kutató szempontjából a hidegháború befejezése keserű öröm. A stratégiai kutató szempontjából ugyanis ez a világ, ha lehet, még veszélyesebb, mint az a világ volt. Amióta a kölcsönös többszörös elrettentés eszközei és propagandája által megbénított szuperhatalmak atom-rivalizálása véget ért, amióta a Szovjetunió több atomhatalomra bomlott, bolygószerte több az ellenőrizhetetlen tömegpusztító eszköz, mint valaha. A nemzetközi biztonság — mondják — nem lesz nagyobb azáltal, hogy a nukleáris veszély mostanság nemcsak Moszkva vagy Washington felől fenyeget, hanem Észak-Korea, Irak, Izrael, Ukrajna, India, Pakisztán felől. Nem beszélve arról a legalább két tucat országról, melyek vegyi fegyvereket gyártanak, illetve birtokolnak.

A Kim Ir Szen utódaként Észak-Koreát igazgató „trónörökös" — Kim Il Szung — csak egyike azoknak a kis, vagy középhatalmi vezetőknek, akiket a stratégiai agytrösztöknél elég hiúnak és elég ambíciózusnak tartanak ahhoz, hogy létrehozzák a maguk nukleáris fegyvertárát. Másra nem is lehet következtetni abból, hogy Észak-Korea — mint mindig —, az „imperialistáktól" való félelmére hivatkozva, év elején formálisan bejelentette: kilép az Atomsorompó szerződésből. Jelenleg is tárgyalások folynak Washingtonban arról, milyen feltételek között lenne hajlandó „felfüggeszteni" ezt a döntést, de az ifjabb Kim szándékai iránt senkinek nincsenek kétségei.

Az Atomsorompó szerződés 1968-ban köttetett az Egyesült Államok, a Szovjetunió és Nagy-Britannia kezdeményezésére, és csatlakozott hozzá mintegy 150 további ország is, amelyek önként vállalták, hogy nem törekednek tömegpusztító fegyverek gyártására. A kivételekből azonban súl sok van.

■ ■

Az Öböl-háború 1991 telén egyebek között bizonyítékot szolgáltatott arra, hogy Szaddam Husszein iraki rendszerét hajszál választotta el az atombomba-gyártástól. Washingtonnak azóta is meggyőződése, hogy ha nem tartanák állandó ellenőrzés alatt az iraki ipari kapacitásokat, Szaddám azonnal újrakezdené. Irak szomszédjának és őseilenségének — Iránnak nincs nukleáris kapacitása, de Rafszandzsani elnöksége alatt szorgos újrafelfegyverzési kampányba fogott, melynek a vegyi fegyverek gyártása és a rakétafegyverkezés is részét képezi.

A szovjet utódállamok közül Oroszország, Ukrajna, Kazahsztán és Belorusszia maradt atomfegyverek birtokában. Az arzenál, mely Kravcsuk ukrán államfő felügyelete alá került, a harmadik legnagyobb a világon: 176 interkontinentális rakéta, 30 stratégiai bombázó, 1600 nukleáris robbanófej stb. A magyar—ukrán alapszerződés aláírása előtt az érdekelteknek számolniuk kellett azzal — a magyar sajtóban erről persze nem sok szó esett —, hogy az ukrán parlament a korábbi igéretek dacára eddig nem volt hajlandó áldását adni ennek a nukleáris fegyvertárnak a megsemmisítésére. Mi több, egy Ukrajnában járt francia parlamenti képviselőnek a rakétákat gyártó Juzsmas gépgyárban tavaly azt mondták, hogy Ukrajna bárkinek hajlandó atomrobbanófejek célbajuttatására alkalmas SS—18 és SS—25 típusú rakétákat eladni, ha képes megfizetni azokat.

■ ■

Kína nem írta alá az 1968-as Atomsorompó megállapodást, mi több, a fejlődő világ egyik legfontosabb fegyverszállítójává válik. Többek között Pakisztán, Szaud Arábia és Irán vásárolt kínai rakétákat. Újabban pedig a legfejlettebb rakétavezérlő berendezéseket Oroszországtól és Ukrajnától vásárolja meg, nyilván azzal a céllal, hogy később tovább adja őket.

A Time magazin pontosan felmérte, ki mindenki hadonászhat világunkban nukleáris fegyverekkel: a szovjet utódállamokkal együtt nyolcra emelkedett azoknak a hatalmaknak a száma, amelyek elismerik, hogy nukleáris tömegpusztító fegyvereket birtokolnak. Mellettük Izrael, India és Pakisztán rendelkezik atomfegyverekkel. Algéria, Irán, Irak, Líbia, Észak-korea és Szíria sorolható azok közé, amelyek atomfegyverek gyártására vagy megszerzésére törekednek. Közülük Észak-Korea valószínűleg már ki is fejlesztette a maga fegyverét. Végül számon tartanak öt olyan országot is, amelyek rendelkeznek az atomfegyverek célbajuttatásához szükséges rövidebb-hosszabb hatótávolságú rakétákkal és valamikor dolgoztak az atomtöltet gyártásán is, csak valamilyen okból beszüntették azt. Ezek: Argentína, Brazília, Dél-Afrika, Dél-Korea és Tajvan. Ezeknek az országoknak van nukleáris kapacitása. Nem tartják számon viszont, hány olyan ország van, mint például Japán, amely technikailag bármikor képes a bomba előállítására, s bizonyos körülmények között meg is tenné ezt.

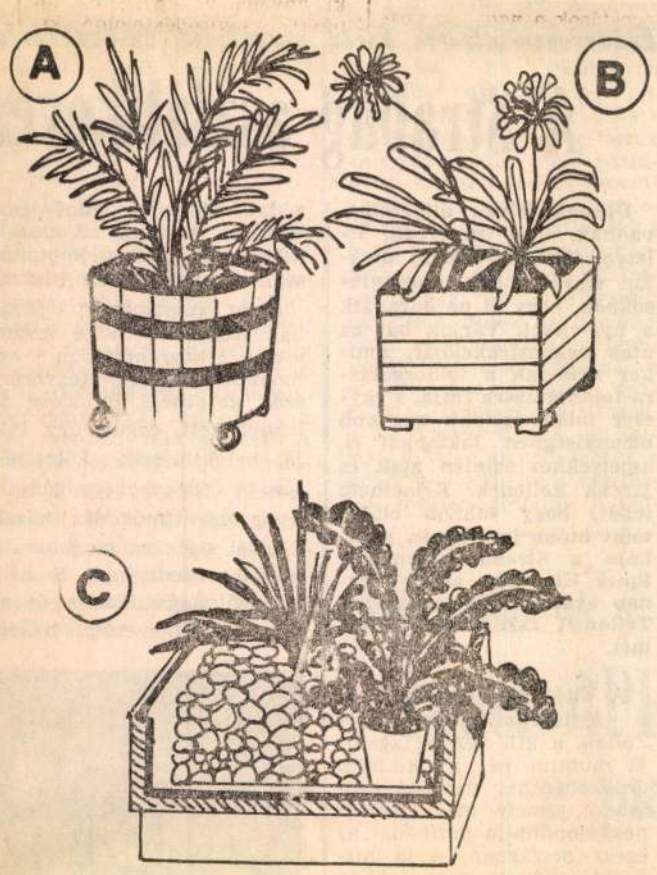

Dézsába, ládába

Nagyobb növényeink — pálmafélék, leanderek, páfrányok stb. — legjobb helye a kellő méretű fadézsákban, faládákban van. Aki ügyes, és tud a fával bánni, maga is készíthet ilyesmit. Dézsánkat, ládánkat kívülről kezeljük fakonzerváló anyaggal, belülről pedig égessük ki forrasztólámpával.

A fadézsa aljára (A) érdemes a zsúrkocsiknál használatos görgőt felszerelni, így könnyen tudjuk a kívánt helyre tolni a növényt.

A szögletes virágláda aljára feltétlenül szögeljünk rá négy kis lapos lábat, mint a B. ábra mutatja.

A deszkából készült (C) növénytartót legalább 2,5 cm vastagságú anyagból készítsük és kívül-belül impregnáljuk. Tartóssága lényegesen növelhető, ha korrózióálló horganylemezből tervezünk betétet. Az ilyen lapos ládákba cserepestől állítjuk a növényeket és a cserepek között nagy szemű kavicsot, vagy érdekes alakzatú köveket helyezhetünk el. A zárt fémbetét a felesleges öntözővíz kicsöpögését megakadályozza, ugyanakkor a párolgást biztosítva kedvező mikroklímát nyújt a növényeknek. Ezt a megoldást főleg száraz levegőjű, központi, vagy távfűtéses lakásokba ajánljuk.

Gólyaszámlálás Elzászban

Bővül a postások munkaköre Elzászban: ezen a nyáron nemcsak leveleket kézbesítenek, hanem gólyákat is számolnak. Napi túrájuk során kérdőíveket töltenek ki, hány gólyafészket láttak, mennyi fiókával.

A „Gólya-kör' — ez a vállalkozás hivatalos neve — közös akciója a francia postának és a „Gólyák elzászi újrahonosítása" elnevezésű társulásnak. Évente háromszor tartanak „Gólya-kört" az elzászi postások: a fészekrakás idején, a nyárvégi költözést megelőzően és télen. A téli számlálás célja, hogy igazolják azt az állítást, miszerint a gólyák Európa középső vidékein is képesek átvészelni a telet.

Melocco Miklós

● SZAKISKOLAI KÉPZÉS. Debrecenben az Újkerti Általános Művelődési Központban a 1994/95-ös tanévre várják azokat a gyerekeket és fiatalokat, akik szeretnének megismerkedni a hagyományos kézművesmesterségekkel. Szakmunkássá, illetőleg betanított munkássá nőheti ki magát minden kitartó szorgalmú fiatal két év három hónap alatt a következő szakmákban: kerámiakészítő, szövő, kézi- és gépihímző, bútor- és kosárfonó, csipkeverő és -varró, fa- és csontfaragó, tűzzománc-, dísztárgykészítő, háziasszony, parkgondozó (érdeklődni: Db., Jerikó utca 17–19., tel.: 52 – 313 922.)

● KIÁLLÍTÁSOK. November 26. és december 3. között László Ákos grafikusművész alkotásai láthatók a téglási általános iskola aulájában.

November 23. és december 3. között két népi iparművész, Tóth Sándorné (szőttesek) és Fazekas Ferenc (kerámiák) darabjai várják az érdeklődőket a debreceni Dr. Kettessi Aladár Általános Iskola galériájában (Lóverseny utca 3.).

A Kenézy-kórház galériájában Haász Ágnes „ott rejtőztem valahol" című elektrografikai tárlatát nyitották meg hétfőn, a képek december 5-ig lesznek kiállítva (Db. Dorottya utca 2.).

● HAZAJÖTTEK. A debreceni nyugdíjas-egyesület népdalkórusa hazaérkezett Erdélyből, ahol az együttes – Adamóczki Béla vezetésével – több hangversenyt adott az értékes népzenei hagyományáról is nevezetes Dicsőszentmártonban és környékén.

Alvó ország, avagy korszerűtlen álomfejtés

ÉLES CSABA

Nézem a televízióban a Melocco Miklós szobrászművésszel készített interjút, s egyre szomorúbb vagyok. Mensáros László után ismét egy kitűnő művész, aki a kultúra jelenlegi problémáiról nem szólva – szándéka ellenére utánozva ezzel álnok politikusokat –, „negyvenévezik".

Ismerem művészünk izgalmasan eredeti kompozícióit. Tudom előre, hogy jó stílusban előadott, markáns gondolatai vannak: évekkel ezelőtt már láttam egy vele forgatott kisfilmet. A folytatását várom, jóízű és tanulságos párbeszédet az alkotás, a plasztikai kultúra közérdekű és műhelygondjairól. Igaz, elvétve erről is szó esik. Például a piedesztál fontosságáról (lehet, hogy debreceni Ady-szobra ennek hiányában csalogatta a rongálókat) vagy tervezett miskolci Széchenyi-emlékművéről. Ezek egyben a közönség jogos kritikái is, amiről természetesen az előző rendszer hiányos esztétikai nevelése tehet. (Szeretném, a legjobbakat remélve, megérni 2030-at, hogy megvonhassam ama másik „negyven év" tömegkultúrájának mérlegét. Mivelhogy ne ítéljünk az első tizedéből...) Csakhogy hiába az én esztétavárakozásom, Melocco szívesebben és újra visszatérőn beszél a történelemről. Kiderül, hogy neki is van '56-os mítosza (mellesleg a „mágia" nálam is adott: ötévesen átborzongtam egy novemberi hajnalt, miközben legidősebb bátyám nemzetőr volt). Megtudjuk, hogy a diktatúra egységes története 1933-tól 1989-ig tartott; s hogy Sztálin rosszabb volt, mint Hitler. (A mérlegeléskor ideje volna már figyelembe venni, hogy a fasizmus saját programjának, jelképe szellemének beteljesülése volt; míg a „kommunizmus" éppen ezek ellenére lett az, ami. Más szavakkal: a szocializmustól és a polgári demokráciától érdemes számon kérnünk az ideáját, de a fasizmustól szükségtelen. Ebből a szempontból csak egy baloldali tarthatja rosszabbnak Sztálint, mivelhogy súlyosan kompromittálta mozgalmi előzményeit, eszmei forrásait – Morusig visszamenve.)

Világos, hogy a kormánykoalíció és jobboldali „ellenzéke" vénebb-ifjabb urainak kényelmes lenne, ha a magyar történelem múzsája 1962 után mély Csipkerózsika-álomba szenderült volna. De miért azonosul ezzel egy Melocco is? A fehérterrort Nagyatádi Szabó korlátozott földreformja és a pengő stabilizálódása, az ONCSA-házak és Klebelsberg iskolái követték. De miért azon az áron kell ezt tudatosítanunk, hogy a 301-es parcella után megfeledkezünk a hatvanas-hetvenes évek fokozatos felfelé-kifelé nyitásáról az élet minden területén? Adyt parafrazálva: nekünk mindig történelmi olló, fehér folt és fekete bárány kell?

Egyébként többször is elszólja magát. Kérdezi: hol vannak azok a nagy kéziratok, amelyek Aczél idején nem jelenhettek meg? Vagy önmagáról: szabadon alkothatott, még Dózsát(!) sem volt köteles megformálnia. Akkor mégis más korszak az a „puha diktatúra" a keményhez képest, amennyiben Kerényi Jenőnek meg kellett csinálnia a Sztálin-monumentumot. A mai szocdemek jelmondata ez: „Kapitalizmust, amennyire szükséges; szocializmust, amennyire lehetséges." (Gondolom, stockholmi módra.) A Kádár-korszak gazdasági vezérelve viszont éppen fordított volt egy egészen más mozgástérben: Szocializmust (moszkvai értelemben), amennyire szükséges; kapitalizmust, amennyire lehetséges. (Ez utóbbit az USA több korábbi budapesti nagykövete és a miniszterelnök pizsamás interjúja is elismeri.)

Szóval az ország nem aludt, hanem tette a dolgát. A lojális és idealista értelmiség például tágítani és értelmezni próbálta a lehetőségeket. Nem mindenkinek adatott meg az a szerencse, hogy 1988/89 után tiszta hős volt, miközben korábban elfogadta – Csengeytől Eörsiig – az állampárt valamelyik ösztöndíját.

Ma viszont tényleg félő, hogy némely vezető értelmiségi kvázi eufórikus Csipkerózsika-álomba merül. Üdvözöljük a polgári demokrácia szabadságjogait, de irtózunk a vadkapitalizmus farkastörvényeitől. Vállalva a hasonlat sutaságát: ez utóbbi olyan kés, amely egyes otthonokban szalámit szeletel, míg sok más helyen – beleértve képzőművészeket is – a torkoknak szegeződik. Nem az előző érában, hanem ma van igazán szükség A tőkére és folytatására. Ha ez „bolsevizmus", akkor én II. János Pál pápával és Jacques Derridával együtt vagyok bolsevik.

Hajdu-Bihari Napló 1993 nov. 24

INDEX november 23-án: 1220,16, –5, 91 pont.

Hivatalos árfolyamok

Érvényben: 1993. november 23.

Pénznem	VALUTA Vétel	VALUTA Eladás	DEVIZA Vétel	DEVIZA Eladás
Angol font	145,86	148,66	147,28	147,98
Ausztrál dollár	65,65	66,89	66,10	66,40
Belga frank*	273,32	277,98	274,83	275,99
Dán korona	14,62	14,88	14,70	14,76
Finn márka	17,05	17,45	17,09	17,19
Francia frank	16,71	16,99	16,80	16,88
Görög drachma*	40,44	41,28	-	-
Holland forint	51,76	52,62	52,05	52,27
Ír font	138,97	141,57	139,92	140,56
Japán jen*	91,51	92,71	91,74	92,04
Kanadai dollár	74,54	75,94	75,01	75,35
Kuvaiti dinár	331,59	337,09	333,46	334,84
Német márka	58,06	59,02	58,41	58,65
Norvég korona	13,35	13,59	13,42	13,48
Olasz líra**	58,69	59,97	58,38	58,70
Osztrák schilling*	825,63	839,23	830,56	833,96
Portugál escudo*	56,83	57,93	57,29	57,57
Spanyol pezeta*	71,76	73,28	72,03	72,41
Svájci frank	66,24	67,32	66,67	66,95
Tr. és cl.-rubel	-	-	27,43	27,57
Svéd korona	11,85	12,11	11,86	11,92
USA-dollár	99,02	100,58	99,61	100,01
ECU (Közös Piac)	111,29	113,25	111,92	112,42

A megadott számok 1 egységre értendők, forintban.
* 100 egység, ** 1000 egység

kéjének a 20 százalékát megtestesítő, 112 millió forint névértékű részvénycsomagot különített el az Állami Vagyonügynökség (Ávü) a kárpótlásijegy-tulajdonosoknak. Két darab tízezer forint címletértékű kárpótlási jegyet három darab tízezer forint névértékű HIM-részvényre lehet váltani. Mint a brókercég képviselője elmondta: befolyásolhatja a kárpótoltak érdeklődését az a tény, hogy a HIM nincs bevezetve a tőzsdére, így papírjai nehezebben forgathatók, mint a tőzsdén lévő cégeké.

A társaság egyébként a tavalyinál jobb évet zárt 1993-ban – hallhattuk Novotni Lajostól. Adózás alakít, és megpróbálja kivásárolni a társaság állami kézben lévő részvényeit. A privatizációs pályázat anyagát 1994. január 6-ig lehet benyújtani. A pályázatra az Ávü külföldi potenciális befektetőknek is felhívta a figyelmet.

Novotni Lajos elmondta: szeretnék, ha a privatizációs folyamat mielőbb lezárulna, s kialakulna a társaság új tulajdonosi szerkezete. A privatizáció lezárásáig ugyanis néhány stratégiai fontosságú kérdés tisztázását el kellett halasztaniuk.

Ezekben a kérdésekben már az új többségi tulajdonos szándékai lesznek a meghatározóak.

Megújuló sertéstenyésztés

Bábolna (MTI) – Európa legjelentősebb sertéstenyésztő vállalatával, a belga Seghers céggel alapított vegyes vállalatot a Bábolna Részvénytársaság. Célja ezzel sertéstenyésztésének, illetve hústermelésének minőségi és mennyiségi javítása volt, részben a jelenlegi fajtáknál lényegesen jobb húskihozatal, részben pedig a kedvezőbb fajlagos takarmányfelhasználás révén. A megállapodás értelmében a Seghers cég a világon egyedül Bábolnának adja át komplett tenyésztési és genetikai programját. Elhatározták továbbá, hogy a belga partner magyarországi érdekeltségét, a Hungaro-Seghers Kft.-t összevonják a bábolnai sertéságazattal. A bábolnaiak szakmai irányításával működő kft. évente mintegy 25 ezer Seghers-hibridszülőpár-tenyészsertést állít majd elő, s ennek révén évi 350–400 ezer minőségi vágósertés termeltetésére nyílik lehetőség. A tenyésztői munka tehát Bábolnán folyik majd, a vágósertések előállítása pedig külső, szerződéses partnerek feladata lesz. Az árutermelés integrálására hamarosan egy újabb társaság jön létre.

övezetek	(nm)	Ft/nm
Debrecen Árpád tér	-	-
Belváros	-	-
Béke–Wesselényi-ltp.	50	30 000
Csapó utcai ltp.	-	-
Dobozi-ltp.	-	-
Egyetem sugárúti ltp.	-	-
Fényesudvar	54	21 296
Kertváros	125	50 800
Libakert	-	-
Nagyerdő	-	-
Postakert	-	-
Sestakert	86	39 535
Sportcsarnok környéke	-	-
Széchenyi-kert	-	-
Tócóskert	55	25 454
Tócóvölgy	-	-
Újkerti ltp.	64	20 313
Vargakert	-	-
Vezér úti ltp.	-	-
Vénkert	60–35	21 666–34 285

Ingatlanok*	Felépítmény alapterület (nm)	Telek (nm)	Ár forintban (felépítmény/nm)
Lencz-telep	102	524	24 510
Nyulas (telek)		1451	3100
Kerestelep (telek)		532	1500
Kismarja	60	2160	9 167
Hajdúszoboszló (telek)		598	670

* Saját földterülettel rendelkező házak

Forrás: Bróker Ingatlanügynökség, „ING–GÉP" Kft.
Megjegyzés: a táblázat többségében az elmúlt héten megtörtént adásvételek adatait tartalmazza.

Melocco Miklós

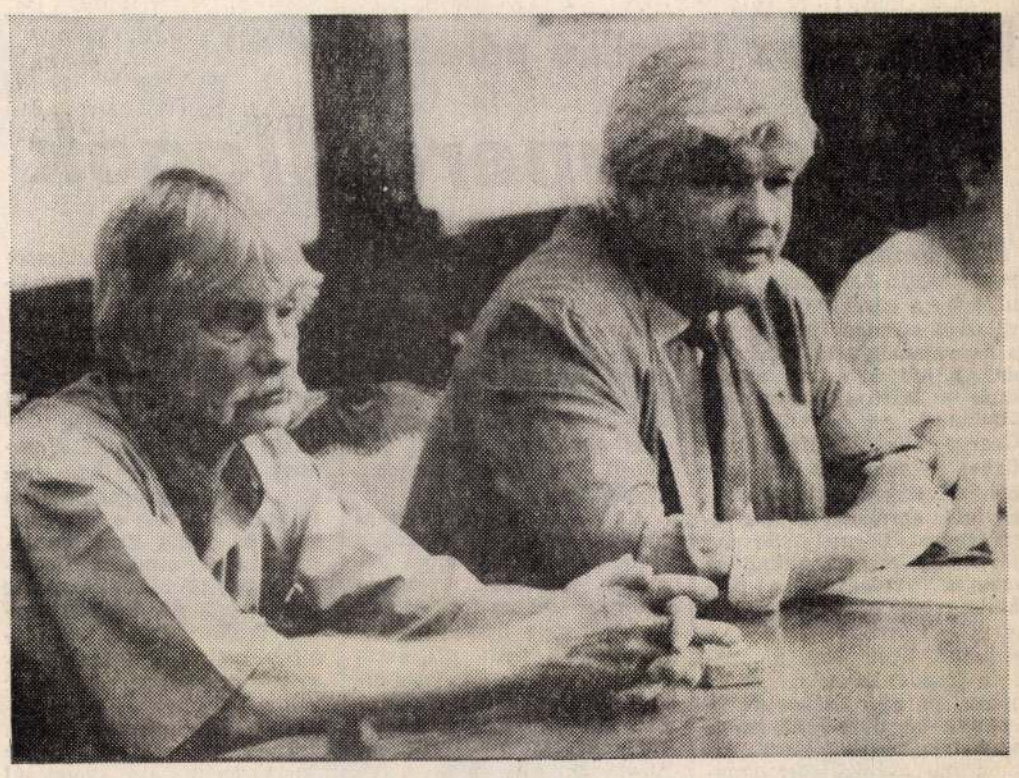

✶ *A művész Csoba Tamás polgármester társaságában.* *(Szabán felv.)*

„Trónraemelt okos szavak"

Közszemlén a legnagyobb magyar

Melocco Miklós a Széchenyi-szoborról

Előbb az írott és az elektronikus sajtó képviselőinek mutatták be tegnap reggel a Várszínház térre szánt Széchenyi-szobor makettjét, majd átvitték a Széchenyi utcai IBUSZ-iroda kirakatába, ahol közszemlére tétetett.

A közszemlére tételés célja kettős: a szobornak ki kell állnia a közvélemény próbáját (ezt az alkotó, *Melocco Miklós* szobrászművész mondta a sajtótájékoztatón), másrészt — erre már *Csoba Tamás* polgármester, és *dr. Gyurkó Péter* képviselő hívta fel a figyelmet — további adományokat, hozzájárulásokat várnak a szép terv megvalósításához (a szükséges 14 millió forintnak eddig nagyjából a fele jött össze.)

A sajtótájékoztatón Csoba Tamás polgármester elmondta, hogy a szobor felállításának tervét még a tanácsi érából örökölték, ám tovább vitték a nemes célkitűzést, melynek kezdeményezője a városszépítő egyesület volt. Szobrot állítani ilyen nehéz gazdasági helyzetben — különösen nagyrészt közadakozásból — mindenképpen azt jelenti, hogy a város, és polgárai bíznak jövőjükben. Széchenyi alakja aktuális, és az lesz a jövőben is: a magyar történelem nagy alakjai közül talán a legméltóbb arra, hogy az utókor ilyen formában (is) megőrizze kollektív emlékezetében.

Melocco Miklós elmondta, hogy megmintázni a legnagyobb magyart szinte nyomasztóan nehéz, ugyarakkor felemelően szép feladat. Az építészeti és szobrászati megoldásait tekintve harmonikus terv nem hasonlít a konvencionális — általában a fiatal Széchenyit megmintázó ábrázoló — szobrokhoz. Az idős Széchenyi ábrázolásával „a legnagyobb magyar okos szavait akartam trónra emelni" — mondta erről a művész. Melocco Miklós a szobor felállítására szánt teret, és Miskolc régi városmagját — minden előítélet ellenére — szépnek találja, s igen alkalmasnak egy vonzó építészeti, városképi látvány kialakítására. A miskolci polgárok véleményére kíváncsi a szobortervet illetően, hiszen — mint mondta — „a közvélemény többnyire bölcs döntésekre jut, csak időt kell hagyni rá, míg pontosan megfogalmazza azt".

Dr. Gyurkó Péter képviselő, akit képviselőtársai és a miskolciak egyaránt a szobor-ügy motorjaként ismernek elmondta, hogy felemelő részt venni egy ilyen ügyben, s aligha találhatott volna nemesebb célt, melyre képviselői keretéből (és saját jövedelméből) áldozhatott volna. Mint mondta, természetesen tisztában van azzal, hogy a külső kerületek képviselői kevéssé látványos dolgokra (csatorna, járda) kénytelenek fordítani keretüket, ám a Széchenyi-szobor nemcsak a belvárosé lesz.

Többször elhangzott a sajtótájékoztatón, hogy minden érintett kíváncsi a miskolciak véleményére, legyen az elutasító, vagy igenlő. Ha az IBUSZ-iroda kirakatában kiállított makett láttán bárkinek kedve támad tollat ragadni, tegye meg: észrevételeit küldje el a polgármesteri hivatalba. Ugyanezt megteheti lapunkban is; mint már annyi hasonló ügyben, mely a miskolciakat érinti, szívesen rendelkezésre bocsátjuk a Déli Hírlap hasábjait a vélemények kifejtésére. Akik hozzá szeretnének járulni a szobor megvalósításához, azok az IBUSZ-ban, a városháza portáján, illetve a Kazinczy könyvesboltban kaphatnak csekket.

Mikor jön el a Kánaán?

A pótköltségvetés értelmetlen — mondta Békesi

A hatalomban maradás nagy összetartó erő

Nemrégiben a miskolci szocialisták vendége volt dr. Békesi László országgyűlési képviselő, a parlament költségvetési és pénzügyi bizottságának alelnöke. Sajtóbeszélgetés keretében értékelte az idei pótköltségvetési tervezetet, s véleményének summázata az volt, hogy a pótköltségvetés ilyen formán értelmetlen.

A szocialistáknak — mondotta — alapvetően az a bajuk a pótköltségvetéssel, hogy miközben a kormány a növekedés esélyeit helyezi kilátásba, csupán a deficit nő, s ennek súlyos következményei vannak a gazdaságban. A pótköltségvetés révén a kormány olyan ügyeket kíván finanszírozni, amelyek nem a teljesítménynövekedés irányába hatnak.

Például 700 millió forinttal többet akarnak átadni a kárpótlási hivatalok számára, holott elvileg az volt az elképzelés, hogy '93-ban ezek a hivatalok megszűnnek. Azután a kormányzati szervek elhelyezésére 1,6 milliárdot szeretnének a pótköltségvetésből fordítani. Az Alkotmánybíróság új székháza megközelítően 1,4 milliárdba fog kerülni. S csak a várbeli kormányzati „negyed" terve 120 millió forintba kerül. És van egy igen meglepő tétel, miszerint „országpropagandára" 200 millió forintot kívánnak költeni, valószínűleg az expóval összefüggésben. Csakhogy ezen tétel pikantériája éppen az, hogy a privatizációs bevételből szeretnék lecsípni.

● FÉL ÉVIG ELKETYEG A GAZDASÁG

Békesi László szerint egyszerűen felesleges az áfa százalék alsó határának emelésével idegesíteni az embereket, hiszen az államháztartási bevételek az áfaemelés révén mindössze nettó 3 milliárdot hoznának, mert hiszen mindenképpen szükség lenne kompenzációra is. Sőt egyes minisztériumok máris jelezték, hogy amennyiben ez az áfa-emelés megtörténik, bizonyos pénzekre igényt tartanak.

Sokan riogatják az országot az IMF-fel. Erről Békesi Lászlónak az a véleménye, hogy az IMF nem mumus, nekünk szükségünk van a nemzetközi pénzügyi finanszírozásra, de nyilván az IMF is köti magát a szerződésekhez. A pótköltségvetés azt szolgálná, hogy mihamarabb megegyezzünk az IMF-fel. De ha ez nem történik meg, az sem nagy baj, hiszen legalább egy fél évig elketyeg a gazdaság. Nincsenek pillanatyi likviditási gondjaink.

● NÖVEKEDÉS '96-BAN

Az MDF állapota nyilvánvalóan hat a gazdasági folyamatokra. Meglehetősen nyitott gazdaság a miénk, s a belső stabilitásra figyelnek a külföldi tőkebefektetők. Ugyanakkor lényegi kérdés, hogy elvész-e a kormánytöbbség? Békesi László úgy ítélte meg, ha akarja, a kormány el tudja fogadtatni a pótköltségvetést, legfeljebb az áfa-törvény bevezetését halasztják el. A '94-es költségvetés az már valóban bizalmi ügy, itt három változat lehetséges. Nevezetesen kisebbségi kormányzás, a koalíció újrafűzése és új választás. Ez utóbbi nem valószínű, ugyanis a hatalomban maradás rettenetesen nagy összetartó erő, egyébként is az új választás a hivatalosnál mindössze két-három hónappal korábban történne meg, így azután nem sok értelme volna az előre hozásának.

Elképzelhető, hogy az MDF, illetve a kormány Békesi László szavaival élve „választási gazdaságpolitikát" folytat majd, aminek persze később innánk meg a levét. Valószínűleg van azért az MDF-es képviselőkben annyi felelősség — mondotta —, hogy bármilyen új kormányra ne rakjanak elviselhetetlen terheket, illetve végül is a lakosságnak kelljen emiatt még kilátástalanabb helyzetbe kerülni.

Arra a kérdésre, hogy reálisan mikor várható növekedés, Békesi László őszinte választ adva kiemelte, hogy '95-ig valószínűleg csak stagnálásról beszélhetünk, és '96-ban elképzelhető egy-kétháromszázalékos érzékelhető növekedés. De mint mondotta, akkor se következik be a Kánaán.

(karosi)

Sűrűn lakott, mégis elhagyatott az Avas

Külterület a város közepén

Egykor az Avason villák álltak, szépen gondozott kertekkel körülvéve, s a kilátó körüli park szerepe a mai Tapolcáéhoz volt hasonlítható, Aztán a hatvanas években eltüntették a családi házakat, a kerteket, de meghagyták a tető parkját, nem gondolva arra, mekkora a különbség ha valami a város közepén, vagy egy lakótelep szélén áll.

Ezzel kezdődött az Avas-tető lassú, de biztos pusztulása. Mára a sétányokat felveri a gaz, a padokon pedig vagy nincs ülőke, vagy olyan — enyhén szólva — obszcén feliratok „díszítik", hogy az embernek nincs gusztusa megpihenni rajtuk.

— Mikor változik ez meg? — kérdeztük *Nagyné Novák Évától*, az önkormányzat városüzemeltetési osztályának csoportvezetőjétől.

— Sajnos, egyhamar nem — válaszolta. — Folyamatos gondozási szerződésünk van ugyan a kertészeti vállalattal és néhány vállalkozóval, a miskolci parkok, és parkosított területek kaszálására, a virágkiültetésre, és a növényvédelemre, de felújításra már évek óta nincs pénzünk. Az avasi kilátóhoz vezető sétány egyébként meglepő módon nem is szerepel a gondozott területek között.

— Mennyi pénz áll a rendelkezésükre?

— Az összeg évente változik. Idén 43 millió forintot kaptunk az egész város közterületeinek rendbentartására. Ez bizony nem sok, ezért valószínű, hogy a közeljövőben nincs anyagi lehetőségünk ennek a parknak a rendbetételére. Bár nem szorosan a parkhoz tartozik, mégis talán eredmény, hogy a közterület-fenntartó vállalattal még e hónapban megtisztítjuk a törmeléktől az avasi templom felé ereszkedő utcákat.

B. G. O.

E HETI

ŰRFUVOLA

Hétfői lapszámunkból értesülhettünk róla, hogy a hétvégi országos MDF választmányi ülésről Csurka István a Galileitől kölcsönzött „eppur si muove" (azaz: mégis mozog!) szavakkal távozott.

Jól értesült körök szerint eredetileg azt akarta mondani, hogy „Heuréka! Minden pártfrakció annyit veszít a súlyából, mint a kizárt tagok által kiszorított egyéb más tagok térfogata!" Mint a korabeli tudósításokból ismeretes, Galileit kijelentése után annak idején az inkvizíció ropogósra sütötte, ezért aztán Csurka István inkább lefutotta a Magyar Úton a maratoni távot, melynek végén szuszogás nélkül számolt be az összegyűlt újságíróknak a Spártai Magyarok küszöbön álló győzelméről.

Kedden űrtudósítás jelent meg, melyből megtudhattuk, hogy a Tejút sem fenékig tejfel. Kiderült ugyanis, hogy a Discovery űrrepülőgép fedélzetén szolgálatot teljesítő űrhajósnő — szül. Ellen Ochoa — szenvedélyes fuvolista: emiatt aztán felcsempészte magával hangszerét a nehéz napokra. Talán úgy gondolta, hogy a súlytalanság állapotában minden zene könnyűzenének tűnik (vagy legalábbis könnyebb elviselni), mindenesetre napi negyedórát fuvolázik. Űrhajós társa egyelőre jól viselik, bár az egyikük a minap azonnal űrsétára indult, mikor előkerült a fuvola. „Addig inkább szívok egy kis friss levegőt..." — mondta komoran.

Csütörtökön munkatársaink az utóbbi időben lengyel-piacból világpiaccá változott Zsarnai-piacon jártak. Eladni nem tudtak semmit, ellenben rengeteg kínai árussal találkoztak, akik — érthető módon — ferde szemmel néztek a fotósunkra. Egyikük azt állította, hogy szerinte is a kínaiak találták fel a puskaport. Ezt azért állíthatja nagy biztonsággal, mert ő személyesen találta fel, és azóta tovább is fejlesztette. Li-Ping-Duri elmondta, hogy az általa mélyen áron alul kínált füstnélküli lőpornak már van egy „lőpor nélkül füst" változata is, de az eredeti por használható hajnövesztésre, a legkülönfélébb betegségek ellen, illetve percek alatt 70—80 kilót lehet tőle fogyni, ha egy evőkanállal beveszünk belőle, és utána dobunk egy égő gyufát.

Ugyancsak csütörtökön jelent meg lapunkban az a szenzációs hír, hogy miközben a szentistváni laktanya földjében felejtett orosz kerozin után ástak a szakemberek, egyedülálló régészeti leletre bukkantak. A régészek megállapították, hogy a földben megtalált hölgycsontváz 4 és félezer éves, és egy Földanya szobor van mellette. A hírre azonnal reflektált a Morvai-féle Petőfi-kutató Team. Ezek szerint szó sincs Földanyáról, a hölgy egy bizonyos Feldmutter Aranka, aki folyamatosan és üzletszerűen kollaborált a megszállókkal, a föld alá pedig úgy került, hogy összetévesztette a kerozin szagát a vodkáéval. Mindezek az állítások megnyugtatóan alátámaszthatók a barguzini sírból előkerült eredeti Petőfi-memoár adataival.

Kiss József

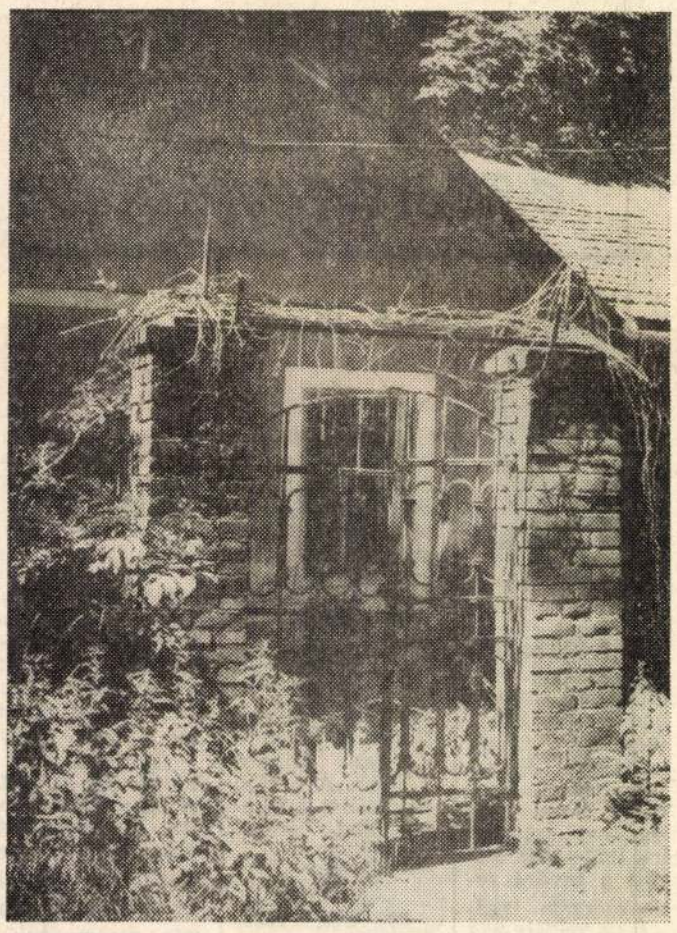

✶ *Nincs pénz másra, csak a fű lekaszálására.*

Déli Hírlap
1993 június 12

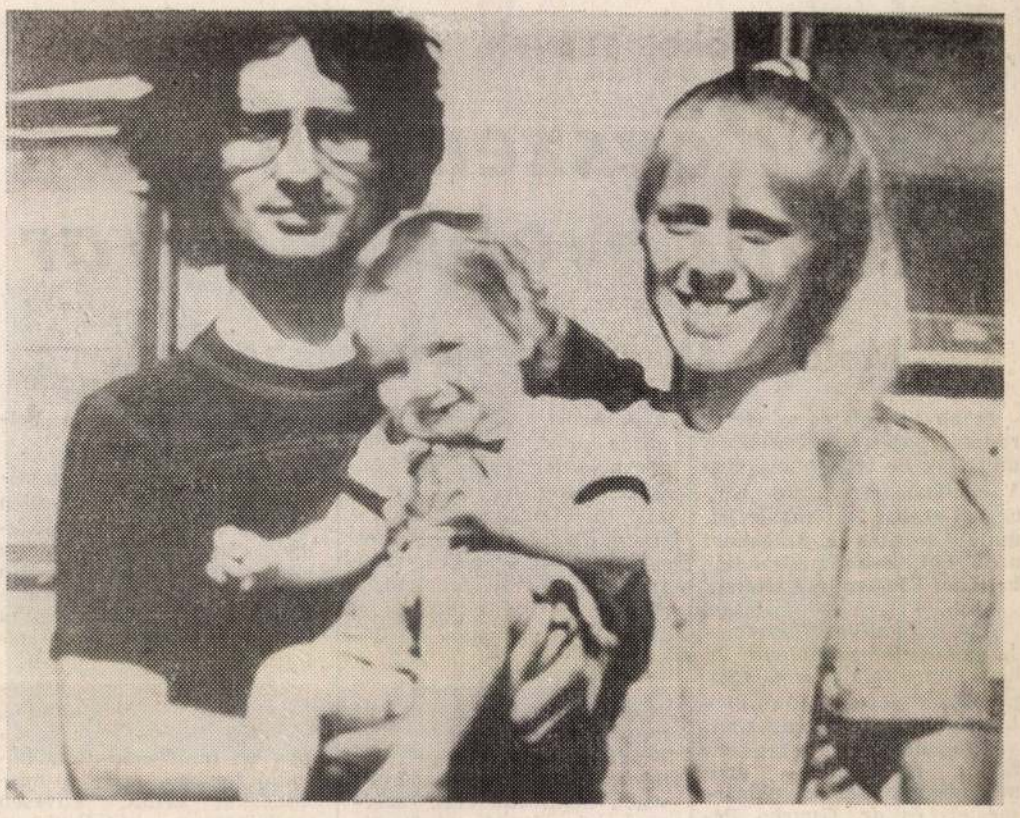

✶ *Egy ausztrál tévéstáb dokumentumfilmet készített David Koresh szektájáról. A film nagy részét 1992-ben forgatták a szekta mindennapi életéről. A filmen látható szereplők szinte mind meghaltak. A film kiegészült az FBI-támadás dokumentumaival, majd a lángoló épület látványával. Képünkön David Koresh, a szekta vezetője és sok felesége közül az egyik, közös gyermekükkel.*

NÉMET VALLÁSI FANATIKUSOK

A prófétanő átsegít a túlvilágra

Német földön is kísért a texasi Waco-ban történt tragédia. Rendőröknek kellett kimenteniük az Új Jeruzsálem szekta területére merészkedő forgatócsoportot. A fanatikusok kutyákat uszítottak egy televíziós szerkesztőre, és csoportos öngyilkosságra buzdítanak.

Híveik számát negyvenezerre becsülik, s központjuk Würzburgban van. Kétszáznál több mezőgazdasági és élelmiszeripari üzemük működik. Óvodáik, iskoláik, kórházaik vannak. Saját hírügynökséget és lapszerkesztőséget tartanak fenn, s részesedésük van egy helyi adóban. Gazdasági hatalmukat a Der Spiegel szerint nemcsak annak köszönhetik, hogy híveik lényegében ingyen robotolnak — a szekta csak szűkös létfenntartásukról gondoskodik —, hanem annak is, hogy adományokat kapnak és befolyásos személyek is támogatják őket. Pártfogóik közt gyárosok, pénzemberek, jó beosztású értelmiségiek találhatók.

Pedig az Isten Ezredéves Birodalma, más néven az Egyetemes Testvériség avagy az Új Jeruzsálem vallási közösség földi jutalommal nem kecsegteti tagjait. Tilos a hús, a hal és az égetett italok fogyasztása, a testi vágy még házasok között is mellőzendő, s a világvége eljöveteléig csak háború, dögvész, betegség és éhínség van a láthatáron. „Csak a világvége után hozok majd létre sok országban igazi keresztény fényközpontokat."

Gabriele Wittek, a szekta alapítója és vezetője elnyújtott, csaknem nyikorgó hangon szónokol. A müncheni könyvelőnő anyja váratlan halála után jelenéseket látott. Attól kezdve a korábban nyilvánosság előtt gátlásos asszonyból „az Úr zablája", „Isten harsonája" lett, megszállott, mégis hideg hittérítő. Bajorország Alsó-Frankföld nevű vidékén „csodálatra méltó jogi rafinériával felépített totalitárius szervezetet" hozott létre. Frau Wittek két evangélikus papot segített öngyilkossághoz. Azok a betegek sincsenek irigylésre méltó helyzetben, akiket a szekta kórházaiban buzdítanak arra, hogy gyógyításra szoruló szerveiket fordítsák a „szent fuvallat felé", vagy feküdjenek északról eredő vízerekre.

A nyúlfarknyi múltú „ezredéves birodalmat" több irányból is támadják, de túl erős ahhoz, hogy egykönnyen megrendüljön. A würzburgi püspöki hivatal „célzatosan létrehozott mesterséges vallás"-nak nevezi a szektát, a bajor kormány igazságügyi államtitkára komoly intézkedéseket tart szükségesnek „az állam ellen irányuló kihívásuk ellen", az evangélikus egyház képviselője pedig úgy fogalmaz: „Waco üzen velük", vagyis azok a texasi Dávid-hitűek, akiknek főhadiszállását a közelmúltban hosszú ostrommal tudta csak bevenni az FBI.

Gabriele Wittek szektája „rágalmazásért" beperelte az evangélikus egyházat. Az egyik processzust első fokon megnyerték, a kollektív öngyilkosságra való felbujtás vádját illetően még tart az eljárás.

Kudarclemez 15 millió példányban

Hulló szupercsillagok

Kik napjaink legnagyobb popsztárjai? Azt lehetne hinni, hogy a kérdésre kapásból válaszol minden tinédzser, s a nagymamák sem haboznának a két amerikai megasztár — Michael Jackson és Madonna — említésével. George Michael, Prince és Bruce Springsteen és még néhány világsztár, illetve popegyüttes sorolható ebbe a kategóriába. Bármelyikük évi jövedelme megszabadítaná a magyar gazdaságot a pótköltségvetés kínjaitól.

Lehet, hogy ami a magyar gazdaságnak szép álom lenne, az egy *Michael Jacksonnak* rémálom? Ebben a viszonylagos világban az amerikai pop-bálvány a maga dollár-százmillióival majdhogynem bukott embernek számít, mert lemezeit ma sokkal kevesebben vásárolják, mint tíz évvel ezelőtt, a kritikusok elhúzzák a nótáját, régi rajongói lassan elpártolnak tőle újakat pedig nem tudott szerezni. Igaz, hanyatlása azért látványos, mert ő indult a legmagasabbról. Thriller című lemeze 1983-ban 45 millió példányban kelt el, s így a rocktörténet legsikeresebb albuma lett. Ehhez képest legújabb sikerlemeze, a Dangerous, amelynek példányszámát 15 millióra becsülik, az érdeklődés jelentős megcsappanását jelzi, miközben a példányszámok általában nőttek. Jellemző például, hogy a *Dangerous* piaci eredményei alig valamivel jobbak, mint a *Kriss Kross* tini-rap zenekaré, mely Michaelt a tavalyi európai turnéra elkísérte. És rosszabbak, mint *Garth Brooksé*, az éneklő cowboyé, a hamarosan talán nálunk is bemutatkozó *Metallica* együttesé, nem beszélve *Whitney Houstonról* vagy *Michael Boltonról*, akik valamennyien jóval nagyobb példányszámban kelnek el, mint Michael Jackson. Igaz, ezen a szinten még a kudarcból is lehet hasznot húzni. Miután Michael Jackson tavaszai a híres Oprah Winfrey show vendégeként (korábban nem volt hajlandó ilyen műsorokban szerepelni) kellemetlen kérdések sokaságára válaszolva magyarázgatta, hogy miért nem megy „az üzlet", a Dangerous lemez egy időre megint felkerült a Billboard magazin toplistájára...

A többi megasztár is a piaconmaradásért viaskodik. *Madonna* Erotica című lemezét eszeveszett reklámkampány közepette dobták piacra tavaly ősszel Amerikában, de sem ott, sem Európában nem lett igazi siker. *George Michael* Hallgass még előítéletek nélkül című, két lemezből álló sorozatának eső része olyan gyengén szerepelt a piacon, hogy a második lemez kiadását el kellett halasztani. *Bruce Springsteen* pedig sosem tudta megismételni 1980-as remek lemezének, a Born in the USA-nak a sikerét.

A megasztár mögött a szupersztárok is hasonló problémákkal küszködnek, beleértve a legnagyobb túlélőket is, amilyennek *David Bowie*, *Dire Straits*, *Sting* számít. A szakértők az egyéni sztársorsokon túllépve próbálnak általános következtetésre jutni. Először is arra hivatkoznak, hogy a régi nagyságok még mindig szerencsésebbek az újaknál, amilyen például a két évvel ezelőtt még tündöklő rap-király, *M. C. Hammer*, aki ugyanúgy nem érte el a megasztársságot, mint a Ragga Reggae, a Techno, vagy az Indie Rock vezéregyéniségei sem. A legnagyobbak problémája pedig úgy látszik az, hogy a tartós sikerhez, ami a pop-bizniszben tízmilliós stabil lemezeladást jelent, nem lehet vég nélkül egy és ugyanahhoz a közönséghez szólni. Ezt tette például Bruce Springsteen, aki ráadásul hosszú időn át nem is jelentkezett új műsorral, s amikor visszatért, ugyanott próbálta folytatni, ahol abbahagyta. Csakhogy a közönsége időközben kinőtte őt. David Bowie rajongói viszont a hirtelen stílusváltás veszélyességét tapasztalták az utóbbi években. Mi kell hát az életfogytiglani sikerhez? Egyre több pénz, és egyre több szerencse.

Hasnyálmirigy-átültetés algabuborékban

30 éven keresztül kellett Steven Craig amerikai cukorbetegnek inzulinnal injekcióznia magát, hogy vércukorszintjét szabályozza. A 38 éves férfinak most elsőként algabuborékba zárt hasnyálmirigysejteket ültettek be a szervezetébe Los Angelesben, a St. Vincent Medical Center orvosai. Hat nap múlva el is hagyhatta a kórházat és elfogyaszthatta első reggelijét úgy, hogy már csak az operáció előtti napi adag 20 százalékát kellett befecskendeznie, de néhány héten belül valószínűleg teljesen abbahagyhatja az injekciózást.

A páciens altestén egy kis bemetszést ejtettek és 0,22 liter folyadékot töltöttek be, amelyben borsóformájú tengerialga-buborékok úsztak. A kis hólyagocskák kereken 680 ezer, inzulint termelő sejtcsoportot foglaltak magukba.

Élethű fénykép — koponyáról

Egy különleges komputerprogram lehetővé teszi, hogy pusztán a koponya alapján teljes valósághűséggel rekonstruálják elhalt személyek arcvonásait a londoni Charing Cross kórház orvosai. A koponyát lézersugárral letapogatják és húszezer kiválasztott ponton automatikusan bemérik. Ezen információk, valamint a kor, a nem, a valamelyik emberfajtához való tartozás ismerete alapján egy számítógép előállítja az egykori arc élethű térbeli képét. Az új módszernek főleg a törvényszéki orvostani intézetek, valamint a régészek látják hasznát. Az előbbiek bűnesetek felderítésénél, az archeológus a pedig annak megismerésében, ábrázolásában, hogy milyenek lehettek egykori elődeink.

KÉPES eseménynaptár

25 évvel ezelőtt 1968 június 12-én hunyt el Drezdában *Fidelio Finke* (képünk) német zeneszerző és zenepedagógus. Operákat, kórus- és zenekari műveket írt. 1927—1945. között a berlini zeneakadémia tanára, ezt követően a drezdai zeneakadémia igazgatója volt.

✶

50 éve, 1943-ban hunyt el Berlinben *Hans Heinz Ewers*, náci „írófejedelem", aki az okkultizmustól jutott el a fasizmushoz (Horst Wessel-regény — 1932), pontosabban a rémregénytől (magyarul: Alraune, amiből filmet is készített Kertész Mihály, Vámpír, A berlini csodalány) a rémuralomig.

✶

60 éve, 1933-ban halt meg *Pakots József* író, a Star filmgyár dramaturgja. Regényeiből az Éjszaka és a Magyar máglya címűeket, drámái közül pedig a Kossuth címűt idézzük.

✶

145 éve, 1848-ban, a „népek tavaszán" Prágában is fellángolt a forradalom: önálló országgyűlést és a cseh nyelv egyenjogúsítását követeltek. A Habsburg-hatalom itt is erőszakot alkalmazott: Windischgrätz hadai nyomták el a cseh nép megmozdulását.

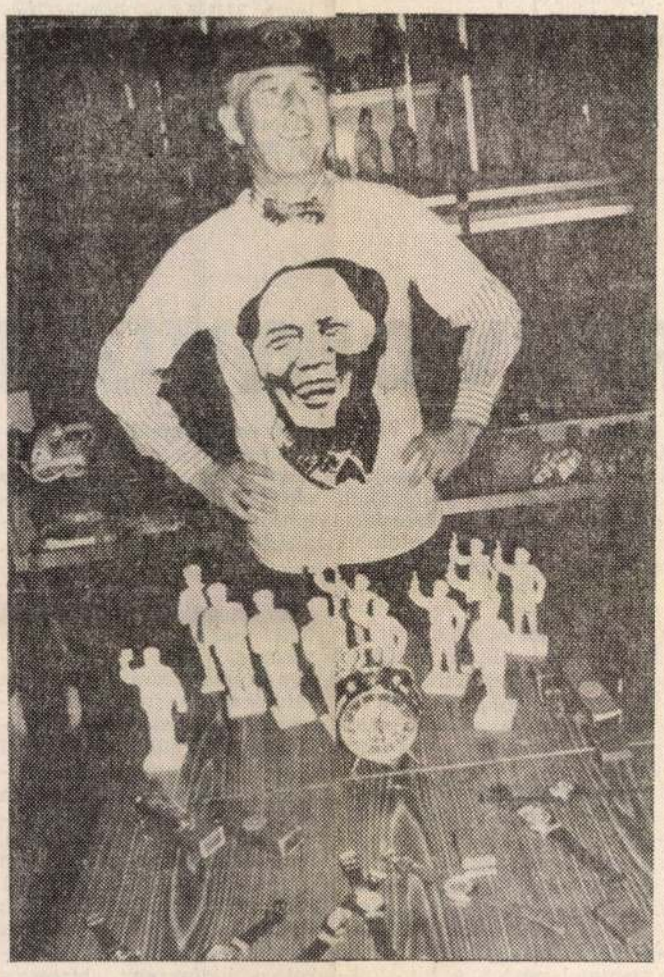

Mao-póló

Mao századik születésnapjára különféle dísztárgyakat készítettek az egykori elnök emlékére Kínában. Emléktárgyak egész sora kapható a volt elnök képével az ébresztőóráktól kezdve a karórákig, szobrok különféle pózokban, és nem utolsósorban pólóingek.

Csevegés a videobohóccal

Műholdas tévéprogramok szorgalmas nézői már nálunk is láthatták napjaink új videotechnikai csodáját: egy képernyőn mozgó rajzfilmfigurát, „aki" válaszol, ha szólnak hozzá, sőt beszédét teljesen emberi arcmozgással kíséri. A hatást azáltal érik el, hogy egy személy (mondjuk egy színész) arcára, fejére mindenféle érzékelőket helyeznek, s a képernyőn látható rajzfilmfigura mimikája, szájmozgása tökéletesen követi az emberi mozgást. Az illető rejtve marad a közönség előtt (ő viszont látja és hallja beszélgetőpartnereit), azt az illúziót keltve, mintha maga a figura beszélne és mozogna. Az Amerikában kifejlesztett eljárást egyelőre gyerekkórházak kis betegeinek felvidítására, házi videoláncon keresztül használják.

Űrszonda a legtávolabbi bolygó felé

Már csak a Plútó az egyedüli bolygó, amelyet még nem vizsgált meg közelebbről földi űrszonda. Ezért a NASA javasolta a kongresszusnak, hogy 1996-tól kezdődően építsenek egymilliárd dollár ráfordítással, két darab, 167 kilogramm tömegű űrszondát a legtávolabbi bolygó felkutatására. A szondák két év alatt érnék el a Titánt és tizenkét év lenne szükséges ahhoz, hogy eljussanak a Plútó közelébe és annak mindkét oldalát megvizsgálják, feltérképezzék.

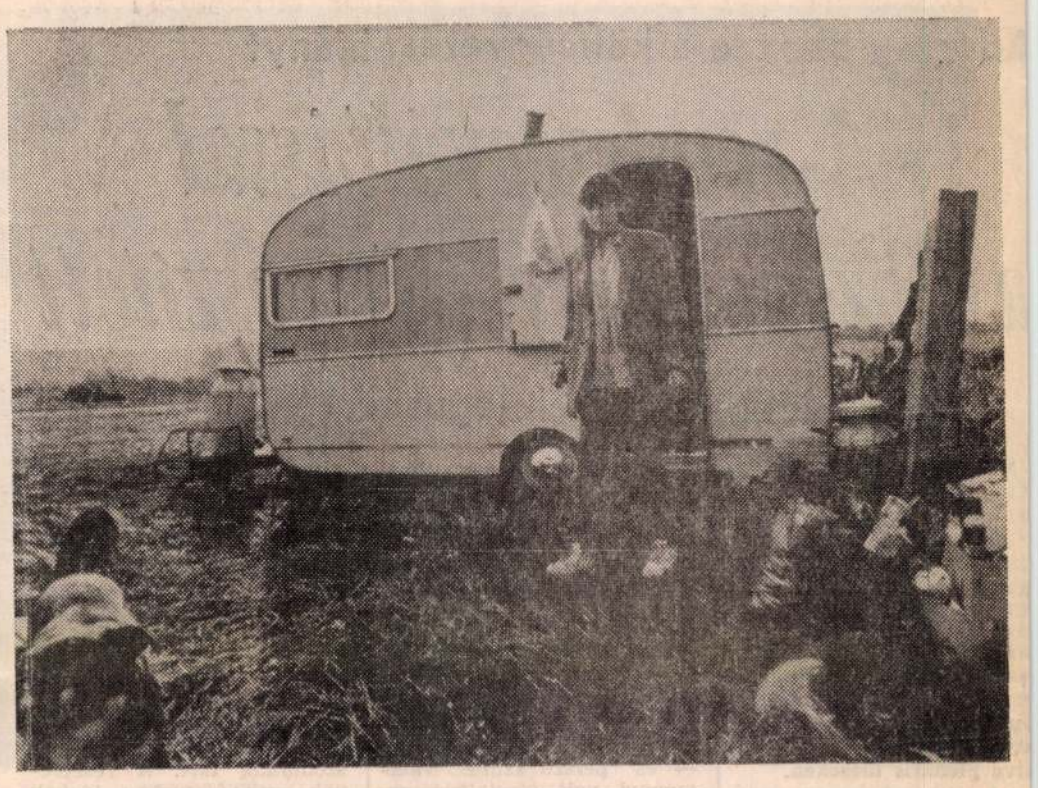

Csípésre szúrás

Gyógyítható a rovarallergia

A rovarméreg-allergia (a rovarcsípésekkel szembeni túlérzékenység) gyakoriságát 0,8—5,0 százalékra becsülik az egyes országokban. Segítséget ellene a túlérzékenység megszüntetésére szolgáló injekció nyújt, melynek hatására a kezelt pácienseknél a darázs- és méhcsípések a jövőben hatástalanok maradnak.

Egy felmérés eredményeként a megkérdezettek (10 ezer fő) 57 százalékát már megcsípték rovarok, csak 7 százalékuk fordult ezzel orvoshoz. A rovarcsípéssel szemben allergiás személyeknél a méh- vagy a darázscsípés legalábbis általános reakciót vált ki, vagyis olyan következményt, mely nemcsak a csípés helyére korlátozódik. Legrosszabb esetben súlyos légszomjjal egybekötött vérkeringési sokkot okoz, mely azonnali beavatkozás hiányában néhány percen belül halálhoz vezet. Súlyos helyi reakciók, melyek átmérője 10 centiméternél nagyobb és 24 óránál tovább tartanak, még lényegesen gyakoribbak előfordulási arányuk mintegy 20 százalék.

1 millió lakosra évente 0,90—0,45 rovarallergia miatt bekövetkezett haláleset jut. Mivel azonban egyetlen allergiás sem tudja, hogy melyiküket éri el ez a sors, érthető módon nagyon félnek. A gyermekek az általános felfogással szemben, alig veszélyeztetettek. Svájcban például a rovarcsípés-allergiában szenvedők közül az utóbbi években meghalt pácienseknek többsége 50 évesnél idősebb volt és senki sem volt közöttük 30 év alatti. A rovarcsípte gyermekek többsége a tapasztalat szerint csak enyhe, vagy közepes bőrreakciót mutatott. A gyermekeknél a rovarcsípés elleni allergia kezelés nélkül is gyakran eltűnik. Kétséges esetekben, ismerve az injekciós kezelés kiváló hatását és a csípéseknél a fenyegető életveszélyt, mégis célszerű a kezelés mellett dönteni.

Bernhard Przybilla müncheni professzor biztonsági okokból követelte, hogy ezt az injekciós eljárást gyakrabban alkalmazzák, mint eddig. Az eredményt aztán tesztelik. Az érintett személyeket egy év múlva ellenőrzés mellett újabb rovarcsípésnek teszik ki. Az allergiások 80 százaléka nem, 15 százaléka csak gyengén reagál. Ha a teljes védelem kialakult, további injekciókra van szükség négyhetes szünetekkel s csak három év után tekinthető lezártnak a kezelés. Ha valakinél még ezután is a rettegett általános reakció alakul ki, akkor a kezelést élete végig kell folytatni.

Új nomádok

A recesszió elérte Angliát is. Egyik új és most jelentkezett szín[illegible]tja, hogy nagyon sokan kénytelenek megválni lakásaiktól, mivel tartósan nem tudják fizetni a lakbért. Kiszuperált lakókocsikba költöznek, ott tengetik életüket, várva a gazdasági élet fellendülésére, és arra, hogy ismét „fedél" legyen a fejük fölött.

Miért nincs szobruk az Öböl-háború hőseinek?

A vesztett háborút, mint tudjuk, illik elfelejteni. Győztesként szobrot kell emelni a hősöknek. Ez történt az Egyesült Államokban is, miután kiderült, hogy az utolsó hadisikert még mindig nem kapta meg a méltó és az utókornak szánt elismerést. Egy jónevű szobrász tehát hozzáfogott a mulasztás pótlásához. Bronzba öntötte a minden háborúk legmeghittebb pillanatát: a hazatérő hős megöleli a leányát. Colin Powell tábornok, vezérkari főnök rendkívül elismerően nyilatkozott a mély emberséget tükröző szoborról.

Az avatóünnepség egyetlen malőrje is ebből a mély realizmusból adódott, némelyek előtt ismerős volt az alak. A modell, a légierő őrmestere, sajnos, nem lehetett jelen, és még öt évig nem is nézhetné meg a szobrát. Szeptemberben ugyanis öt évre ítélték, mert megerőszakolta a leányát.

És most megint nincs szobra az Öböl-háború amerikai hősének.

KÉPES eseménynaptár

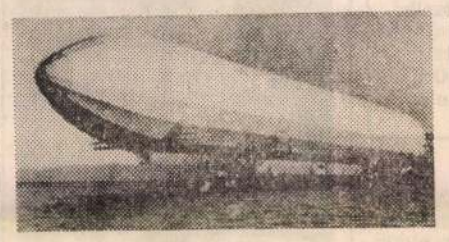

155 évvel ezelőtt, 1838. július 8-án *született gróf Ferdinand Zeppelin* német feltaláló, aki kora ifjúságától kezdve a léghajó tökéletesítésén dolgozott. A magyar Schwarz Dávid találmányának megvásárlása révén alkotta meg az első merev rendszerű, kormányozható léghajót.

Megjegyezzük, hogy amikor a múlt század '90-es éveiben terveivel a nyilvánosság elé lépett, a hivatalos körök eszelősnek tartották. 1908-ban 12 órás időtartamcsúcsot állított fel, 1924-ben a „zeppelin" átrepülte az Atlanti-óceánt, 1929-ben pedig földkörüli utat tettek meg vele. Képünk: „zeppelin" a Bódeni-tavon.

*

120 éve, 1873-ban hunyt el Miskolcon *Latabár Endre* színész, színiigazgató, libretto-fordító, a Latabár-színészdinasztia őse. Szülei jogásznak szánták de ő megszakította tanulmányait, és Debrecenben színésznek állt be. Kassa, Kolozsvár, Kecskemét és Miskolc voltak sikerei színhelyei, társulata mindig országos hírű színészekből állott. Számos operát és operettet ültetett át magyarra.

*

30 esztendeje, 1963-ban Nagy-Britannia megállapodást kötött a Maláj Szövetséggel, Észak-Borneóval és Sarawakkal a *Malájziai Államszövetség* megalakítására. Indonézia, mely Észak-Borneót magának követelte, meghirdette a Malajziával való szembenállás politikáját.

HÁZIASSZONYOKNAK

GOMBÁS FALATOK

ZÖLDBORSÓS GOMBALEVES

Hozzávalók: 40 dkg gomba, 1 fej hagyma, 2 dkg vaj, vagy margarin, 1 liter húsleves (leveskockából), 30 dkg mélyhűtött zöldborsó, só, bors, 2 szelet kenyér, 2 dkg vaj, 2 evőkanál reszelt ementáli sajt.

A gombát megtisztítjuk és felszeleteljük. A hagymát meghámozzuk és apró kockákra vágjuk. A zsiradékot felforrósítjuk, a hagymát benne megpároljuk, a gombát is hozzáadjuk, és többszöri kevergetés mellett 15 percig pároljuk. Felöntjük a húslevessel és felforraljuk. Majd hozzáadjuk a mélyhűtött zöldborsót is, és amikor a leves ismét forrni kezd, további 5 percig főzzük. Sóval és borssal ízesítjük. Két szelet kenyeret kockákra vágunk, és forró vajban megpirítjuk. Tálaláskor a pirított kenyérkockákat és a reszelt sajtot a levesbe szórjuk.

GOMBAKRÉMLEVES

Hozzávalók: 20 dkg gomba, 1 húsleveskocka, 3 tojás 1 liter víz, pirított kenyérkocka, reszelt sajt.

A gombát megtisztítjuk, és felébe vágjuk. A fele menynyiséget egészen apróra daraboljuk. Feltesszük forralni a vizet. Beletesszük a leveskockát, majd az apróra vágott gombát. Puhára főzzük és a tűzről levéve hagyjuk kihűlni. A tojássárgáját felverjük, és a már kihűlt levesbe keverjük. A fel nem darabolt, félbevágott gombát is a leveshez adjuk. Fehérkenyérből pirított kenyérkockákat készítünk, és előmelegített tányérba tesszük, majd a felmelegített levessel leöntjük. Végül megszórjuk reszelt sajttal.

ALUFÓLIÁS GOMBÁS CSIRKE

Hozzávalók: egy egész csirke, 20 dkg gomba, só, bors, bazsalikom, kakukkfű, majoránna, 10 dkg Rama margarin.

A csirkét félbevágjuk. A fűszernövényeket (a borsot, majorannát, kakukkfüvet, bazsalikomot) összekeverjük, és bedörzsöljük vele a csirke belsejét, utána megsózzuk kívül és belül. Vágjunk megfelelő alufólialapot, kenjük meg Rama margarinnal, s halmozzuk rá a finoman szeletelt gombát. A gombára fektetjük a csirkét az alufólialapba csomagoljuk be, hogy a vaj, illetve a csirke leve ne tudjon kicsurogni!

GOMBÁS-KÁPOSZTÁS KARAJ

Hozzávalók: 60 dkg sampinyon gomba, 2 db vöröshagyma, 3 dkg vaj, 1 csomag petrezselyem, 1 csomag bazsalikom, só bors, 1 kis fej fehérkáposzta (kb. fél kg), 75 dkg karajhús (kicsontozva), 1 dl tejszín.

A gombát megmossuk, megtisztítjuk és 40 dkg-ot feldarabolunk. A hagymafejeket meghámozzuk, és apróra vágjuk. 2 dkg vajat felforrósítunk, és a hagymát benne megpároljuk. Hozzákeverjük a feldarabolt gombát, és együtt pároljuk tovább. A petrezselymet apróra vágjuk, egy részét félretesszük, amellyel majd a kész ételt meghintjük. A bazsalikomot megmossuk, csíkokra vágjuk, és a petrezselyemmel együtt a gombához adjuk, majd sóval és borssal fűszerezzük. A káposztát megtisztítjuk, és forró vízben addig főzzük, míg a külső levelei leválnak a káposztafejről. Két káposztalevelet egy tepsibe teszünk, majd rátesszük a megmosott karajhúst és a hagymás gombát. A maradék káposztalevelekkel befedjük, majd másfél deci vizet öntünk rá. Előmelegített sütőbe tesszük és kb. 45 percig sütjük. Esetleg pergamenpapírral lefedjük. A maradék káposztát négy részre vágjuk, torzsáját kivágjuk. A megmaradt 1 dkg vajat felforrósítjuk, és benne a káposztát megsütjük. A maradék gombát hozzákeverjük. Sózzuk és borsozzuk. A sültet a sütőből kivesszük és félretesszük. A maradék zsiradékhoz a tepsibe hozzáöntjük a tejszínt, és felforrósítjuk. Fűszerezzük. A karajhúst felszeleteljük, petrezselyemmel megszórjuk, és a gombás-káposztás körettel egy tálra tesszük. A szószt külön tálaljuk.

225 kilót fogyott

Egy 34 éves amerikai nő 225 kilót fogyott le fél év alatt.

A szinte elképzelhetetlenül túlsúlyos — 535 kilós — nő a fogyókúra előtt a legelemibb szükségleteit sem tudta ápolónő vagy 14 éves lánya segítsége nélkül elvégezni. Kórházba szállítása sem ment egykönnyen: tucatnyi tűzoltó egy sátorponyvába burkolta, s lecsúsztatta a domboldalon, ahol betegszállító autó várta a pácienst.

A Guiness Rekordok Könyve szerint az eddig ismert legkövérebb nő súlya „mindössze" 382 kilogramm volt.

Janet Jackson

Janet Jackson (26 éves) megjelentette új albumát, a Janet-t. Ez már megjelenése pillanatában a nagyon előkelő második helyre került az amerikai poplistán. Ezzel egyidőben elvállalta a *Poetic Justice* című film női főszerepét. A filmben egy fiatal fodrásznőt alakít majd, Justice-t, akinek a családját meggyilkolták. Bánatát írásba fojtja, és csodálatosan szép verseket alkot. Innen a cím is.

A kicsik tovább élnek

Úgy látszik, hogy a mamutok később haltak ki, mint eddig föltételezték. Andrej Shet, az Orosz Tudományos Akadémia tagja a Wrangel-szigeten egy feltűnően kicsi mamutfajta 4000—7250 éves zápfogaira bukkant. A paleontológusok eddig úgy gondolták, hogy a mamutok már tízezer évvel ezelőtt kipusztultak, a jégkor végén. Valószínűleg a vadászó emberhordák áldozataivá lettek ezek a szelíd óriások. Néhány állat a jégkor folyamán feltehetőleg Szibériából jutott el Alaszkába, ahol aztán a jégpáncél elolvadása elvágta őket a külvilágtól. Természetes ellenség nélkül fejlődött ki ez a kicsi mamutfajta, amely csak a Kr. e. 2000 táján bekövetkezett klímaváltozás során halt ki.

Melocco Miklós

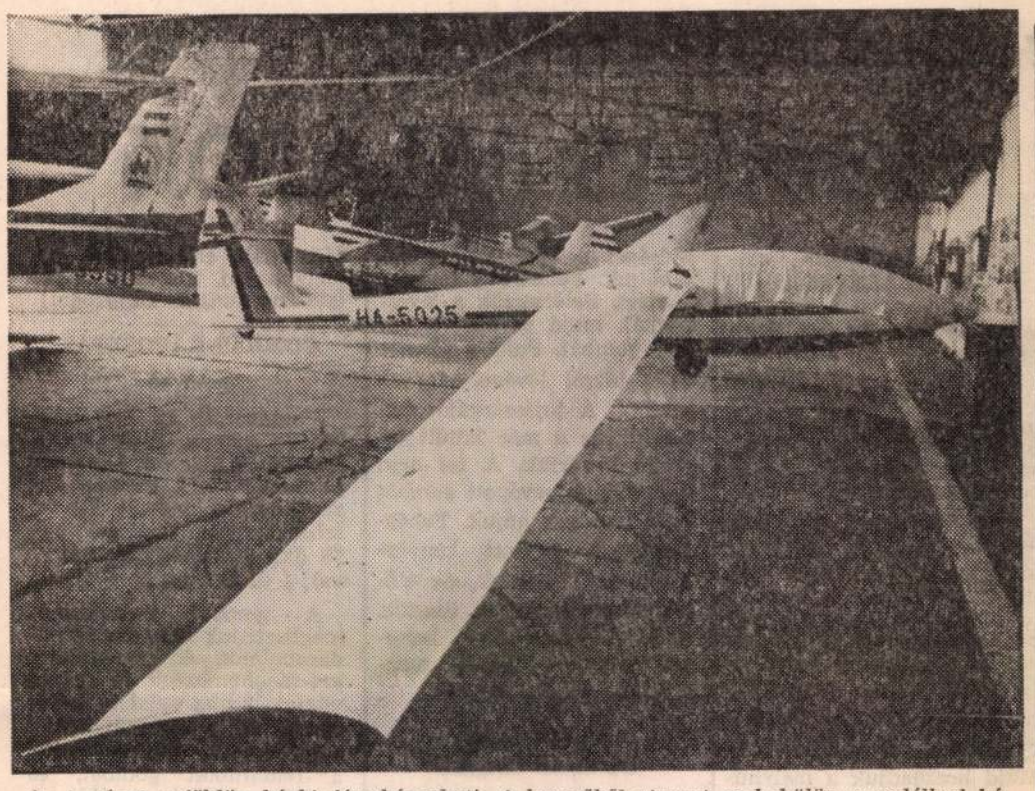

✶ *A gépet a földön bárki fényképezheti. A levegőből viszont csak külön engedéllyel készíthetnek felvételeket.* *(Szabán Gabriella felvétele)*

KALÓZ SÁRKÁNYREPÜLŐK (2.)

Szabad-e a levegőből fényképezni?

AZ ERF ENGEDÉLYE NÉLKÜL MINDEN TILOS

Lapunk tegnapi számában arról beszélgettünk Szabó Miklós törzszászlóssal, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság közlekedési osztályának vízi és légirendészeti előadójával, hogy milyen feltételek mellett lehet a levegőből fénykép- illetve videofelvételeket készíteni.

Az Országos Rendőr-főkapitányság Légi Rendészeti Parancsnoksága (amely a Ferihegyi repülőtéren található), engedélye szükséges ahhoz, hogy légi felvételek (fényképezés, filmezés és képrögzítés) készülhessenek. Ennek feltételei tartalmazzák azt, hogy a légijármű parancsnoka az EREF-től (Egyesített Repülésirányító Főközpont) történő repülési útvonal igénylése alkalmával az engedély iktatószámára történő hivatkozással köteles bejelenteni, hogy a gép fedélzetéről légi felvételeket készítenek. A fotoriporter, illetve az operátor a felszállás előtt legalább 48 órával a filmek előhívása előtt köteles bejelenteni az illetékes rendőr-főkapitányság közlekedési osztályánál, hogy fényképezni akar.

— Milyen felvételek elkészítésére jogosítja ez az engedély a fotóst?

— Az engedély a légi járműbe épített (mérőkamerás) fényképezőgéppel történő légifotózásra nem jogosít. Az engedélyezett területről a légifényképek csak a függőlegestől eltérő ferde kamera tengellyel készíthetők. A gép vezetője repülés közben felelős az engedélyben foglalt előírások betartásáért. Ezt aláírásával igazolnia kell.

— Mik szerepelnek a levegőből történő fényképezés pontjai között?

— Első és legfontosabb az útvonal-meghatározás, illetve az időpont. A kijelölt repülőútvonaltól legfeljebb 500 méter oldalirányú eltérést engedélyezünk. Fel kell tüntetni a légi útvonal ellenőrzése során a fotoriporter, vagy az operátor fényképezőgépének, illetve film, vagy videokamerájának gyártási számát, és ugyancsak fel kell tüntetni, hogy hány tekercs nyersanyagot használtak fel. Az MRFK megbízottja jelen van a filmelőhívásnál, és a nagyításra kész nyersanyagot Budapestre továbbítja. Az engedély utolsó pontja, a HVK Hadműveleti Csoportfőnökség ellenőrzése eredményeként mondhatja ki a megbízott: a készített légi felvételeket felülvizsgáltam, és közzététele ellen kifogást nem emelek. Minősített és nyilvántartott anyagként való felhasználásához hozzájárulok.

— Ezek szerint ha valaki felszáll egy motoros sárkányrepülővel, és magával visz fotoberendezést, az is szabálysértést követ el?

— A jelenlegi jogszabály szerint igen. Az előbb elmondottak alapján nincs joga a levegőből fénykép-, film-, illetve videofelvételeket készíteni.

— Tegnapi számunkban feladtam magamat. Elmeséltem, hogy a mostani szabályzatok szerint többször megsértettem az ide vonatkozó kitételeket. Mi a helyzet az egyre divatosabbá váló sétarepülések esetében, amikor ha valaki fölmegy a levegőbe, lefizeti a nem kevés taksát, és fényképezget, illetve videózgat a gép fedélzetéről?

— Ezek mindenképpen szabálysértések, hiszen ilyen esetekben az ORFK Légi Rendészeti Parancsnokságának engedélye a mérvadó. Arról tudunk — mint Ön is mondotta kalózkodott a levegőben, fotózott és videózott —, hogy előfordulnak ilyen esetek, ám ekkor elsősorban a repülőgép vezetője, illetve személyzete vonható felelősségre.

— Milyen a kapcsolat a sétarepülők és a polgármesteri hivatalok között?

— Ha valamelyik községben, vagy annak közelében, illetve temészetvédelmi területen, illetve afelett üzemeltetnek sétarepülés céljára akár helikoptereket, akár merevszárnyú repülőgépeket, azok működtetői mindenkor kötelesek konzultálni a helyi önkormányzati testülettel, illetve a nemzeti parkok, valamint a természetvédelmi területek vezetőivel.

(Vége)

(solymos)

A lapunkban megjelent fotók

FORTE

FILMMEL PAPIRRA, KIDOLGOZÓ VEGYSZEREKKEL KÉSZÜLTEK

Adósság okozza a költségvetési hiányt

A rendszerváltással a középosztály (is) veszített

Megkezdődött a szociológusok kongresszusa

Másfélszáz szociológus, és társadalom-tudományokkal foglalkozó szakember részvételével kezdődött meg a Miskolci Egyetemen a Magyar Szociológiai Társaság 1993. évi kongresszusa és közgyűlése. A második alkalommal vidéken megrendezett találkozón A társadalmi átalakulás Kelet- és Közép-Európában témakört vitatják meg szekciókban, illetve plenáris üléseken.

Kolosi Tamás, a Társadalomkutatási Informatikai Egyesülés (TÁRKI) igazgatója nyitó előadásában a rendszerváltás társadalmi ellentmondásait vázolta fel szociológusszemmel. Mint mondotta, nem értékelni kívánja a rendszerváltást, hanem azokat a tényezőket megjelölni, amelyek befolyásolták, illetve még ma is befolyásolják a folyamatot. Az alapvető ellentmondás abban rejlik, hogy a lakosság társadalmi, gazdasági és anyagi jobblétet várt a rendszerváltástól, ám az egy hazai és nemzetközi recesszió közepette következett be, ami csak nehezítette a helyzetet. Példaként felhozta a költségvetési hiányt, amelyet szerinte nem a magyar gazdaság hozott össze, hanem a külföldi adósságterhek. Bizonyíték, hogy a hiány és a törlesztésére költendő összegek szinte hajszálra megegyeznek a költségvetésben.

Magyarország, a korábbi szocialista reformfolyamatok hatására a legfelkészültebben vághatott neki a kelet-európai országok közül a rendszerváltásnak, ám sok tekintetben nem volt kézzelfoghatóan érezhető a váltás, azaz a lakosságnak nem voltak „élményei". Komoly dilemmát okoz az úgynevezett elitcsere kérdése. A politikai rendszerváltás kétségtelenül alapos elitcserét igényel, ám egy komolyabb beavatkozás a gazdasági rendszerváltás létét veszélyeztené. A gazdasági rendszerváltásnak viszont az volt és ma is az az ellentmondása, hogy hazánkban — és persze szinte valamennyi volt szocialista országban — a tőkés középosztály nélkül kezdődött el. Ezt a vákuumot az értelmiség próbálja meg kitölteni, magára vállalva a váltás levezetését. A hibákat azonban nem tudták teljes mértékben kiküszöbölni.

Kolosi Tamás példaként az „igazságos privatizáció" kényszerképzetét vázolta fel, mondván, hogy ez alapvetően ellentmondásos. A privatizációt lehetetlen igazságosan végrehajtani, az, hogy valaki tulajdonhoz jut, mások számára igazságtalannak tűnik. Bár — tette hozzá — a kutatások bizonyítják, hogy Magyarországon a legtoleránsabbak az emberek a gazdagokkal szemben. A nálunk bekövetkezett rendszerváltás egyik vesztese mindenképpen a középosztály, amelynek komolyabb szerepet kellene kapnia az irányításból.

A Magyar Szociológiai Társaság kongresszusa szombatig tart. A résztvevők szekcióüléseken többek között a szegénység és a munkanélküliség összefüggéseit, a szociális munka szociológiáját, az elitkiválasztás, az elitlegitimáció problémáját, és a modern szociológiaelméletek kérdéseit vitatják meg. A ma délután egy órakor kezdődő plenáris ülésen a szociológusképzés átalakulása, és az új felsőoktatási törvény kerül terítékre, pénteken, ugyanebben az időpontban *Andrew Arató Legitimitás és civil társadalom* címmel tart előadást.

Sz. B.

Ha kétezerbe kerülne egy belépő

Ráfizetnek a gőzfürdőnkre

Bezárt nyárra az Erzsébet fürdő gőzfürdője. Sokan — főleg a fiatalok — a különlegessége miatt járnak ide, az idősebb vendégek pedig gyógyhatása miatt látogatják. Mi az oka, hogy ez a Miskolcon egyedüli lehetőség szeptemberig hozzáférhetetlen? — kérdeztük Stuhán Gábortól, a miskolci vízművek vállalkozási főmérnökétől.

— Az Erzsébet téri gőzfürdő a nyári szezonra minden évben bezár. Ősztől tavaszig üzemel, s akkor is veszteséges, ha tehát még nyári időszaka is lenne, körülbelül 2000 forintért kellene adni egy belépőt, hogy megérje nyitva tartani. Kell ugyan egy ilyen fürdő a városnak, de az üzemeltetéséhez szükséges összeget egyéb forrásokból pótoljuk. Az anyagi indokokon túl azért is bezárunk, hogy az éves karbantartási munkákat el tudjuk végezni.

— S mit tehetnek azok, akik orvosi beutalóval kívánják látogatni a fürdőt?

— Az új társadalombiztosítási törvény életbe lépése óta tb-beutalóval itt az Erzsébet gőzfürdőjében már csak a víz alatti tornát, víz alatti masszázst és a hasonló szolgáltatásokat lehet igénybe venni. A gőzkamra szervezetre kifejtett hatása egyébként voltaképp azonos a szaunáéval. A meleg kitágítja a pórusokat és az ereket, a hideg víz pedig összehúzza őket. Ez segít megőrizni rugalmasságukat, így elkerülhető például az érszűkület. Szaunáink a tapolcai Termálfürdőben és Diósgyőrben várják a vendégeket. A Termálfürdő és az Augusztus 20. (új nevén Selyemréti uszoda) — fejezte be *Stuhán Gábor* — rendelkezik a víz alatti tornához, masszázshoz szükséges felszerelésekkel is, s ezek mindkét helyen beutalóval is látogathatóak.

B. G. O.

MISKOLCIAK A SZOBORTERVRŐL

Tegyék a parkba Széchenyit

A múlt heti újságban olvastam, hogy nemcsak a Széchenyi-szoborról kérnek véleményt, hanem a kandeláber új helyéről is. Én nem értek hozzá igazán, csak mint városlakó, úgy gondolom, hogy szamárság kivágni azt a szép lámpát onnan. Tegyék a szobrot a vele szemközti parkba, mert sokkal tágasabb helye volna ott. Sajnálnám, hogy a nagyapám által is emlegetett randevúzóhely, márminT a négyes lámpa újból megszűnne. Nem értem a szobor mozdulatát, szerintem olyan, mintha Rodolfo bűvészkedne álszakállban. Nem is hasonlít a politikusra az arca. Lehet, hogy így modern, de nekem úgy nem nagyon tetszik. Hát körülbelül ez jutott eszembe róla.

Üdvözlettel:
GÁTEL JÁNOS
Miskolc

A köztéri szobrok, utcabútorok milyensége mindig kényes kérdés volt, s az is marad: szakemberek, művészek készítik ugyanis, de nem a „szakmának", hanem — ahogy mondani szokás — az „utca emberének". Az utca embere persze nem létezik, mint ahogy nem létezik átlag magyar állampolgár sem.

Kinek ez tetszik, kinek az: ízlésbeli ellentéteken lehet ugyan vitatkozni, csak éppen nem sok értelme (és eredménye) szokott lenni. Megválaszolhatatlan alapkérdés az is, hogy egy köztéri szobor mennyire szolgálja, és mennyiben nevelje a közízlést? Számos példa igazolja, hogy olyan műalkotások, amelyek születésük pillanatában ellenérzést keltettek, később elfogadott, sőt kedvelt részeivé váltak egy-egy városképi együttesnek.

Nem könnyű tehát eldönteni, hová kerüljön a tér közepén álló kandeláber (ársaival együtt), és azt sem, milyen az új Széchenyi-sobor. Egy dolgot mindenesetre célszerű szem előtt tartani. A szobor tervét úgy készítette *Melocco Miklós*, hogy az szervesen illeszkedjék a Városház teret övező épületekhez, harmonikus kép alakuljon ki a város — sajnos ritka — tereinek egyikén. A térrel szemközti nagy zöldfelületen aligha „élne meg" ez a szobor: kicsinek, jelentéktelennek tűnhetne.

Ami Széchenyi alakjának megformálását illeti: a konvencionálistól eltérő megoldások mindig kihívást jelentnek az alkotónak és a befogadónak egyaránt. Szerte az országban ki tudja hány köztéri Széchenyi- és Kossuht-szobor áll. A Széchenyi- és Kossuth-szobrokat kicsit messzebbről alig lehet megkülönböztetni egymástól, ha nem jegyeztük meg, melyik karjukat tartják felemelve. Ez a miskolci Széchenyi-szobor más. Rajtunk, miskolciakon múlik, megkedveljük-e.

Kájé

✶ *Nemzedékek randevúztak alatta.*

Diesel Taxi

☎ 363-363 ☎

HÍVÁSÁT IS MI FIZETJÜK!

1993. július 8.

Nemzeti zenei eposzunk megteremtője

„Hangász-művész"

A televízióban, a rádióban, az újságokban Erkel Ferenc halálának századik évfordulója kapcsán végre egy kis Erkel-kultusz szem- és fültanúi lehetünk. Hatalmas tartozásunk van a nemzeti opera, a nemzeti zenei eposz megteremtőjének, a Himnusz dalköltőjének. Gazdag életművét még igazán nem térképezte fel senki, a nagyobb művein, egy-két operáján kivül nem szerepelnek szerzeményei a koncertek repertoárjain.

A századik évforduló jó alkalom arra, hogy törlesszünk adósságainkból. Kiállítások, rádiós, televíziós műsorok, könyvek ídézik rendkivüli egyéniségét. Nemcsak zeneszerzőként, opera-karmesterként és -igazgatóként, közéleti emberként, tanárkánt, a Filharmóniai Társaság megteremtőjeként is fantasztikus munkateljesítményeket produkált, mindezek mellett szenvedélyesen és jól sakkozott.

Az Országos Széchenyi Könyvtár egész életművét bemutató kiállítással tiszteleg a zenei géniusz előtt. Gyulán született 1810-ben, a negyedik muzsikusgeneráció legtehetségesebb tagjaként. Az első operától, az 1848-ban írt Báthory Máriától a 80 éves korában adott utolsó hangversenyéig minden leltárba szedtek. Láthatóvá tették a Hunyadi László, az Erzsébet, a Bánk bán, a Dózsa György, az István király, a Sarolta, a Névtelen hősök című operák bemutatásával kapcsolatos dokumentumokat, az előkészületeket s az utóhangokat.

Ez a kiállítás is fényesen bizonyítja, hogy szinte egyszemélyes intézményként működött, hozzá fogható sokoldalú egyéniség talán csak Kodály Zoltán lehetett. Méltó volt arra, hogy már életében szobrot állítsanak neki, az 1884-ben megnyílt Operaház előtt láthatta Strobl Alajos róla készített szobrát. Ez az egyszemélyes intézmény megteremtette a magyar nemzeti operát, s ez a „hangász-művész" ugyanakkor európai rangra emelte zenekultúránkat. **—zágoni—**

Az idei könyvhét könyveiből

„Ez a Szép versek nem protokoll-lista"

Írják, mondják, hogy az idei könyvhét nem bővelkedett látványos rendezvényekben. A régieknél ritkábban kerül sor tömegeket megmozgató dedikálásokra, kevesebb volt a könyvsátor, hétköznapibb a protokoll. Nyugodt, mosolygós, beszélgetős sörözgetésekké szelidültek a valaha volt bankettezések.

Ja, és nincsenek sértődötten duhajkodó, „kimaradt" íróművészek sem: nincs kire haragudni.

Ezzel szemben feltűnően sok a jó könyv. Az írók-költők nemcsak a hozzájuk „közel álló" kiadókat találják meg — zsák a foltját, mondhatnánk gonoszkodva —, de az ambiciózus pénzforrásokat, bankokat, alapítványokat is. Ha szeretne is megszületni valami „egylényegű rendszer"(ahogyan azt többen állítják), egyelőre nincs itt... Van viszont „hol szabadság van, ott szabadság van" irodalom.

Ismét megjelent az elmúlt év legszebb verseiből összeállított Szép versek 1992 című, speciálisan könyvheti gyűjtemény. Ha fellapozzuk, hamar megállapíthatjuk: igazán nagyszerű kis opuszokat szerkesztett egybe a Magvető Könyvkiadó és Körmendy Zsuzsanna. Hatvankét költő százharminckét verse közül alig akad megkerülhető, felejthető darab.

A könyv ünnepének hagyományos lírai kötete

Így együtt azt üzenik a költemények, hogy a kor, amelyben születtek, egyszerre békés és érdekes, izgalmakkal és szellemi kalandokat igérő eseményekkel teljes. Minden bizonytalan, tehát minden reményekkel kecsegtető.

Ha egy kicsit gazdagabbak lennénk, azt mondanám: jó korban élünk — ezt a megnyugtató és naponta újjászülető, ellentmondásos igéreteket hozó bizonytalanságot még el tudnám viselni egy néhány száz évig.

Ez a Szép versek — ahogyan a fülszöveg is állítja — nem protokoll-lista. Ami azt is jelenti: művek és nem szerzők lapozhatók föl az oldalain. Nehéz is mutatványt választani közülük... Talán Kányádi Sándor édes-bús költeménye kívánkozik leginkább egy ilyenfajta ismertetésbe, a Kuplé a vörös villamosról. Álljon itt tíz strófája közül az egyik:

hát sic transit gloria mundi
a dicsőség így múlik el
honnan lehetett volna tudni
hogy sic transit gloria mundi
a dicsőség így múlik el

A társadalom hatalmi szerkezetében bekövetkező minőségi változások természetesen szinte minden versen mélyén hagytak kiolvasható nyomot., jelet. Így kollégánk, Péntek Imre versében is (Graduale): „A változás lecsengett, véget ért, (milyen remek, hogy csendes, vértelen —) izzadt a fényes pofájú értelem,/ s lessük, jó fiúk, ki kapja most a bért, (jutalmat, állást, szent babért,) s ki marad megint talpig meztelen,) fetrengve, porba´, mélybe´, lenn/ pedig egyetmást ő is megtett azért..."

Ebben az évben — írja a szerkesztő — nem lehetett „műveljük kertjeinket"-tel elegánsan visszavonulni. A költészet mégsem a politika, hanem a szépség szolgálatában állt.

(Magvető Kiadó)

Hell István

Melocco minden alkalmat meragad, hogy Filep munkáiról kijelentse: remekművekről van szó

Lesz-e „új reneszánsz" vagy folytatódik az értékinfláció?

Melocco Miklós meditációja

Néha egyetlen ember állásfogalása, határozottan kimondott igenje eldöntheti egy dolog jövőjét. Nemrég olvastam egy Bereményivel készült interjut, melyben ismét megerősítést nyert: Jancsó Miklós "bevatkozása" nélkül aligha indul el a sikerek felé a Bereményi-Cseh Tamás szerzőpáros. Valami hasonló játszódik le Melocco Miklós és Filep Sándor viszonyában; a Kossuth-díjas szobrászművész, miután megismerte a festő képeit, minden alkalmat megragad, hogy kifejtse véleményét: remekművekről van szó! A mester, a pályatárs jogán.Egy olyan művész jogán, akinek mindig szuverén véleménye van a világról.

Melocco Miklós szorgalmazta, hogy Filep Sándor a zsámbéki szombatok programjában megrendezze kiállítását. A múlt hét végi megnyító után ültünk le beszélgetni: szinte kérdésre sem várva mondta a magáét.

— ...Mádl Ferenc, művelődési minisztert is meghívtam ide, személyesen írtam párt sort neki, s azzal fejeztem be a levelem, hogy olyan szép ez a kiállítás, ajándéknak fogja érezni, ha megnézi. Ha most nem is ért rá, amit megértek, de egy héten belül azért szakítson rá időt. A művelődési miniszternek ezt nem szabad elmulasztania. Tudniillik, amit Füreden mondtam, az ottani megnyítón, az máig érvényes: itt van egy fiatalember, tessék használni. Ebben az értékinflációs időben semmivé zsugorodik néhány év múlva az, amit ma favorizálnak, csodálnak. Éppen ezért kérdeztem Sándort, hogy áll a freskóval,a seccoval? Nevetgélve mondta: Tudja. Ami nekem azt jelenti, tényleg tudja. Látjuk. De kicsit fél tőle. Fél a kifakulástól, az eléje rakott bútoroktól. A táblakép-oltár nincs kedvére. De a mennyezetre is lehet festeni. Hogy nekünk is legyen reneszánszunk...

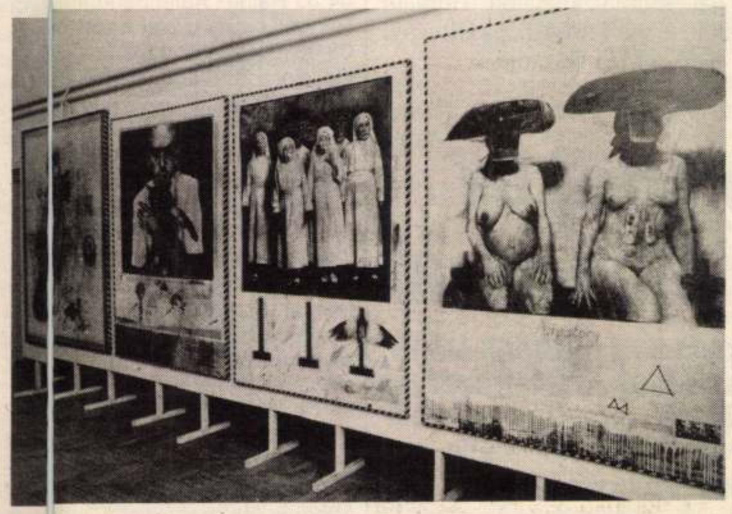

A zsámbéki szombatok egyik rangos rendezvénye ez a kiállítás, amelyet nagy érdeklődés, a felfedezések izgalma kísér

Nemrég halt meg Török Richárd, akinek első kiállítását úgy nyitottam meg: végre! Ezt a szót nem akarom újra kimondani. Pedig mekkora kincsek vannak itt. És élnek egy mecénás lelkületű, komoly ember segítségével, aki takarítóként dolgozik Svédorszgában. Ezt a mecénási hajlandóságot utolérhetné, sőt, túl is szárnyalhatná — a minisztérium...

Többek között azért vettem rá Filep Sándort a zsámbéki tárlatra, hogy jobban megismerjék. Közel vagyunk Pesthez, közelebb, mint Fehérvár. Valamit tenni kell... Egyébként tagja voltam a Kossuth-díj jelölő egyik albizottságnak, és én beírtam a javasoltak közé Filep Sándor nevét. Megindokoltam, miért. Elég jó rangsorolás után, de mégis kimaradt. Mert ismeretlen. Hát ismerjék meg!

Erre a teljesítményre fel kell hívni a figyelmet.

A kiállítás rendezésekor a teljességre törekedtünk, mert egyszerűen a mennyiség is számít. Egy jó kép csodálatos, de a sok — főként, ha nem hozzértő nézi — még nagyobb csoda. Mindenki számontartja: háromszoros olimpiai bajnok. Értékelendő az is, ha egy minőség nagy szériában állóképes, nem pusztulékony.

Régi rögeszmém: nem tudunk dicsérni. Ez a szó is elfelejtette az értelmét. Ma vállonveregetést jelent, netán díjat.

— Említette a művészet devalvációját. Mit ért ez alatt pontosan?

— Ma mindenki türelmetlen. Ez azt eredményezte: a festő nem fest, a szobrász nem farag szobrot. Én mindkettőt mindenhatónak képzelem. Picasso óta a művészet köre kitágult, de nőtt a felelőség is. Ez az, ami elveszett. Kérdezte egyszer tőlem valaki: mi a kiút Filep Sándor számára? Azt válaszoltam, lehet, hogy ez maga a kiút abból, ami eddig volt. Ez reneszánsz, és a miénk. Megnőtt a rabulisztika szerepe, én készülök megvédeni azt, ami érték. Készülök arra, hogy győztes szónok lehessek egy elképzelt perben, amit a kiüresedés híveivel folytatok.

Péntek Imre

Tanulmányi versenyek

Hírt adtunk már arról a toplistáról, amelyek a középfokú oktatási intézményekről készültek, a felsőfokra felvett diákjaik létszámának tükrében.

A napokban újabb felmérés készül az 1992-93-as tanév országos középiskolai tanulmányi versenyein legtöbb pontszámot elért gimnáziumokról. A 19 legeredményesebb intézmény között Fejér megyei iskola nem szerepel. Az élmezőnyben három budapesti gimnázium foglalja el az első három helyet: a Radnóti, a Fazekas és az Apáczai, 120-as, 95-ös és 68-as összpontszámmal.

Kiemelést érdemeltek azok, akiknek egy-egy diákja megszerezte az első három helyet, közöttük van a székesfehérvári Vasvári Pál Gimnázium.

Mivel a fölvételik nem országosan egységes tesztek és ponthatárok alapján történnek, bizonyára érdemes lenne egy olyan kimutatást is összeállítani, amely egységes mérőmódszer alapján mutatja meg, hogy melyik gimnázium milyen és mennyire „tömeges" minőségi munkát végez.

Kulturmix

Kézműves tábor

A móri Lamberg kastélyban július 5-15-ig nyári kézműves táborba várják az érdeklődőket. A tíz napos kurzuson foglalkoznak szövéssel, megtanulhatják a kosárfonást, a fazekasság fortélyait. Megismerhetik a nemezelést is. Aki szeretne résztvenni a nyári kézműves táborban, jelentkezzen június 20-ig Móron, a Városi Művelődési Központban. Bővebb felvilágosítást is itt adnak.

Diáksziget Óbudán

Augusztus 19-26-ig az óbudai hajógyári szigeten rendezik meg a világ fiataljainak közös nyaralást biztosító egyhetes sátortábort, amelyen koncertekkel, vetítésekkel, színházi bemutatókkal, sportolási lehetőségekkel várják az érdeklődőket. A szervezők célja, hogy az együttlét alkalmat adjon egymás kultúrjának megismerésére. A táborozásra és a programokra hetijegyet lehet váltani a jegyirodákban és a helyszínen.

Erkel-emlékműsor

Az idei székesfehérvári nyár nyitórendezvényét tartják ma a Pelikán udvarban 19.3o-kor. Erkel Ferenc halálának 100. évfordulójára emlékeznek a hangversennyel. A műsorban részletek hangzanak el a Bánk bán és a Hunyadi László című Erkel-operákból. Játszik: az Alba Regia Szimfónikus Zenekar Sugár Miklós vezényletével. Közreműködik: Búzás Aida, Pászthi Júlia, Gerdesics Ferenc, Bordás György.

A Tokaj festője

Nyolvan éves a Tokaj festőjeként ismert Tenkács Tibor, aki fél évszázada alkot és tanít a hegyaljai kisvárosban, barangol és fest a gyönyörű zempléni tájakon. Születésnapja alkalmából a Miskolci Galériában nyílt meg a mester életmű-kiállítása. A tárlaton összesen 117 Tenkács-kép látható: az életmű-kiállítás 60 év terméséből ad válogatást és július 4-éig várja a látogatókat.

Az év gyermekkönyve

Átadták Az év gyermekkönyve díjakat. Az ifjúsági könyvek közt Gálik Péter: Diák Murphy; ismeretterjesztő művek kategóriában Tótfalusi István: Irodalmi alakok lexikona kapott elismerést. Könyvillusztrációért Deák Ferenc és Vida Győző vehetett át díjat a Szép Palkó-ért.

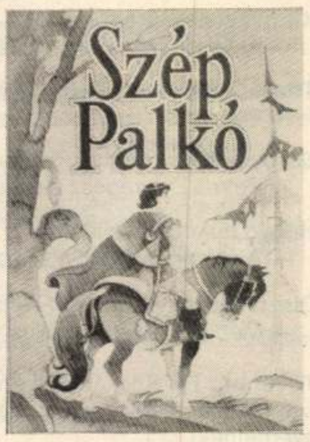

MELOCCO MIKLÓS

MŰHOLDAS HÍRTOVÁBBÍTÁS

Kelet-Európa első központi műholdas állomását avatták fel szerdán a Magyar Távirati Iroda épületében. Az új hírtovábbító rendszer — mely a MATÁV Rt., a SAT-NET Kft. és az MTI együttműködésével készült el - a ma rendelkezésre álló legkorszerűbb technikát honosítja meg Magyarországon. Ennek köszönhetően a hírügynökség a földi vonalak alkalmazása helyett immár a sokkal megbízhatóbb műholdas útvonalon is el tudja juttatni híranyagát a magyar és a nemzetközi sajtó számára — jelentette be a szerdai sajtótájékoztatón Horváth Pál, a MATÁV Rt., és Oltványi Ottó, a MTI vezetője.

Nagyobb adósáv a szerencsjátékoknál

A Szerencsejáték Felügyelet szeretné elérni, hogy ősztől módosítsák a szerencsejáték szervezéséről szóló törvényt, illetve az adójogszabályok rendelkezéseit. A módosítások célja az, hogy sávosan adózzanak a játékosok.

Emellett kívánatos lenne, ha a pénznyerő automaták tulajdonosai a jövőben átalányadót fizetnének. A Szerencsejáték Felügyelet azt is szeretné elérni, hogy a jövőben az állam egyre nagyobb mértékben vonuljon vissza a szerencsejátékok szervezéséből — hangsúlyozta Pálfi József elnök a felügyelet szerdai sajtótájékoztatóján.

A felügyelet szerint kívánatos, hogy megszűnjön a szelvényes játékokra általánosan kivetett 20 százalékos forrásadó. Jobb volna, ha a 20 ezertől 50 ezer forintig terjedő összegű nyeremény után 20 százalékos adót, az 50 ezer forint felettiek után pedig 44 százalékos adót kellene fizetni a szerencsés játékosoknak. Az adózást azért kívánják megváltoztatni, mert a felügyelet tapasztalatai szerint a totó- és az 5 számos lottójátékokon kívül az összes szelvényes szerencsejáték gyakorlatilag veszteséges.

Az elmúlt egy év során (1992 júliusától mostanáig) a felügyelet mintegy 3 ezer illegális játékteremben összesen 1800 gépet kobozott el a pénznyerő automaták üzemeltetőitől. Az átalányadó bevezetését a következőképpen tervezik: továbbra is minden pénznyerő automatát üzemeltető vállalkozó személyenként, évente egy-egy gép után 125 ezer forint egyszeri engedélyezési díjat fizetne. Emellett a vállalkozókat köteleznék arra, hogy évente gépenként összesen 300 ezer forint adót fizessenek az állami költségvetésbe. A bejelentett pénznyerő automaták üzemeltetői tavaly 1 milliárd 67 millió forint árbevételre tettek szert, s ez 427 millió forint játékadót jelentett.

Az FH HÉT KÉPES VÁROSI HETILAP új számából

Fodor Tamás és Rajk László „talk-show"-ja
—Túl szép, amit te mondsz; Ki tudta, hogy pedagógus?

Az 56-os Vörösmarty Rádió
— A szerkesztők nem kerülték el a fegyházat

Kinevezések, megbízások — öt órán át
— Akiket igazgatónak választottak, és akiket nem

Tűzvédelem, sakk, rejtvényfejtés...
— Gyorsmérleg a Zsolnai-módszerről a Vasvári iskolában

Európa-díjas kiállítás, lebontásra várva
— Petres Éva régész Gorsiumról; Miért nem épült új múzeum?

Hagyd békén a férfiakat!
— A pók nem gabalyodik saját hálójába...

Disztl László edzőként folytatja?
— Még négy évet futballozni akar

Továbbá: FH-Kockás rejtvényparádé: súlyos vitamincsomagokat, vásárlási utalványokat, ajándékkosarakat (Lego-csomagokat nyerhetnek!

KOSSUTH

04.30 Reggeli Krónika 08.10 T
vénykönyv 08.40 Napköz
11.00 Hírek 11.05 Magyar ta
dalaiból, táncaiból 11.25 A Sz
család (ism.) 12.00 Déli Krón
12.30 Ki nyer ma? Játék és mu
ka tíz percben 12.40 Falura
(ism.) 12.50 Külpolitikai figy
13.00 Hírek 13.05 Vendég a h
nál Gyerekekről felnőttek
13.15 Fúvós hangszersze
13.30 Hitélet 14.00 Hírek 14
Klasszikusok mindenkinek A
badúr 14.55 Versarchívum (is
15.00 Hírek 15.05 Válogatott
ceink 15.43 Éneklő Ifjúság 15
Cégér 16.00 Délutáni krón
16.20 Zenefórum A hét muzsik
17.00 Hírek 17.05 Önkormány
tok fóruma 18.00 Esti Krón
18.30 Ráadás 19.05 Sportv
19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 20
Hírek 20.05 Hagyományápo
20.30 Határok nélkül 22.00 K
esti Krónika 22.30 Bank-ár Pe
ügyi magazin 23.05 Mi a titka?
na Jurinac operaénekes

PETŐFI

04.33 Hajnali Kalendárium 06
Reggeli csúcs 07.40 Sportre
08.05 Dallamról dallamra 08
Helykereső 09.00 Hírek 09
Zöld telefon Környezetvéde
tudakozó 09.10 Zene-szó 10
Gordiusz plusz 11.00 Hírek 11
Családi persely avagy a pén
boldogít 11.15 Tea hármas
Szilágyi János műsora 12.00
logatás magyarnóta lemezel
13.00 Hírpercek 13.10 Stílbú
kanyar Panek Zoltán jele
13.23 Kvízpróba A Petőfi R
telefonos játéka 14.00 Kab
csütörtök Kettőtől-ötig 17.05
kerék Telefonos nyereményj
gyerekeknek 17.32 Gordiusz
gazin töprengőknek 18.30 H
kereső Szociálpolitikai mag
19.05 Fülönfogva, avagy hog
hallgassunk zenét 19.35
cházban Sárközi táncok 20
Ragtime 21.10 Daráló (is
21.40 Jazz-tour-mix 23.03 Sp
híradó 23.10 Napforduló

BARTÓK

06.00 Muzsikáló reggel 09.05
dium A Kodály vonósnégyes
szik 10.00 Hírek 10.05 65 é
Marton Frigyes Nyikolaj Erdr
Az okirathamisító 11.12 O
muzsika 12.00 Hírek 12.05 Ha
verseny délidőben 13.25 A kó
rodalom mesterműveiből 1
Hírek 14.05 Auf Deutsch ge
Német nyelvlecke kezdők
14.20 Hemingway: Veszé
nyár, 2. 14.58 Évfordulók nyo
ban Charles Gounod 175 éve
letett Charles Gounod 16.05
tók Béla Ifjúsági koncert 16.25
századi kamarazene 17.50 N
zenekutatók műhelyében 1
Király Csaba orgonahangve
nye 19.05 Rádióhangversen
ről 19.35 A Magyar Állami H
versenyzenekar hangverse
20.32 Juhász Gyula versei 2
Magyar művészek operafelv
leiből 22.05 A zene üzenete 2
Katedra Barátságos bölcse
gek 22.50 Napjaink zenéje 0
Éjszakai jazz-klub

JUVENTUS RÁDIÓ

08.00 Hírek 09.00 Juve—Ju
jogi tanácsadó műsor 10.00
színház, musical 11.00 Juve
délelőtt 12.00 Régi csibészek 1
Pénz, piac, család. 14.00 Lova
gazin. 15.00 Újdonságok 16.0
egészségről mindenkinek. 1
Country, folk, blues 18.00 Híre

GYŐRI RÁDIÓ

06.55 Műsorismertetés 07:00 Budapesti krónika 07.30 Nyugat-Magyarországi Krónika 08.00-09.00 Második óra. Benne: Önkormányzati híradó, Reggeli telefon, Postazsák, Nyugdíjas percek, Baba-mama, Slágernaptár.

TV 1

05.40 Falutévé ipartippel és KERT-ÉSZ. A műsor telefonszáma: 112-5475 **06.00 A Reggel** A műsor telefonszáma: 176-7943 **Benne: 08.05 A Financial Times kelet-európai gazdasági híradója 08.30 Közjáték 08.35-12.05 NAPKÖZI** A TV1 nap-közi tájékoztató műsora. A műsor telefonszáma: 153-1204 **Benne:**
09.00 Csodálatos a világ
Am.ismeretterj. filmsor.
Amikor a Föld felrobban
10.00 Marie Curie: egy tiszteletre méltó asszony — francia-lengyel-olasz filmsor.
11.20 Játék
12.00 Hírek 12.05 Képújság
16.00 Délutáni egyenleg
16.10 Telesport
16.40 Összefoglaló a Magyar Rallycross Bajnokság futamáról
17.00 Folyt.köv.
Hatalom és szenvedély
Ausztrál tévéfilmsorozat
17.30 Menedzser magazin
18.10 Pénzvilág
Hírek, tények, információk
18.20 NAPKÖZI
Egy műsor és valami MÁS
18.40 Esti mese — Égből pottyant mesék. Levente Péter, Döbrentey Ildikó és Gryllus Vilmos műsora
19.00 Színházi napló
20.00 Híradó 20.30 Telesport
20.40 Ray Bradbury Színháza: Hosszú évek — kanadai-új-zélandi tévéfilm
21.05 Apropó, Széllel szembe...
Kepes András műsora
22.10 Új Világ
Külpolitikai képes krónika
22.55 AKTuális
23.20 Tetthely
NSZK bűnügyi tévéfilmsor.
Férfi a magaslesen
00.50 Híradó 00.55 Közjáték
01.00 BBC-híradó

TV 2

06.00-09.00 NAP-KELTE
15.00 Kirakat
Benne: Törődj magaddal!
15.40 Keresztények
Angol ismeretterjesztő filmsorozat
Udvariasság és rajongás
16.35 Ötöd-ölő — Telefonos játék
16.50 Teleszák
Horgászok műsora
17.00 Híradó
17.06 Prizma
Életmódmagazin
17.45 Gyerekeknek
Nellie, az elefánt
Angol rajzfilmsorozat
Nellie az almaszüreten
17.50 Elektor kalandor
18.00 Híradó
18.10 Regionális híradó
18.23 Regionális magazin
19.00 Ökumenikus istentisztelet
20.05 Lyukasóra
20.50 Az atlanti gyöngyszem, Madeira
21.05 Össztüz
Aktuális közéleti vitafórum, sokféle szemszögből, humorral, szenvedéllyel, emberközelből.
22.00 Esti egyenleg
Napi képes hírösszefoglaló
22.25 A TV2 filmklubja: Hitvesi ágy
Román film (1992 102')

DUNA TV

16.00 Hírek, műsorismertetés
16.05 Évforduló
16.10 Ágrólszakadt úrilány
Magyar film (ism.)
17.50 A nagyeszű sündisznócska 2. (1981.)
Író: Móra Ferenc, Tordon Ákos
18.20 Nils Holgersson
Német rajzfilmsorozat
19.00 A névtelen vár
Magyar tévéfilmsor., VI/4.
20.00 Foglalkozása: filmrendező Zolnay Pál — Arc (1970)
Fekete-fehér magyar film
21.20 Erkel Ferenc — Élet és életmű a felidézett pillanatok tükrében I.
Dokumentum-műsor Erkel Ferenc halálának 100. évfordulójára
21.55 Évforduló

RTL

07.00 Jó reggelt, Németország ! Magazin 09.00 Ironside (ism.) 10.00 Gazdagok és szépek (ism.) 10.30 Megéri az árát! Játékshow 11.00 Kockázatos! Főszerepben: a tudás, a tempó és a pénz 11.30 Családi párbaj Vidám vetélkedő szupernyereményekkel 12.00 Hírmagazin 12.30 A springfieldiek története Családsorozat 13.20 Kaliforniai klán Családsorozat 14.10 Vészhelyzet Amerikai filmsorozat 15.00 Gyilkosság a hobbija Amerikai krimisorozat Oroszországból... vérrel 16.00 Hans Meiser Tv-kerekasztal beszélgetés 17.00 Ki a főnök? Amerkai vígjátéksorozat 17.30 Egy rém rendes család Amerikai családsorozat (ism.) 18.00 Tizenegy 99 - Magazin 19.15 Vigyázat, robban! Magazin 19.45 Jó idők, rossz idők Német családsorozat 20.15 Életre szóló hivatás Német vígjátéksorozat 20.45 Segítség, megbolondult a családom Német vígjátéksorozat 21.10 Segélykiáltás Drámai mentőakciók 22.15 A félelem városa Amerikai akciófilm (1984 115') R.: Abel Ferrara Fsz.: Tom Berenger, Jack Scalia 00.10 L. A. Law Sztárügyvédek, trükkök, perek Filmsorozat 01.10 Egy rém rendes család Családsorozat

SUPER

12.00 Vad Amerika 12.30 Bennfentesek 13.00 Napirend 13.30 Utazási magazin 14.00 Média Tv 14.30 Videogenerátor 16.30 Hullámhosszon 18.30 Bonanza 19.30 Honey West Bűnügyi filmsor. 20.00 Napirend 21.30 Európai mozimagazin 22.00 ITN-hírek 22.30 Gazdasági magazin 22.48 Tőzsdeszemle 23.00 Jazz-magazin 24.00 Videogenerátor

SAT 1

06.00 Jó reggelt a SAT1-gyel! 09.40 Trapper John, M.D. Filmsorozat (ism.) 10.30 Bonanza Filmsorozat (ism.) 11.20 A bosszúállók (ism.) 12.30 A szenvedély árnyéka Am. filmsorozat 13.20 Trapper John, M. D. Amerikai akciófilm-sorozat 14.15 Szomszédok Ausztrál családsorozat 14.45 Bonanza Amerikai westernsorozat 15.45 A bosszúállók Angol krimisorozat 16.45 Kockáztass! - trükkös kvíz 17.20 Menj az egészre! 18.30 Híradó 18.50 Sporthírek 19.00 Pont, pont, pont Vidák szókvíz 19.30 Szerencsekerék 20.15 Krimi-klub: Az összeesküvők Az igazságosság nevében Amerikai krimisorozat 21.15 Fantasztikus jelenségek 22.15 Banditák Milánóban Olasz krimi 24.00 Miss MacMichael osztálya Amerikai játékfilm 100´ Fsz.: Glenda Jackson, Oliver Reed 01.40 A profik Angol akciófilm 02.40 Reggelig: Képújság

MTV

10.00 Richie Rich klipműsora 17.00 Coca-Cola híradó 18.30 A legfontosabb klipek 20.00 Hívja az MTV-t! 20.30 A legkívánatosabbak 21.30 Divattempó 22.00 Nagy slágerek 23.15 Új mozifilmekből 23.30 MTV hírcsokor 24.00 Táncparti 02.00 Marijne klipműsora

PRO 7

06.05 Egy Colt minden esetre (ism.) 06.50 Mr. Belvedere (ism.) 07.15 Rajzfilmek 08.40 Varázslatos Jeannie (ism.) 09.05 Kör bubi két dámával (ism.) 09.30 Remington Steele (ism.) 10.20 A Laker görlök Amerikai játékfilm 12.05 Csendes kis otthonunk (ism.) 12.35 Roseanne (ism.) 13.05 Vegas Amerikai krimisor. 14.00 Veszélyes üldözés Amerikai játékfilm (ism.) 15.30 Remington Steele Amerikai akciófilm-sorozat 16.20 Mr. Belvedere Amerikai családsorozat 16.45 Varázslatos Jeannie Amerikai vígjátéksorozat 17.15 Rajzfilmek 18.30 Kör bubi két dámával Amerikai vígjátéksorozat Jack, a mesterszakács 19.00 Csendes kis otthonunk Amerikai vígjátéksorozat 19.30 Roseanne Amerikai vígjátéksorozat 20.00 Hírek 20.15 Bizalmas idegenek Amerikai játékfilm 22.05 T. J. Hooker Amerikai krimisorozat 23.00 A harag gyermekei Amerikai fantasztikus film 00.30 Hírek 00.40 Jake és McCabe (ism.) 01.35 Halálfejesek (ism.) 03.25 Hírek 03.35 Vegas (ism.) 04.25 A rettenthetetlen ötök (ism.)

DSF

08.45 Reggeli start! 12.30 Minden oké! 13.00 Tévétőzsde 14.00 Kötelező és szabadon választott 15.00 BMX Downhill Világ Kupa 16.00 Furcsa sportok magazinja 17.00 Szabadtéri atlétika 18.00 Motorsport magazin 19.00 Hopp vagy kopp? 19.30 DSF-stúdió 20.00 Trans World Sport 21.00 Jégkorong NHL 22.05 Sport a javából! Sport a világ minden tájáról 22.30 Tenisz 23.00 Szabadtéri atlétika 24.00 DSF-stúdió

TV 5

12.00 Sanzonok 12.45 Svájci híradó 13.15 Banánhéj Kanadai teleregény 14.55 Viva Művészeti és kulturális magazin 16.30 Pokoli halászat Ifjúsági filmsorozat 17.20 A muskétások konyhája 18.00 Kérdések egy bajnokhoz 19.00 Játék a szavakkal 20.00 Nem kell álmodozni! 22.10 Varieté 24.00 Francia híradó

NAPI AJÁNLAT

TV 1 — 23.20 Tetthely

NSZK bűnügyi tévéfilmsorozat — Férfi magaslesen
Löbert minden vasárnap vadászni indul. Ma valaki már vár rá a magaslesnél és lövés dördül. Az áldozat életben marad és bevallása szerint egy olasz, Turiddu akarta megölni. Egy vendéglős is azt vallja, hogy látott valakit elszaladni a tetthelyről. Bruchmüller felügyelőnek azonban sántít a mese...

TV 2 — 22.25 Hitvesi ágy

Román film
Románia a „forradalom" után. A film főhőse Vasile egy moziüzem-vezető, aki kicsit berzenkedve, de azért végülis úszik az árral, hogy fenntarthassa önmagát, úgy tesz mint a többi állampolgár. Pénzét dollárra cseréli, hogy vásárolhasson, mert leiért semmit sem lehet kapni.

DUNA TV — 20.00 Zolnay Pál: Arc

Magyar film
1944-ben, közvetlenül Budapest ostroma előtt egy fiatal ellenállót köröz a rendőrség. Társai megszakítják vele a kapcsolatot. A társtalanság és személyiségének elvesztése elviselhetetlen a fiú számára.
Szereplők: Zala Márk, Szirtes Ádám, Drahota Andrea, Cserhalmi György

HBO — Székesfehérváron és Dunaújvárosban

17.30 A két királynő — francia rajzfilm
18.00 Dalekok támadása a föld ellen — mb. angol sci-fi
19.30 Kamaszkorom legszebb nyara — feliratos amerikai film
21.15 Baseball-becsület — amerikai film
23.15 Sztárleszállítás — mb. amerikai film
00.50 Érzéki kalandozások 2.

Nemzeti zenei eposzunk megteremtője

„Hangász-művész”

A televízióban, a rádióban, az újságokban Erkel Ferenc halálának századik évfordulója kapcsán végre egy kis Erkel-kultusz szem- és fültanúi lehetünk. Hatalmas tartozásunk van a nemzeti opera, a nemzeti zenei eposz megteremtőjének, a Himnusz dalköltőjének. Gazdag életművét még igazán nem térképezte fel senki, a nagyobb művein, egy-két operáján kivül nem szerepelnek szerzeményei a koncertek repertoárjain.

A századik évforduló jó alkalom arra, hogy törlesszünk adóssságainkból. Kiállítások, rádiós, televíziós műsorok, könyvek ídézik rendkivüli egyéniségét. Nemcsak zeneszerzőként, opera-karmesterként és -igazgatóként, közéleti emberként, tanárként, a Filharmóniai Társaság megteremtőjeként is fantasztikus munkateljesítményeket produkált, mindezek mellett szenvedélyesen és jól sakkozott.

Az Országos Széchenyi Könyvtár egész életművét bemutató kiállítással tiszteleg a zenei géniusz előtt. Gyulán született 1810-ben, a negyedik muzsikusgeneráció legtehetségesebb tagjaként. Az első operától, az 1848-ban írt Báthory Máriától a 80 éves korában adott utolsó hangversenyéig minden leltárba szedtek. Láthatóvá tették a Hunyadi László, az Erzsébet, a Bánk bán, a Dózsa György, az István király, a Sarolta, a Névtelen hősök című operák bemutatásával kapcsolatos dokumentumokat, az előkészületeket s az utóhangokat.

Ez a kiállítás is fényesen bizonyítja, hogy szinte egyszemélyes intézményként működött, hozzá fogható sokoldalú egyéniség talán csak Kodály Zoltán lehetett. Méltó volt arra, hogy már életében szobrot állítsanak neki, az 1884-ben megnyílt Operaház előtt láthatta Strobl Alajos róla készített szobrát. Ez az egyszemélyes intézmény megteremtette a magyar nemzeti operát, s ez a „hangász-művész” ugyanakkor európai rangra emelte zenekultúránkat. **—zágoni—**

Az idei könyvhét könyveiből

„Ez a Szép versek nem protokoll-lista”

Írják, mondják, hogy az idei könyvhét nem bővelkedett látványos rendezvényekben. A régieknél ritkábban kerül sor tömegeket megmozgató dedikálásokra, kevesebb volt a könyvsátor, hétköznapibb a protokoll. Nyugodt, mosolygós, beszélgetős sörözgetésekké szelidültek a valaha volt bankettezések.

Ja, és nincsenek sértődötten duhajkodó, „kimaradt” íróművészek sem: nincs kire haragudni.

Ezzel szemben feltűnően sok a jó könyv. Az írók-költők nemcsak a hozzájuk „közel álló” kiadókat találják meg — zsák a foltját, mondhatnánk gonoszkodva —, de az ambiciózus pénzforrásokat, bankokat, alapítványokat is. Ha szeretne is megszületni valami „egylényegű rendszer”(ahogyan azt többen állítják), egyelőre nincs itt... Van viszont „hol szabadság van, ott szabadság van” irodalom.

Ismét megjelent az elmúlt év legszebb verseiből összeállított Szép versek 1992 című, speciálisan könyvheti gyűjtemény. Ha fellapozzuk, hamar megállapíthatjuk: igazán nagyszerű kis opuszokat szerkesztett egybe a Magvető Könyvkiadó és Körmendy Zsuzsanna. Hatvankét költő százharminckét verse közül alig akad megkerülhető, felejthető darab.

Így együtt azt üzenik a költemények, hogy a kor, amelyben születtek, egyszerre békés és érdekes, izgalmakkal és szellemi kalandokat igérő eseményekkel teljes. Minden bizonytalan, tehát minden reményekkel kecsegtető.

Ha egy kicsit gazdagabbak lennénk, azt mondanám: jó korban élünk — ezt a megnyugtató és naponta újjászülető, ellentmondásos igéreteket hozó bizonytalanságot még el tudnám viselni egy néhány száz évig.

Ez a Szép versek — ahogyan a fülszöveg is állítja — nem protokoll-lista. Ami azt is jelenti: művek és nem szerzők lapozhatók föl az oldalain. Nehéz is mutatványt választani közülük... Talán Kányádi Sándor édes-bús költeménye kívánkozik leginkább egy ilyenfajta ismertetésbe, a Kuplé a vörös villamosról. Álljon itt tíz strófája közül az egyik:

A könyv ünnepének hagyományos lírai kötete

hát sic transit gloria mundi
a dicsőség így múlik el
honnan lehetett volna tudni
hogy sic transit gloria mundi
a dicsőség így múlik el

A társadalom hatalmi szerkezetében bekövetkező minőségi változások természetesen szinte minden verssor mélyén hagytak kiolvasható nyomot., jelet. Így kollégánk, Péntek Imre versében is (Graduale): „A változás lecsengett, véget ért, (milyen remek, hogy csendes, vértelen —) izzadt a fényes pofájú értelem,/ s lessük, jó fiúk, ki kapja most a bért, (jutalmat, állást, szent babért,) s ki marad megint talpig meztelen,) fetrengve, porba´, mélybe´, lenn/ pedig egyetmást ő is megtett azért...”

Ebben az évben — írja a szerkesztő — nem lehetett „műveljük kertjeinket”-tel elegánsan visszavonulni. A költészet mégsem a politika, hanem a szépség szolgálatában állt.

(Magvető Kiadó)

Hell István

Melocco minden alkalmat meragad, hogy Filep munkáiról kijelentse: remekművekről van szó

Lesz-e „új reneszánsz” vagy folytatódik az értékinfláció?

Melocco Miklós meditációja

Néha egyetlen ember állásfogalása, határozottan kimondott igenje eldöntheti egy dolog jövőjét. Nemrég olvastam egy Bereményivel készült interjut, melyben ismét megerősítést nyert: Jancsó Miklós ”bevatkozása” nélkül aligha indul el a sikerek felé a Bereményi-Cseh Tamás szerzőpáros. Valami hasonló játszódik le Melocco Miklós és Filep Sándor viszonyában; a Kossuth-díjas szobrászművész, miután megismerte a festő képeit, minden alkalmat megragad, hogy kifejtse véleményét: remekművekről van szó! A mester, a pályatárs jogán.Egy olyan művész jogán, akinek mindig szuverén véleménye van a világról.

Melocco Miklós szorgalmazta, hogy Filep Sándor a zsámbéki szombatok programjában megrendezze kiállítását. A múlt hét végi megnyitó után ültünk le beszélgetni: szinte kérdésre sem várva mondta a magáét.

— ...Mádl Ferenc, művelődési minisztert is meghívtam ide, személyesen írtam párt sort neki, s azzal fejeztem be a levelem, hogy olyan szép ez a kiállítás, ajándéknak fogja érezni, ha megnézi. Ha most nem is ért rá, amit megértek, de egy héten belül azért szakítson rá időt. A művelődési miniszternek ezt nem szabad elmulasztania. Tudniillik, amit Füreden mondtam, az ottani megnyítón, az máig érvényes: itt van egy fiatalember, tessék használni. Ebben az értékinflációs időben semmivé zsugorodik néhány év múlva az, amit ma favorizálnak, csodálnak. Éppen ezért kérdeztem Sándort, hogy áll a freskóval,a seccoval? Nevetgélve mondta: Tudja. Ami nekem azt jelenti, tényleg tudja. Látjuk. De kicsit fél tőle. Fél a kifakulástól, az eléje rakott bútoroktól. A táblakép-oltár nincs kedvére. De a mennyezetre is lehet festeni. Hogy nekünk is legyen reneszánszunk...

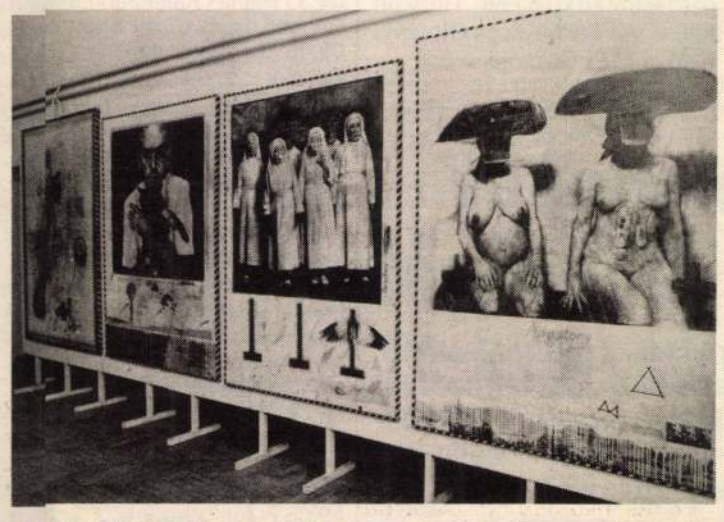

A zsámbéki szombatok egyik rangos rendezvénye ez a kiállítás, amelyet nagy érdeklődés, a felfedezések izgalma kísér

Nemrég halt meg Török Richád, akinek első kiállítását úgynyitottam meg: végre! Ezt a szó nem akárom újra kimondani. Pedig mekkora kincsek vannak itt. És élnek egy mecénás lelkiletű, komoly ember segítségével, aki takarítóként dolgozik Svédországban. Ezt a mecénás hajlandóságot utolérhetné, sőt túl is szárnyalhatná — a minisztérium...

Többek között azért vettem rá Filep Sándort a zsámbéki tárlatra, hogy jobban megismerjék. Közel vagyunk Pesthez, közelebb, mint Fehérvár. Valamit tenni kell... Egyébként tagja volam a Kossuth-díj jelölő egyik albizottságnak, és én beírtam a javasoltak közé Filep Sándor nevét. Megindokoltam, miét. Elég jó rangsorolás után, de négis kimaradt. Mert ismeretlen. Hát ismerjék meg!

Erre a teljesítményre fel kell hívni a figyelmet.

A kiállítás rendezésekor a teljességre törekedtünk, mert egyszerűen a mennyiség is számít. Egy jó kép csodálatos, de a sok — főként, ha nem hozzértő nézi — még nagyobb csoda. Mindenki számontartja: háromszoros olimpiai bajnok. Értékelendő az is, ha egy minőség nagy szériában állóképes, nem pusztulékony.

Régi rögeszmém: nem tudunk dicsérni. Ez a szó is elfelejtette az értelmét. Ma vállonveregetést jelent, netán díjat.

— *Említette a művészet devalvációját. Mit ért ez alatt pontosan?*

— Ma mindenki türelmetlen. Ez azt eredményezte: a festő nem fest, a szobrász nem farag szobrot. Én mindkettőt mindenhatónak képzelem. Picasso óta a művészet köre kitágult, de nőtt a felelőség is. Ez az, ami elveszett. Kérdezte egyszer tőlem valaki: mi a kiút Filep Sándor számára? Azt válaszoltam, lehet, hogy ez maga a kiút abból, ami eddig volt. Ez reneszánsz, és a miénk. Megnőtt a rabulisztika szerepe, én készülök megvédeni azt, ami érték. Készülök arra, hogy győztes szónok lehessek egy elképzelt perben, amit a kiüresedés híveivel folytatok.

Péntek Imre

Tanulmányi versenyek

Hírt adtunk már arról a toplistáról, amelyek a középfokú oktatási intézményekről készültek, a felsőfokra felvett diákjaik létszámának tükrében.

A napokban újabb felmérés készül az 1992-93-as tanév országos középiskolai tanulmányi versenyein legtöbb pontszámot elért gimnáziumokról. A 19 legeredményesebb intézmény között Fejér megyei iskola nem szerepel. Az élmezőnyben három budapesti gimnázium foglalja el az első három helyet: a Radóti, a Fazekas és az Apáczai, 120-as, 95-ös és 68-as összpontszámmal.

Kemelést érdemeltek azok, akinek egy-egy diákja megszerezt az első három helyet, közöttük van a székesfehérvári Vasvári Pál Gimnázium.

Mivel a fölvételik nem országosan egységes tesztek és ponthatárok alapján történnek, bizonyára érdemes lenne egy olyan kimutatást is összeállítani, amely egységes mérőmódszer alapján mutatja meg, hogy melyik gimnázium milyen és mennyire „tömeges” minőségi munkát végez.

Kulturmix

Kézműves tábor

A móri Lamberg kastélyban július 5-15-ig nyári kézműves táborba várják az érdeklődőket. A tíz napos kurzuson foglalkoznak szövéssel, megtanulhatják a kosárfonást, a fazekasság fortélyait. Megismerhetik a nemezelést is. Aki szeretne résztvenni a nyári kézműves táborban, jelentkezzen június 20-ig Móron, a Városi Művelődési Központban. Bővebb felvilágosítást is itt adnak.

Diáksziget Óbudán

Augusztus 19-26-ig az óbudai hajógyári szigeten rendezik meg a világ fiataljainak közös nyaralást biztosító egyhetes sátortábort, amelyen koncertekkel, vetítésekkel, színházi bemutatókkal, sportolási lehetőségekkel várják az érdeklődőket. A szervezők célja, hogy az együttlét alkalmat adjon egymás kultúrjának megismerésére. A táborozásra és a programokra hetijegyet lehet váltani a jegyirodákban és a helyszínen.

Erkel-emlékműsor

Az idei székesfehérvári nyár nyitórendezvényét tartják ma a Pelikán udvarban 19.3o-kor. Erkel Ferenc halálának 100. évfordulójára emlékeznek a hangversennyel. A műsorban részletek hangzanak el a Bánk bán és a Hunyadi László című Erkel-operákból. Játszik: az Alba Regia Szimfónikus Zenekar Sugár Miklós vezényletével. Közreműködik: Búzás Aida, Pászthi Júlia, Gerdesics Ferenc, Bordás György.

A Tokaj festője

Nyolvan éves a Tokaj festőjeként ismert Tenkács Tibor, aki fél évszázada alkot és tanít a hegyaljai kisvárosban, barangol és fest a gyönyörű zempléni tájakon. Születésnapja alkalmából a Miskolci Galériában nyílt meg a mester életmű-kiállítása. A tárlaton összesen 117 Tenkács-kép látható: az életmű-kiállítás 60 év terméséből ad válogatást és július 4-éig várja a látogatókat.

Az év gyermekkönyve

Átadták Az év gyermekkönyve díjakat. Az ifjúsági könyvek közt Gálik Péter: Diák Murphy; ismeretterjesztő művek kategóriában Tótfalusi István: Irodalmi alakok lexikona kapott elismerést. Könyvillusztrációért Deák Ferenc és Vida Győző vehetett át díjat a Szép Palkó-ért.

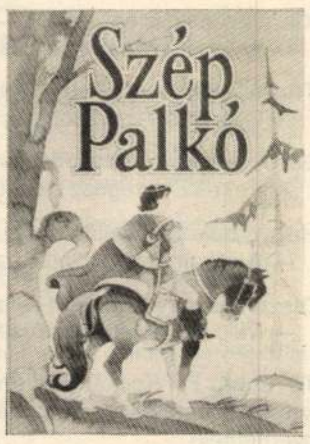

MELOCCO MIKLÓS

NAP TÉNY

● Újabb meglepő eredmény született az ausztráliai Hopman Kupa, a teniszezők nem hivatalos vegyescsapat-világbajnokságá nak negyeddöntőjében. A német együttes, amely nélkülözte legnagyobb ászait, 2-1-re legyőzte a 2. helyen kiemelt Egyesült Államok válogatottját, amely így kiesett. A másik negyeddöntőn: Csehország–Svájc 2-1.

● Innsbruckban tegnap folytatták a hagyományos négysánc síugróversenyt, s a hazaiak örömére az osztrák Andreas Goldberger szerezte meg a győzelmet az összetettben változatlanul élen álló német Jens Weissflog előtt.

● A férfi kosárlabda Szuper Ligában: ZTE-Goldsun–Zilina (szlovák) 102-82.

● Diósgyőrben tegnap zárt ajtók mögött tartották a DFC közgyűlését, amelyen továbbra is bizalmat szavaztak Klicsu Andrásnak, a klub elnökének.

● Az Európai Sportújságírók Szövetsége (UEPS) véleménye szerint az elmúlt esztendő legjobb európai sportolója a férfiaknál a 100 méteres síkfutás világcsúcstartója, a brit Linford Christie, a nőknél pedig a hatszoros Európa-bajnok német úszónő, Franziska van Almsick lett.

● Óvadék ellenében szabadlábra helyezték René Higuitát, a kolumbiai labdarúgó válogatott kapusát, aki tavaly június óta a bogotai börtönben várta ügyének tárgyalását. Higuita, aki egy emberrablásban közvetítőként vett részt, nem hagyhatja el hazáját, míg ügye nincs lezárva.

● Az olasz Forma–1-es cég, a Ferrari mindent megtesz azért, hogy az új idényben minél sikeresebben szerepeljen. Az istálló szerződtette a japán Osamu Goto (45) tervezőmérnököt, aki 1987 és 1991 között a Hondánál tevékenykedett, s részese volt az öt világbajnoki címnek.

Juhos-önkény, mindenki örömére

Klampár játék nélkül is nyerő

Abban a bizonyos Nagykönyvben ugye, olyanformán van megírva, hogy egy valamirevaló évkezdetnek álmosnak, de legalábbis csendesnek kell lennie: kitart még valami a kárácsonyi meghittségből, no meg a szilveszteri mámor kúrálásából. Ezek után itt vannak az idei esztendő első napjai, s pezseg a sportélet, mintha éppenséggel fő- és nem uborkaszezon lenne. Tegnapelőtt olimpiai bajnok kajakos lányaink kavarták föl egy kicsit a vizet, a kézilabdázók ma tét meccset játsszanak, a vívók javában élesítik fegyvereiket a hét végi viadalra (lásd erről szóló mai beszámolóinkat), a havasoknak, jegeseknek nyakán a lillehammeri téli olimpia, az asztaliteniszezők pedig már napok óta percre pontos időbeosztás szerint élnek, hogy a közelgő Európa-bajnokságra ne legyen hiánycikk a csúcsforma.

Utóbbiaknál ez a pezsgés már az óév végén megkezdődött, méghozzá azzal a *hercehurcával*, amely *Volper László*, a férfi szakág szövetségi edzőjének lemondásával járt. Hogy végül is miként rendeződött a kérdés, s hogy ezek után milyen elképzelésekkel vágnak az új szezonnak a kaucsuklabda hívei, erről is beszélgettünk *Juhos Józseffel*, a szövetség technikai igazgatójával, aki félig-meddig Volper *örökébe lépett*.

– Talán még félig-meddig sem – mondja a szövetség munkatársa. – Nem történt más, mint hogy az elnökség *nem fogadta el* Volper lemondását, ő viszont csak úgy maradt, ha a csapat összeállítása *más vállát terheli*. Gondoltam, a folyamatosság érdekében ennyi „áldozatot" csak elbírok, legfeljebb majd mindenki *az én felmenőimet szidja*, abba pedig még nem halt bele senki. Így esett, hogy továbbra is technikai igazgatóként dolgozva, *jómagam állítom össze* a márciusi birminghami Európa-bajnokságra utazó együttest.

– *Milyen szempontok alapján?*

– Mindenképpen *a legerősebb gárdának* kell utaznia, s ez az erősorrend az elkövetkezendő hónapokban fog kialakulni. Abszolút híve vagyok a fiatalításnak – lévén jó ideig az utánpótlással foglalkoztam –, ez az Eb azonban *mégis kivételt jelenthet*. Az ifjabbak közül senki nem érezheti úgy, hogy *bérelt helye van a keretben*. Még egyszer hangsúlyoznám: a legerősebb csapatot kívánom összehozni.

– *Ki gyakorol a válogatottakkal?*

– Kidolgoztam egy naprakész programot, amelynek alapján továbbra is Volper László és *Temes Péter* izzasztja a játékosokat.

– *Akik között, a hírek szerint ott van Klampár Tibor is.*

– Itthon még most is *a legjobbak közé tartozik*, természetes, hogy *számítok rá. Más kérdés, hogy milyen minőségben. Saját bevallása szerint míg egy-két évvel ezelőtt tétmeccsen is hajlandó lett volna asztalhoz állni, ma már nem ennyire biztos magában*. Személyes beszélgetésen közösen döntöttünk úgy, hogy végigcsinálja a felkészülést, a többit majd meglátjuk. Egy biztos, puszta jelenléte – no meg az a valós segítség, amelyet a többieknek nyújthat – már önmagában is sokat jelent.

– *Hogyan fogadták az egyesületek, a játékosok a technikai igazgatói „önkényt"?*

– Lelkesen. Az elképzelés szerint ugyanis van rá esély, hogy *a teljesítmények alapján* valóban a legjobbak lehetnek a legjobbak.

(nagy)

Sorsdöntő kézilabda Eb-selejtező

A tét: több nap Lisszabonban

Alig egy hónapja fejeződött be Norvégiában a női kézilabda-világbajnokság, melyen a magyar válogatott a hetedik helyen végzett, máris újabb fontos tétmérkőzésre kerül sor a sportágban. Ezúttal a férfakon a sor: ma délután öt órakor Komlón, Szlovéniát fogadja Európa-bajnoki selejtezőn Kaló Sándor csapata, s győzelme esetén bejut a nyári portugáliai 12-es Eb-döntőbe.

A tavalyi évet nem zárták valami fényesen férfi kézilabdázóink. A svédországi világbajnokságon csupán a tizenegyedik helyen végeztek, s az Eb-selejtezőcsoportban is két vereséget szedtek össze Elesék. Ennek ellenére *ma a csoportgyőzelemért lép pályára Szlovénia ellen a válogatott.*

– *Számított rá, hogy így is a csoport élén végezhet a csapata?* – kérdeztem Kaló Sándor szövetségi kapitánytól, aki együttesével hétfő óta a mérkőzés helyszínén, Komlón készül.

– Egy vereség be volt kalkulálva, de azt azért belátom, hogy a körbeverések is segítettek abban, hogy a csoport élén végezhessünk.

– *Ezek szerint bízik a győzelemben...*

– Biztos vagyok benne. Egységes, fiatal csapatunk van, s Szlovénia sem annyira erős, hogy komoly gondot okozhasson a siker elérése.

– *Megvan-e már az a „mag", melyre építené az együttesét a portugáliai Eb-döntőben?*

– Természetesen igen. A játékoskeret és a taktika is már körvonalazódott a fejemben.

– *Az idegenlégiósok közül továbbra is csak a kapus Szathmárira számít?*

– Ő mindenképpen a csapatban lesz, de tárgyalásokat folytatok egy másik légióssal is, aki jelenleg vitathatatlanul az egyik legjobb magyar kézilabdázó. Amennyiben a felkészülésben a rendelkezésemre tud állni, úgy tagja lesz a keretnek, de a neve egyelőre még maradjon titokban.

* * *

A selejtezőcsoport állása:

1. Magyaro.	7	5	2	164-127	10
2. Litvánia	7	4	3	162-147	8
3. Norvégia	7	4	3	151-147	8
4. Szlovénia	5	3	2	111-105	6
5. Grúzia	6	-	6	100-162	0

(sz–y)

Forgács felbukkant

Közel egy éve történt, hogy a *Magyar Torna Szövetség* közgyűlése *megerősítette* főtitkári tisztségében *Forgács Róbertet*, annak ellenére, hogy a tagság tudta: a szakember 1993 végéig külföldi munkavállalás miatt *idehaza nem tudja ellátni feladatát. Amíg Forgács az izraeli tornászválogatott szaktanácsadójaként tevékenykedett, megbízott főtitkárként Tihanyi Endre* helyettesítette kilenc hónapon át. A MOTESZ irodájában a legnagyobb változást az új év első napjaiban a „régi-új" főtitkár hazatérése jelentette: Forgács Róbert ismét elfoglalta helyét megszokott dolgozóasztalánál.

Lillehammer jegyében

Főszerepben az időjósok

A február 12-én kezdődő lillehammeri téli olimpia időpontjának megválasztásában fontos szerep jutott a meteorológusoknak. Sok-sok év adatainak kiértékelése után február második felét tartották a legalkalmasabbnak a versenyek megrendezésére, hiszen a megfigyelések szerint ebben a két hétben mínusz 6 fokos nappali hőmérséklet, zömében tiszta, napsütéses égbolt, bőséges hótakaró várható.

*

Vegard Ulvang ismét jótékonyságáról adott tanúbizonyságot, igaz, ezúttal nem csak a saját pénzével tette mindezt. Albertville háromszoros sífutó bajnoka a váltó Világ Kupán csapatával nyert pénzdíjat ajánlotta fel a háború sújtotta Szarajevó lakosainak.

*

Norvég diákok elkészítették minden idők legnagyobb olimpiai jelvényét, amelyet árverésre bocsátanak. Kérdés, hogy ki fogja mellére tűzni a 125 kilós, háromszor két méteres olimpiai jelképet?...

*

Bármilyen meglepően hangzik, a karibi térségben fekvő Puerto Rico már negyedszer vesz részt a téli olimpián. A kicsiny középamerikai szigetországot a játékok történetében öten képviselték, közülük a legjobb eredményt Ken Wilson mondhatja magáénak: 1988-ban Calgaryban a műlesiklásban a 43. lett.

Dupla jubileum

Dupla jubileumhoz érkezett a vívó nemzetközi junior Budapest-bajnokság. Ezúttal huszadszor léptek pástra fővárosunkban a világ legjobb húsz éven aluli pengeforgatói, s ötödik alkalommal támogatja a viadalt a *Budapest Bank*. S ugyan a junior viadalok erősségét általában a jövő határozza meg, hiszen a sportágban rendszerint később érnek be a klasszisok, de e verseny rangját jelzi, hogy valamennyi barcelonai olimpiai bajnok (az olasz női tőröző *Trillini*, a francia tőröző, illetve párbajtőröző *Omnes* és *Srecki*, no meg *Szabó Bence*) rajthoz állt egykoron a Nemzeti Sportcsarnokban.

Idén a szokásosnál is nagyobb mezőny: 33 ország, közel 700 pengeforgatója (*ennyit a sportág állítólagos népszerűtlenségéről...*) próbál szerencsét, s ahogy azt a vívóknál megszokhattuk, a magyarok ezúttal is az esélyesek közé tartoznak. Női tőrben a felnőtt világbajnoki ezüstérmes *Mohamed Aida* és *Madarász Magdolna*, kardban *Ferjancsik Domonkos, Németh Gábor* és *Decsi András*, párbajtőrben pedig *Imre Géza* és *Fekete Attila* végezhet az élen.

A Budapest-bajnokság programja: férfi tőr (döntő: csütörtök 15 óra), férfi párbajtőr (döntő: péntek 15 óra), kard (döntő szombat 15 óra), női tőr (döntő: szombat 15 óra), női párbajtőr (döntő: vasárnap 15 óra). Valamennyi számot a Nemzeti Sportcsarnokban bonyolítják le.

(sz.)

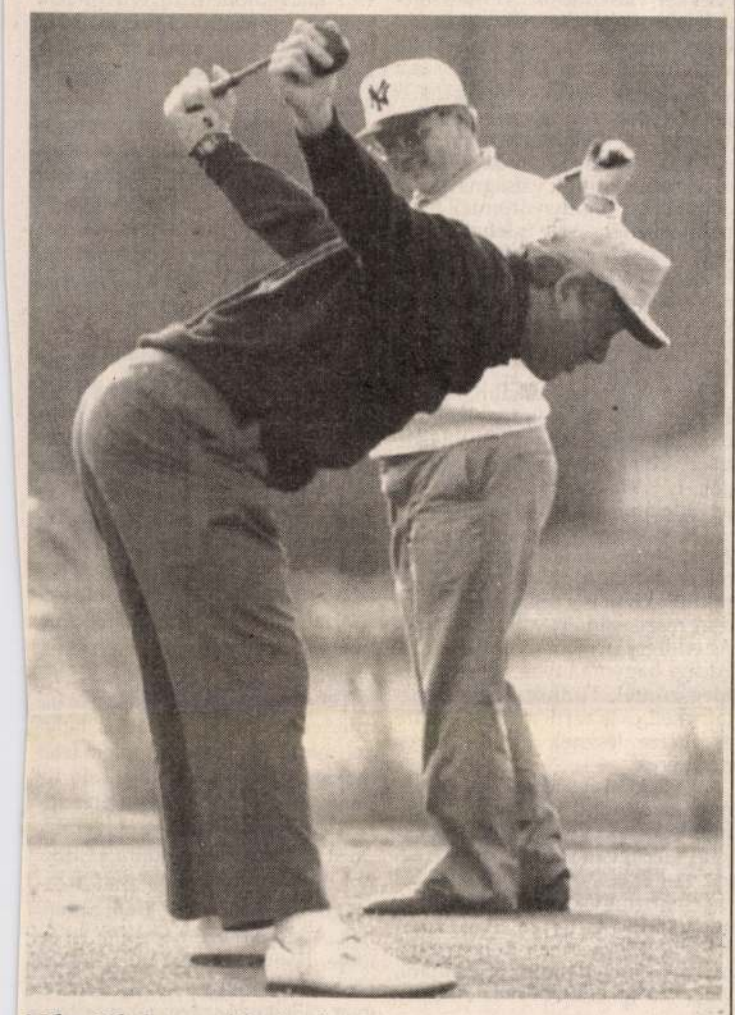

Elnöki nyújtózás. Ha így jobban tetszik: streching. Aki bemutatja – kell-e megjegyeznünk? – Bill Clinton, az Egyesült Államok elnöke, aki nem először tesz bizonyságot sportos mivoltáról. Az új esztendőt is golffal nyitotta, a többi (Szomália, Bosznia, ENSZ-embargó stb...) csak ezután következhetett. Előjelnek nem rossz egy ilyen évkezdet MTI – Külföldi képszerkesztőség

A zöld sas sem kapkod a legyek után

Kercsó, a nagy szavak embere

Lassan a célegyenesbe fordul a hazai jégkorongbajnokság „első menete", hiszen már csak két forduló van hátra a mindent eldöntő rájátszásig. Még öt csapat van versenyben a továbbjutó első négy helyért, s ahogy ilyenkor lenni szokott, fokozódik a drámai feszültség. Na így belekavarni a viszonylagos állóvízbe! Kercsó Árpád, a jelenleg negyedik helyen álló Dunaferr edzője szerint a fiatal, tehetséges, csupa ifiválogatottból álló gárdáját az élcsapatok ki akarják golyózni, hogy aztán ők legyenek azok, akik kívülről nézhessék csak a bajnoki címért folytatott vetélkedést. Ennek a hírnek a nyomába eredve kérdeztük meg a vetélytársakat: mit szólnak az edző nyilatkozatához?

Előbb azonban a teljesség és az áttekinthetőség kedvéért a jelenlegi hadállás: 1. *FTC* 17 pont, 2. *UTE* 15, 3. *Alba Volán* 12, 4. *Dunaferr* 12, 5. *Lehel HC* 12. A hátralévő „fontos" mérkőzések: Alba Volán–Ferencváros, Dunaferr–Ferencváros, Lehel–Alba Volán.

És akkor a vélemények.

Pék György, az UTE-Halls vezetőedzője:

– Nem tudom, hogy juthatott ilyesmi *Kercsó* fülébe. Ez ugyanis – ha valójában így lenne – *technikailag sem lenne megoldható*, hiszen mi már csak az utolsó előtti MAC-Népstadionnal fogunk játszani a záró fordulóban. Ha mi esetleg korábban ki akartuk volna „golyózni" a Dunaferrt, akkor *le kellett volna győznünk őket* két héttel ezelőtt *Dunaújvárosban*. Így csak azt tudom mondani: Kercsó úr felvetése *egyszerűen képtelenség*.

Schieder László, az Alba Volán szakosztályelnöke:

– Csodálkozom azon, hogy Kercsó Árpád ezt nyilatkozta, annál is inkább, mivel tagja vagyok a szövetség elnökségének, de még *sohasem volt ilyen vagy ehhez hasonló „hátsó" érzetem* effajta ügyekkel kapcsolatban. Egyszerűen *fantazmagória* az, amit Kercsó úr állít, szakmailag minősíteni pedig pláne nem tudom. A pályán elért eredmény alapján kell a rájátszás négyes mezőnyének kialakulnia.

Mihók Béla, a Ferencváros szakosztályelnöke:

– Jobb lenne, ha Kercsó Árpád inkább *a saját dolgával törődne*, s nem szítana feleslegesen viszályt ilyen nyilatkozatokkal a honi hokiberkekben ilyen nyilatkozatokkal. Ez ugyanis már nem az első eset nála! Az az igazság, hogy Kercsó úr *szereti a nagy szavakat*, s mindig kitalál valamit, amivel feltüzeli a rangadókra – jelen esetben éppen ellenünk – a csapatát, a közönséget. Nyilatkozata a Ferencvárost sérti leginkább, hiszen január tizenegyedikén éppen Dunaújvárosban játszunk a Dunaferr szempontjából *élet-halál* meccset. Úgyhogy az edző állítása valótlan! A mi célunk az – azt hiszem, ez a Fraditól elvárható –, hogy *újra megnyerjük a bajnokságot*, tehát mi nem is foglalkozunk „kishalakkal". S még valamit! Szeretnék Kercsó úr figyelmébe ajánlani egy latin közmondást: *„Aquila non captat muscas", azaz a (zöld) sas nem kapkod a legyek után...*

(murányi)

SOS-futball

Rangos nemzetközi labdarúgó-teremtorna színhelye lesz az elkövetkezendő napokban a sindelfingeni Glaspalast. Tizenöt csapat lép pályára a szarajevói gyerekekért, hiszen a torna bevétele egy SOS-gyermekfalu felépítését szolgálja.

A Daimler-Benz Kupán a csapatok ötös csoportokban, kétszer hétperces mérkőzéseket vívnak. Az első csoportban a liechtensteini ifjúsági válogatott, az 1. FC Nürnberg, az RSC Anderlecht, a VfB Stuttgart és a Mönchengladbach szerepel. A másodikban a svájci ifjúsági válogatott, a Galatasaray, a Torpedo Moszkva, a Hertha BSC és az Eintracht Frankfurt lép pályára. A harmadikban szerepel az Ubrankovics Mihály irányította magyar ifjúsági válogatott, a Paris St. Germain, az FC Innsbruck, a Bayern München és a házigazda VfB Sindelfingen. Csoportonként az első két helyezett mellett a két legjobb harmadik is továbbjut a nyolc közé, ahol már egyenes kiesésben folytatódnak a küzdelmek a tornagyőzelemig.

Új MAGYARORSZÁG POLGÁRI NAPILAP

Főszerkesztő: FÁBIÁN LÁSZLÓ
Főszerkesztő-helyettesek: KISS GY. JÁNOS, KŐ ANDRÁS
Vezető szerkesztők: Takács István, Wér Vilmos

Szerkesztőség: 1085 Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3. Postafiók: 1410 Budapest, Pf. 199. Telefonok: 266-5009, 266-2804, (Hírlapkiadó: 138-2399, 138-4300, 138-3988.) Telefax: 266-2288 (napi szerkesztés), 267-3313 (titkárság) Éjszakai üzenetrögzítő: 266-4262. Hirdetésfelvétel: 1959 Budapest, Blaha Lujza tér 3. Telefon: 138-2369, telefax: 138-3150.
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta, árusításban megvásárolható az alábbi terjesztők hírlapárusainál: Magyar Posta, Extra-Hír Kft., Budapest-Press Kft., R-Press Hírlap- és Könyvterjesztő Kft., Új Passz Kft., Medvecz és Társa Kft., Bohus Kálmán magánvállalkozó, Zuna László magánvállalkozó
Előfizethető minden hónap 25-ig a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a hírlapkézbesítőknél, postai hírlapüzletekben, valamint a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) minden hónap 10-ig; 1900 Budapest XIII., Lehel u. 10/A, közvetlenül vagy postautalványon, illetve átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj egy hónapra 290 Ft, negyedévre 870 Ft.
Külföldön terjeszti a Kultúra Kereskedelmi Vállalat H-1339 Budapest, Postafiók 149.
Kiadja a PUBLICA RT. a Közlöny- és Lapkiadó közreműködésével. Felelős kiadó: HORVÁTH E. ZOLTÁN elnök

Szikra Lapnyomda Rt.
Felelős vezető: DR. CSÖNDES ZOLTÁN elnök-vezérigazgató

ISSN 1215-0185 Bp
– ISSN 1215-1386 vidék
1 2 4 8 16

HIRDETÉS

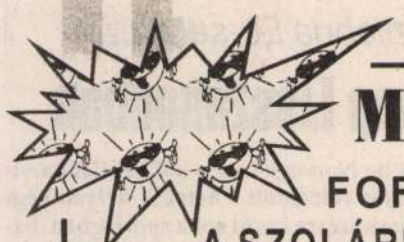

MEGASOL

FORRADALOM A SZOLÁRIUMOZÁSBAN!

Először Magyarországon:
- napozás előtti peelinganyagok,
- pigmentaktivizáló és a barnaság tartósságát megőrző lotionok

A kaphatók **Naturella** exkluzív kozmetikában

1016 Budapest
Hegyalja út 22
182-0618

SZUPERAJÁNLAT GÖRÖGORSZÁG

Nyaralás, 1994. május 1-je és október 31-e között.

KRÉTA

Hotel*****	FP	44 805 Ft-tól
Hotel****	FP	39 485 Ft-tól
Hotel***	FP	33 815 Ft-tól
Hotel**	FP	29 950 Ft-tól
Panziók	FP	27 375 Ft-tól
Apartmanok		21 845 Ft-tól

KORFU

Hotel****	FP	34 260 Ft-tól
Hotel***	FP	33 920 Ft-tól
Hotel**	FP	31 100 Ft-tól
Apartmanok		19 950 Ft-tól

Foglalja le december 31-éig, és megtakarít 15%-ot!

COSMORAMA
Budapest VI., Nagymező u. 6. 1065
Telefon: 269-6709, 269-6710, 122-3012. Fax: 269-6711
Telex: 226-698

MAGYAR Innovációs KAMARA

MTV MAGYAR TELEVÍZIÓ BUDAPEST

TALÁLD FEL MAGAD!

A Magyar Innovációs Kamara és a Magyar Televízió meghirdeti a

III. ORSZÁGOS IFJÚSÁGI INNOVÁCIÓS VERSENY-t

14 és 20 év közötti fiatalok számára!
Nevezni lehet egyénileg vagy legfeljebb 3 fős csoportban bármilyen tudományos vagy technikai problémára irányuló javaslattal.

A VERSENY DÍJALAPJA KÖZEL 1.5 MILLIÓ FORINT!

Jelentkezési határidő: 1994. JANUÁR 12.

A pályázat részletes feltételeit tartalmazó versenykiírást minden középiskola és felsőoktatási intézmény megkapta, valamint közvetlenül is igényelhető a MAGYAR INNOVÁCIÓS KAMARÁBAN
1117 Bp. Október huszonharmadika u. 16.
Tel: 186-9615 • Fax: 185-2181

A VERSENY TÁMOGATÓI:

Corvinbank Rt, Ipar Műszaki Fejlesztéséért Alapítvány, MOL Rt, Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, OMFB, Alapítvány a Műszaki Haladásért, COVENT Rt, Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés, HUDEFO, Magyar Gazdasági Kamara, MTESZ, Novofer Alapítvány, Országos Találmányi Hivatal, SBG&K Nemzetközi Szabadalmi Iroda, T-Silox Kft.

Pályázati felhívás

A Magyar Villamos Művek Rt.

- a hazai villamosenergia-ipart reprezentáló nyolc erőmű-részvénytársaság, hat áramszolgáltató részvénytársaság és a villamos alaphálózatot üzemeltető részvénytársaság többségi tulajdonosa -
privatizáció-előkészítési, portfólió-kezelési és működésfejlesztési funkcióinak ellátásával kapcsolatos,

szakértői és főmunkatársi munkakörökbe munkatársakat keres:

- a számítástechnika gyakorlati alkalmazásában jártas, kreatív rendszerszervezőt
- átfogó erőművi elméleti és gyakorlati ismeretekkel, ezen a területen nemzetközi áttekintéssel rendelkező szakembert
- áramszolgáltatói, energiaátviteli és energiaelosztási elméleti és gyakorlati ismeretekkel, ezen a területen nemzetközi áttekintéssel rendelkező szakembert
- banki és/vagy nemzetközi pénzügyekben és értékpapírügyletekben jártas szakembert
- számviteli gyakorlattal rendelkező elemző közgazdászt
- felsőfokú végzettségű, angol és/vagy német nyelven tudó, a szövegszerkesztő használatában jártas igazgatói személyi titkárt.

A villamosenergia-ipari, illetve a villamosenergia-iparhoz közel álló tervezőintézeti, intézményi vagy vállalati gyakorlat, az angol- és/vagy németnyelv-tudás, valamint a PC-ismeret előnyt jelent.

A pályázók a gépelt, részletes szakmai önéletrajzukat **1994. január 15-éig** nyújtsák be az MVM Rt. gazdasági igazgatóhelyetteséhez (Budapest, Vám u. 5-7.1011).
A szakmai önéletrajz alapján alkalmasnak ítélt pályázókat meghallgatásra hívják.

LEVÉLTÜKÖR

Építsünk templomot – adj hozzá egy téglát!

Egy nemzet lelkülete csak akkor egészséges, ha annak történelme folyamatosan válik hagyománnyá, olyan hagyománnyá, mely aztán közkincsként száll nemzedékről nemzedékre. Az, ami a fának a gyökér, az a nemzetnek a múlt, a tradíció. A népnek, mely fent akar maradni, meg kell ismernie, meg kell őriznie a múltját, mely egyben jövőjének kulcsa, záloga is. A fentiek miatt, s egyben azért is, hogy az unokáknak legyen hol emlékezniük, három emlékmű közadakozásból való felállítását határoztuk el.

Az első: a forradalmi diákság emlékműve

1993. október 22-én a Műegyetem rektora delegációt fogadott hivatalában. A delegációt *Marián István* tábornok, a Műegyetem volt katonai parancsnoka vezette. Az „egyetemi ifjúság" emlékművének felállítását kérelmező delegáció tagja volt *Somkúti Gabriella*, a Műegyetem első hősi halottjának, *Danner Jánosnak* akkori menyasszonya, *Melocco Miklós* szobrászművész a feleségével és jómagam. Kérésünk az volt: az egyetem engedélyezze, hogy az aulában felállítsuk Danner János márványravatalát. Melocco Miklós tervei szerint a virágok borította márványravatal négy oldalán helyet kapna a forradalomban hősi halált halt minden magyar diák neve. E ravatal felállításával a Műegyetem aulája átalakulna a forradalom születésének emlékkápolnájává, örök emléket állítva azoknak a perceknek és azoknak az ifjaknak, kik életüket adták a szabadságért, a humanizmusért, s azért, hogy véget érjen a XX. századot megalázó barbarizmus.

Az egyetem vezetői átérezték, hogy a helyiség, hol a 16 pont született, ma már több, mint csak egy terem, hogy az aula, hol először szólalt meg az új világrendet teremtő, emberebb ember, nem lehet más, mint az emlékezés kápolnája! Ezért a jelenlévők úgy döntöttek, hogy ha egy nemzetközi gyűjtés biztosítja a költségeket, úgy az '56-os forradalom 40. évfordulójára, a magyar államalapítás 1100. évében, akkor, amikor Budapest a világkiállítás házigazdája lesz, a Műegyetem aulájában felavatjuk Danner János márványravatalát, a forradalmi magyar diákság emlékművét.

A második: a „pesti srác" emlékműve

A lánctalpú behemótokkal szembeszálló, a betört ablakú cipőbolt előtt rongyos szandálban őrködő, a papírpénzzel tömött írószövetségi ládába alumíniumforintokat dobó, az emberiségnek példát mutató és új hitet adó fiúkat és lányokat úgy hívja a világ, hogy a „pesti srácok". A pesti srác volt az, aki halálosan megsebesítette a kommunizmus behemótját, a pesti srác volt az, aki vérrel fizetett előleget az emberiség szebb jövőjéért, s a pesti srác volt az is, ki ezért az előlegért soha semmit nem kért és semmit nem kapott. *Itt az ideje, hogy ő is* a Nagyságos Fejedelem kuruc talpasai, Kossuth vörössipkásai mellett, a pesti srác is *elnyerje a neki kijáró történelmi helyet. Itt az ideje, hogy szobor emlékeztesse a magyar népet és a világot is a pesti srác áldozatára.*

A „pesti srác" szobrát a IX. kerületben, a Ferenc téren tervezzük felállítani. A szobor talpazatával, a washingtoni vietnami emlékmű mintájára, emléket állítunk a forradalom összes hősi halottjának, míg *maga a szobor Angyal Istvánnak,* a Tűzoltó utcai szabadságharcosok hős parancsnokának alakját örökítené meg.

A harmadik: a székely szombatosok emlékműve

Az erdélyi magyarok között, a kereszténységtől a Mózes-hit felé elhajló vallásfelekezet: a „szombatosság", a 16. században, az Európa-szerte páratlan erdélyi vallási türelem légkörében született meg. A Mózes-hitű székelység, bújtatva, lappangva, lemorzsolódva, s végül egyetlen helységbe, Böződújfaluba visszavonulva, de 400 évig megőrizte hitét. 1944-ben a hitlerista fajirtók a gázhalálba hurcolták a falu Mózes-hitű székelyeit, majd az Auschwitzot túlélő Böződújfalut Ceausescu egy víztároló létrehozásával tófenékké változtatta. Így ma már tó van a falu helyén, de szárazon áll a falu domboldali temetője. Itt, ebben a temetőben kívánjuk felállítani a székely szombatosok emlékparkját, emléket állítva ezzel az önmagukhoz való hűségnek, a vallási toleranciának, de egyben remélve azt is, hogy a különféle hitű és meggyőződésű, más-más nemzetiségű emberek indíttatva érzik majd magukat ebben az emlékparkban, hogy tisztult lélekkel nézzenek egymás szemébe és megértéssel szorítsák meg egymás kezét.

Felhívással fordulunk a világ magyarságához, s személy szerint Önhöz, kedves olvasóm, *hogy legyen segítségünkre ezen emlékművek felállításában!* Kérjük, hogy gondoljon kedves olvasóm a nagyobb családra, a magyar nemzetre is, és segítsen bennünket ebben az igyekezetünkben. *Kérjük azt is, hogy a bálok és egyéb rendezvények bevételét ajánlják fel a hazafias emingráns magyar szervezetek a fenti emlékművek költségeire. A nyugati magyarság adományait* (US-dollárban) a következő címre kérjük elküldeni: *„Memorials"*, 84 Old N. Stamford Rd., Stamford, CT. 06905, USA.

Magyarországi vagy európai adományok, bármilyen pénznemben befizethetők a Central European Bank Ltd., Váci utca 16/B, H–1364 Budapest címen a 4364-03-as számlára. Mivel a bank az adományok között nem tesz különbséget, így ezek az adományok az általános emlékmű-alapba kerülnek, hacsak az adományozó nem küld külön levelet az alábbi USA-beli címre, s *ismerteti velünk, hogy melyik szoborhoz kívánt hozzájárulni.*

Lipták G. Béla
Associates P.C. 84 old north Stamford Road Stamford, Connecticut 06905 USA

Válság vagy csőd?

A kommunizmusnak és egyéb izmusoknak volt egy jól bevált „dzsókere", amit szinte mindenkor elő lehetett rántani és sokkolni vele az embereket. Tegyük hozzá, hogy az emberek nagyobbik részét. Ez nem más, mint a „krízissel", a „válsággal" való manipuláció, pontosabban a vele való fenyegetés.

A társadalom bonyolult összefüggésrendszere szinte ontja a krízishelyzeteket. Krízishelyzet az is, amikor el kell dönteni, hogy a gyerek hol tanuljon tovább. Egy élet bukhat el egy rossz döntésen. Krízishelyzet a betegség vagy a túlköltekezés. Az élet tulajdonképpen folyamatosan termeli a válságokat, és mi semmi mást nem teszünk, mint ezekkel viaskodunk. Természetesen már az előbbiekből is kiderült, hogy alapvetően kétféle válság van. Pozitív és negatív. Pozitív az a válság, mely a fejlődést szolgálja. A gyerek születése, egy új ház építése, egy új vállalkozásba kezdés egyaránt válság után következik be. Azért tekintjük válságnak, hisz a fentiekbe, minden örömteli fejlemény ellenére, bele is lehet bukni, bele lehet pusztulni. Mégsem ez a lehetőség a döntő, hanem a változás kényszere. A változtatás ugyanis többnyire nem szabad elhatározás kérdése, legtöbbször a kényszer szüli.

A mindenhez alkalmazkodni kényszerült, de minden helyzetben „speciális" megoldást kitaláló magyarok a kommunizmus válságát is „kibekkelték", pedig ez egyáltalán nem volt könnyű.

De most is válságban vagyunk. A kommunizmus megbukott, de tele vagyunk új problémákkal. És rajtunk kívül is a világ szinte minden része szintén válságban van. Az eddigi piacok összeomlottak, az eddigi hagyományos kapcsolatok megszűntek. Tudjuk, hogy változtatni kell, csak azt nem tudjuk, mire és merre lesznek a fizetőképes partnerek.

A világválság általában kétirányú. A volt – és a még létező – kommunista-szocialista rendszerek negatív válságban vannak, mert a régi eszközökkel, a régi módszerekkel már nem tudnak létezni. Az ő útjuk az összeomlás és az újrakezdés. Kérdés, hogy vannak-e olyan erők, melyek ezt fel tudják gyorsítani, vagy még elkínlódnak néhány évig.

A soklépcsős világválság is tulajdonképpen pozitív válság. Arra hívja fel a figyelmet, hogy 2 milliárd ember integrálásával új helyzet van kialakulóban, új erővonalak mentén sorakoznak fel az átalakulás kínjait élő új államok, de újra kell szinte mindent gondolni Nyugaton is.

Egy hihetetlen és könyörtelen verseny és tülekedés tanúi és szenvedő alanyai vagyunk. Tudomásul kell venni, hogy a világpiacon a mi szerepünk jelentéktelen, és nagyon végig kell gondolni mindent, ha nem akarjuk, hogy egy nagyhatalmi döntés bennünket is a negatív krízisbe döntsön.

A mai magyar valóság – a szinte mindenre kiterjedő válság – a kommunizmus ellenpróbája. A bennünket megnyomorító kontraszelekció hatásainak eltűnése érdekében országos tehetségkutató verseny folyik. Most zajlik az igazi kádercsere. Most bizonyíthat mindenki, megmutathatja, hogy képes-e nehéz helyzetben is megoldást találni; nemcsak magának, hanem a vállalkozásra képtelen millióknak is.

Tehát igenis válság van, és majd mindenütt. Mégis biztató a helyzet, mert a nemzeti jövedelem felét már az új vállalkozók állítják elő. Ez nem azt jelenti, hogy minden rendben van, csak azt, hogy a magyarok most a harmadik csodára készülnek. Egy közepesen elmaradott országból, közepesen fejlődőt csinálnak. A külföld ezt már tudja, itt az ideje, hogy mi is tudatára ébredjünk annak, hogy a válságot a magyar vállalkozó százezrek meg fogják oldani. Ehhez azonban a sajtó segítségére is szükség lenne.

Práczki István
Monorierdő

TELE 5 TAXI

TELE 5 TAXI 155 5555

ECOART design SÁNTHA

REFORM 1. old. 4. sz. 1988. nov. 1.

Visszaszállt a turulmadár

Mányon adakoztak, Bicskén akadékoskodtak

A pénz hamar összejött, csak az engedély nem akart sehogyan sem megszületni!

A történet tavaly ilyenkor kezdődött. A Fejér megyei Mányon *Szabó Zoltán* kőművesmester néhányadmagával elhatározta, hogy megszépíti az első világháborús emlékmű elhanyagolt környékét, újra megcsináltatja az oszlop tetejére a régi turulmadarat. Az emlékművet pedig kiegészítik a második világháborúban elesett mányiak emléktáblájával és névsorával. Ezzel a szándékukkal ütköztek falba.

A szomszédos Zsámbékon élő szobrászművész, *Melocco Miklós* vállalta, hogy ingyen kifaragja és kiönteti a bronz turult. Csak az anyag árát és az öntés díját kérte. A mányi katolikus és református templomban a két karácsonyi mise résztvevői össze is adták a szükséges 400 ezer forintot. Csak éppen az illetékes bicskei vezetők nem járultak hozzá az emlékmű kibővítéséhez.

Melocco Miklós a mányi emlékműnél

Erre Melocco Miklós fölhívta *Aczél György*öt, az MSZMP Politikai Bizottságának akkori tagját, és kérte közbenjárását a mányiak ügyében. Egy hét múlva megjött a kedvező válasz. Akkor már csak a névsor engedélyezését kellett egy másik vezetőnél kieszközölni.

A helybeli lakosság társadalmi munkában alakította ki a parkot. Az NSZK-ban élő volt mányiak követ hoztak a járdához és két új padot – Heidelbergből.

A nyár közepe óta immár szép emléktábla őrzi a második világháború polgári és katona halottainak nevét – Ádámtól Zirkelbachig.

A megváltozott politikai légkörben Szabó Zoltán úgy véli, most már Bicskén sem elleneznék a mányi tervet. Melocco Miklós, aki közben Kossuth-díjat kapott, szintén reméli, hogy így lenne. Meg is magyarázza, miért: „Most már egyszerűen nem tudnám, kinek telefonáljak."

Bajai István

MELOCCO MIKLOS

Almalé-szűrő gép Debrecenben

Jó hír a kelet-magyarországi almatermelőknek: a Debreceni Tartósítóipari Kombinát jócskán javítja helyzetét az amerikai piacon.

– Főleg Amerikában értékesítjük az almasűrítményt, amit ott különböző italok ízesítéséhez, finomításához használnak – mondja *Barta László,* a kombinát műszaki titkára –, mivel itthon a szénsavas üdítők és a kólák vezetnek a természetes italok előtt.

A debreceni almaléből nemrég még élelmes nyugat-európai kereskedők gazdagodtak meg, mert ők közvetítettek a Tisztántúl és Amerika között. De a debreceniek felébredtek. 1984 óta maguk szállítanak a tengerentúlra, a közvetítők korábbi hasznán az eladók és a vásárlók osztoznak. Azóta a debreceniek évente 30-40 százalékkal növelik a szállítmányokat úgy, hogy mindig kitalálnak valami újat. Most is: olyan korszerű almaszűrőt szereztek be külföldről, amilyenből egész Európában összesen három van! A minden igényt kielégítő berendezés novembertől üzemel.

Mindez a szabolcsi, a szatmári és a hajdúsági termelőknek érdeke, hiszen a debreceni kombinát az ország évi almatermelésének 10 százalékát dolgozza fel: 100 ezer tonnát!

bajai

– de megszer
tanulmányoka

● **NEMCS**
kiállítjuk az áruk
– de segítünk az
lebonyolítjuk a
ügyleteket;

● **NEMCS**
kinyomtatjuk a p
nyomtatványoka
– de terjesztjük i
a megfelelő he

● **NEMCS**
elkészítjük a rek
– de megszerve
bemutatókat s

● **NEMCS**
ezeket kínáljuk
az Interreklám N
a sok közül, har

interreklám
K

A reform Lap- és Könyvkiadó Részvénytársaság 1988 decemberében jelenteti meg

A Szálasi-per

című dokumentumkötetét. A tanúk vallomásai a nyila hatalomátvétel eddig ismeretlen, konkrét mozzanata fel. Szálasi börtönnaplója újdonság az olvasónak és a szakkutatónak egyaránt.
A mű közvetlenül megrendelhető a kiadónál. Ára: 29

A Szálasi-per című könyvet postán, utánvéttel szállít
A megrendeléseket a beérkezés sorrendjében, csak korlátozott példányszámban tudjuk teljesíteni.

Az előfizetők részére a Reform Rt. kedvezményt postaköltséget nem számít fel.

Kérjük, hogy az

Melocco Miklós,
szobrászművész

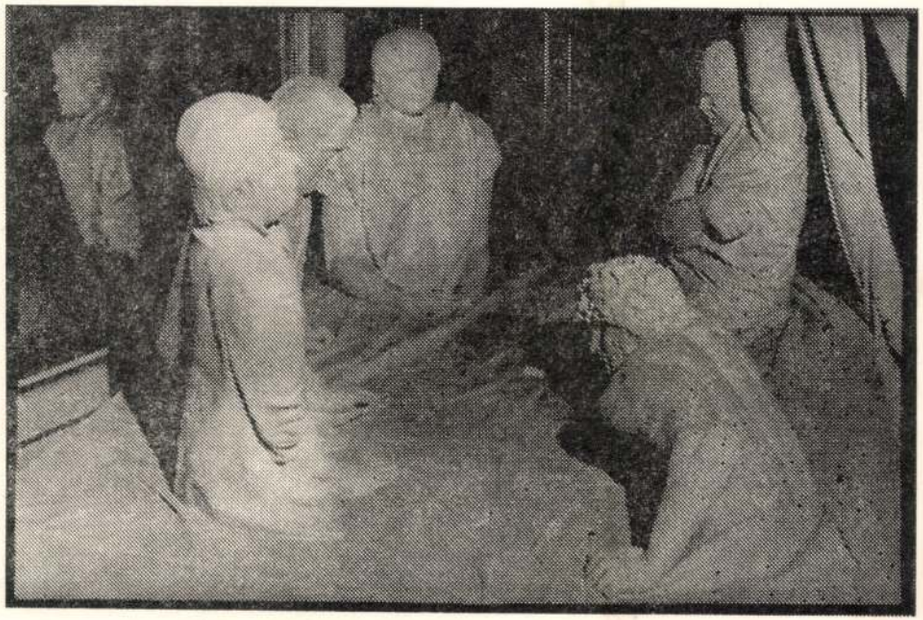

Csákeres György felvételei és reprodukciói

A MADÁCH KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ ÚJ KÖNYVEI

VÉTESSÉK KI SZÓLÓ SZÍVEM

A népköltészet kincseinek összegyűjtése a múlt században indult meg, és mind a mai napig folytatódik. Kriza János balladagyűjteménye, Erdélyi János, Kodály és Bartók, Kallós Zoltán és Vargyas Lajos gyűjtése mellé Ág Tibor több évtizedes gyűjtőmunkájának eredményeképp felsorakoznak most a Szlovákia területén föllelhető magyar népdalok és népballadák is. Az Ág Tibor összeállításában megjelent gyűjtemény több mint százötven balladaváltozatot és dalt közöl.

Václav Cibula - Cyril Bouda
PRÁGAI REGÉK

A prágai várhoz, templomokhoz, kápolnákhoz, tornyokhoz, palotákhoz, terekhez, házakhoz, hidakhoz, szobrokhoz számos rege és monda fűződik, amelyeknek széles skáláját ölelli fel ez a gyűjtemény a fejedelmi, törzsi mondákkal kezdve, a helyi, valamint címermondákkal folytatva s befejezve az etiológiai és etimológiai mondákkal. A kötetet Koncsol László fordította.

Viktor Dyk
A PATKÁNYIRTÓ

Régi, középkori német mondához nyúl kisregényében Viktor Dyk, amely kitűnő alkalom a szerzőnek arra, hogy lefesse egy kisváros polgáraínak beszűkültségét, kicsinyességét, önzését és határtalan közönyét. A könyvet Cséfalvay Eszter fordította.

Zlata Černá - Miroslav Novák
AZ ELADOTT ÁLOM

Ez a könyv a japán mesék világának tőlünk nagyon távoleső tájaira kalauzolja az olvasót. Megismertet egy más földrész népének élet- és gondolkodásmódjával, szokásaival, hétköznapjaival, vágyaival és álmaival, úgy, ahogyan azt csak a mesék képesek közvetíteni. A fordítás Zádor Margit munkája.

/1021

irodalmi SZEMLE

Irodalmi és kritikai folyóirat
XXIII. évfolyam, 1980. február

KONCSOL LÁSZLÓ
A mélyből

VARGA IMRE
Boszorkányszombat

SIMKÓ TIBOR
Guadalupe fehér virága

MÁCS JÓZSEF
Szélfúvásban

ZALABAI ZSIGMOND
Gyermek- és ifjúsági irodalmunk a hetvenes években

MŰHELY

2
1980

A borítón: felvételek Melocco Miklós Ady-emlékművéről.
Belső lapjainkon található illusztrációk a Magyar forradalmi grafika című kiállítás anyagából valók. A tárlat ez év januárjában és februárjában volt látható Szlovákia fővárosában.

MELOCCO MIKLÓS ADY-OLTÁ

Mielőtt valaha is jártam volna a Kerepesi temetőben, álmomban egyszer ott álltam Ady Endre sírja előtt. Latinovits Zoltánnal álltam ott, aki akár a valóságban is ott lehetett volna, mert akkor még ő is élt. De már nem sokáig. Latinovits fehér vászonöltönyt viselt. Ady Endre sírját tenyérnyi sárga fémlemezek borították, szabályos mértani rendben. Amolyan apró ajtók... Rézből? Aranyból? Nem tudom.

Jelentést nem nagyon kerestem, nem is találtam ebben az álomképben, s érthető összefüggéseket azóta sem tárt fel sem az ész, sem az okkultizmus. Pedig ma is elevenen látom ez álom minden részletét s hallom is, ahogy a sír fémpikkelyeit a lombok közt beszűrődő napsugarak fényében, finom zörgéssel borzolgatja az őszi fuvallat.

Röviddel ezután a véletlen úgy hozta, hogy amikor ténylegesen is eljutottam Ady sírjához, akkor is ugyanúgy délután volt, mint abban az álomban. És ugyanúgy ősz és napsugarak ugyanabban a szögben... Szívszorító volt a csalódásom. Nemcsak azért mert Latinovitsot már nem vártam, nem is várhattam oda, mert akkor már neki is saját sírja volt a balatonszemesi temetőben, — hanem azért is, mert Ady Endre sírja egészen más a valóságban, mint amilyen abban a különös álomban volt. Pedig hát képekről ismertem már az igazi Ady-síremléket is, melyről egy szobrász, Melocco Miklós azt mondta, hogy a magyar szellemóriás síremléke a Kerepesi temetőben csak olyan, mint bármelyik tisztes emlékű, névtelen tisztviselőé: egy a sok közül.

Melocco Miklósnak ebben igazat kellett adnom s mert tudtam, hogy ő maga is készített egy szobortervet Ady Endre síremlékéhez, elmentem hát megnézni azt is. Látni, hogy milyen lehetne Ady méltó sírköve...

Hát igen!

Melocco Miklósnak nemcsak a jelenlegi Ady-síremlék jószándékú megszólásában van igaza, de mindenekelőtt abban, hogy gipszbe öntve megmutatja, milyennek képzeli ő a szent helyet jelölő követ.

Melocco látomását leírni nehéz. Pedig tiszta és egyértelmű ez a látomás. Fényképezni is nehéz, mert ez az Ady-oltárnak elkeresztelt monumentális szobor-ábránd, ez a rendhagyó katedrális egyelőre olyan szűkös tárban kapott helyet, hogy annak minden légköbméterét kitölti. A Petőfi Irodalmi Múzeum, az egykori Károlyi-palota egyik tükrös előszobájában álló mű a maga ideiglenességében, olcsó gipsz-mivoltában is rendkívüli erővel képes igazolni alkotójának nemcsak gondolatait, nemcsak művészi képességeit, eredetiségét, de azt is, hogy Ady Endre síremlékének lappangó kérdésében eddig ő mondta ki a legtöbbet.

Az egy szál lepedő alatt felravatalozott mezítelen férfitest — Ady Endre teste. Fejénél egyszerű fakereszt, pontosan olyan, mint a magyar parasztok millióié volt az évszázadok során. A kereszt mellett a Willendorfi Vénusz áll. Ady teteme fölött, kitárt karokkal térdepel Latinovits Zoltán életnagyságú, mezítelen testszobra. Ő az, aki az oltáron a misét celebrálja, de nem ám a hamis pátosz, az útszéli ájtatosság hangján, s nem díszes csipkékben, nem arannyal hímzett selymekben, hanem mezítelenül, az ember eredendő, csakis áldozatok árán megtartható mivoltában. Az az előadó, akinek szentségtörő szelleme oly gyakran jár el

glemezről, aki megszállott spiritiszta-
gazi Ady igazi szellemét. Aki ellent-
ta ki, hogy Ady volt a legnagyobb. Aki
ható Adyt megteremtette.
ellékalakjait élő figurákról mintázta
rő volt, tiszteletreméltóan vakmerő. Az
násik egy kortárs parasztember, a har-
... egy barát... egy magyar, aki már
letett, s Ady halhatatlanságának kez-
ában, valahol a Kárpát-medencében.
egy azt sejtetem, hogy ezt az Ady-oltárt kicsit magam is megálmodtam. Még hízelgőbb, hogy Melocco Miklós is megálmodta, s megnyugtató, hogy ő meg is formázta. Ady Endre síremlékének ügyében viszont mindnyájunk lelkiismerete csak akkor lehet igazán nyugodt, ha a Kerepesi temetőben, a maga méltó helyén áll majd egyszer ez az oltár. És nem gipszben, de valódi márványban. Fehér márványban, ahogy Melocco elképzeli.

Jómagam pedig ébren is, alva is — csakis Melocco szobrát tudom odaálmodni Ady elporladt teste, elporlaszthatatlan szelleme fölé.

Keszeli Ferenc

MELOCCO MIKLÓS

Győri Müsor, 1981. április

SZOBORNÉZŐBEN

MELOCCO MIKLÓS: RADNÓTI; 1980.

Városunk szobrai vajúdva születnek. *Melocco Miklós* fájdalmas-szomorú *Radnóti*jára is sokáig kellett várnunk. Jó pár éve az emlékbizottság kezdeményezte méltó emlék állítását a végóráival örökre e tájhoz kötődő költőnek. Kezdetben Ortutay Tamás megbízására gondoltak. Varga Imre: *Erőltetett menet*-ének felállítását már jobb szívvel fogadtuk volna. Telt az idő s végül Melocco Miklós kapott megbízást. A szobor sorsa továbbra sem volt felhőtlen, de tavaly novemberben végre felavathattuk a hetvenes évek legjobb alkotásai közé tartozó, megrázó erejű emlékművet.

Radnóti alakja elevenen él a köztudatban, s ebben nem kis része van Varga Imre megfáradt munkaszolgálatost formázó, nagyon emberi ábrázolásának. Meloccónak szembe kellett nézni e valósággal. Vállalkozása sikeres volt: az ő *Radnóti*ja az „országok útjait" végigkínlódó, „egy bölcsebb, szép halál" csalóka reményéről is lemondó embert állítja elénk, az „utolsó stáció" előtti órában.

Roppant találó a hely megválasztása. A környezet kiképzése, a szobor elhelyezése a jelkép hatását erősíti — Kerényi Józsefet dicséri. A régi bécsi út e pontjáról látni a Rábcatöltést, ahol a költő sorsa beteljesedett. A végzetes cél felé vonszolódó ember utolszor megáll a lét — nem lét határán. Hátat fordít a még gyötrelmeket tartogató útnak, s a majdani vesztőhelynek. Erőtlen térdeit összezárja, inteni már nincs ereje, magába roskad. Metsző északi szél lobogtatja a sovány testre tapadó takarót: „... *csapdos az ősz nedves lobogója sötéten*". A „*Tarkólövés. — így végzed hát te is,* —" nyomasztó, felismert végzetszerűségének súlya alatt megtörve, főhajtva búcsúzik a világtól, ahol — mint írja: — „*Szabad szerettem volna lenni mindig s örök kisértek az úton.*" Mozdulata a kiszolgáltatott, védelmet kereső fogoly tétova cselekedetét fejezi ki. S a beletörődését, „*mert ami volt, annak más távlatot ád a halál már*".

Hosszú, kockával kövezett út végén, süllyesztett talapzaton áll a szobor. Szürkészöld gránitból faragta alkotója. Az erőlebukó fej tar, csupán a homloknál tapintható ki a hajvonal. Az arc portrészerű, a szemhéjak csaknem zártak. A felső törzs enyhén követit a fej tömegét, de a lengő drapéria iránya felé is kibillen tengelyéből. A pokrócköpeny a szobor hangsúlyos része. Tömege, hullámzása plasztikai értékek-élmények forrása. Különösen az alig sejthető, összekulcsolt karok fölötti ráncsor mozdítja meg a „figurát". A zárt helyzetű test ettől roppant életszerűvé válik. Egész lényéből a hittel teli áhítat sugárzik.

Melocco művészetét egyszerre jellemzi a hagyományok ápolása és tagadása. *Radnóti*ja például tartását, beállását a búsuló temetői szobroktól kölcsönözte. A „közhelyből" azonban a súlyos téma, a fennkölt tartalom, a tehetség és a nagy mesterségbeli tudás találkozása nyomán remekmű született. Emlékeztető jelképe egy szörnyű világnak, amelyben „a förtelmes halál" a költőket sem kímélte. De figyelmeztető is városunk nyugati kapujában: „Ember vigyázz..."

SALAMON NÁNDOR

18—19
Fekete-fehér színesben
Színes, szinkronizált francia filmszatíra
19-én 4 órakor!
Afrikai kézművesek

19.
Pantaleon és a hölgyvendégek
Uraim, csak katonásan!
Színes dominikai filmvígjáték
18 éven felülieknek!
40%-kal felemelt helyár!
6 órakor!

20—21
Isten hozta Mr...
Színes amerikai film
Shirley MacLaine

23—24
S. O. S. Concorde
Színes olasz kalandfilm
40%-kal felemelt helyár!
Bohókás találmányok

25—26
Diktátor az Antillákról I—II. rész
Színes mexikói—kubai—francia film
Dupla helyár!
Köztér

27—28
Köszönöm, megvagyunk!
Színes magyar film
14 éven aluliaknak nem ajánlott!

30—1
Férfiak póráz nélkül
Színes, szinkronizált olasz filmvígjáték
16 éven felülieknek!
20%-kal felemelt helyár!
1-én csak 6 órakor!

1.
Halhatatlan légiós
Magyar film
4 órakor!

2—3
Start két keréken
Színes amerikai film
A csillagok is meghalnak

4—5
A kis postáslány
Szinkronizált szovjet film
Európa legnagyobb madara

MATINÉ:

5. Kati és a vadmacska, magyar film
12. A két aranyásó, NDK film
19. A briliánskirálynő bukása, szovjet film
26. A fekete varázsló ajándéka, szovjet film
3. Fiúk a térről, magyar film

Az előadások kezdete: hétköznap 6 órakor, vasárnap 4 és 6 órakor, vasárnap de. 10 órakor Matiné!

A Moziüzemi Vállalat a műsorváltoztatás jogát fenntartja!

A műsorfüzet anyagát szolgáltató intézmények neve és címe:

Kisfaludy Színház, Czuczor G. u.

Rába Városi Művelődési Központ Széchenyi tér 7.

Xántus János Múzeum, Széchenyi tér 5.

Moziüzemi Vállalat, Aradi vért. útja 16.

Mező Imre Úttörőház, Aradi vért. útja 2.

Győri Filharmonikus Zenekar Bajcsy-Zs. u. 36.

Képcsarnok Vállalat, Bajcsy-Zs. u. 35.

Családi Szertartásokat Rendező Iroda Városi Tanács épülete

Városi Művelődési Központ, Árpád út. 44.

Megyei Művelődési Központ Czuczor G. u. 17.

TIT megyei és városi Szervezete Tanácsköztársaság u. 5.

Sportcsarnok, Kiskút-liget

Vasutasok Szakszervezete Művelődési Ház

Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár Lenin u.

Városi Könyvtár, Buda u. 8.

Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat Lenin u. 6.

Állami Építőipari Vállalat, Mészáros L. u.

A Győr Megyei Városi Tanács V. B. művelődésügyi osztályának műsorfüzete

Szerkesztő: Pátkai Tivadar

Kiadja: A Győr-Sopron megyei Lapkiadó Vállalat

Felelős Kiadó: Szabó Kálmán, a vállalat igazgatója

Kiadóhivatal:
Győr, Tanácsköztársaság út 51.

Készült: a Széchenyi Nyomdában
81.5896

A szerkesztőség címe:
Győr, Árpád út 44.

A „Győri Műsor" megjelenik havonta

AZ ADATSZOLGÁLTATÓ INTÉZMÉNYEK A MŰSORVÁLTOZTATÁS JOGÁT FENNTARTJÁK!

Ára: 4,20 Ft

PANTA RHEI

MELOCCO MIKLÓS

vigilia

Mozgalmak az egyházban

PAUL JOSEF CORDES, MASSIMO CAMISASCA, BÉKÉS GELLÉRT és **LUKÁCS LÁSZLÓ** írásai

ZLINSZKY JÁNOS a készülő vallásügyi törvényről

TRINGER—ZAPOTOCZKY: A modern lélekgyógyászat és a keresztény hagyomány

KOVÁCS PÉTER: Melocco Miklós Ady-oltára

KAMARÁS ISTVÁN: Nővéreink

TOLNAI OTTÓ, PETZ GYÖRGY és **EDVARD KOCBEK** versei

1989

7

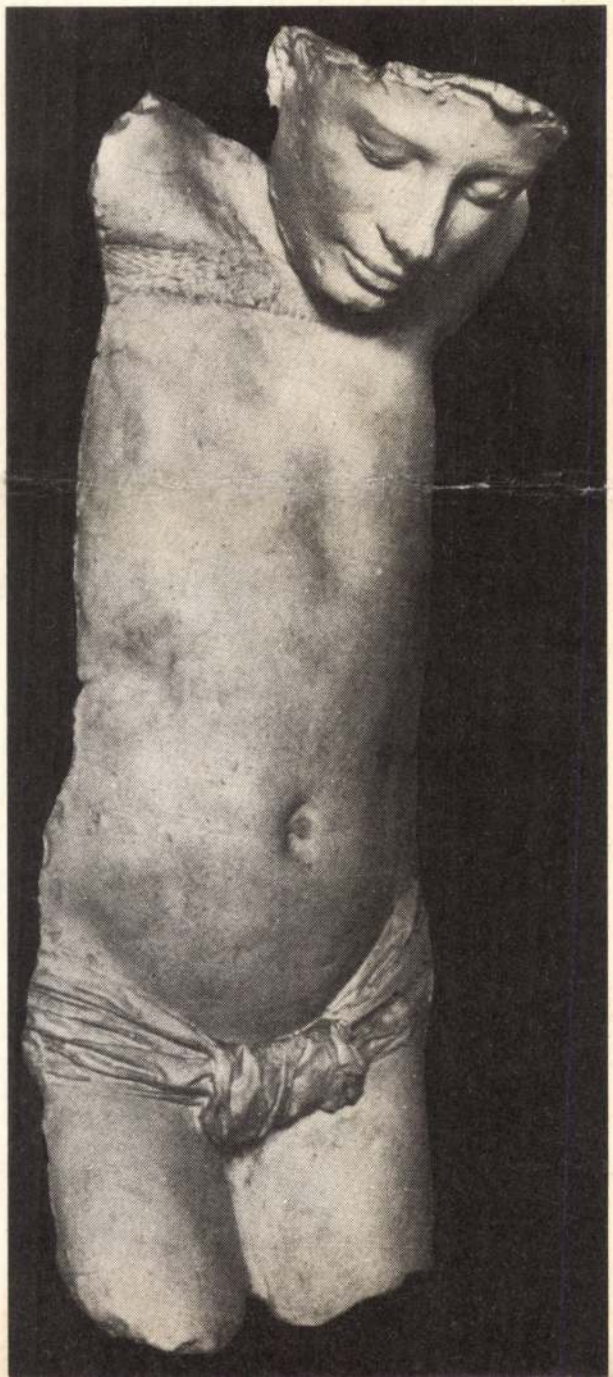

vigilia 54. ÉVFOLYAM, JÚLIUS

Mozgalmak az egyházban

PAUL JOSEF CORDES: A megújulási mozgalmak és a pasztoráció 481
MASSIMO CAMISASCA: Az egyház: mozgalom — mozgalmak az egyházban 489
BÉKÉS GELLÉRT: Az egyház a helyi közösségekben 494
LUKÁCS LÁSZLÓ: Megújulási mozgalmak Magyarországon 499

EDVARD KOCBEK: Mezei feszület (vers; Csordás Gábor fordítása) 508
ZLINSZKY JÁNOS: A készülő vallásügyi törvény elé 509
A bécsi találkozó záródokumentumából 515
TRINGER LÁSZLÓ és HANS-GEORG ZAPOTOCZKY: A modern lélekgyógyászat és a keresztény hagyomány 516
KOVÁCS PÉTER: Melocco Mikós Ady-oltára 522
KOSZTOLÁNCZY TIBOR: Az etalonok (elbeszélés) 526
KAMARÁS ISTVÁN: Nővéreink 529
TOLNAI OTTÓ: Az ő arcát alátétnek (vers) 533
PETZ GYÖRGY: Fény — nem-fény; ... itthon ... vaagy... (versek) 534

A VIGILIA BESZÉLGETÉSE
Kovács Józseffel (Hetényi Varga Károly) 535

MAI MEDITÁCIÓK
Borbély Szilárd: A történet 544

ÉLŐ VILÁGEGYHÁZ
Romokból éledő katolicizmus — Kínában (T. M.) 548

NAPLÓ
Filozófia A modern tudományok emberképe (Gáspár Csaba László) 551
Irodalom Domahidy Miklós: Könyörtelen évek (Ferdinandy György) 553
Kamarás István: Lelkierőmű Nagymaroson (Mohay Tamás) 554
Film Zeffirelli: Otello (Fáy Miklós) 555
Kiállítás Prokop Péter kiállítására (Baranyi Ferenc) 556
Színház Ionesco: Haldoklik a király (Erdődy Edit) 557
Kulturális krónika (Rónay László) 558

A címlapon Melocco Miklós A Feszület, a hátlapon az Ady-oltár című alkotása.

Főszerkesztő: LUKÁCS LÁSZLÓ

Laptulajdonos: ACTIO CATHOLICA Felelős kiadó: MAGYAR FERENC

Szedte: Szent István Társulat, felelős vezető dr. Ákos Géza igazgató
Készíti: Pannon Nyomda Veszprém, felelős vezető: Danóczy Balázs igazgató
Táskaszám: 89/90 894 Index szám: 25 921 HU ISSN 0042—6024

Szerkesztőség és kiadóhivatali ügyintézés: Budapest V. Kossuth Lajos u. 1. Telefon: **177—246. 173—933,** Postacím: 1364 Bp. Pf. 111. Előfizetés, egyházi terjesztés és templomi árusítás: Vigilia Kiadóhivatala. Utcán át árusítja a Magyar Posta. A Vigilia csekkszámla száma: OTP 37—343—VII. — Külföldön terjeszti a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat, H—1300 Bpest, Pf. 149. Ára 25,— USA dollár, vagy ennek megfelelő más pénznem. Átutalható a Magyar Nemzeti Bankhoz (H—1850 Budapest) a Kultúra 024—7. sz. csekkszámlájára, feltüntetve, hogy az előfizetés a Vigiliára vonatkozik. Előfizetési díj 1 évre 480,— Ft, 1/2 évre 240,— Ft, 1/4 évre 120,— Ft, egyes szám ára 40,— Ft. Megjelenik: havonta. SZERKESZTŐSÉGI FOGADÓÓRA: KEDD ÉS CSÜTÖRTÖK 12—2-IG. KÉZIRATOT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.

egyike. Lélektani szempontból az engedelmesség azt jelenti, hogy egy adott helyzetben nem saját döntési alternatíváim közül választok, hanem külső erőnek rendelem alá magam. Ma különösen furcsán hangzik, ha azt állítjuk, hogy az engedelmesség az egyén választási lehetőségeinek kibővülését eredményezheti, hiszen a belső determinációit külső segítséggel feloldhatja. Bizonyos határok között tehát az egyéni szabadság növekedését is eredményezheti, annál is inkább, mert olyantól fogadunk el irányítást, döntést, akinek értékrendjét, tudását, tapasztalatát a magunké elé helyezzük. Az apát személye ezt a szerepet tölti be.

Irodalom 1. *Tringer, L.:* A lélekgyógyászat kognitív fordulata. Vigilia, 1987/9, 663. — 2. *Bandura, A.:* Model of causality in social learning theory. In: Mahoney, M. J., Freeman, A. (eds.): Cognition and Psychotherapy. (81—100. o.) New York. 1985. — 3. *Wolpe, J.:* The practice of behavior therapy. New York. 1969. — 4. *Tringer, L.:* Rogers és a modern lélekgyógyászat. Vigilia. 1985/6. 461. o. — 5. Szent Benedek Regulája. In: Szennay András (szerk.): Népek nagy nevelője. Bp. 1981. Ford: Söveges Dávid. — 6. Reg. 2, 30—32. — 7. *Johannes Cassianus:* De institutis coenobiorum. Bp. 1980. (Ford.: Simon Árkád.) — 8. Lásd pl. De Inst. X. könyv. 15, 16. — 9. Reg. 19, 6—7. — 10. De Inst. IV. 36. — 11. Reg. 7, 67. — 12. *Frank, J. D.:* Psychotherapy: The restoration of morals. Amer. J. Psychiat. 131, 271—274. 1974. — 13. Ld. Cassianus: De Inst. Iv. könyv 39. — 14. Már Szt. Vazul is előírta regulájában, hogy az egyik testvér érezze magát felelősnek a másikért. — 15. L. *Nigg, W.:* A szerzetesek titkai. Bp. 1984. Ford.: Beöthy György. — 16. *Tringer, L.:* A pozitív önverbalizáció fejlesztése. Ideggy. Szle. 1987. 168. o. — 17. II. Guigo: A kolostor lépcsői. In: Szennay A. id. m. (ford.: Szabó Flóris).

KOSZTOLÁNCZY TIBOR

Az etalonok

Most álmodni fogunk: futball két zsámolyra.
Önmagunkkal legfeljebb távoli azonosságot érzünk, külsőleg meg az ellenfél csapat játékosaira hasonlítunk. Másképpen mozdul a karunk, a vállunk, a derekunk: megfontoltabban, de lendülettel; elhagytuk a félbeszakadt mozdulatokat. Harisnya nélküli durva vászoncipő a lábon, az alja vékony kaucsuk — szokatlan viselet, az összes egyenetlenséget, az apró kavicsokat is megérezzük. A tornanadrág viszont túlságosan bő, a trikó lazán betűrve. Gyűrött. Szombat délután van, esetleg koraeste.

Ismerősnek tűnnek, de sokáig nem tudom, hogy kikkel játszunk; azt akarom felidézni, amikor először láttam meg őket — a sokadik próbálkozásra végre rájövök: a képről ismert mintatornászok ők, a gyűlölettel félt *etalonok*.

A tornaterem folyosóját ugyanis végig a falon tablók díszítik, külön-külön mint egy képregény: *„SZEKRÉNYUGRÁS", „SÚLYLÖKÉS", „MAGASUGRÁS"*, egyebek; matt papíron barna tónusú fényképek, s az etalonok a helyes lábtartást, kézmozgást mutatják be. A tablók sarka töredezett, foszladozik, de más rongálásnak nincs rajtuk nyoma, bár a felsőévesek minden évben szétkürtölik, hogy búcsúzóul felgyújtják őket ott, a falon. A tornaöltözők szabadulására várva máskor mit is tehetnénk, mint hogy őket, az etalonokat bámuljuk önszántunkból; avagy az udvaron felelőtlenül rohangálók büntetésből, de mindenki nézi őket legalább egyszer — belerévülve, elszédülve attól, hogy vannak, akik...

Ha egy osztály éppen arra jár a tanmenetben, amerre a tablók segédeszközök lehetnek, a bemelegítő futás alatt a tornatanár (kiről ideje lenne már eldöntenünk, hogy női-e vagy férfi erő) odainti magához két bizalmasát, az osztálynak általában két legmagasabb és -serdültebb ifját, hogy hozzák be *azt* a tablót, de előtte töröljék le egy ronggyal, amit a szertárban a szekrény mögött találnak meg. Közben a többiek róják a köröket és rosszat sejtenek.

Az ifjak a képet beveszik és felakasztják a légfűtés drótházójára. A futásnak immáron vége, a légbefúvás megszakad, merthogy a tabló, ha méltóságosan is, de himbálózna a mögötte áramló levegőtől. A vészterhes csöndben az osztály mint egy hatalmasra tátott, de kapásra alkalmatlan száj figyel, miközben a tanár oktat, bemutat, miként a nagykönyvben meg van írva. *Azt a hétmeganyolcát!* (Én azt hittem, hogy egy nagykönyv tényleg létezik, bordó fedelű, de felirat vagy cím nélkül; széles selyem könyvjelzőkkel, hogy ne kelljen keresgélni az egyes osztályokat, de még a tanulókat sem... Ott van mindenkinek az összes titkos gondolata, napi bontásban. Ebbe a nagykönyvbe a tornatanárok — kezet mosva — beleolvasnak; kedvelik a stílusát, feleúton egy regény és egy törvénytár szövegezése között. Ha olvas valamelyikük, a többiek elszótlanodnak, esetleg az olvasó válla fölött — féloldalasan, hogy a tízóraimorzsák még véletlenül se hullhassanak a lapok közé — odahajolnak. A nagykönyv mindig elöl van, nemhogy nem tűnik el, de illetéktelen még beleolvasni sem mer, mert ha meg nem is halna, de örök életére megnémulna, vagy ha azt nem, kitörné a kezét-lábát.)

A baj aztán a bemutatás után jön. Addig nincs a dologban hiba, amíg *a két legmagasabb ifjak* lábaszárát csapkodja a tanár *(spicc! spicc!)*, ők elég jók, bár hol vannak az etalonoktól... Kényszeredetten vigyorgunk, de leginkább kiáltani szeretnénk, hogy *mi nem akarunk röhögni másokon,* tökéletesen tisztában vagyunk vele, hogy milyenek leszünk. Na nem, kiáltani, azt nem lehet; ránk kerül a sor, a tanárok személyes sértés-

1989
ANNÉE LIV.

vigilia

JUILLET
JULI—JULY

Revue mensuelle — Monatsschrift — Rédacteur en chef — Chefredacteur: LÁSZLÓ LUKÁCS
1053 Budapest, Kossuth Lajos u. 1. — Abonnements pour un an — Abonnement für das Jahr 25 US dollar

RÉSUMÉ

L'essentiel de ce numéro est composé par la présentation des discours de la conférence tenue à Budapest au début de cette année par les mouvements de renouveau spirituel: Mgr. J. Cordes sur la relation des mouvements et de la pastorale; Massimo Camisasca sur l'Eglise comme mouvement; Gellért Békés sur la réalisation de l'Eglise dans les communautés locales et László Lukács sur les mouvements en Hongrie. János Zlinszky analyse la nouvelle loi sur l'Eglise de Hongrie en cours de préparation. László Tringer et Hans-Georg Zapotoczky écrivent dans leur étude commune sur la relation de la psychiatrie moderne et de la tradition chrétienne. Péter Kovács présente l'autel Ady de Miklós Melocco. István Kamarás médite dans son essai sur le sort des membres des congrégations religieuses féminines dispersés — à propos d'un film documentaire préparé sur elles. Vous avez l'entretien de Vigilia avec le père József Kovács, et dans les rubriques littéraires la nouvelle de Tibor Kosztolánczy, les poèmes de Otto Tolnai, György Petz et Edvard Kocbek.

INHALT

Die ausschlaggebende Materie unserer Nummer bilden die Vorträge, die im Rahmen der am Anfang des Jahres in Budapest gehaltene Tagung der Geistlichen-Bewegungen gehalten wurden. Bischof Cordes untersucht das Verhältnis der Geistlichen-Bewegung zur Pastoralarbeit. Massimo Camisasca, der die Kirche selbst als Bewegung betrachtet, bewertet die neuen Bewegungen aus dieser Sicht. Gellért Békés analysiert die Fragen der in den lokalen Gemeinschaften sich verwirklichenden Kirche. László Lukács berichtet über die Erneuerungs-Bewegungen in Ungarn. János Zlinszky bespricht in seinem Essay das neue, unter Vorbereitung stehende Gesetz über Kirche und Religionen. In einer gemeinsamen Studie untersuchen László Tringer und H. G. Zapotoczky das Verhältnis zwischen der modernen Psychiatrie und der christlichen Tradition. Der Kunsthistoriker Péter Kovács schreibt über den Ady-Altar von Miklós Melocco. István Kamarás meditiert über das Schicksal der Mitglieder der aufgelösten Frauenorden anhand eines über sie gedrehten Films. Das Vigilia-Gespräch wurde mit dem Pater József Kovács geführt. Im Literaturteil, neben einer Erzählung von Tibor Kosztolánczy, Gedichte von Ottó Tolnai, György Petz und Edvard Kocbek.

CONTENTS

Lectures given at the meeting of the renewal movements, held in Budapest at the beginning of this year, constitute the main part of this number. Bishop P. J. Cordes examines the relations between the renewal movements and pastoral activities. Massimo Camisasca, taking the Church itself as a movement, discusses the new movements. Gellért Békés analyses the question of the presence of the Church in local communities. László Lukács describes the Hungarian renewal movements. János Zlinszky, in his essay, writes about the Law on the Churches now being codified. In a common study, László Tringer and Hans-Georg Zapotoczky examine the relations between modern mental therapeutics and Christian tradition. Péter Kovács, art historian writes about the Ady Altar of the sculptor Miklós Melocco. In an essay, István Kamarás meditates on the fate of the members of the suppressed sisterhoods — in connection with a documentary film recently made about them. The interview of Vigilia is with Father József Kovács. In our literary column, we publish a shortstory by Tibor Kosztolánczy and poems by Ottó Tolnai, György Petz and Edvard Kocbek.

vigilia

Ára: 40,— Ft

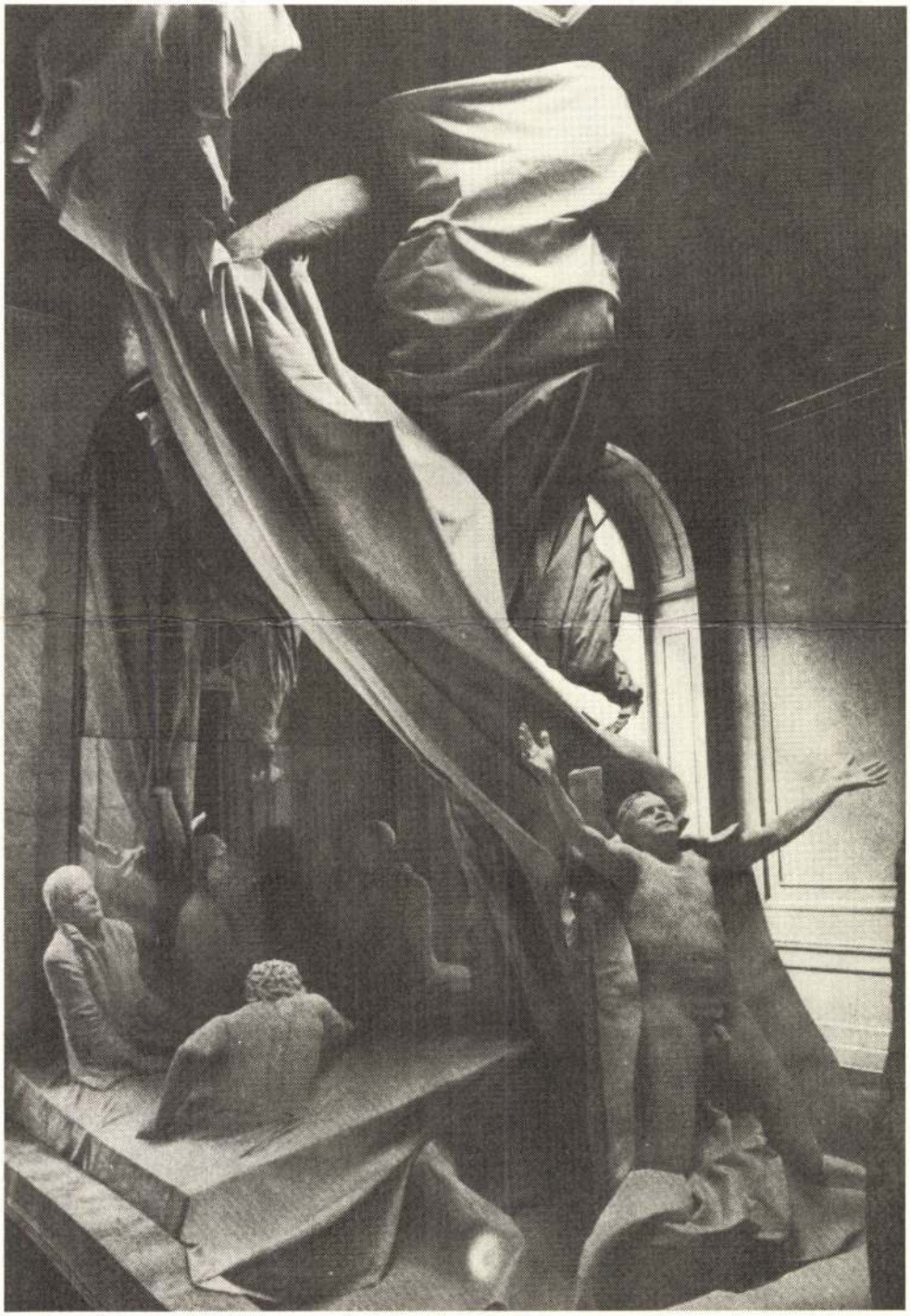

MELOCCO MIKLÓS
1990 1. 63

Új Müvészet

EMLÉKGIPSZEK

Melocco Miklós szobrai

Ha az ember eltöri a lábát és gipszet kap rá, saját lábának szobrát cipeli, de készülnek gipszből stukkók, mennyezetrózsák, szobormásolatok — és Melocco Miklós műtermében szobrok.

A gipsz ugyanis olcsó, könnyen megfizethető, *a mindennapok anyaga*. A gipsznek ez a mindennapisága lehetővé teszi, hogy szemléletünk számára egy-egy szobor ne távolodjon ünnepivé. Szentesítetté, elérhetetlenné, megközelíthetetlenné. Hanem mindennapjaink részévé váljon. Természetessé.

Ezek a szobrok ugyanis természetesek, a szónak többféle értelmében. A padon ülő Ady szinte megszólít bennünket: üljünk oda mellé a padra. De minél inkább érezzük ezt, annál inkább érezzük természetessége etikai nagyságát is.

Természetesek ezek a szobrok a szó szorosabb értelmében is. Melocco Miklós maga nevezi őket természetelvűeknek. Ami jelenthetné ugyan a természetes állapotok üres másolását is, csakhogy:

a természet sosem üres, legföljebb a másolója. A természetes állapotok pontos rögzítése mindig is tartalmas. Mert a *pontosság nem azonos a részlet részlet mellé másolásával.* Annak épp fordítottja: *a különböző részletek különböző jelentőségének megfelelő hangsúlyozását* jelenti. S mivel a vizuális művészetben a látvány bármilyen eleme alkalmas erre a hangsúlyozásra, s mert Melocco Miklós úgy látszik (s pontosan: úgy *látszik!*), tudatában van ennek az egyszerű, de fontos igazságnak, ezért szobrai hallatlanul ötletgazdagok.

Álljon itt néhány példa szobrainak a mindennapokba illeszkedéséről. Néhány éve az Egyetemi Színpad Holmi című műsorában Antal Imre beszélgetett a szobrásszal. De hogyan? Fölment a függöny, s a még halvány fényben két embert láttunk ülni egy asztal mellett. Erősödött a fény, s egyre föltűnőbb volt az egyik alak furcsa merevsége. Rövidesen rájöttünk, hogy Melocco Miklós önmaga gipsz szobrát tette ki a színpadra; a figurán átlagos hétköznapi ruha volt, szőke haja és bajsza volt — talán kócból —, röviden: pontosan a *megszólalásig* hasonlított a szobrászra. Megszólalni azonban csak Antal Imre szólalt meg, és fölolvasta Melocco előre megírt válaszait. Más: a régi nagyok közül nemcsak Adynak, de többek között Csokonainak is szentelt már szobrot. Egyáltalán nem az általa a díszlövéshez (ami hangos és üres) hasonlított hagyományos emlékműszobrászat módján. Kihantolt sírt formázott,

Az igazi Jacqueline Kennedy–Onasszisz...

...és filmbeli megszemélyesítője, Jacqueline Bisset

NEUE REVUE

A KÉT JACQUELINE

Jacqueline Bouvier, akit első házassága után Jacqueline Kennedynek, második házassága után Jacqueline Onasszisznak hívtak, filmfőszerepre kapott ajánlatot. A hollywoodi film nemrég elhunyt második férjéről, Onasszisz tankhajó-király milliomosról szól – ezt a szerepet Anthony Quinn vállalta – és a producer örült volna, ha Jackie a filmben hajlandó önmagát alakítani. A 45 éves, kétszeres özvegy azonban elutasította a kérést. Ilyenformán, hosszas keresés után, Jackie egyik druszájára, a 31 éves Jacqueline Bisset nevű színésznőre bízták az egykori Kennedyné, illetve Onasszisné szerepét. Jacqueline Bisset édesapja angol orvos, édesanyja francia ügyvédnő, Kanadában született és az USA-ban, Los Angelesben lakik.

GORILLABÉBI

THE TIMES

A londoni állatkert szenzációja: egy gorillának csecsemője született. A gorillabébi neve: Salome. Nagy ritkaság, hogy gorilla állatkertben, azaz rabságban szüljön. Salomenak máris rengeteg látogatója van.

Salomét ápolója eteti, mert az anyja általi táplálás nem vált be

NBI

ÚJJÁÉPÜL A DREZDAI OPERA

1945. február 13-án, a Drezda ellen intézett pusztító légitámadás napján, a város régi, híres operaháza is kiégett. Azóta újjáépült Drezda, de az operaház felépítésére csak most kerül sor. Az építkezés munkáját öt évre tervezik, 110–120 millió márka a költség-előirányzat. 1310 hely lesz az 1982 végén megnyíló új drezdai operaház nézőterén.

1. Drezda első operaháza (1838-tól 41-ig építették) 1869-ben leégett

2. A második operaház 1871-től 78-ig épült, 1945-ben lebombázták

3. Most kezdik építeni, 1982-ben akarják megnyitni az új drezdai operaházat, amelynek makettje látható e képen

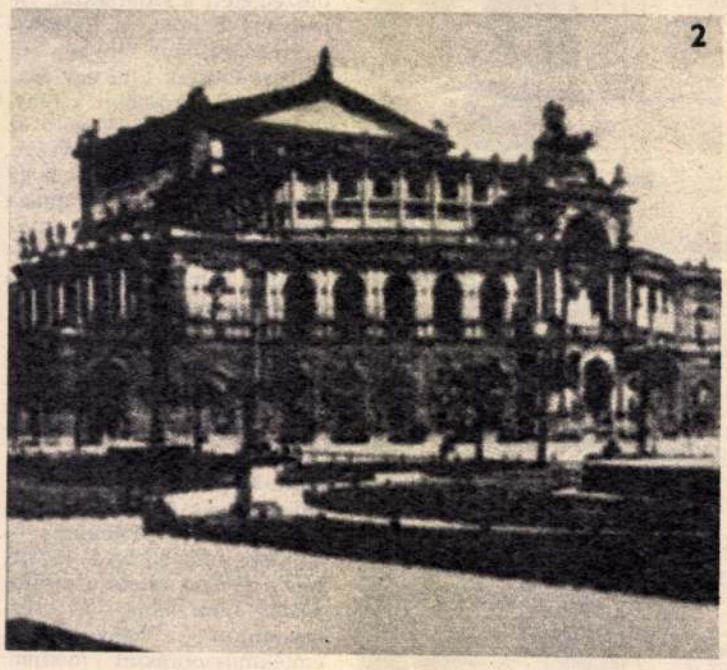

2

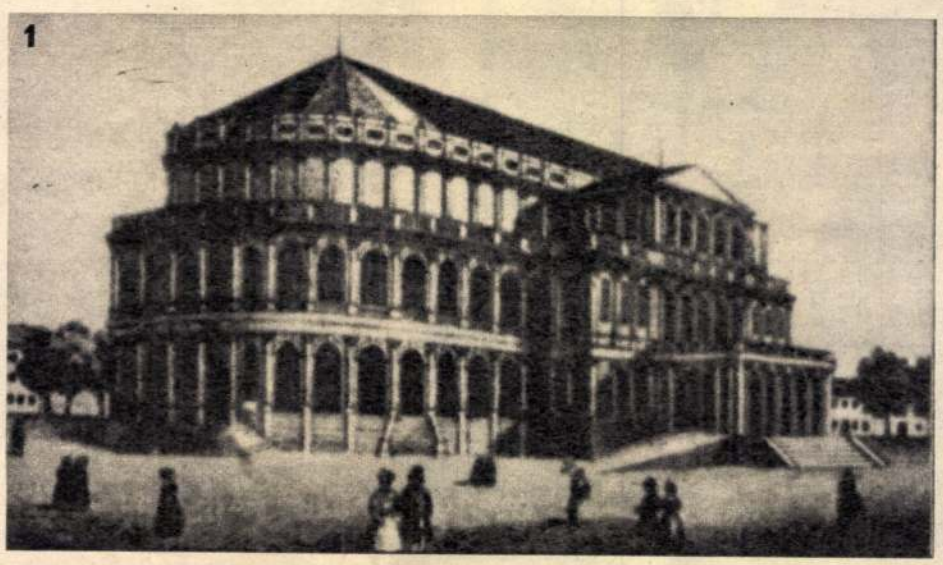

1

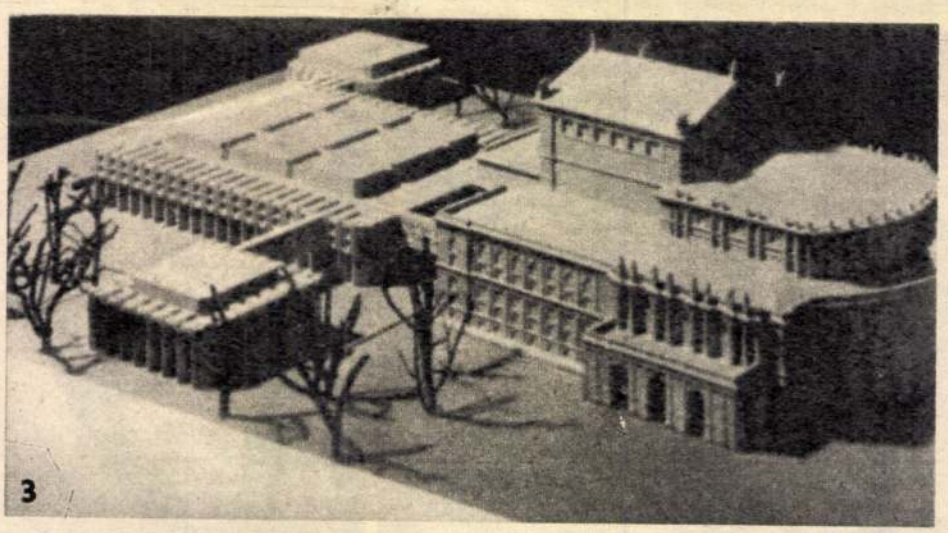

3

benne egy arc lenyomatával és egy ásó nyomával. Teljesen átlagos és mindennapi ez a szobor-sír, de a hófehér gipsz mégis ragyogva hirdeti Csokonai igazságát: „szent lesz tisztelt hamvamért". Ennek az ötletnek fölnagyított változata a Mohács-emlékmű terve. Ez az emlékmű sem az égbe nyúlik, hanem a kiásott tömegsír szobrászi megfogalmazásaként, teljesen a tájba illeszkedik.

Máskor viszont a leghétköznapibb jeleneteket képes művészetté emelni. Jó példa erre a Hétköznapi jelenet című kisplasztikája, ahol egy autóban ülő és egy, az autó mellett álló figura beszélget. Nem hiszem, hogy a Képzőművészeti Főiskolán sokat foglalkoznának az autó anatómiájával. Pedig napjainknak az autó legalább olyan mértékben része, mint a lovasszobrok korában a ló volt az.

Röviden megemlítendőnek tartom még a kecskeméti Kodály-emlékművet, amely nagyszerű példája rész és egész fönnebb fejtegetett kapcsolatának — a kórus minden egyes arca külön-külön is élő, de a közös cselekvés, az ének, egyetlen hatalmas egységbe fogja őket. A Fővárosi Művelődési Házban található Szónok című munkája, melyen Latinovits Zoltán arcát ismerhetjük fel — a mű még Latinovits életében készült —, s melyben a szobrász bizonyítja, hogy a fa megmunkálásához éppúgy ért, mint a kőéhez vagy a gipszéhez. Pécsett fölállítandó, most készülő új Ady-szobrának itt csak egy érdekes mozzanatát emelném ki. A szobor feje fehér kőből készül — de miként régen a kőszobrok másolata készült gipszből, Melocco most a gipsz jellegzetességeit akarja átvinni a kőszoborra. A világot néha a feje tetejére kell állítani, ha a lábán nem tud haladni már.

Mert a mindennapok és a művészet valósága közti, sokak által áthidalhatatlannak látott szakadék igenis áthidalható. Hogy ennek az áthidalásnak érdekében alkot, ebben látom Melocco Miklós művészetének jelentőségét.

FÁBRI PÉTER

HORVÁTH PÉTER (MTI) FELVÉTELEI

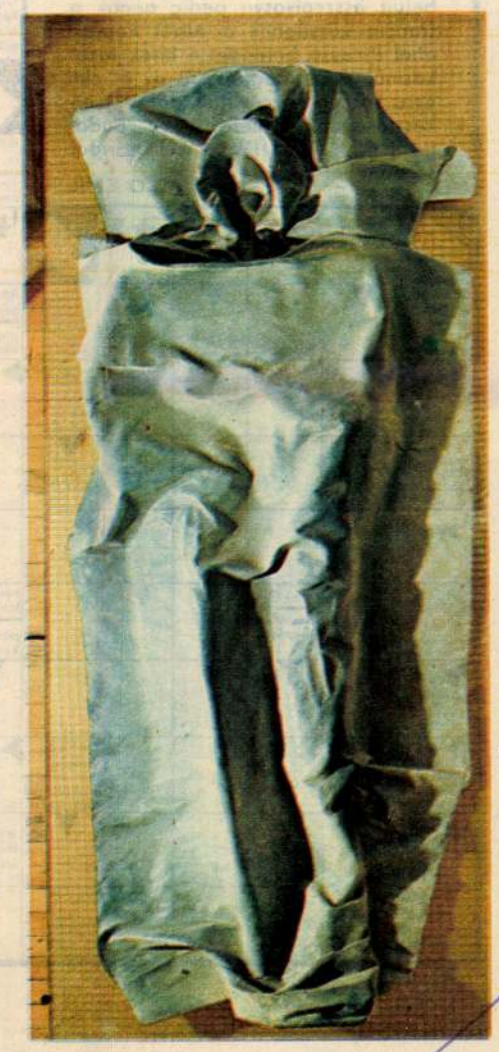

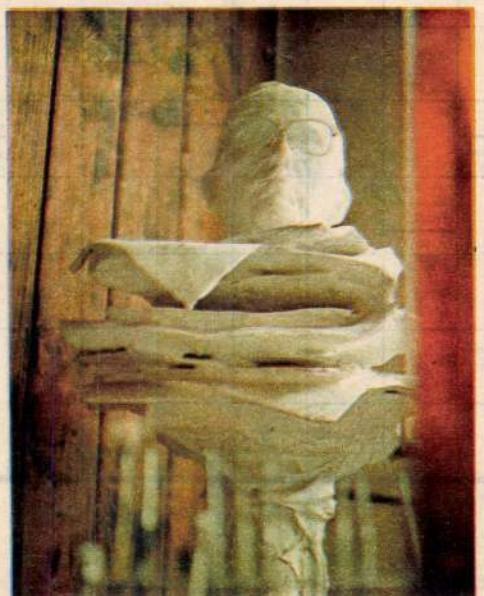

KERESD A KINCSET 9.

12 hétig múzeumaink gyűjteményeiből egy-egy műkincs fotóját közöljük. Olvasóink feladata, hogy választ adjanak a bekeretezett szelvény kérdéseire. A szelvényt levelezőlapra ragasztva az Új Tükör szerkesztőségébe (1982 Budapest 8. Pf. 6.) kell szeptember 11-ig beküldeni.

A megfejtéshez segítséget ad a Rádió és Televízió Újság azonos sorszámmal ellátott keresztrejtvénye, amelyből kiderül az első kérdésünk válasza.

Hetenként értékes **múzeumi tárgy** másolatokat, **havonta** a folyamatosan játszók között **50—20—10 kötetes könyvtárat** sorsolunk ki. A „Keresd a kincset" múzeumi rejtvényjátékunk fődíja

1 db színes TV

melyet októberben a legtöbb helyes választ adó, folyamatosan játszó olvasóink között sorsolunk ki.

9.

MELYIK MÚZEUMBAN VAN A KINCS?.....

MELYIK VÁROSBAN VAN A MÚZEUM?.....

A KINCS PONTOS MEGNEVEZÉSE? .....

Szeller olimpi X.

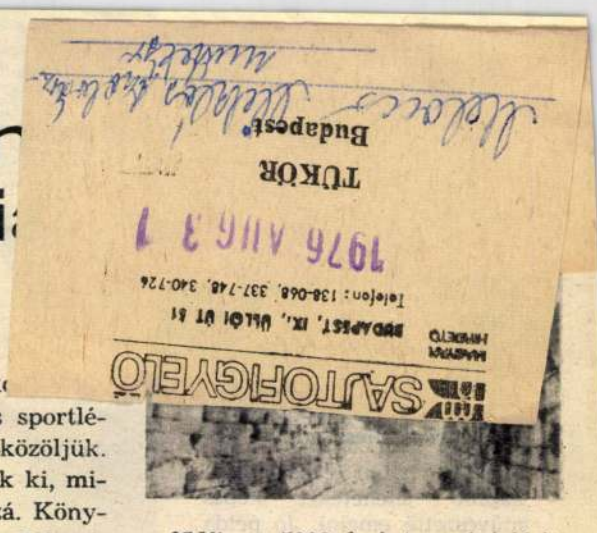

Hétről hétre egy-egy ók
újkori stadion vagy más sportlétesítmény képét, rajzát közöljük. Kedves Olvasóink találják ki, milyen képaláírás illik hozzá. Könnyítésképpen — jelezve a lehetőségeket —, minden alkalommal az olimpiai öt karikában egy-egy városnév olvasható.

Kérjük kedves Olvasóinkat, hogy az öt karikát vágják ki és ragasszák rá egy levelezőlapra és arra írják rá a képaláírást is. Címünk: Új Tükör szerkesztősége (1982 Budapest 8. Pf. 6.)

Aki tíz héten át helyes választ küld be, azé

a fődíj, az 5000 forintos vásárlási utalvány.

(Amennyiben több olvasónk ér el százszázalékos eredményt, sorsolás dönt.) Hetenként is lehet nyerni: a heti díj egy-egy zsebrádió. (Itt is, akárcsak a fődíj esetében, több helyes válasz esetén sorsolás dönt.)

A X. forduló beküldési határideje: szeptember 8., eredményhirdetés: szeptember 21.

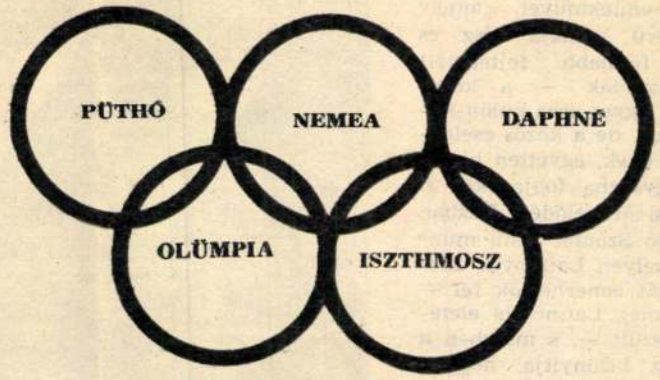

A FÖLD KÉK ÉS RÓZSASZÍN KORSZAKA

Századunk népszerű művésze PABLO PICASSO. Rejtvényünk öt fősorában a nagy művész öt alkotásának címét idézzük. A sorszámozott négyzetek betűit összeolvasva pedig annak a francia községnek a nevét kapjuk, ahol Picasso berendezte híres fazekasműhelyét. Megfejtésül az öt cím és a község neve küldendő be szerkesztőségünk címére: 1982 Budapest, Pf. 6. „REJTVÉNY". Határidő: szeptember 6.

VALLÓ EMIL

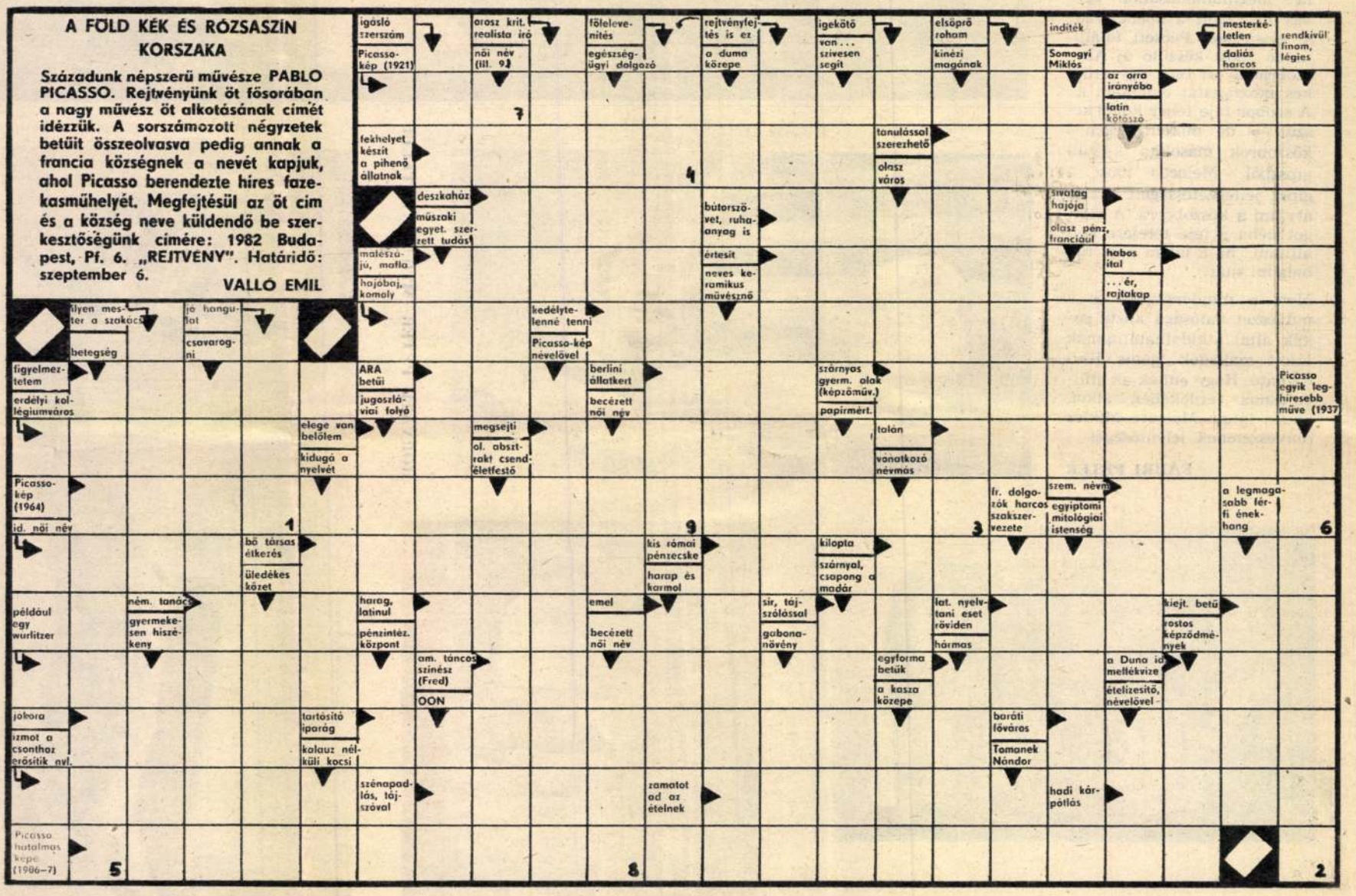

lára csak annyit ál-
vény büntetés terhe
volc osztály. Ha ezt
zenhat éves koráig
le többet. Csináljon
akar. Imrus persze
a traktoros, majd a
amokat már a szö-
yílt útja volt a tech-
ra már közbeszólt a
cs. Pedig ha ez meg-
ert talán mégiscsak

nikként a légierőnél,
nint mondjuk, a gya-
lt, Eszter leérettségi-
egyetemre nem vet-
aki most is főmér-

jétől. Imrus épp csak meghallotta ezt. Nem járt utána. Büszkébb és gőgösebb volt ő ennél. Kibírt a levelezésük megszűnte óta már három kemény esztendőt. Ha igaz a hír, ki kell bírnia, míg Eszter jelentkezik.

Ez már az ő kötelessége.

Mostanig nem érkezett semmi jel.

Csak azok mondogatták, akiknek a mérgezéses hozzátartozóit még vasárnap bevitték a megyei kórházba a mentők, hogy jó helyre kerültek szegények, a Dénes Eszterke keze alá.

Ma, kedd délelőtt — arra járt a szövetkezet pártszervezetének személykocsija —, beszaladt az unokája miatt Rózsika néni is, és hazatérvén, senkihez máshoz, Imrushoz szaladt a házvezetőnő legelőbb. A műhely sarkába hívatta, ott sutyorogta:

— Valóban Dénes Eszter ott a főnővér. Így, lánynevén van kiírva a táblán.

— És? — kérdezte lehunyván nagy szemét Imrus.

— Üdvözöl tégedet. És nagyon félt, azt mondta, hogy te is a betegek között leszel. De milyen volt akkor a szeme, Imruskám, a hajtincse alatt, ha láttad volna. Édes istenem.

— Ennyit üzent?

— Hát, hogy ő nagyon félt, mert te is szoktál fagylaltot enni. Amin, magunk között szólva, csak somolyogtam belül — nevetgélt a vénasszony.

— Jól van akkor, Rózsikám. A házamnál minden rendben?

— Rendben. Ebédelni két óra tájt jöhetsz. Az állatok a házánál biztosan rendben vannak, gondolta Imrus, hisz az a rengeteg aprójószág lényegében közös Rózsikával. Ő beszerez mindent, a takarító-házvezető Rózsika felnevelgeti a baromfiakat.

Jól van ez így.

És még a hatszáz forint külön. Az is jól van így.

Holmár Jani már az ötödik korsó után nyúlt, amikor az elnök rátette széles kezét Imre vállára, itt a kocsma hátsó asztalánál.

— Te csak pohárral? — kérdezte. — A barátodnak már gyöngyözik a homloka. Csak nincs valami bajod?

— Ugyan. Ennyit kívántam. Egyébként megtörtént a szemle?

— Meg.

— Milyenek a gépeink?

— Még a főmérnök is azt mondta villantgató szemüvege mögül: nem tudom, ezek a fiúk mit fognak csinálni a héten. Hisz vasárnapig legalább, nem lehet rámenni még az árpára sem.

— Majd csak elbabrálgatunk. Kényes jószág a kombájn, a simogatás soha meg nem árt neki. Miként egy jó asszonynak.

Nevettek.

— Iszol valamit? — kérdezte az elnöktől Imrus.

— Majd csak otthon, bort. Épp csak szétnézek, nehogy valamelyik tagunkat az árokban találjam. Neked egyébként a hét majdminden délutánja foglalt — mondta még az

— Gyerünk akkor.

— Tényleg rabolni akarsz? Hisz jól tudom, van a padlásról, le a hátsó szobába szolgáló grádics, Imre. Ennek a két öregnek se fia, se borja, mégis gyűjtögettek. Ne légy rabló, Imruskám, az istenre kérlek.

— Azt teszed, amit parancsolok, értetted? Poła be.

— Sírni szeretnék inkább, de én ellened nem szólok és nem teszek — nyöszörögte Holmár. — Ha börtönbe kerülök, ott is veled leszek.

A kert felől bújtak be a cukrászék háza végéhez, ahol a világosabb tűzfalon feketéllett a padlósfeljáró ajtaja a holdas éjszakában. Ott Holmár Jani rendesen és erősen bakot tartott. Ezzel persze még csak a könyöke érte el Imrusnak a bejárati ajtót. Két öklével nagyot zúzott a zárra. A régi zár, a régi deszka egyetlen ütéstől repedt és omlott. Hallgattak egy keveset. Messzebb kutyák ugráltak, de egyébként körös-körül csend volt. Majd a messzi kutyaugatásokba egy vonítás is keveredett.

Vajon kinek a halálát érzi ama vonító kutya? — gondolta magában Holmár Jani, miközben érezte, hogy immár nincsen teher rajta, Imrus megkapaszkodott a feljárati ajtó küszöb-lécében, és fölnézve látta, hogy be is ugrasztja magát a padlásra.

Erős fiú. Nagyon erős, és nagy az akarata, gondolta a falnak támaszkodva Jani. Pedig a lányok már vén legénynek kezdenek tartani bennünket. S miért is ne? Huszonhat évesek elmúltunk mindketten, és asszony nélkül vagyunk a világban. Nem jó ez így. Beszélni kellene Imrussal, adják már rá a fejüket a nősülésre. Imrusnak jó a szeme. Kiválaszt két lányt — van belőlük a községben épp elegendő —, egyszerre tarthatnák a lakodalmat. Mert ha Imrus választ magának egyet, annak a barátnője csakis az övé lehet. Lehetne!

Így álldogált ott Holmár Jani, amikor felülről hangot hallott:

— Tartsd ki egy kicsit a kezed, Janikám, ne huppanjak túl nagyot. Még el találna törni valamim.

Ó, tartotta ő a két karját, úgy eshetett bele Imre, akárcsak egy kupac friss homokba. Jót hemperegtek, felálltak, nevettek. Imrust azért mégiscsak Holmár Jani segítette fel.

— De hideg a kezed, hallod, mint egy hótté! Miket találtál?

— Majd megtudod. Csak kísérj haza, iszunk nálam egy kis jó pálinkát. Van — mondta Imrus. — Hisz tudod, hogy van.

— Tudom.

— Otthon aztán majd elmondok mindent. Mindent kipakolok, a barátomnak csak kipakolhatok mindent, nem?

— De.

És Holmár Jani valahogyan most, először, félni kezdett.

Otthon még kinyitotta a lakása ajtaját Imre, villlanyokat gyújtott, poharakat szedett elő, és a hűtőszekrényből elővette a kívülről párásodó kisüstisüveget.

Előbb Janinak töltött. Borospohárba.

Magának csak cseppentgetett, remegni látszott a keze.

— Én oda csak azért törtem be — mondta Patkó —, hogy megnézzem a tégelyeket, amikben a fagylalt volt. Az is le volt pecsételve már mind. De feltörtem a pecsételet.

Koccintottak.

Ittak.

Holmár Jani arca teljesen fehér volt.

— És ettél? Imrus! Ettél?

— A két kezemmel kapartam. Amit csak találtam. A tégelyek alatt rúdban állt a jég. Most már egészen vékonyak a rudak. Mint a ceruza. Olyanok. Iszol még?

— Nem, Imrus. Most én teneked nem engedelmeskedek. Most én szaladok az orvoshoz, azonnal.

— Az orvos is a kórházban fekszik, tél — mosolygott furcsán Patkó Imre. — Ott fekszik az orvosunk is, és még vagy ötvenné-

S LAJOS ELBESZÉLÉSE:

IMRUS

ezer hektáros szövet-
t megmozgatott. Né-
Eszter is őt épp ele-
délután, mégis szo-
a Holmár Jani oda-
oz, Imrus nem tud-
lt szívvel vigasztalni
kapta meg Eszter az
st. Csak azt mond-

yek hozzátok, meg-

ny szökött a szemé-
ettel, pihés kis felső
iszín nyelvének he-
t.

Imrus? — és meg-
mérnök szemüvege.
tehozzád? Hát csak
, nővér lesz belőle.
, hamarosan főnővér.
való hozzá.

, Dénes elvtárs —

nézett:
ok fajzatját?

övidre vágott, szőke
alásnyi tincs bele-
gy, kék szeme fölé.
most hátratúrta a

rasztot, apa?

ent, kinyitotta.
társ. És ne lássam
en, amíg csak élek.
illant:
em ezt a kis hülye-

enki.
lta csendesen Imré-

jó ideig, csak ak-
en és váratlanul a
ist először küldték,
ersze, téli tovább-

Melocco Miklós

MŰVÉSZE

VADAS JÓZSEF:

Képzőművészet

Zseniális hanyagságok

Néhány hónapja elbűvölő sorokat olvastam *Melocco Miklóstól.* Egy kis cikkben a gyermekrajzok logikájáról elmélkedett, a logikáról pedig a nagy művészek tudatossága jutott eszébe. Miként élőszóban — a televízió stúdiójában éppúgy, mint baráti társaságban —, írásban is lefegyverzően érvelt. Itt van Kondor Béla látszólag esetleges rajza, rajzocskája, amelyről azt hihetnénk, hogy szeszélyes firka, valójában azonban megszerkesztett mű — ez volt Melocco tétele; a bizonyíték pedig az a plasztika, amelyet a rajz alapján készített.

A *Kecskeméti Művelődési Központban* is csupa bizonyítékot látunk.

Igaz, a cél most egészen más. Melocco ezúttal nem megerősít, hanem cáfol. Nagy műveket és nagy művészeket idéz meg, a művészettörténet jelentős alkotásait és alakjait deheroizálja. Trónfosztást is mondhatnék, de beszéljen inkább maga a művész, aki a mindössze öt szoborból és sok-sok feliratból álló kiállításra ezekkel a szavakkal vezeti be a nézőt: „Óh, a Múlt csodálatos emlékei, óh én nyomorult, mai törpe. Így tanítottak."

Hogy törpeségre tanították-e Melocco Miklóst a Képzőművészeti Főiskolán, valamikor az ötvenes évek második felében, azt nem tudom, legfeljebb elhiszem. Az viszont tény, s nemcsak a kiállítás bizonyítja: Melocco Miklósnak nincsen kisebbségi érzése — másokkal szemben; gondolom, a múlttal szemben sincs. Nem utolsó sorban azért, mert törpeség ide, törpeség oda, a Képzőművészeti Főiskolán úgy megtanulta az anatómiát, a mintázást és a gipszöntést, hogy senkitől sincs félnivalója. Sőt, még ő ad leckét a klasszikusoknak: a *Milói Vénusz* alkotójának *Tizianónak* és *Brunelleschinek.* Amit ők *eszményien* ábrázoltak, azt Melocco *valóságosan* megjelenítette: élő emberekről készített gipszöntvényekkel. S a törpeség kényszerképzete egyszeriben szertefoszlott: „Addig néztem ezeket az óriásokat, akik a munkám elkezdésekor a lelkesítés után félelemmel töltöttek el, amíg bizonyos értelemben bátrabb nem lettem. Elkezdtem válogatni köztük, méregetni őket. Sokat meg is mértem, komoly és gondos munkával, és örömmel jelentem, hogy a fele sem óriás."

Megvallom: jómagam inkább az óriások felfedezésének örülnék. Bár, mint mondani szokás, a legszebb öröm a káröröm. A reprodukciók és a gipszöntvények segítségével azonban Melocco engem is meggyőz igazáról. Mindenki láthatja: a *Milói Vénusz* mellei nem hogy nehézkednének, hanem — bármilyen képzavarnak hangzik is — felfelé lógnak; a hasfal megformálása nem álló, hanem fekvő aktot feltételez: a drapéria alatt megbúvó lábnak lépcsőn kellene állnia. Tiziano *Urbinói Vénuszának* bal karja — az elrajzolás miatt — tulajdonképpen törött; jobb karja lehetetlen pózt vesz fel; a lábfejek megoldása hányaveti. Brunelleschi *Feszülete* is tele van lehetetlenségekkel: a gyönge tenyerek — kovácsolt vas szegeken — nem bírhatnak el egy testet; fejét egy halott nem hajthatja félre; karjainak szöge is túl nagy. E „korszakalkotó slendriánságoknak" nevezett hibákból Melocco nem habozik levonni a következtetést: a *Milói Vénusz* nem a csodák csodája, aminek Rodin mondta, csak nagyon szép; Tiziano, miként Michelangelo emlegette, nem óriási, csak nagyon szép képeket festett.

Tegyük hozzá: mások is „csaltak", ha a kifejezés logikája azt követelte tőlük. Az egyetemes művészet egyik leghibásabb szobra a *Diszkobolosz.* Amikor — nem túl régen — lassított filmfelvételekkel összehasonlították, kiderült: nem a diszkoszvetés egyik vagy másik fázisát ábrázolja, hanem az egyiket is, a másikat is: ebből a többszólamúságából ered a mozgás dinamikája. Meloccónak tehát tökéletesen igaza van a hanyagságokban. Talán még abban is, nem a *Milói Vénusz* a klasszikus művészet legnagyobb alkotása és nem Tiziano a reneszánsz legnagyobb alakja. Csak éppen az nem biztos, hogy slendriánságaik miatt.

Önmagukban a hibák korántsem erények. De vajon nem éppen a tudatos elrajzolások különböztetik-e meg az akadémikus és az eleven művészetet, nem éppen a zseniális slendriánságokban rejlenek-e a nagy művek és nagy művészek titkai? Ezt az önmagának ellentmondó kérdést is Melocco teszi fel, akkor, amikor Brunelleeschit felmagasztalja. *Feszületének* varázsát ugyanis az anatómiai és statikai lehetetlenségekkel magyarázza meg. A keresztre feszített Krisztus kánon-mozdulatához hat helyen kell — kellene — felerősíteni a testet. Hevedereket, köteleket nem látunk, a mozdulat azonban a kikötés — ebből következően: a hosszú kínhalál — érzését szuggerálja a nézőnek. Így jelenik meg a vallásos tematikában a forradalmár kivégzése: „Az igazi megfeszített pedig kínlódhatott így napokig is. Mert a forradalmár kivégzésében szadizmus is működik, hadd lássák sokan és féljenek."

Melocco két Ady-szobra is szerepel a tárlaton. Korábbi munkái, de ezek is gipszből készültek, részben öntvények — élő modell, illetve tárgy után. Ha a slendriánságokat kifogásoló Melocco szemével nézem őket, akkor úgy látom: remekművek. Hiszen gondosak és pontosak. Ha azonban a Brunelleschiben gyönyörködő Melocco oldalára állok, akkor habozok. A szobor-Adyról ugyanis az öntésnél is valóságosabb Ady jut eszembe, aki rezignáltan jegyezte meg: a múzsa és a mű nem feltétlenül hahonlít egymásra: „A Milói Vénusz modellje esetleg igen olcsó, elnyűtt nőcske lehetett." A tanulság? Bizonyos, hogy a művészetnek mindig a valóság a mércéje. De ez a valóság nem akadémikus ismeretekből áll elsősorban. Melocco Ady-portréi azért jelentős művei a mai magyar szobrászatnak, mert a költő figurájának hiteles megjelenítése csupán eszköz. Ady mai értelmezésével, saját korunk, köztudatunk megörökítésével a költő szelleme elevenedik meg bennük.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 6.
XIX. évf. 36. sz. 13. lap.

Lunacsarszkij sem balra, sem jobbra nem sandított. Egyformán felismerte a burzsoá újítás, a bur- vülien találó, széles látókörű, mesz- szevilágító ítélete arról győzött meg, hogy a titka csak annyi: felkészült be: „Beethoven közelebb van a jövőhöz, közelebbi szomszédja a szocializmus művészetének, mint a leg-

1021

1980.IV.14. 4,25 N.

Jó reggelt!

- Nemenj tovább barátom, kiálts rám s fölkelek. Egy sor az Erőltetett menetből, a pislákoló remény egy sora, amely szerint: Ó ha hinni tudnám, nemcsak szivemben hordom mindazt mit érdemes még, s van visszatérni otthon. Radnóti Miklós számára sem volt visszatérés. 1944 novemberében agyonlőtte egy SS katona. A Győr mellett abdai tömegsirba temették. Most emlkhely készül. Erről szól Tóth Pál tudósitása.

- Meloko Miklós szoborterve és Kerényi József környezetterve alapján készül el Győr határában az uj Radnóti emlékmű. Csaknem bizonyosan ott, ahol sortüz által véget ért a költő és munkaszolgálatos társai egy csoportjának drámai menetelése 1944-ben. Győr város felkérésére a Képző és Iparművészeti Lektorátus országos pályázatot hirdetett 1977-ben s ebből született meg az emlékhely terve. Az odavezető ut két oldalát jegenye és nyráfasor övezi majd. S a Radnóti Miklós által megtett utszakasz egy részét kockakő boritja. Öt győri szocialista brigád pedig felhivással fordult a költő nevét viselő többi hazai brigádhoz, hogy társadalmi munkával segitsék névadójuk emlékhelyének elkészitését. Már gyülnek a csatlakozást jelző levelek.

Meloccor Miklós
Mobilszobrászat

Melocco Miklós

Megbízták a művészt, hogy Rákóczi Ferenc bronz lovasszobrát Mezőtúrom, a Könyvtár-épület parkjában helyezze el.

--------:Köztéri munkák.
MŰVÉSZET,1979.december - 47.lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Melocco Miklós
ÉLET ÉS IRODALOM
1966 ÁPR 30.
1021

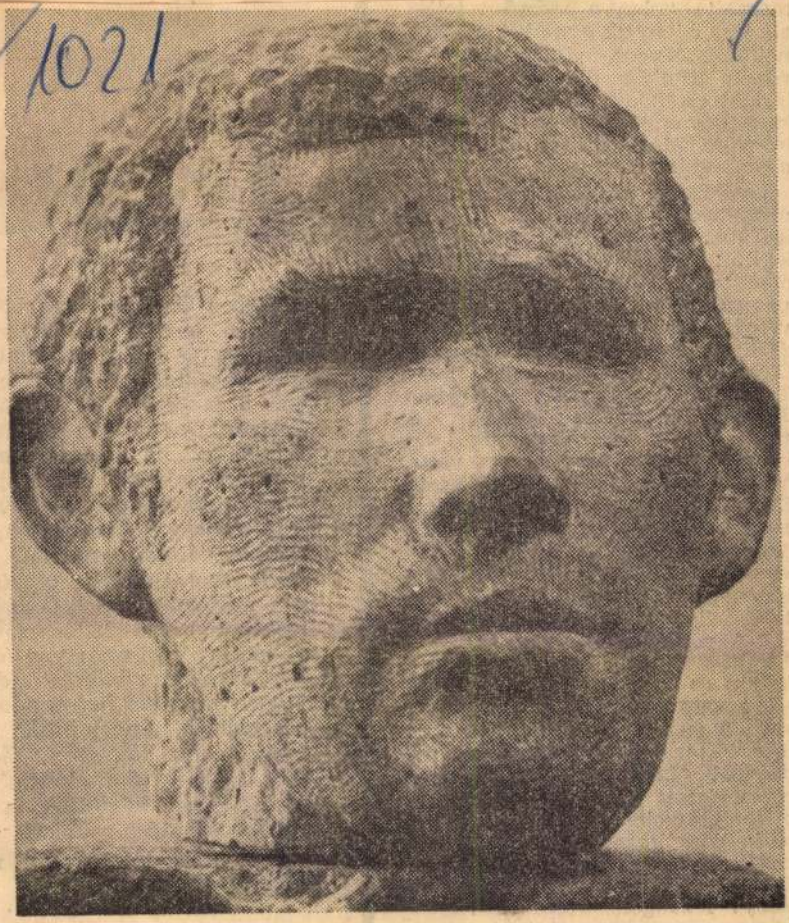

Melocco Miklós: Sváby Lajos (Studió, 66)

mozgatta volna a szerz
annyira hiányzik a műb
nelmiség. Pedig nyilván
nyozta Thököly diárium
leveleit, a könyvből mé
ki a szörnyűségében is s
levegője. Még tájrajzai i
nyak, sablonosak.

Lélekrajza felületes, sö
nisztikus. Csak egyetlen
idézünk. Egy helyen ezt írja Telekiről: „Gyötri a kétség, kínlódik, nem találja helyét"... Ennél a passzusnál a recenzens hirtelen visszaemlékezett egy három évtizeddel ezelőtt megjelent férczműre (Takács regénye nem az!), mely Tolsztojról szólt. A regényben Tolsztoj Moszkvába utazik. A szerző (nevét rég elfeledtük) ezt írja: (Tolsztoj) észre sem vette, hogy a vonat Moszkvába érkezett. Erre Nagy Lajos a Nyugati Őrjárat című rovatában így vágott vissza: „Honnan tudja? — hátha észrevette!" A Thököly-regény szerzője is honnan veszi, hogy Teleki nem találja helyét. Hátha helyét találja? A példát szaporíthatnánk.

Takács — igen helyesen — óvakodik az archaizálástól. Mégis sok a vagyon („van" helyett), a viszen, a teszen. Az efféléktől nem lesz történelmi hangulata a regénynek. Takács Tibor izgalmas, olvasmányos ifjúsági regényt formálhatott volna erről a korról, ha szabadjára engedi képzeletét s gazdaságosan bánik anyagával. Ebben a felemás formában a könyv lehangoló, érdektelen.

Kelemen János

kor is rokonszenvre hangol

Képes Géza könyve öt-h
Keserű termés ez. Olyan
rettenetéig átérzi az embe
gét, s méltatlannak tartja,
jön a rettenet elől. Inkáb
krisztusi szenvedés-átvállal
lamiképp". Ha mégis men
nem érez a szerelemnél biz
ez az „egymásban megkap
het, akihez e hálaénekek,
szólnak. Költői eredetisége
seibe akaratlanul is beszür
s a műfordítói gyakorlat h
nitatum vantas Kölcseyjén
vízióiban Vörösmartyra ére
kép átvételére indítja: „*ide
fogott: vergődő hal-gondol*
alliterációs képpel indít: „
*vány ingott alattam; / Zs
mör tölgyes tűnt elébem*",
pasztelljével készültek, a
Pindaros hatása munkál.

De így is: Képes Géza m
zébe az olvasó.

Mind a négy kötet a *Szé*

1982. June 1. televizió 20,55 vgné

studió '82

- A mult héten nyitta kapuit az országos képzőművészeti kiállítás. A tárlat értékelése nem a mi feladatunk, ezt egyébként is megtette már a kritika. A sok- és sokféle értékelés egyetlen ponton csengett össze. Szinte minden irás szóvá tette, néhány kitűnő művész hiányát. Például Melokkó Miklóst. Úgy döntöttünk, utánajártunk, miért nem vett részt az országos tárlaton, de ez korántsem volt könnyü. Végül Zsámbék közepén, egy parasztház udvarán találtuk meg , kétségbevon-

Melocco Miklós szobrászművész

hatatlan bizonyitékait annak, hogy Melokkó Miklós szobrászművész most itt dolgozik.
Volt-e valami különösebb oka annak, hogy nem vettél részt ezen a kiállitáson?

- volt. Nem volt szobrom. Körülbelül két éve két nagyobb dolgon dolgozom, és ehhez rengeteg idő kell.

- Mi ez a két munka?

- A Földmüves emlékmü, és a József Attila oltár. Ezekhez a dolgokhoz annyi idő kell, hogy valószinüleg talán én még igy is elsietem.

- Hátráltat valami a munkában? vagy csak ilyen alkat vagy, hosszu ideig érlelődik benned valami?

- Hátráltat, gazdasági szempontból, gazdasági szempontok hátráltatnak, lehet, hogy ez a szobor javára lesz. Mert szeretek sokáig dolgozni, és szeretem félretenni, egy-két hónapra, hogy megnézhessen ugy, mintha nem én csináltam volna. Magyarul, hogy tudjam kritizálni saját magamat. De ezt hiába akarnám siettetni, ezt gazdasági szempontok hátráltatják, mert egy négy évig tartó munka nyilván egyre drágál lesz manapság, és valahogy a szobot nem veszik annyira komolyan, mint az épitkezéseket. Ugyanazokkal az anyagokkal dolgozom, esetleg ugyanolyan méretben, de nem kapok rá annyi pénzt, hogy folytathassam.

- Mi várható? Egyáltalán, hol tart most az ügy?

- Még mindig tárgyalási viszony fennáll. Most majdnem kész vagyok a két szoborral, a Buzatábla, ami voltaképp a főszereplője lenne az egész emlékműnek, az vanmár csak hátra. Remélem a tárgyalások alapján, születik még egy kis pénz rá! Legalább annyi blüff pénz, hogy lehessen tovább folytatni. Mert közvetlen 80 ezer forint lett volna a kő ára, most 400 ezer. Négyszázat nem tudok odacsalni valahogy. Tul sok. Az

- Az előbb két szobrot emlitettél. Melyik a másik?

- Komlón épül egy Technika Háza, Szinház, zenehház, és annak az előcsarnokában a mennyezetképet csinálom. A megrendelés József Attila költészetéről, József Attiláról, szólt, és a mennyezetkép azért lett belőle, mert az az alkalmas hely, méltóan ünnepélyes hely is, és ami nekem József Attiláról eszembe jut, nem véletlenül tudom megmondani, hogy miért jut eszembe, valahogy ugy rendeződik ez el, mint az álom, ahogy

látszólagosan, sőt valóságban nem összetartozó részei, az álom hangulata miatt, összeállnak valami furcs harmóniává. Ez a harmónia lehet boldog, lehet borzongató, lehet tudatos, lehet sivár is. József Attiláról én nem tudom megmondani, hogy mit érzek. Gimnáziumban tudnék felelni ötösre. Azt akarom ugy elrendezni, ahogy az álom elrendezi önmagát. Azért is csináltam oltárt róla, egy nagy menynyezetképet, egy oltárt, a fény ugy tart össze, az összehordott részeket, hogy együtt harmónikusan.

- Két, egymással látszólag szembenálló dolgról beszéltél az előbb. Az egyik egy kifejezetten ösztönös tevékenység, a másik pedig egy kifejezetten tudatos. Melyik az erősebb benned?

- Azt hiszem sajnos a tudatos.

- Miért sajnos?

- Mert a tudatosságom, az tanultság, fellehet sorolni az iskolákat, fellehet sorolni a helyszineket a világban, ahol voltam, ahonnan az előitéleteimet hoztam. Ugyanakkor egy szobor vagy egy kép, egy megállitott pillanata az időnek. Én emlékszem valami szépre, valami jelentősre, és mert nem irodalmár, és mert nem zenész vagyok, nem tudom az időben elhelyezni, csak megtudom körülötte állitani az időt. És akkor a néző, aki áll a teljesen mozdulatlanul álló kép előtt, ami egy emlékképe egy szép hangulatnak, mint ahogy a földmüves egy boldog nyárnak, és egy okos embernek a megállitott emlékképe, a kikerülhetetlen idő és változás, az csak a nézőben zajlik le. Ez az óh lassan szállj, és hosszan énekelj, haldokló hattyu szép emlékezete, ez a szobrász szára megkéri, hogy ne is szálljon. Ezért álliton meg. De csak állitva, megállitva tudom megcsinálni, ezt sajnos tudatosan és kulturáltan, a szobrászat előképei szerint kezdem el megcsinálni. És megpróbálom elősni maganban az ösztönös embert, aki egyszer valamiért vagy boldogvagy boldogtalan volt, melynek semmi köze a tudatossághoz, és akkor megpróbálom, ezért kell hozzá sok idő, megpróbálom egyre inkább azzá igazitani, mint amire emlékszem. Ezért kell ennyi idő hozzá. Remélem, hogy meg is tudom közeliteni az emlékképeimet; Hogyha az eddigi szobraimról kérdeznél, akkor azt mondanám, hogy tulajdonképpen még nem sikerült. Mert egy pár év eltelt tével sokkal tisztábban emlékszem arra az emlékképre, ami elinditott egy szobrot, mint maga a szobor. Három-négy év mulva már tudom, hogy nem sikerült.

- Az Ady oltár volt egyik olyan munkád, amelyikre renkdivül

nagy vihart kavart, valamelyest talán előképe ennek a most készülő József Attila oltárnak is. Nem vette el a kedvedet ettől a kifejezési formától? Nem tudom, szobornak, vagy nem tudom, minek nevezzem, az Ady oltár körüli vihar?

- Nem. Nem, mert sokkal fontosabb volt saját önkritikám benne, hogy ott én verscimről-verscimre lépkedtem, voltaképpen nem volt még kialakulva a módszerem eléggé, hogy azt a sajnos tudatosságot kirajzjam belőle. Itt-ott olyan, mint amit gondolok. De inkább szerkesztett, mint megálmodott dolog. Miközben csináltam, azt hittem, hogy ez hasonlít arra, amit képzelek. Egy pár év elteltével lehet látni, hogy szerkesztett dolog.

- Nem is szereted ma már?

- De igen, mert ahol sikerült nem szerkeszteni, ott még ma sem tudok hozzászólni. Hogy érthető legyen, négy-öt magyar összehajol, és nem ez a legszebb sora ennek a versenek, hanem itt valahol, ott valahol. Négy-öt magyart, mert négy-öt embert mintáztam eléggé primitív dolog, ott ugyan a barátaimat mintáztam meg, mint akik emberek rejtélyesek. Talányok vagy furcsák. De az itt valahol, ott valahol, az sajnos sem sikerült. Ennek a hangulata, amitől az egész szép lesz, amiért jogos a harmadik sor, hogy csett szép szomoru fejekkel, mert már az itt valahol, ott valahol szép, nem ha én mondom, hanem ha valaki verset tud mondani. Olvasva szép.

- Ezeknek a szobroknak van egy közös sajátossága. Tulajdonképpen mindegyik érthető, ahogy beszéltünk róla, minden momentuma ezeknek az alkotásoknak, abszolut közérthető. Ennek ellenére valahogy olyan furcsák, különösek. Szokatlanok. Elég sokan morognak érte, elég sok ember nem érti, és hát éppen csak nagyon-nagyon sokan szeretik. Ez a furcsaság, ez a különösség, ezekben a szobrokban, ez jelent számodra valamit?

- Igen. Ha engem élmény él, amire még évek mulva is emlékezhetem, az mind különös. Az ember visszaemlékszik arra, hogy szerelmes volt, hogy bánatos volt, ez különösen ki is emelkedik a multjából. És, minthogyén szeretném pontosan elmondani, megmutatni vagy láthatóvá tenni, ezért óhatatlanul különössé válik, hiszen az Ady szobor ellen részben az a kritika, hogy nem eléggé különös. Nem hasonlít arra, mit én az Ady-vers olvasásakor éreztem. Hogy látszólag érthetőek, ez azért van, mert az eszközön az ábrázolás, de az egész, én nem igen értem. Nem azért, mert ostoba vagyok, hanem mert végetért az értelem, egy bizonyos pontján a képnézésnek

és az élethez. Aki a saját hangulatait mindig érti, az valószínűleg hazudik.

- A különös, a különleges ebben a megközelítésben, már-már esztétikai kategóriává válik. Van egy másik esztétikai kategória, vagy nem is tudom, esztétikai kategória-e, majdnem biztos, hogy nem az, amivel gyakran találkoztam, például az írásaidban, katalógusban, itt-ott, és ez a minőség.

- Énszerintem a minőség esztétikai kategória, hiszen annyira nehéz megcsinálni ezeket a megfoghatatlan érzéseket, amelyek számomra jelentősek, és én csak jelentős dolgokkal hozakodhatok elő vagy állhatok az emberek elé. És hogyha én ezt a minőség nélkül, a szakmai tudás nélkül próbálnám megcsinálni, azt egyetlen egyszeretben, nagy szerencsével akkor tudnám megcsinálni, ha primitív volnék. Ha ősember volnék. Tehát én iskolába jártam.

- Ez a minőségigény véleményed szerint mennyire van jelen a magyar művészetben, a képzőművészetben például?

- Majdnem sehogy. Az különben hajtóerő is egy kicsit. Amit látok, majdnem semmi sem tetszik. Mindig érzem azt, hogy én jobban megtudtam volna csinálni, esetleg felcserélni esetleg arra a helyre, ahol látom azt, semmit sem csinálnék. És ez valahogy tettvágy is. Tulajdonképpen szeretnék minden magyar szobrot én csinálni!

Molocco Miklós

Kőrobroktól

merjed az alábbi táblákra

Korán jött a Stúdió 1958-68

Művészet 1969 IV sz. 30 old.

Melocco Miklós nekrológ

Egytálétel

Írók, képek, szobrok a Petőfi Irodalmi Múzeumban

Láttam egy nagyon jó kiállítást. Remek festmények, érdekes szobrok és egészen kiváló rajzok szerepeltek az anyagban. Néhány mű olyan fontosnak tűnt, hogy nélkülük aligha lehet majd megrendezni mesterük életmű-bemutatóját. A jövendőbeli múzeológusnak tehát figyelmébe ajánlom — egyebek mellett, de mindenekelőtt — *Fehér László Babits*-vásznát, *Melocco Miklós József Attila*-büsztjét, *Szabados Árpád Kosztolányi*-illusztrációját *(Száz sor a testi szenvedésről)*, nehogy kifelejtődjenek majd a nagy számbavétel idején.

Mert hogy *három ok miatt* ez az anyag könnyen kieshet a nemzet művészeti vagyonának inventáriumából. Az előítéletek okán.

Első előítélet

„A megbízás megöli a művészi szabadságot." — Mióta Michelangelo a keze ügyében lévő szerszámot a mindenkori mecénás szimbólumának számító Gyula pápa felé hajította dühében, azóta nem igazán hiszünk művész és megbízó tökéletes harmóniájában. Akkor sem, ha az áldatlan viszony Sixtusi Kápolnát terem. Hát még ha kisebb eredményt! Gondolatban hálátlanul elhessegetjük — csak hogy fontos huszadik századi „rendeléseknél" maradjunk — Chagall jeruzsálemi üvegablakait, a párizsi Tériade kiadó Picassót és Matisse-t, Braque-ot és Léger-t foglalkoztató vállalkozásait vagy Manzù híres bronz templomkapuit. És gondolatban csakis jobb- és baloldali pártállamok hivatalos megbízásaira asszociálunk. A faj jellemzőit hordozni hivatott márvány héroszra és a vidám traktorosfiúra, a „Kinder, Kirche, Küche" követelményrendszerének eleget tevő szoptató-főző-imádkozó népnemzeti szépségre, valamint a közösségi helységekbe javallott Zoja Koszmogyemjanszkajákra és távoli unokatestvéreikre.

Gondolati hárításainkkal a *Petőfi Irodalmi Múzeum* mit sem törődik, jó ideje kiad megrendeléseket, a megrendelések sorra teljesíttetnek, és a megrendelések esztétikai minősége csöppet sem igazolja vissza kultúrpolitikai félelmeinket. A bevezetőben említett főműveken túl meltánytalanság lenne itt nem megemlíteni *Szántó Piroska* kormos háttérből gyerekszemmel a világba bámuló *Vas István*-képmását, *Sváby Lajos* színes örvényvilágból faunosan kivigyorgó *Kardos G. György*-vízióját, és *Gulyás Gyula* szúrós tekintetű és kellemetlenül tisztességes jellemről tanúskodó *Kassák*-fejét. Ez a megrendelés-sorozat nem a mindenhaló állami gondolatot fejezi ki (noha a tárlat alcíme: állami vásárlások), hanem azt a civiltársadalmat, amely roszszul vagy sehogyse működött mináunk.

A portrérendelés ugyanis civil dolog, parancsuralmakban pang, szegényházban sorvad, túlgépesített háztartásban divatidegen. Az újmódi polgár — pláne, ha bolsevizálódott — úgy szégyelli festett képét a falon, mint nagyestélyen a frakkot: főpincérnek való dolog az, leszállott „kultúrjavvá" minősülő egykori úri huncutság. Az újmódi festő — kivált, ha vallásosan hisz az avantgárd forradalomban — úgy irtózik e polgári műfajtól, mint tisztes háziasszony a bőr- és nemibeteggondozótól. Végtére is nem akar ő hasonlatossá válni se a kétes művészetet produkáló László Fülöpfajta szalonkedvencekhez, se az aszfaltfolklór ledér kisiparosaihoz, az utcai karikaturistákhoz. Mindhiába mondhatták neki: Angliában a National Portrait Gallery ma is gyarapszik új „híresember"-képmásokkal, Bacon és Sutherland sem szégyelli efféle alkalmazott feladatot ellátni. London messze volt, az esztétikai közvélemény meg a Dunaparton. Tünetértékű, hogy felkérés nélkül, „magától", tudomásom szerint egyetlen magyar „híresember"-sorozat készült: a hatvanas években a Valóság című folyóirat valamennyi szerkesztőjét szénnel megörökítette *Hornyánszky Gyula*. De ismerni kellene mindenkinek a bohémvilág e híresen deviláns festőjét ahhoz, hogy kiderüljön, ez is a fenti állítást igazolja. Normális művész ugyanis csak erős késztetésre (hogy ez a késztetés a főniciai recept alapján vagy éppen a hivatali tekintély latba vetésével történt, az édes mindegy) áll neki, hogy Barabás Miklós és Orlai Petrich Soma, Ripl-Rónai József és Borsos Miklós örökébe lépjen, azaz *írókról alkosson képet, szobrot*. Áldassék tehát a minisztérium egykori pénztárcája és a hajdani találékonysága, amelylyel kicselezte a koncepciót.

Második előítélet

„A témára felfűzött kiállítás méltatlan muzeológiai vállalkozás." — Volt egyszer — a hetvenes években — egy másodosztályú világkiállítás Budapesten. A vadászati. Az ünnepi eseménysorozathoz kapcsolódó műcsarnoki monstretárlat kudarca akkor látványosan bizonyította, hogy a téma minden lehet, csak éppen rendező elv nem. A kudarcélmény ellenére a közelmúltban mindez mégis mindannyiszor megismétlődött, valahányszor egy kulturális intézménynek több pénze volt, mint esze, nagyobb kapacitása, mint tehetsége. „Közlekedés a képzőművészetben", „Zene a képzőművészetben", „Barlang a képzőművészetben". Igazán csak találomra idéztem az elmúlt évtizedek leghidegelőbb tárlat- és album-koncepciót.

Nem hinném tehát hogy a műkritikusok közül egyedül én léptem át bizalmatlanul az *Írók, képek, szobrok* című tematikus kiállítás küszöbét. A történelmi tapasztalat többünknek sugallhatta, hogy vigyázat: szemfényvesztés esete foroghat fenn! Valahol valakik valamilyen pénzösszeget kaptak, és azt valakik valamilyen módon el akarják költeni. Mint amikor kulturális célzatú közhasznú beruházást jobb helyeken le lehet vonni az adóból (És milly meggyőzően hangzik az ikonográfiai csoportosítás címkéje abban a korban, amikor a riadt tárlatlátogató amúgy sem tud eligazodni a látványdzsungelben. Hiszen a dzsungelben nincs rend, a műtárgymadarak nem „szólnak" semmiről, a műtárgylianok összevissza tekeredtek.) A gyanakvás természetesen és elsősorban a válogatás kritériumára irányul. Ha ugyanis egymás közelébe lehet alkalmazni — hogy a vadászati kiállítás nyomasztó emlékére hivatkozzam megint — egy flamand-barokk festő grandiózus rókahajtó jelenetét és egy hazai majdnemgiccsőr szarvasbőgés-rémálmát, akkor „ikonográfiai alkalomból" minden megtörténhet az előzetes terv teljesítése végett és a művészet rovására.

Fehér László: Babits.

De mint a költő mondá, szürke minden teória, zöld az élet aranyfája. A Petőfi Irodalmi Múzeum raktárából előkúszó anyagban silány mű, szégyellni való alkotás, „belég-műtárgy" nincs. Nagyobb fegyelemmel igazodnak a láthatatlan esztétikai mércéhez, mint azok a vegyes műfajú kiállítások, amelyeknek rendezőelve csupán a véletlen. no meg, ahogy egy másik költő máskor mondaná: a hely, idő és a megkívánás. Így hát a szemlélő magának megjegyzi ugyan, hogy általában szokatlan gusztusra vall *Sajdik Ferenc* viháncos festmény-objekt-karikatúráit és *Záborszky Gábor* érzékenyen depresszív kollázsát, *Csernus Tibornak* — még a korai időkből származó — erős, izmos, de virtigli szocreál kompozícióját és *Keserű Ilona* tépett-fájdalmas arcmását vagy *Asszonyi Tamás* organikus feszültségtől duzzadó plakettjét és *Török Richárd* majdnem hipernaturalista domborművét egymás közelében kiállítani, de fejet hajt a nevüket szemérmesen titkoló gyűjtők, az anonimitásba burkolózó szervezők és a láthatatlan rendezők koncepciója előtt. A maga módján ugyanis mindegyik kiváló, szuverén mű. És mert szuverén, akár azt a luxust is megengedheti magának, hogy a huszadik századi művészet egyik leginkább elhanyagolható szempontja szerint soroltassék csoportba: a téma által.

Harmadik előítélet

„Az irodalom az irodalom, a képzőművészet az képzőművészet; a dolgokat nem illik összekeverni." — Sok igazság van ebben a megcsontosodott véleményben. Különösen akkor, ha számításba vesszük, hogy az erőszakos egybeolvasztási kísérlet nálunk az előbbinek kedvez, az utóbbinak nem. A magyar állampolgárt már beiskolázásának legelső pillanatától kezdve oktatják nyelv és irodalomra, művészettörténetre azonban — más órák keretében! — leginkább csak akkor, ha az osztály nem akar feleltetést. Ha egy magyar gyerek *megnézi* Székely Bertalan Egri nők-jét, annak örül, hogy *olvasott* valami hasonlóról Gárdonyinál. Ha egy francia gyerek Esmeralda bús történetéről *olvas* Victor Hugonál, annak örül, hogy *látta* a Notre-Dame-ot. Tetszik vagy nem tetszik, mi a kultúrát az irodalmon keresztül értjük meg. Történelmünket írók, álmainkat költők tervezik meg. Irodalmat illusztrálni a magyar kultúrában annyi, mint háttéripart és infrastruktúrát szervezni egy rentábilis húzóágazat mögé.

A hátrány azonban most és itt előnnyé vált!

A Károlyi-palota három szobája fölött láthatatlan szellemi bura lebeg. Ennek formáját Krúdytól Esterházy-ig és Cervantestől Spenglerig íróemberek tervezték. A láthatatlan burában néma költemények szólnak Vörösmartytól Radnótiig, Baudelaire-től Cummingsig. És a bura alatt a különféle művészetek jó erősen összeforrtak — mint tepsiben az egytálétel. A tárlat szervezőit nem különösebben érdekelte, hogy az alapanyag miből áll, ők a végeredményre figyeltek. Elsősorban egy finom és mély, elegáns és polgárosodott, könnyed és formaérzékeny ízt akartak kisütni. Nem igazán ők tehetnek arról, hogy nálunk ezt az ízlést elsősorban írók, költők, műfordítók hordozták.

De ajánlom, ne méricskéljünk és ne sértsük tovább azokat a képzőművészeket, akik ezt másoknál is kevésbé érdemlik meg! Mert lehet ugyan szétpiszkálni az egytálételt, kalória szerint csoportosítani a résztvevőket, lehet külön enni az irodalmi húst, és külön a festett krumplit — csak éppen nem érdemes. Vallom — Huckleberry Finn-nel, az előítéletek halhatatlan lerombolójával —, hogy az ételek együttfogyasztva a legjobbak. A gyomorban úgyis minden összekeveredik.

P. Szücs Julianna

Melocco Miklós: József Attila.

Romlásnak indított alma materek

A magyar iskolahálózat Romániában, 1945—1955

A romániai magyarság 1944. augusztus 23-a után hozzáfogott, hogy kiépítse az önálló magyar iskolahálózatot Dél-Erdélyben is, minthogy Észak-Erdélyben ez már megvolt. A Groza-kormány hatalomra jutása, a Magyar Népi Szövetség tevékenységének kibontakozása megteremtette a magyar nyelvű iskola építésének feltételeit. A kezdeti biztató éveket az 1948-as tanügyi reform zárta le, amelynek során nagyszámú egyházi iskola állami kezelésbe került, s ugyanakkor megkezdődött a romániai tanügyi rendszer drasztikus átalakítása is.

A nemzetiségi életben bekövetkezett kedvezőtlen változások a magyar nyelvű tanügyet eleinte alig érintették. A párizsi békeszerződés aláírása (1947) után elsősorban a magyarság érdekvédelmi szervezetét, a Magyar Népi Szövetséget vették célba, majd a nagy hagyományú kulturális, tudományos intézeteket, szövetségeket, szervezeteket. A háborút követő első évtizedben jobbára változatlanul fennmaradtak a nemzetiségi oktatás lényeges intézményei.

Egy 1956-os párthatározat azonban már előrevetítette — akkor még burkolt formában — a nemzetiségi tanügy területén várható, biztatónak aligha nevezhető fejleményeket. A nemzetiségi iskolahálózat felszámolásának szándéka új dimenziókat kapott a Ceausescu-korszakban — 1985-re jelentősen csökkent azoknak az iskoláknak a száma, ahol a nemzetiségek nyelvén is folyt oktatás. A híres magyar középiskolákban megszűnt a magyar nyelv kizárólagossága; egyesítés címén román osztályokat telepítettek a falaik közé, s ahol erre nem volt mód — Székelyföldön —, ott magyar gyerekekből román tagozatú osztályokat hoztak létre, Így lett kétnyelvű a kolozsvári Brassai Sámuel középiskola és a 3. számú matematika—fizika líceum, az egykori piarista középiskola is. Kolozsváron valamikor nyolc önálló magyar nyelvű középiskola működött — 1985-re egyetlenegy sem maradt.

Ez már a „homogenizálás" korszaka! A minisztériumban 1985-től kihelyezéskor már nem tüntették fel az üres tanári katedrák tanítási nyelvét. Ennek közvetlen következménye, hogy amikor Hargita megye iskoláinak V—XII. osztályaiba 223 tanárt neveztek ki, közülük csupán nyolc volt magyar anyanyelvű. Magyar tagozatú osztályokba a magyar nyelvet nem ismerő tanárok kerültek — utána a tanítási nyelv „természetszerűleg" a tanár után igazodik. Hasonló volt a helyzet a másik székely megyében, Kovásznán is, ahová 1985-ben és a következő év őszén összesen 282 magyarul nem tudó tanár került. Akkor már mindkét megyében román nemzetiségű főtanfelügyelő irányította az oktatást. A következmény: az iskolai folyosókról, osztálytermekből el kellett távolítani a magyar nyelvű feliratokat, faliújságokat, a magyar néprajzi motívumú hímzéseket, a magyar irodalom klasszikusainak képét, s az úttörő-foglalkozásokon, -gyűléseken is csak románul lehetett beszélni.

Hargita megye úgy érte meg 1986 őszét, hogy 23 líceumban még magyar volt az igazgató; akkor azonban hirtelen 17 igazgatót románra cseréltek. A gyergyói medence 24 általános iskolájából csak hatban maradhatott magyar vezető.

Amint arról a magyar sajtó is hírt adott, 1988-ban erdélyi szakiskolásokat, zömmel magyarokat a Kárpátokon túli színromán vidékre helyeztek, s a helyükre onnan hoztak gyerekeket.

Az egyetemeken ennél is rosszabb volt a helyzet. Kolozsváron az egykori Babes—Bolyai Egyetemen a magyar nyelvű oktatás a magyar nyelv és irodalom szakra szorult vissza, ahol az egykori negyvenes létszámú évfolyamra legutóbb már csak hét hallgatót vettek fel; a színművészeti főiskolán két-három magyar volt az évi utánpótlás; a marosvásárhelyi orvosi egyetemen 1988-ban 19, 1989-ben csak 17 magyar hallgatót vettek fel. Hogyan jutottunk ide? Nézzünk néhány dokumentumot az e tekintetben legjobb első évtizedből!

1945:

„A nemzetiségi egyenjogúság megvalósítása terén a Groza-kormány rövid pár hónapos fennállása alatt, a rendkívül bonyolult gazdasági és belpolitikai nehézségek ellenére is, igen komoly eredményeket ért el. Itt hadd hivatkozzam a magyar nyelvű oktatásra, amely az elemi iskolától kezdve az egyetemig ténylegesen megvalósult. Nemcsak hogy meghagytuk az összes Észak-Erdélyben ténylegesen létező magyar elemi és középiskolákat, hanem újakat is állítottunk fel, természetesen államköltségen... A székely megyékben magyar a tanfelügyelő, helyettese román, a többi megyékben fordítva. A román többségű Biharban három román középiskola van és huszonegy magyar. Szatmárban öt román és tizenegy magyar. Ez az aránytalanság még a régi magyar elnyomási rendszerből maradt vissza, de mi mégsem változtattunk rajta, minden magyar iskolát meghagytunk."

Forrás: Vasile Luca román kommunista vezető Révai Józsefhez. (Új Fórum, 1989/43. szám.)

1946:

„Dél-Erdélyben jelenleg 131 állami és 171 felekezeti népiskola, valamint 1 állami és 10 felekezeti középiskola működik. Észak-Erdélyben 704 állami és 594 felekezeti népiskola, valamint 59 állami és 49 felekezeti középiskola működik. Összesen tehát 1600 népiskolánk és 127 középiskolánk van." — A Bolyai Egyetemen ma 2300 hallgató tanul az anyanyelvén.

Forrás: Nemzetiségi anyaszervezetünk. Kolozsvár 1946. 18—19. 1. (Beszámoló a Magyar Népi Szövetség 1946. június 27—30. között tartott országos nagygyűlésén.)

1947 májusa:

A román tájékoztatási minisztérium adatai a magyar nyelvű oktatásról: az elemi iskolák száma: 1781 (összesen 180 000 tanulóval). A tanítók száma: 4548. A középiskolák száma: 262 (40 000 tanulóval). A tanárok száma: 1195.

Forrás: A román—magyar kapcsolatok a két nép közötti tartós barátság megvalósítása felé haladnak. (A Románia helye a békepolitikában című 1947 májusában Budapesten kiadott román propagandakiadványból.)

1947 ősze:

Ezen az őszön már 1790 a népiskolák és 173 a magyar középiskolák száma. (Tehát 110 új népiskola és 46 új középiskola működik.) A népiskolák közül 1036 állami és 754 felekezeti. Bákó megyében 4 új elemi iskola nyílik. A magyar nyelvű középiskolák megoszlása: egységes gimnázium: állami 47, felekezeti 2; gimnázium: állami 21, felekezeti 23; főgimnázium: állami 10, felekezeti 28. Kereskedelmi líceum: állami 9, felekezeti 5. Ipari líceum: állami 10, felekezeti 3. Tanítóképző: állami 7, felekezeti 8. A 173 középiskolából 103 állami és 70 felekezeti.

Forrás: Románia magyarsága a békéért (Az 1947. novemberi temesvári MNSZ-kongresszus, főtitkári beszámoló.)

Egy másik forrás némiképpen más adatokat közöl. Eszerint a magyar nyelvű óvodák és elemi iskolák száma: 2071, a magyar óvónők és tanítók száma 4205. Ezek közül állami elemi iskola 1036 (összesen 2363 tanítóval), állami óvoda 255. A felekezeti elemi iskolák száma 754 (1610 tanítóval), az óvodáké 26. A magyar tannyelvű középiskolák száma 184 (2035 tanárral), ebből állami 68 gimnázium, 29 líceum és 7 tanítóképző, felekezeti 23 gimnázium, 35 líceum és 8 tanítóképző.

Forrás: A nemzetiségi politika három éve a demokratikus Romániában. (Bukarest, 1948. 16—17. old.)

1948 ősze:

40 magyar nyelvű napközi otthon, 412 állami óvoda. A nemzetiségi I—VII. osztályos iskolák száma 2222, ebből magyar nyelvű 1533. 94 magyar középiskola (ebből 6 mezőgazdasági, 14 ipari, 5 egészségügyi, 15 közigazgatási, 2 bányászati és petróleumipari, 1 erdészeti, 14 háztartási, 1 sportiskola). A tanügyi roferm után a Bolyai Tudományegyetemen 8 fakultás működött 135 katedrával; a marosvásárhelyi Orvostudományi és Gyógyszerészeti Intézetben 5 kar volt; a kolozsvári Művészettudományi Intézet 4 karral működött; a kolozsvári Mezőgazdasági Intézetben 1 kar magyarul működött. Ezenkívül magyar nyelvű oktatás is volt a kolozsvári Tanárképző Technikai Intézetben. A Bolyai Egyetemnek 1429, a marosvásárhelyi orvosinak 841 hallgatója volt. Az óvodákban 604 óvónő, 4656 tanító, 1121 középiskolai tanár és 450-nél több egyetemi tanár működött.

Forrás: Világosság, december 12., Romániai Magyar Szó, 1949. augusztus 2., 22.

A tanügyi reform után az összesen 139 középfokú nemzetiségi iskola közül 111 magyar, 12 német, 4 orosz, 3 ukrán, 3 szerb, 2—2 szlovák, bolgár, jiddis, 1—1 görög, tatár és török működött. A nemzetiségi óvodák száma: 533, az elemi iskoláké (beleértve a magyarokét is) 2360.

Forrás: Romániai Magyar Szó, 1949. december 28.

1949:

Összel Marosvárahelyen magyar tannyelvű művészeti szakiskola nyílt. Az iskola 170 tanulóját tehetségkutató versenyen választották ki 700 jelentkezőből. A 11 osztállyal induló iskola három szakosztálya: képzőművészet, zene, tánc.

Forrás: Romániai Magyar Szó, 1950. szeptember 2.

Hasonló magyar nyelvű iskola indul Kolozsváron is. A háromtagozatos iskola tanulóinak számát nem ismerjük, csak azt tudjuk, hogy a zenei tagozaton 101 gyerek tanult. Induláskor az iskolának 27 tanára volt. (A következő tanévben a művészeti oktatási reform következtében külön iskolákká válnak a tagozatok.)

Forrás: Romániai Magyar Szó, 1951. december 19.

1949. február 6-án tartották meg a Magyar Művészeti Intézet évnyitóját: 195-en a zeneművészeti karra, 71-en a színművészeti karra, 147-en a képzőművészeti karra iratkoztak be (1950-ben a három szak külön válik, és 1954-ig román és magyar togazattal működik tovább.)

Forrás: Korunk, 1980/5. szám.

1950 ősze:

Romániában tizenöt nemzetiség 321 745 tanulója összesen 3413 alsó- és középfokú elméleti és szakiskolában anyanyelvén folytatta tanulmányait. A magyar nyelvű

FRISS RÓBERT:

A KIVÉGZÉS

A kivégzést most is ott tartják, ahol minden évben. Ismerem a helyet, itt a Déli Kikötőben, a móló végén. Számtalanszor vettem már részt hasonló rendezvényen mint meghívott vendég, akinek előjoga, hogy frakkjában, keményített, vakítóan fehér ingmellben a legelőkelőbb helyek egyikét foglalja el. Hogy miért éppen a Déli Kikötő a helyszín, azt már senki sem tudja. Ránk hagyományozódott, mint annyi más, amit ápolnunk muszáj, hogy fennmaradjunk. Mert mi más tarthatja egységben az egészet, mint éppen a szent hagyományok tisztelete? Világunk ismétlődő szertartásai. Események, amelyekre készülni kell, amelyeket végig kell nézni. Borzongva, lelkesedve, kényszeredetten vagy dühből — egyre megy. Hogy aztán beszélni kelljen róluk még egy ideig.

Ismerem hát ezt a helyet, a Déli Kikötő utolsó mólóját. A korhadó cölöpöket, az olajos vizet, a kis kikötőt, melynek túloldalán az ember az utolsó pillantását a nyílt tengerre s a lenyugvó nap fényébe vetheti. Ha el nem vakítják közben a motoros rendőrök bőrruháinak villogó csatjai.

Itt szerelték fel a Csúszdát, amelyre a kivégzendőt ruhátlanul ültetik.

Megkötöznek, de a szemem nem fedik el. Ismerős mozdulatok. Úgy ülök a kis, kerekeken guruló kocsin, mint hullámvasút tetején, várva az indító sípszavát, amely majd a mélybe röpít. A végtelen sötétbe vagy az örök fényességbe... Gondolkodni nem tudok, gémberedett tagjaimmal vagyok elfoglalva, hátrakötött karjaim zsibbadnak, szemérmemet nyomja a kocsi nyeregszerűen kiképzett ülőkéje.

A ceremónia kora délután kezdődik, amikor a motoros hintók megérkeznek az első vendégekkel. A kikötő olajos vize felett állófogadásokra alkalmas, sátorlappal fedett büfét alakítottak ki, amelyet üdítően jár át a szél, s ahol csokornyakkendős pincérek hűsítőket szolgálnak fel.

Néhány méterrel odébb, a kikötő vizén túl most kötik ki a kocsira az elítéltet. A műveletet a hölgyek apró színházi távcsővel figyelik. Színaranyból készült gukkerek ezek, a főkormányzó ajándékai, s a hölgyek magukkal vihetik őket az előadás után. Egyszer majd múzeumba kerülnek, egy letűnt kor hitelesnek tűnő dokumentumaiként, melyek őrzik a múlt optikai tudományainak fejlettségét. Aztán — gondolom — a tárgyak mint pelerint, maguk köré kerítik majd a történeteket, a kivégzettek listáját, a felfeslett szokásokat, amelyeket itt még simára vasalva pedánsan ápolunk, s borzongató mágiaként élednek újjá leszármazottaink szívében.

A tárgyak nem őrzik meg a vérszagot. Annak a vérnek a szagát, amely majd az olajfoltokkal elegyedve oly sajátos színt ad a kikötő hullámainak, amikor a lenyugvó nap tompuló fénye áttör a móló öles rúdjain és arannyal vonja be a fodrozódó vizet. A gukkerek, a pasztellszínű fodros ruhák, a színes flitterek és gallérok, a legfinomabb bőrből szabott estélyi cipellők, az aranyláncok és gyűrűk, a malomkeréknyi kalapok, mind csak arra lesznek jók, hogy csodálkozva tekinthessen rájuk az utókor. A korra, mely egyszerre kedveli a motoros hintókat, e ringó nagy batárokat, a rádiótelefonnal és alabárddal felszerelt bőrruhás rendőröket, meg a férfiaknak erre az alkalomra kötelezően előírt frakkokat.

A vér szagát csak az elítélt érezheti. A saját vérének szagát, ha az utolsó pillanatban nem nyomja el szaglóhámjának minden rezdülését az olaj tompa bűze. Mert maga a ki-

SZŰCS EDUA

Kovács Péter

Melocco Miklós Ady–oltára

MELOCCO Miklós
Sub Minervae nationis praesidio. Bp., 1989

A Petőfi Irodalmi Múzeum egyik közönségtől elzárt termében porosodik már több, mint egy évtizede *Melocco Miklós* „Ady-oltár"-a. A szobában mindig félhomály van, lámpa nem ég, fény csak a sarokból csordolgál a palota udvarára nyíló ablakból. A kompozíció csaknem teljesen kitölti a teret, elzárja a forgalmat a palota két szárnya között és alig hagy helyet az árva fogasnak, amelyen a múzeumi teremőr kabátjai lógnak. A félhomályban furcsa, sejtelmes, a helytől idegen formák egyre csak az igazgatóságra igyekvő gyanútlan ügyfeleket riogatják.

Az „oltár"-t a múzeum 1977-ben a centenáriumi Ady-kiállításhoz rendelte alkalmi dekorációként. Az akkori igazgató valószínűleg nem gondolt kezdeményezésének későbbi következményeire: *Melocco Miklós* ugyanis sokkal többet tett, mint amit vártak tőle, s létrehozta azt az „Ady-emlékmű"-vet, amelynek ideáját még Csorba Géza síremléke vetette fel, de amit azóta sem valósított meg senki sem[1].

Amikor a megrendelést megkapta, *Melocco Miklós*t már régen foglalkoztatta az Ady-probléma — ezért is esett a múzeumiak választása éppen reá. A centenáriumi ünnepségekkel összefüggésben 1976-ban Tatabányán egy ülő, Debrecenben egy álló Ady-figurája került kivitelezésre, 1977-ben pedig Pécsett, a barbakán előtti füves területen a halott Adynak azt a megrendítő képmását helyezték el, amelynek gipsz-változata a múzeumbéli kompozíciónak is középpontja lett.

A „Padon ülő Ady" első, még kisplasztikai változata 1968-ban készült. 1971-ben, a Műcsarnok „Új művek" című kiállításán *Melocco* már az életnagyságú elképzelését mutatta be.

1972-ben *Melocco Miklós* „Egy megbízatás története" címmel kiállítást rendezett a budapesti Eötvös Klubban. Itt ismét bemutatta a „Padon ülő Ady"-t, mellette egy álló figurát — a későbbi debreceni szobrot, amelyen a költő saját siremléke előtt áll — a hozzájuk tartozó kisplasztikai vázlatokkal együtt. Mindkét kompozíció legfőbb ihletője az az utolsó fénykép volt, amelyet a nagybeteg Adyról Emil Isaac készített 1918-ban.[2] — Az emlékműállítás gondolatát egyébként maga *Melocco* vetette fel az állami Lektorátuson, de hamarosan tényleges megrendelést kapott Vas megye tanácsától. A bemutatott tervek azonban hökkent riadalmat keltettek a megbízóban, s a művész nem tudta elfogadtatni elképzelését. — Aztán felmerült még a lehetőség, hogy az egyik változat Salgótarjánba kerüljön, de végül ez sem sikerült.

Az ellenállás, ami ezeket a szobrokat fogadta, tulajdonképpen érthető. A közönség és a hivatalosak számára is meghökkentően új és idegen volt már az a gesztus is, ahogy *Melocco* alakjai lemondtak az emlékművek megszokott talapzatáról, „beültek" az utca forgatagába, „odaálltak" közénk, az utca embereinek hétköznapi sorába. — De ennél is lehetetlenebbnek tűnt, hogy a tankönyvekből és a köztéri szobrokról ismert „hősz" helyett a művész egy betegségtől elgyötört, végtelenül magányos és kiszolgáltatott embert állított eléjük. A budapesti Liszt Ferenc térről ismert indulatos kolosszus helyett *Melocco* padján csak egy roskadt télikabát ült, s a kalap széles karimája alól a költő „lángoló" tekintete helyett egy megtört szempár meredt üresen a semmibe. Roncsok, szánandó emberi törmelék bújt meg a télikabát melegében.

A köznapiságot előbb és könnyebben sikerült a közönséggel megemésztetni. A „Padon ülő Ady"-val együtt szerepelt az „Új művek" kiállításon *Varga Imre* két kompozíciója, a „Professzor" és a „Radnóti-emlékmű" is. A csúf asztal, a durva fakorlát és a szürke kockakő ugyanúgy a „civil" világból érkeztek, mint *Melocco Miklós* padja, az előbbiek mégis gyorsan népszerűek lettek. Városaink valósággal versengtek a „Radnóti emlékmű" egy-egy kópiájának megszerzéséért. *Varga Imre* munkáinak ez a feltűnő népszerűsége a „civil" tárgyak és a „civil" környezet „kellékszerű" használatára vezethető vissza, azaz a figura, az ábrázolás illusztratí-

van színpadi beállítására: nem annyira a köznapi, mint inkább a közönség számára sokkal ismerősebb közhely szobrászi megfogalmazására. A „Radnóti emlékmű" esete persze még nem egészen ez, de kétségtelen, hogy a határán van ennek. A látvány — a színpadi külsőségek és az egész beállítása — egyértelműen idézi az ismert történetet és a helyszínt a győri országútról, talán kissé átlátszó eszközökkel, de mégis szívszorító hitelességgel — ahogyan ez a jó színházban is történik.

Melocco Miklós hétköznapisága ezzel szemben ténylegesen az, a színpadhoz semmi köze sincsen. A padon meghúzódó, arcát a fáradt nap felé emelő Ady Endre helyett ülhetne ugyanott és ugyanúgy egy öreg alkoholista csavargó is. — A közönség és a lehetséges megrendelő számára pedig éppen ez a behelyettesíthetőség tette elfogadhatatlanná a szobor hétköznapi realitását.[3]

Ezek után meglepőnek látszik, hogy alig néhány évvel a visszautasítás után *Melocco* Ady-szobrait mégis fölállították egy-egy vidéki városunkban. Nem történt azonban más, csak egyszerűen megszokottá vált az irodalmi gyakorlatból és a történetírásból is a „deheroizálás" attitűdje, amit *Melocco* kompozícióiból is kiérzett a közönség: — Nem örömmel, nem lelkesedéssel, de tudomásul vették ezt is, mint sok más rosszat.

Kérdés azonban, hogy *Melocco Miklós* valóban deheroizált-e, amikor Ady-szobrait készítette?

A válasz nehezebb lenne, ha nem ismernénk a pécsi emlékművet és persze az „Ady-oltár"-t, így azonban egyértelmű a nem. A szobrász hosszú, egy évtizedes birkózása a témával már önmagában is jelzi, hogy nem egyszerűen ötletről volt szó vagy valamiféle divatos nyegleségről, amikor először kezdte mintázni a padon ülő beteg költő alakját. Az Emil Isaac-féle fényképpel való megismerkedés — úgy tűnik — nemcsak a „zseni" tragikus végével szembesítette *Melocco*t, hanem áttételesen azzal az egész problémával is, aminek Ady Endre és Ady Endre költészete egyaránt jelképe, s ami valamilyen formában e századi művészetünk egészének egyik meghatározó problémája, a nemzethez és a nemzetihez való viszony.

Nemrégen egy beszélgetésre figyeltem föl a rádióban. Egy délamerikai lány beszélt, aki zenét tanul nálunk. Azt mondta, hogy a legfurcsább számára itt a „mérhetetlen nacionalizmus"! Azt mondta, érthetetlen számára annak állandó hangsúlyozása, hogy „magyar" irodalom, „magyar" zene, „magyar" művészet, furcsa, hogy ezt a jelzőt soha nem mulasztjuk el kitenni. — Nem tudom eldönteni, hogy valóban mennyire magyar sajátosság ez, de valóban így van. A század elején induló fiatal művész, Medgyessy Ferenc számára nem volt elegendő cél, hogy szobrot, vagy jó szobrot csináljon, hanem ő elsősorban és különösen „magyar" szobrász akart lenni! — Egy Rudnay Gyula — művésznemzedékek nevelője és példája máig — valójában nemlétező „ősi" hagyományokat igyekezett festészetével föltámasztani; az egész úgynevezett alföldi festészet (és tragédia is) elválaszthatatlan ettől a kérdéstől![4] — De ide tartozik a forradalmak és a trianoni béke utáni Magyarország képzőművészetének elképesztő bezárkózása, valósággal önkéntes gettóba-vonulása: Európa és a nyugat művészetének alig titkolt megtagadása, s egy minden külső hatástól és befolyástól független, egyedül itt és egyedül érvényesnek, „sajátosan magyar"-nak kikiáltott értékrend felállítása és elfogadása. — Olyan értékrend volt ez, amelyikbe soha és sehogyan sem fért bele egy Kassák Lajos vagy egy Moholy-Nagy László, és amely később ennek köszönhetően válhatott természetes melegágyává az ötvenes évek szocreál stílusba öltözött kollektív szegregációjának.

Ebből a szinte kényszeresen az ősöket és a nemzeti gyökereket kereső szekértáborból az első kitörést a hatvanas évek avantgard fiataljai hajtották végre. Ezek a fiatalok akkor egyszerre lázadtak a konzervativizmus minden formája ellen, ugyanúgy a politikai-kultúrpolitikai korlátozások és az örökölt önkéntes elkülönülés ellen. Számukra a müvészet minden jelző nélkül volt művészet! — A „nemzeti" problémája azonban ekkor sem, még átmenetileg sem tűnt el a hazai művészet vidékéről. Ahogyan nyíltak az ablakok, repedeztek a mindent körülölelő falak, nyíltak a rések, ahogy megelevenedett a társadalom és a kultúra mozgása és ahogyan mind természetesebbé vált, hogy nekünk is helyünk van az európai közös asztal mellett, úgy erősödtek a feltámadó nemzeti törekvések is: a paraszti tárgykultúra nosztalgikus idézése, a népi motívumkincs újbóli felfedezése, homályos jelentéstartalmainak bogozgatása. A hatvanas-hetvenes évek fordulójának, s az utána következő, máig tartó korszaknak egyik érdekes, elgondolkodtató tanulsága, hogy ez a kérdés szinte senki számára sem megkerülhető. Nem tudott (s mint a tények

mutatják, nem is akart) kitérni előle egy *Schaár Erzsébet* székesfehérvári „Utcá"-ja, *Laknernak* a kölni múzeumban látható „Isa pur" című képe, vagy Nádler új-hullámos korszakának egyik főműve, az „Itt vagyunk!". — Úgy tűnik (a példák is mutatják), hogy nem egyszerű személyes, érzelmi kötődésről van szó: a gyökerek mélyen nyúlnak a közös történeti tudatba és múltba.

Modern költészetünk megteremtője és máig elérhetetlen óriása, Ady Endre minden más dolgot, szempontot mellőzően vállalta magyar-voltát, vállalta mérhetetlen gőggel, sorsszerű elkötelezettséggel, gyötrő szenvedéssel. Fülep Lajos írta róla: „...Ady nem sovén, csak éppen mindenhez a világon a magyar voltán át viszonyul... Magyarsága nem passzív tudat, nyugodt állapot — ostromló szenvedély, emésztő, mint a szerelem; — szenvedés is..."[5] — A késői visszaemlékezés jó félévszázaddal a költő halála után íródott, de a múló idő láthatóan nem hűtötte azt a lelkesedést, amivel Fülep már 1906-ban fogadta „Az Ország" hasábjain az „Új versek" megjelenését. A szinte kegyetlen szigoráról, kérlelhetetlen minőség-igényéről híres ifjú kritikus az Ady-jelenség előtt azonnal letette a fegyvert, feltétel nélkül adta meg magát: „Most már vele megyünk, — írta — végig forró napsütések alatt, tiszta égre nézve és megbotolva a göröngyben, megtépdesve a szamárkórótól, elbukva százszor, megvérezve, tévelyegve sívó homokon, elepedve egy kis szeretetért, otthon nélkül és nem idegenek, nyugtot nem lelve sem ott, sem itt, kelet és nyugat közt, végig a mi földünkön; végig a szent magányon és a lármás hazug élet ezer orvtámadása közt, végig Párizson, végig félig csókolt csókok veszendő vágyai, s a beteljesülések tátogató elernyedése között, harcot víva a Nagyúrral, kifosztva és fosztogatva, futva lélekszakadtan a sárga láng után."[6]

Melocco Miklós valószínűleg nem olvasta akkor, amikor munkához látott, Fülep Lajos írását. Az Emil Isaac-féle fényképen — a szobrok tanulsága szerint — mégis erre a teljes Adyra figyelt; arra, aki a *megváltó* szerepét vette magára, aki — ahogy Németh László mutatott rá — „Haláltó"-nak nevezte azt a Magyarországot, amelyet Petőfi Sándor még „Isten kalapbokrétájának nevezett".[7] A „Padon ülő Ady" valóban fölcserélhető volt egy alkoholista csavargó figurájával, ahogyan a megfeszített Megváltó szenvedésében, megalázottságában felcserélhető volt a legutolsó rablógyilkossal, de mégis, ebben az állapotában is, ő volt a Megváltó!

„Itt élek. Ebből adódóan normálisan és természetesen vagyok magyar, de ezt a zászlót nem tartom szükségesnek fennhéjázóan lobogtatni." — mondta *Melocco Miklós* Kernács Gabriellának egy beszélgetésben.[8] Ez a csöndes, tartózkodó és mégis egyértelmű érzelem fogalmazódott meg az első Ady-szobrokban, s ez vezette a művészt a pécsi kompozíció gondolatához is. Ennek egyébként formai és eszmei magja egyaránt a költő halotti maszkja. Ezt öleli körül a finoman fodrozódó lepel — a halotti ágy takarója vagy a ravatal leple. Tiszteletparancsolóan csöndes az egész, a jelképpé merevedett-nemesedett teljesség képe, egy hatalmas élet soha többé nem kétséges méltóságáé. Egy halottat látunk, s mégsem síremlék, ami előttünk van: az elmúlás szomorúsága helyett az öröklét fensége.

A Petőfi Múzeum centenáriumi kérése nem érte felkészületlenül *Meloccót*. Az alkalom és a hely is arra inspirálták, hogy egyszeri emlékszobor helyett végre kísérletet tegyen annak az emlékműnek a megfogalmazására, amelynek a gondolata már egy évtizede érlelődött benne.

A klasszicista palota finom eleganciája, visszafogott pompája, s ezen belül a kiválasztott helyiség a maga viszonylag szűk terével, amelyet azonban az egymással feleselő két hatalmas tükör a határtalanság illúziójával gazdagított, remek keretnek bizonyult a szobrász elképzeléseihez. Az egyik tükör alatt a pécsi szobor gipszváltozatát, a holtában felmagasztosult és az örök béke teljességét elnyert Adyt láthatjuk; a tükörtől jobbra nyíló ablak előtt fejfa áll, mellette a Willendorfi Vénusz (ősanyánk?) életnagyságú figurája; fent a mennyezeten az ablaktól a túlsó oldal tükréig és onnan le a ravatalon (?) fekvő költő alakjáig dús drapéria-felhők lobognak eleven gazdagsággal és ünnepélyes fegyelmezettséggel. Az egészet egy isteni hatalom jelképeként a felhőket összefogó óriás kar igazgatja; ebbe a karba kapaszkodik egy apró emberalak (üdvözült lélek?), aki a ravataltól emelkedő, kavargó áradattal ért a szédítő magasba. Az ablak irányában úszó felhőben egy felhasított testű férfialak tűnik fel, talán egyike a kárhozottaknak; a ravatal előtt a grandiózus jelenet nagyszerűségétől elragadtatott férfi térdel égnek emelt karokkal: nem gyászol, felszabadultan, mindent beragyogó boldogsággal ünnepli és köszönti az öröklétbe érkezettet. (Nyilván nem véletlen, hogy ennek az önfeledt ünneplőnek a modellje az a Latinovits Zoltán volt, aki nem sokkal korábban halt meg, s akinek emléke épp a szobor készülése idejében magasztosult egy korszak és egy magatartás jelképévé. — A háttér-

ben, a drapéria-felhő-zuhatag árnyékában, a másik tükör előterében, elválasztva főjelenettől és kiragadva annak időtlen teljességéből négy beszélgető „civil" hajol össze, derékig emelkedve egy asztallap fodrozódó terítője fölé; semmi jele, hogy tudomást vennének a körülöttük kavargó eseményekről, még a feléjük forduló félmeztelen mitológikus figurát sem veszik észre. — Ők lennénk *mi*? — Ők a tékozló vakok? — A tükrök pedig közben bonyolultan sokszorozzák a jelenetet, rákényszerítve a kompozícióhoz lépő látogatót, hogy tekintetével újra és újra kalandozza át ezt az egyszerre szakrális és szinte istenkísértően pogány látványt, míg maga is részesévé nem válik az egésznek, ahogy Rómában *Bernini* „Szent Teréz látomásá"-nak nézői is részeseivé lesznek a csodának. — Részesei lesznek egy önkéntes küldetés nagyszerű apoteózisának.

Jegyzetek

1. Az Ady-oltárról és sorsának alakulásáról a további irodalommal együtt Kernács Gabriella ad összefoglalást. K. G.: Melocco Miklós (Budapest, 1985) 48—59.
   Csorba Géza Ady-szobrairól az ehhez az íráshoz is kapcsolódó vonatkozásokkal Kovalovszky Márta írt. K. M.: Változatok egy költőre. (Kritika, 1977/11. 23—24.)
2. Kernács G. i.m. 14 — U.o. közli a fénykép reprodukcióját is.
3. Az Ady-szobrok egykori fogadtatásáról a sajtókritikák részletes ismertetésével együtt Kernács G.: i.m. 17—22.
4 Mindezzel részletesebben is foglalkozom a Magyar művészet 1919—1945 c. kötet (Bp., 1985) Az alföldi festészet és a Népi-nemzeti szobrászat című fejezeteiben.
5. Fülep Lajos: Ady éjszakája és éjszakái. (F. L.: Művészet és világnézet. Bp., 1976/75.)
6. Fülep Lajos: Ady Endre (F. L.: Összegyűjtött írások. I. Bp., 1988/240.)
7. Németh László: Az Ady-pör, 1927/N. L.: Két nemzedék Bp. 1970/26.)
8. Kernács G.: i.m. 9.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍREK
1977 DEC 17

Melocco Miklós szobrászművész

1021

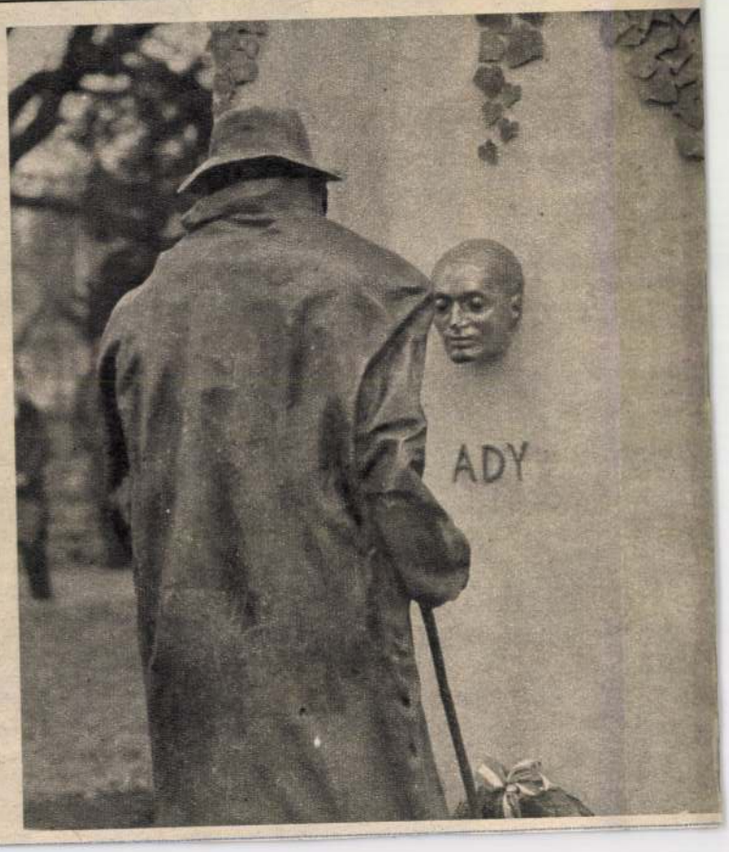

1. Téli üzemben a libegő
MTI — Németh Ferenc felvétele

2. Debrecenben, a nagyerdei művész sétányon felavatták Melocco Miklós szobrászművész Ady-szobrát
MTI — Balogh P. László felvétele

en fogadta
észek elő-
persze Ady
hogy mit
sen.
mondotta
ni sorsban
állalni ké-
:—Magyar
edélyes és
mi és kul-

3. Zsúfolásig
terme

4. Forgách Júl
zenésített A
Lux Erika

5. Dr. Nagy Lajos, hazánk bécsi nagykövete az előadás után megnyitotta a Collegium Hungaricumban rendezett Ady-kiállítást

6. A hallgatóság nagy érdeklődéssel fogadta dr. Koczkás Sándor, egyetemi tanár előadását

Gábor Viktor felvételei

Melocco Miklós
Életkép, 1973, bronz.
1021

Ugyanakkor túl is nőtt már a test dimenzionális kötöttségein. A drapéria erősen absztrahált, úsztatott formájának lebegése könnyedén tartja a fáradt, súlyosan szép férfifejet — s plasztikai kontrasztjával „közeget" teremt az arc markáns gyűrődéseinek. A halotti maszkok zártságát felidéző fájdalmasan bölcs vonások már az emberi élet halálon túli hieroglifái.

Melocco Miklós tudatosan tanulmányozza a halotti maszkokat, a halál mozdulatlanságába merevedett emberi pillanatot, s paradox módon gyakran kiindulópontként használja az élő arc születésénél is.

Nagy Balogh János síremléktervén a „deheroizált emlékmű" térbeliségében motiválódik, gazdagodik. Az egyszerű kubusokat, monumentális térbeli formákat kedvelő festőt a világ teljességét jelképező gömb formájában mutatja be a szobrász. A gömb legtökéletesebb mértani alakzata „tökéletes" világot zár magába. A külső pozitív domborulatú héj aszimmetrikusan megtörik, s a negatív üregben mintegy jelzésként tárul elénk a „festő műterme". Megtört s egyben megnyílt univerzum ez.

Az egyszerű hétköznapok póztalan közvetlensége nemcsak emlékmű terveit jellemzi. „Életkép" a címe egyik gondolatilag gazdag kompozíciójának. A XX. század meggyorsult életritmusát, az emberi kapcsolatok szorongó leszűkülését érezzük a szobor szokatlan tematikájában. Az autó kerekei megcsikordulnak, mintha a féket húzta volna meg valaki, az „ismerős" egy pillanatra behajol az ablakon, hogy a következő percben újra elszakadjanak egymástól. „A világ nagyszerűségét új szépség gazdagítja: a sebesség... a száguldó autó, melynek vázát tűzokádó kígyóként díszítik a hatalmas kipufogó csövek." A futurizmus dinamikaélménye ellenkező etikai előjellel jelenik meg nála. Melocco Miklós művészetében mindig az emberi arc van premier planban. Még egy problémát feltétlenül fel kell vetnünk ezzel a művel kapcsolatban, és ez visszahatólag érvényes lesz a művész egyéb, már elemzett munkáira is. A plasztikai megjelenítésnek ezen a fokán, ahogyan Melocco egy-egy arcot, ruhadarabot vagy tárgyat — mondjuk egy autót — elénk állít, már maga az ábrázolás, pontosabban annak feltétlen szükségessége válik kérdésessé. A maszk-szerűség határesete ugyanis maga a maszk — például az amerikai pop art képviselői közül George Segal sokat reprodukált gipszfigurái. Az autóé maga az autó, úgy, ahogyan az utcán sokezer-számra szalad. Ennek „képbe állítására" igazán elég sok a példa, hivatkozzunk hát itt egy nálunk talán kevésbé ismert „proto-pop" művészre, Edward Kienholzra, akinek valóságos autóból kilógó kísértet-szerelmespárja minden jelentősebb pop-albumban megszemlélhető.

Melocco idáig nem megy el. Mondhatnánk úgy is: *nem merészkedik* el, ez azonban nem egészen felelne meg az igazságnak. Melocco ugyanis csontja velejéig *klasszikus* művész, aki, ha módja van rá, hogy *mintázzon* — mindegy, hogy mit, mennél bizarrabb a megjelenítendő tárgy, annál izgalmasabb számára a feladat! — semmiképpen sem hagyja ki a lehetőséget.

És ettől a felemásságtól válik talán művészete olyan vibrálóan izgatóvá, hogy még azok is nehezen tudják kivonni magukat termékenyítő hatása alól, akik egyébként, ars poeticájának részleteit tekintve, esetleg homlokegyenest szemben állnak vele.

Petényi Katalin

Melocco Miklós: Nagy Balogh János, emlékműterv
Melocco Miklós: Életkép

1021

Egy életpálya – 75 év

„La joire de créer" — „A teremtés öröme"
Baudelaire, 1898

1898-ban született *Novotny Emil Róbert* Munkácsy-díjas festőművész. Ugyanekkor tette közzé Baudelaire is a mottóbeli alkotás-lélektani igazságát. S milyen pompás rokonulás, hogy a 75 éves magyar alkotó modellje is az igazságon, a megismerésen mért világ. Ezt a „modell"-t aztán az idő sodrása újabbakkal és újabbakkal variálta.

Novotny 15 éves, amikor a szó és az ecset forradalmárának, Kernstok Károlynak az iskolájában máris megtanulja, miként lehet mentül több örvendő színnel újrateremteni a világot s annak legfontosabb elemeit: az embert, a társadalom és természet összességében. Azért az ember a festő szemében — sokoldalúságában is *egységes, sajátos, karakteres és konkrét.* Analízise, kibontása, megmintázásának módja viszont annál többféle. Mestere 1912-ben írta: „A jövőben — mikor a művész az ő esztétikai értéket alkotó erejével minden közvetítés nélkül elégíti ki a terheltségmentes lélek szükségletét — munkája lesz az a napsugár, mely a társadalom nagy, szürke erdejébe fényt, árnyékot, mélységet és ragyogást visz be."

*

1920, 1922, 1923 esztendei Itáliában találták a színek ifjú szerelmesét. S a hatalmas történelmi keret, Itália, a táj és az ember, telítetten a művészet millió momentumával: itt érlelődik a legény festővé. A művészi ér_és dokumentuma az itt festett „*Grottamare*", az „*Arno parton*", a „*Ponte Carraia*", az „*Adriai part*" és soksok akvarell meg temérdek rajz: „a vájt égből zuhatagban dől a sugár szakadatlan..."

1924 december:

A Nemzeti Szalonban állította ki életműve első összegezőjeként mindazt, amit a magyar művészetkritika azon nyomban lerögzített és számbavett, és azóta köztudott: Novotny Emil Róbert művész, akinek művét, életét nem lehet más élettel, más művészi stílussal helyetesíteni.

1927 tavasza:

a KUT művészei között van helye, akik az álnaturalista és ál-akadémikus képtermeléssel szemben tudták, érezték: a modern magyar festőművészetnek sok-sok halaszthatatlan pótolnivalója van! *Egry, Koszta, Márffy, Czóbel, Aba-Novák, Derkovits, Dely Antal, Diener-Dénes, Schönberger Armand, Szobotka Imre* és mások társaságában Novotny „ösztönösen patetikus természetével", temperamentumával tűnik ki.

1929 tél eleje:

a második KUT kiállításon a dinamikus színfény-festők között Novotny, a már 31 éves festőművész „színültig férfias" — expresszív és fénykövetelő!

*

Legvégül: vessük el a naptári fogódzkodót.

Külsőleg csendbe — az alkotó csend pauzáiba — takarózik ezentúl. Munkája épp ezért egyre aktívabbá válik a társadalom forrósodó légkörében.

— A jó kertész nem számolja meg a fán a gyümölcsöt! — szól végül hozzánk kedvesen. — Ő sem kataszterizálja hát tovább sem sikereit — sem kiállításait.

1973 tavaszát vele együtt éljük. Mintegy harminc alkotással lép a jelen nyilvánossága elé. Amit ezekből máris láthatunk a Művészet hasábjain — „Tüzes hajnal a Tiszán" —, az összegezi színben és fényben, életvallomásként, a természetet és embert egybenéző szeretet-indulatát.

Egy képzőművészeti kritikus „péknek" is nevezte egykor lapunk hasábjain Novotny Emil Róbertet, mert mindig hajnalban kel. Természetes. A hajnal a Múzsák barátja — Aurora Musis amica...

Erdős Jenő

1021

Ady az ifjúsági ligetben

A kis tavacska partján egy szomorúfűz zöld kupolaként összeboruló ágkarjai alatt, a padon mintha ülne valaki. Messziről pihenő emberalaknak véli, aki először jár arra — a tatabányaiak, s mindenek előtt az óvárosi járókelők, az Ifjúsági ligetben andalgó fiatalok már régi ismerősként köszöntik, ha a sárga fövényű sétányon arra visz az útjuk, ahol a szobor áll, pontosabban „ül"

Igen, a kezdet-kezdetén, az avatás napján éppen ez okozta a legelső ellenérzést: nem piedesztálon áll a nagy költő szobra, nem talapzatra emelve néz le ránk Ady Endre. Ellenkezőleg, már-már „naturalista" emberközelségben bukkanunk rá — mintha csak a park egyik padján pihenné ki egy hosszú séta fáradalmait...

Hát szabad ezt, lehet így ábrázolni a költőóriást, lefűltetni közénk egy egyszerű padra, a tópartra, egy szomorúfűz alá?

S a másik ellenérzés is azonnal kibukott mindenkiből aki jól emlékszik az iskolai tananyagból Ady verseire — a harcos költőre, a váteszra, a változásért és újért kiáltó forradalmárra — a Dózsa György unokája, A Hadak útja, a Csák Máté földjén, A grófi szérűn című nagy versek alkotójára.

Egy megfáradt, megkínzott arcú-testű, halálba készülógörnyedő ember ül a padon. Talán nem is a „A halál lovai"-val nyargaló Ady. „A halottak élén" is társaira találó, az „Életre mosolygó" költő — inkább a beteg, megfáradt Ember.

Hát a magunkénak érezhetjük-e ezt az Ady-képet, ez a jellemző Rá, így őrzi meg Őt az utókor? — Ilyen és hasonló kérdések buktak fel akkor az avató ünnepség nem egy résztvevőjében. S aztán nagyon sok szobor-nézőt is ez az ellenérzés vezetett az Ifjúsági liget sétányaira, sokan szembesítették akkor a bennük, a bennünk élő Ady-képet a szoborral. Sokan a fejüket csóválták, s nem értették, kinek és miért tetszett ez a szobor — s miért éppen így él Ady a szobrász képzeletében, s Melocco Miklós miért ezt az Ady-képet tartotta fontosnak megörökíteni.

Néhány hónap telt el azóta — és a kezdeti ellenérzést az együttérzés váltotta fel. Mind többen találják „természetesnek" a valóban szokatlan módon elhelyezett alkotást. A szobor és környezete egymást határozza meg, különös kölcsönhatás alakult ki az emberkéz formálta műalkotás — és a természetes környezet, a tó, a fák, a sétányok között. Már természetes, hogy ott ül a kőszobor a padon, és nem magas piedesztálról tekint le ránk, s az utókorra. Így emberközelibb, így természetesebb...

Hogy miért ezt az Ady-képet formálta meg a szobrász, Melocco Miklós az avatás utáni beszélgetésen ezt mondta erről: „Ha valaki nem csak felületesen ismeri Adyt — de állandó olvasmányai közé tartoznak versei, annak fel kell fedeznie, hogy Ady egész életművét áthatja iszonyatos birkózása a Halállal. S nem csak A halottak élén című utolsó — a háborús pusztítás borzalmait idéző — kötetének verseit jellemzi ez — de végig vonul az Élet és Halál küzdelme egész életművén. Nos, én ezt az Adyt mintáztam meg — a ligeti Park szanatóriumában készült utolsó fényképe alapján. Nem „évfordulós" szobrot készítettem — Ady-szobrom már öt esztendeje készen állt..."

Valóban, ha elénk tesszük Ady utolsó fényképét, amely állig begombolt kockás felöltőben, szemét beárnyékoló kalapban, kezét törött szárnyként, fáradtan a pad karfáján pihentetve örökítette meg őt — megértjük: ezt az utolsó mozdulatot véste kőbe a szobrász — megéreztetve ebben a pillanatban az Élet és a Halál nagy küzdelmét is. A szobor is azt az érzést visszhangozza bennünk, amit Juhász Ferenc írt Ady Endre utolsó fényképe című versében.

Fájt az istent roncsokban
látni
a kozmosz-szívűt a művén
merengni.
Így nem pusztulhat el
akárki,
kalapján hervadó virággal.
Sárkány-üvöltés és
madárdal,
kén-erdő, jég-kürt,
lét-alkonyi zsoltár:
csak ennyi voltál, ennyi?"

S azóta kezembe került Melocco Miklós egy érdekes írása a Mozgó Világ című folyóiratban, amelyben a szobor, a szobrász és a megrendelő kapcsolatáról ír figyelemre méltó gondolatokat. Többek között ezt írja: „Eredeti szobor csak akkor születik, amikor egy eredeti gondolatnak az alakját először veszi fel egy tárgy."

A szobor — a Népkertben

Nem véletlenül idéztük a sorokat. Úgy érezzük, a Tatabányára került Ady-szobor „eredeti gondolat" alakját vette fel — és ha más is, mind a bennünk kialakult-megcsontosodott Ady-kép — a költőt és az embert idézi számunkra.

Gombkötő Gábor

galaktikus szondat a Tejút-

Vajna György

ijevi óriás

ornányos
ében ki-
nagyobb
ei, ame-
ének. A
ak a le-
ei, külö-
elektro-
köriban,
nféle ré-
eronokat,
ionokat
gyorsí-
ódó cik-
értek el.
rendsze-
gyorsító-
épszerű"
a cik-
ebb, ám
számító
tékrend-

mester-
már a
megvaló-
egtelett.
arra,
proto-
álhassa-
ázására.

Ezen túlmenően csábító volt a gondolat, hogy mesterséges úton több nagyságrenddel nagyobb intenzitású részecskenyalábot állíthassanak elő, mint ami a természetben rendelkezésre áll. Az erre szolgáló készüléket részecskegyorsítónak, ciklotronnak nevezték el. Az első gyorsítóberendezést az „atommag atyjának", *Rutherfordnak* intézetében, a *Cavendish-laboratóriumban* helyezte üzembe *Cockroft* és *Walton*

Az intézet munkatársai fizikai és matematikai számításokat végeznek a részecskegyorsítóval folyó kísérletek alapján

Az iontovábbító vezetékrendszer ellenőrzése

(MTI Külföldi Képszolgálat — KS)

1932-ben. Kezdetben a részecskék energiája nem érte el a radioaktív alfa-sugarak energiáját, napjainkban azonban a gyorsítóberendezések a magkutatás legalapvetőbb eszközeivé váltak.

magát a többség akaratának.

vagy bejuttatom a gyereket a bölcsődébe, vagy én fogom pelenkázni.

Könnyű azt mondan — bölcsőde. De köny hol találok én olyat, tárva-nyitva minden a túljelentkezőkből a kö 5 éves tervidőszakra na. Próbáltam ezt a gemmel megértetni, d hajthatatlan maradt.

— Gondoltad volna előbb! A rendes e előbb megkérvényezik csődét, és csak azután nek. Engem nem semmi, intézd el, és k nem, gondoskodj egye gyerekről!

Értem én mindezt, értem, de hol szerezzek egy bölcsődét? Idegességemben a falra tudtam volna mászni. Még álmomban is dadáért kiáltoztam. A munkahelyemen problémát problémára halmoztam. A helyzet egyre kilátástalanabbá vált, mígnem egyhónapi idegőrlő gyötrődés után eszembe jutott: van a feleségemnek vidéken egy távoli rokona. Távoli, igaz, de rokon. Nyugdíjas. Előkerestem a címét, és már utaztam is.

Nagy nehezen megtaláltam a nénit. Kissé tartózkodóan fogadott. Amikor meghallotta jövetelem célját — felháborodott.

ezeket? Ne beszélj itt nekem

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONITOR
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 136-068, 337-742, 340-726
1977 APR 2 4
DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

gyomláltam az ágyásokat és jelentkeztem a helyi szövetkezetbe munkára. Hála műszaki végzettségemnek, gépkezelőként alkalmaztak.

Itt élek hat azóta — immár hat éve — falun. Élenjáró lettem, megnövekedett a háztáji gazdaságom. Nyaranként leruccan hozzám az egész család. Kislányom nemsokára iskolás lesz. Lehet, akkor visszamegyek a családomhoz, folytatom a mérnöki munkám. Feltéve, ha a rokon néni hajlandó lesz visszajönni falura.

Baráté Rozália fordítása

Pécsett, a Barbakán kertjében felavatták Melocco Miklós Ady szobrát

Melocco Miklós.

MTI — Kálmándy Ferenc felv.

Magyar Hírlap, 1974. dec. 3.

MELOCCO MIKLÓS EGY NAPJA

— Reménytelen egy napomat leírni. Magánügy. Sablonos, máskor is megtörténhet. Olyan, mintha tőlem portrét rendelnének és én öntvényt akarnék adni. Az ember napjai nem is jellemzőek, csak legfeljebb messziről. Még azt sem tudom megmondani, hogy korán kelek-e vagy későn. Rodin egyszer azt nyilatkozta egy újságírónak, hogy délelőtt mintáz, délután farag. Azóta érezhetően okosabb lett a világ, nem? Amikor a várbéli apácát faragtam, a műterem udvarán egy kukának támasztottam, hogy a nénik virágait ne tegyem tönkre. Ez megírva vagy lefényképezve már hamis. Valami olyasmi jut az emberek eszébe: micsoda hősiesség, mindent a művészetért, ez aztán a jég hátán is megél. Pedig szó sem volt erről; nagyon vidoran faragtam, és azért az udvaron, mert ott volt hely.

(Ülünk az Ámor presszó lehetetlenül szűkös, fapados, kényelmetlen boxában. Ülünk? Kucorgunk, feszergünk, fészkelődünk. Végül elunja, és kiteszi a boxból az asztalt.)

— A rossz napjaim hasonlítanak egymásra. Impotensek, hivatalba járással telnek. Vagy nem csinálok semmit és ettől rosszul érzem magam. Tudom, hogy kellene valamit csinálni. Jót. De ettől a becsvágytól fél az ember bármit is tenni. Olyan ez, mint mikor valaki reggeli tornaként guggol tízet. Az könnyű. De mindennap tíz kilométert futni marha nehéz. Elkezdeni dolgozni azért fél az ember, mert nem tíz guggolást akar csinálni. Ez a félelem a semmittevésig fokozódhat, a becsvágy szégyenérzéssé válik. És itt egy ördögi körbe kerül az ember. Mert ahhoz, hogy dolgozzam, intuíció kell. Ihlet is; az az erőszakos pillanat, amikor az intuíció révén meglelt dolgokra azt mondom, hogy jók, és elkezdem csinálni. De mert félek, görcsösen halogatom. Az ihlet sokszor olyan, mint az álom: felébredve használhatatlan. Esetleg társaságban jut eszembe valami, elfecsegem, bagatellizálva, mert az ember restelli, hogy lelkes. Eszembe jut egy-két kifejezés, és ez jó. Egyszer, amikor egy elefántkölyköt faragtam, megtaláltam azt a szót, hogy *hempereg*. Megörültem ennek a szónak. Segített. A délutáni alvások is a munkapánikkal függenek össze. Mindjárt elkezdek dolgozni, mondom, csak alszom előtte egy negyedórát. Hátha megszólal közben a telefon. De egy rossz gondolat is felébresztheti az embert. Persze, ha egy szobrász sokat kivitelez, vannak látszólag derűs napjai. Például ha egész nap önt, estére jólesően elzsibbad, és ez a *munka* érzésével tölti el — holott csak kivitelezett. Mivel én lusta ember vagyok,

szobrászművész

Az ihlet sokszor olyan, mint az álom

FARKAS TAMÁS FELVÉTELE

alaposan át szoktam gondolni, hogy amit kitaláltam, miért rossz, mert akkor nem kell megcsinálni.

(Ez már egy másik találkozás, a Dózsa György úti műteremben, ahová egy csőszerű, sötét feljáró irgalmatlanul meredek falépcsőjén lehet felbotorkálni. A művelet mindenképp dicstelen: jószerivel négykézláb kell mászni, miközben — a neszezésre felfigyelve — a lépcső tetején megjelenik a Szobrász. A lépcsők felét így tehát egy figyelmes tanú feszélyező jelenlétében kénytelen végigkínlódni az ember. A padlástérműteremben gipsz aktrészletek, egy önportré, és a *Hétköznapi jelenet* című szobor. Dróton lógó villanykörte, hintaszék, hokedli, a sarokban egy ágyféle dikó, ezen heveredik el: „ha elhülyülne az arckifejezésem, emelje fel a hangját" — mondja, aztán gyakorlatilag csak ő beszél órákon keresztül.)

— Ez csak egy látszatműterem, nem lehet benne igazán dolgozni. Kihelyezem magam Zsámbékra, ott vettem egy parasztházat, nagy padlással, udvarral. Úgyhogy mostanában ügyvédhez járok, hivatalokban fontoskodom. Az emberben előbb-utóbb kifejlődik a valóságérzék, a környezetismeret. Megtanulja, hogy mindent meg lehet csinálni, csak üggyel-bajjal. Főiskolás koromban manökenkedéssel szereztem pénzt. Például pizsamát reklámoztam. A képen, mint dolgozó, bizakodva néztem ki csíkos pizsamámból a jövőbe. Kértem, hogy legalább hadd hajtsam le a fejem. Nem lehetett, én csak járulék voltam, folyomány. Egy pizsama tartozéka. Komoly és szörnyű kalandok voltak ezek, rosszul megfizetve. Viszont megtanultam képet elemezni. Saját fotómon a következőt láttam: ül egy idióta, aki zavarban van, túl nagy pizsamát kapott, és azért ültették oda, hogy eltakarja a karosszék szakadását. A műtermemmel szemben levő művégtaggyár például azért ronda, mert olyan, mint egy piszkos, öreg kályha. Innen már csak egy lépés, hogy a bronzszobor nem való a szabadba, mert patinázódik (piszkolódik). Ezt is meg lehet tanulni. A képzőművészetről írókkal is az a baj, hogy nem értenek ahhoz, amiről írnak. El tud maga képzelni egy zenekritikust, aki botfülű és egyáltalán nem ért a kottaolvasáshoz? Rilke Archaikus Apolló torzója elemzésnek is elmenne. Annak alapján az a szobor megtalálható a Louvre-ban. A képzőművészetről nem írnak hozzáértő emberek. Dicsérnek vagy szidnak valakit, mert éppen az a divat. Én tizenkilenc éve végeztem el a főiskolát. Csak jót írtak rólam, de ez alatt a tizenkilenc év alatt egy olyan írás sem volt, amit komolyan vehettem volna. A legtöbb ember restelli, hogy tetszik neki egy kép, de nem tudja megmondani, hogy miért. Az embereknek van ízlésük, csak nagyon kevés tárgyra vonatkoztatják: autóra, bútorra, vagy mondjuk, egy lóra. Egy képnél csak addig jutnak el, hogy szép. Mellesleg a kertitörpe is határozott ízlésre vall, legfeljebb rossz ízlésre. Az átlagos művészeti író előbb-utóbb elveszti az ízlését. Lehetetlen, hogy húsz év óta egy szobrász minden szobra tetszik neki. Ezért nem hiszek az úgynevezett képzőművészeti viharokban sem. Egy kiállítás látogatottsága mondjuk napi negyven ember, ebből négy grafomán mindig beír a vendégkönyvbe. Én már jó ideje ezért nem is csinálok vendégkönyvet. A képzőművészet iránti érdeklődés minimális, ehhez mérten a viharai is. Legfeljebb esti szellőnek nevezhetők.

(Azért Melocco Miklós Ady-szobrai mégis kavartak, ha mást nem, ilyen esti szellőt. Például a Padon ülő Adyt nem fogadta el megrendelője, a Vas megyei Tanács.)

— Az egyik illetékes kijelentette: ez nem az abszolút Ady, ez egy szánalmas emberi roncs. Nem olyasvalamit akart, mint mondjuk Csorba Liszt téri Adyja, neki az nem tetszett, amit *én gondolok* Adyról. Aztán volt az Eötvös-klubban egy kiállítás, később egy tévéműsor. Mindenfelől kezdtek jönni a levelek, hogy a városuknak akarják azt az Ady-szobrot. Azóta már több városban van Ady-szobrom, Szombathelyen változatlanul nincs, gondolom presztízsokokból. Ezek a szobrok egyébként mind az Ady-oltár darabjai. Először nem kellettek, de 1977-ben, az Ady-centenárium miatt mind a négyet elfogadták.

(Igen, az Ady-oltár. Ez váltotta ki a következő „esti szellőt". Ezt a szobrot ugyanis a Petőfi Irodalmi Múzeum rendelte meg Melocco Miklóstól. Aztán új igazgató jött, és mert nem tetszett neki, bedeszkáztatta az Ady-oltárt. A tévéműsor óta már eltűntek a deszkák. Csak függöny van.)

— Háromnegyed évenként kapok egy levelet a múzeumtól, hogy vigyem el a szobrot. Vagy azt írják, hogy nem tudnak rá ügyelni, vagy azt, hogy szükségük van a helyiségre. A dolog több ponton annyira képtelen, hogy már egyenesen mulatságos. Vigyem el, írják, mintha csak egy kosár almáról volna szó. A vicc az, hogy a szobor egy része az övék, a többi az enyém. A fekvő Adyért még csak tiszteletdíjat fizettek, pénzt tőlük azóta sem láttam, nem is sürgetem. Amíg élek, nem nyúlhatnak a szoborhoz, mert az képrombolásnak számít. Rodin életének utolsó tíz évében egyfolytában a francia államnak akarta adni a házával együtt minden alkotását. Halála után már létre is jött az üzlet, és ma a Rodin-múzeum Párizs egyik legfőbb nevezetessége. Nem csüggedek én sem.

(Megrendelőkről, megrendelésekről beszélgetünk. Mutatja a legutóbbit. A levélben szó szerint ez áll: „Készüljön kb. egy méter magas hatszögletű pódiumon, kőből faragott három alak: egy vegyipari munkás, egy mezőgazdasági munkás, egy üzemmérnök. Ezek hárman magasra tartott karjukkal egy nagy méretű retortát tartanak magasba, mintegy jelképét a vegyiparnak és az azt művelő, illetve felhasználó dolgozóknak. A hatszögletű márványlap oldalán bronz reliefek szemléltetnék igen tömör szövegfelírásokkal az alábbi műveleteket: csontfeldolgozás (mint kiinduló ipari tevékenység), csontliszt- és csontszéngyártás, kamara kénsavgyártás, kontakt kénsavgyártás, szuperfoszfátgyártás, *alakali* elektrolízis üzem látképe, növényvédőszer-gyártás egyes mozzanatai." Somolyog, belőlem kirobban a nevetés. Kérdezem, elvállalná-e.)

— Igen, mert egy megrendelés tárgyalási alap. Amíg ki nem rúg a megrendelő, előjöhetek ilyen-olyan gondolatokkal. Leszámítva, hogy ez az illető rettentően nem tud magyarul, azért rá lehet beszélni egy vélt jobbra. Ennyi hit kell. Az ember ugyan lehet olyan gőgös, mint Rotschild Klára, aki kijelentette, hogy pupos emberre nem szab ruhát. De ezzel elutasítja a feladatot. A megrendelőt meg lehet győzni. Egyszer például egy lobogó hajú nőt rendeltek tőlem, én egy réz-zománc-kő pávát csináltam. Vagy kértek iskoláslányt táskával — hempergő elefántkölyök lett belőle. De például a vatikáni munkából kiléptem, mert képtelenek voltak a körülmények. A Szent Péter bazilika pincéjében akarnak csinálni egy magyar kápolnát. Érthetetlenül szegényesre találták ki az egészet. Amikor az építészek elénk tárták azt a sivár ötlethiányt, már nem voltam túl lelkes. Az oltár elkészítésére Varga Imrét kérték fel, a kápolna oldalain elhelyezendő egy négyzetméteres stációképekre pedig többen pályázhattunk. Ezt a pályázatot Kő Pállal megnyertük, de hogy pontosan mivel, azt nem tudom, mert a terveinket nem fogadták el úgy, ahogy mi beadtuk. Elindult a munka, egy napon jött a hír: mindenki vágjon le függőlegesen húsz centit a domborművéből. Kiderült, hogy amikor az olasz kőművesek az ajtón dolgoztak, a falból leomlott egy darab, tehát nagyobb lett a nyílás, kisebb a falfelület. Ekkor kiléptem a munkából. A többiek még csinálják, nem tudom, miért. Legközelebb már az lesz az utasítás, hogy újabb tíz centit levágni, de most már srégen.

(Melocco Miklós negyvenöt éves, van egy III. fokozatú, vagy ahogy ő hívja, fapados Munkácsy-díja. Szobra áll többek között Debrecenben, Pécsett, Miskolcon, Tatán, Budán a Várban és Pesten, Kecskeméten — a felsorolás korántsem teljes. Legújabb szobra az Aratók, hamarosan elkezdi faragni. Sajátjai közül kedvenc szobra nincs.)

— Kívülről nézem, mennyire sikerültek, még a káprázatra is emlékszem.

TANCSIK MÁRIA

Tíz ország fot

A II. világháború befejezésének
szocialista ország fotóművészein
felvételek legjobbjai. Mongóliátó
nyú országok mai kulturális élet
tárlat sokrétűségét néhány kivál
[illegible] érzékeltetni.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-120
1988 MAJ 18
Tükör
Melczer Miklós

L. Szanzsmjatav (Mongólia):
A karmester

A. Konikov (Szovjetunió):
Maja Pliszeckaja

Jindrich Streit (Csehszlovákia):
Előadás után

Dorin Corneliu Gelep (Románia):
Manuk fogadója

Marian Sokolowski
(Lengyelország):
Olvasó

Do Huan (Vietnam): O sole mio

Rumjana Csapanova
(Bulgária):
Férfiak

1995. V. 11. Kossuth 16,00 óra
térközpont

Melakó Miklós szobrászművész

- Azért a Melakó Miklós popártja más indittatásu kell, hogy legyen, mint a Kő Pálé, mert ahogy éppen magad mondtad, nem hoztad te magaddal otthonról, neked nincs ilyen hóembered, előképed.

- Én budapesti vagyok teljesen hagyomány nélkül rossz elinditásokkal, zagyva hatásokkal, viszont életem folyamán lassan, lassan képzett lettem. Tulajdonképpen én nem is csinálok popártot mert én mindent, ami öntvénynek tünik azt én megmintázom. Na most van mániám azon nem töröm a fejem, sosem, hogy mi a helyem, akár magyar müvészetben, akár máshol, ellenben akár utcán járok akárhol kiállitáson folyton majdnem mindent rossznak látok. Ezt a rosszat ugy mondom, hogyha anatómiai igénnyel van elkészitve, egy szobor, akkor amatómiai tudatlanságokat látok benne. Hogyha valami nehezebb gondolatot akar kifejezni, akkor meg filozófiailag formális logika szerint látom zagyvának. A minőséget keresem, jó szobrokat akarok csinálni, de ezeket nemcsak formailag értem én, tehát mit tudom én a Müncheni Akadémia vagy bármilyen izmus értelmébe jónak, hanem filozófiailag is, végülis nekem a Köröndi szobrok ellen filozófiai kifogásaim a legkomolyabbak, mert ha azok ugyan olyan szépen lennének megmintázva, mint az ott maradt Zrinyi, akkor mondjuk formai kifogásom nincs, még mindig rossznak tartom az egész együttest, mert filozófiai kifogásom van, hogy egy felirat helyettesitett egy szobrot, akkor a szobor az felesleges. Hogy aztán ez ad-e karaktert végül valakinek, hogy a minőséget keresi, azt nem tudom.

- Nemsokára felfogják avatni Kecskeméten az uj Kodály emlékművedet.

- Igen.

- Kodály az egész magyar szellemi közélet szerint valóban a magyar szellemiség, a magvyar zene és egyáltalán a magyar értelmiségi habitus megtestesitője. Ezt, mint hirlik, ugyancsak nagyon drasztikus popárt hatásokkal fogad ezt a szobrot megoldani. Tehát egy európai, sőt amerikai ha ugy tetszik, de mindenképpen egy nemzetközi áramlat segitségével akarsz megjeleniteni egy magyar szellemiséget és egy magyar magatartást. Ellentmondás ez vagy nem?

- Nem. Azért nem ellentmondás, mert Kodálynak a jelentősége európai sőt világjelentőségü jelentőség, és az, hogy Európáról kiderült, hogygazdagabb, mint loo évvel ezelőtt, mert van egy komoly zenei értékü területe, amiről loo évvel ezlőtt nem tudtak, vagy kevesen tudtak, akkor amikor a német zene már rég felhasználta a maganépzenéjét, mindenre, hogy egyszerüen Európa gazdagabb lett. Tehát ha Kodályról beszélek nyugodtan lehetek európai és nem kell nekem tősgyökérnek maradnom.

- Na most akkor én tovább szeretném a kérdést provokálni, aztán egy kicát feléd is Gyuszi, aki nem alkotó, szobrász képzőmüvész vagy, hanem müvészet kritikus. De falun ennek a beszélgetésnek a tanulsága, inkább az, vagy az is, hogy mennyire vigyáznunk kell azokkal a jelzőkkel, amiket a müvészeti életben olyan gyakorta és egyre nagyobb előszeretettel kezdünk ismét használni, hogy kozmoplita. Hogy van-e ezeknek még valóban értelme akkor, kritikai jelzőként, amikor kiderül, hogy egy szobrász elindul a tanyákról és eljut ugyan oda, ahová egy másik szobrász megérkezett, Budapestre. Lehet-e akkor még ezeket a szavakat, ezeket a kifejezéseket használni, mert elég gyakran halljuk és olvassuk őket.

- Lehet. Rossz szobrásznál, lehet rossz egy szobrász, mert rosszul népieskedik. Lehet rossz egy szobrász, sőt tágitsuk ki képzőmüvész az egész szakmáról beszéljek, amivel össze van kötve az éltem. Lehet, rossz kozmopolita müvész valaki, aki feltétel nélkül, ügyetlenül kis felkészültséggel, önálló gondolat nélkül másolja a nyugati, a külföldi, lehet az keleti is az idegen formát. Abban a pillanatban szerintem, abban a pillanatban ha egy szobor, müalkotás, egy bizonyos alkotási hitelességi fokot elér, abban a pillanatban csak az tud érdekelni, hogy mit fejez ki, és másodsorban tud érdekelni, melyik eszközből mennyit használt fel belőle. T.i. ha jó szobor, akkor legfeljebb csak gyermekded iskolás kategóriaként tudom azt mondani, hogy no ez népies ihletésü, ez meg kozmopolita, intittatásu, t.i. abban a pillanatban itt a Kodály példa és itt a Hdvesi példa abban a pillanatban nem kozmopolita, nem népies, mai magyar alkotás.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 OKT 11

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

Melocco Miklós szobrászművész

/ 1021

A Visszaélések II. sorozat

Emlékmű -nak, -nek

Visszaélések és import

MELOCCO MIKLÓS KIÁLLÍTÁSA HAJDÚSZOBOSZLÓN

Melocco Miklós szobrászművész kiállítása, amelyet a szoboszlói kisgalériában rendeztek szeptemberben, már bezárt. Mégsem árt visszatérnünk a kiállításon látottakra, mert a bemutatott „művek" nemcsak Melocco, hanem az egész mai magyar szobrászat gondjairól beszélnek; a fiatal szobrász alkotói szemléleteket, módszereket mutat be — és kritizál, ironizál. Már csak azért sem érdektelen a Melocco-kiállításról, „problémáiról" szólni, mert a művészt néhány hét múlva a debreceni Nagyerdőn felállítandó Ady-szobor alkotójaként is üdvözölhetjük.

„Visszaélések és import" — a kiállítás címe is sejtetheti, hogy itt nem annyira a művek, mint az azokkal szemléltetett gondolatok a lényegesek. Az utcákon, tereken levő szobrok legnagyobb része rossz — írja a katalógusban Melocco —, s ennek oka a szakmai felkészületlenség vagy (és) a szellemi munka hiánya. „A költőietlen, szépnek, újnak megfogalmazhatatlan szobrok három kaptafára készülnek. Vagy férfialak, vagy női alak, vagy elvont, absztrakt." A kiállítás kis méretű modelljei tehát a sémákról, a sémákra épülő művekről beszélnek.

Melocco a valóságból indul ki: köztéri szobrokról készült fényképek indítják a sort, amely a Visszaélések I. című sorozattal folytatódik.

Hogyan lesz a Milói Vénuszból „Anyaország", az Igazság, a Művészet allegóriája, politikai emlékmű? Úgy, hogy karokat illesztünk a testhez, s gyermekkel, mérleggel, apró női fejjel, vagy papírrepülővel, karddal ábrázoljuk. És a Visszaélések II. sorozat anatómiai figurája hogyan válik államférfivá (Kossuth), hadvezérré (Bem apó), martinásszá, modern sémává (Lenin)? Csak öltözék és néhány kellék (Kossuth-kalap, kard, szerszám, simléderes sapka) kérdése. „Import" címszó alatt az „elvont, absztrakt séma" néhány variációját mutatja be Melocco. Fehérre festett gumilabdával a „forgástestet", dudával az „ipari formájú elvontat", kabaktökkel a „természeti formát", kődarabbal az „emlékművet", amelyen a név bármely más névvel behelyettesíthető, drótszálakkal a konstruktív „retour történést".

Mosolygásra, helyenként cinkos kuncogásra késztető ez a kiállítás. Ugyanakkor elkomorítja a látogatót — mert Meloccónak mélységesen igaza van. Példáit szaporíthatnánk, vagy éppen összevonhatnánk típusokat, de a lényegen ez nem változtatna. Arról van szó, amiről (a tavalyi debreceni nyári tárlaton bemutatott) Éremépítő játékával Asszonyi Tamás is beszélt: a bárhol, bármilyen műhöz felhasználható sémákról. Illetve arról, hogy a sémák alkalmazása tömegméretekben jellemző. Idézzük fel a Kossuth-szobrok, a felszabadulási emlékművek, az úgynevezett díszítőszobrok látványát! Alig néhány pozitív kivétellel találkozunk. De az említett példák, bár Melocco csak a szobrászatról beszél, az építészetet, a táblaképet vagy a grafikát is érintik.

A fiatal művész gondjai ezért objektíve az egész mai magyar társadalom gondjai: az alkotóké, az intézményeké, és legfőképpen a befogadóké. Azoké a nézőké, akik látáskultúráját e sémák alakítják. Hogy nem néhány alkotásról, stílusról vagy komponálásmódról van szó, azt egy rövid névsor is bizonyíthatja: Schaár Erzsébet, Vilt Tibor, Borsos Miklós, Varga Imre (vagy éppen a kiállító) mindvégig el tudta, tudja kerülni a sémákat, attól függetlenül, hogy milyen a stílusa, módszere, hogy művét megrendelésre készítette vagy nem.

A „szakmai felkészületlenség vagy (és) szellemi munka hiánya" képletet tetszés szerint alakíthatjuk: „szakmai felkészültség, szellemi, érzelmi háttér nélkül", „szakmai készületlenség ideológiai elkötelezettség" stb. — mindegyik képlet a sémákhoz vezethet.

A sémák csak úgy kerülhetők el, ha a művészt az a hit, belső meggyőződés vezeti, hogy amit elmond, azt csak ő mondhatja el — és ez a meggyőződés magában foglalja a szakmai felkészültséget, a szellemi, érzelmi hátteret, és azt a „hátországot" is, amelyet az alkotó világgal szembeni alázata jelent. Az alázat, ha úgy tetszik, azt jelenti, hogy az általa tükrözött s a tükörképet figyelő világnak egyaránt alárendeli magát.

Melocco Miklós, a művész, tudja, hogyan kell a tükröt fontos dolgok felé fordítani úgy, hogy ezek a dolgok a tér más pontjairól a maguk teljességében, igazi jelentőségében és eddig ismeretlen jellemzőkkel kiegészülve legyenek láthatók. És Melocco, a művészetről gondolkodó ember, erről az igényről beszél, amikor harcot indít a sémák ellen.

1974-ben, a Művészet című folyóiratban az aktról írott cikkében így fogalmazott: „Az erotika gyönyörű. Meztelen szobrot csak valami újdonság hozhat létre, valami új vélemény az erotikáról. Az akt vallomás. Aktrot készíteni úgy kell, ahogy Pygmalion, vagy légyen olyan, mint a Léda aranyszobra, vagy még fontosabb, még furcsább. Csak nagyon kevés készülhet belőle". Reméljük, a kiállítás gondolatai (melyek jócskán hordoznak önirónián is) egyszerre minden szoborra érvényesek lesznek.

Szabó Ernő

Szerszámszerkesztő-tervező munkakörbe 5—10 éves gyakorlattal rendelkező gépésztechnikust, vasipari minőségellenőrt, takarítónőt, vasesztergályos, szerszámkészítő, géplakatos szakmunkásokat, segédmunkásokat felvesz a Mezőgazdasági Felszereléseket Gyártó Ipari Szövetkezet, Debrecen, Hatvan u. 58.

Üvegtechnikust, hőmérőkészítőt és férfi segédmunkásokat keresünk felvételre. TANÉRT Vállalat 1. sz. mechanikai gyáregysége, Debrecen, Hámán Kató út 76.

Halottszállító gépkocsivezetőt (erkölcsi bizonyítvány szükséges) és hamvasztói munkakörbe gázkazánkezelői vizsgával rendelkező dolgozót felvesz a H.-B. m.-i. Tanács Temetkezési Vállalat. Jelentkezés a Köztemetőben.

Nehézpótkocsis jogosítvánnyal rendelkező gépkocsivezetőket felveszünk. Jelentkezés: Belkereskedelmi Szállítási Vállalat, Debrecen, Diószegi út 32—34.

Széntüzelésű kazánhoz fűtőt alkalmazunk. Lehet nyugdíjas is. Jelentkezés a megyei KÖJÁL gazdasági hivatalában, Tóthfalusi tér 5—6.

A KEVIÉP fő-építésvezetősége 2 fő takarítónőt felvesz. Jelentkezés: Debrecen, Vágóhíd u. 18., munkaügyi csoportnál.

Dolgozókat alkal...

Azonnali belépéssel felveszünk kereskedelmi dolgozókat és teljesítménybéres vagonrakókat. FÜSZÉRT Vállalat, Diószegi út 22/C.

B kategóriás vállalat felvételre keres több éves szakmai és vezetői gyakorlattal, legalább középfokú iskolai és felsőfokú szakirányú tanfolyami végzettséggel rendelkező dolgozót szállítási osztályvezető beosztásba. Pályázatot részletes önéletrajzzal, eddigi tevékenység leírásával a Hirdetőbe „Szállítás 1978" jeligére kérjük leadni.

Gépipari műszaki előkalkulátort alkalmaz az ÉPGÉP Alkatrészgyár.

A H.-B. m.-i Vegyesipari Vállalat villanyszerelő-üzeme felvételre keres segédmunkásokat. Jelentkezni lehet: Debrecen, Gilányi u. 2., az üzemvezetőnél.

A TIGÁZ debreceni kirendeltsége építési-szerelési üzeme belső gázszerelési munkák végzéséhez segédmunkásokat vesz fel. Jelentkezés: Mikepércsi út 2.

A Debreceni Általános Szolgáltató Ipari Szövetkezet felvesz textilüzemébe női szabó szakmunkásokat, betanított varrónőket. Csökkent munkaképességűeket betanítunk. A betanulás idejére biztosított bért adunk. Jelentkezés: Debrecen, Péterfia u. 32., textilüzem vezetőjénél.

Lakatosokat, hegesztőket, tűzikovácsokat és segédmunkásokat alkalmaz a MÁV Járműjavító Üzem.

A debreceni Egészségügyi Szakiskola (Tanácsköztársaság útja 75. sz.) időszaki kályhafűtőt keres. Lehet nyugdíjas is. Szénfelvonó van.

AGROKER Vállalat műszaki előadót és áruforgalmi előadót alkalmaz. Jelentkezés: Diószegi út 3—5.

Magasépítő-ipari területre felmérő technikusokat, technikusi végzettséggel legalább 5 éves gyakorlattal, épületgépész technikust, villamossági anyagismerettel rendelkező anyagbeszerzőt közgazdasági technikumi végzettséggel, anyagnyilvántartót gimnáziumi vagy szakközépiskolai végzettséggel, gyors- és gépírót, villamos berendezések felülvizsgálatára erősáramú technikusi vagy szakközépiskolai végzettségű dolgozókat, épületasztalos, épületszerkezeti lakatos, autóelektromos, kőműves, központifűtés-szerelő szakmunkásokat, minden szakmához betanított és segédmunkásokat, minősített ívhegesztőket, nehézgépkezelőt, építőipari könnyűgépkezelőt, F és D kategóriás gépkocsivezetőt, raktári anyagkiadót, vizsgázott olajkazánfűtőt, tmk-szerszámgéplakatost, nyugdíjast is, tmk-villanyszerelőt alkalmazunk. Jelentkezés: Debreceni Építőipari Vállalat, Debrecen, Darabos u. 9—11.

Új üzemünkbe felveszünk géplakatos, műanyagipari, marós, esztergályos, villanyszerelő, kőszörűs szak- és betanított munkásokat, takarítókat, továbbá női és férfi betanított és segédmunkásokat, 6 órai munkára lányokat. Jelentkezés: MEDICOR Művek üzemgazdasági osztályán, Debrecen, Hámán Kató út 96. Megközelíthető a 28-as, 23-as, 20-as autóbuszjáratokon.

Utókalkulációs csoportvezetőt, önálló utókalkulátort, gyakorlott pénzügyi csoportvezetőt és értékkönyvelőt

keres felvételre

iparvállalat.
JELENTKEZÉSEKET „Október 174 992" jeligére a Magyar Hirdető debreceni kirendeltségéhez kérjük leadni.

VIRÁGKEDVELŐK FIGYELEM!

Megérkeztek a holland virághagymák. Nagy választékban kaphatók: tulipán, crócus, jácint, nárcis, muscari császárkorona, tőzikék és őszi kikerics.

...mint kubikos ...kezés: Hajdúszoboszló, Rákóczi u. 184., ügyviteli csoporton, ahol a bővebb felvilágosítást megadjuk.

Asztalost, árufelírót, kezdő statisztikust, díjbeszedőt és elektromostargonca-vezetőt vesz fel a Piaci Kirendeltség, Rákóczi u. 14.

Raktári sm. felsőkenőket, kotrógépre gépkezelőt, MTZ alaptípusú gépre gépkezelőt, DT—75 doser típusú gépre kezelőt alkalmaz az Alsó-Nyírvíz Vízgazdálkodási Társulat, Debrecen, Tengerész u. 7.

I. sz. Szociális Otthon gázkazánkezelőket keres. (Lehet nyugdíjas is.) Jelentkezés: Pallagi út 9.

Karbantartó villanyszerelőt építőipari géphez, építőipari gépkezelőket, vasbetonszerelőket, fiatal kőműves szakmunkásokat felveszünk. Debreceni Építőipari Szövetkezet, Debrecen, Monostorpályi út 5—7.

Egy műszakra férfi és női segédmunkásokat, valamint asztalos szakmunkást felveszünk. Jelentkezés a Debreceni Üvegipari Szövetkezet telepén, Sebes utca 10. szám alatt.

Számlázót, darukötözőt, valamint gyakorlattal és szaktudással rendelkező faanyageladót felveszünk. Anyagbeszerző Iroda, Széchenyi u. 8. II. em.

Felveszünk portást, autóbuszszerelőt, műhelyi segédmunkást, gépkocsivezetőket, gk.-rakodókat és október 1-től alkalmi munkásokat. Jelentkezés: Köztisztasági Szolgáltató Vállalat, Debrecen, István u. 122. sz., alkalmi munkások: Árpád tér 1. sz.

Gyors- és gépírót felvesz a TITÁSZ Vállalat központja, Debrecen, Kossuth u. 41., személyzeti és oktatási főosztály.

A Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat Házgyára felvételre keres karbantartó víz-, gáz-, fűtésszerelő és csőszerelő, autószerelő, esztergályos, építőgépszerelő, lakatos, gáztüzelésű kazánhoz kezelőt, kazánfűtő, karbantartó villanyszerelő, hegesztő, asztalos szakmunkásokat, továbbá vagyonőröket, raktári segédmunkásokat, rakodókat, segédmunkásokat (nyugdíjast is). Jelentkezés a házgyárban, Debrecen, Balmazújvárosi út 10. szám.

Felveszünk autó-motor szerelőket, autóvillamossági szerelőket, szervizmunkásokat. Jelentkezés: Belkereskedelmi Szállítási Vállalat, Debrecen, Diószegi út 32—34.

A Kozmosz Ipari Szövetkezet a debreceni hangszerboltba keres bolti eladó-adminisztrátort és a javítóműhelybe hangszerjavításhoz értő szakembert. Jelentkezni lehet: levélben, Budapest VI. ker., Hajós u. 25., személyzeti vezetőnél.

Segédmunkást, villanyszerelőt, lakatost, festőt, maróst, tmk-géplakatost forgácsoló üzembe alkalmaz az ÉPGÉP Alkatrészgyár, Debrecen, Ispotály u. 10.

Beruházási és fejlesztési ügyintézői munkakörbe gyakorlattal rendelkező dolgozót, valamint gyors- és gépírót, ki megfelelő ügyintézői gyakorlattal rendelkezik, bizalmas munkakörbe felvesz a Tiszántúli Cipőkereskedelmi Vállalat, Debrecen, Rigó u. 1. sz. Ötnapos munkahét. Jelentkezés a személyzeti vezetőnél.

Képesítéssel és képesítés nélkül főzni jól tudó szakácsnőket és konyhai kisegítőt keres azonnal belépéssel a Debreceni Erdészet Kartács u. 13.

II. sz. Szociális Otthon kocsis és éjjeliőrt vesz fel. Jelentkezés Kishegyesi út 88.

APRÓHIRDETÉSEK

HÁZ

Simonffy utca 46. szám alatti kétszobás, konyhás házrész azonnal, beköltözhetően eladó. Érdeklődni Nyíl u. 88. alatt. Telefon: 17-877.

Szoba-konyhás házrész késő ősszel beköltözhetően eladó. Debrecen, Rába u. 31/A, Baloghék.

LAKÁS

Eladó másfél szobás szövetkezeti lakás. Szabadság útja 68. fszt. 2.

Másfél szobás összkomfortos lakást vennék sürgősen 100 000 Ft kp. + részletfizetés + OTP-átvállalás. „Sürgős 174 892" jeligére a Hirdetőbe.

Két és fél szobás szövetkezeti lakás igényesnek eladó, Kun Béla u. 10. Telefon: 16-072.

Fogorvosi rendelőnek alkalmas helyiséget bérelnék vagy vennék. „Központban" jeligére a kiadóba.

Elcserélem másfél szobás szövetkezeti lakásomat kettőszobás tanácsira. OTP-átvállalás szükséges. Mikszáth K. u. 10 III. em. 13.

Hatvan utcán levő tanácsi másfél szobás, összkomfortos, erkélyes, gázfűtéses, második emeleti lakásom másfél szobásra vagy kétszobásra cserélem. „Új bérház" jeligére a kiadóba.

Elcserélem barcsi, 2 szoba, összkomfortos szövetkezeti lakásomat debreceni hasonlóra vagy kertes házra. Érdeklődni Hámán K. út 50. fszt. 1., 17 óra után.

70 000 Ft-tal másfél szobás vagy nagy spájzos lakásmegoldást keresek, bármilyen érdekel. „Törlesztést is vállalok 174 914" jeligére a Hirdetőbe.

Idős néni albérletet adna, aki segítene. „Szolid kislány" jeligére a kiadóba.

Külön bejáratú szobába lányokat felveszek. Erzsébet u. 52.

Külön bejáratú üres szoba albérletbe kiadó. Bégány u. 11.

ÁLLÁS

Németből kisiskolást tanítok. „Kezdő fokon" jeligére a kiadóba.

Kezdő fokon angol tanítását vállalom. Telefon: 15-975.

Gyermekgondozást otthonában vállalok. „Libakert" jeligére a kiadóba.

Eltartót keresek készpénz ellenében. Nyugdíjam van. „Azonnal" jeligére a kiadóba.

JÁRMŰ

Uzemképes, rendszámmal ellátott, régi típusú Wartburg eladó. Érdeklődni egész nap, Nógrádi M. u. 24.

407-es Moszkvics eladó. Vántus Károly u. 32. Érdeklődni 2 óra után.

500-as Trabant Combi eladó. Csapó u. 27.

Karosszérialakatost felveszek. Telefon: 11-768. Gombácsi, Szabadság út 14.

HÁZASSÁG

30 éves, 170 cm magas, barna fiatal ember megismerkedne korban hozzáillő, független nővel házasság céljából. „Lakás van 174 866" jeligére a Hirdetőbe.

BÚTOR

Önemet faragott ülőgarnitúra (háromdarabos) eladó. „Antik" jeligére a kiadóba.

Igényesnek modern konyhabútor eladó. 30-as busszal. Láhner u. 5., Fodorék.

MWM esztergapad, asztali fúrógép eladó. Varga u. 22.

EGYÉB

Válaszfal kétszárnyú üvegajtóval 375×315. Gyári tv-antenna: Tokaj és Kékes olcsón eladó. Bajcsy-Zsilinszky u. 6., Illyés.

Parkettázást száraz anyagból, csiszolást, lakkozást, színeződésmentesen, pvc-padlóragasztást garanciával vállalok, 11-057. Bóné.

Cserépkályha-átrakást, -tisztítást, rövid határidővel, garanciával, vidékre is. Losonczy, Cserepes u. 4.

Gépíróirodámat megnyitottam. Nyíregyháza, Józsaváros, Lengyel u. 2. I. em.

Menyasszonyiruhakölcsönzés, fehérben, színesben, hímzettben. Viola u. 4., Dózsa ABC mellett.

Zongoragyakorló-helyet keresek. Farkas Gabriella, Debrecen, Simonyi u. 23.

Olajkályha eladó. Monostorpályi út 90.

Boroshordók eladók. Április 4. útja 30.

Parkettázást, parkettacsiszolást, lakkozást, garanciával, szolid áron. Keller. Telefon: 14-134.

Parkettacsiszolást, lakkozást, magas fénnyel, garanciával vállal, vidékre is Bihari Tibor, Vörös Hadsereg útja 10.

Eltartási szerződést vállalna fiatal értelmiségi házaspár. Telefon: 15-320, 236-os mellék.

Kerítésdrótfonatot minden méretben készítek. Hazavitellel. Álmos u. 8., temetővel szemben.

Hímzett menyasszonyi ruhát és fátyolt kölcsönzök. Varga u. 30.

Parkettázást, csiszolást, lakkozást, ...

Melocco Miklós, szobrászművész

a képzőművészet, igza portré is, egyszerre valóságrögzítés és valóságfeltárás. Ahány mű, annyi mélység, annyi változat, hogy emlékezetünk szerint van. Bizonyság erre a komplex alkotói mérlegét bemutatókiállítás hét évtized alatt, oly igazolás elégedettségekkel, melyeknek gazdája Melocco Miklós és más táblán. [emlékre]

Losonci Miklós: A portré halhatatlan.
Szegedi Szemle, 1978. márc. 14. old.

Új TÜKÖR

1985. OKTÓBER 6. XXII. ÉVFOLYAM 40. 48 OLDAL ÁRA: 10,– FT

HETI AJÁNLAT

KÖNYV

TAR LŐRINC POKOLJÁRÁSA
Középkori látomások

Valóban *ritkaságok* vannak e kötetben, többek közt arról a „néminemű Tarról, Ki pokolt megjárta...", s mint a Toldi szerelmét feleségül vevő Tar Lőrinc druszája említtetik Arany eposzában. De e viszonylag ismert Lőrinc inkább cím-, mint főszereplő, a könyv nagyobbik fele a hivatásos irodalomtörténészek közt

is alig ismert Krizsafán György élményeit tartalmazza, beszámolóját a Pokolban, a Purgatóriumban és a Paradicsomban tett 1353-as útjáról, az írországi Szent Patrik-barlang gőzeinek hatásáról. Bizony, érdemes végigrágni magát az olvasónak Krizsafánon, hogy megtanulja, milyen a *rossz riporter*. Ha igaz, hogy Lope de Vega halálos ágyán végső búcsúként azt súgta, hogy „unom Dantét", annak csak az az oka, hogy nem ismerte Krizsafánt. (Persze, mint kordokumentum, ez sem értéktelen.) A pokol mindenkinek pokol: szegény gonosz ördögök *csak annyira* gyötörhetik a kárhozott lelkeket, amennyire elő van írva, pedig sokkal kegyetlenebbül szeretnék... talán nem is a sátán az igazi szadista?

Tar Lőrinc látomásai inkább élményszerűek, és közelebb maradnak a földi ember világához. Ám e latinból mai magyarra fordított (Bellus Ibolya, Boronkai Iván, Érszegi Géza és Imre Flóra munkái) írásoknál élvezetesebbek a kódexeinkben megőrzött, néha valósággal Bosch pokolképeit kommentáló víziók.

V. Kovács Sándor a nagyívű bevezetőben Homéroszig követi vissza a pokoljárások előzményeit. Tegyük hozzá: a Gilgames-eposz XII. táblán is olvashatjuk, mint ecseteli az alvilágba jutott Enkidu a lelkek sorát barátjának, Gilgamesnek; az asszír szöveg viszont egy 4000 éve lejegyzett sumer mű fordítása... És hol volt még akkor Homérosz? *(Szépirodalmi)*

Székely András

VÁSOTT PERCEK
Orsovai Emil versei

Az 1975-ös megjelenésű *Idősziklák*, valamint az 1984-es *Szélírás* költőjének harmadik könyve rendhagyó gyűjtemény. Legáltalánosabban meghatározva lírai szellemességeket tartalmaz. Sokban különböznek a más műfajokban előállítható szellemességtől. Létrejöttük föltétele nem annyira egy meglovagolható, kijátszható helyzet (mint a drámában), nem frappáns fordulat egy történetben (mint a prózában), s nem is mindig gondolati csattanó (ahogy a társalgásban, viccmesélésben, bemondások alkalmával). A költők szellemessége mindig a szavaikon múlik. Nevetni is kevesebbet lehet rajtuk, mint a könnyed poénkodáson, kacagtató eseteken, bizsergetős szituációkon.

A költői szellem és agyjártatás a sűrítésre törekszik. Ez súlyossá, egyben rétegezetté, préseltté teszi a művet. Közelíti az áttételeken keresztül érvényesülő, nem szokványos logika felé, amihez (mert magvában valahol abszurd) külön bejáratú befogadói érzék, ráhangoltság kell. A késleltetve beugró, fanyar aforizmaversek, másodpercköltemények a roppant furcsa, kissé baljóslatú könyv első ciklusában teszik legjobban próbára Orsovai eszelősen rejtvényfejtő típusú olvasóit. (Akik a fejtést éveken át az *Élet és Irodalomból* gyakorolhatták.) Türelemmel persze rá lehet jönni a nyitjukra: kiindulnak egy-két szóból, összecsengésből, aztán átugranak egy hosszú gondolatsort és becsapós, kihívó következtetéseket adnak, nemegyszer amolyan *dafke-magatartást* tükrözve és önironikus frivolitással.

Megvan ez a viadalmas, visszavágó riportszerűség az *Új Tükör*ből ismert *Közhelyek* ciklus közérthetőbb, nagyobb lélegzetű közmondásalapozású verseiben is. Az agytornáztató *Vásott percek*hez képest hatásosabbak, egyszersmind gyakran megszívlelendő a társadalmi mondanivalójuk. Itt kamatozik Orsovainak a pozícióváltás: nem egyszemélyes, bizarr fölismeréseit szögezi szembe létezése elvontságaival, hanem a százados néptapasztalás igazságait revideálja, rázogatja össze, mint kaleidoszkópot, s fabrikál belőlük találékonyan meghökkentő, érvényszerűséget kérdőjelező új alakzatokat. Kevesebb jót lehet mondani a hatalmas példányszámú gyűjtemény záróciklusáról; darabjai egyenetlenek, töredezettek; majdhogynem rossz hírbe hozzák a megelőző, unikumszámba menő kötetrészeket. *(Népszava)*

Iszlai Zoltán

DOKTOR MINORKA VIDOR NAGY NAPJA
Békés Pál meseregénye

A szorgalmas és szerencsés Békés Pál még nincs harmincéves, de kapásból máris nehéz összeszámolni, hány könyve jelent meg, hány darabját adták elő. Ha csak a gyerekeknek írt munkáit vesszük, említenünk kell *A kétbalkezes varázslót*,

a belőle készült színdarabot, az *Egy kis térzenét*, amely a gyermekrádió műsorában hangzott el először, onnan került megerősítve, földúsítva a Thália Színház színpadára. S ezekhez jönnek „komolyabb" művei, a felnőtteknek szóló három regénye, a *Darvak*, a *Szerelem útközben* és a *Lakótelepi mítoszok*, amely a képernyőre is eljutott. Közben megjelent több kötetnyi fordítása is.

Új könyve, a *Doktor Minorka Vidor nagy napja* is gyerekeknek készült meseregény. Nagy kalandok vannak benne, háború, fogságbaesés, bujkálás, rejtőzködés, feszült, izgalmas pillanatok, kivégzés előtti jelenetek. E felsorolás persze ne tévesszen meg: ezt a történetet egy mai fiatalember írta. A színhely egy budapesti piac, s a háború a piac vízcsapjának birtoklásáért tör ki a zöldségesek—tejesek, valamint a hentesek—halasok között. Legveszedelmesebb fegyverük, amely elé a kivégzendő főhősöknek is oda kell állniok, a tejpumpa és a szálkavető. Békés Pál új könyve nem romantikus hevületű kalandregény tehát, hanem groteszk, csúfondáros mese, amely komikussá teszi a háborús pózt. Külön hangulatát, varázsát éppen ez adja: a helyszín és a szereplők vaskos köznapisága ellentétes a fantasztikus eseményekkel.

Az író nemcsak az ironikus cselekményalakításban tudja leleményességét megmutatni, hanem sziporkázó nyelvi ötleteivel is, furcsa szavak, mulatságos, meghökkentő szóösszetételek, nevek kitalálásával. És mint majd' minden történetében, ebben is fölhangzik a szemérmes, lírai hang. Csak ezúttal kicsit távol a főeseményektől, mindössze egy epizódban. Megjelenik a színen Zimmermann, a műlovar és cirkuszigazgató; gyengéd szál kapcsolja Teréz nénihez, aki unokahugával, az ötödikes Dorkával együtt kerül a piaci bonyodalmakba. *(Minerva)*

Ökrös László

MELOCCO MIKLÓS
Kernács Gabriella írása

A Corvina Kiadó *Műterem*-sorozatának kötete Melocco Miklósnak, köztéri szobrászatunk egyik megújítójának a munkásságát mutatja be. Az első hallásra pozitívnak tűnő ténymegállapítás sajnos nem jelenthet egyértelmű dicséretet, hiszen a köztéri munkák képzőművészetünknek, néhány kiemelkedő műtől eltekintve, nem éppen a legszínvonalasabb részét képezik.

Meloccónak a hatvanas évek végén kiteljesedő alkotói pályájára erősen hatott a pop art deheroizáló szemlélete, túlhangsúlyozott tárgyszeretete. Ez a köztéri szobrászatunkba beszüremlő deheroizáló magatartás a hetvenes évek elejétől érezhető: szinte minden kompozíció alól eltűnik a talapzat, a figurák — írók, költők, képzőművészek, politikusok — leszállnak a piedesztálról, leülnek egy padra, székre, vagy akár a rakpart lépcsőjére; az alkotók így kívánják közelebb hozni az ábrázolt személyiséget a nézőhöz.

Melocco Miklós is erre a deheroizáló hatásra építette fel Tatabányán, a Népkertben elhelyezett, az átlag köztéri szobrokon jócskán túlmutató, beteg, megfáradt Adyját, vagy a nézőnek háttal álló, kórust vezénylő Kodályát, és az egyik legújabb szobrát is, az útszélen álló, esendően szép, szürke gránitból faragott Radnótiját.

Kernács Gabriella az interjúkkal és a művész írásaival dokumentum értékűvé tett tanulmányában plasztikusan tárja a nagyközönség elé tevékenységét, sőt céltudatosan nem csupán a műveket, de az alkotó gondolatait is bemutatja. A jól sikerült írás talán egyetlen hiányossága, hogy Melocco Miklós pályáját nem helyezi bele napjaink magyar képzőművészetébe, hanem csupán önmagában tárgyalja, azt viszont kétségtelenül alaposan teszi. *(Corvina)*

Lóska Lajos

HOLLANDIA HÉTKÖZNAPJAI REMBRANDT KORÁBAN
Paul Zumthor könyve

A magyar olvasók mindig is érdeklődtek az olyan kis nemzetek iránt, amelyek fontos szerepet játszottak a világtörténelemben, illetve az egyetemes kultúrtörténetben. A holland kétségtelenül ezek közé tartozik, történelméről, kultúrájáról, civilizációjáról mégis alig tudunk valamit. Paul Zumthor könyve a „holland

aranyszázadot" mutatja be, azt, hogy milyen volt Hollandia a XVII. században, amikor az európai fejlődés élvonalába került, nem egy téren évszázadokkal előtte járva kontinensünk más országainak. Nem a történelmi pillanatokra, a rendkívüli eseményekre figyel, hanem a mindennapok világára, amit eddig csak a németalföldi festők hasonlíthatatlan bájú képeiről, elsősorban Rembrandt remekműveiről ismertünk. Elénk tárja a társadalom különböző rétegeit, a gazdag polgároktól a koldusokig, a városlakókat és vidékieket életük és napjaik minden szakaszában. Szól otthonukról, magán- és közéletükről, munkájukról és szórakozásaikról, gazdasági, politikai, jogi és kulturális viszonyaikról. A szerző az információk szinte enciklopédikus bőségét és alaposságát színes és könnyed stílusban tolmácsolja: műve egyes lapjait mintha vérbeli regényíró írta volna. Sikerül életre keltenie, s egyszersmind megszerettetnie ezt az éppen egyszerűségében nagyszerű népet, mely fő értékeknek a „szabadság édességét" és a puritán elkölcsöt, a szorgalmas alkotómunkát, a takarékosságot, a rendet és a nyugalmat tartotta; elsőként ültette át a gyakorlatba a tolerancia eszméjét, Európa legjobbjainak elismerését vívta ki és világhírű, egyetemes hatású géniuszokkal büszkélkedhetett, mint Rembrandt és mestertársa, Frans Hals, Spinoza, a nagy racionalista-panteista filozófus és Grotius, a nemzetközi jog, s az újkori természetjog atyja.

A kötetet bőséges képanyag: korabeli festményekről és rajzokról készült reprodukciók teszik még gazdagabbá. *(Gondolat)*

Madarász Imre

IPOLYTARNÓC
Bartkó Lajos, Hably Lilla és Kordos László könyve

Számomra Ipolytarnóc mindmáig: legenda. Rengeteget olvastam ősállatlábnyomokkal teli, megkövesült iszapjáról, ám oda nem jutottam. Annyi kártétel okán, újabban szigorúan védettek a leletek, s bár elkészült védőépületük, látogatni még nem lehet. Közben hiányzott — sok hazai és külhoni részpublikáció, s a főként Tasnádi Kubacska Andrástól származott, népszerűsítő leírások után — az átfogó, tudományos fel-

MELOCCO MIKLÓS

Népszabadság

1986. január 3., péntek

Melocco „szabadiskolája"

Három szobrász a Műcsarnokban

Három egymásból nyíló szoba, három fiktív műterem, három teljes értékű vallomás három egymásból nyíló világról. Jó ez a kiállításforma, csak pontatlan. A szobrok alatt nem olvasható cím, hiányzik az évszám, és legfeljebb a katalógus elmosódott fotójáról sejthető, hogy az ötvenes éveiben járó *Melocco Miklósnak*, valamint a harmincas éveiben járó kollégáinak, *Körösényi Tamásnak* és *Török Richárdnak* az életben is van közük egymáshoz. A kép tanúsága szerint ugyanis beszélgetnek. Fontos ez az adat, mert a képzőművészetben másként *is* szokott, másként *is* tud terjedni a példa. Nálunk a terjedéshez leginkább főiskolai katedra szükséges, vagy olyan „antikatedra", amely a tekintélyelv érvényesítése dolgában nem sokkal marad el az oktatás intézményes formáitól.

Mindenesetre a *Műcsarnok* oldalsó termeire mért tárlat eltér a hazai gyakorlattól. *Különös* —, hogy Melocco írásban-szóban visszatérő kedves jelzőjét használjam, tudva persze: ez a „különös" kevésbé jelenti a lukácsi esztétika híres középponti kategóriáját, mint inkább a „szokatlan", a „furcsa" dolgokhoz illő megnevezést.

Mert hát kétségtelenül szokatlan látvánnyal van dolgunk. Egy középgenerációhoz tartozó, jelentős művész, egy katedra nélküli mester nemcsak hogy közszemlére bocsátja a műterem magányába vetett híresbarokkos produkcióinak szétszerelt darabjait, nemcsak hogy „bepillantást enged" a közönségre eddig nem tartozó világba, de nem „fél" maga mögé — vagy elé? — engedni felkarolt pályatársait. Olyanokat, akik kvalitásuknál fogva nem minősülnek sem epigonnak, sem kismesternek, ezzel szemben olyan adottságuk van, amely rangidős példaképüknek már kevésbé. A fiatalság. Úgy látszik, Melocco Miklósnak a szobrászsors iránti elkeseredése még a féltékenységnél, a „Sárközi, te takarsz" komplexusnál is erősebben működött. Ha hinni lehet annak az interjúnak, amelyet *Kernács Gabriella* kiváló portrétanulmánnyá szélesített — és nemrég meg is jelent a Corvina Kiadónál —, akkor a „mester" folyamatos elégedetlenséget érzett a választott művészeti ág és az életkor közötti kapcsolat miatt. „A szobrásznak élete derekán kell fiatalemberhez hasonlóvá — lelkessé, elmélyültté, vaddá válnia" — mondta. — „Abban az életkorban, amikor tanulni kezd, Rimbaud már abbahagyta a versírást. A pályája csúcsára érkezett József Attilával egyidősen ő még csak fiatal kezdő. Túléli Mozartot és Byront, és annyi idős, mint az »öreg« Ady, mire leteszi a tévedésből rárakott terheket, és alkothat valami komolyat, újat. Legalábbis nálunk ma így van."

Melocco ezért bebizonyította — úgy is, mint katedra nélküli pedagógus, úgy is, mint idősebb barát —, lehet másképp, lehet mozarti korban is érettté egyenrangúsítani az arra érdemest. Rögeszmévé szélesedő mondanivaló, valódi belső érintettség kell „csak", és máris értelmetlenné válik a babonás tisztelettel emlegetett életkori különbség.

Ez a mondanivaló jelen esetben a halál. Van szobrászatunkban egy vonulat, amely nem nagyon törődik a hagyomány és újítás évszázados konfliktusával, nem igazán érdekelt a plasztika belső fejlődését érintő új lehetőségekben, viszont már-már monomániás szorgalommal keresi az emlékkiállítás legőszintébb formáit. Első pillanatban nyilván feszeng a néző Kondor Béla óriásivá növelt halotti maszkja láttán (Melocco), döbbenetet érez a gumipadlóra és üvegcserepekre kitett gipszhullák mellett (Körösényi), borzalommal vegyes megrendüléssel szemléli Petőfi képzelt földi maradványait a segesvári csatamezőként értelmezett harsányzöld igazi fű között (Török). De a feszengés, a döbbenet, a megrendülés mégiscsak csupa „életből ellesett" *valódi* élmény. Pontosan azok a benyomások, *amik miatt, amik ellen, amik helyett* készül a mulandó emberi testről készíthető leghitelesebb és egyben legelidegenedettebb emlék, a szobrászat fotográfiája, az öntvény.

Voltak korok, amikor a test halálát szeméremből stilizálással, retussal, de mindenképpen felmagasztosítással ábrázolta a művész. És voltak korszakok, amikor a stilizálást hazugnak, mindenképpen kevésnek érezték. A Donatello—Medgyessy vonal a különb vagy a Bernini—Schaár Erzsébet-féle? Az örök nyugalom ábrázolása jobb orvosság a halál ellen, mint a végtelennel szembenéző ember pillanat szülte riadalma? Ki merne itt érték szerint rangsorolni? Egy azonban valószínűsíthető. Abban a civilizációs világban, amely az elmúlás biológiai tényét vagy tapintatból, vagy kényelemből, vagy félelemből leparancsolja a nyilvánosság színpadáról, az embert védtelenné teszi az utolsó élmény iránt. Örkény Rózsakiállítása óta tudjuk — előtte csak sejtettük —, hogy a halál maga ábrázolhatatlan. Nincs az a televíziófelvétel, nincs az a fénykép, tehát nincs az a gipszöntvény sem, amely vissza tudná adni a létből a nemlétbe haladás külső-belső folyamatát. De éppen Örkény óta tudjuk: hogy ez az „ábrázolhatatlanság" az emberi élet mércéjeként szolgáló halál lényegéhez tartozik. Hogy a csak testként ábrázolt gipszöntvény sírni látszik annak a valaminek a hiánya miatt, ami magára hagyta.

Mielőtt még a kritikus a látvány hatására eszkatológiai fejtegetésekbe bocsátkozna, siet leszögezni: nem vagy nemcsak a téma hatásos ábrázolása indította a pozitív kritika megírására. Melocco, Körösényi és Török műveinek esetében ugyanis olyan színvonallal találkozott, amely akkor is elismerésre késztetné, ha egyébként hidegen hagyná a plasztikai ürügy. Kétségtelen: az egyenletes nívó mögött a három részvevő erőfeszítése, a vállalkozás mértéke között van különbség. Melocco ezúttal megelégedett a Komlónak szánt *József Attila-oltár* töredékeivel és a nagy mű holdudvarában készült műhelymunkákkal. Körösényi a beérkezés küszöbén — hiszen Szombathelyen, a főtéren például már jelentős alkotása áll — megelégedett egyetlen műcsoport kiállításával. (Az már nem rajta múlott, hogy a tárlat időtartama alatt a világsajtó „natúrban" is hozott a Körösényiéhez hasonló environment-fotót a schwechati és a fiumicinói repülőtérről, következésképpen óhatatlanul megnőtt a néző érzékenységi foka.) Török Richárd viszont olyan erőt, és szakmai készenlétet bizonyított, amely előismeretek nélkül is élményt nyújtott. Kollégái szólózni hagyták, mert neki valóban szüksége volt a hangsúlyos szereplésre. Bevallom, én is csak itt, a Műcsarnokban jöttem rá, hogy jelentős egyéniséggel gazdagodott művészeti életünk. Az önarcképből, halotti maszkból és teniszező zsánerből összesűrített nagybronza, a kvarczöld szemgolyóval vesző pillantást örökül hagyó óriásfeje, a Marcus Aurelius-i salvet intő töredékei a nyolcvanas évek szobrászatának akkor is jelentős teljesítményei maradnak, ha idő közben halálról és elmúlásról, öntvényről és torzóról a közízlés másképpen fog vélekedni.

Melocco „szabadiskolája", ez a régi pedagógiai forma tehát kétszemélyes osztállyal beindult. A részvevőknek nem is kellett mást tenniük, mint elfogadni mesterük legfontosabb programját: „A minőség esztétikai kategória".

P. Szücs Julianna

A Mátra és a bükki üdülőterület fejlesztési terveiből

(Munkatársunktól.)

Nemrégiben elkészült a Mátra és a Bükk üdülőterületének hetedik ötéves tervi fejlesztési koncepciója. Mint köztudomású, itt található a *Bükki Nemzeti Park* és a *Mátrai Tájvédelmi Körzet,* ezért a táj sok turistát vonz, s az M 3-as autópálya kiépítésével a hegyvidék a fővárosból is könnyen elérhetővé vált. Az illetékesek szeretnék, ha minél több látnivaló, sportolási lehetőség, s természetesen fogadóhely várná az ideérkezőket. A szakemberek szerint a leromlott állagú műemléki kastélyok felújításával érdemes foglalkozni, hiszen ezek az épületek könnyen átalakíthatók szállodákká. A jövőben különös figyelmet fordítanak a téli sportok fejlesztésére, több sífelvonó épül, s fedett jégpályákat is terveznek. Kevesen tudják, hogy ez a terület különböző vízi sportok űzésére is alkalmas. *Egerszalók* környékén, a *Nyéki-tavakon,* a *Hór-völgyi* tározón a vitorlázás, az evezés kedvelői tölthetnék el szabadidejüket. A lovaglás és fogathajtás „infrastruktúrája" Szilvásváradon már kiépült, s a hernádi termelőszövetkezet jóvoltából az egri Petrótanyán szintén lehet lovagolni. Bogács és Pásztó környékén értékes termálvíz található, a gyógyturizmusnak azonban gátja a létesítményhiány.

Van mit javítani a vidék vízgazdálkodásán, s a közlekedésen is. Megoldatlan a szennyvízelvezetés olyan látogatott falvakban, mint *Bánkút* vagy *Bükkszentkereszt.*

Az elkészült tervkoncepció kiemelten kezeli a pásztói műemlékegyüttes rekonstrukcióját, az egri vár további feltárását, a mályi—nyéki tavak partján egy szabadidőközpont létesítését. Bánkút környékén több út felújítását és parkoló kiépítését, valamint Bogácson, Miskolctapolcán és Mezőkövesden a fürdők bővítését.

JANUÁR 6-ÁN ÜZEMKEZDETTŐL

Pénzbedobás helyett menetjegy a metrókon

(Munkatársunktól.)

Tegnap a BKV székházában *Biró Lajos* vezérigazgató-helyettes arról adott tájékoztatást, hogy *1986. január 6-án, hétfőn üzemkezdettől* megszűnik a pénzbedobás a 2-es és 3-as metróvonalakon, és azontúl a mélyvasutakon is villamosjeggyel utazhatnak azok, akiknek nincs bérletük. *(Tegnapi számunkban az MTI téves tájékoztatása alapján közöltük, hogy január 2-án lép életbe az új jegykezelés.)* A változás naponta százezer utast érint. Az érintettek a fővárosban mintegy kétezer helyen — metróállomásokon, ellenőröknél, újságosoknál, postahivatalokban stb. — vásárolhatnak jegyet, továbbá hozzájuthatnak a Budapestre készülők minden nagyobb városban is.

Jelenleg a két metróvonal 27 állomásán 89 peronzáras automata működik. Egyelőre ezek tetejére szerelik fel a január 6-tól használatos 150 jegykezelő készüléket. Üzemképességüket vörös jelzőfény mutatja majd a készülékek jobb felső sarkában. A masinák a nyílásukba becsúsztatott jegyre számokból és betűkből álló jelet bélyegeznek, ezt a metrókocsikban, illetve a kijáratnál ellenőrzik az ellenőrök. Ajánlatos tehát a jegyet a metró területének elhagyásáig megőrizni. A készülékek egyszerre csak egy jegyet kezelnek.

Busz és személyautó karambolja

BOROS JENŐ FELVÉTELE

Súlyos közlekedési baleset történt tegnap délután Budapesten, a XX. kerületben. A Nagy Sándor és Baross utca kereszteződésében egy 51-es csuklós autóbusz összeütközött a ZB 38-72-es rendszámú Wartburggal. A busz a személykocsit a villanyoszlopnak nyomta, majd felrohant a járdára. Az autó vezetője, *Kiss Ferenc* érdi lakos és három utasa könnyebb, *Kiss Ferencné* súlyos sérüléseket szenvedett. A busz utasai közül ketten könnyebben megsérültek.

TELEVÍZIÓ MAI MŰSORÁBÓL

22.12: Azok a bizonyos rádióoperettek. Szt.
22.35: Könnyűzene. Szt.
23.20: A mai dzsessz. Szt.
24.00: Virágénekek.

3. MŰSOR

9.08: Kéziratos dallamgyűjteményeinkből. Szt.
9.25: Csokonai. Életjáték.
10.40: A dzsungel könyve. Angol film.
12.20: Himalája-trilógia. Lengyel dokumentumfilm-sorozat. III. 3. rész: Az istenek trónusa.
12.45: Képújság.
16.10: Hírek.
16.15: Üttörők karácsonya. Részletek a Parlamentben rendezett fe-

Melocco Miklós

Vadas József

Kétszer három

[Műcsarnok: Pillanatkép, magyar festők három nemzedéke. Műcsarnok: Kőrösdy Tamás, Török Richard, Melocco Miklós: Műterem]

Élet és Irodalom, 1986. jan. 10. 12.

zsával, szobrokkal, festményekkel stb., az Ön
nek leginkább megfelelő alkotásával segítse elő,
lon a publicisztikai műfaj túlsúlya enyhüljön.
I. kategóriájának kibővítésének is, illetve annak

tegóriában indulhat.

000,– USD
500,– USD
250,– USD

000,– Ft
000,– Ft
000,– Ft
000,– Ft

, hogy a szatíra, az irónia, a gúny ősi kifejezési
a fesztivál fentiekben kitűzött célját. Bízunk
nlokterében álló eseményt az Ön műveivel
i tudjuk tenni.
emélyes megjelenését 1990. augusztus 20-án
tóber 23-án ugyanitt a záróünnepségen.

gatásával jött létre.

DNy

MELOCCO Miklós: Rossz tankönyv. = Müvészet, 26, 1985, 6. 20.,ill.

2

Rajztanulók a gimnáziumban 1-3. osz. szamai

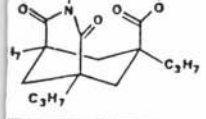

és munkatársai, a
Institute of Techno-
ınkatársai fölfedez-
ı két olyan moleku-
ymásra katalizátor-
s megfelelő alap-
s birtokában magu-
.
olekula egy össze-
(E), a másik egy
ék (A). Ezek képe-
solódni *(A-E)*,mi-
C_6H_6OH) hasad le
nek az a sajátossá-
ı végén össze tud
y E molekulával és
gy A molekulával.
olódás *hidrogén kö-*
gy végbe (amiképp-
e kötéssel „ismeri
építőköveket, ame-

A_2 és E_2 molekulákkal hozták össze. Azt tapasztalták, hogy A_1-E_1 katalizátorként hatott arra is, hogy egy A_2-B_2 termék jöjjön létre. A kutatók ezt azzal magyarázzák, hogy egyfelől az A_2-B_2 hasonlít az A_1-B_1-re, másfelől, hogy emez annak a molekuláit szintén hidrogénkötésekkel képes magához kapcsolni.

További kísérleteikben Rebek és kutatótársai ezután az A-t olyan oldallánccal látták el, amely *gátolta* a hidrogénkötés érvényesülését. Ekkor az A-E termék *lassabban* jött létre. Ibolyántúli fény hatására azonban ez a gátoltság megszűnt. Az ekkor keletkező változat (a biológiában: „mutáns") „ki is használta" nagyobb reakcióképességét, gyorsan bekebelezte az összes rendelkezésre álló E molekulát, s így a „szülei" rovására a maga A-E termékét hozta létre.

Az amerikai kutatók kísérleteikből azt a következtetést vonják le, hogy a molekulák világában elkészíthető a biológiai szelekció modellje. *(New Scientist)*

Melocco Miklós

Országutról készült szobor

----- Kiállitások:
MÜVÉSZET,1979.november - 43.lap

Melocco Miklós: Országútról készült szobor
(Kerényi József győri Radnóti-emlékműve alapján) fotómontázs

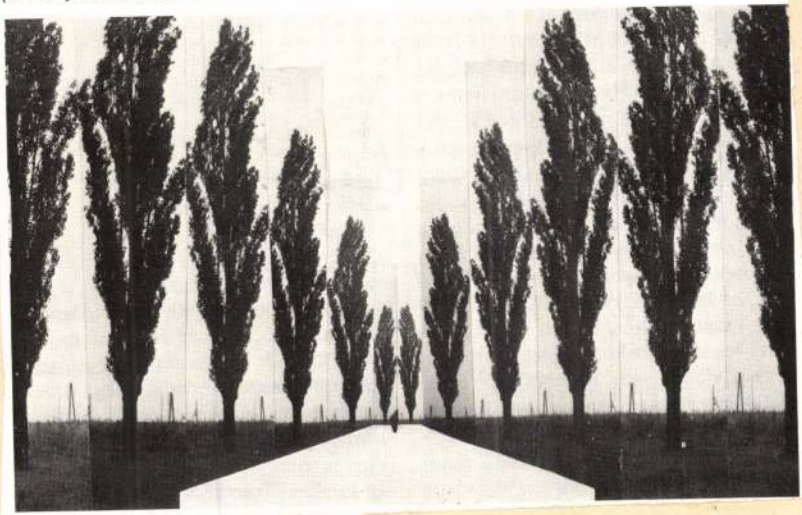

Melocco Miklós

P. Lucs Juliánna

Melocco „nabadiskolája"
Három sorban a Miosarnorban
[Melocco Miklós, Körösényi Tamás
Török Richard]

Nógrádi Szép, 1986. jan. 3. 7.

1973

Avant - propos

Ars Decorativa I. 197

A magyarországi szerb

Ujvidéken, a Matica

Katalógus /szerb nyel

Wiener Wappenbriefe u

Buda.

Acta Historiae Artium

László

MELOCCO MIKLÓS

ÚJ MŰVÉSZET

1998/ápr.

P - 9396

35.o.

Megj.: Fülep-Elek lev. 215-217. p

dapest I. Mátray utca 5.I.5.

écsvárad.

gyar Művészetben, sem a Nyugatban nem

énész, VKM minisztériumi osztályfőnök,

Izsó Miklós. = Magyar Művészet, 1931.

Ybl Miklós nak

nem fia, hanem épai nagybátyja. Ybl

MELOCCO MIKLÓS

Wagner István

Szobrászatrió a Műcsarnokban

Melocco és társai

[M. Kövösdunyi Tamás, Tóth Rich.]

Magyar Hírlap, 1986. jan. 8. 5.

Kárpáti Tamás:
Jákob harca az angyallal, 1991,
olaj, vászon,
120×110 cm

Kárpáti Tamás:
Az angyal halat eszik, 1990,
olaj, fa, vászon,
64×50 cm

ült, együtt van az egész, ilyesmit szerettem volna. És kor kész. Nem is mindig én festem a képet, hanem az stődik, nekem csak hagynom kell magamat, hogy vaki vezessen. De egy festő életében kevés festmény n, ami így készül.

— A téma kiválasztásánál is van valami külső vetés?

— Hogy ez a bibliai tematika miképpen alakult ki, ben nem tudom, volt-e vezetés. Nyilvánvalóan igen. e hogy konkrétan mit válasszak, abban nincs. Tematilag én elég egy helyben mozgok.

— Nem érzel valamiféle türelmetlenséget, hogy csak készülne már a kép, mert úgy szeretnéd megfesteni következőt, ami izgat?

MELOCCO MIKLÓS

Új művészet

1998. ápr.

35.o.

VADAS JÓZSEF:

Képzőművészet

Mátyás a magasban

Aki a korvinákra kíváncsi, ajánlom, legyen türelmes. A *Bibliotheca Corviniana* című kiállításon négyszer kell sorban állni. A jegypénztárnál és mind a három terem előtt, ahol a légkondicionált helyiségekben szépen megvilágított tárlókban láthatók Mátyás (meg a Beatrice) kódexei. Sok-sok hányattatás után ismét Budán vannak az uralkodó halálának ötszázadik évfordulóján. (Persze, nem mind és csak ideiglenesen.)

Megéri a sorban állás a *Széchényi Könyvtár*ban: nemcsak a kódexek gyönyörűek, hanem szemléletes és látványos a tálalás is. S hasonló erényeket mutat a *Matthias rex* című tárlat, amely a szomszédos épületben nyílt. A *Történeti Múzeum* szintén azt tanúsítja: megtanultunk kiállítást csinálni. Olyan módon mutatjuk be immár mi is a műtárgyakat, amely egyszerre szolgálja a tudományos alapkutatást (az emlékek monografikus felsorakoztatásával és az értelmezésükhöz szükséges vizsgálatokkal), illetve a népszerűsítést. E két dolog ugyanis nem választható el, és nem állítható szembe egymással. Rangsorolni pedig végképp értelmetlenség volna őket.

Festmények és freskótöredékek, üveg- és ötvösremekek, miseruhák és oklevelek idézik meg Mátyás udvarát, amely a korabeli Európa büszkesége volt; nemcsak a szelleme, a vár (makettje) és a lovagi páncél is kézzel tapintható közelségbe került itt hozzánk. Miközben tehát ez a kiállítás, egy korábban divatos kifejezést felújítva, deheroizál, *Melocco Miklós* készített *Székesfehérvár*ra egy hősi Mátyás-emlékművet. Ez a síremlék, melyet szintén az évforduló hívott életre, éppen az ellenkezőjét teszi. Az egekbe emeli Mátyást. A mennybe meneszti. Hiszen úgy áll, páncélba öltözve, a fehérvári főutca egy klasszicista és egy klasszicizáló házának találkozásánál, mint ahogy a feltámadt Krisztus emelkedik a katolikus kánon szerint a mennyekbe. Csak éppen az ő arcán nincs átszellemültség, ez egy rezzenéstelen, kemény férfiú.

A *Kiscelli Múzeum* bemutatja az emlékmű terveit és az allegorikus mellékalakok (*Homo faber, Dialectica*) gipszmodelljeit. Ezekből még egyértelműbb, mint a helyszínen, hogy a szobrász elsősorban építészi emléket alkotott. Részben reneszánsz, részben gótikus architektúrát, amely valóságosnak *látszik*, vagyis finoman ellentmondásos. Elárulja magáról, hogy régi szabályok szerint készült új alkotás. Rokonszenves számomra ez a finom eklektika: a monumentum így szervesen illeszkedik a kisváros képébe, talán még egy fokkal simulékonyabban is, mint ahogy az én posztmodern — poénokra éhes — ízlésem kívánja; Melocco a századforduló historizmusának manuális és szakmai perfektségével dolgozott. Műve az alázat bravúrja. Nincs benne semmi meghökkentő vagy elrettentő. Közelről nézve tárulkoznak fel a huncut mosolygású filozófus, meg a kamasz karcsúságú és álmodozású ifjú megható részletei.

Csak Mátyás marad zord. Még jó, hogy ott áll fenn a magasban.

ıdgáltak

ɔáviánok

tek

ŕök meg úgy

ɟra

k

(1.)

ínyok

a nagymamát

ıdtak

nama

sárkányokat

2.)

rt

rlapot

dek

ɔékának

k

)

Rám nyílnak sortűz-oldalak!

Emlékek földindulása

1

Segesvárnak mártírköltő nem elég?
Több kéne tán mint amennyi illenék?!
Mennyi illik? Hol a határ? Istenem!
Önmagam vagy mások helyett
kell-e menni majd nekem?
2
Temesvárra elvárnak a halottak
Ott tettetem én is magam halottnak
Tömegsír-Föld! Sóhaj írja majd nevem?
Fénybevérző madárröpte
a törtmárvány egeken

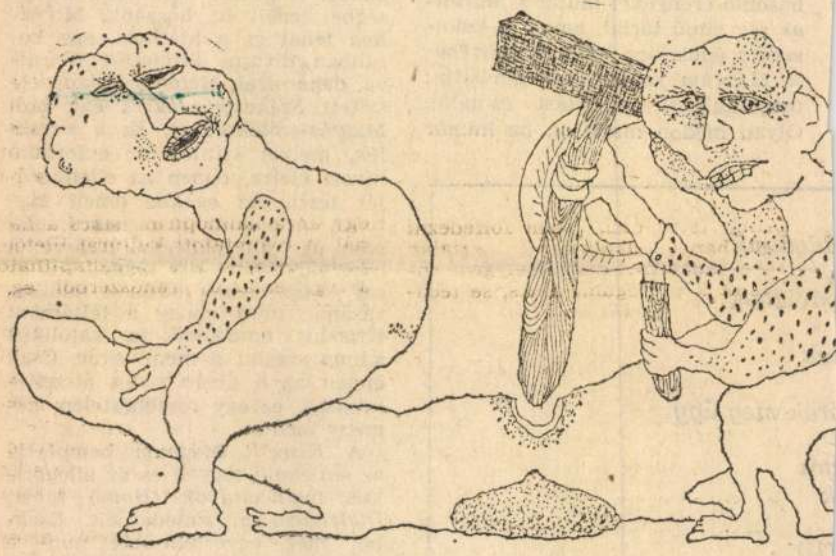

Szikszai Károly

Élet és Irodalom XXXIV.évf.22.sz
1990. 12.p.

MELOCCO MIKLOS

VARGHA BALÁZS:

Világegyetemi tanár

■ *Orbán Ottó: A kozmikus gavallér (Orpheusz könyvek, 84 l.)*

Amerikai papírkosár

Az ötvenegynéhány éves költő belenőtt a szüntelen ihletettség állapotába. (Bár ő inkább sugallatot mond). A bölcseleti líra terén nincs versenytársa honunkban. Csak önmagát ütheti fölül. Üti is folyvást.

Nyolcvanoldalas új könyvének majdhogy a fele Amerikából lett. Egyéves vendégprofesszorságából.

Tizenöt versének angol alcímet kockáztatom meg a nyaktörő mutatványt, / hogy végigsétáljak a századvégi emigránsok csontjától fehérlő szakadék fölött / egy két nyelv között kifeszített vékony verssoron;" (Bocsánat, hogy közbeszólok, az *egy* elmaradhatna innen. V. B.)

A század szelleme szemvesztett koldus, akinek üres szemgödrében folyamatosan vetítődik a világtörténelem: „...végtelenbe futó sík mező mutatkozott, ahol a láng meg a füst meg a por kergette egymást, és a föl-fölpattanó csontok között láthatatlan lábak dobogtak. Lovas-

Egyeztetés a székely kapuról

A fővárosi önkormányzat bízik abban, hogy az Új köztemetőben a napokban engedély nélkül felállított székely kapu sorsáról eredményre vezet az a megbeszélés, amelyet június 8-án szobrászművészek bevonásával tartanak – erről *Schneller* István főpolgármester-helyettes szerdán tájékoztatta az *MTI*-t. Mint elmondta: az összejövetelen *Makovecz* Imre, *Meloccó* Miklós és *Jovánovics* György megvizsgálja majd, hogy a 301-es parcellában június 16-án felavatandó 1956-os emlékmű, illetve a 298-as és a 301-es parcella között felállított székely kapu művészileg miként viszonyul egymáshoz. A művészek véleménye mérvadó lesz a fővárosi döntés kialakításánál – közölte a főpolgármester-helyettes.

A kompromisszumos megoldás érdekében az önkormányzat *Boross* Péter belügyminiszter és *Fónay* Jenő, a Pofosz elnöke közbenjárását is kérte. Az önkormányzat ettől függetlenül nem nézheti tétlenül a székely kapu jogszabályellenes felállítását, s a birtokháborítás miatt eljárást kezdeményez.

Magyar Nemzet, 1992. június 4.

MELOCCO MIKLÓS

Huszár Lajos műveir

Az összeállítás tematikája:

- Általános művek, összefoglalások
- Bibliográfiák
- Magyar pénztörténet
- Erdély
- Éremművészet
- Leletfeldolgozás
- Éremgyűjtők, numizmatikusok
- Gyűjtemények, intézmények, kiállítások
- Recenziók
- Referátumok
- Lexikoncímszavak
- Egyéb

ÁLTALÁNOS MŰVEK, ös

Melocco Miklós: Amerigo Tot síremléke, fehérmárvány, 160 × 200 × 120 cm, 1989, Farkasréti temető (fotó Somfai István)

MELOCCO MIKLÓS
Műveinek 1989.-

30 Ft

MELOCCO MIKLÓS

Repülőport: Új Mo. II. évf. 38. sz. 1992. febr. 14. 24. p.

ura cri-
comune
enerale;
sti; in-
che per
da fiori-
a la ri-
recente.
stica co-
a società
persiano
iografico
aziali, la
vale in
di arte
evo isla-
calligrafi
no dirsi
colti dati
rga dalla
tive: nel
fawidi di
ce allora
persiani
generali
tetto ot-
pregevoli
Muṣṭafā
-bunyān,
pittori e
nnarverān
e compi-
ziosi per
bili valu-
ni precet-
no che in
ntale del-
'Alī Bey

non solo per il materiale d'informazione che raccoglie, m
anche perché in essa Kuo Jo-hsü per la prima volta effettu
un paragone tra i classici ed i moderni, affermando la superio
rità dei paesaggisti Sung, suoi contemporanei, sugli antich
L'opera di Chang Yen-yüan e di Kuo Jo-hsü venne in seguit
continuata da T'eng Ch'un, contemporaneo dell'imperato
Hui-tsung (XII sec.), con il suo Hua chi (Continuazione del
pittura), in dieci volumi, che giunge fino al 1167.

Fondamentale per la conoscenza dell'arte relativa ai du
periodi dei Sung Meridionali e Yüan (cioè dal 1227 al 136
data di pubblicazione del libro) è il T'u-hui pao-chien (Spe
chio prezioso delle pitture), dovuto alla penna di Hsia We
yen: in esso l'autore traccia le biografie di più di millecinqu
cento pittori dalle origini ai suoi giorni, usando di un metod
quello biografico, che è sempre stato caro agli storiografi cine
Nei periodi seguenti la storiografia ebbe uno sviluppo semp
maggiore, sicché per le dinastie Ming (1368-1644) e Ch'i
(1644-1912) ci troviamo ad avere molti scritti storici, reda
coi criteri più diversi, dalla storia generale della pittura (co
lo Shu hua shih, di Ch'ên Chi-ju, prima metà del XVII se
al dizionario biografico (come il Hua-shih hui-chuan, di Pê
Yu-ts'an, prima metà del XIX sec.). La scuola pittorica
Chiang Sung (dinastia Ming, sec. XVI) ebbe una trattazio
a parte ad opera di Wang Chih-têng, che nel 1563 pubbli
il Wu-chün tan-ch'ing-chin, biografie di alcuni pittori di S
chou. Ma le opere fondamentali per questi due periodi so
per i Ming, il Wu-shêng-shih shih (Storia della poesia pri
di voce), di Chang Shao-shu, scritto nella prima metà del XV
secolo, e, per i Ch'ing, il Kuo-ch'ao-hua cheng-lu (Annali d
pittura sotto l'attuale dinastia), di Chang Kêng, pubblic
verso il 1740 e continuato poi, fino al 1860, da Chiang P
ming, con il suo Mo-lin chin-hua.

È da osservare che il metodo tradizionalmente seguito d
storiografia dell'arte cinese è quello biografico, per cui m
cano opere storiche impostate su criteri d'analisi estetica e
vera e propria critica, intesa nel senso che noi siamo abitu
a dare alla parola. Comune è pure la suddivisione delle op
storiche in tante parti quanti erano i generi della pittura (n

MELOCCO MIKLÓS

A Magyar Nemzeti Múzeum Rákóczi Múzeuma

és a Studió Ars Loci

tisztelettel meghívja Önt és kedves családját

a

TÖRTÉNETI KERTEK SÁROSPATAKON A XVI. — XIX. SZÁZADBAN

című kiállításra, amelyet

MELOCCO MIKLÓS

Kossuth-díjas szobrászművész

nyit meg, 1991. június 16-án, vasárnap 11 órakor

a sárospataki várkastély Perényi-szárnyában.

KÖSZÖNETÜNKET FEJEZZÜK KI A KIÁLLÍTÁS TÁMOGATÓINAK:

Kertészeti- „Zöld Egyetem" Budapest

Képzőművészeti Főiskola

Országos Műemléki Felügyelőség

Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei

Silvanns Faiskola Fertőszentmiklós

Zempléni Múzeum

Hercegkúti Pincészet

Czeglédy Ilona

Détshy Mihály

Dolányi Anna

Jakab Gábor

Windisch-Graetz Natália

Windisch-Graetz Vince

Sandra Schniderlin

A megnyitón közreműködnek a sárospataki Zeneiskola tanárai és növendékei

ENVIRONMENTAL STUDIO
KÖRNYEZETALKOTÓ MŰVÉSZEK KÖZÖSSÉGE
Budapest XI.
Bocskai út 14
tel.: 162–0194

Török Péter & Fazekas Gábor

Felelős kiadó: Jósvainé dr. Dankó Katalin

Martius, Aprilis, Maius, sunt tempora veris — VER Puerilis compar — Vere Venus gaudet floribus aurea fertis

MELOCCO MIKLÓS

SÁRGA AGYAG A HÁZBÓL

megnyitó; január 31-én,
pénteken 18 órakor
megnyitotta: Melocco Miklós
a kiállítás megtekinthető;
1992. január 31 — február 14-ig,
naponta 14-18 óráig
(kedd szünnap)

LIGET
GALERIA

1146 Bp. Ajtóssi Dürer sor 5.

Melocco Miklós

Művészet, Budapest, 1973. márc.

Kondor Béla kezeinek öntvénye

jen semmit a halott bőréből. Ha ez a fuga egyenes is, mégsem szimmetriavonal, vagy a szimmetria síknak a nyomvonala az arc felszínén, mert az arc nem szimmetrikus, és nincsen formája.

A szobrászat nem is dolgozik szabályos formákkal, csak az izmusok. A ión csiga sem szerkeszthető. Nem is lehet szabadkézzel szabályos formát csinálni. Csak nagyjából. A fiú hasonlít az apához, de nem úgy mint a hasonló háromszögek. Az egypetéjű ikrek sem egybevágók.

A fazekas a korongján, amely egyszerű gép, csak körhagyó forgástesteket hoz létre.

A szobor a képzelt formák alakjainak halmaza, csupán szellemi értékeket hordozhat, az anyagi értéknek is szellemivé kell alakulnia, és ne legyen ipari nehézségeken aratott apró győzelem, amelyhez képest a legsilányabb gyári termék is a technika diadala.

Halotti maszkot készíteni technikailag könnyű; a legnehezebb odamenni, és megfogni a holttestet. A szándék és az élmény nem fakul meg különböző barkácsoló problémák miatt.

Idetartozik, hogy Kondort nem nagyon érdekelték a szobrok, éppen azért, mert soha nem találta meg bennük a szándék szabadságát, csak a kivitelezési csődöt.

Amikor búcsúzik a szobrász a halottól, és felilleszti az elválasztó cérnát óvatosan az arcra, akkor látja, hogy a cérnának helye csak körülbelül van, és csak a szerepe fontos.

A maszkról a fugát leszedni, vagy megpróbálni eltüntetni nem szabad. Illúzió- mert nyegleséggel védekezik legtöbbször a szemérmesség.

Aki szerette a halottat megmosdathatja, fésülheti, öltöztetheti, hiszen életében is szerette, vagy ápolta, ezek a dolgok hozzátartoznak a halál történetéhez.

Kondor kezeiről is készítettem öntvényt, a felesége kérte, ő kulcsolta össze azokat, hasonlítottak Kondor némely rajzához. Ez hozzátartozott halála történetéhez.

Fontos, precíz, érdekes tárgy a halotti maszk, relikvia, el kell készíteni. Őrzi a halott testét, tehát sokat őriz az élőből, magyarázkodás nélkül, vizsgálat tárgyául.

Szobrászat ez is, hozzátartozik egy életformához, ezért készítettem el Kondor Béla halotti maszkját. Halálhíre miatt, tehetetlenségből.

Melocco Miklós

MELOCCO MIKLÓS

 Uj Művészet 1992/1

szöveg a 47. p. van

EMLÉKMŰVEK, SZOBROK MAGYARORSZÁGON

Szabó Júlia

Az ókori városok, városállamok színhelyeitől a középkori és újkori államokig a historikus-kultikus tartalmú emlékmű megtalálható a kultúra tárgyi emlékei között. Az emlékművek jelenléte a kultúra, a közösség állandó lakhelyének biztonságát és határait jelzi. Szent László lovas szobra, a szent királyok álló szobrai Várad elestéig védték Magyarországot a török ellen, jelentőségüket az ostromlók is tudták, ezért fogott személyesen vezérük a szobrok lerombolásához. Megsemmisülésük után századokig nem volt Magyarországon hasonló jelentőségű szobor. A XIX. század elején Mátyás király emlékművét akarták elkészíteni, de csak rajzok, metszetek és összetört gipszeket megörökítő fényképek őrzik az emlékmű terveit. A magyar forradalom és szabadságharc emlékműve, *Marco Casagrande* terve csak egy újságrajzon maradt fenn. A világ egyik legkorábbi Szabadság-oszlopa, a láncait széttépő Hungária nem kerülhetett felállításra Magyarországon. Az önkényuralom és a kiegyezés korában az irodalmi és színpadi élet friss halottainak emeltek nemzeti felbuzdulásból emlékszobrokat. A század végére a XIX. századi Magyarország összes nagy költője, írója, államférfija megjelent a főváros, vagy más városok terein, sétányain színpadi gesztusokkal vagy elmélkedő pózban. Az elbeszélés, az anekdotikus kikerekítés, mely

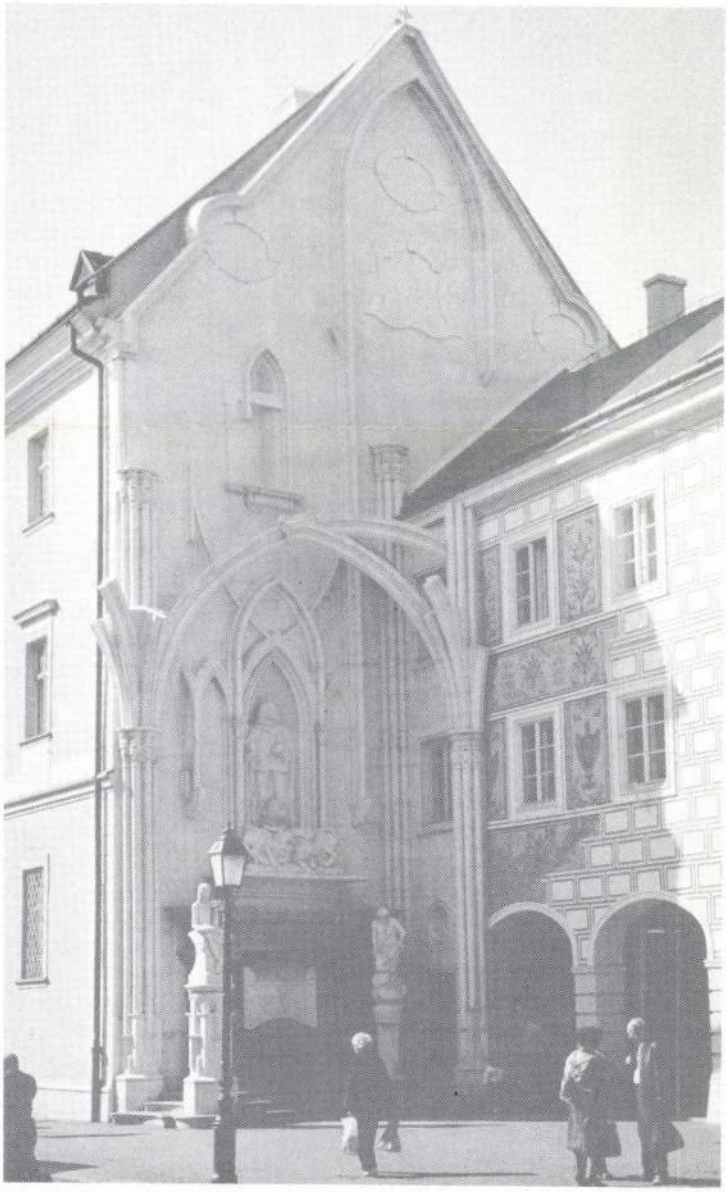

Melocco Miklós: Mátyás-emlékmű, 1990, Székesfehérvár (Fotó Tahin Gyula)

A Berlini Fal egy részlete, felállítva 1990-ben Budapesten, a Tabán parkjában. (Fotó Tahin Gyula)

a XIX. század magyar kultúráját különösképpen jellemezte, az emlékműszobrászatot is uralta. Más szobrászat pedig – egy két kivételtől eltekintve – nem jelent meg sem a főváros, sem a vidéki városok terein. A platoni művészetfelfogás nem utánzó jellegű, tömör jelei csak grafikákon és festményeken vagy kisplasztikákon jelentek meg a magyar művészetben az 1910-es évek végétől. A szerves világ szépségének plasztikai utánzói és megformálói csak abban az esetben kaphattak helyet és teret a XX. századi magyar nagyszobrászatban, ha a natura megközelítése mellett volt valami historikus mondanivalójuk is. A historizmus szívósan továbbélt a XX. században is magyar földön, s talán nem fog eltűnni a napjainkban átélhető korszakváltáson túl sem.

A történelem interpretálására és megjelenítésére vonatkozott a legtöbb, nagy volumenű megbízás 1920 és 1990 között is. A rosszul ápolt, pusztuló városi kertekben és tereken mindenütt történelemre bukkanunk, a legtöbb esetben inkább torz, csikorgó, mint harmonikus megfogalmazásban. Kivétel és üdítő színfolt egy-egy olyan parkrészlet, mint a budai Horváth-kert egy sarka, ahol századunk európai rangú magyar szobrászának, *Ferenczy* Béninek *Ülő nő* című szobra látható egy kút mellett. A Vigh Tamás közreműködésével 1961-ben felállított szobor *Rodin* és *Maillol* valóság és szépség törvényeit kereső szándékainak körébe emeli az alkotót, s az öröm és szépség kultuszhelyévé avatja a parkrészletet. A mű létezése, felállítása kivétel, csoda. A fél-naturális, fél-geometrikus kútszobrok, az „anya és gyermeke" kompozíciók, alkotóik minden igyekezte ellenére városaink terein ma már fájdalmas emlékjelek a környezetrombolás évtizedeiből. Félő, hogy a közeljövőben a panelházak sorsa vár rájuk is.

Napjainkban nagyobb számban a közelmúlt politikai vonatkozású emlékműveit bontják Kelet és Közép-Európában. A történeti folyamat kezdete kétségkívül a budapesti Sztálin-szobor 1956-os ledöntése volt, a végét még nem ismerjük. (Az ezzel foglalkozó hivatalnokok szerint jelenleg vidéken sokkal több emlékművet bontanak, mint a fővárosban, de már itt is érkeznek kérelmek a különösen ellenszenvesnek talált emlékművek lebontására.) Újsághír jelezte a közelmúltban, hogy az évtizedek óta a villányi hegyen dolgozó, „nem hivatalos" szobrászok szép, nemes anyagú, gondosan megmunkált, nem politikai tartalmú szobrokat ajánlot-

Melocco Miklós

581/931210
KÖZHIR - PSZ
BUDAPEST
1900
ÉLIR
FO1.11 / D
MTA MŰVESZETTÖRTÉNETI
KUTATÓ CSOPORT
BUDAPEST
PF.27 URI U.49
125 C

IRODALMI ES POLITIKAI HETILAP

XXXVII. ÉVFOLYAM, 49. SZÁM ÁRA: 38 FT 1993. DECEMBER 10.

DARVASI LÁSZLÓ:

A céh védelme

Ha jó néhány évtized múlva lesz még irodalom, és lesznek literátorok, valamint munkaképes filoszok, úgy bizonyára egyöntetű lesz a véleményük az 1993-as esztendő írói slágerműfajáról. 1993-ban a Nyilatkozat, mint olyan, az írói slágerműfaj, és ehhez a mészáros szakmának első hallásra nem sok köze van. A kézműipari antivilágban a kolozsvári mészárosok például nem akárkit vettek be a nagytiszteletű céhbe. Aztán ha bevették adta. A kritika kritikáját. Hiszen azt nyilatkozza ez a nyilatkozat, hogy az önletiltó írók és művészek a művészetet a napi politika szolgáló leányává alázzák, másrészt bénítják a szellemi életet, harmadrészt rossz hírét keltik az országnak, negyedrészt felelőtlenek. Négy komolyan dörgő, prófétikus vádpont, csupa különös és érdekes ízzel, s olybá tetszik, hogy tán még a MIÉP-es *Horváth Lajos* is segített a fogalmazásban, amit nem kötet bezúzásra érdemes, egyszóval, ha így állunk, akkor minden íróról — fajtól, nemtől és szemszíntől függetlenül — minden gyalázat elmondható. S még mindig nem arról van szó, helyes-e önletiltani, vagy nem helyes. A száznyolc író és alkotó nyilatkozatából kimaradt az a megdöbbentő tény, hogy megsértették a szakmát, a céhet — azt a céhet, melynek ők is tagjai — s mindezt azért is fontos leszögezni, mert nagyon sok író-

VÁNCSA ISTVÁN:

Kollégánk, Caligula

Ha a közélet aktuális hírei már nem gyönyörködtetnek igazán, olvassuk inkább Suetoniust*. Benne van mindaz a kellem és harmónia, aminek a kedvéért egyébként napilapokat vásárolunk, stílusa gördülékeny, alakjai ismerősek, sőt egyre ismerősebbekké válnak, emellett tömör, mert — lévén kisebb a világ — egy emberre akkoriban több szerep jutott.

Caligula remekművű portréjában például egy érzékeny és széleslátókörű irodalmár-szerkesztő arcképe rajzolódik elibénk, olyan emberé, aki szembe mert szállni bizonyos értelmiségi körök ízlésterrorjával, ki merte mondani Senecáról, hogy üres fecsegő és olyan, mint a homok mész nélkül; ez — mai szóhasználattal — körülbelül azt jelenti, hogy Senecának púpos a lelke. Megállapította továbbá, hogy Titus Livius szószaporító és felületes, Vergilius pedig tehetségtelen és igen tudatlan, nem is írók ezek, hanem csak írócskák, annak is huszadrangúak. Hogy igazi írónak kiket tartott, azt nem tudni, azoktól ugyanis egy árva sor nem maradt fenn, de talán jobb is így; ha a huszadrangú Vergilius még ma is ennyire lenyűgöző, akkor az antik Róma igazi íróit feltehetően el se bírnánk olvasni, ugyanis az esztétikai élmény intenzitásába menten beleőrülnénk. A latin kultúra nemzeti jellegének megóvása és erősítése érdekében Caligula arra is gondolt, hogy Homérosz összes műveit eltávolíttatja a könyvtárakból és megsemmisítteti; erre aztán mégsem került sor, feltehető, hogy az idegen lelkű (görög) könyvtárosok elszabotálták.

Szükség esetén határozott munkajogi intézkedésektől sem riadt vissza, így például egy atellana-költőt elevenen megégettetett az amfiteátrum arénájának a közepén; Suetonius szerint egy kétértelmű verssorért (amelyet az illető nyilván egyértelműként próbált bemutatni), bár a poéta lelkének szembeötlően púpos volta erre az beavatkozásra önmagában is elégséges okot szolgáltatott.

Meg kell mondanunk, hogy az ilyen és hasonló intézkedések — melyeknek markáns jellegét kár volna tagadnunk — indoko-

Kutyálkodás

Kutyológiai esszéjében *(ÉS, 47. szám)* *Ungvári Tamás* a tőle megszokott erudícióval bizonyítja, hogy *Lezsák Sándor* nem tudta, mit beszél, amikor keresetlenül „kutyaháziaknak" nevezte az ellenzéket. Tudós druszám érveit elfogadván, én mégis ammondó lennék: ebben a reánk járó média-kutyavilágban legalább mi, újságírók, ne vessük el mindenestül a kynológiai metaforákat, mert helyzetünket modelláló elemzési lehetőségekhez juthatunk általa. Erről győzött meg *Rodney Stiffen* professzor előadása, amelyet „Öleb, őrkutya vagy farkas — média és botrány az ausztrál politikában" címmel tartott Dublinban a nyáron egy szakmai konferencián.

Ott lenn, délen, szintén szapora támadások érik a sajtót, amikor közéleti skandalumokat tálal, kavar (?) fel — így, R. Stiffen, aki tüstént meg is mutatja, hogy a politikai ütésváltások a tömegkommunikációnak öt olyan funkció-modelljét kalapálják ki, amelyek — a Lezsákénál talán találóbb — kynológiai metaforákkal tehetők közérthetővé.

Első a sajtó ŐRKUTYA modellje. Jobbára maguk az újságírók vallják, hogy a média legmagasabb rendű szerepe a közélet tisztasága feletti éber őrködés, a hatalommal való visszaélés eseteinek napvilágra hozatala. E törekvésben a kommunikációs rendszeren kívüli körülmények — szűkre szabott jogszabályok, hivatali és üzleti titkolózás stb. — keményen korlátozhatják: ám ez már a SZÁJKOSARAS KUTYA esete. Kevésbé hízelgő viszont a sajtóra nézve az öLEB modell, hiszen az előző kettőre jellemző heroikus

A több mint három órás felvételi anyagot — mint minden hasonló esetben — ötvenöt percre kellett szűkítenünk. Gondolatait, ítéleteit azonban csonkítatlanul közöltük.

A *gondolatok védelmében* című írásában *(Élet és Irodalom, 1993. november 26.)* ön egyfelől szélsőségesen leértékeli saját filmjét, amelyben csak ön szólal meg, csak az ön gondolatai fogalmazódnak meg ön által (ehhez egyébként joga van), másfelől pedig, áttételes formában, erkölcsileg megkérdőlejezi a film készítőit (ehhez sem joga, sem érve nincs). A rendkívül sokrétű, gondolat- és témagazdag ötvenöt perces Melocco-monológban ön csupán egyetlen konkrét hiányt jelez, azt, hogy az ön által felolvasott és két évvel korábban közölt újságcikkéből kihagytuk egy 1991-es keltezésű hivatalos értesítés ugyancsak szószerinti felolvasását. Csupán emiatt a Melocco-portré — az ön szemében — „idétlen gondolatfoszlány-csokrocska", „haszontalan szórakoztató műsor".

Édesapja, dr. Melocco János mártíriumáról a portréfilmben ön egyébként felolvasott a tévénézőknek egy tizenkét perc hosszúságú részt az Új Emberben megjelent említett cikkéből.

A kényszerű (12 percre!) szűkítést az eleve megszabott műsorpercek diktálták, nem másféle megoldás.

Ha egy hivatalos értesítés föl nem olvasása és egy hivatalnok nevének meg nem említése miatt az ötvenöt perces tartalmas portréfilm egészében érdektelenné és haszontalanná válik a filmben egyesegyedül megnyilatkozó művész szemében, akkor

gondolkodik. Nemrégiben volt alkalmam személyesen megismerkedni vele, s tapasztalhattam, hogy a közvetlen érintkezés mennyivel barátságosabb lehet, mint az írás szűrőin keresztül zajló. A megegyezés létrejötte óta semmilyen ellentét nincs közöttünk; a magam részéről a megegyezést — amely körültekintően gondoskodik a félreértések elkerüléséről — elfogadhatónak és korrektnek tartom, s az ebből rám háruló kötelezettségeket lelkiismeretesen végre fogom hajtani. Például e sorok alatt így szerepel a nevem:

Márton László
(Budapest)

P. S.: Ferdinandy Györgynek ezúton üzenem, hogy okosabban tenné, ha remek ötleteit a könyveibe írná bele.

Nulladik

Nagy érdeklődéssel olvastam Schiller Róbert *(ÉS, október 1., Nulladik kultúra)* cikkét. Már a címet látva, gondoltam, hogy köze lehet (!?) a Bűnrossz versek pályázatára beküldött *Nulladik* szonett című pályázatomhoz, persze kissé begöngyölve.

A sorok között is olvasva, azt hiszen nem tévedtem. Mélyen szégyelltem volna magamat a „vers" miatt, ha nem bűnrossz pályázatra küldöm be, s ha nem szeretném nagyon Shakespearet. Ahhoz, hogy ilyen ötletem támadt, hogy benevezzek a Bűnrossz versek pályázatára, úgy érzem, ennél ildomosabb bűnt a pályázat céljának érdekében nem

Aki téved — kegyeletsértő

Nem állt szándékomban visszatérni a *Magyar Nemzet* november 9-i cikkére, melyben nagybátyám Márai Sándor műveinek letiltathatóságával foglalkozik *Lőcsei Gabriella.*

Nagybátyám 1987. augusztus 11-én a Polgári Törvénykönyv alapján érvényes saját kézírású végrendeletet készített, melynek utóiratában ugyanazzal a saját kézírással engem jelölt meg a végrendelet végrehajtójaként. A PTK 629. paragrafusa /1/ bekezdés /a/ pontja szerint az írásbeli magánvégrendelet érvényes, ha a végrendelkezést azt elejétől végig a végrendelkező maga írja és aláírja. Ez esetben erről van szó.

A posthumus Kossuth-díj átadásával kapcsolatban nekem mint végrendeleti végrehajtónak Torontóban hitelesíteni kellett ezt a végrendeletet, és a torontói közjegyző ezt megtette, így a hitelesített példány van a Magyar Köztársaság Elnöki Hivatalánál.

A végrendeleti örökös minőségem így nem vonható kétségbe, így a személyhez fűződő jogok, melyek szintén a PTK-ban vannak felírva, engem illetnek meg, és a bekövetkezett haláleset miatt ezek kegyeleti joggá alakultak.

A PTK. 85. paragrafusa /3/ bekezdése szerint bírósághoz fordulhat az a hozzátartozó a kegyeleti jog kapcsán, akit az elhunyt a végrendeletben juttatásban részesített. Az éles elhatáro-

ÉLET ÉS IRODALOM

Megjelenik minden pénteken

Főszerkesztő:
KOVÁCS ZOLTÁN

Főszerkesztő-helyettesek:
DIPPOLD PÁL
VÁNCSA ISTVÁN

Főmunkatársak:
BERTHA BULCSU
DARVASI LÁSZLÓ
MEZEI ANDRÁS
ORAVECZ IMRE

Rovatok és fogadóórák:

Grafika, információ:
SZIKSZAI KÁROLY
kedd 10—12

Műbírálat:
CSAJKA GÁBOR
CYPRIAN
péntek 10—13

Könyvkritika:
BATA IMRE
hétfő 10—13

Szépprózа:
SZÉKY JÁNOS
csütörtök 10—12

Vers:
LADIK KATALIN
szerda 10—13

Kulturális közélet:
NAGY N. PÉTER
csütörtök 10—11

Index: 25-44
HU-ISSN 0424-8848
Kiadó és szerkesztőség:
Budapest, Széchenyi utca 1

Bemutatjuk

Erdély Művészetéért Alapítvány

Ritka szép esemény tanúi lehettünk augusztus 23-án a Vármegye Galériában: két marosvásárhelyi festőművész, apa és fia, Simon Endre és Simon Zsolt közös kiállítását nyitotta meg Murádin Jenő kolozsvári művészettörténész. A megnyitó után a házigazda, az Erdély Művészetéért Alapítvány kuratóriumának titkára, Demeter Ervin tájékoztatta lapunkat munkájukról.

1988 márciusában, amikor már lehetőség nyílt a civilszerveződésekre, egy baráti társaságból kinőtt az Erdély Művészetéért Alapítvány. Azzal a céllal, hogy az erdélyi kultúrának azt a részét, amely nehezen jutott át a határon, a képzőművészetet, valami módon bekapcsolják a hazai kulturális vérkeringésbe. A dráma, a vers jóval könnyebben közlekedik az országok között – akár nyomtatásban, akár az éter hullámain. A képzőművészeti alkotások ezzel szemben, évtizedeken keresztül a kulturális csereegyezmények egyik kipipálandó musz feladataként megrendezett, jobbára protokoll-kiállításokon jutottak el egymás országába. Hiányzott azonban a gazdag, igazi tradíciókkal rendelkező erdélyi képzőművészet megjelenése itthon. Ezt a hiányt igyekszik pótolni az Alapítvány a maga eszközeivel, elsősorban egyéni és csoportos kiállítások, koncertek, irodalmi műsorok rendezésével, pályázatokkal, ösztöndíjakkal.

Az ünnepélyes megnyitó szép pillanata
Fotó: Szalay István

1988. március 30-án nyílt meg az első kiállítás, amelyet azóta több tucat követett Budapesten, vidéken, sőt 1989 márciusában hét erdélyi magyar és szász alkotóművészt bemutató kiállításukkal az NSZK-bel Münsterbe is eljutottak. 1990 augusztusában Szülőföldem, Erdély címmel pályázatot hirdetettek képzőművészek részére, s már a következő év januárjában tárlatot rendeztek a beérkezett pályaművekből. A kiállítások rangját érzékelteti, hogy olyan jeles személyiségek mondtak megnyitóbeszédet, mint egyebek között Tőkés László, Páskándi Géza, Kincses Előd, Gyulai Endre püspök, Pogány Ö. Gábor, Makovecz Imre, Melocco Miklós.

1992 tavasza jelentős mérföldkő az Alapítvány történetében: végetértek a vándorévek az V. Vármegye utca 11. szám alatt megnyílt az Erdély Művészetéért Alapítvány saját kiállítóterme, a Vármegye Galéria. Nem csak az erdélyi művészek leltek otthonra benne, de szinte hazajárnak ide a barátok, az itthoni pályatársak, érdeklődők, az erdélyi művészet szerelmesei – az Alapítvány mintegy ezerfős, hűséges holdudvara is.

Aczél János

Sikeres felújítás

Tisztelt Polgármester úr!

Az V. kerület Veres Pálné Gimnázium tantestülete, diáksága és Szülői Munkaközössége nevében megköszönöm Önnek és munkatársainak, hogy iskolánk 125 éves jubileumi évében megfelelő tárgyi körülmények között kezdhetjük meg munkánkat. A nyár folyamán jó minőségben és határidő előtt elkészültek a szakmailag és műszakilag indokolt felújítási és karbantartási munkálatok.

Szeretném ezúton azt is megköszönni, hogy iskolánk 18 tanulója és 2 tanára lehetett egy kiválóan szervezett angliai tanulmányút résztvevője. Reméljük, hogy ez a szép hagyomány ebben a tanévben is tovább folytatódik.

Üdvözlettel:

Kővári Tiborné igazgató

A Belváros Levelesládája

A Belváros című lap fejlécével a Belváros-Lipótváros Önkormányzat Ügyfélszolgálati Irodájában várja olvasóinkat az a láda, amelyben értékes észrevételei eljutnak hozzánk. A levelesládába dobott kérdésekre, észrevételekre, kívánságokra, javaslatokra egyáltalában a kerület lakóinak véleményére nem csak mi a lap szerkesztői vagyunk kíváncsiak, szeretettel várják érzéseiket az Önkormányzat dolgozói is.

Kérjük, ne feledkezzenek meg róla: a levelesláda közvetlen kapcsolat és egyetlen ide bedobott levél sem kerül a süllyesztőbe.

Szeretettel várjuk ötleteiket, írott gondolataikat.

A levelesláda és az Ügyfélszolgálati Iroda hivatali időben kereshető meg.

Nyitott hétvége a Belvárosban

Várják a sportolni vágyókat

A Belvárosban kevés sportolásra alkalmas hely van.

Ezen javított az évek óta sikeresen működő Nyitott hétvége akció.

A kerületi Önkormányzat évek óta biztosítja ezt az ingyenes sprtolási lehetőséget a felnőtt lakosság és diákok részére. Szombatonként a helyszíneken szakképzett testnevelők, úszóedzők szerveznek sokirányú foglalkoztatást különböző sportágakban.

Szeptember 17-től három intézményben tartanak nyitva szombatonként 8-13 óráig, s az alábbi sporfoglalkozásokkal állnak az érdeklődők rendelkezésére.

– *Veres Pálné Gimnázium tornaterme* (Budapest V., Bástya utca 4-6. III. em.) kosárlabda, asztalitenisz, aerobic, kondicionáló torna.

– *Belvárosi Tanuszoda* (Budapest V., Molnár utca 9.) gyermek úszás

– *Szemere utca 5. Általános Iskola tornaterme*: koslárlabda, röplabda, foci (csak gyerekek részére) játékos sportvetélkedők.

Mindenkit szeretettel várunk, aki sportolni, mozogni akar!

Kovács Lajosné
sportügyi főelőadó

Továbbképzési lehetőségek

A Budapesti Közgazdaságtudományi Közgazdasági Továbbképző Intézete (1092 Bp. IX., Köztelek u. 8.) évről évre bővíti és korszerűsíti továbbképzési programját. A következő tanévben 25 szakon indít másoddiplomás képzést.) Szakképesítést nyújtó közép- és felsőfokú tanfolyamaival pedig elsősorban a hazai munkaerőpiacon a legkeresettebb – a dolgozók, vagy az éppen állást keresők számára leghasznosabb ismereteket adó – oktatási kínálatot nyújtja.

Valódi piacgazdaság aligha működhet többoldalúan képzett szakemberek nélkül, az ehhez szükséges szaktudásnak viszont csak az alapjai szerezhetők meg az első diplomával. A specializálódás iránti igény erősen növeli a másoddiploma értékét. Amennyiben valakinek felkeltették érdeklődését a Közgazdasági Továbbképző Intézet által kínált lehetőségek, bővebb információkhoz a KTI Titkárságán juthat. Telefonjuk: 218-3100.

Pályázati felhívás a Takarékossági Világnap alkalmából

Kedves középiskolás Barátunk!

A **Takarékossági Világnap** alkalmából az OTP Bank Rt. V. kerületi fiókja **fotó** és **szlogen-író** pályázatot hirdet a kerület középiskolás köreiben. **A fotó kategoriában minimum 9-szer 13 cm-es fekete-fehér vagy színes fotón** a takarékosságot, vagy az OTP Bank Rt. tevékenységét kell ábrázolni.

A **szlogen-író kategoriában** rövid, frappáns mondattal vagy reklámszöveggel nevezhetsz. Természetesen **mindkét kategoriában is részt vehetsz a pályázaton**. A három-három legjobb munkát tárgyjutalomban részesítjük. A pályaműveket kérjük, hogy **október 20-ig add le – neved, osztályod, iskolád feltüntetésével – az Aranytíz Ifjúsági Centrumban. (Arany János utca 10.)**, ahol a legjobb munkák kiállításra kerülnek.

* * *

Kedves általános iskolás Barátom!

Rajzold le, mintázd meg azt, ami eszedbe jut az OTP bankról vagy a takarékosságról! Ezzel részt vehetsz a **Takarékossági Világnap** alkalmából kiírt pályázatunkon.

Pályázhatsz: 1. **rajz** (ceruza-, szénrajz, zsírkréta)
festmény (akvarell, tempera)
2. **kisplasztika, korongolás**
3. **egyéb** (pl. kollázs, himzés stb.)

kategoriákban – akár mindháromban – több pályamunkával is. A műveket **1994. október 20-ig az Aranytíz Ifjúsági Centrumban (Arany János utca 10.)** kérjük leadni. Ne felejtsd el nevedet, osztályodat, iskoládat feltüntetni a kép jobb alsó sarkában. Mindhárom kategóriában a legjobb három pályamunkát tárgyjutalomban részesítik. A legtöbb értékelhető munkát beküldő **iskola mindhárom kategóriában 20.000-20.000.- Ft. értékű képzőművészethez kapcsolódó díjat** vehet át.

A legjobb műveket az **Aranytíz Ifjúsági Centrumban** állítjuk ki.

* * *

A megnyitóra, eredményhirdetésre a **Takarékossági Világnapon október 31-én hétfőn 14.30-kor** kerül sor, amelyre Téged és minden kedves érdeklődőt szeretettel várunk.

További információért fordulj szaktanárodhoz, vagy osztályfőnöködhöz.

Jó munkát, sikeres pályázatot kíván az

Aranytíz Ifjúsági Centrum — **OTP Bank V. kerületi Fiókja**

Peugeot Fesztivál

A Tükör rock opera bemutatója

A rendőrség is aktívan képviseltette magát a IV. Peugeot Fesztiválon, amelyet szeptember 17-18 között rendeztek meg a főváros XI. kerületi, Kamaraerdei Ifjúsági Parkjában. A rendezvény gyermekeknek és fiataloknak egyaránt gazdag programokat kínált. A fesztivál szervezőinek támogatásával Budapesten először mutatták be szegedi fiatalok a Tükör című, kábítószer-megelőzés témájú rock operát.

A rendezvény megtekintése ingyenes volt, sajnos, az idő mégsem kedvezett a darab bemutatójának: az eső sok érdeklődőt visszariasztott.

Az opera témája napjainkban fontos kérdést vet fel, s ezért jónéhányan látták a D. A. D. A. (Dohányzás- Alkohol- Drog-Aids) általános iskolai drogmegelőzésben érdekelt tanárok közül. A helyszínen készült képünk szemlélteti a szegedi diákok produkcióját.

Önkormányzati törvény

A megyék is mást vártak

Nemcsak a fővárosi kerületek polgármesterei, hanem a megyei önkormányzatok elnökei is elégedetlenek az önkormányzatokat érintő törvénymódosítási javaslatokkal. Ez derül ki abból az állásfoglalásból, amit a Magyar Önkormányzatok Országos Szövetsége elnöki tanácsának legutóbbi szombathelyi ülése után adtak ki.

Az elnökök úgy látják, hogy a törvénytervezetek nem rendezik megnyugtatóan az önkormányzati középszint helyzetét. Az elmúlt négy esztendőben nem volt igazán gazdája a területfejlesztésnek, ami nem kevés gondot okozott. Ezek után a megyék arra számítottak, hogy megkapják ezt a hatáskört. Úgy tűnik tévedtek, mivel a tervezet szerint ez egy újonnan létrehozandó szervezet, a területfejlesztési tanács joga, feladata lenne.

A megyei szakemberek nem értenek egyet a közgyűlési tagok megválasztásának módjával sem. Úgy vélik, a tervezett listás választásnak könnyen lehet olyan következménye, hogy egyes kis térségek képviselet nélkül maradnak és mesterségesen szembeállítja egymással a falvakat és a városokat. Érthetetlen számukra az is, hogy miért nem közvetlenül választják meg a közgyűlési elnököket.

A Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége elnöki tanácsa kifogásolja azt is, hogy a törvénytervezetek kidolgozói gyakran figyelmen kívül hagyták állásfoglalásaikat, módosító javaslataikat. Ennek következménye az, hogy az önkormányzatokat érintő törvények elfogadása után, a megyék szempontjából számos kérdés nyitott marad, amelyek megválaszolására talán az önkormányzati törvény jövő évi módosításánál lesz lehetőség.

(Esti Hírlap, 1994. szeptember 13.)

Meloccó Miklós

Meloccó Miklós: Gerelyes emlékére.
= Lancelot nélkül. Emlékkönyv
Gerelyes Endrénét.
Salgótarján, 1986 183–185.

GYZÉK

mzatdombormű've (Maiestas Domini), 1100

zata (1896 előtti állapot), 12. sz. közepe
'képtáva, ltsz. 97580. neg.)
belső nézete a szentély felé, 13. sz. (Josef

z északnyugat felől, 13. sz. eleje (Josef

z déli kapujának részlete, 13. sz. eleje

Melocco Miklós festőművész

kiállítása nyílik meg az ünnepi hetekben. (heged.)

— : Két hét múlva nyílnak meg a hegedi nabadtéri játékok 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. [illegible] 7.

Melocco Miklós

Ady-oltár

Melocco Miklós: Ady-oltár, gipsz és textil, 6x3,5x6 m, 1977 (fotó Bencseki)

Ady-kép
Budapest/Petőfi Irodalmi Múzeum
November–június

--------:Kiállitások
MÜVÉSZET, 1978. február, - 48.old.

Melocco Miklós

Az Ady kép c. tárlaton szerepelt a Petőfi Irodalmi Muzeumban.

A szó szoros értelmében és művészileg sem lehet kikerülni *Melocco Miklós* egész termet betöltő, monumentális Ady-oltárát. A fehér gipsz szoborcsoport a költő halálát és feltámadását szimbolizálja, megdöbbentő méretben. Az aranyozott oszlopú, régi teremhez, az egész épülethez kevéssé illik ez a kompozíció: talán egy korszerűbb épületben jobban hatna. Azt azonban így is el kell ismerni, hogy Melocco műve nem érdektelen alkotás — felrázza a látogatót, hatásos és dinamikus kontrasztot jelent a múzeumi tablóknak.

Ma, 6

He,

Népszabadság 1977 jún. 16.

(– Vörös – Zászló –)

Farádi László kitüntetése

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa *Farádi Lászlónak*, az orvostudományok doktorának, az Orvostovábbképző Intézet rektorának, egyetemi tanárnak kiemelkedő oktató-nevelő és egészségpolitikai szervező munkássága elismeréseként, nyugállományba vonulása alkalmából a *Munka Vörös Zászló Érdemrendjét* adományozta. A kitüntetést *dr. Trautmann Rezső*, az Elnöki Tanács helyettes elnöke adta át; jelen volt a kitüntetés átadásánál *Cseterki Lajos*, az Elnöki Tanács titkára és *dr. Schultheisz Emil* egészségügyi miniszter.

— **A Francia Szocialista Párt** Párizsban tartja kongresszusát, amelyen részt vesz Berecz János, az MSZMP KB külügyi osztályának vezetője is.

— **A KGST növényi fehérjékkel foglalkozó albizottsága** szerdán kezdte meg hatnapos tanácskozását Mosonmagyaróvárott.

— **Nemzetközi kenderipari kon-**

— KITÜNTETÉSES DOKTORRÁ AVATÁS. Az Elnöki Tanács hozzájárult ahhoz, hogy Vörös Károlyt Sub auspicii rei publicae popularis kitüntetéssel állatorvos-doktorrá avassák; a kitüntetést Gáspár Sándor, az Elnöki Tanács helyettes elnöke szerdán ünnepélyes keretek között adta át az Állatorvostudományi Egyetemen, Polinszky Károly oktatási miniszter, valamint Romány Pál mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter jelenlétében.

— **Vízgazdálkodási kérdésekről** tárgyalt szerdán az országgyűlési képviselők Bács-Kiskun, Borsod, Csongrád, Heves és Szolnok megyei csoportja.

— *ÚJ MÁRTÍREMLÉKMŰ. Sopron legszebb völgye, a gesztenyésekkel és fenyvesekkel határolt Tacsi árok képzőművészeti értékkel gazdagodik: Kő Pál szobrászművész készít emlékművet a Dachauba elhurcolt soproni mártírok emlékére. A képzőművészeti alkotást az erdei tó szomszédságában állítják fel.*

— **A dél-afrikai fajüldözés** kérdéseivel foglalkozó nemzetközi

A Képzőművészeti Kivitelező Vállalat szoboröntödéjében jelenleg Melocco Miklós szobrászművész egész alakos Ady-bronzszobrán dolgoznak, amelyet majd a debreceni Nagyerdőben állítanak fel, a költő születésének 100. évfordulóján.

(Balogh P. László felvétele — MTI Fotó.)

Melocco Miklós szobrán

● ADY-SZOBOR. Pécsett szobrot állítanak Ady Endrének. A szobor avatása 1977-ben lesz, a költő születésének 100. évfordulója alkalmából. Ady Endre egész alakos kőszobrának megalkotására Melocco Miklós szobrászművészt kérte fel a Baranya megyei Tanács.

— :o Ady — szobor

12.

ESTI HIRLAP Bp. 1976. febr. 24.

Melocco Miklós, festőművész

h.: Gross Arnold

Kőbányai J.: Dzsessz és ... 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. ápr. 27.

a54

Melocco Miklós szobrászművészt

Feltaláldulásunk 30. évfordulója alkalmával művészeti díjakat adtak át a Fészek Klubban: Munkácsy Mihály-díj III. fokozatát kapta a művész.

Magyar Nemzet, 1945. ápr. 3.

Mocco Miklós szobrászművész

a kulturális miniszter 1945. ápr. 4.-e alkalmából a művészek a munkáért díjat III. fokozatát adományozta.

Kalai Ferenc, 1945. ápr. 3.

Melocco Miklós

"Belépés mindenkinek" cimmel Vadas József számol be a "Jubileumi Képzőművészeti Kiállitásról, s az ott szereplő művészeken kivül, hat olyan művészt sorol fel, akik nem vettek részt a tárlaton. Mást nem ir róluk, csupán a neveket emliti meg.
A tárlatról stóló bővebb ismertetést lásd: Czóbel Béla neve mellett.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 3.
XIX. évf. 18. sz. 13. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÉPES ÚJSÁG
Budapest

1973 SEP 3

Moocco Miklós

1041

Melocco Miklós:
ÉLETKÉP
(gipsz)

der Schoot
Karff István)

Melocco Miklós

szobrász és Kerényi József főépitész közös alkotása dr Mészöly Gyula siremléke a kecskeméti uj köztemetőben.

Magyar Hirlap 1975 78/12

Meloccó Miklós

gipsz alkotását a Petőfi Irodalmi muzeum ajándé_
kozta a ráckevei Ady Muzeumnak.

Rajztan tás 1975-4-31
Losonczi Miklós:Ráckevei Ady Galéria

Melocco Miklós

A megnyílt 10. miskolci országos kiállításon szerepel egy műve.

Rózsa Gyula: Flamincéesek műveiről a miskolci országos kiállításon.
Népszabadság, 1968. dec. 13.

Melocco Miklós szobrászművész.
1967-ben a Műcsarnokban volt közös kiállítása Schwábi Lajossal együtt.

Távlatkalauz.

1992.V.30. 14.44 D. | 11 |

Mellocco Miklós.

A tatabányai Néphár mellette park-ban a műveszdely-szobát helyezik el. (puelitve)

(j.j.): a lektorátus szívességével.

Dalszövek Lapja (Kanádában), 1942. szept. 21.

Melocco Miklós

Ez év márciusában mutatta be budapesti társaságban műveit. Figyelemre méltók Radnóti Miklós és József Attiláról készült portrék.

Rózsa Gyula: „Hungarian variations on grand ord, op ort and pop art." The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972

190 l.

Melocco Miklós

Bemutatott műve egész táblán:

„Arc" (gipsz 50 x 70 cm, 1972).

Rózsa Gyula: „Hungarian variations on grand art, op art and pop art." The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972.

Melocco Miklós

Padon ülő Adyjáról ir Perneczky Géza: "Fiatalok?" c. kritikájában, s megjegyzi, hogy ha nem is jelent uj szobrászati problémát, de "legalább szakitani mer egy irodalmi konvencióval."
A beszámoló az Ernst Muzeumban rendezett, Fiatal Müvészek Studiójának kiállitásáról szól.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. ápr. 18.
XIV. évf. 16. sz. 12. lap

MDK.

Melocco Miklós

Kiállitási hir

Müvészet 1967 okt.p.47.

Melocco Miklós, szobrász MDK

Kiállítása a Műcsarnokban tekinthető meg.

–: A hét végi kulturális programokról 9

Népszabadság I. 1987. nov. 5.

Halottas kitérő

Szőllősy Lajos posztdrémakvartettje

szerepel az Ernst Múzeumban

a Studió 1966 kiállításon

Kritika 1966 VI. n. 50 old.

MDK.

Melocco Miklós

Kiállitási kritika

Esti Hirlap 1967 máj.18.

Molocco Miklós rajzai

Feleségem portréja és Szőllősy Kajos portréja c. rajzokkal (emlékre) és Bartók " "

szerepel a „Stúdió 1966" c. kiállításon az Ernst Múzeumban

Kortárs 1966 VIII. sz. 1337 old.

Melocco Miklós, szobrász MDK

Táblaképei a Műcsarnokban láthatók.

— : A hétvégi kulturális programok 11

Népszabadság, Bp., 1967. nov. 11.

Melocco Miklós
szobrász

M.D.f

A Műcsarnok kamaratermé-
ben volt tárlata

Kiállítások: 1967 november-december
Műcsarnok, 1967. december-47 lap

MDK

Melocco Miklós

Kiállitási hir

Müvészet 1967 dec. p.48.

M.D.K.

Melocco Miklós

szobrász

Plakettjeit mutatta be a párizsi
ifjúsági biennálen.

K.S.: A művészek magánügye?
Művészet, 1967. december - 46 lap

MDK

Melocco Miklós

Sváby Lajos portréja, mészkő

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz,

MDK

Melocco Miklós

Bartók, mészkő

Kisgyerek, mészkő

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Múz.

Melocco Miklós

1966 és 1976 között készült munkáival szerepelt a művész a tárlaton.

Hajdú István: Stúdió Nacional. Művészet, 1979. április - 12. lap.

Melocco Miklós

A debreceni Ady Endre egész-
alakos bronzszobor létrehozásá-
ét szóptalmat nyert.

— A Kulturális Minisztérium képzőművészete...
Művészet, 1979. május – 46. lap.

Melocco Miklós, szobrász

k.: Bura Barna

M. Szántó J.: Dinkút ... 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. dec. 2.

01

Melocco Miklós, festőművész

V. ö.: Kő Pál

[Kő Pál készítette Melocco-portré.]

47. o.

Szántó Katalin, bp. 1975. november

~~MDK~~

~~ALFÖLD, Debrecen~~

Melocco Miklós

Megbízást kapott Melocco Miklós, hogy a tatabányai Népházban Ady Endre szobrát felállítsa.

—: Közteri munkák.
Művészet, 1974. február – 48. oldal.

Melocco Miklós

Megbízták Melocco Miklóst, hogy a budapesti Kemjádi Ugrodaverseny Béke bronz mellszobrát készítse el.

----:Köztéri munkák:

Művészet, 1977.május - 48.oldal.

Melocco Miklós

A Corvina Kiadó több nyelvű nemzetközi kiállítási almanachja az Orion mostani magyar József Attila ünnepnapjának 40-ik évfordulója jegyében jelent meg. Az illusztrációk annyira gondolatébresztők a mű szellemi szerve is szerepelni.

Pest Megyei Hírlap, 1976. szept. 18.

1021

Melocco Miklós szobrászművész

1976. okt. 29. Kossuth 18,30 / / Gyné

Esti Magazin

- Ady szobrot avattak Tatabányán, a költő születésének közelgő 100. évfordulója tiszteletére. A bányász város népparkjában felállitott szobor Melokko Miklós alkotása.

Melocco Miklós, szobrász

Pécs szobrot állít Adynak

Pécs szobrot állít Ady Endre tiszteletére, születésének 100. évfordulóján. Ez lesz a centenáriumhoz kapcsolódó legjelentősebb képzőművészeti esemény az országban.

Ady járt Pécsett, felolvasást is tartott. A szoborállítást mégis inkább az a szándék ösztönözte, hogy a mecsekaljai város méltó emléket állítson a népi és nemzeti elnyomás ellen verseivel, írásaival harcoló költőnek. A szobor — Melocco Miklós művészi alkotása — az őszre készül el.

— : Pécs szobrot állít Adynak

9.

Népszabadság, Bp. 1977 febr. 18.

Melocco Miklós, szobrász

L: Kéri László

P.Szücs J;Jegyzetek... p. 7.

Népszabadság, Bp.1977.ápr.8.

Meloccó Miklós, szobász

Az Esti Hírlap csütörtöki telexe: Pécsett Ady Endre-szobrot állítanak. Meloccó Miklós munkájának anyaga: fehér márvány.

—: Fehér márvány

Esti Hírlap, Bp. 1977 febr. 19.

6.

ht

Melocco Miklós, szobrász

...ÉP MÁRVÁNYBÓL

...obrot állít ...edrének

Pécs szobrot állít M... nek 100. évfordulóján. Ez le... riumhoz kapcsolódó legjelentősebb kép... mény. Ady járt Pécsett, felolvasást is tartott. A szobor... Mégi... fel a Baranya megyei Tanács. A szobor az ösztönözte, hogy a el, jugoszlá... lyét is: Pécs legszebb parkjában, a szobor az ősze készül Várséttányon — helyezik el, a pihenő-olvasó meghitt hangulatú, csöndes részén. (MTI)

– Pécs szobrot állít ... 8

Esti Hírlap, Bp. 1977 febr. 17.

Melocco Miklós, szobrász

Szobrot állítanak Adynak Debrecenben

Sok emlékhely, emléktábla örökíti meg Debrecen város és Ady Endre kapcsolatát. Az Ady-centenárium alkalmából ősszel a debreceni nagyerdei sétányon felavatják a költő szobrát, *Melocco Miklós* alkotását.

—: szobrot állítanak Adynak ...

Esti Hírlap, Bp. 1977. máj. 1.

12

Melocco Miklós, szobrász

megemlítve.

Bertha Bulcsu: Interjú Kardos G. Györgyjel. 311–320.

JELENKOR, PÉCS 1977. ápr.

4/XX.

Melocco Miklós, szobász

A Pécsett rendezett V. országos kisplasztikai biennálén résztvevők a művész művei.

Róna Gyula: Az V. országos kisplasztikai biennálé Pécsett.

Népszabadság, 1976. okt. 26.

Melocco Miklós szobrászművész

Győr határában egy, az emlékmű létesül Radnóti emlékének. A pályázatra megérkezett négy művész: Varga Imre, Vig Tamás, Melocco Miklós és Ortutay Tamás.

Esti Magazin

1977. jan. 13. Kossuth 18.30 Vörös

MELOCCO Miklós

Kernáin Gabriella: Melocco Miklós.
Bp. Corvina, 1985

rec. HAJDÚ Éva = Magyar Nemzet, 1985.
július 19.8.

Melocco Miklós

MEGHÍVÓ

4889 fnyv I

MEGHÍVÓ

MELOCCO MIKLÓS
SZOBRÁSZ
ÉS
SVÁBY LAJOS
FESTŐ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1967 OKTÓBER 21-ÉN, SZOMBATON DÉLI 12 ÓRAKOR

MŰCSARNOK KAMARATERME
BUDAPEST HŐSÖK TERE

Melocco Miklós

Szobrainak kiállítása.

Horváth György: „Két új tárlat."
Magyar Nemzet, 1967, XI. 1. 4. o.

Melocco Miklós

Született Dómölkön 1935. Tanulmányai: a bp.-i Képzőművészeti Főiskolán. Tanulata: Budapest, 1967.

Sculptura Hungarica a mai magyar szobrászat, Budapest

(ö. n.)

1181

MDK

Melocco Miklós szobr.

repr.

Torzó, fa

Lehajló nő, mészkő

Szülő nő, gipsz

Emlékmü, mészkő

Melocco - Sváby kiáll. Mücs. 1967. ok.

MDK

Melocco Miklós szobrász

Bartók, mészkő

Térdelő nő, "

Ady, "

Melocco - Sváby kiáll. Mücs. 1967. okt.

NDK

Melocco Miklós szobrász

Ülő kisfiu, fa

Torzó, "

Guggoló kislány, mészkő

Melocco - Szvíby kiáll. Műcs. 1967. okt.

MDK

Melocco Miklós szobrász

Elefánt, mészkő

Pelikán, "

Rácz Edit portréja, ón

Melocco - Sváby kiáll. Műcs. 1967. okt.

MDK

Melocco Miklós szobrász

Feleségem portréja, br.

Páva, rézlemez

Szülő nő, fa

Melocco - Sváby kiáll. Műcs. 1967. okt.

MDK

Melocco Miklós szobrász

Szülő nő, gipsz

"" br.

Emlékmü, mészkő

Melocco - Szőby kiáll. MMSz. 1967. okt.

MDK

Melocco Miklós szobrász

Lehajló nő, mészkő

Sváby Lajos portréja, mészkő

Leányfej, "

Melocco - Sváby kiáll. Mücs. 1967. okt.

MDK

Melocco Miklós

Páva, br.

Terhes nő, mészkő

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

Melocco Miklós

szobrász kiállítása 21-én
nyílik a Műcsarnok Kamara
kiállításán.

Magyar Hírlap, 1967. X. 21. 4. o.
napló

Velocco Miklós

résztvett a XI.Magyar Képzőművészeti Kiállításon

Horváth György:A XI.Magyar Képzőművészteí Kiállítás
Magyar Nemzet 1968.ápr.21.11.o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Meloccó László

Szerepelt a „Stúdió 66" kiállításon.

Vigilia 1966 - jún.

MDK

Melocco Miklós

Kiállitási hir.

Müvészet 1968 okt.p.26.

Melocco Miklós
szobrain

14.DK.

„Akt" (vegyes)

Művészet, 1965. december - 33 lap

Melocco Miklós
szobrász

M.D.K

Kőből készült akt szobrát
mutatta be a tárlaton.

Irbély Gábor: A X. kiállítás szobrai.
Művészet, 1966. február – 18 lap

Melocco Miklós

Szabó Lajos portréjáról rép.

Szocialista Művészetért 1966. jún.

Meloccó Miklós

Az Ernst Múzeumban rendezett Fiatal Képzőművészek Stúdiójának VI. országos Kiállításán ötezer forintos díjat nyert.

Magyar Nemzet 1966. ápr. 17.

Melocco Miklós

Az Ernst Múzeumban rendezett Fiatal Képzőművészek Stúdiójának VI. önálló tárlatán ötezer forintos díjat nyert.

Esti Hírlap 1966. ápr. 18.

MDK.

Melocco Miklós

Rövid riport

Esti Hirlap 1965 ápr.21.lap -

Melocco Miklós

MDK

A kiállításon felsorolt. – Az Orsz. Képt.
Gyűjteményben vett.

Szovács Aguleia: Fiatal képzőművészek stúdiójának...
Művészet, 1966. évfolyam. 32 lap

Melocco Miklós, szobrász MDK

felállítják a Gellérthegyen
Pelikán – ivókútját.

– : Új díszeket kapnak a budapesti parkok 6

ESTI HIRLAP, 1965. márc. 23.

MDK

Melocco Miklós, nobrár

fej c. műve kiállítik.
(Ernst Múzeum.)

Haranpró Márta: Stúdió 67

2

ESTI HÍRLAP Bp. 1967. máj. 18

MDK.

Melocco Miklós

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1967 ~~junix~~ aug.

MDK.

Melocco kőrelief

„Pelikán", terracotta figura, 45 cm., sötétbarna mázas

Budapest, XI. ker., Gellért hegy, Jubileumi Park.

Tájékoztató 64/65. évszám és Ipar-művészeti tartozékai 30 f.

MDK.

Melocco Miklós

Kiállitási kritika

Tükör 1967 máj.3o.p.25.

Melocco Miklós

Bartók portréját a Studió 66 c. kiállitáson az Ernst Muzeumban bemutatták.

Vigilia 1966. VI. 418.l.

Melocco Miklós MDK

Portré, terrakotta

Műcsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Melocco Miklós

A legújabb nemzedék tehetséges képviselője, szobrász-művész.

Németh Lajos: Modern magyar művészet
Corvina 1968

149.l.

1970 MÁJ 7

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Melocco Miklós

NÓGRÁD
Salgótarján

1024

Szoborkiállítás

Július elején izgalmasnak ígérkező szoborkiállításban gyönyörködhetnek az érdeklődők Salgótarjánban. Melocco Miklós szobrászművész hozza el alkotásait a városba, amelyeket a megyei József Attila művelődési központ bejárata előtti térségen állítanak ki. Melocco Miklós, a fiatal szobrászgeneráció egyik legtehetségesebb képviselői közé tartozik. Salgótarjáni tárlatának megnyitóján a művész maga mond megnyitót, beszél alkotásairól, eddigi művészi tevékenységéről és további terveiről is.

Nyereség

játék

0:1)

Az NB I. IX. fordulójának eredményei

A-csoport

Vasas—Rába ETO 1:0 (0:0), Újpesti Dózsa—Videoton 5:1 (1:0), MTK—Tatabánya 0:0, Komló—DVTK 2:0 (1:0).

B-csoport

Meloco Miklós rajzai

Aldy domborművei (eml.)

szerepel az alábbi tárlaton

az Ernst Múzeumban

Rósa Péter: Studió 70

Nyugat Magyarország 1970 IV.12

Meloccó Miklós, szobrász

MUK

szerepel az Ernst Múzeumban.

Rósza Gyula: Stúdió '70

M. 7.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 12.

Meloccó Miklós, nobrán

- Szabó Lajos festővel közös kiállítás a Műcsarnok kamaratermében.

képzőművészeti revü
Magyar Ifjúság, 1967. XII. 1. 15. l.

Meloccó Miklós, szobrász

- munkája a Stúdió 67 c. kiállításon, csiszolt és természetes kőfelület.

Ujvári Béla: Stúdió 67
Magyar Ifjúság, 1967. V. 20.

Meloccó Miklós szobrászművész

Március hónapra kiállítását jelzi a kiállítási naptár (Derkovits Terem).

Műgyűjtő, 1969. I. sz.

Melocco Miklós

A Fiatal Kép. műv. Stúdió jubi-
lagja

Horváth György: Fiatal
képzőművészeink helyzete

Népszava Kommunista 1971 II. 52 old.

Melocco Miklós

Utóra a szentendrei

Utószezonban - emlékül

Pestmegyei Hírlap 1969 június 1
9. old.

Szemphárit József

Karapel a magyar tárlatom
Hajdúböszörményben

N.N: Magyarokká az idei
őszi tárlatot

Hajdú Bihari Napló 1970 XII.1

Meloro Miklós szobrász

Falemez a kecskeméti

művésztelepen dolgozik

Cs. K.: Tények, tervek, kilátások

Petőf. Néne 1970 XI. 24.

Molnár Miklós

Pesthiven a Pest-Buda
egyesítésének 100. évfordulójára
Ezúton emlékül pályázatom

Nagykanizsa 1971 II. 13

Melocco Miklós
festőn

Csontváry portréját mutatta be a tárlaton. Lenin fej"-e belső vidámságot, szellemi erőt mutat.

Soós Klára: A "Studio 70....
Művészet, 1970.november - 36.lap

Melocco-díszes
szobrán

Épkezőre elbeszélő jellegű szobor
Melocco-díszes padon ülő Ady
figurája.

Soós Klára: A Studio 70.....

Művészet, 1970.november - 36.lap

diletáns diktátor
nobrán

Ady nobra epikusan elbeszélő
jellegű nobor.

Vidos Zoltán: A "Studio 70" -
Művészet, 1970.november - 34.lap

Melocco Miklós szobrai

szerepel a „Studió 58-68" kiállításon a Műcsarnokban – cuklitve

Pestmegyei Hírlap 1968 december 23
4. old

Melocco Miklós

kőzölt reprodukció:

55. sz. „Kompozíció" (Sütő-i mester, 150 cm) Miskolc kórházkert

Sculptura Hungarica a mai magyar szobrászat, Budapest 1191.

Év és lapszám nélkül.

Melocco Miklós, szobrász

MDK

A Szemerkedés a szobrászattal c. tévé-műsorban nagyon sokan nem vesznek, problémafelvetően, bátran nyilatkozott.

(bársony): Tv-notes

2

EST/ HIRLAP, Bp. 1970. márc. 23.

009

Melocco Miklós MDK

Akt, mészkő

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

Melocco Miklós szobrászművész

1021

Szombat, 1976. október 30.

NAPLÓ

Október 30

Ady Endre születésének közelgő 100. évfordulója tiszteletére pénteken Tatabányán felavatták Melocco Miklós Ady-szobrát.

A Hazafias Nép
Tanácsa Elnö

A Hazafias Népfront Országos Tanácsának Elnöksége Kállai Gyula elnökletével ülést

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONITOR
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Melocco Miklós,

NÉPSZABADSÁG

Andor Imre

1976 UKI 30

— ADY-SZOBROT AVATTAK Tatabányán. A költő születésének közelgő 100. évfordulója tiszteletére tegnap felavatták Melocco Miklós szobrászművész Ady-szobrát a bányászváros népparkjában.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET
Melocco Miklós
1967 NOV 1.

1021

Két új tárlat

Az elmúlt hét során két új tárlat nyílt meg a budapesti kiállítótermekben. Az egyiket — a *Hazafias Népfront V. kerületi bizottságának* kamaratárlatát — a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának tiszteletére állították össze rendezői; a másikon — *Melocco* Miklós szobrainak és *Sváby* Lajos képeinek bemutatóján — a fiatal képzőművészgeneráció két figyelemre méltó tagja sorakoztatja fel eddigi munkája eredményeit.

A Hazafias Népfront V. kerületi bizottságának ünnepi tárlata

a Hazafias Népfront V., József nádor tér 12. szám alatti klubjában nyílt meg. Rendezői hat művész 13 munkáját sorakoztatták fel kamarakiállításukon. Az anyag, amelyet a Magyar Nemzeti Galéria bocsátott rendelkezésükre, jóval terjedelme fölé emeli a bemutató jelentőségét. Hiszen olyan művek szerepelnek itt, mint *Feledy* Gyula sorozata, amellyel a Tanácsköztársaság hősi harcainak állít emléket, nagy erővel formálva meg lapjain a proletárdiktatúra Vörös Hadseregének heroikus csatáit. Feledy hat munkája, s velük együtt *Hincz* Gyula rézkarca és illusztrációja, *Raszler* Károly két rézkarca, *Stettner* Béla »Proletárok előre« című linometszete, *Tavaszy* Noémi: *Aurora* című műve és *Ék* Sándor *Lenin és Szamuely találkozása* címet viselő festménye méltó tisztelgés Október jubileumán, s egyúttal tematikus művészetünk erejének bizonyítéka.

Melocco Miklós és Sváby Lajos kiállítását

a Műcsarnok kamaratermében láthatja a közönség. Két fiatal — a szó legjobb értelmében vett — intellektuális művészt ismerhetünk meg. Kettejük művészetében sok a közös vonás, s ezt nem tarthatjuk csupán barátságuk eredményének, hanem sokkal inkább annak a hasonló kiindulópontú, a világ értelmi megközelítését célul kitűző szemléletmódnak, amely Melocco és Sváby magatartását egyaránt jellemzi.

Melocco Miklós kitűnő plasztikai érzékkel rendelkező művész. A könnyű siker, a triviális megoldások, a rutinból »fakadó« témák és formák távol állnak tőle. Portréin, aktjain és Szülő nő-inek sorozatán jól lemérhetők törekvései, a hiteles, a belsőt és a külsőt egyaránt megmutatni akaró emberábrázolástól az érzelmek és érzések gazdag skálájú kibontásáig. Ezt a szellemet láttuk viszont többi kompozícióján: a Thúry György emlékművön, a Páván és az Elefánton is.

Sváby Lajos képeinek sorozata egy alapvetően emberközpontú művészet forrongó világába vezeti a nézőt. A festményeknek egyetlen témája van — valamennyi portré, konkrét, erős gondolati és érzelmi töltéssel formált emberábrázolás. Stílusuk fonalát követve az expresszionizmushoz érkezünk: az izgatott ecsetvonások, a viharosan kavargó színek ebből a forrásból táplálkoznak — egyéni hangot, sajátos stílust építve. Önarcképeinek 1960-tól máig húzódó íve jól mutatja törekvéseinek kontinuitását — emberábrázoló, kereső hajlandóságának lépéseit.

Horváth György

délzetén
számító
ták meg
máshoz
ezeknek
seknek é
szerének
sokkal
amikor a
rűen rö
Akkor ugyanis a röppályát jó
előre meghatározzák és hosszú
időre beprogramozzák. A tá-
lálkozó manőverét azonban
nem lehet ilyen pontosan
előre beütemezni. A kozmikus
objektumok összekapcsolása
mindennél bonyolultabb tér-
beli mozgatást igényel. Az
»aktívan« manőverező szput-
nyik »jobbra-balra«, »felfelé-
lefelé« és »előre-hátra« végez
felettébb összetett mozgást. A
manőver sajátossága abban is
rejlik, hogy a kozmikus objek-
tum elérésére irányuló kísér-
let — amelynek célja az egye-
sülés — elkerülhetetlenné te-
szi, hogy az utolért űrhajót
más röppályára irányítsák.
Másképpen mondva: a kozmi-
kus berendezés »előre-hátra«
mozgása elválaszthatatlanul
összefügg egy »felfelé-lefelé«
mozgással, ami természetesen
nagyon bonyolítja a manővert,
miközben vigyázni kell arra
is, hogy a két szputnyik ne
»karambolozzon«. Igaz viszont,
hogy a súlytalanság állapota
megkönnyíti a feladat végre-
hajtását: nincs szükség sem-
miféle súlyemelő szerkezetre,
az egyes objektumok közelebb
hozására egymáshoz a legcse-
kélyebb erőkifejtés is elegen-
dő.

Trapeznyikov akadémikus
rámutat arra, hogy az Egye-
sült Államokban felbocsátott,
űrhajósok által vezetett űrha-
jót már összekapcsolták ko-
rábban felbocsátott objektum-
mal. Tisztelet és becsület az
amerikai űrhajósoknak és tu-
dósoknak — jegyzi meg az
akadémikus —, mindamellett
az űrhajósok nélküli kozmikus
tárgyak automatikus összekap-
csolása és szétválasztása —

tő munkála-
kezdődtek.
rogram során
y és fél mil-
éggel *korsze-*
utat és har-
rintos költ-

Nagymértékbe
a magyar—angol ker

Az angol kamarai küldö

Kedden délután a Magyar
Sajtó Házában sajtókonferen-
ciát rendezett a hazánkban
tartózkodó londoni kereske-
delmi kamarai küldöttség.
Lord *Erroll of Hale*, a londoni
kamara elnöke, volt brit ke-
reskedelmi miniszter ismertet-
te a delegáció küldetését és
magyarországi látogatásának
eddigi tapasztalatait.

— Kettős céllal jöttünk —
mondotta. — Egyrészt tanul-
mányozni kívántuk a Magyar-
országon bevezetésre kerülő
gazdaságirányítási reformot,
másrészt mint iparosok és gyá-
rosok, mint eladók és vásárlók
jelentkeztünk. Programunkat
vendéglátóink úgy állították
össze, hogy megismerkedhet-
tünk a gazdaságirányítási
módszerek részleteivel, s *rend-*
kívüli hatást tett ránk az a
mód, ahogyan az új irányítási
módszereket a régi gazdaság-
politikára ráépítik.

Hat új la
építése kezdőd

A Budapesti Lakásépítő
Vállalat keddi sajtótájékozta-
tóján *Horváth* Árpád főmér-
nök elmondotta, hogy az idén
500 lakással többet építenek
mint tavaly. Az év első tíz hó-
napjában a szocialista ver-
seny eredményeként csaknem
1900 lakást már átadtak. Pest-
erzsébet városközpontjának

1021

1978.III.14.Kossuth, 20.00/KJné/
Történt valami ?

- Ilyenkor tavasz tájt összesürüsödnek nagy nemzeti ünnepeink egymás után jönnek szinte hétről-hétre.
Az az érzésem, hogy az elmult évekre ha igy visszagondolok, vagy akár az elmult hetekre, hónapokra szinte minden hét valamilyen ünnep, valamilyen évforduló nélkül.
Nagyon elszaporodtak akár országos méretben, akár helyi méretekben. Tehát az is előfordul, gondolom nem is ritkán, hogy egy szövetkezet megünnepli megalakulásának 10., 20., 30.évfordulóját, sőt egy egész groteszk példát hozzak nemrégiben hallottam egy interjuban a rádióban a Közgazdasági Egyetem ügyével kapcsolatban egyébként, hogy egy illetékes nyilatkozott, hogy nagyon szomoru , hogy emiatt az életveszély miatt, amiért ki kellett költöztetni a diákokat meg a tanárokat ezért ilyen rossz körülmények között kell ünnepelni az egyetem megalakulásának 30.évfordulóját.
Hát ez legyen a legnagyobb bajuk azt hiszem, de ez is mutatja azt a fajta szemléletet, hogy hajlamosak vagyunk majdnem mindent évfordulós szemszögből is nézni.

- Emlékszem, Fekete Sándor erősits meg ha rosszul emlékszem, egy Tolnai Lajos regényre, amelyiknek az a cime, hogy Jubilánsok vagy Jubileum valami ilyesféle cime van

- Igen, igen

- És amelyik Tolnai Lajoshoz hiven szatirikus kritikai regény és a magyar állapotokat azzal és azért birálja, merthogy Magyarországon olyan nagyon hajlamosak vagyunk folyton mindenféle jubileumot megünnepelni.

- Nálunk nagyon összefutottak azért az ünnepek, mert örököltük a mult, a keresztény nemzeti Magyarországnak sok minden ünnepét is, megtoldtuk mindezt a mi forradalmi ünnepeinkkel

- Az egyháziakat sem hagyd ki !

- Igen, akkor a történelemre visszavetitett népfront politika jegyében kiegészitettük mindezt a nem forradalmár de derék reformer közéleti, stb. emberekkel is, a közéleti, szomszédok, ilyen közéleti irodalmi müvészeti nagyságaival is és egyre szaporodik ez a lista, egybe bővebb

- Én nem feltétlenül a számokban keresném a limitjét, hogy hol hagyjuk abba vagy hol kezdjük el az évfordulók ünneplését, hanem hogy hogyan ünnepeljünk ?

Az 1977.esztendőben a magyar képzőnüvészet mérhetetlen menynyiségü Ady tematikáju alkotásában igazán maradandó képzőnüvészeti alkotásról nemigen tudunk. Voltak olyan képzőküvészeti

alkotások, amik ma maradandóaknak itéltetnek, s az Ady évben kerültek felállitásra, pl. szobrok, amik nem az évforduló idején, hanem olyan szobrász életében születtek pl. Merokk Miklósról van szó nevezetesen, aki ezelőtt 15 évvel elkezdett foglalkozni Adyval és izgatta a gondolat és minden fajta megbizás nélkül csinált egy sor kitünő Ady szobrot. De ez van az egyik serpenyőjébe a mérlegnek, a másik serpenyőbe van mérhetetlen sok még mindig csak képzőmüvészetről beszélek mérhetetlen sok megbizás, kiállitás, látogatottság és féleredmény, vagy még féleredmény sem.

- Az Ady centenárium azt hiszem sok negativ visszhangot váltott ki. Mi lesz majd, ha lesz egy József Attila centenárium? Akkor még hozzá kell tenünk azt, hogy ő volt az első szocialista költő is, akit szocialistának nevezhetünk, sokan biztos emlékezni fognak arra, hogy mekkora felhajtás volt az Ady centenáriumon, most még rá kell tenni egy lapáttal, mert József Attila aztán igazán megérdemli.
Akkor sajnos József Attila bánja.
Éppen a mult héten hallottam Lehel Györgytől a Rádió Zenekar karmesterétől, hogy hamarosan jön Bartók centenárium és ő már előre fél tőle, mert Bartók el fogja árasztani boldog boldogtalant és az is el fogja zárni a rádiót, aki azelőtt még hajlamos volt megszeretni Bartókot.
Ez a baja ennek az évforduló dömpingnek, hogy több információval vagy álinformációval árasztjuk el a közönséget, mint amennyi valójában érdekli, mint amennyi valójában hasznos volna

- Most ugy látom, hogy mi egyetértünk mindnyájan abban

- tul negativan itéljük meg az évfordulókat

- tul negativan itéljük az évfordulókat. Ebben a dologban nem értenek mindnyájan velünk egyet éppen az Ady évforduló kapcsán volt egy polémia, kezdődött a televizióban és folytatódott az Uj Tükörben, Király István ott kifejtette, hogy nem ártott Adynak, nem árthatott ez az évfrodulós dömping, amely tavaly az egész évet jellemezte, mert ebben a reklám dömping versenyben Ady Endre is megérdemli, hogy kvázi reklám dömping tényezővé váljék és ily módon kerüljön bele a nagyközönség tudatába.

- Én azt hiszem hogy az is a probléma euekkel a jubileumokkal, hogy szinte kötelezően tesszük közzé őket, függetlenül attól, hogy az valójában kinek milyen közösségnek, mely társadalmi rétegnek, mely korosztálynak az ünnepe ? Minden esemény minden jubileum többé kevésbé kerek számmal jellemezhető, az össznépi kell hogy legyen.
Én tudok egy nagyon jó ellenkező példát hozni. A nyáron az NSZK-ban voltam tavaly nyáron és tavaly volt ugyanis 400 éve Rubens születésének . Egyetlen helyre koncentrálódott ez a jubileum Rubens szülővárosára Zign-re, voltak persze másutt is Rubens kiállitások, de nem volt Rubens dömping. Rubens hogy ugy mondjam koncentráltan vagy töményen csak Zignbe jelent meg és nem az év egész időtartamában, hanem azon dátum körüli

időben, amikor ténylegesen születésnapja volt.
De azt hiszem más példákat is lehetne említeni arra, hogy sem az időben nagyon elnyujtott, sem a térben nagyon elszórt és ne adj isten még a társadalom rétegeiben föntről lefelé tehát vertikálisan széthuzott ünnepek nem hoznak olyan hatást, nem tudnak olyan lelkesültséget kiváltani, sőt bizonyos ponton tul már kifejezetten ellenérzést keltenek, mint az időben és térben is koncentrált és ne adj isten kisebb közönségnek tartott

- vagy differenciált

- differenciált, igazi bensőséges jubileumok.

Melocco Müller

LIBERALIZMUS ÉS SZOCIÁLDEMOKRÁCIA 1.

Évszázados párhuzam

A közelmúltban időszerű, s épp ezért izgalmas témájú találkozónak adott otthont a budapesti Demény Pál Akadémia. Időről időre kiváló előadókat hívnak meg azzal a szándékkal, hogy bemutassák a széles körben ismert művészeti, társadalmi, ideológiai irányzatok, törekvések történetét, megvilágítsák azok lényegét. Legutóbb Liberalizmus és szociáldemokrácia címmel tartott előadást Litván György, Nyers Rezső és Tőkéczki László.

A huszadik század egész történetének áttekintésére adott alapot az a párhuzamosság, hogy éppen 90 éve, 1904 márciusában rendezett vitasorozatot Budapesten a Társadalomtudományi Társaság a társadalmi fejlődés irányáról. Akkor a liberalizmusról *Gratz Gusztáv*, a szocializmusról pedig *Szabó Ervin* adott elő. Mint később *Bibó István*, Gratz és Szabó is elismerte a liberalizmus és szocializmus közös gyökerét, nehézségeik ezen irányzatok egyoldalúságainak kiküszöbölésében mutatkoztak. A mostani találkozó előadói arról tettek tanúbizonyságot, hogy az évezred végén talán lehetséges az alapvető egyezések elismerése után az eltérő nézőpontokból adódó különbségek higgadt megközelítése, megfogalmazása is.

Litván György a magyar liberalizmus történetének áttekintése során elsősorban azt elemezte, hogy kik és miképpen kívánták kiiktatni azt a magyar politikai életből, de elmondta azt is, hogy a liberalizmus Magyarországon nem bizonyult alkalmasnak a régi struktúra lebontására, egy igazi modernizációs program megvalósítására. Amellett, hogy 1919-től dühödten antiliberális program következett, s folytatódott 1945 után is, a korszak legsajátosabb vonása az volt, ahogyan a jobboldal és a baloldal egyetértett a liberalizmust kitaszítani igyekvő erőfeszítésben. A liberalizmus és a szocializmus között mindössze két összehangolási kísérletet emelt ki Litván György: *Jászi Oszkár* bécsi tevékenységét, valamint a Szép Szó körének szociálliberalizmusát.

Jászi 1920-ra a magyar polgárságból, s annak — magukat liberálisoknak nevező — pártjaiból, valamint a marxista szocializmusból is kiábrándult, ekkor dolgozta ki a liberális szocializmus elméletét. Ennek az elgondolásnak kétszáz oldalas kéziratát Litván a New York-i Columbia Egyetem könyvtárában találta meg. Jászi szerint a marxista szocializmus fő baja a szabadságellenesség, meg kell tehát próbálni az egyéni jogok csorbíthatatlanságából kiindulni. Amennyire találó és érzékeny a Jászi-mű marxizmus-kritikát tartalmazó része, sajnos — mindmáig igazolhatóan — utópikus maga a pozitív program, a liberális szocializmus elmélete.

Jászinak a szociáldemokráciával szembeni elégedetlenkedése abból fakadt, hogy meglátása szerint a szociáldemokrácia még akkor is a forradalmi terminológiával dolgozott, amikor már lemondott a forradalom végrehajtásáról, hiszen átengedte azt a kommunistáknak.

(Folytatjuk)

Kossuthos óvónők találkoznak

A miskolci Kossuth Gimnázium és Óvónői Szakközépiskolában e tanév végén megszűnik az óvónői szakközépiskolai képzés.

Ismeretes, hogy ebben az intézményben 1952-ben jött létre az első állami középfokú óvónőképző, majd 1972-ben az óvónői szakközépiskolai képzés. Közel 30 év alatt több száz itt végzett növendék választotta hivatásul a kisgyerekek nevelését. A képzés méltó befejezéseként 1994. április 25-én de. 9 órától szakmai napot szervezünk, amelyre meghívjuk azokat az óvónőket, akik ebben az intézményben végeztek.

Az esetleges részvételi szándékot a 345-830-as telefonon kérjük bejelenteni április 21-ig.

SZIKSZÓI FÓRUM 1.

„A nagy kudarcon kívül minden más lehet"

Lezsák a választási esélyekről

Ahogy közelednek a választások, szaporodnak a vezető személyiségek látogatásai Abaújban. Ennek egyik állomása volt a hétvégén Szikszón, az MDF ügyvezető elnöke, Lezsák Sándor által tartott választási fórum.

Most az újabb „vizsga" előtt sokan felteszik a kérdést: Mi történt veled MDF? Bár nyertünk a választásokon, de nem kaptuk meg a kétharmados bizalmat. Tudomásul kellett venni a valóságot és lassan, araszolva kellett előrehaladni. Ez volt az MDF 4 éve — mondta bevezetőjében az elnök.

Legnagyobb sikernek azt könyvelte el, hogy a gazdaság elmozdult a holtpontról. Amikor átvették a kormányrudat, az ország valutatartalékai 2—3 hétre voltak elegendőek (400—700 millió dollár), most 7,2 milliárd dollár. Megjelentek a tőkebefektetők az országban. Nyolcvannál több olyan vállalkozást tartanak számon, ahol a beruházás értéke egyenként meghaladja a 2,5 milliárd forintot. Sikernek könyvelte el, hogy szerinte a nyugdíjak értékét sikerült az infláció mértékével azonosan emelni. Azt is, hogy az utóbbi időszakban csökkent a munkanélküliek száma és az elmúlt években létrehoztak több, mint 400 ezer munkahelyet.

A választási esélyeket latolgatva elhangzott: „Őszszel azt mondtam, az MDF-nek a választások eredménye lehet nagy kudarc, de lehet óriási győzelem is. Ma már azt mondom, hogy a nagy kudarcon kívül minden más lehet."

H. M. É.

A legjobb szájharmonikás

Nemcsak Magyarország, hanem sokak szerint Európa egyik, — ha nem A — legjobb szájharmonikása *Ferenczy György*. Annak idején az LGT-vel is játszott, tavaly meghívást kapott a Feketeerdőben megrendezett Hohner-szájharmonika világbajnokságra, hogy csak két életrajzi adatot említsünk róla. Április 20-án Miskolcon lép fel, a Miskolci Egyetem Rockwell-klubjában, a Herfli Davidson kíséretével. A fúvósokkal kiegészített csapat, élén Ferenczy Györggyel, este 6 órára várja a közönséget.

A HOLDENEK MA IS KÖZTÜNK VANNAK

Habhegyező...

Zabhegyező? Habhegyező? — a Miskolci Nemzeti Színház néhány nappal ezelőtti bemutatóját követően voltaképpen nehezen lehet eldönteni, hogy Salinger nagysikerű regényének színpadi adaptációját, vagy egy, a regény indíttatásán alapuló önálló színpadi művet láthatott a közönség. Békés Pál darabja azonban inkább az első megállapításnak tesz eleget, amely azonban — kimondva — keveset von le az értékeiből. Ráadásul mindkét mű címében feltüntetett tevékenység alapvetően értelmetlen, kiúttalan dolog — ilyen erővel akár labdát is hegyezhetnénk...

A színpadon maga a cselekmény egy elvarázsolt kastélyban játszódik, ahol a „főhős", *Holden Caufield (Lerch Tamás)* keresi énjét, illetve az őt körülvevő élet értelmét. A történetből, amerikai mivolta ellenére sokan felismerhetik saját életüknek egy-egy darabját, amikor fiatal fejjel amolyan „lázadással" próbálták meg ellenérzéseiket megfogalmazni a felnőttek konvencióktól terhelt világa ellen. Holden azonban a cselekmény tanúsága szerint mélységesen egyedül van ebben a harcban. Egyetlen társa kishuga, *Phoebe* lehetne, ám ő az elvarázsolt kastély kísértetei között még csak a mesebelieket látja meg, míg bátyja, saját élete, nagyon is valóságos kísérleteivel próbál harcra kelni.

Holden Phoebének mesél — dramaturgiai megoldás, hiszen a regény egyes szám első személyű — a „kísértetek", azaz az életképek pedig a kétszintű, elvarázsolt kastélyt ábrázoló színpad egy-egy gyorsan átalakuló részletében jelenik meg. Lerch Tamás nem csupán a regénybeli Holdent, illetve a hasonszőrű ifjakat ábrázolja, hanem — saját bevallása szerint — önmaga eddigi életének néhány motívuma is felismerhető a darabban. Ugyancsak dramaturgiai fogás, hogy a regényben fő szerepet nem kapó kastély, ezúttal a történet fő helyszínévé vált és kapott jelképességet is.

Mielőtt bárki a szemünkre vetné, hogy nem tudunk elvonatkoztatni a regénytől, érdemes megjegyezni, hogy valójában a darab sem vonatkoztat el. Lényegében kétféle néző létezik, aki még nem olvasta Salingert, illetve, aki már igen. Utóbbi — természetszerűleg — a regényt várja a színpadra. Előbbi, tehát a még meg nem fertőzött színházlátogató pedig, ha mást nem kap, de a történetet megismerheti. Lényegében egyik fél sem csalódhat, hiszen mind az ifjú és idősebb színészek, mind a rendezés kitett magáért. Ha nem is vonul be a Hebhegyező a színháztörténet nagy alakításai és nagy rendezései közé, arra mégis jó, hogy elgondolkodásra késztesse a mai felnőtteket, akik esetleg csak legyintenének hasonló viselkedést tapasztalva, mondván: majd csak kinövi a gyereke és megkomolyodik. Nem bizonyított tény ugyan... persze a zabhegyezés, avagy az adott darabban a habhegyezés továbbra is értelmetlen dolog, amire — saját hibáján kívül — sem Salinger, sem Békés, sem más nem tudott megoldást mutatni.

(szaniszló)

A Habhegyező két főszereplője Holden Caufield (Lerch Tamás) és történetbeli húga, Phoebe (Szabados Vanda).
(Juhász Emese felvétele)

A kéz, hogy üss

„Szerelem és gyűlölet édestestvérek." — kamaszkori naplómból emelem ide, mint rugkapálódzó, riadt kisnyulat, ezt a mondatot, mely Schopenhauer vagy Hawtorne ketrecéből való, nem is tudom. Lopott jószág, maradjunk annyiban.

Ha van plátói szerelem, miért ne lehetne, pláne ha van, plátói gyűlölet is, amiről valahol Kertész is beszél, amikor a gyűlöletnek csupán tárgya van, de oka nincs, teljességgel értelmetlen, érthetetlen, hogy úgy mondjam, önlevében fő. Dehát nem éppen a gyűlölet természetrajzához tartozik-e az oktalanság és az értelmetlenség? Az oka vesztettség és az értelme hagyottság? De igen, határozottan igen! De míg bizonyos esetekben talán található. felfedezhető valaminő ok, sejthető valamiféle inspiráció, a plátói gyűlölet esetében még a nyomaiban sem fedezhető fel semmi ilyesmi. Nincs, mert nincs.

Mert azt hogyne érteném, hogyne fogadnám el, a logika szintjén legalábbis, hogy elveszi a pénzemet, értékesebb ingóságaimat, ami elvinnivalót csak talál rajtam. A helyében talán én is azt tenném, az én helyemben pedig ő gondolná azt, amit most éppen én gondolok. Ez így logikus mindenképpen. Ily módon emberi. Nem értelmetlen. Tulajdonképpen érthető az is, ahogy szép, nagyívű, szinte monumentális mozdulattal — jobb- vagy balhoroggal — padlóra küld. A padló jelen esetben februári ködszitálástól latyakos talaj, keréknyomokkal kaszabolt útszél, túl a városon, az utolsó buszmegállón, jegenyezúgással, rövidzárlatos csillagok sercegésével körbefont éjszakai csöndben. Ahol sokszor halhatnánk meg anélkül, hogy az bárkinek is feltűnne. Teljesen észrevétlenül. A semmi szeméttelepén vagyunk, véletlen találkozás metszéspontjában felgombostűzve egy csaknem elhanyagolható történet szélváztatta lapjára. Az olvasatlan történetek titokzatossága.

Hogy a padlóra küld. Ennek az ütésnek bizony van értelme. Néki, az ütőnek úgy kell távoznia tudatomból észrevétlenül, nyomot se hagyva. Respektálnom kell igyekezetét. Így utólag legalábbis. Fájdalmam nem lehet megfelelő érv ellene. Sőt. Mintegy hitelesíti azt.

Azt viszont nem értem és el sem fogadhatom, miért kellett távozóban az élettelenül heverő testbe belerúgni, amelynek nyomán bordáim törtek. Nem a borda fáj — most már pláne nem —, a dolog abszurditása zavar. Azzal a mozdulattal csupán lefokozott emberségemben, ezt talán nem akarhatta, mert ennek akkor ott semmi értelme nem volt, hogy a tárgyak szintjére degradáljon. Az a mozdulat, mely megfürdött az erő fölöslegében, elenyészett, elveszett, akár az idő, talán nem is volt, mert nem lehetett. Ez az egész csak miazmás álom, melyben a sátán dagonyázik.

Fecske Csaba

Szociális vitafórum

Miskolc város önkormányzata május havi közgyűlésén kívánja a helyi szociális rendeletei alkalmazásának tapasztalatait megvitatni, és ennek alapján megváltoztatni. Kérjük a város polgárait, hogy tapasztalataival és javaslataival támogassa rendelet-előkészítő munkánkat. Ezért 1994. április 25-én 14 órától a Petőfi u. 1–3. sz. III. emeleti tárgyalójában lakossági fórumot tartunk, melyre várjuk az érdeklődőket.

Hol mér a traffipax?

Kora reggeltől 14 óráig a tiszaújvárosi 35-ös, és a Gyöngyösön átvezető, 3-as és 24-es számú főutakon, majd este 10 óráig a mezőkövesdi 3-as és az egri 25-ös főutakon szűri a gyorshajtókat a traffipax. (Változhat!)

AZ ÁTHÁGHATATLAN TIZENÖT CENTI

Hová tegyék Széchenyit?

A MOZGÁSSÉRÜLTEK ÉS A LEENDŐ SZOBOR

A tér jelenlegi állapota

Nem állíthatjuk, hogy egyöntetű helyeslés kísérné városszerte azt a tervet, amely szerint Melocco Miklós Széchenyi Istvánról készült szobrát a Városház tér közepén, a jelenlegi díszkandeláber helyén állítják fel. Maga a szobor is vita tárgya, hiszen a szobrász elég szokatlan megoldást alkalmazott, amikor úgymond szószékre ültette, — vagy inkább állította — Széchenyit.

Most a Mozgássérültek és Barátaik Miskolc Városi Egyesülete gyűjt aláírásokat a városban a tér szobor köré tervezett átépítése ellen. Azt szeretnék elérni, hogy a Városháza vonja vissza azt az építési engedélyt, amely lehetővé tenné a tér díszburkolatának átalakítását, és ezzel megszüntetné azt a kis átjárót, amelynek segítségével ma még a mozgássérültek zavartalanul körbe kerekezhetik a teret. A jelenleg ötszögű, kiemelt díszburkolati részt ugyanis 15 centiméter magas szegély kötné össze a virágágyással, gátat állítva a mozgássérülteknek.

A városban terjesztett aláírást gyűjtő lapon nemcsak az van, hogy az aláírásokat *Iglói Gyula* elnök címére — 3530 Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky utca 16. — kell eljuttatni, hanem az is, hogy a szobor helye még megváltoztatható! Köztudott, hogy Iglói Gyula, aki amatőr várostörténész és ismert lokálpatrióta közíró, nem híve annak, hogy a Városház tér jelenlegi képét — középen az ötös kandeláberrel — megbontsák a meglehetősen nagyméretű, véleménye szerint a környező egyszintes házakkal sem harmonizáló szoborral.

Sokan jobbnak tartanák, ha a szobor a túloldalra, a parkosított térségre kerülne. Mi nem kívánunk a vitában ítélkezni, de szívesen helyt adunk minden véleménynek.

(k—c)

Felvételünkön a majdani – tervezett – Városház tér látható: a sokszögű, satírozott hasáb jelzi a Széchenyi-szobor helyét, amellett balra a most még középen álló kandeláber új helyét. A mozgássérültek számára az jelent gondot, hogy a nyíllal jelzett átjáró 15 cm-es szegéllyel kiemelt – azaz tolókocsival járhatatlan.

Szóval maga az a „leinformálható" választási kampányszakértő?

MONDD, TE HOGYAN VÁLASZTANÁL? (3.)

Egymást metsző két vonallal...

Május 8. — a szavazás nagy napja. Első gondolatra olyan egyszerűnek tűnik: elmegyünk, voksolunk és kész. S a valóságban menynyivel több... Háromrészesre dagadt sorozatunkban tucatnyi, a választással kapcsolatos, szavazói nagy kérdésre próbáltunk választ kapni.

A választási szakembereknek köszönhetően azt már sikerült tisztáznunk, hogy mi is a különbség érvényes és érvénytelen, eredményes és eredménytelen szavazás között, hogy mikor lesz a második forduló és kik indulhatnak ebben. De akkor még egy szót sem szóltunk, a mindent eldöntő szavazólapokról. Nemrégiben ugyanis hosszas viták folytak arról, hogy valójában a választóknak hogyan is kellene feltüntetniük azt, hogy kire is voksoltak. Többen kérték például, hogy legyen elég annyit rögzíteni: egyértelmű legyen a jelölés. Ám a jogszabályok végül is nem érték be ennyivel. A választójog végül is kimondja: a szavazólapot tollal kell kitölteni, mégpedig a fülkékben elhelyezett pennával. A jelölt nevét nem lehet aláhúzni, bekarikázni, vagy bármilyen hasonló módon feltüntetni. Csupán egyetlen szabályos mód van listák és egyéni jelöltek esetében: „szavazni a lapon feltüntetett körben elhelyezett, egymást metsző két vonallal" — rendelkezik a választójog.

S hogy egyáltalán vajon hányan fognak élni a szavazójogukkal és vajon kik is húzzák majd a mindent eldöntő kereszteket a szavazólapokon? A négy esztendővel ezelőtti választási tapasztalatokat összegezve, mostanság is készültek már friss elemzések. Ezek azt mondják: az akkori első fordulóban a szavazásra jogosultaknak 37 százaléka maradt otthon, az 1990-es második fordulókra pedig a lakosságnak több, mint a fele, 54 százaléka nem ment el. Az érdektelenséget tovább boncolgatva kiderült, hogy a legtöbben faluhelyen maradtak otthon, majd a kisvárosok polgárai következtek. Százalékokban mérve már többen mentek el a nagyvárosokban, legtöbben pedig Budapesten. Az iskolai végzettség alapján is vizsgálták a nemszavazókat. Ez a statisztika egyértelműen azt mutatta: minél több osztályt végzett valaki, annál nagyobb az esélye annak, hogy az urnákhoz járul. Persze — magyarázzák —, hiszen nagyobb tájékozottsággal könnyebb eligazodnia, és megfelelőt találnia a pártprogramok között. Életkor alapján is nagyító alá vették a választás napján otthon maradottakat. Ez a kimutatás arról beszélt, hogy a legpasszívabbnak a fiatalok bizonyultak, 30 százalékuk nem ment el. Közülük is leginkább azok, akik nagykorúvá lépve elő, életükben először mehettek volna voksolni. Az elemzők egyébként ez utóbbi adatra most különösen felhívják a figyelmet, mondván: idén majdnem 500 ezer 18 éves jogosult lenne a szavazásra. Ez a szám pedig már akkora, hogy érdemes rá a pártoknak odafigyelni — magyarázzák a hozzáértők.

Természetesen a közelmúltban már azt is tucatnyian tesztelték és teszteltették, hogy az idén, május 8-án, vajon mire lehet számítani, hányan voksolnak majd. A közvélemény-kutatások mostanában egyértelműen arra az eredményre jutnak, hogy folyamatosan nő a biztosan szavazók száma. Most körülbelül a jogosultaknak 2/3-a ígéri biztosra szavazatát. Ezt tovább boncolgatva, a középfokú iskolai végzettségűek a legaktívabbak. Őket — valamelyest ellentmondva a '90-es választások értékelésének — a szakmunkások követik, a sorban a harmadikként pedig a diplomások állnak. A 8 általánost, illetve még azt sem végzettek pedig az utolsó helyen, a legkevesebb résztvevőt sejtetik idén.

S hogy végül is a voksolók szavazatai alapján valójában ki is lehet az 1994-es választások abszolút győztese? A parlamentben 386 képviselői hely van. Erre mind egyéni jelöltként, mind pedig listáról be lehet jutni. Elméletileg a tökéletes győztes az lenne, aki ezen mandátumoknak legalább a felét, azaz pontosan 193, plusz 1 képviselői helyet meg tudna szerezni. Erre azonban — akárcsak négy esztendővel ezelőtt — a pártok és jelöltek szoros versenyében, igen kicsi az esély — vélik a hozzáértők. Május 8-án eldől.

(Vége)

F. H.

Reiki, asztrológia, tarot

Az USUI Alapítvány miskolci regionális központja Reiki I-es tanfolyamot hirdet május 17—18-ára. A tanfolyamot *Kássa László* Reiki-mester vezeti. *Gál Judit* asztrológus ötnapos asztrológia-tanfolyama arra kínál lehetőséget, hogy az érdeklődők képet kapjanak sorsunk és születésünk időpontja összefüggéseiről. A foglalkozások április 30-án és május 1-jén, illetve május 6—7—8-án lesznek. És még egy program: május 5-én előadás hangzik el A tarot mint beavatási rendszer címmel.

A fentiekről bővebbet a (46) 337-079-es telefonszámon lehet megtudni.

Beszédes számok

Nyugdíjak, járadékok – karbantartás után

A különböző juttatások ugyan nem tudnak lépést tartani az árak növekedésével, a nyugdíjak és egyéb járandóságok értékvesztésének ütemét azonban a legutóbbi emelések számottevően lelassították.

A mintegy 2 és félmillió öregségi és rokkantsági nyugdíjas átlagos havi ellátása — a múlt év végi 11 839 forintról — 13 ezer 022 forintra nőtt. 6000 forintnál kisebb összeget mintegy hat és fél ezren, 30 000 forintnál nagyobbat körülbelül hétezren kapnak.

A csaknem 58 000 mezőgazdasági szövetkezeti járadékos korábbi átlagos 9907 forintos ellátása 10 006 forintra emelkedett. Ezen belül a 6600 forintos alsó szinten ötszáz, a 19 000 forintos felső szinten hetvenhét érintett juttatása áll. A mezőgazdasági járadékosok mintegy 25 százalékának havi 16 000 forint körüli összeget folyósít a nyugdíjbiztosító.

A 19 000 baleseti járadékos az év végén átlag havi 4069 forintot kapott; ez az összeg most 4475 forint. Árvaellátásban kereken százezren részesülnek; esetükben a juttatás átlaga 7231 forintról 7954 forintra emelkedett.

Károly bácsi kalapja

A kalap eredetileg egy igen jó minőségű és valószínűleg zöld színű nyúlszőrkalap volt. Amikor én először láttam, a harmincas évek legelején, már igencsak komoly kohászkalappá lényegült át és Gönczy Károly bácsi – nagyolvasztári főmester fején díszlett. Akkor építették át először az I. számú kohót, ezt a munkát már az én édesapám vezette és én ebédet is vittem neki.

A kalap idővel „üzemi" szint vett fel és felülete olyan egyenletesen ragyás volt a sok vasszikrától, hogy még nekem, a gyereknek is feltűnt. Volt is időm alaposan megszemlélni, amíg hézagmérővel az aznapi falazást ellenőrizte.

Nem is felejtettem el ezt a „műemléket", olyannyira nem, hogy mintegy húsz év múlva, az ötvenes évek elején megláttam, s rákérdeztem: Károly bácsi ez az a kalap? A válasz természetesen az volt: igen, az. Ő is azonnal tudta, mit és miért kérdeztem.

Az apósom is kohász, de ő acélgyártó volt. Az ő hasonló kalapját elcsente valaki, hónapokig „gyászolta". Ahogy láttam, Károly bácsi szerencsésebb volt. Egy ideig. Alig három hét múlva újra találkoztunk. A fején egy „új" kalap volt. Ez is zöld, ez is nyúlszőr és alig hiszem, hogy tíz évnél idősebb, de persze, csak akkor kezdte a komoly kohászszolgálatot. Mi történt? — kérdeztem. A válasz azonnali és elkeseredett volt: „A múlt heti viharos szél lekapta a fejemről, egyenesen az üstbe."

Szegény kalap. De legalább szép és gyors (kohász)halála volt.

Melocco Miklós szobrászművész *kiállítása*

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM / 1973. ÁPRILIS–MÁJUS

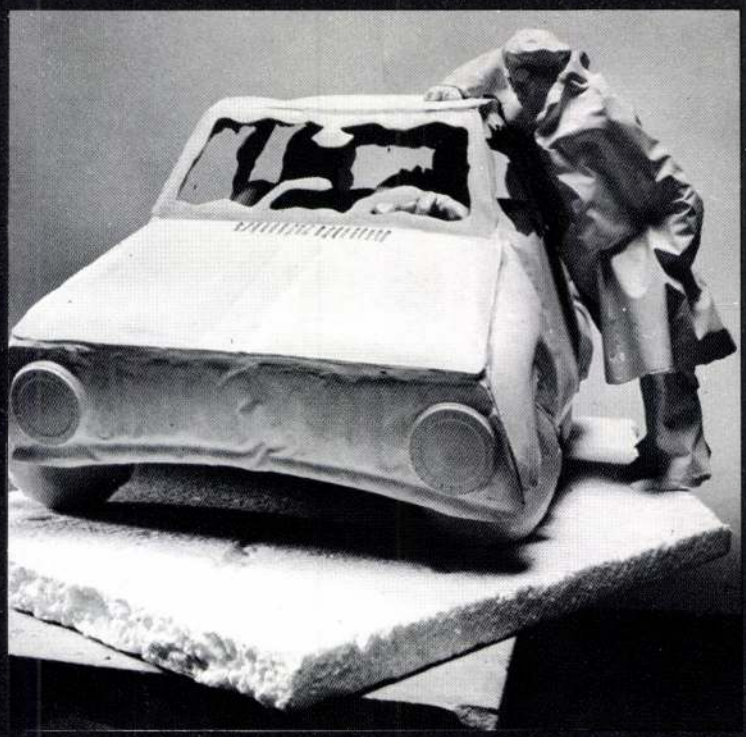

A kiállított szobrok jegyzéke

1. Költő / gipsz, 80 cm
2. Szónok II. (Latinovits Zoltán) / gipsz, 100×80 cm
3. Autó (Beszélgetők) / gipsz, 40×40×70 cm
4. Nagy Balogh János / gipsz, 40 cm
5. Arc (Jutka) / gipsz, 70×50 cm
6. Ady Endre / gipsz, 160 cm
7. Sárkány / gipsz, 120×170×90 cm
8. Repülő / gipsz, 100 cm
9. Kéz és hát / gipsz, 60×80 cm

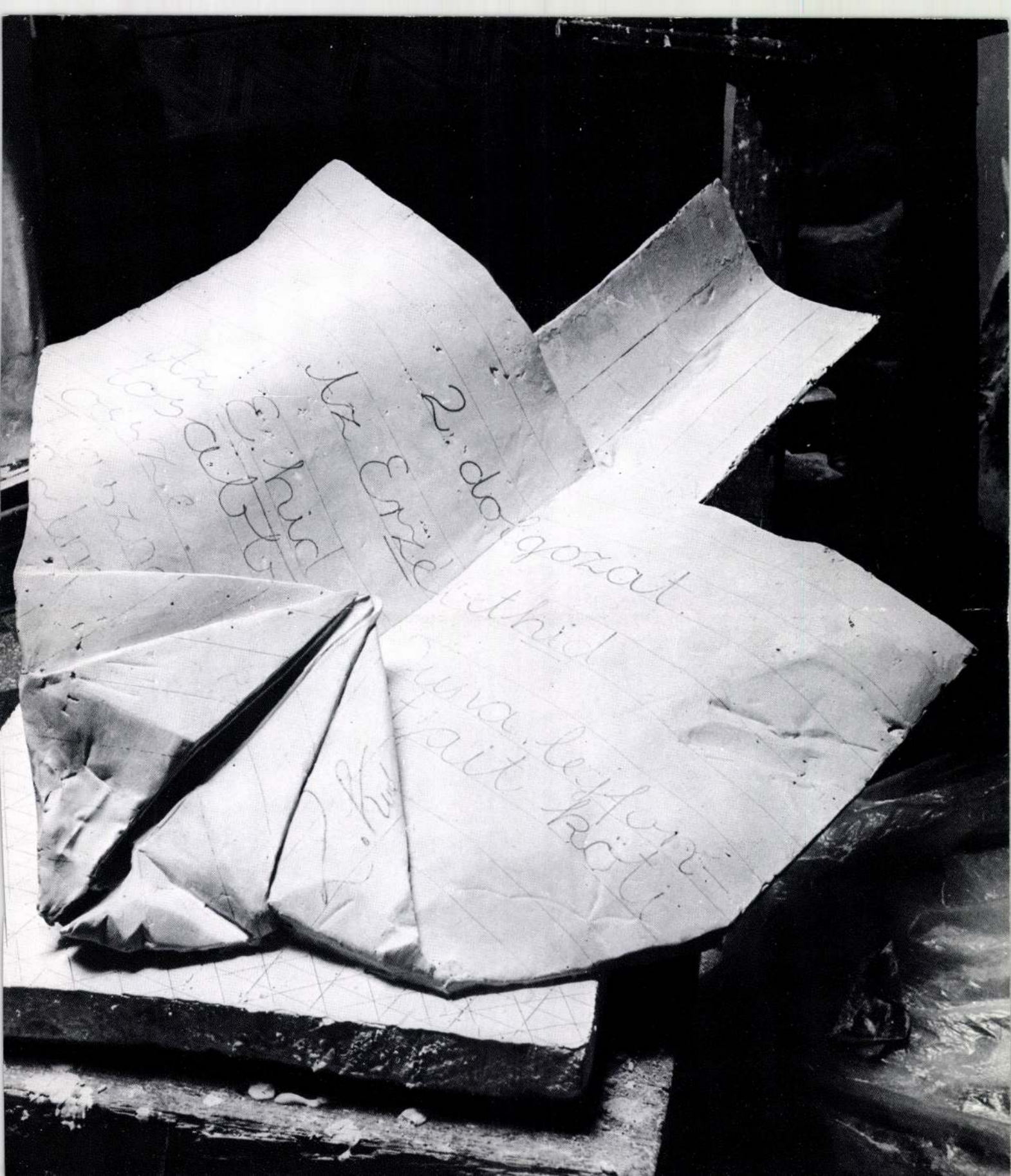

Önarckép fekete festékcsíkkal

Nádas Péter

Mészöly Miklós (részlet)

Sváby Lajos kiállított képei

1. Somlyó György és Csernus Mariann / o. v. 110×120 cm
2. A Balaton partján / o. v. 100×120 cm
3. Jékely Zoltán / o. v. 100×90 cm
4. Nádas Péter / o. v. 110×90 cm
5. Petri György / o. v. 120×110 cm
6. Mészöly Miklós és dr. Polz Alein / o. v. 100×90 cm
7. Szász Imre / o. v. 100×90 cm
8. Önarckép badacsonyi háttérrel / o. v. 90×100 cm
9. Találkozás és örvendezés / o. v. 110×100 cm
10. Önarckép fekete festékcsíkkal / o. v. 90×70 cm
11. Festő és felesége (Rubens után) / o. v. 120×110 cm
12. Atya és fia / o. v. 120×110 cm
13. Kardos G. György / o. v. 110×90 cm
14. Konrád György / o. v. 110×90 cm

Petri György

Sváby Lajos festőművész kiállítása

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM / 1973. ÁPRILIS–MÁJUS

Ára: 4,50 Ft

F. K.: ILLÉS LÁSZLÓ FŐIGAZGATÓ / FOTÓ: KOVÁCS FERENC / TERVEZTE: ERDÉLYI JÁNOS / ZRÍNYI NYOMDA, BUDAPEST

1021

Melczer Miklós
szobrászművészet

1980.XI.11.Televizió 19.30
TV Hiradó

- A magyar antifasiszta lira legkiemelkedőbb alakjára Radnóti Miklósra emlékeztek tegnap délután Györött, azon a helyen, ahol a költőt 1944 novmberében a fasiszták megölték. Diákok és dolgozók százai, a Radnóti nevét viselő szocialista brigádok képviselői érkeztek az ország minden tájáról, hogy a 36 évvel ezelőtti esemény emlékére készült szobor avatásán tisztelegjenek a költő előtt. Az avató beszédet Korcsog András müvelődési államtitkár mondta, majd lelepleze a gránitból készült szobrot. Marokkó Miklós alkotása méltó ahhoz a stációhoz, amelyhez földi sorsának végéhez közeledve Radnóti elérkezett. A halálba vezető ut utolsó métereit járó költőben a testi elesettséget az agyonhajszolt, szélfutta pokrocba burkolt embert láttatja ez a szobor, azt az embert, aki szabad szeretett volna lenni mindig, és őrök kisérték az uton.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KIADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA

1977 SEP 29

Melocco Miklós
szobrászművész

DOLGOZÓK LAPJA

1021

Képzőművészeti Világhét

— rejtvénypályázat XI. forduló

Szenvedélyes viták robbantak ki, érvek és ellenérvek ütköztek, amikor kiállításra került Melocco Miklós Ady Endrét ábrázoló szobra. A viták megyénkben is fellángoltak: a fiatal művész alkotása a kiállítóteremből köztérre, köztulajdonba került: megyénk egyik városának hangulatos parkjában állították fel. A mellékelt képen az 1976-ban elhelyezett szobor látható. Kérdésünk: melyik városban látható a padon ülő Ady-szobor?

A játék tizenkét fordulós. A tizenkét, egymást követő lapszámban — szeptember 17—30-a között — közzétett kérdésre a megfejtést — amely tizenkét névből — művész-, illetve helységnévből áll — az utolsó forduló kérdésének közlése után nyílt levelezőlapon a szerkesztőség címére kérjük megküldeni, 1977. október 9-ig (2801. Tatabánya, Pf. 141 Dolgozók Lapja). A hibátlan megfejtést beküldő játékosok között az alábbi nyereményeket sorsoljuk ki: 1. díj 1000, a II. díj 800, a III. díj 600 forint értékű képzőművészeti kiadvány. (A könyvutalványt a tatai könyvesboltban válthatják be a nyertesek.) A megfejtést és a nyertesek névsorát az 1977. október 16-i, vasárnapi számunkban közöljük.

ép

ió története
kben

1924-et írtak, amikor az első szovjet gyártmányú traktorok megjelentek a földeken. Jelentős lépés volt ez a nagyüzemi mezőgazdaság megteremtése, a

Európában a legnagyobb

A hazai trafógyártás történetében egyedülálló teljesítményt produkált a Ganz Villamossági Művek szolnoki hegesztett gépszerkezetek gyára: elkészítette Európa legnagyobb transzformátorának szekrényét, amely a Vinyica—Albertirsa közötti villamostávvezeték magyar fogadóállomásán kerül majd üzembe helyezésre. A 11 méter hosszú, hat méter magas és három méter széles, mintegy 37 tonna súlyú vasszerkezetet szerdán különleges tréleren indították útnak a Budapesti Transzformátorgyárba, ahol a készre szerelés történik.

A gyár dolgozói munkálták meg és készítették elő a hatalmas szerkezet 117 tonna súlyú vasmagját is. Speciális gépekkel vágták, hőkezelték, vákuumpróbának vetették alá a nagy terhelésnek kitett vasmagokat. A szolnoki gyár dolgozói a jubileumi munkaversenyben együttesen 18-19 ezer munkaórát fordítottak a transzformátor gyártására.

A me

(Folytatás az 1. oldalról)

fogadta az előterjesztést és el-
ismerését fejezte ki a város-
környékiséget szervező, fej-
lesztő tanácsoknak.

A környezet- és a termé-
szetvédelemről *Galántai Pál*
a megyei tanács elnökhelyet-
tese tartott beszámolót. Hang-
súlyozta: bár a megyei tanác
első alkalommal tűzte napi-
rendjére ezt a témát, mégis je
lentős intézkedéseket tettek a
elmúlt években. A végrehajt
bizottság útmutatásával az er
re illetékes szervek azt igye
keztek és igyekeznek elérni
hogy a fejlettebb technológiál
alkalmazása, a technikai kul
túra növekedése szolgálja az
emberek jólétét. Ugyanakko
fokozatosan szüntessük meg
régi, illetve előzzük meg a ro
hamos fejlődés okozta új,
környezetet és természetet ká
rosító ártalmakat. Az eredmé
nyeket legutóbb a Miniszterta
nács is elismeréssel fogadta.
megye ugyanis elsőként áll
tott össze levegőtisztaság-vé
delmi programot, a természet
védelmi területet hazailag é

MELOCCO Miklós

KOVALOVSZKY Márta: 1987, ősz: Don Giovanni.
Életünk, 1989. 5.sz. 428-430.p.

ie eine rechte Anschauung der künstlerischen Folgerichtigkeit der Werke[26].

26 Vgl. Souriau, Wiederabdruck a.a.O., S. 140/41: „I do not hesitate, in fact, to say, that time is *more important* aesthetically, and more worthy of study, in painting, sculpture or architecture than in music, the dance, or the cinema. Here more delicate and more profound perspectives are opened up. Why? – Because, in the arts which are obviously temporal, time is the palpable stuff of which the works are fashioned . . . But the painter, the architect, and the sculptor are masters, by a more subtle magic, of an immaterial time which they establish when they create a universe whose temporal dimension can extend or contract in a moving and curious way . . . But this time is never suggested except by means that are indirect, oblique, and subtle. However fragile, delicate, unsubstancial may be these means of suggesting time, they are the key to the greatest success in these arts. Plastic time is an essential time, of which the particular characteristics in each work form the most moving evidence of the power of the artist, in creating a masterpiece, to flash before our eyes a world to which he invites us, and where we may live."

Melocco Miklós

Garai István: A szobrász munkanapja c. verse, melyet Melocco Miklósnak ajánl.

Somogy, 1988. 4. sz. 47. l.

MELOCCO Miklós szobrász

Szabó Csaba verse In. Somogy, 1988.4.sz.

Itt az olvadás! –
patakszaván szól a hallgatag hegy.
Jégfűzőjét a folyó ropogva megoldja,
duzzadó falloszát a tenger
lüktető ágyékába vonja.

Az unalom lapos dűnéi közt
borbély szél jár,
az ásító táj fát állít neki.
Hártyás szárnyán száll a mag.

A hosszú szálú eső huzaljain
szót ért az ég a földdel.

A szobrász munkanapja

(Melocco Miklósnak)

zendül a Nap-gong a horizont alján
fürdik a táj a szobrász szemében
nézi a sziklában ébredő pásztorfiút
kit estére ki akar faragni
hogy őrizze a hegyoldal bárányló mészköveit

A költő elindul

a csend mellvédje mögül figyel.
átjárót készít.
megvárja a harmadik kakasszót.
útközben éri a vihar.
versei eresze alá húzódik.
hite felszakadó horizont.

Veresegyház

Itt élsz a dombok lábainál.
Vágyad innen röppen fel,
mint a galambok a háztetőkről.
Gyűlöleted, akár a háromnapos tej:
nem forr föl, összemegy.

Kavargó varjúraj rajzol fejed fölé
fekete glóriát.

TAMÁSI OROSZ JÁNOS

Ballada

tarlóéj
éber állat a csönd
álmaim: összeterelt kövek
tudod ma valami elmúlt
de nem múlnak bennem a félelmek
tarlóéj
éber állat a csönd
belereszketnék jöttödbe

de tudom ma valami végleg elmúlt
és nem múlnak bennem a félelmek
tarlóéj sebez
éber állat a csönd
álmaim: összeterelt kövek
s te rám veted őket rám veted őket
rám veted
őket

Zsoltár

Harsányi Katalinnak

I.

szemem – ha nézed – ne reszkess
vád lángol benne; kegyelmezz

öklömet simítsd testedre
fény ölelje át rebbegve

rád fonódó tekintetem
ne engedd el kövess engem

II.

sebem – ha látod – ne kösd be
hagyd hadd ivódjon a földbe

jeltelen parcellán vérem –
néma gyásszal kiálts értem

III.

arcom – álmodban – ne ismerd fel
egyszerre őrizz és felejts el

Melocco Miklós

"Uj ábécé" cimmel Frank János Fekete Tamás szobrászmüvész pályáját, müvészetét ismerteti. Kiemeli egyik munkáját, a kecskeméti Kodály-emlékmüvet, melynek reliefjeit Melocco Miklós, architekturáját Kerényi József épitész készitette.

Fenti kritikát lásd: Fekete Tamás nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. nov. 6.
XX. évf. 45. sz. 12. lap.

Melocco Miklós szobrászművészen

keresztül centrumában találkozhatunk a művészet – Melocco Miklós, Fischer Tamás és Keserű József – művészetét dicsérő, izgalmas megoldásu Kodály emlékművel. (emlitve)

Borsodi: Grobrak a birös városban,

Pesti Műsor, 1977. jan. 5.

Melocco Miklós, szobász

h: Vill Tibor

Apadi N.: kobot és történelem 15.

Nőszabadság. Bp. 1978. ápr. 3

Melocco Miklós

Melocco Miklós szobra a „Boldog szárnadobért lahelve".

W. Somogyi Ágnes: Ady kép.
Művészet, 1978. ~~[illegible]~~ - 48. lap.
~~[illegible]~~ márc.

Melocco Miklós szobrászművész a Petőfi Irodalmi Múzeum képzőművészeti kiállítása emlékezik meg Ady András születésének 100. évfordulójáról. – A tükör tetején áll a művész hatalmas Ady-szoborkompozíciója. (emlékmű)

Esti Magazin.

1977. XII. 19. Kossuth 18.30.

Melocco Miklós

Folytatás az I 1 I-es számu céduláról:
/Kalló Viktor/, Paizs László, Segesdi György, /Tóth Valéria/, Veszprémi Imre.
"A többiek" cim alatt szerepelnek:
Berczeller Rezső, Boda Gábor, Borsos Miklós, Csikszentmihályi Róbert, Fekete Tamás, Kéri Ádám, /Kiss K. István/, Kiss Nagy András, Kő Pál, Olcsai Kiss Zoltán, Samu Géza, /Somogyi József/, Szervátiusz Tibor, Vigh Tamás, Vilt Tibor.
"Lovak" cim alatt /Lovasszobrok/:
Győrfi Sándor, Martsa István.

Vadas József kritikáját lásd: Beck Ö. Fülöp nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. május 2o. XXII. évf. 2o. sz. 13. lap.

Melocco Miklós

Vadas József: "Változatok a változatlanságra" cimmel a "Szobrászat 77" c. Mücsarnokban rendezett Magyar szobrászati kiállitást ismerteti. A több fejezetre osztott kritika alcimei jelzik az egyes müvészeti irányt követő csoporthoz való tartozást.
"Naturalizmus cim alatt szerepelnek:
Beck O. Fülöp, Borbás Tibor, Ferenczy Béni, Marton László, Melocco Miklós, Pátzay Pál, Schaár Erzsébet, ifj. Szabó István, Varga Imre.
"Racionalizmus" cim alatt:
Bohus Zoltán, Farkas Ádám, Grantner Jenő, a nevek folytatása a I 2 I -es cédulán következik.
Élet és Irodalom, Bp. 1978. május 2o. XXII. évf. 2o. sz. 13. lap.

Melocco Miklós szm

→ Ábrahám Rafael

MŰVÉSZET 1985/~~5~~/10

Melocco Miklós

A Mücsarnokben rendezett "Studió 76" c. kiállításról Vadas József számol be. Első sorban azokat a müvészeket emliti, akiknek hatása alatt áll az ifju müvésznemzedék: Domanovszky Endre, Kokas Ignác, Sváby Lajos. Ezért állitja a tárlat mottójául Véssey Gábor: "Mesterek és tanitványok" c. kompozicióját. A példaképek követői közé sorolja: Babos Évát, Gábor Istvánt, Hidvégi Valériát, Kollár Györgyöt. Véleménye szerint más utat keres: Dienes Gábor, El Kazovszkij, Záborszky Gábor és a szobrászok közül Bohus Zoltán és Nádler Tibor.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. dec. 18. 51. sz. XX. évf. 12. lap.

Melocco Miklós

A legérdekesebbek Kecskés H. Tibor, Ef Zámbó István, Szabó M. László, Szkladányi József, Holdas György müvei a kritika állitása szerint, hozzá teszi, hogy a fiatalok "csak közelednek" a választott példaképhez, de meg sem közelitik Kondor Bélát, Deim Pált, Keserü Ilonát, Berki Violát, Melocco Miklóst, bár -mint mondja- ők is választott példaképek után indultak utnak. Kecskés H. Péter két festményével azt bizonyitja, hogy az "kissé kedélyesre hangolt változata annak az élet kemény valóságát közvetitő montázs technikának, amelyet nálunk Lakner László honositott meg."

Élet és Irodalom, Bp. 1976. dec. 18. XX. évf. 51. sz. 12. lap.

Melocco Miklós

Ef Zámbó István figuráiról Kondor Bélára emlékezik és Vajda Lajosra, aki viszont Kondor választott példaképe volt,
Néhány fiatal müvészt nem sorol a kritika "A vázolt képletbe": Farkas Ádám és Váró Márton már nem nevezhető tanitványnak. Önálló, kulturált müvészek, mint a grafikusok közül Almásy Aladár, Banga Ferenc és Szemethy Imre.
Nagy Gábor Kondor parafrázisait kiemeli de itt is megjegyzi, hogy a mai fiatalok a "régi leckék" ismétlésébe bocsátkoznak.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. dec. 18.
XX. évf. 51. sz. 12. lap.

Ilelbro Miklós 1

(Petőfi Irodalmi Múzeum) kiállításáról

akkor lepődtem be, amikor még javában folyt a munka, dolgoztak a munkásak: a szobrok szama szét hevernek a földön, vagy neki támaszva a falnak, egyesek négyléges elrendezésükre várnak a postamenseken. az ilyen megnyitás előtt rendetlenségben, amikor az alkotások helyzetének rendje tobzódást áll, amikor a vízszintes és függőleges helyzetek felsze-relődnek egymással, a műtárgyak szinte új dimenzi-öt, és ezzel együtt új szépséget kapnak.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra

Magyar Műhely 1973/107 6 old.

Illéscó Miklós

2

De itt nem is ez az általános jelenség volt szamamra a legfeltűnőbb, inkább Illéscó egyetlen plasztikájának az alakváltozása. Fehér gipsz autó várakozott végleges elhelyezésére: körülötte látszó ablakain keresztül be lehet látni a kocsi belsejébe, a vezető ülés mellett hanyag hartásban férfi ül. Az autó előtt pedig egy másik alak a földön fekszik, egyik kezét a levegőbe emeli. Illúnba gépesített társadalmunk különös csevegése zajlott volna: az áldozat beszélt a gázolóval.

Bojár Iván: Vhiállitásról kiállitásra.

Magyar Ifjúság 1973/107 6 old.

Illéscs Miklós 3

lsakhogy: a kompozíciónak nem ez az eredeti rendje, és amikor a művész kérésemre összeállította a darabokat, akkor derült ki, hogy a földön fekvő alak hülyedoukeppen álló figura, aki nekihamaszkodik a kocsi helyének, s úgy beszélget a bent ülővel. S a kompozíció mire sem gázolás, hanem beszélgetés. De változtatott-e valamit ez a lényegen.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra

Magyar Szolgálat 1973/107 6 old.

Illésco Miklós 4

Egy is, négy is két ember kiábrándító, jóllehet kettőjüket összefűző, mégis elidegenítő kapcsolatáról van szó: a kérdésen értelmezett esetben arról, hogy kapcsolataink katasztrofálisak lehetnek, hogy a mégis módjain nem kevésbé katasztrofálisak lehetnek az emberek közötti látszatkapcsolatok is.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra

Mérnök Élet 1973/107 6 old.

Heloccó Miklós

Illusztráció: az egyik a indulni készül, a másik még foltartja-maradatalja, s kettőjük között feltételezhetően az indulás előtti pillanatok leghiábavalóbb beszélgetésének egyike folyik. Heloccó moralista. Akkor is, ha erkölcsi mondanivalóját nem öltöztetti allegóriákba, jelképekbe, hanem mindössze annyit tesz, hogy bemutatja: ez van.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Ifjúság 1973/107 6 old.

Melocco Miklós 6

A kőbirt rajzolja a pizsöre, értelmezve ő a jelenetet, s hűvelyezve ki belőle a tanulságot a maga számára. A Melocco magatartását kőbéli mintkája is alátámasztja, Gyuhász Ferenc portréjain nem is a modellt feltárójó arcvonásokat keresik, hanem az, amilyen szinti ációban jelenik meg a portré: századvégi, szinházi díszlemek módorában, aranyozott drapériák között, lebegő plasztikai formák szorításában nőg lebeg, mint valami álmarokk angyal.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Ifjúság 1973/107 6 old.

Illeborco Miklós 7

Ragyékkent is gyakran a draperia jellege jellemzi az alakot. Illeborco-Judja! egy redő is lehet szomorú vagy akár hangikus is, lehet vidám, felszabadult, de mégy tele-pü is. S esetleg lehet valamennyinek elegye, mint a szónok ruhái plasztikái. Vagy ma-gába zárhatja - eleven sirkent - az összecsmlő alakot, rejhetartva - megtámogatva a rokkanó kö-lőt, Adyt, akinek csak fáradtan is hiszelő szeme villan ki a begyűrt kalap perene alól, szimboli-zálva a hőrhetetlen szellem perlekedését az e-sendő testtel.

Bojár Ivan: Vhállitás vil kiállitásra.

Magyar Ujlap 1943 | 107 6 old

Illéscco Miklós 1.

a kiállítás harmadik résztvevője – Kulturális Kapcsolatok Intézetének terme – nem engedi a szorongásainak. Hűvös józansággal, leírhatóan körülnézve tárja ki a szörnyű valóságot. Akkor sem „szépít", amikor a Rozgledniczák szellőzőinek üzött, gyűrött, rongyok közül kiemelkedő portréjait mintázza: a lépett és lépelődő Radnóti. A megverten is klasszikusan tiszták.

Bojár Ivan: Kiállítások.

Magyar Hírlap 1972/82 6 old.

Helocco Miklós

Akkor sem piszkolódik, amikor a Hár-
mincéves asszony élő alakját önti gipszbe. Ez
a nő annyira eleven, amennyire csak egy élő
alakról készített öntvény lehet. – s egyszers-
mind olyan távoli és időtlen, mint azok
a hamúba és lávába dermedt, megkövese-
dett pompeji alakok, amelyek a nápolyi mú-
zeum riasztó és szörnyűségükben vonzó lát-
ványosságai.

Bojár Iván: Vallomások.

Magyar Hírlap 1972/82 6 old.

Melocco Miklós szobrászművész a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítási termében Kondor Béla festőművész és Partos Gábor grafikusművésszel közösen kiállítása nyílik márc. 17-én.

Meghívó

1942. márc. hó.

Melocco Miklós

Miklós Galéria, 1990

dern sie wird aufgeopfert. Und sie ist schön. Wie Karl Robert von Anjou auch schön anmutet, der wie ein Schulknabe in heiligem Eifer bemüht ist, sich so viel Insignien anzulegen wie nur möglich.

Die zweite grosse Königsskulptur ist die des Königs Béla III. in Baja. Hier wurde aus dem Märchen Ornamentik, das ist kein König mehr, von dem das Volk träumt, auch würde er nicht auf den Heldenplatz hingehören. Doch Talent ist hier am Werk, ungeachtet der Entschiedung des Künstlers. Es lebt eine Majestät, es lebt Seine Majestät, es lebt die majestätische Tatsache, die Tatsache des Königs, den wir nicht kennen, und der auch nicht ganz so ist wie wir, der „uns alle um Haupteslänge überragt". Doch im Hinblick auf dieses Bildwerk wird der Auftraggeber fast schon recht gehabt haben, er, der sich in erstickender Wiese über das Werk bückt. Vielleicht gefällt auch ihm die Majestät. (Ich habe bereits viele Königsstatuen gesehen, im allgemeinen sind sie nicht majestätisch gewesen, majestätisch war aber die Statue von König Matthias Corvinus in Kolozsvár.)

Die Majestät verhüllt und bemäntelt alles Antipálkőische. Die charismatische Persönlichkeit der Märchen und Sagen ist in Erscheinung getreten!

*

Ich habe über den ersten Bildhauer der Sagenwelt gesprochen, über Pál Kő, und ich hoffe, sein Name wird von den zukünftigen Aufbewahrern und Hütem der Sagen einst so niedergeschrieben: „Kőpál".

Miklós Melocco

PÁL KŐ

Tales never want to be realized, they are neither exotic nor strange, however they can be found, though those countries are far. The genuine tale is about a nowhere land and its nowhere people. It is a bit terrible, a bit sweet, a bit vicious, clever and naive at the same time. Pál Kő got to the Socialist Realism with his fairy creatures and their sculptures. The word „socialist" is only an attribute in this case because the god-fathers did the baptism in a hurry for socialist realist sculptures have been executed in public squares for ages, from the time of the 1st World War, and they still look like costly posters. The mixtures of a rumbling slogan and several metric tons of bronze cannot be different in different historical periods.

There was a better area for thinking and doing things when Pál Kő turned to be a sculptor. I don't know what he could do if he was fifteen years older.

Looking at his sculptures the first time I saw a scattered, big Christmas crib with new, unknown actors. The people of the Egyptian tombs (the slaves, as a part of the people were called at that time), being on the run, working, and in the midst there was the motionless sculpture of the Pharaoh whose symbol is served by his people in the hereafter, too.

Pál Kő's sculptures overcrowded the Christmas crib, the Pharaoh's comfort could have been served by them, their naive endeavour nearly made them the whole people in the figure of fairy creatures. The tale, told by the people of this naive empire, became surrounded by experts, art critics, presidents of the council, ministers, and they started to wall it up as they did it with their ancient Egyptian relatives. The tombs pored over it in two lines, their foreheads meet, covered up the sky and were praising it steadily. His popular character was emphasized by everyone who „analysed" the artist's biography, or deepened into the big sinecure instead of spaeking about art. According to it a man who was born in one of the ends of Heves County does the same as the orher one who was born in the other end of that land if he is an artist. Obviously it is not true, so I do not have to care for it, those have to look for the exoticism who cannot meditate or think.

A man standing with a harrow is not exotic at all! The people of Pál Kő no popular character, they were the real people, actually Pál Kő was the naive but not his people.

And the meeting foreheads started tos cast stones at the people's creator, they demanded to start the tale from him, telling: once upon a time . . . or the other way round they asked him to step onto the usual path and do heartening sculptures to the public squares just like the „honest" sculptors do it all around the world.

Never contemn the pestiferous effect of the impersonal customer!

The fairy creatures became larger in size. Pál Kő, as a conscious adult living in a society, as an artist, was on a wild-goose chase, dreamed about the completing people. He put a small kid onto the back of an enormous cock, presenting an imaginary equestrian statue which cannot be declared traditional without flutter. The litle Eugen of Savoia is riding on his strange horse. The tale won through in three-quarters, the cock became beautiful while the small boy turned only into obedient.

The eaves arcady at the Heroes Square was completed, but all we need kings, good ones, as references to the good things of the past.

There is small, fine king at the top of a column at Gyöngyös, a king from the tales and the legends, Carl Robert, a severe, royal figure. It's a nice sculpture.

Kings are not head of the states in Hungary anymore, though some people are still living here who could see a real king, what a mercy that we do not have to mould this ugly, disappointing king.

The present heads of the states are not kings any more, they are not heroes of the tales because we seen them a lot in the TV, they are stuttering and grining, they are ugly and had prostatectomy.

The charismatic personality is not like them, real kings are never replaced but sacrificed. And he is beautiful. Just like Carl Robert, who reminds me a diligent child who'd like to sling as much royal badges as possible round his neck.

The second king is a big statue of Béla III. at Baja. In this case the tale turned into ornamentation, he is not the king of the imaginery people, according to a bad photo it could stand in the Heroes Square as well. However, talent works even spontaneously. Grandeur is living, His Majesty is living, the majestic fact of the king is living, who is not known, who cannot be exactly the same we are, who stands head and shoulders above the rest. Nevertheless, it was the work when the customer was nearly right. Perhaps, the customer likes the statue, too. (I have seen a lot king statues, generally they are not majestic out of the statue of King Matthias at Kolosvar.)

All the slight mistakes of Pál Kő are covered by majesty. In this work the charismatic personality of the tales and legends could appear!

I tried to speak about the first sculptor of the legends, Pál Kő, whose name, I hope, will be kept in mind, by those who carry the legend, this way: „Kőpál".

Miklós Melocco

Uj Tükör, XXVI.évf.52.sz.1989

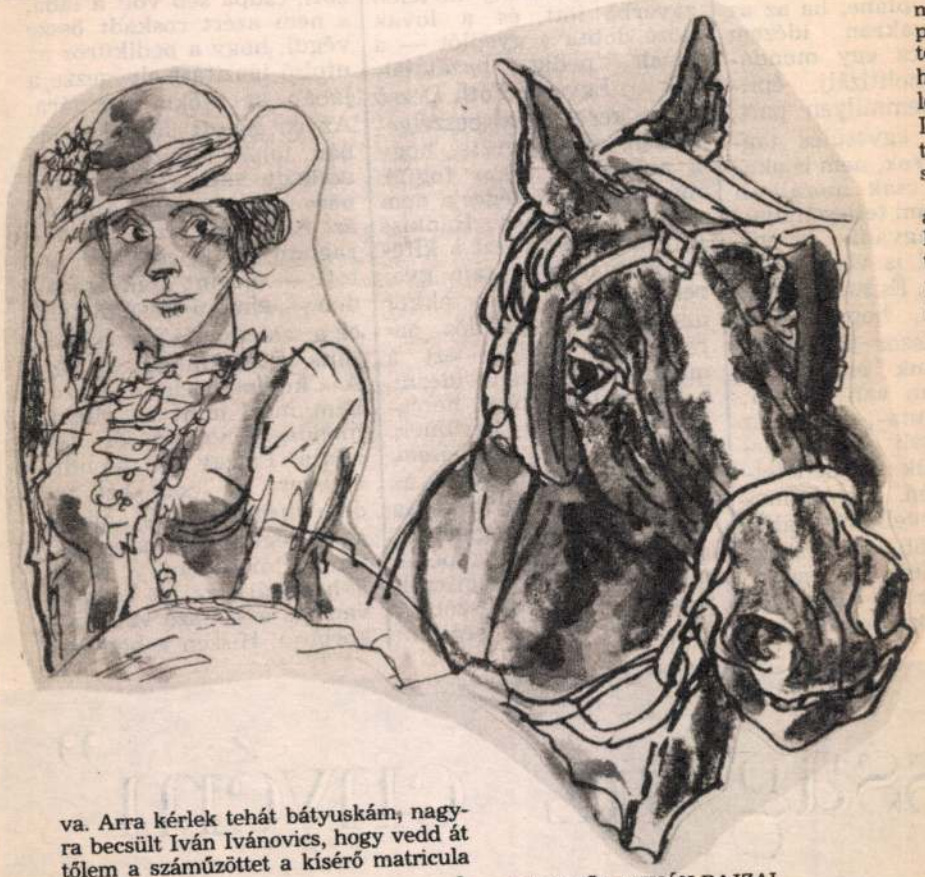

HEGEDŰS ISTVÁN RAJZAI

va. Arra kérlek tehát bátyuskám, nagyra becsült Iván Ivánovics, hogy vedd át tőlem a száműzöttet a kísérő matricula szerint.

Apám olvasni kezdte az okmányt:

„Én Iván Ivánovics Kuznyecov postamester, hithű pravoszláv, megőrzésre átvettem Alexander Sztyepánovics Petrovics alias Pityófi nevezetű személyt, és megígérem, hogy a jó gazda gondosságával fogok vigyázni rá.

Nevezett személy leírása: testmagassága 165-166 cm, homloka feltűnően magas, oka a még felnőttkorban is nyitva maradt homlokvarrat. Az állcsonti tájék hirtelen keskenyedik el, a bal felső szemfog erősen és ferdén kiemelkedik a fogak, sőt az egész arc síkjából, ezt a jelenséget híres orvostanárunk, Antropologij professzor »farkasfog«-nak nevezi."

Atyám felnézett az olvasásból. – Fontosak ezek a részletek?

– Fontosabbak, mint képzelnéd, Iván Ivánovics – felelték a csendőrök –, ennek valaha még nagy jelentősége lesz. Itt írd alá, bátyuska.

Végezvén a hivatalos teendőkkel, a csendőr bizalmas kérdéssel fordult apámhoz:

– Igaz-e a híresztelés, hogy orosz honfitársunk, Popov nemsokára fel fog találni egy távbeszélő szerkezetet, melyet telefonnak neveznek majd?

– Igen, én is hallottam erről, bár az istentelen nyugati propaganda egy amerikainak, Bellnek tulajdonítja majd. Én megmondom őszintén, nem örülnék neki.

– Miért nem?

– Mert csak megsokasítaná a munkámat: nemcsak a leveleket kellene átolvasnom azontúl, hanem a beszélgetéseket is le kellene hallgatnom.

A csendőr legyintett:

– Mindegy, én akkor is befizetnék nálad néhány rubelt erre a készülékre a dédunokám dédunokája számára. Nem tudom, még időben jelentkeztem-e?

– Kissé elkéstél már, ez a határidő szerfölött rövidnek tűnik, de én megteszek majd minden tőlem telhetőt barátságodért. Isten irgalmába ajánllak titeket.

– Szent Brakszatorisz kanóca fényeskedjék neked.

A csendőrök eltávoztak, és mi ottmaradtunk a jövevénnyel, csak bámultunk, mint Szent Porfirij az adóhivatalban. Alexander Sztyepánovics csak egy esti nyelvtanfolyamot végzett, tehát egy szót sem tudott oroszul, erről mondja a mi bölcs népünk, hogy tulajdonképpen a hal is énekesmadár, csak esti iskolán végzett. Sokáig csak jelekkel érintkeztünk, de aztán lassanként elsajátította a nyelvünket. Én hosszú társalgásokban próbáltam rávezetni az orosz idióma szépségeire, újságokat olvastam fel neki.

– Mondja szépen utánam Alekszander Sztyepanovics: mélyen tisztelt vagonvezető – gluboko uvázsájemij vagonovozsátij!

– Gluboko uvázsájemij vagonovozsátij! Szörnyű, ez még a „Gamlet igyi szjudá"-nál is rosszabb – egy pillantást vetett az ölemben tartott lapra. – Mi az az újság, amit olvasunk?

– Egy vasúti társaság híradója. Arról írnak, hogy kis városkánk és Gromovo-Bitovszk, valamint Verhnyij Putyilovka-Mensevinszk között felépítenék a vasutat, de kiderült, hogy nem áll rendelkezésre elegendő vas. Éppen pályázatot hirdetnek az ügyben, maga mit javasolna Alekszander Petrovics?

Alekszander Petrovics arcát az ég felé fordította és kinyújtotta a karját:

„Száz vasutat, ezeret!
Csináljatok, csináljátok!
Hadd fussák be a világot,
Mint a testet az erek.

Miért nem csináltatok
Eddig is már?... vas hiányzott?
Törjetek szét minden láncot,
Majd lesz elég vasatok."

Ezeket a lelkesült szavakat beküldtük a pályázatra, az elbíráló bizottság második díjjal jutalmazta, az első díjat az az elgondolás nyerte el, mely szerint egyáltalán nem kell vasutat építeni, mert ez a legbiztosabb módja annak, hogy elejét vegyék a különböző vasúti robbanásoknak, blokádoknak és egyéb szerencsétlenségeknek.

Ez a pályázat és a hasonló próbálkozások mégis jól szolgálták azt a célt, hogy Alekszander Petrovics elsajátítsa a nyelvünket, később lefordította néhány népdalunkat is, többek között a „Te büszke kozák, add vissza az órám!" – kezdetűt.

Elnézést kérek, hogy a kézírásom postai alkalmazotthoz méltatlan módon egy ideig csak nehezen lesz olvasható, de ez nem az én lelkemet terheli. Ugyanis amíg mi sorban állunk, hogy becseréljük húsjegyeinket, itt Moszkvában valamiféle forradalom zajlik le. Kerenszkij polgártárs beszélt hozzánk, és bejelentette, hogy az Ideiglenes Duma vette át a hatalmat. Vannak, akik sokat várnak tőle, de a legtöbben azt mondják, hogy az Ideiglenes Dumák még sohasem segítettek a sorban állókon. De hadd folytassam a történtek leírását.

A következő ősszel lengyel vándorárusok keresték fel kis városkánkat, Barguzint. Régebben a piac szélére rakták ki a holmijukat: bársonyruhákat, lepedőket, vodkát, szépítkezési szereket, de a kerületi csendőrkapitány ferde szemmel nézett rájuk, és a csendőrök nem egy alkalommal elpáholták az árusokat vaskos botjaikkal, melyeket az egyszerű nép csak „Miklós-szalámi"-nak, vagy „sűrített pravoszlavizmus"-nak nevezett. Azóta inkább a házakhoz osontak be szerény portékáikkal. Ha sikerült üzletet kötniük, a kapott rubeleken Moszkvában arany cservonyeceket vagy félimperiálokat vásároltak, ezt bécsi vagy pesti alkuszoknál jó áron viszszaváltották zlotyra és ismét nekiindultak.

Ezen a szóban forgó napon egy alacsony lengyel férfi surrant be hozzánk a postahivatalba. Maradék haja már megfehéredett, és a háta is meggörnyedt az eltelt évek súlya alatt, mégis valami különös méltóság áradt egész magatartásából. Ólomkristály poharakat és vázákat rakott ki a pultra, és széles mozdulatokkal dicsérte az áruját:

– Prima, sehr gut, förszt klassz. Haraso.

– Szkolko?

– Nicht teuer.

Tetszettek az üvegtárgyak, de hallomásból is tudtam annyit, hogy a lengyel árusokkal mindig alkudni kell. Én magam képtelen lettem volna szót érteni vele, ezért üzentem Alekszander Sztyepánovicsért, aki több nyelven is kiválóan beszélt. Míg várakoztunk, az öregember egy pillantást vetett a hivatal falán lógó világtérképre, mely azt volt hivatva jelezni, hogy a barguziniak hová *nem* küldhetnek levelet, nézte a térképen távoli hazáját és felsóhajtott:

– Finis Poloniae!

Ezt még én is megértettem gyenge latin nyelvtudásommal: „Vége Lengyelországnak!" – de nem tudtam, nem arra céloz-e, hogy van még egy vég lengyel bársonya is.

Hirtelen kitárult az ajtó, Alekszander Sztyepánovics lépett be.

– Miben lehetek szolgálatjára?

– Itt van ez a lengyel vándorárus, tetszenek az üvegek, de sokallom az árukat, alkudna helyettem?

– Nagyon szívesen – lengyelül szólította meg az árust. – Ile rubel vási ólomkristály?

Az öregember felemelte a fejét, és merően ránézett: – Nem ismer meg, Sándor?

– Ön magyarul szól?! Bocsásson meg, de nem tudom, kihez van szerencsém.

– Pedig valaha a Szabadság régi bajnokának nevezett, és azt mondta, hogy többet kapott tőlem, mint az édesapjától...

Alekszander Sztyepánovics széttárta a karját:

– Bem apó! – átölelte az öregembert, közben odaszólt nekem. – Anna Ivánovna, legyen szíves, hozza be a szamovárt.

Teázgatás közben elbeszélgettek, a jövevény az elmúlt években életét mentve végigbujdosta egész Európát, és most beszámolt a levert forradalmakat követő állapotokról.

– Mindenütt csak szabadságháborúk füstölgő üszkeit láttam.

Alekszander Sztyepánovics elgondolkodva kérdezte:

– Tehát „Európa csendes, újra csendes, elzúgtak forradalmai?"

– „Szégyen reá! Lecsendesült és szabadságát nem vívta ki!" Így mondtad, ugye Sándor?

– És nem lát ön semmiféle reményt?

– Németországban találkoztam egy zsidó ügyvéddel, valami Maxnak vagy Marxnak hívták az illetőt, vett tőlem két lepedőt igen olcsón, azt mondta rá, hogy ez az ő extraprofitja, aztán meghívott egy pohár snapszra. Ő szociálisztikus eszméket fejtegetett előttem, olyanokat, hogy a világ proletárjainak egyesülni kellene.

– Érdekesen hangzik. Ez volna a megoldás?

– Úgy értesültem, hogy ez a Marx már maga se nagyon hisz a saját elveiben. Az utolsó könyvét állítólag azzal kezdte: „Kísértet járt a Kommunizmusban, Európa kísértete!", és azzal fejezi be, hogy „Világ proletárjai, bocsássatok meg!"

Alekszander Sztyepánovics elgondolkodva forgatta tenyerében a teáspoharat:

– És Magyarországon mi történik?

– Csak rövid időt töltöttem Pest-Budán, tudod, nekünk, lengyeleknek kevés forintot adnak. Ott is látszanak már a változások, a véreskezű kormányzó, Bach, akiről az egész korszakot elnevezték, azt híreszteli magáról, hogy ő a híres zeneszerző unokaöccse és egy közlekedési kereszteződést is Bah csomópontnak neveztetett el.

– A családomról hallott valamit?

– Lelátogattam a kiskőrösi piacra is, láttam István öcsédet, iparengedélyt kapott és egy mészárszéket nyitott. Szegény apád még mindig nyögi a kamatokat az OTP-nél.

– OTP? Az mi?

– Egy rövidítés: Oktondiakat Tönkretevő Pernahajderek.

Alekszander Sztyepánovics lehajtotta a fejét, és reszkető mély hangon megkérdezte:

– És Júlia? Az én Júliám? Ő bizonyára utánam halt, a szíve nem bírta elviselni a fájdalmat.

Az öreg lengyel kitérő mozdulatot tett:

– Hát nem mondhatni. Azt hallottam, hogy rászokott a dohányzásra, nadrágban jár.

– Lehet, hogy ez a gyász jele nála.

– Gondolod? Lehetséges. És azt mivel magyarázod, hogy újból férjhez is ment?

– Férjhez ment? Kihez?

– Egy Horváth nevű tanárhoz!

Az öregember kezét békülékenyen Alekszander Sztyepánovics karjára tette:

– Ne haragudj, tudom, jobb lett volna, hogyha nem beszélek róla.

– Nem volt igazam, mikor azt mondtam, hogy a szabadságért feláldozom a szerelmem?!

– De igen. Most már csak azt kellene tudni, hogy a szabadságunkat miért áldozhatjuk fel. Mert ahogy a dolgok alakulnak, úgy látszik, nem sokra megyünk vele.

A lengyel vendég felkelt:

– Elköszönök, Sándor. Vedd meg ezeket a poharakat, odaadom neked saját árban – útiköltségre kell a pénz.

– Hová készül? Haza Lengyelországba?

– Nem, el akarok jönni onnan. Egy volt tanítványom, egy régi tábornok áll most az ország élén. Ő katonának sem ért túl sokat, sajnos igen rövidlátó, a térképen sem ismeri ki magát, egyszer egy hadgyakorlaton hosszában akart átkelni a Visztulán, és most is mindent sötét szemüvegen keresztül néz. Inkább a te példádat követem és emigrálok. Miklós cár a múltkoriban megtisztelő felhívást bocsátott ki, hogy egy táborba gyűjti össze a szabadságháborúk lengyel tisztjeit.

– És hová képzeli a cár ezt a tábort?

– Itt a közelben, Katyinban. Sok jót hallani felőle, állítólag nyugodt helyünk lesz ott.

– Ahogy a cárt ismerem, biztos vagyok benne.

– Megölelték egymást:

– Búcsúzzunk tehát! Isten veled, fiam!

– Isten vele, tábornokom! Bosszúálló fénnyel járjon maga előtt Osztrolenka véres csillaga.

(Folytatjuk)

BESZÉLGETÉS MELOCCO MIKLÓS KOSSUTH-DÍJAS SZOBRÁSSZAL

„Eredendő másság az enyém”

— Napjainkban a világ tele van hangos ellenzékiséggel. Maga azonban, ha úgy vesszük, egész szobrászi pályáján „ellenzéki” volt, művészi ízlésében és ideológiájában egyaránt. Mindez annak idején egyfajta kényszerű ellenszegülés volt vagy egyszerűen csak másság?

— Eredendő, örökölt másság az enyém. Ha csupán apám életét és kivégeztetését vesszük, már csak emiatt reménytelen lett volna, hogy én valaha is a kommunista párt tagja legyek. A gyerekkorom — mint akkoriban mindenkié — tévétlenül telt el, s a neveltetésem jó darabig semmilyen szempontból nem volt irányított: mindent olvastunk, olvashattunk. S miközben kint a világban harsogtak a hangzatos jelszavak, mi a húgommal esténként hallgattuk a rádiót. Annyit azért a rádió is rongált rajtunk, hogy a vidám műsorokat is előszeretettel hallgattuk. Aztán jött az én életem meghatározó eseménye, 1956: 21 éves voltam akkor. Csupán szemlélője voltam az eseményeknek, de én azóta tudom átélni, mit jelent az a megfoghatatlan szó és érzés: *haza* és *hazaszeretet*. Hogy az ismert latin mondást magyarra fordítsam: édes és dicső a hazáért meghalni. 1956. október 24-én a mostani pártközpont, akkori Belügyminisztérium előtt hatalmas tömeg gyűlt össze. Egyszer csak kinyíltak az épület ablakai, és rengeteg géppuskás, az egyszerűség kedvéért ÁVH-s, jelent meg bennük. Néma csend lett; s akkor a tömeg hirtelen tálálékonysággal elkezdte énekelni a Himnuszt. A sok géppuskás pedig azonnal szalutált. Igen ám, de a Himnusz rövid, „elfogyott”, s ekkor a tömeg a másik „aduba”, a Szózatba fogott bele; a géppuskások ismét szalutáltak. S ez így ment, jó néhányszor egymás után. Furcsa és megrendítő volt átélni, hogy a Himnusz és a Szózat megvéd. Az sem véletlen, hogy a Bem- és Petőfi-szobor előtt egyetlen valamirevaló beszéd hangzott el: a Nemzeti dal. Sinkovits és Bessenyei mondta a „szólót”, a tömeg először még erőtlenül felelte rá a refrént, de másodszorra már megtanulta, s akkorra már harmincezer ember mondta velük; a magyarok istenére esküszünk, esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk. S hogy milyen zavarossá váltak az események: Batsányit is szavaltak, pedig micsoda oda nem tartozó marhaság volt az, hogy: Vigyázó szemetek Párisra vessétek! Azt viszont rögtön megértették az emberek, hogy: sehonnai bitang ember, ki hogyha kell, halni nem mer... Tudja, ezek az alapvető és meghatározó események és élmények világosítják fel, okosítják meg egy életre az embert. Én a teljes felszabadultság napjait éltem át 1956-ban. És tökéletesen átéreztem november 4-én, amikor Kádárék visszajöttek, az emberek teljes katasztrófaérzését; azt, hogy minden elveszett. És azt a „szónoklatteli alkatrészt” is, hogy egyik hatalom felváltja a másikat. Tudja, elgondolkodtam a mostani szavazáson is, azon a kérdésen, hogy ki legyen a köztársasági elnök, illetve legyen-e egyáltalán. A négy igennél is azt gondolom, hogy az első kérdést kár volt feltenni — a kommunizmusnak végérvényesen vége. Nekünk ugyanis nincs se Walesánk, se Dubčekünk. Megint '56 jut az eszembe; elgondolom, amikor Nagy Imre végre félve, reszketve — mert nem lehetett nem bemennie — megérkezik a Parlamentbe, s azzal kezdi a beszédét: Elvtársak... A válasz óriási füttykoncert. Mire Nagy Imre így folytatja: szóval, úgye, kinek szól a füttykoncert? Számomra példaadó személyiség Nagy Imre, Szondi Györggyel, Zrínyi Miklóssal rokonítom: egy moszkovita vezető, aki élete utolsó két évét gyönyörűen éli és méltóságteljesen hal meg. Nemrég láthattuk a tévében, hogyan vette tudomásul a halálos ítéletét. Az a verssor jutott eszembe, amit Ady írt Vajdának: Gőggel rúgott végső éjszakáján. A magyar nép mindent megbocsátott Nagy Imrének, akkora szüksége volt arra a gyönyörű szép önáltatásra, hogy kell egy tiszta vezető. Mint ahogy a sportban is a legjobb ugrás számít, pláne, ha az az utolsó. Gyakran idézem azért Móricz egy mondását: Ne politizálj, építkezz! Én semmilyen párt, semmilyen egyesülés tagja nem vagyok, nem is akarok lenni, csak morálisan érzem magam teljesen nyugodtnak; ugyanis az ember egyedül is vásárra viheti a bőrét. És tudja, azért az szomorú, hogy itthon ülve annyiszor derül ki, hogy életünk eseményeit nézve nekem van igazam; akár a valuta-, akár az autóbehozatali intézkedéseket vesszük. Az lehetetlen, hogy én, egy humaniorákon nevelkedett álfilozopter jobb közgazdász vagyok, mint a pénzügyminiszter... Hát hol állunk? — kérdezem magamban ilyenkor mélységes rossz kedvvel. Tehát a másságomnál tartottunk. Ez az én másságom különféle iskolákon, kemény, de reménytelen tanuláson alapszik. Egy minőségre vágyó másság az enyém, amely bizonyos dolgokat képtelen elhinni. Azt például, hogy egy nemzet ennyire fölosztható volna államra és népre. Tolsztojt olvastam nemrég, s a Háború és békében megtaláltam a differenciált integrál újrafogalmazását. Azt írja, szabadon idézem: amikor a háború után minden orosz muzsik felépítette újra a saját kalyibáját, s a vermekből elővezette még megmaradt állatait, lám, Oroszország talpra állt, s nem azért, mert az uralkodó bölcs volt. Ez számomra annyit jelent, máig érvényesen, hogy ha a nép minden egyes tagja külön-külön talpra áll, akkor a nép „talpra van állva”. Hankiss Elemér mondta jó tíz éve: szerinte az a nagy baj, hogy olyan vezető vagy kormány még nem akadt, aki nem akart volna emberfeletti lenni. Ez pedig egyszerű logikai képtelenség, hiszen a kormány sem más, mint emberek sokasága. Olaszországnak az elmúlt 44 év során legalább 60 kormánya volt, miközben az olasz nép nagyon jól elvolt magában, élte az életét. Számomra ez is csak azt bizonyítja, hogy a kormányra a kormánynak van a legnagyobb szüksége. Azt is Hankiss mondta egyszer, hogy 1830 körül a reformkor azért működött jól, mert a kormány hirtelen zavarba jött, és a lovak közé dobta a gyeplőt — a lovak pedig hazatáltak... Egyszer Tóth Dezső egy kerekasztal-beszélgetésben megkérdezte, hogy a művészek mikor fogják már ábrázolni végre a nem dolgozó munkást. Hankiss erre azt felelte: ezt a kifejezést már hallottam gyerekkoromban, csak akkor az úgy szólt: büdös paraszt. Én mindig ezt a mondást szoktam idézni, ha a mai politikai hercehurcák szóba kerülnek, mert meggyőződésem, hogy ha békén hagynák az embereket, Magyarország talpra állna. A magam békénhagyottságáról pedig annyit: én talán mégiscsak jobban értek egy szoborhoz, mint az, aki segíteni akar. Nekem az az igazi segítség, ha megbízást kapok és dolgozhatom.

— Maga szerint mennyire lehet fontos és tartós a közhittel ellenszegülő művészi gondolat?

— Szerintem mindenképpen tartós lehet. Ugyanis, ha az ember tisztességgel vizsgálja meg a kapott feladatot, akkor módja van rájönni arra is, hogy az előző kor előző művésze miben tévedett. S ha rájött, kötelessége kiigazítani azt. Aztán, ha még szerencséje is van, el is fogadják a kiigazító gondolatot, amely a szobrában megtestesül. Számomra alapvető a kompetencia kérdése. Csorba Géza egyszer egy vállát dacosan előrevető Ady-szobrot mintázott a költőről. Amiről Ady is úgy érezte, hogy túlságosan is csak egyfajta verseiből indult ki. Hiszen azt is Ady írja — szabadon idézem ismét —: Én beteg ember, csupán csak várok, vagy: ... De ki véd meg nyomorékokat, bennünket? Vagy: Én a halál rokona vagyok. Adyhoz tehát nagyon is közel állt a betegség és a halál gondolata. Csorba pedig olimpiai bajnokok rokonát faragta belőle. Én Adyt másképp látom. S ha ez csak sejtés, akkor szívósan keresem a kompetenciát. Amikor a Szent Sírt faragtam, eszembe sem jutott, hogy az én Jézusomnak kifogástalanul ovális körmöket mintázzák. Hiszen amikor Jézus a Golgotán járt, s végül Kyrénei Simon átvette tőle a keresztet, ő már roskadozott, csupa seb volt a lába, s nem azért roskadt össze végül, hogy a pedikűrös az utolsó igazítást elvégezze a lábán az utókor számára. Az én halott Jézusom lábán tehát repedezett, beszakadt, vagy éppen csempére nőtt a köröm. Amikor az Ady-oltár szobrait faragtam, az is eszembe jutott — megint csak szabadon —, amit ő írt: élni kell, ez a szabály, de mit csináljunk az életünkkel, ha fáj. A kompetencia sokszor nem más, mint az ellentmondás bevallása és vállalása. Pátzay Pál mondta egyszer: én csak azt tudom megmintázni, aminek az épségit és a szépségit ünnepelni tudom... És itt a hangsúly az én csak-on van: ez a két szó volt az ő korlátja. Hiszen a betegséget, az elroncsoltságot nem lehet ünnepelni, csak sajnálni. A minőségre való vágy egyébként örökké ott él az emberben; vonatkozik ez, persze, megállapításokra, észrevételekre is. De az ember elkényeztetődhet a minőség által úgy is, hogy jó műveket lát: szép házakat, jó építkezéseket. S ezeket szemlélve a saját munkájában is mérhetetlenül vágyik a minőségre. Nekem 1945 óta Magyarországon egyetlen nagy építkezés tetszett igazán: az Erzsébet híd. Nem sok — így tudom összefoglalni az értékét. Aztán persze tetszik, ahogy Kerényi József újraépítette Kecskemétet, meghagyva minden régi értékét, s tetszik Makovecz Imre egy-két épülete. De nincs annál borzasztóbb, mint amikor a buta ember agresszíven cselekedni kezd. Itt, Zsámbékon például felrobbantották a gyönyörű, öreg, működő vízimalmot, azzal a jelszóval: mi nem vagyunk kiszolgáltatva a természet vak erőinek! Mintha a villamos energiát nem a természettől nyernénk... Mellesleg a malmot hajtó patak még a legtikkasztóbb hőségben sem apad el soha...

— Maga a pályája első percétől kezdve mindig „mást” csinált, mint amit elvártak. Emlékszem, egyszer elmesélte, hogy iskolás lányt rendeltek táskával, maga pedig hempergő elefántkölyköt faragott. De „más, eretnek” — számomra

egyébként megrendítően szép és emberi — az összes Ady-szobra, a József Attila-oltára, a Radnótija. Ha ennyire tiltakozott ellenük a hatalom, miért fogadta el mégis őket? Hiszen mindegyik szobra áll valahol, és a Kossuth-díját is elsősorban köztéri szobrászatáért kapta . . .

— Nézze, ne kerülgessük: az én szobrászi működésem első percétől fogva az Aczél György-féle „kulturális uralom" évtizedei alá esett. S lehet, hogy sokak körében nem leszek népszerű azzal, amit a továbbiakban mondok, de vállalom ezt is, mint eddig mindent az életemben: nekem, ha már végképp ellehetetlenült a munkám, Aczél György mindig csak segített. Amikor Raffai Sarolta — nyugodjék békében — a Petőfi Irodalmi Múzeum igazgatónőjeként obszcénnek minősítette, s bedeszkáztatta a saját maga által rendelt Ady-oltáromat, én többévés hercehurca és Raffaival való levelezgetés után felhívtam Aczél Györgyöt. Ő azt mondta: nézze, mindketten művészek, én pedig az eredményes és jó szándékú munkát nagyra becsülöm. És, úgymond, „leszólt". Ettől Raffai Sarolta úgy beijedt, hogy már akkor megajándékozott a Kossuth-díjjal: egyszerűen azt hitte, hogy csak Kossuth-díjas lehetek, hiszen akiért maga Aczél György „szól le", nem is lehet más . . . Amikor a Radnóti-szobromat csináltam, Aczél György bekérette a vázlatokat. Elküldtem, aztán kaptam egy levelet, melyben az állt: szerinte Radnóti nem ilyen, de ő szobrászati kérdésekbe nem szól bele. Vagy amikor a mányi Turult faragtam, ostobán és konokul akadályozta a munkámat a bicskei párttitkár. Nagy sokára, de azért mégiscsak felhívtam Aczélt; mondtam, hogy tűrhetetlenül fafejű a bicskei párttitkár. Eltelt néhány nap, majd a következő, igen rövid beszélgetés zajlott le Aczél és köztem: „— Mehet a Turul." — „Köszönöm szépen." — „Jó munkát" . . . Tudom, hogy például írók ügyében közel sem volt ilyen engedékeny, sőt . . . De én egyszerűen tisztességtelennek tartanám, ha mint szobrász, beállnék az ócsárlók sorába. Pályatársaim az absztrakttól a project-artig mindent csinálhattak, legfeljebb nem éltek, nem éltünk jól. Én csak annyit mondhatok: a főiskoláról való kikerülésem óta minden szobromat ő „kultúrfelügyelte", s én mindent megcsinálhattam, ha csaták árán is. Amelyik szobrom pedig nem sikerült, azt én rontottam el.

SÁRKÖZI MARIANNA FELVÉTELE

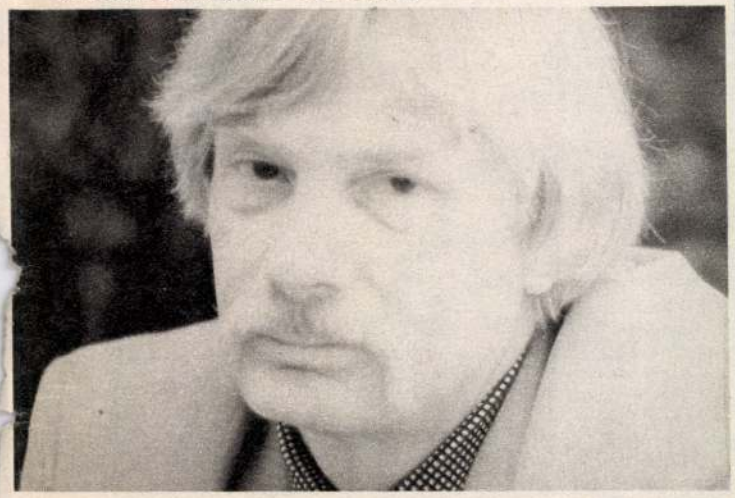

— *Mondja, mit gondol: elfogadják-e az egyszerű emberek a maga „eretnek látásmódú" szobrait?*

— Az a tapasztalatom, hogy igen. A maga kedvencével, a Padon ülő Adyval kapcsolatban egyszer kaptam egy gyönyörű levelet egy nénitől. Az volt a lényege: a kis pénzéből mindig visz virágot „ennek a drága testnek" — így írta. A pécsi fekvő Ady ölében is mindig van virág. A halott Jézust Győrben már be kellett vinni az apátság könyvtárába, mert egy vallásos őrült állandóan lecsipkedte a test tarajos kőstigmáit. Tudom, egyszer már elmondtam, de nagyon fontosnak tartom: az egyszerű ember nem azonos a primitívvel. A primitív embert idegesíti a szuggesztív ábrázolat, tehát megrongálja. Nem véletlen, hogy például az oroszok az összes festmény szemét kiszúrták, a szobrok orrát letörték. De mondok mást: a Szépművészeti Múzeum antik szobor- és portrégyűjteményének mindegyik darabja restaurálva van a szem és az orr körül. Hiszen az tűrhetetlen és elviselhetetlen, hogy egy darab vászon vagy egy kődarab nézni tud. Biztosan tudja, hogy az orca etimológiailag az orr és a száj szavakból tevődik össze. És én azt mondom: szégyellje magát az a festő vagy szobrász, akinek a képét vagy szobrát nem rongálták meg — ugyanis nem tudott tekintetet létrehozni.

— *Beszélgetésünk mindvégig a másságról szól. Érdekes, hogy maga külsejében, beszédmodorában is nagyon más: ötvennégy éves korára nem „rendes ötvenes"-külseje van, hanem szép, alig őszülő, félhosszú szőke haja, hatalmas bajusza, s egészen különös szavakat-szókapcsolatokat használ. Ez a másság is tudatos?*

— Azt hiszem, igen. Egyébként én az első házasságomig egészen másképp beszéltem. Amikor a húgom, Kinga, 15 évi diszszidáltság után hazajött, elcsodálkozott, hogy menynyire másképp beszélek, mint azelőtt. Azt feleltem neki: te Ausztráliában megtanultál angolul, én meg benősültem a Rácz-családba — Rácz Edit szobrász volt az első feleségem — s a Lukács utcában megtanultam magyarul. Úgyhogy én ma már véletlenül sem mondom a van helyett azt, hogy létezik, nem azt mondom, hogy gyermekáldásnak néz elébe, hanem azt, hogy szül, soha nem keverem össze a helyiséget a helységgel. Az biztos, hogy mindig szerettem volna másképp kinézni, mint a többi ember. A hajam pedig? Tudja, amikor elkezdtünk végre félelem nélkül élni, jöttek a Beatlesek, és mindenki megnövesztette a haját, én is. De mivel vékony szálú, mindig lelógott. Egy időben hátrafésültem; cirka egy percig úgy állt, aztán líraian leomlott kétfelé. Mondta is egyszer Pátzay: ez a típusú haj, fiam, nem haj, hanem majomszőr.

— *Ebben az értékevesztett világban a szobrász mégiscsak maradandó értéket hoz létre: átéli-e ezt a szobrász, amikor dolgozik?*

— Felelhetném magának szendén, hogy ó, dehogy, ám nem így van. Bizony, jó volna, ha a szobraim hét-nyolcszáz évig fennmaradnának, s lehetne nézni őket. Most egy állami megbízatáson dolgozom, Székesfehérvárra faragok monumentális Mátyás király-emlékművet. Huszonkét méter magas, gótikus homlokzaton mintázom meg az uralkodót: Mátyás és a hét oroszlánok és a hét szabad művészet — ez lesz a címe. Igen, szeretnék örökké élni, és szeretném, ha ez a szobrom és a többi is nagyon öreg lenne egyszer. Pár ezer éves — legalább . . .

TANCSIK MÁRIA

HORGAS BÉLA

EGY DECEMBERI REGGELEN

Egy decemberi reggelen, hétkor,
még álomittasan csörtetve át a pályaudvar
sárga fénykörein, át a betonteknőn
(fönn ultramarin felhők), be az üveghodály kongó térségeibe, eszembe jut,
hogy G. Marival és S. Erzsivel hogyan sétáltunk
nyár elején, az időpontra várva;
befordultunk egy utcán, zöld völgybe értünk,
téptünk mezei virágot s találgattuk,
hallja-e Török Sándor, hogy mit beszélünk;
ott volt a tárgyiasult test
pár-száz méterre tőlünk: hallja-e, tudja-e?
Eszembe jut, vágány-fényeken siklik
velem a vonat, verset utazom újra, jól van;
képrétegek torlódnak, élők és holtak
hold-udvarai, már visszafelé hoz a vécészagú
expressz, Tiszasüly, Kőtelek, Nagykörü marad
mögöttem, ahol jártam, mocsok és káprázat
a nap lágy-szürke testébe nyomódik: gyerek-arcok,
kultúrházak, cigány- és rendőr-történetek hűlnek
holttá szintén, ellesett párbeszédeik — ne még,
ne, maradjatok, és fejemben már
a másnap képeivel, csattog a vaskocsi velem;
ülünk majd a szerkesztőségi szoba karácsonyi
asztala mellett, húsz éve először nélküle,
akit ott a zöld völgyből visszatérve
eltemettünk, és nem tudom, hogy tudja-e,
és nem tudom, hogyan védekezzek a rámtörő
fojtogatás ellen; valamit vinnem kellene
neki is holnap, ezt a verset talán,
a reggel sárga lámpái fölött káprázó mezőket,
ezt hitte és szerette, mi gyanakodva követtük,
felemásan verődtünk köréje e kékségben;
egy cigány kislány hűvös arcát hozom,
diószemének csillogását s ahogy száz közt
egyedül mondja ki kérdésemre: „lelki";
hozom, viszem, rámolok sürgölődve, ezt ide,
azt oda, de hova? mennyi helyrehozhatatlan,
és milyen beláthatatlan a völgy, ahova értünk,
a holnapi nap, a tegnapi, mai — csámpás
holdudvarok forognak velünk, s valami kétségbeesett
kattogás; tengely tört vagy a szubjektív idő?
Mondj megálljt és hallgatózz.
(1984)

SIMOR ANDRÁS

TÖPRENGŐ

Aki legény, állja.
Hát miért ne álljam?

Vagy el kéne bújni
hűtelen halálban?

Menni, hol Ladányi
a vacak bort issza,

s részeg, hecces mára
nem is nézni vissza?

SZONETTKOSZORÚ

Ha mérged míves szonettbe gyömöszlöd
értő lelkeknek bizony jobban tetszik,
noha a rímek tasakja kifeslik,
és hátán viszi szonetted az ördög.

Megható, milyen szép tercinát hörgött,
mikor elérte a rímtelen Semmit,
őt odalent a nyüvek rágni kezdik,
míg meghatódnak idefent a költők.

Pedig visít, akárha malac rína,
a legutolsó két szakasz a versben,
mert érzik a kést, mely beléjük csusszan.

Szeretkezni hideg gödörbe hívja
a Múzsa őt, s kedvük lelik ebben,
kik ácsorognak a gyászkoszorúban.

Dienes Attila: Vigyorgó, 85

Elekes Károly: Tájrács (A természet emlékmű tervének maradványai), 85

Melocco Miklós, román festő kiállítása volt Hepeden.

Tandi Lajos: Kiállítások 89-90.

XXVII/10.

TISZATÁJ, Szeged, 1974. október

Melocco Miklós
festőművész

„Radnóti"
(Jánosháznai Radnóti Gimnázium)
(repro)

Bagaz Ivan: Mecenás az ország
Tükör, 1975. márc. 18 - 12 oldal

MELOCCO MIKLÓS, szobrász

Melocco Miklós: Radnóti.-- fekete repr. 59.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, XV.évf. 1972. 7.szám Budapest

MELOCCO MIKLÓS, szobrász

Melocco Miklós: József Attila, Fekete repr. 128.old

<u>VALÓSÁG</u>, A TIT. folyóirata, XV.évf. 1972. 7.szám
Budapest

MELOCCO MIKLÓS, szobrász

Melocco Miklós: Nagy Balogh János sírem léke.
fekete repr. 68.old

VALÓSÁG, A TIT, folyóirata, XV.évf. 1972. 6.szám.
Budapest

MELOCCO MIKLÓS, szobrász

Melocco Miklós: Portré, fekete repr. 58.old

VALÓSÁG, a TIT. folyóirata. 1973. 4.sz. Bp.

MELOCCO MIKLÓS, szobrasz

Melocco Miklós: Podtré, fekete repr. 106.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1974. 1.sz. Bp.

Melocco Miklós

Márc. 14.-én nyílik meg kiállítása, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítótermében, három művészel közösen.

Népszabadság, 1942. márc. 15.

Melocco Miklós

A Dorottya u.-i kiállítóteremben Kondor Béla-és Tamás Gaborral közös tárlata nyílt meg. „30 éves arany" – „Radnóti" két változata, – „József Attila" mellszobra (emlékre).

Népszabadság, 1942. márc. 25.

Melocco Miklós
notrán

Melocco Miklós elhozatette Kondor Béla halotti maszkját és Kondor kezéről is készített öntvényt.

Melocco Miklós: A halotti maszk.
MÜVÉSZET, 1973.március - 23.oldal

Illocco Miklós

Orfűre helyezik el a „Sárkányfűt" hon kerülő szobrát. (emlékeztető.)

(h. e.): Szobrok Baranyában.

Dunántúli Napló, 1972. jan. 19.

Melocco Miklós
brobrán

„Élethíp" az címe egyik gondolatilag gazdag kompozíciójának. Melocco művészete vibráló az izgató, amint ez a mű is bizonyítja.

Petényi Katalin: Dehercizált emlékművek.
MŰVÉSZET, 1973. április - 26.oldal

Melocco Miklós

szobrász

Nagy Balogh János emlékműve } repro
„Élethíp"

Petényi Katalin: Dekonstruált emlékművek.
Művészet, 1973 április – 26 oldal.

Melocco Miklós
mobrán

Melocco egyszerűen, minden
külsőség nélkül mintázta meg
Ady Endrét. A mű élő élettel.
Szobrát 1968-ban indult
meg

Petényi Katalin: Deheroizált emlékművek.
MŰVÉSZET, 1973. április - 26.oldal

Melocco Miklós
szobrán

Az Ady tanulmányok szerzőjének fotográfiája Radnóti Miklós és József Attila portréja. Vagy Babgi fájós szívemhez kerülve kerülte el.

Petényi Katalin: Deheroizált emlékművek.
MŰVÉSZET, 1973. április - 26.oldal

Uelocco Miklós

Ülő férfi bronzból 1
Női fej " 2
Álló nő " 3
Szabó Lajos portréja " 4

Ny. kiás 1972/5

Helocco Hikblós

Terhes nő oldal 81
Ady " 82-83
Terhes nő " 84

Ny irás 1972/5

Melocco Miklos

Ady Andre.

Uj irás 1972/1 melléklet.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

PETŐFI NÉPE
Kecskemét
Melocco Miklós
1972 JAN 14
1021

gyelünk, úgy aligha sikerül. Szabó Attila

Madár a medencében

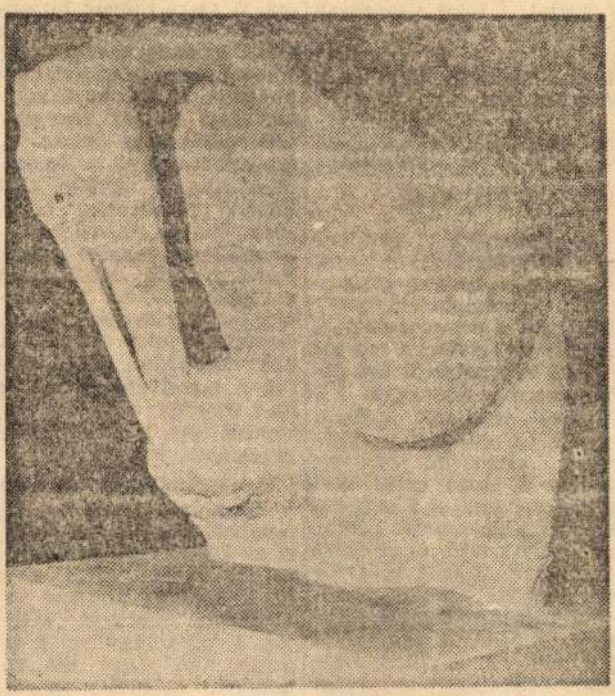

Egy szép őszi hajnalon furcsa madár szállt a kecskeméti Aranyhomok Szálló előtti vízmedencébe. Azóta is ott álldogál. Honnan jött, miként került ide — szinte senki sem tudta. Annyit sikerült csak a megyeszékhelyen kinyomozni, hogy a pelikán — korábban — a vadászati világkiállításon teljesített szolgálatot. Születési körülményeit azonban sűrű homály fedte. Végül is a művészeti lektorátus segítségével tudtuk meg: Melocco Miklós alkotta a kőmadarat és a mészkőszobor ajándékozás révén került Kecskemétre.

keleti
tiig
donny
ről
gyors
vona
Misk
példa
1 ór
meg

Új pályákon új kocsik, s vagonok

A modernizálás gondjai: a pályaépítésekhez új, nagy teljesítményű géplánccok, „krampácsológépek" kellenek, s óriási daruk. A IV. ötéves tervben a mostani 195 kilométerről 544 kilométerre növekszik a „120-as tempójú" pályák hossza. A 80—120 kilométeres sebességű pályák hossza öt éven belül 4600 kilométer lesz. A fővonalakon és a budapesti pályaudvarokon 1975-ig, az egész országban 1980-ig megszűnik a puha kormot, füstöt okádó gőzmozdonyok járatása. A MÁV a IV. ötéves tervben 67 villanymozdonyt, 235 Diesel-mozdonyt és 61 motorvonatot vásárol, s 945 új személykocsiba szállhatunk be, ha utazni akarunk.

Modernizálásra kerül a tehervagonpark is. 1975-ig 12 ezer olvan tehervagont vásárolnak, amelyek már alkalmasak az önműködő

berendezésekkel lattak el. Megkezdődött a villamosmozdonyok érzékelőkkel történő felszerelése is. A sűrű ködben, hóesésben a vezető nem mindig látja a sínek melletti jelzőt, ezért a fülkében olvan berendezést alkalmaznak, amely mutajta a jelző színét, azt, hogy szabad-e pálya, halad-e szerelvény előtte, s ha a mozdonyvezető esetleg rosszul lesz, a mozdonyt a berendezés megállítja.

Kapaszkodjunk fel most a miskolci „forgalmi toronyba", ahol a forgalmista az állomás képét ábrázoló elektromos tábla előtt ül, s nézi az állomás valamennyi vágányát, váltóját, a pillanatnyilag a síneken álló, vagy futó vonatokat. A táblán pontosan ellenőrizheti, melvik vágány foglalt, melyiket kell felszabadítani. Lenvom egy gombot és a váltók a megfelelő vágányra „vezetik" a vonatot. Megnyom egy másikat, lezárta az esetleg szembe jövő előtt az utat. Így működik az In-

Melocco Miklós

Mikus-Pátzay tanítványai. Művészetkapcsolatok. Tanya Imre művészetéhez.

Írásai megjelenik: A Minkácsy-díj nemzedéke

Ny könyv 1972/2 119 old.

Melocco Miklós

Bartók-szobát a győri
zenei általános iskolában helyezték el.

Magyar Nemzet 1972 július 22
4. old.

Melocco Miklós

"Két kisebb munkája található Budapesten"-irja Vadas József: "Hány szobor van Budapesten? c. beszámolójában, mely felsorolja legjelesebb müvészeinket és alkotásaikat, kapcsolatban a Corvina Kiadó gondozásában megjelent, -"A százéves Budapest szobraiból" c.-jubileumi album tartalmával.
A cikk a müvész munkáit külön nem nevezi meg.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juli. 14.
XVII. évf. 28. sz. 13. lap.

Melocco Miklós szobrászmüvész

A Képzőmüvészet c. rovatban Vadas József ir: "Angyal, bajusszal" cimmel három kiállitásról, közöttük a müvész alkotásairól is, melyek a Petőfi Irodalmi Muzeumban kerültek bemutatásra. Kiemeli müveiben a müvész törekvését, mely szerint minden figurájával azt bizonyitja, hogy "az ember maga-alkotta börtöne ellen lázad fel:" a szónok küzdelme a testére tapadó drapériával, az arckifejezéssel érzékeltetve a kétségbeesést, amint szabadulni szeretne a fehér lepel fojtogatásából.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. ápr. 28.
XVII. évf. 17. sz. 12. lap.

Melocco Miklós

Egyik müvében feltört, üres tojáshéjban Nagy Balogh János festő, ülő alakját ábrázolja a müvész. Ennek mondanivalója ugyanaz, mint a drapériában fuldokló szónoknak. Mindkettőnél érződik "a demagógia fojtó örvénye és a cselekvő ember segélykiáltása."
Elismeréssel szól a kritika a beszélgetőket megörökitő kompozicióról, az autós és a melle te álló gyalogos természetellenes párbeszédéből szinte látni a kettőjük között emelkedő válaszfalat. Külön kiemeli a barokk angyalként ábrázolt költőt, Juhász Ferencet, „a bajuszos angyalt".
Élet és Irodalom, Bp. 1973. ápr. 28.
XVII. évf. 17. sz. 12. lap.

Szelecsó Miklós:

Ady emlékművével szerepelt a Műcsarnokban megrendezett Új művek c. kiállításon, amelyen pop-art hatás érződik.

Bojár Iván: Szerepjátszó a Műcsarnokban

Magyar Műhely 1971/67. szám 6. old

Ilelocco Miklós

Pest-Buda egyesítésének századik – 1972–1973–ban első évfordulója alkalmából, emlékművet állítat a fővárosi tanács. Az emlékmű helyének meghatározására a felállításával kapcsolatos szervezésre – ötletpályázat formájában – nyolc szobrász – építész pályát jelöltek ki. Közöttük Ilelocco Miklós – Makovetz Imre vesz részt.

Emlékmű Pest-Buda egyesítésének 100. évfordulójára

Magyar Hírlap 1971/44 6old.

Meloccó Miklós
nótáin

Meloccó Miklós „Ady"-ja a tanulat
egyik legnagyobb alkotása.

Kovács Péter: Négy nótáról
M. Ivészet, 1972. július - 22 oldal.

Melocco Miklós

egyik Ady-változata
„A halottak élén" c. verse ellen

Kritika 1971 november-december
46. old

Melocco Miklós

Ady versei ciklusa

Kistelek 1972 október
27. old.

Melocco Miklós

Szobrai kiállítása szepelmek
a KKI kiállítóterében

Kritika 1972 május
18. old.

Melocco Miklós

2

„József Attila"
„30 éves ünnepy" c. prózai
antológiáról

Kritika 1972 november
18 old.

Melocco Miklós, szobrász

A Petőfi Irodalmi Múzeumban nyílt meg kiállítása (Szabó Lajos festőművésszel közösen.)

Megaláztatás és elnyomás művei: Arc, Ady, Sirkány, írógépbetűk, pl. Juhász Ferenc stb.

Nagy Zoltán: „Múzeumlátogatás" két művészről

F.

Népszabadság, Bp. 1973. máj. 30.

Melocco Miklós, szobrász

Kiállítása nyílt meg a Petőfi Irodalmi Múzeumban.

— : Hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. ápr. 14.

Melocco Miklós

A moszkvai Puskin Muzeumban, "Magyar szobrászat 1957-1972" cimmel nyitják meg azt a kiállitást, melyen magyar szobrászok mutatják be alkotásaikat, -közöttük a müvész munkáit is- erről számol be a lap "Tájékozódás" c. rovatában "Magyar szobrok Moszkvában" cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. febr. 1o.
XVII. évf. 6. sz. 6. lap.

Melocco Miklós

A Képzőmüvészet c. rovatban Szabó György méltatja a müvész -Ady Endréről készitett- szobrát, mely az Eötvös Klubban látható.

Élet és Irodalom Bp. 1972. jan. 22.
XVI. évf. 4. sz. 13. lap

Melocco Miklós

A müvész uj müveit méltatja Szabó György: "Friss tárlatok" c. kritikájában.
A Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállitó termében bemutatott,-József Attiláról, Radnóti Miklósról készitett- szobrai mellett kiemeli a "Harminc éves asszony" c. sz obormüvének uj, eredeti, müvészi gondolatát.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. márc. 25.
XVI. évf. 13. sz. 12. lap.

Melocco Miklós szobrászmüvész,

Kondor Béla festőmüvész és Pásztor Gábor grafikusmüvész a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállitótermében rendezett kiállitását március 17-én nyitják meg,-közli a Kiállitások c. rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. márc. 11.
XVI. évf. 11. sz. 2. lap.

Melocco Miklós

Bemutatott művei:

„Pava" bronz, 150 cm;

„Terhes nő", „mészkő", 70 cm.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968.

130

Melocco Miklós szobrászművészet

Tegnap avatták fel Kecskeméten a város központjában Kodály emlékművét, melyet Kerényi József építőművésszel közösen alkotott.

TV-híradó

1971. IX. 30. Televízió, 19.30

Melocco Miklós, szobrászművész.

A szegedi nagy víz centenáriumára az Árvízi Emlékbizottság pályázatot hirdetett, melyre tíz évvonalbeli szobrászt kapott felkérést. Kőztük heten – a művész is – küldték el terveiket. A zsűri döntése értelmében a megbízást Segesdi György kapta meg.

Tandi Lajos: Emlékmű víznek és embernek.
Délmagyarország, 1978. aug. 20.

Melocco Miklós

"Szobor a fiókban?" cimmel /benedek/ sign.-val ir a müvész Ady-szobráról, melyet a szakzsüri elfogadott, de a megrendelő, egy dunántuli tanács vezetősége nem tartott rá igényt. A TV. "Tárlatról-tárlatra" c. adásában bemutatta a szobrot. Szabó György tárlatvezető részletes magyarázatot adott Melocco alkotásáról. Végül a kis cikk megjegyzi, hogyha egy értékes alkotás a TV képzőmüvészeti müsoraiban megjelenik, „ugy nehezebb lesz asztalfiókba utasitani."

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. febr. 5. XVI. évf. 6. sz. ~~16-17~~ 27. lap.

Melocco Miklós

A kamasz Radnóti

/Kiskunhalas,Felsővárosi ált.isk./

------Köztéri munkák. 59.

MŰVÉSZET,1981.március - 22.lap.

Melocco Miklós

"Formáról formára" címmel Vadas József két kiállitást ismertet: A Helikon Galériában Bálványos Huba, a Studió Galériában Borbás Tibor mutatta be müveit.

Bálványos Huba müvészetével kapcsolatban hivatkozik Szalay Lajos grafikusmüvészre, de inkább emlékeztetőül, mivel "csak a gyökérzet közös" egyéb hatásról nem szól.

Borbás Tibor munkáiról szintén elismeréssel ir, de megjegyzi, hogy gesztusaiban Melocco Miklósra emlékeztet.
A részletes kritikát lásd: Bálványos Huba nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. febr. 14. XX. évf. 7. sz. 13. lap.

Melocco Miklós

Erdélyi Eta festőművész, Cecser Lujza textiltervező művész, Jovánovics György szobrászművész és Melocco Miklós szobrászművész a Fészek Művész Klubban rendezett kiállítása április 19.-ig tart nyitva.
A Kulturális eseményeket ismertető rovat közleménye.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. ápr. 10.
XX. évf. 15. sz. 8. lap.

Melocco Miklós

"Dekorativ birálat" cimmel Frank János tájékoztat Morvay Zsuzsa mütermében folytatott beszélgetéséről. Munkásságának részletes ismertetése mellett elmondja, hogy 1973-ban a bemutatkozó kiállitás még nem mutatta későbbi kvalitásait, de a Ferencvárosi Pincetárlat-beli, már meglepetést keltett. 1974-ben a Margitszigeti Nagyszállóban és a Müegyetemen, 1975-ben X Zürichben, -ahol nyolcvanhárom müvével szerepel- majd a Győri Mücsarnokban és legutóbb a Hévizi Termál Szállóban rendezett kiállitást.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 15.
XX. évf. 2o. sz. 12-13. lap.

Melocco Miklós

Morvay Zsuzsa hivatkozik azokra a müvészekre, akik évek óta inspirálják, vizuális szellemi körét képezik. Elsősorban férje, Fekete Tamás, Melocco Miklós, Kő Pál szobrászmüvészek, valamint Sváby Lajos festőmüvész.
Frank János élénken szemléltető felsorolása átfogó képet ad a müvész gondolatait tükröző kerámiákról, ötletgazdagságáról, munkáinak mondanivalójáról.
Külön kiemeli nagyplasztikai igényü kerámiáit, s ezek közül főképpen, -a beszámoló illusztrációjaként szereplő- "csupa cirádából épült áttört katedrális"-át.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 15.
XX. évf. 2o. sz. 12-13. lap.

Melocco Miklós

Az előbbi, 2.-es cédulán felsorolt művésznevek folytatása: Medgyessy Ferenc, Melocco Miklós, Mihältz Pál, Németh József, Orosz János, Papp Gyula, Pirk János, Pór Bertalan, Ridovics László, Sarkantyu Simon, Schéner Mihály, Scholz Erik, Sikuta Gusztáv, Somogyi Árpád, Somogyi János, Somogyi József, Sváby Lajos, Szabó Vladimir, Szalay Ferenc, Szentiványi lajos, Szentgyörgyi Kornél, Szőnyi István, Szkok Iván, Tar István, Tóth Béla, Vigh X Tamás, Záborszky Viola.
A részletes beszámolót, -Vadas József: "Képek a várfalon" c. cikkét lásd: Berináth Aurél nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27. XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

Melocco Miklós

A nevek felsorolása az 1.-es cédulán kezdődik: Domanovszky Endre, Ék Sándor, Farkas Aladár, Fejér Csaba, Ferenczy Béni, Fényi Géza, Fóth Ernő, Frank Frigyes, Gadányi Jenő, Göllner Miklós, Gyarmathy Tihamér, Hajnál János, Hincz Gyula, Holló László, Iván Szilárd, Kerényi Jenő, Keserü Ilona, Kisfaludi Strőbl Zsigmond, Kóka Ferenc, Kokas Ignác, Kondor Béla, Korniss Dezső, Kucs Béla, Lakner László, Makrisz Agamemnon, Marton László, Martyn Ferenc.
A Nemzeti Galéria várbeli kiállitásán szereplő művésznevek a 2.-es cédulán folytatódnak.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27. XIX. évf.
52. sz. 7. lap.

Melocco Miklós

A következő művészneveket sorolja fel kritikájában Vadas József, a "Képek és szobrok három évtized művészetéből" c. kiállitásról.
Anna Margit, Baranyó Sándor, Balogh András, Balogh Ervin, Barcsay Jenő, Barta Lajos, Bartha László, Bartl József, Bálint Endre, Benedek György, Benedek Jenő, Berényi Ferenc, Berki Viola, Bernáth Aurél, Bér Rudolf, Bokros Birman Dezső, Borsos Miklós, Breznay József, Csáky-Maronyák József, Csernus Tibor, Csikszentmihályi Róbert, Deim Pál.
A többi név a 2.-es cédulán következik.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27.
XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

Melocco Miklós

Frank János igen nagy elismeréssel méltatja az egyik főművet, Morvay Zsuzsa "Ördögkut" elnevezésű, két méter magas, ördögfigurákkal ékes monumentális kerámiáját. Arra is rávilágít a kritika, hogy a művész játékos kifejezési formája Kondor Béla világát idézi azonos művészi szinten, de nem olyan vad iróniával, ami Kondort jellemzi, annak inkább csak gunyoros vetületét érezni művészetén, mint ahogy fentebb felsorolt művészek munkája, művészi felfogása hatott részben az ő művészetének kialakulására is.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 15.
XX. évf. 2o. sz. 12-13. lap.

Melocco Miklós

"Levelek a győzelem fájáról" cimmel Vadas József számol be a Budapesti Nemzetközi Vá sár B pavilonjában rendezett kiállitásról, amelyen tiz szocialista ország müvészeinek alkotásai szerepelnek. A kiállitás első részlegében "Müvészet a fasizmus elleni harcban" c. tárlaton szerepel Háy Károly László és a /"csak Moszkvában szerepelt"/ magyar Mészáros László. "Müvészet és élet" c. Németh József és Vecsési Sándor nevét emliti és a "Müvészet és nemzet" c. részen Szőnyi, Domanovszky, Melocco Miklós, Schaár Erzsébet és Vigh Tamás neve szerepel. Élet és Irodalom, Bp. 1976. juli. 1 XX. évf. 28. sz. 12-13. lap.

részlegében

Fenti cikket lásd:Háy Károly László nevénél!

Melocco Miklós

November 18.

„A város méltó emléket állít..." — idéz címként Molnár Ferenc kulturális államtitkár Ady-szoboravató beszédéből a Dunántúli Napló — írjam? — a lap címoldalán. Igen, mert Pécs város előző napjának e szoboravatás volt legfőbb eseménye. Melocco Miklós márványba faragott alkotása stílszerűbb környezetbe nem is kerülhetett volna, mint a középkori eredetű pécsi várba, a Barbakánba.

Napjaink 1978-1-5

Melocco Miklós

„A halottak élén" (A Zöldi)
1972 Bronz 80 cm
102. kép

Kritikák és képek Corvina Bp.1976.

Melocco Miklós

Merész és kitartó képzőművészetének
kettős útfő- és műveszabrazolásai emlékére

Aradi Nóra bevezetője

Kritikák és képek 1976 Corvina ~~[illegible]~~.

Zsold.

Melocco Miklós, szobász

Kedden Debrecenben, a nagyerdei művészsétányon felavatták a költő egész alakos szobrát, *Melocco Miklós* alkotását. A debreceni Művész moziban bemutatták a városi tanács megbízásából készült *Ady Endre és Debrecen* című dokumentumfilmet.

Megemlékezések, kiállítások vidéken

4

Br. 1977 nov. 23.

Népszabadság,

Melocco Miklós

Melocco Miklóst kértek fel, hogy az Ady kiállítást makrofotókompozíciókkal segítse Ady életműhöz.

U. Somogyi Ágnes: Ady kép.
Művészet, 1978 ~~március~~ februárs - 48. lap.

Melocco Miklós, rabbi

L.: Borbás Tibor

P. Szűcs J.: Nostalgia ... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. jan. 30.

MELOCCO MIKLÓS

ADY-SZOBROKKAL GAZDAGODOTT a kecskeméti megyei művelődési központ. Melocco Miklós Munkácsy-díjas szobrászművész Álló Ady és Ülő Ady című szobrait a művelődési központnak ajándékozta.

Magyar Hirlap 1975/254/13

Meloccó Miklós, szobrász

— ADY-SZOBROT AVATTAK Tatabányán. A költő születésének közelgő 100. évfordulója tiszteletére tegnap felavatták Meloccó Miklós szobrászművész Ady-szobrát a bányászváros népparkjában.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1976. ápr. 30

Melocco Miklós

Michelangelo szobrainak gi

Felavatták a művésze

(Tudósítónktól.)

A most kezdődő képzőművészeti világhét mottója: *Az ember és művészeti környezete.* Ez abból az

Gazdag programm a képzőmüvé

Házainkban is sok kiállítás, tárlat, bemutató fogadja a szép kepek, szobrok, grafikák kedvelőit a szombaton megkezdődött *képzőművészeti világhét* alkalmából. Az ember és művészeti környezete jegyében megrendezett esemenysorozat tiszteletére *Szentendrén*, a helyi művelődési központban *országos tajzkiállitás* nyilt meg, a Magyar Képzőmüvészek Szövetsége ősszel megrendezte

adott a munkálkodásnak az a tény, hogy egy ország előtt lehet-

— : Michelangelo szobrainak ... 10.

Népszabadság Bp. 1976. szept. 19.

Melocco Miklós

A kőbányai gyalogos aluljáró
íves végfalára készülő mű elhelyezés
tervezésére kiírt pályázaton részt vett
a művész.

-----:Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1976.december - 48.oldal.

Melocco Miklós szobrász

a kecskeméti művésztelep fabáját a leghosszabb-
röviddel időre szóló itt-tartózkodás után
nem szívesnek nyilatkozattal. — Melocco Miklós nevét az Operaház szökőkút előtti pelikán-szobra és Fehér Tamással közösen megalkotott Kodály-emlékmű itteni fel. (emléktáblát)

Halász Ferenc: Művésztelepi táblát Kecskeméten
Petőfi Népe, 1996. febr. 12.

Melocco Miklós, szobrászművész
Mohody Ernszd kerámikust, a mi-
szaki konstrukció mellett inspirált egy virá-
dó szellemi kör, évek óta ebben él: élete
Fekete Tamás, Melocco Miklós, Kő Pál, Szabó
Lajos művei és gondjai között.

Frank János: Dekorativ kiválat
Élet és Irodalom, 1946. máj. 15.

Melocco [Miklós], nobrár

l.: Kéri Ádám

Rózsa Gy.: Napra kénen 7.

Népszabadság, Bp. 1976. okt. 26.

Miklós Melocco

Paper airplane. At the base of the funicular in the Buda hills (stone.)

(reper.)

The New Hungarian Quarterly, 1975, 5.

Melocco Miklós

Megírnát kapott Melocco Miklós hogy a pécsi Vasarely stá-
gyon Ady Endre portréchoz mint-
művét keljenne el.

— Közös munkák.
Művészet, 1978. március – 48. lap.

Melocco Miklós

Melocco Miklós „Kodály emlékmű" díszítő terét a Kecskeméti Kodály Intézet előtt.

Pap Gábor: Kincsek és műkincsek.....
Művészet, 1975. június - 7 oldal

Mellocco Miklós szobrászművész

az kapcsolódó 1970 májusában Klubjában
ma kiállítás nyílt, aly versének versszakát
választva címül: „Éjjel szivekben élek"
a művész alkotásai szerepelt a kiállítá-
son.

TV-híradó

1977. jún. 17. TV, 19.30 Kapu.

Melocco Miklós

Megbízást kapott Melocco Miklós, hogy a debreceni Művészetek Háza részére Ady Endre bronz szobrát készítse el.

—: Köztéri munkák.

Művészet, 1978. március-48. lap.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 FEB 1

Kisalföld

Melocco Miklós szobrászművész

☐ **Szoboravatás és hangverseny.** A győri Bartók Béla Zenei Általános Iskolában holnap délelőtt 10 órakor avatják Melocco Miklós Bartók-szobrát. A szoboravatást ünnepi hangverseny követi.

Meloccó Miklós

Megbízást kapott Meloccó Miklós
Budapest I. Főtéren elhelyezendő
anderet emléktábla elkészítésére

1 : Köztéri munkák
Művészet, 1976. szeptember - 48. oldal.

Melocco Miklós

A nagybeteg Ady utolsó fényképe nyomán készített papírat alkotása izgalmas.

Szekely András: Ady és a mai vizsgálat.
Ny Tükör, 1977. november 20 - 24. lap.

Melocco Miklós, szobrász

Új Ady-szobor

Ady-szobrot avattak csütörtökön Pécsett, a centenáriumhoz kapcsolódó legjelentősebb képzőművészeti eseményként. A fehér márványból formált, egész alakos szobor — Melocco Miklós művészi alkotása — Pécs legszebb parkjában, a kialakulóban levő vársétányon áll. Molnár Ferenc kulturális államtitkár avatóbeszédében hangsúlyozta: Pécs nemcsak Adynak állított emléket, hanem a költészetnek és a forradalomnak is.

– Új Ady-szobor

8.

Népszabadság, Bp. 1977 nov. 18

Melocco Miklós, festőművész

A Budavári Palotában látható az elmúlt 30 év magyar képzőművészetét átfogóan bemutató kiállítás. – Külön teremben kaptak helyet a mai fiatal generáció alkotásai: itt láthatók a műtermükben is.

N.B.: Képek, szobrok harminc év magyar művészetéből.

Dalgozók Lapja, 1974. aug. 24.

Melocco Miklós, próbaművén
Hajdúnánás-ban is bemutatta mű-
vét a művészet.

Szabó Kató: Kiállítások, 1977.
Hajdú-Bihari Napló, 1977. jan. 1.

Melocco Miklós, szobrász

L.:Vedres Márk

Harangozó Márta:A halál Adyja--és az élete 2.

Esti Hírlap, Bp.1977.nov.18.

Melocco Miklós, szobrász

A vidéki ünnepségek közül kiemelkednek a debreceni irodalmi napok rendezvényei. Kedden a debreceni Művész sétányon felavatják Melocco Miklós Ady-szobrát. November 21-én a Liszt

–: Megemlékezések Adyról 12..

Esti Hírlap, Bp. 1977 nov. 19.

A20

Melocco Miklós

Debrecenben Melocco Miklós
által készített emlékmű Ady
áll.

Szikely András: Ady és a művészet.
Ny Tükör, 1977. november 20-24. lap.

Melocco Miklós

Ady Endre (repro)

Szekely András: Ady és a művészet.
Ny Tükör, 1977. november 20-24. lap

Melocco Miklós, szobrán

L: Fritz János

Hegyi Gyula: Ady év - Ady kép 29.

Kritika, Bp. 1978. márc. 78/3.

Melocco Miklós
szobrászmüvész

A müvész Ady Endréről
készitett szobrát
Pécsett felavatták

Ady-szobrot avattak Pécsett

Ady Endre-szobrot avattak csütörtökön Pécsett, a költő születésének 100. évfordulója alkalmából. Az emlékművet *Melocco Miklós* szobrászművész alkotta; maga is részt vett az avatáson. A jugoszláv fehér márványból megformált egész alakos szobrot Pécs legszebb parkjában — a kialakuló-ban levő vársétányon — helyezték el.

A szobornál tartott emlékünnepségen *Molnár Ferenc* kulturális államtitkár, az Ady Emlékbizottság titkára mondott beszédet. Hangsúlyozta: Pécs az új szoborral nemcsak Adynak állított emléket, hanem a költészetnek és a forradalomnak is.

A Hazafias Népfront, a KISZ és az írószövetség képviselői megkoszorúzták a szobrot.

Népszava, 1977. október 18.

5. oldal

Melocco Miklós

A művész Ady-emlékműve, mint az 1976-os évek egyik legjobb térszobor alkotása jutalomban részesült.

—: Hírek
Művészet, 1977. december - 48. lap.

Melocco Miklós
szobrászmüvész

Felavatták a költő szobrát Debrecenben

Ady Endre születésének 100. évfordulója alkalmából kedden Debrecenben, a nagyerdei művészsétányon felavatták a költő egész alakos szobrát — Melocco Miklós alkotását. Ugyancsak ezen a napon mutatták be először a debreceni Művész moziban a városi tanács megbízásából készült „Ady és Debrecen" című dokumentumfilmet.

Melocco Miklós alkotását:

Ady Endre szobrát Debrecenben

felavatták

Népszava,1977.november 23.

3.oldal

Melocco Miklós

SZOBROT ÁLLÍT ADYNAK

Pécs városa, születésének 100. évfordulóján. Az emlékművet Melocco Miklós szobrászművész készíti, s Pécs legszebb parkjában, a Vársétányon helyezik el.

Magyar Hirlap 1977/41/6

Melocco Miklós, szobrász

ADY ENDRE születésének centenáriuma alkalmából felavatják Pécsett Melocco Miklós szobrát, emléktáblát helyeznek el az 1910-es Nyugat-est színhelyén és ünnepi irodalmi estet rendeznek. Szerkesztőségünkben kiállítás nyílik Martyn Ferenc Ady-portréiból, valamint az Ady pécsi kapcsolatait dokumentáló helytörténeti anyagból.

A Jelenkor krónikája 1055.

Jelenkor, Pécs, 1977. nov. XX/11

Melocco Miklós szobrászművész
kiállítása a Közművelődési Palota
kupolájában aug. 20-ig látható.

Szegedi Ünnepi Hetek, 1944.
Délmagyarország/Szeged/ 1944. aug. 9.

Mellocco Miklós szobrászművész.
a szovjet Moszkvában megnyílt magyar szobrászművészeti kiállításon szerepelt alkotása.
„Ady" c. (emlékmű).

Igor Svetlov: Magyar szobrászművészet Moszkvában.
Tolna m. Népújság, 1943. apr. 3.

Melacco Miklós

nocrán

Melacco Miklós Adyja bensőséges
lélektani képjelés törekvésére utal.

I.Szvetlov: Mai magyar szobrászati kiállítás Moszkvában.
Müvészet, 1973. május - 11.oldal

Melocco Miklós szobrász

a Műcsarnokban rendezett Stúdió K-68
c. kiállításon szerepelnek művei.

Fr. d.: Fiatalok kiállítása a Műcsarnokban.
Szolnok Megyei Néplap, 1969. dec. 31.

Melocco Miklós

Halotti maszk poliészter
90 cm

IV. Debreceni Országos Nyári
Tárlat, 1974.

Melocco Miklós szobrászművész
kiállítása a Művelődési Palota
kupolájában aug. 20.-ig látható.

Szegedi Ünnepi Hetek, 1944.
Délmagyarország | Szeged | 1944. júl. 16.

Melocco Miklós

„Nagy Balogh János" 1972.
Gipsz. 40 cm.
103. tép.

Kritikák és képek Corvina Bp.1976.

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 JUL 11

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Miklós Melocco

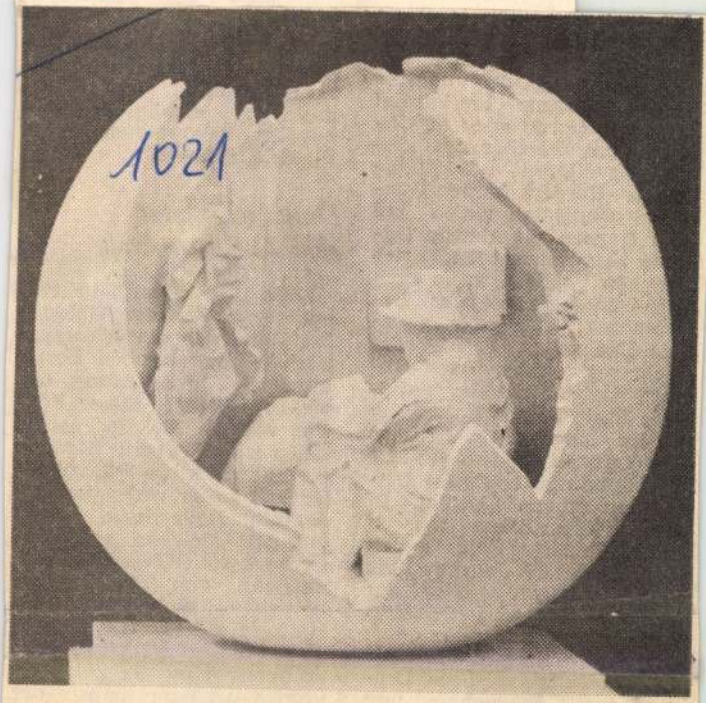

Miklós Melocco (geb. 1935): János Nagy-Balogh, Gips, 1972

30 Jahre ungarische Kunst

Jahrhunde
lose Vereh
Kazinczy
Hauptricht
schen Lite
Wieland v
garn zum
spruchsvo
kums. He
dene) Ge
den Unga
rung hervor wie bei den slawischen Völkern, wenn auch mit entgegengesetzter Begründung: Hier ging es um den Nachweis, daß Herder nicht recht habe, den Ungarn drohe nicht der 'nationale Tod'. József Bajza, der größte ungarische Kritiker der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts, erwählte Lessing zu seinem Leitbild. In den ungarischen ästhetischen Schriften des ersten Drittels des 19. Jahrhunderts taucht immer wieder der Widerschein von Schillers ästhetischen Gedanken auf; Schiller bestimmte den Charakter des historischen Dramas, das in Deutschland und in ganz Osteuropa lange in Blüte stand. Seine rebelli-

„Mit dem Freiheitskrieg endete das zweite 'Goldene Zeitalter' der deutsch-ungarischen literarischen Beziehungen. János Arany, der weiseste Dichter dieser Epoche, schrieb 1865 in seiner Zeitschrift 'Koszorú' (Kranz), die ungarischen Schriftsteller und Leser verfolgten die deutsche Belletristik nicht mit der gleichen Aufmerksamkeit wie früher. Das Vermeiden von 'Einseitigkeit' bejahte er, nicht aber die Uniformiertheit. 'Und gerade die Jahre seit 1850', fügte er hinzu, 'sind die Zeit, da immer weniger aus der deutschen Literatur zu uns herüberschallt...' Es wäre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
1974 FEB 17

Melocco Miklós szobrai

hanem olvasni is tanítja a verset. Dr. Bécsy Tamás

1024

M. I.

leges szerelésben az Apolló 13 startját.

A Győri Zenei Általános Iskolában felavatták az iskola névadójának — Bartók Bélának — szobrát, Melocco Miklós szobrászművész alkotását, amelyet a városi tanács adományozott az iskolának

(MTI Fotó — Matusz Károly felvétele)

des nap volt, járványmentes, néhány ambuláns, ha akadt.

— Parancsol, kérem? Mit óhajt?

Az őrmester a karján nagy óvatossággal hurcolt papírcsomagot a fehér viaszosvászonnal bevont orvosi heverőre tette. Bontogatta a laza batyút, széthajtogatott egy terítőt és sürgetően mondta:

— Tessék vele valamit csinálni. A 3-as ház közelében találtam. De nem mozgott...

A terítő — egy csecsemőt takart.

Újszülött, talán hat-hét órás lehetett. Kisfiú. A test szederjeskék és teljesen hűvös. Néha, reflexmozdulattal rúgott egyet-egyet a parányi láb. A mellkas mélyén, leheletgyengén pislákolt az élet.

— A kerítés tövében feküdt. Félig takarta a gaz

Már két nővér sürgött az élesztőkészülék körül. Rutinmozdulatokkal gyúrták-gyömöszölték a bordákat. A gyűrűscsőben végződő lélegeztető maszkot felváltva működtették. Míg paskoló, veregető mozdulataik sebesen váltakoztak, halkan beszélgettek.

— Ennek aztán volt mamája — törölgette a kámfort Katalin. — Megszületett a fiú, s zutty, a jó anya kapta a pongyoláját, lerohgott az utcára, s az első kerítés tövébe letette a magzatját. Mintha

kg súlyú, életképes, élesztésre szoruló fiúcsecsemőt." És mennie kellene tovább kérdezősködni. Keresni egy asszonyt, aki szült s a csecsemőjét... nem, nem ölte meg. Csak halálra ítélte.

Halálra ítélte, egy leheletnyi esélyt adva csupán. Olyan ez, mint a bástyafokról leeresztett kötél. Középen felébe metszették, ha megtart, jó. Ha nem, s lezuhan a fogózó, beteljesül a sorsa.

A gyermek már az ovális üvegbura alatt feküdt,

MTI SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977. JUL 10
TÜKÖR
Budapest

Melocco Miklós

1021

ADY-SZOBOR PÉCSNEK

Az Ady-centenárium egyik eseményeként Pécsett Ady-szobrot állítanak fel. A száz éve született költőt ábrázoló műalkotás – Melocco Miklós műve – most készül. A fehérmárvány-szobrot a Képzőművészeti Kivitelező Vállalat budapesti városligeti műtermében faragják.

BP. VI., LENIN KRT. 8

CHAPLIN-

Amerikai filmburleszk Chapli
Rendezte és a főszerepet játs

CHARLIE CHAPLIN

A ZARÁN

Melocco Miklós szobrászmüvész

"A paksi kisérlet" cimmel Szilágyi István épitészmérnök, "Öt kérdés és egy kijelentés" cimmel Melocco Miklós szobrászmüvész, "Jellegtelen épitészet" cimmel X Zöldy Emil Ybl-dijas épitészmérők szól hozzá a "Vita az épitészetről" c. cikksorozat tárgyához.

A hozzászólásokat lásd Major Máté nevénél a lap 5. oldalán.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. nov. 1.
XIX. évf. 44. sz. 5. lap.

Melocco Miklós, szobrászművész

Ady Endre születésének ötvenedik évfordulója tiszteletére „Ady-kép" címmel kiállítást rendezett a Petőfi Irodalmi Múzeum. – a legnagyobb vállalkozás Melocco Miklós egész termet megtöltő gipszkompozíciója. Az életnagyságú alakfigurákat – köztük a Wellendorfi Vénuszt is – felvonultató szobrocsoport közepén sulyos gipsztalapzattal fedetten a Költő fekszik holtában. Minden nagy elben az együttesben, csak a szellem nem. (emlitve)

Hetter László: Az Ady-kép.

Népujság (Tolna), 1979. jul. 2.

Melocco Miklós szobrászművész 6. kiállítása,
Tátrai Mária: Egy hagyományteremtő lázító, Melocco Miklós művészete

8 Melocco Miklós: Madonna, bronz, 120 cm, 1985 (fotó Somfai István)

Művészet, 1984. augusztus, 11. old.

Az avantgárd grafika előfutára

Major János művészetéről

Major János az 1960-as éveknek és az 1970-es évek elejének egyik legjobb grafikusa. Fénykorában is szinte csak szakmai körökben volt ismert, s azóta a méltatlanul elfeledett művészek körét gyarapítja. Különösen furcsa ezt leírni egy olyan alkotóról, aki *Kondor Béla* mellett, hasonló művészi színvonalon, egy másik grafikusi szemlélet kiteljesítője volt. Ma szinte hihetetlennek tetszik, hogy egy ilyen életmű nem vált közismertté. *Németh Lajos*nak a korszakról írott következő szavai rámutatnak az okok egyik vonulatára: „Benne élve a korban nehéz is volt nyomon követni a torlódó eseményeket, annál is inkább, mert a művészeti próbálkozások gyakran a művészet hagyományos intézményes formáin kívül zajlottak. Egyetemi és kollégiumi klubok, műtermek, magánlakások voltak a kiállítások színterei, afféle félhivatalos vagy magánbemutatókról volt tehát szó, amelyeket általában csak szűk közönség ismerhetett meg. Az új jelenségek, művek ezért többnyire inkább csak leírásokban éltek, hallomások útján terjedtek. A gesztus volt a fontos, a puszta tény, hogy a művek egyáltalán nyilvánosságra kerültek, még ha e nyilvánosság gyakran fiktív volt is. Ha a kritika hébehóba megemlékezett is e félhivatalos kiállításokon szereplő művekről, hiányzott a közösségi kontroll lehetősége. Az új próbálkozások ezért gyakran valódi visszhang nélkül maradtak, vagy pedig a véletlen döntötte el, hogy mi és mily mértékben szívódott fel a magyar művészet vérkeringésébe."

Major esetében ez a helyzetkép teljes mértékben helytálló. A kiállításokon ugyan szerepelt, de nem volt egyéni kiállítása. A szakemberek, jóllehet ismerték értékét, mégsem foglalkoztak méltóképp művészetével. A Németh Lajos által leírtak mellett mindennek személyes oka is volt Major esetében. Befelé forduló természete, az alkotásra koncentráló intellektusa és túlzott önbírálata eltért a korszak többi művészének viselkedésmódjától. Nem vett aktívan részt a művészeti életben, s talán ez is hozzájárult mellőzöttségéhez. Tény, hogy a 60-as évek egyik legeredetibb egyéniségét alig méltatták fénykorában, s figyelem azóta sem irányult munkásságára. Pályáját nem tárták fel, nem mutatták be műveit egyéni kiállításon, tanulmányokban vagy könyvben. Igaz az is, hogy mindezt igen megnehezíti a kevés fennmaradt mű. Major ugyanis munkái jó részét és sokszorosított grafikáinak lemezeit megsemmisítette. Művészetét mindezek ellenére érdemes

1

2

MK SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST IX. ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 38[illegible]8 710-[illegible]

1977 NOV 9

DOLGOZÓK LAPJA

Melocco Miklós szobrászművész

1021

A véleménynyilvánításról,

EGY SZOBORRÓL — AZ ADY-ÉVFORDULÓ KAPCSÁN

Melocco Miklós Ady-szobra kicsit felpiszkálta a kedélyeket. Beszédtéma volt. És az, hogy az volt, önmagában véve jó. Hiszem viszont, hogy többet kellett volna beszélni erről. Arról is, hogy milyen értelemben volt ez a szobor beszédtéma.

Ady magánügy. Senki ne horkanjon fel, hogy már véleményt mondani se szabad, vagy jó, hogy már meg nem szabják nekem, hogy mi tetszszék, és mi nem. Szó sincs róla. Véleményt bárki mondhat. Bármiről. És mivel az egyéni ízlés bizonyos értelemben magánügy, a magánügy szabadsága megengedi (ha az egyéni ízlés megnyilvánulása magánjellegű), hogy szabad idejében olyan könyvhöz nyúljon, amilyenhez akar, olyan partnerrel sétálgasson, amilyennel akar, és például Melocco Miklós Ady-szobráról olyan véleménye legyen, amilyen van.

Amitől kezdve nem magánügy. Ez persze társadalmi méretekben nem úgy képzelendő el, hogy a sok egyéni ízlés burjánzik amerre tud, meg amerre akar. Az egyéni ízlésből tevődik össze a közízlés, mint az egyéni ízlések átlaga. A közízlés pedig a legszorosabb értelemben vett közügy. A művészeti közízlés — maradjunk most már szorosan ennél — közvetlenül ideológiai kérdéseket érint. A közízlést pedig befolyásolni kell, ami csak az egyéni ízlések befolyásolásával érhető el. A „szabadság" meghagyásával, nem adminisztratív eszközökkel kell irányítani, hanem pedagógiai eszközökkel, a tömegkommunikációs eszközök segítségével, kitartó, meggyőző munkával.

A szobor. Kitűnő szobrászművészünk alkotását 1976-ban avatták fel Tatabánya egyik centrális helyén, a Népparkban. Utolsó ránk maradt fényképéről néz ránk ilyen fáradtan, ilyen mindent tudóan a halni készülő „óriás". Már nem is pihenni leülvén erre a szanatóriumi padra, hiszen a betegség pihenni már csak a halálban engedi. A test kiszolgáltatott, elesett és védtelen, amiben ereje félelmetes, hiszen tudjuk, felmérhetetlen nagyságot vitt magával a sírba. És a szobrász nem nyúlt méltatlanul Adyhoz. Beteg és fáradt? Az volt. Idealizálná? Miért tenné? Ilyen volt? Ilyen. Ez is Ady.

A műalkotás készüljön kőből, bronzból, bármiből — megvásárolható. Praktikus okokból árazni kell. Hiszen az elkészítéséhez felhasznált anyagnak is értéke van, pénzben kifejezhető értéke. Az elkészítéshez szükséges szellemi, fizikai munkát is kell anyagilag honorálni. De nem megvásárolható, nem kifizethető és anyagi értelemben felbecsülhetetlen a tudatra gyakorolt hatása. Például nevetséges lenne Déry Tibor öregkorról szóló lírai vallomására azt mondani, hogy tíz forintot ér, hiszen a könyvesboltban ennyiért kapható. És mint a szellemnek egy ragyogó terméke, üzenet nekem is, mindenkinek.

A műtárgyvédelemről törvény gondoskodik. Védeni is kell mindannyiunk felbecsülhetetlen értékű tulajdonát, a művészetet. Ha szállítás közben törik egy szobor, mi sem természetesebb, restaurálni kell, vissza kell, hogy nyerje eredeti alakját. És az anyagi felelősség nevetségesen kevés. Bennünk lévő erkölcsi normáknak kell a legnagyobb védőerőnek lenni. Hiszen szellemi kultúránk lesz szegényebb, ha elveszik mindannyiunk számára a műalkotás.

Melocco Miklós Ady-szobrát még nem törte össze senki. „Csak" befestették. Szemét feketére, arcát, száját pirosra, arcának redőit „gondos" kezek sötétre. Kalapjára pedig, és ki előtt tartsuk titokban, ráírta valaki, vagy valakik, hogy „szia, te bolond". Neki, ebből gondolom, nem tetszik a szobor. És ott ül Ady Endre kiszolgáltatottan, elesetten, bohóccá festett arccal?...

Mlakár Anna

árom megyé igazgatósága jelentése
év első kilenc hónapjáról

mény kivitelezését kezdte meg mint az előző év azonos ideje alatt, így szeptember végén a kivitelezés alatt álló épületek száma 112 darabbal több volt a tavalyinál. Növekedett és ütemesebb lett a lakásátadás.

Mezőgazdaság

Ebben az évben 30 276 hektáron, a tavalyinál valamivel nagyobb területen vetettek gabonaféléket. A betakarított termés búzából, rozsból 2-3 százalékkal meghaladta az előző évit, takarmánygabonából viszont elmaradt attól. A termésátlagok — a tavaszi árpa és a zab kivételével — jobbak, mint a múlt évben, de a növekedés a vártnál mérsékeltebb.

A gazdaságok a kedvező időjárást jól kihasználják. Október 25-ig a búza-vetőmag 85 százaléka a földbe került, a rozs és az őszi árpa vetését már befejezték. Az ősziek betakarítása kedvezően halad, a burgonyaszedést befejezték, a kukoricatörést a terület mintegy négyötödén végezték el.

A szeptemberi állatszámlálás szerint 43 500 darab szarvasmarha és több mint 226 000 darab sertés volt a megye gazdaságaiban. Az anyaállománynál 1,4 százalékos a változás a múlt évihez képest. A tehenek száma nőtt, a kocáké kevesebb lett egy év alatt. A háztáji és egyéb kisüzemi gazdaságokban mindkét állatfaj tartása erősen mérséklődik. Az év első kilenc hónapjában a mezőgazdasági termékek értékesítése — a vágóbaromfi kivételével — meghaladta az elmúlt év hasonló időszakáét.

Népesedés, foglalkoztatottság

A megye lakosainak száma

ért el, fogyasztói folyóáron 10,8 százalékkal többet az egy évvel korábbinál. Az árszínvonal emelkedése a harmadik negyedévben mérséklődött, így az I—III. negyedéves árindex 104,6 százalék. Ennek figyelembevételével a kiskereskedelem forgalomnövekedése 5,9 százalék.

Az év eddig eltelt időszakában az élelmiszerek és élvezeti cikkek eladása összehasonlítható áron 3,1 százalékkal emelkedett és az összforgalomnak több mint felét képezte. Alapvető élelmiszerekből az ellátás jó volt, bár helyenként az árukiszállítás akadozott.

A megye megfigyelt boltjaiban és piacain zöldségből, gyümölcsből és baromfiból több, burgonyából kevesebb volt a felhozatal, mint az előző évben. A baromfi, a burgonya és a gyümölcs árszínvonala emelkedett, a tojásé és különösen a zöldségé alacsonyabban alakult a tavalyinál.

A ruházati cikkek forgalma összehasonlítható áron számítva 3,4 (országosan 1,2 százalékkal) emelkedett a tavalyihoz képest. A cipők és a felsőkonfekcionált ruházati termékek választék- és méretbeli hiányosak voltak.

Egészségügy

A lakosság egészségi állapotára utaló fontosabb adatok javulást mutattak 1977. év eddig eltelt ideje alatt. Ez évben számos intézkedés segítette a lakosságot, az egészségügyi intézmények működését, illetve dolgozóik anyagi körülményeit. A halálozások száma 5 (országosan 2) százalékkal volt kevesebb az év első nyolc hónapjában, mint egy évvel korábban. A csecsemőhalálozás azonos maradt a múlt évi alacsony szinttel. Javult a táppénzes helyzet,

Magyar H...
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VALÓSÁG

Melocco Miklós

...idézve Mario de Micheli: *Az avantgardizmus.* Budapest, 1965. Gondolat Kiadó. 504. l.

10 Micheli: i.m. 310. l.

11 A. Sztojkov: Az absztrakt művészet és elmélete kritikája. Moszkva, 1964. Izd. Isszkusztvo. 185. l.

16 Bense: Aesthetica. 26–27. l.

17 Vö. Barta János: Avantgarde. *Alföld*, 1966. 1–3. sz. 25. l. [Kiemelés tőlem. F. Gy.]

18 A programot közli: Micheli: i.m. 510. l.

19 M. Thiel: Die Technik und die reine Kunst. Studium generale. 1954. Heft 4. 241–245. l.

102

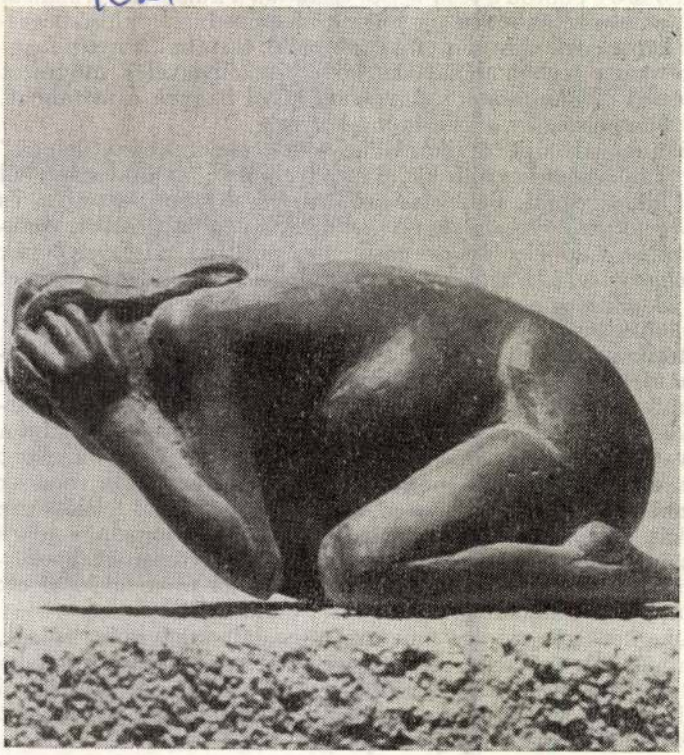

Melocco Miklós: Szülő nő

dése is jelzi: az ember, a művész nem tud mit kezdeni a
A művész jóformán csak „fut a technika után" — azaz nem é
a technikai haladást. Az ilyen művész, esztéta számára a tec
jebb *külsődleges* mozzanatot jelenthetnek. A technicista eszt
sokat találni a technikai haladás és a művészet közötti
Sajátos módon találkozik össze e ponton a technicista esztétik
művészeti irányzatokkal, amelyek többnyire ugyancsak meg
formai mozzanatoknál, s képtelenek eljutni a művészet belső
váig. A technicista esztétika a technikai haladás következ
fejlődésében főként a formai oldalon számol, figyelmen kív
Képtelen átlépni a külsőtől a belsőig — a felszíntől a lényegi

A technicista esztétika magát „új esztétikának", „nem k
tekinti, és — így vagy úgy, áldásként vagy átokként — a technikához való viszonyból vezeti le egész esztétikai koncepcióját. Felfogása azonban végső soron esztétika- és művészetellenes, hiszen *legalapvetőbb sajátossága* a technika, a gép fetisizálása, szerepük, funkciójuk, művészetben való jelenlétük negatív vagy pozitív eltúlzása, s ennek nyomán a *művészet eldologiasítása, eltárgyiasítása, dezantropomorfizálása.* A művészet antihumánus értékelése jelenik meg a technicizmus nyomán a művészet és az esztétikum emberi-humánus lényegének eltagadásával.

A technicizmus esztétikája — Zoltai Dénes és Újfalussy József találó kifejezésével élve — ál*katarzissal* cseréli fel a művészet legbensőbb lényegéhez tartozó katartikus természetét. Az emberi tartalmától-jelentésétől megfosztott művészet katartikus jellegét felváltja valamiféle álkatarzis, amely főként a sokk-hatások, valamint a giccsben kifejeződő, közvetlen euforikus hatások keltésében testesül meg. A művészet lényegének megtagadása e vonatkozásban is ahumánus, sőt antihumánus vonások jegyeit viseli magán. Ezért azonban semmiképpen sem a technikát kell felelősségre vonni, hanem a technikát egyféleképpen alkalmazó embertelen, ahumánus tőkés társadalmat. A kapitalizmus antihumánus volta a technicista művészet-értelmezésben a művészet antihumánus voltaként jelenik meg. Így adná át a felelősséget: hogy mentse a kapitalizmust, a technikai haladást állítja bűnbakul.

A technicista esztétika kétségbe vonja a művészet társadalmi determináltságát, társadalmi-emberi tartalmát. A művészet eszmeiségét, társadalmiságát próbálja valamiféle technikai determináltsággal helyettesíteni. Ez fejeződik ki szépség elleni támadásaiban, torzításaiban is — a szépségben szublimált, társadalmilag determinált etikai-társadalmi értékek elleni harcában (Újfalussy).

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VALÓSÁG

1968 AUG.

Melocco Miklós

1021

Melocco Miklós: Kisfiú

[illegible] sablonjai közül, végül pedig közli, hog[illegible] elmondhatjuk a *Szomorú vasárnap*ra is. Mi hát a *Szomorú vas*[illegible] halmaza vagy a banalitások közül való kitörés példája?

Senkitől sem várom el könyvem tanulmányozását, de ha e[illegible] hivatkozott rá, hadd adjak kifejezést reményemnek, hogy ame[illegible] 441. lap mellett a fennmaradó 533 lapot is legalább futólag [illegible] fordulatot vett volna mostani eszmecserénk. Ez esetben nemcsa[illegible] számára világossá, hogy milyen ismérvek *különböztetik meg* a[illegible] munkásdalt a *Szomorú vasárnap* sablon-halmazaitól; hogy tel[illegible] mondanivaló iránti tiszteletem juttatta e dalt érdemtelen előnyh[illegible] lő szeszgőzös repertoárjával szemben; hanem az is, hogy kívánsága, mely szerint „Az elemzésnek ezt a módszerét... ki kell terjesztenünk a munkásdalon túl, valamennyi populáris műfajra" — hamarabb teljesült, mint vélte. Sőt a „valamennyi populáris műfaj" még tempóelőnyhöz is jutott. A szóban forgó könyv ugyanis a tömegek zenei gyakorlatának történelmi összfolyamatát elemzi, benne akár a *Gassenhauer*ral vagy a *Night and Day*vel, a *Bänkelsang*gal vagy a *Horst-Wessel-Lied*del. A vizsgálat éppen arra irányul, hogy a „nép" zenei gyakorlatának hogyan kellett a „kispolgári népdal" és a „sláger" különböző válfajain *keresztülmennie*, és hogyan tör ki ebből a polgári mocsárból a proletariátus (fokról fokra és vissza-visszaesve), nem pusztán politikai mondanivalójával, hanem — és ez a könyv elsődleges tárgya — *zenei* világával. A könyv vizsgálati módszere annyira nem szégyenlős, hogy nyíltan rámutat azokra a szálakra is, amelyek *még* akár az *Internacionálét* a polgári operakórusokhoz vagy a *Bänkelliedhez* fűzik.

Vitányi alapcélkitűzését, amely a társadalom zenei gyakorlatának szociológiai igényű vizsgálatára irányul, éppúgy lelkesen helyeslem tehát, mint azt a gondolatát, hogy a legkitűnőbb művészi kezdeményezések is csak akkor válhatnak igazán hatékonnyá, ha e gyakorlat részeivé lesznek. *Éppen ennek érdekében* kell viszont figyelembe vennünk, hogy a *Seress Rezső — Kisember — Kispipa — Bodri kutya* pontok által meghatározott terület önmagában még nem jellemzi a vizsgálandó terület egészét; sőt hogy e sémából éppen a legfontosabb marad ki, nevezetesen a tömegek zenei gyakorlatának *belső dinamikája*. A Kisember — Kispipa vonal még a tömegzene kispolgári ágán is részben a múlté már.

1997

CARTOON NETWORK

7.00 Gyümölcsfalva lakói
7.30 Thomas, a kis mozdony
8.00 Kutyakölykök
8.30 Tom és Jerry kölykök
9.00 Scooby Doo, hol vagy?
9.30 Jonny Quest valódi kalandjai
10.00 Tehén és Csirke
10.15 Világpremier-rajzfilmek
10.30 A maszk
11.00 Tom és Jerry
11.30 Két buta kutya
12.00 A sötét vizek kalózai
12.30 Ivanhoe
13.00 Addams Family
13.30 A kis Dracula
14.00 Jetsonék
14.30 Frédi és Béni
15.00 Az igazi történet...
15.30 Thomas, a kis mozdony
15.45 Droopy
16.00 Tom és Jerry kölykök
16.30 Tapsi és Dodó show-ja
16.45 Scooby és Scrappy Doo
17.00 Hong Kong Fu
17.15 Jetsonék
17.45 Szupertitkos titkos mókus
18.00 Tehén és Csirke
18.15 Világpremier-rajzfilmek
18.30 A maszk
19.00 Tom és Jerry
19.30 Frédi és Béni

RTL2

06.00 A rejtelmes sziget
Amerikai rajzfilm
06.50 A vadon szava
Amerikai rajzfilm
07.35 Robinson Crusoe
Amerikai rajzfilm
08.20 Moby Dick
Amerikai rajzfilm
09.10 Szindbád, a tengerjáró
Amerikai rajzfilm
10.00 A Szivárvány-tó kis hősei
Amerikai rajzfilm
11.35 Pinocchio kalandjai
Amerikai rajzfilm (ism.)
13.20 Brer, a nyuszi
Amerikai rajzfilm
14.10 Vuk
Magyar–NSZK rajzfilm (ism.)
15.25 Merlin és a bájital
Magyar rajzfilm
16.35 A bárkán rajta van a szú
NSZK-rajzfilm
17.55 Lent a folyónál
Angol rajzfilm
19.30 Kérjük nevetni!
Kandi kamerák és filmes bakik – házi videózás
20.15 Katonabakancsban a mamám
Amerikai játékfilm (1989)
22.05 Magolni vagy élni
Amerikai játékfilm
00.15 Ajtók
Amerikai játékfilm (1991)
02.45 Utazás a félelembe
Kanadai játékfilm (1976)
04.20 World News Tonight
Peter Jennings hírműsora

VOX

08.25 Best Direct
08.35 Dominion
08.50 Regal Shop
09.25 Válás francia módra
Francia játékfilm (1991), 1–2.
12.55 Az elvakultak
Amerikai játékfilm (1994), 1– 2.
16.20 Az ártatlanság kora lejárt
Amerikai játékfilm (ism.)
18.00 Hírek
18.15 Semmelweis
Francia játékfilm (1993)
A magyar Semmelweis doktor korszakalkotó felfedezése a gyermekágyi láz leküzdésére eleinte heves ellenállásba ütközött a bécsi kórházban, ahol dolgozott. Amikor Semmelweis szerelmes lett, és kedvese gyermeket várt tőle, a doktor még elszántabban kezdett küzdeni igazának elismertetéséért. Főszereplők: Philippe Volter, Fanny Bastein, Marc de Jonge. Rendezte: Roger Andrioux
20.15 Az utolsó császár
Angol játékfilm (1986/87)
Főszereplők: John Lone, Joan Chen, Peter O'Toole. Rendezte: Bernardo Bertolucci
23.20 Spiegel tv-interjú
23.55 Késő esti hírek
00.10 Éjféli magazin
00.45 Spiegel tv-interjú
01.20 Autó-motor sport
02.15 Felhőtlen
02.50 Django – Egy pisztoly 100 keresztért
Olasz játékfilm (ism.)

TV5

06.05 Jelzőtűz
Kandai teleregény
06.30 Reggeli tv-magazin
08.05 Kanadai tv-híradó
08.35 Tudományok
09.30 Felfedezés
10.00 Alice (ism.)
10.35 Nem kell álmodozni! (ism.)
11.35 Hetilap (ism.)
12.33 Tv-híradó (France 3)
13.00 Párizs fényei (ism.)
13.30 Leisenbohg elátkozott szerelme (ism.)
15.00 Tévémozi (ism.)
15.30 Piramis
16.00 A TV5 híradója
16.15 Énekeljünk szolmizálva!
16.45 Busz és társaság
17.30 Studio Gabriel
18.00 Julien Lepers játékos műveltségi vetélkedője
18.30 A TV5 híradója
19.00 Párizs fényei
19.30 Belga tv-híradó
20.00 Éjszakás orvosok
Francia sorozat. Anne
21.00 Jó hétvégét!
22.00 Tv-híradó (France 2)
22.35 Taratata
23.50 Ça cartonne!
00.30 Tv-híradó (Soir 3)
01.00 Svájci tv-híradó
01.30 Afrikai álmok
02.00 Most következik! (ism.)

3sat

09.05 Kulturális magazin (ism.)
09.45 Concerto Spirituale
A „The Tallis Scholars" Orlando di Lasso és Heinrich Isaac műveit énekli.
10.30 Segíts, Istenem!
Luther útja Wittenbergtől Wormsig
11.00 Benjamin Britten: Háborús requiem
12.35 Agyonhallgatás
Osztrák dokumentumfilm
14.05 Krücke
Német játékfilm (1993)
15.40 Nyomor és örökkévalóság
Pasolini Rómája
16.10 Tom Sawyer és Huckleberry Finn kalandjai
Mark Twain regényei nyomán szabadon. IV/1.
17.40 Csak számítógépek között? – Élet a hálózaton
19.00 ZDF-híradó
19.15 Hannah Arendt – lány az idegenből
20.00 ARD-híradó
20.15 Csipkerózsika
Két gyerek felébred a kómából
21.15 Beszélgetés Frank-Patrick Steckellel...
21.30 Brand
Henrik Ibsen drámai költeménye
01.10 Ferenc, istennek lantosa
Olasz játékfilm (1949)

ARD

08.00 Blinky Bill
Ausztrál rajzfilmsorozat
08.30 Vadászat a mágikus vízikerék után
Svéd gyerekkrimi-sorozat
09.00 Szerelem
Cseh játékfilm (1992)
09.50 A természet képeskönyve
10.00 Evangélikus istentisztelet
11.00 Királyok királya
Amerikai játékfilm (1960)
13.35 Jordánia
Dokumentumfilm
14.00 Szélfutta legelők
Rajzfilmsorozat, III/1.
14.35 Tamás bátya kunyhója
Német–olasz–francia–jugoszláv játékfilm (1965)
17.00 A futball volt az élete
Sepp Herberger 100 éves lenne
17.45 Álmok a Lidóról
Francia tévéfilmsorozat, III/1.
19.15 Állatok kameraközelben
20.15 Holt költők társasága
Amerikai játékfilm (1988)
22.15 Moritzburgi csődörparádé
23.05 Őstehetség
Amerikai játékfilm (1984)
01.05 Szerepjátszók
Amerikai játékfilm (1967)
03.25 Marty
Amerikai játékfilm (1955)

FOTÓK: KISS GÁBOR ZOLTÁN

Polgármester-randevú

szprém és Szolnok után idén Vác ad hont a városi polgármesterek randevúnak. A Szféra Kulturális Szolgáltató Kft. agyományteremtő rendezvényén *Az év polgármestere, Az év alpolgármestere* és *Az év jegyzője* cím elnyerőinek átadják *Melocco Miklós* szobrászművész alkotását. Az egész napos program során kiosztják *„A mi városunk"* című karikatúrapályázat díjait is. Lesz műemléki séta, divatbemutató, több sportesemény és szakmai fórum. A rendezvény hivatalos médiatámogatói a Magyar Rádió Rt. és a Népszabadság Rt. A rádió Márványtermében tartott sajtótájékoztatón megjelent *Deák József*, a Szféra; *Farkasházy Tivadar*, a karikatúrapályázat zsűrije képviseletében; *Hajdu István*, a Magyar Rádió Rt.; *Eötvös Pál*, a Népszabadság Rt. elnöke és *Lábai László*, Vác polgármestere.

Ki legyen az év polgármestere?

Ha ön igazán elégedett önkormányzata vezetőivel, szavazzon rájuk!
Szavazatával hozzájárulhat, hogy az ön lakóhelyének polgármestere, alpolgármestere, jegyzője legyen az év polgármestere, alpolgármestere, jegyzője. Mindhárom kategóriában hirdetünk győztest, de ön természetesen csak azokra szavazzon, akiknek a tevékenységével teljesen elégedett.

Szavazhat ennek a cédulának a kitöltésével vagy levélben, levelezőlapon is. Ha ezen a lapon szavaz, tegyen x-et a megfelelő kockába, vagyis azokhoz, akivel vagy akikkel nagyon elégedett! Ha nem ezen a lapon szavaz, a feldolgozás megbízhatósága érdekében kérjük, hasonló formában adja le szavazatát.

A kitöltött szavazólapot
1997. március 18-áig kérjük beküldeni
a **Szféra Kft.** címére: **1277 Budapest 23. Pf. 71**

Lakóhelyem: .....

Teljesen elégedett vagyok a polgármesterünkkel ☐

Teljesen elégedett vagyok az alpolgármesterünkkel ☐

ha több alpolgármesterük van, kérjük, írja ide annak a nevét, akivel leginkább elégedett:

.....

Teljesen elégedett vagyok a jegyzőnkkel ☐

A szavazatot beküldők között kisorsolásra kerülnek: 1 hétvége 2 személy részére Gyöngyösön, az InnSide Hotel Mátrában, valamint 1 hétvége 2 személy részére Kőszegen, az InnSide Hotel Írottkőben.

KOSSUTH

4.30: Reggeli krónika
Szerkesztő-műsorvezető: Kondor Katalin. Hírszerkesztő: Treszkai Mária. Bemondó: Bérczy Krisztina. Zenei szerkesztő: Gere Erzsébet. Munkatárs: Felszeghy Csaba
4.30, 5.30, 6.30, 7.30: Hírek. Időjárás
4.40: Határok nélkül – az irodalomról
Szerkesztő: Kulcsár Katalin (Válogatás a tegnap esti műsorból)
5.00, 6.00, 7.00, 8.00: Krónika. Sport
5.40: Házunk tája
Szerkesztő: Pais Judit
6.35, 6.52, 6.58, 7.26, 7.35, 7.52, 7.58: Reklám
8.05: Taps
Kulturális kalauz
Szerkesztő: Sándor Mária
Mai rádióműsorok – Hétvégi programajánlatok – Premierpercek: újdonságok, érdekességek az irodalom, a zene, a tánc, a képzőművészet világából
8.25: Reklám
8.26: Kopogtató
a battonyai gyermekfaluba
Szerkesztő: Újhelyi Zoltán
8.57: Reklám
9.00: Hírek. Időjárás. Útközben

Szombat délelőtt

Felelős szerkesztő: Rangos Katalin. Zenei szerkesztő: Varga Péter
9.05: Családi tükör
Műsorvezető-szerkesztő: Sándor Anikó. Zenei szerkesztő: Varga Péter
☎: 9.00–10.00-ig 138-7985
9.35: Kincsvadászat
Szénási Sándor műsora
9.57: Reklám
10.00: Hírek. Időjárás. Útközben
10.05: K-vonal
A sztárdiplomata: Erdős André
Szerkesztő: Kulcsár István
10.35: Szájfény
Rangos Katalin műsora
10.57: Reklám
11.00: Hírek. Időjárás. Útközben
11.05: Nahát!
Nagy Izabella műsora
11.55: Reklám
12.00: Déli krónika
Szerk.: Obersovszky Péter
12.28: Reklám
12.30: Világkosár
Áruk és árak, értékek és igények a világ élelmiszerpiacán
Szerkesztő: Pfeiffer Júlia
13.00: Hírek. Időjárás
13.05: Új Zenei Újság
Szerkesztő: Kroó György
(Ism. holnap, B. 10.05)
13.40: Öt kontinens száz botránya
Skandalumok a Tűzföldtől az Északi-sarkig
Szerkesztő: Bernát György
14.00: Hírek. Időjárás
14.05: Oxigén
Ökológiai magazin
Zenei szerkesztő: Duba Szilvia. Felelős szerkesztő: Balogh István
☎: adás idején 138-8082
14.55: Műsorajánlat
15.00: Hírek. Időjárás. Útközben
15.05: Irodalmi újság
A Magyar Rádió irodalmi hetilapja
Zene: Molnár András. Műsorvezető: Németh Gábor. Szerkesztő: Jósvai Lídia. Felelős szerkesztő: Kőrösi Zoltán
15.57: Reklám
16.00: Tizenhat óra
Közéleti magazin
Felelős szerk.: Farkas Zoltán
☎: adás idején 138-7901 és 138-8912
A műsor elején: Hírek. Időjárás
16.54: Reklám
16.55: Hatoslottó-sorsolás
17.00–17.03: Hírek. Időjárás
17.03: Reklám
17.30: Népzenei portré
Lovász Irén népdalénekes
Szerk.-műsorvez.: Dévai János (ism.)
17.57: Reklám
18.00: Esti krónika
Szerkesztő: Obersovszky Péter
18.20: Elő-futam
Lévai Júlia zenei ajánlata
18.25: Szemle
Tallózás hetilapokban és folyóiratokban
Szerkesztő: Osgyáni Csaba
19.00: Hírek. Időjárás
19.05: Sportvilág
Szerk.-műsorvez.: Zöld István
19.25: Műsorismertetés
19.30: Jó éjszakát, gyerekek!
Esős délelőtt
Angol mese
Fordította: Árkos Antal. Elmondja: Tordy Géza
19.40: Miska bácsi levelesládája
– Határok nélkül
Szerkesztő: Padisák Mihály
20.00: Hírek. Időjárás
20.05: Rádiószínház
Cs. Szabó László két hangjátéka
– A kék csillagvirág
Caesar Octavianus Augustus, császár – Sinkó László; Livia, a felesége – Almási Éva; Gaius Asinius Pollio, költő – Gábor Miklós; Publius Sulpicius Quirinius, Szíria kormányzója – Rajhona Ádám
A felvételt Rosenmann Péter és Ádám Krisztina készítette. Zenei munkatárs: Horkai Rózsa. Dramaturg: Solténszky Tibor. Rendező: Varga Géza (1992)
– A másik út
A vezér – Kránitz Lajos, Sammai – Borbiczky Ferenc, Joazár – Bán János, József – Csernák János
A felvételt Fényes Péter és Csonka Richárd készítette. Zenei munkatárs: Kakó Gyula. Dramaturg: Solténszky Tibor. Rendező: Szabó Kálmán (1993)
20.46–20.51: Hírek. Időjárás
21.17: Fieszta
Zenés utazás a világ ünnepein
Húsvét
Túravezető: Gyárfás Endre. Szerkesztő: Kruza Katalin
21.59: Reklám
22.00: Késő esti krónika
Szerkesztő: Obersovszky Péter
22.20: Válogatás
A Vasárnapi Újság elmúlt havi műsoraiból
Szerkesztő: Belénessy Csaba
22.59: Reklám
23.00: Hírek. Időjárás
23.05: „Álom után"
Göczey Zsuzsa és Zelki János műsora
Álmodik az ember minden éjjel – álom után vagyunk tehát mindig. S minthogy az álmok elég kuszák „rendszerint", furcsák kicsit, meg ijesztők, máskor érthetetlenek vagy éppen vágyainkat tüneményesen megjelenítők, jó volna tudni, miről szólnak igazán. Jó volna a mélyükre látni, megfejteni őket. Na most, ezt megpróbáljuk, de nem úgy, ahogyan az álmoskönyvek, hanem ellenkezőleg. Nem jósolunk, nem mondunk a jövőről semmit – a múltat igyekszünk feltárni inkább: együtt a kedves hallgatóval arról beszélgetnénk, miért álmodta vajon azt, amit telefonon elmesél nekünk. Mi történt a napokban vagy akár évekkel ezelőtt, ami ezt az álmot összehozta így? Aki a műsorvezetővel egy-két napnál nem régebbi álmáról szívesen beszélgetne, hívja fel hétfőn kettő és öt óra között ezt a számot: 138-7949. Az „álmos" beszélgetésekből készült műsor pedig először szombaton hallható, késő este, aztán majd havonta. Szép álmokat! (Z. J.)
23.59: Reklám
24.00: Hírek. Időjárás
0.10: Himnusz

Figyelem!
Nyári időszámítás kezdete, az órákat 2 órakor 3 órára kell állítani!

Itt vagyunk!
138-7878
A Magyar Rádió Közönségszolgálata Kérdezhet – válaszolunk, üzenhet – visszahívjuk!
Várjuk leveleiket is.
Címünk: Magyar Rádió Közönségszolgálat Budapest, 1800 Bródy Sándor u. 5–7.

PETŐFI

4.30: Hírek. Időjárás
4.33: Hajnali dallamok
Szerkesztő: Adorján Ágnes. Bemondó: Vovesz Tibor
5.00, 5.30: Hírek. Időjárás
6.00: A szeretet közösségei
Látogatás a Ráday Kollégiumban
Harsányi Ildikó riportja. Szerkesztő: Petress István
6.30: Hírek. Időjárás
6.33: Útközben

VENDÉGSÉGBEN SZOMBATHELYEN

A nap felelős szerkesztője: Ördögh Csilla. Műsorvezetők: Balla Ferenc, Gózon Ákos, Hay András. Munkatársak: Mersva Sándor, Molnár Fruzsina, Pataki Ágnes, Pálosi István
(Cikkünk a 9. oldalon)
6.35: Szombathelyi reggeli
Sport – életmód – zene – aktualitás
A mikrofonnál: Török László
Benne:
Magánklinika – orvosok és hallgatók magánrendelése (P. Kiss Zsuzsa)
Formabontó egészségpercek (Ungváry Ildikó)
Natur hét – avagy hét ötlet arra, hogyan szelídíthetjük meg hétköznapjainkat (Wechter Katalin)
6.51, 7.06, 7.21: Reklám
7.00, 7.30: Hírek. Időjárás
7.33: Útközben
8.29: Technikai szünet
8.30: Vendégségben a Városházán
Házigazda: Wagner András polgármester
Vendégei: Szabó László, a Vas Megyei Kereskedelmi és Iparkamara elnöke; Andre Bullynck, a Philips szombathelyi monitorgyárának ügyvezető igazgatója; Kovács L. Gábor, a megyei Markusovszky kórház igazgatója; dr. Mikos Imre, a Linde Gáz Magyarország Rt. igazgatóság tagja
9.00: Hírek. Időjárás
9.03: Iránytű – Szombathelyről
Szerkesztő: Kiss Magdolna
9.30: Szombathelyi szalon
Művészek, pártfogók, polgárok
Köztük: Fabenyi Júlia, a Képtár igazgatója; dr. Lőrinczy Huba irodalomtörténész, főiskolai tanár; Székely Ákos költő; Szilágyi István, városi főépítész; Robert Houlihan karmester
9.58: Reklám
11.00: Hírek. Időjárás
11.03: Útközben
11.30: Ízes történetek – Szombathelyről
Szerkesztő: Czégé Anikó
11.48: Szombathelyi séta
Feiszt György alpolgármesterrel, egykori levéltárossal
Riporter: Gózon Ákos
11.58: Reklám
12.00: Jó ebédhez szól a nóta – Szombathelyről
Együttesek és szólisták népzenei hangversenye
Tanai Erzsébet énekel, km. a Boglya együttes
Szerkesztő-riporter: Dévai János
13.00: Hírek. Időjárás
13.03: Szombathelyi képeslapok
Zenés irodalmi összeállítás
13.14: Daráló
Folytatásos ifjúsági történet (422. rész)
Írta: Béres Attila
Hugi – Kárász Eszter, Kinga – Kökényessy Ágnes, Sotó – Tóth József, Alex – Horváth Ferenc, Zsóka – Illés Györgyi, Bodolai – Tihanyi Péter, Zoltán – Melis Gábor, Adrienn – Györgyi Anna, Osvát – Kisfalussy Bálint
Zenei szerkesztő: Demjén Erzsébet. Dramaturg: Asperján György. Rendező: Tasnádi Márton
(Ism. kedd, P. 13.15)
13.44: Reklám
13.45: Időjárás- és vízállásjelentés
13.57: Reklám
14.00: Szívküldi – Savariából
15.00: Hírek. Időjárás
15.40: Tangó – a városból
Szerkesztő: Faragó Judit
15.58: Reklám
16.00: Disputa
– sajtópáholy Szombathelyről
Vendégek: Halmágyi Miklós, a Vas Népe főszerkesztője; Kovács Tibor, a Szombathelyi Városi Televízió igazgatója; Pehi László, az MTV körzeti stúdiójának főszerkesztője; Kéner Gábor, a Magyar Rádió körzeti stúdiójának vezetője
16.30: Sport
Körkapcsolás bajnoki labdarúgómérkőzésekről
Vác FC–UTE (Molnár Dániel), Kispest HFC–Győr (Vass István Zoltán), Stadler–FTC (Siklós Erik), Csepel–PMFC (Barta Gábor), Békéscsaba–ZTE (Fábián István)
Szerkesztő: Zöld István
16.58: Útközben
17.00: Hírek. Időjárás
18.00: Sport
Közvetítés a BVSC–Vasas és az MTK–DVSC bajnoki labdarúgómérkőzésekről

23.30 Bartók **Világhangköltészeti Revue**
Szerkesztő: Turay Tamás

Kossuth URH

9.00–11.00: Körzeti információs magazinok ■ (Budapest és Komádi körzetében a középhullámú műsor)
18.20: Paco de Lucia gitározik
Nemzetiségi műsorok
18.30: V materinskom jazyku ■ Szlovák – Szeged. Szerk.: Marga Mária
19.00: În limba materna ■ Román – Szeged. Szerk.: Petru Cîmpian
19.30: In der Muttersprache ■ Német – Pécs. Szerk.: Robert Becker
20.00: Na materinjem jeziku ■ Horvát – Pécs. Szerk.: Milica Klaić-Taradija
20.30: Na maternjem jeziku ■ Szerb – Pécs. Szerk.: Sznezana Milivojević
21.00–22.00: Az Amerika Hangja magyar műsora
23.00–23.30: A BBC késő esti magyar műsora

11.05 Kossuth **Nahát!**
Nagy Izabella

DANUBIUS

6.00–9.00: Danubius reggel
– Siklós András
7.45: Sporthírek
9.00–12.00: Bochkor Gábor
12.00–1.00: Ki a párja?
– Rónai Egon
13.15, 18.45 és **22.05:** Sporthírek
Bővebb információk a műsorról a Teletext 471. oldalán olvashatók.

Melocco Miklós szolnaisz

Majk, mesterkurzus

Kaisol: Zsombolyai Mária

Romaiom - Esztergom

megyei napilap

96. 09. 10

„Nyári mesterkurzus Majkon"

.ánuskodik e közösség gazdasági helyzetéről,
i falusi templomépítésnek is nagy korszaka;
.almazásának technikájában is felülmúlhatat-
.int a 14. század első felére is áthúzódik ez a
:tű, egyszerű téralkotású, de gyakran komplex
olomunk a 13. század elején meghonosodott
jelentős szerep jutott az élénk és tömeges
ságok területein és Erdélyben. A 14. század
ıem találkozunk: a magyarázat nyilvánvalóan
szleges elnéptelenedésében keresendő. Kisebb
kozunk a 15. század elején, hogy a falusi
ǵállapítható tömeges virágkorát állapíthassuk
/alt korszak határán. Ez a korszak oly jelentős
ıd olyan középkori falusi templom, amelynek
Szinte régészeti-építészettörténeti közhelynek
ıutatása. Ezeknek emlékanyaga vidékenként
ıkkeretek, szentséghházak, boltozati bordák
:nak a jellemző részletek közé.
ulsága, hogy mögöttük országszerte a korábbi
nunkák általános elterjedése húzódik meg. A
›zik a városi-mezővárosi kőfaragómesterség

MELOCCO Miklós

MELOCCO Miklós: A balatonszemesi Latinovits-szobor. = Hitel, IV.évf.18.sz. 1991 szept.3. 2.p. ill.

um parvae estis, scribere et legere
re. Sed non solum labores domesticos
artes liberales: musicam et philoso-

ut matri similis essem.! Feminae cul-
ficiunt.
ites, filia mea!
ue cano ...

lum gerebant. Sabini dolum struxerunt,
ecti ~~xxxix~~ arcis Romanae forte extra
ae aquam petenti milites dixerunt:
piter Optimus Maximus tibi praemium
s in arcem immisero, dabitis mihi,
ritis. - Tarpeia enim armillas aure-
bant. Sabini annuerunt, ut puella eos
am scutis, quae in bracchiis sinis
praemium meritum puella pessima ac-
quam libertas patriae.

MELOCCO Miklós: Török Péter és Fazekas Gábor kiállítása [Elhangzott Sárospatakon, 1991. junius 16-án]. Hitel, IV.évf. 15.sz. 1991. julius 24. 4. p.

építésnel

MELOCCO Miklós

ZAPPE László: Müvészetközönyös a világ : Látogatás Melocco Miklósnál [interju]. = Népszabadság, XLIX.évf. 301.sz. 1991. dec. 24. 29. p. ill.

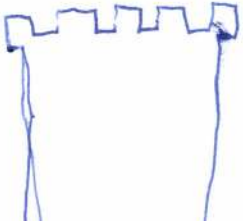

MELOCCO Miklós

DIPPOLD Pál: Magánylevél Melocco Miklósnak. =
Élet és Irodalom, XXXV.évf. 7.sz.1991 13.p.

II. 15.

	[illegible] Ft
	1350 Ft
	1500 Ft

A feladó neve: ....

A feladó címe: ....

Kérjük, a fenti táblázatba szíveskedjen olvashatóan beírni a hirdetés szövegét **(kockánként egy betűt, a szavak között egy üres kockát hagyva)** a szaggatott vonal mentén kivágni és a befejezés sorában látható összegről szóló befizetési utalvánnyal együtt címünkre: **Fejér Megyei Hírlap Kiadó Kft. Reklámiroda, 8000 Székesfehérvár, Fő u. 17.** – beküldeni.

Figyelem! A közlés csak a kockába írt szövegre vonatkozik. A hirdetésben közlendő nevet és címet **oda** is szíveskedjen beírni. A hirdetési szelvény csak a befizetési utalvánnyal együtt érvényes! Ha **jeligés** hirdetést kér, a hirdetési díjhoz + **300,- Ft**-ot számoljon hozzá! Ezért két hétig gyűjtjük a jeligés leveleket és hetenként egyszer eljuttatjuk a címére! A hirdetési szelvény üzleti hirdetések feladására nem használható fel. Olvashatatlan, értelmetlen kitöltés, valamint **nem** lakossági hirdetések esetében a hirdetést nem tudjuk megjelentetni és a hirdetési díjat visszaküldjük a megrendelő címére. A hirdetés befizetett díjáról utólagosan számlát küldünk.

Az árak 1 megjelenésre vonatkoznak, és 25% áfát tartalmaznak.

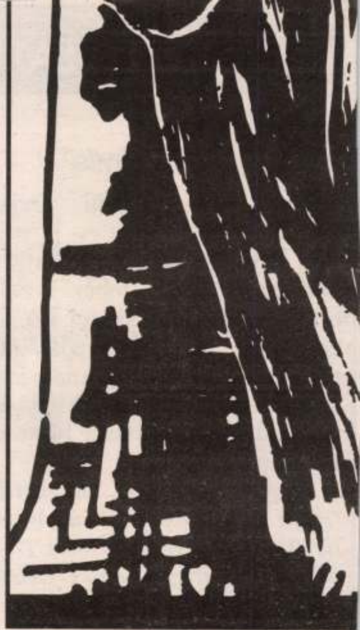

Fejér megyei Hírlap 1996. aug. 12.

Melocco Miklós szobra

MŰSORAJÁNLAT

TV 1 20.15
A simlis és a szende

Dave türelmetlenül várja Maddie jelentkezését — egyelőre sajnos mindhiába. A nyomozóirodát egy ember azzal bízza meg, kutassák fel azt a férfit, aki házasságot ajánlott húgának, ám az esküvőn nem jelent meg. Dave és Maddie feladata: jobb belátásra bírni a vőlegényt.

Maddie — Cybill Shepherd (Básti Juli), Dave — Bruce Willis (Dörner György), Miss Dipesto — Allyce Beasly (Kiss Erika)

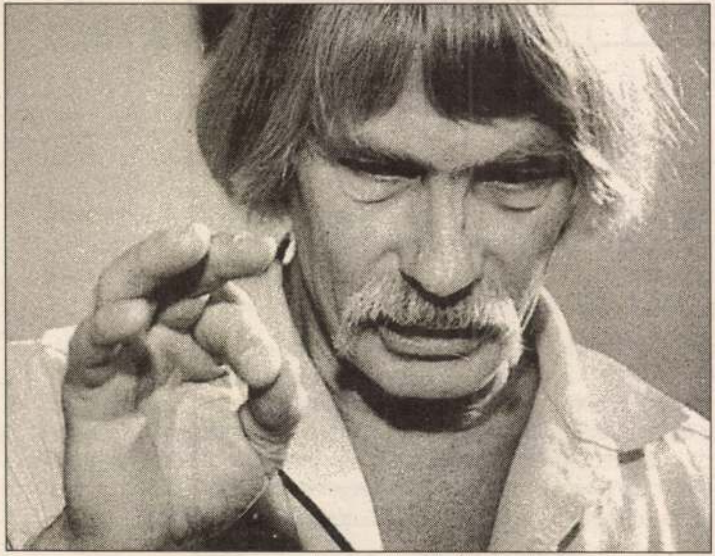

Duna TV 21.30 Szemtől szemben Melocco Miklós szobrászművésszel

TV 1 21.50
Az utolsó repülés

1944 egy napfényes reggelén Antoine de Saint-Exupéry őrnagy felderítő repülésre indult a már felszabadított Korzika szigetéről a megszállt Franciaország fölé, német állásokat fényképezni... Délután fél négykor egy amerikai tiszt véglegesen eltűntnek nyílvánította a francia pilótát, akinek visszatérésére akkor már nem volt remény.

A film a francia irodalom egyik eredeti alakjának, a varázslatos hangulatú A kis herceg vagy a pilóták önfeláldozó munkáját bemutató Éjszakai repülés írójának különös sorsáról mesél.

Melocco Miklós

Mi futunk a pénze után!
Ha nem fizet az adósa, törvényesen hozzásegítjük követeléséhez; peren kívüli egyezséget előkészítünk.
Üzleti kockázatát csökkentjük!
Gazdasági magánnyomozás, kényszerkézbesítés, munkahelyi lopások, csalók, bizonyítékok felderítése.
Ingatlanközvetítő irodánk is működik.
Megóvjuk Önt a szélhámosoktól.
Ingatlanvételnél vevő nálunk nem fizet.
Referens
Nr. 1. Információs és Bűnmegelőzési Iroda
Bp. XI., Bertalan L. u. 26.
Tel./fax: 166-4805, 209-2448

Eladó 2 db VZ160M8 típusú villanymotor!
adatok:
380 V
7,5 kW
970 ford./min.
50 C/S Hz
Eladó továbbá 1 db 250-es egyengető gyalugép, öntött lappal!
Tel.: 06 (30) 241-393

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kárrendezési Hivatal (4400 Nyíregyháza, Kereszt u. 9.) közleménye

Lónya községben a Dózsa Mezőgazdasági Termelőszövetkezet Tiszakerecseny használatában (kezelésében) lévő, a magyar állam tulajdonát képező termőföldterületre 1997. július 9-én 10 órára, Tiszaszentmárton községben, a Lenin Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Záhony használatában (kezelésében) lévő, a magyar állam tulajdonát képező termőföldterületre 1997. július 9-én 13.00 órára, Nagyar községben, a Haladás Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Szatmárceske használatában (kezelésében) lévő, a magyar állam tulajdonát képező termőföldterületre 1997. július 10-én 13 órára, Nagyszekeres községben, az Egyesült Erő Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Nagyszekeres használatában (kezelésében) lévő, a magyar állam tulajdonát képező termőföldterületre 1997. július 14-én 10 órára, Darnó községben, a Szamosmenti Állami Tangazdaság, Mátészalka használatában (kezelésében) lévő, a magyar állam tulajdonát képező termőföldterületre 1997. július 14-én 13 órára, Tunyogmatolcs községben, a Zalka Máté Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Fehérgyarmat használatában (kezelésében) lévő, a magyar állam tulajdonát képező termőföldterületre 1997. július 15-én 10 órára, Túristvándi községben, a Haladás Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Szatmárceske használatában (kezelésében) lévő, a magyar állam tulajdonát képező termőföldterületre 1997. július 15-én 13 órára meghirdetett árverések **elmaradnak.**

Kisar községben, az Új Élet Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Kisar használatában (kezelésében) lévő, a magyar állam tulajdonát képező te...
1997...

ADÁSVÉTEL

Eladó olcsón fémzáras pult, fémzáras vitrin, 3 db polc fából. Érd.: 06-30-227-084, 156-0604, 185-6591.

INGATLAN

Azonnal beköltözhető, idén felújított, 73 nm-es öröklakás a Pesti úttól 100 m-re eladó. Négyemeletes házban II. emeleti, háromszobás, étkezős, vízórás, kábeltévés, parkettás, hidegpadlós. Tel.: 400-0129. (B008242)

Erdőben! Felújításra váró tanya eladó. Tel.: (06-76)-374-290. *MAHIR 68430/2H*

JÁRMŰ

Karambolos, totálkáros autót vennék. 06-30-502-637. (363313/5K)

Törött, totálkáros autót vennék. 1984-estől 06-30-440-110. (363823/30K)

83-as évjáratú Wartburg Limusine 98-as vizsgával, első tulajdonostól eladó. Tel.: 400-0129. (B008244)

Törött, totálkáros autót vennék 1984-estől. 06-30-543-170. (B004987)

Törött, hibás gépkocsit vásárolnék. 06-30-446-918. (B007950)

KÖZLEMÉNY

Pénzbehajtás! Hitelével visszaéltek, számláját nem fizették ki? Elfogyott a türelme? Hatékony fellépés, korrekt, diszkrét, szakszerűség, törvényesség. Mi nem hagyjuk cserben! **Revizor-X Kft.,** Újpest, Pozsonyi u. 2/C. 1/14. Tel.: 189-8545.

LAKÁS

Zuglóban, Kerepesi úton 55 nm-es, 1+2 félszobás, II. emeleti, telefonos, vízórás panellakás eladó. Irányár: 3,5 millió Ft. Tel.: 222-9187.

Eladó 2 szoba hallos, 55 nm-es csepeli öröklakás közel a HÉV végállomásához, 2,4 millió forintért. Csere estén ráfizetést kérek. Tel.: 260-1881, 9–17-ig, 18 óra után és hétvégén 284-2438.

Gazdagréti 74 nm-es, 2 és fél szobás, I. emeleti lakás eladó. Tel.: 246-6157.

Biológus lány, 26 éves, albérletet keres Budapesten. Tel.: 387-0892, az esti órákban.

SZOLGÁLTATÁS

Családi házak építése és felújítása. Tetőtér-beépítés. Tel/fax: 319-3867.

Pesten a legolcsóbban a Vatfor-CA Kft.-től parketta és vegyi áru a város szívében. Nyitva hétfőtől péntekig 8–18 óráig. Szombaton 8–13 óráig. Vasárnap is 8-13 óráig. Saját parkoló az udvarban. Cím: 1085 Bp., Üllői út 32. (Iparművészeti Múzeummal szemben.) Tel/fax: 266-1510.

ÜDÜLÉS

Hévízen gyógyfürdő, félpanzió, parkolás 2500 Ft/nap/fő. MÁV Reumatológiai és Rehabiltációs Intézet 8380 Hévíz, Erzsébet királyné u. 1.

Nyaralás a Viktória vízimalomban, a Balaton északi partján. Reggeli: 200 Ft, főétkezés 500 Ft, gyermekeknek 10 éves korig a fele. Nagycsaládosoknak 50%-os kedvezmény. Érdeklődni: 06-87-467-814.

Nagycsaládosok figyelem! A Bala ton északi partján 3–4–5–6 férőhe lyes szálláslehetőség már 900 F (fő/nap) leköthető. Érd.: 250-3529 250-3530 napközben, 26-371-189 es te.

Üdüljön Noszvajon, apartmanban Tel.: (06-36)-463-099 8–16 órái Bodnárné, (06-36)-463-128 17 ór után.

1997-ben utazzon Magyarországra! hetes üdülések kirándulásokka 1997. június–szeptember. Sopron Htl Lővér, Szeged – Htl Forrás; Csi lagtúrák Budapestről. Jelentkezés Macht 2. Utazás. 1137 Bp., Radnóti u 41. Tel.: 149-5845.

VÁLLALKOZÁS

Jelenleg is épülő, megtekinthető re erenciákkal, igényes családi ház komplett kivitelezését vállaljuk. T 06-23-416-713. 06-23-44-10-25.

Tényleges vagyonnal rendelke részvénytársaságot vagy Kft.-t ve nék (tartozás nem akadály) 06-6 323-090.

2000 helyen 700 féle újság
HÍRKER Rt.
HÍRLAPÁRUS MUNKAKÖRBE
a nyári szünidőben 18. életévüket betöltött DIÁKOK jelentkezését várjuk!

Kodak EXPRESS
FOTOLUX Extra Kft.
A profi partner
FOTÓZZON! ÖRÖKÍTSE MEG NYARALÁSA PILLANATAIT!
- Fényképezőgépek nagy választékban
- Színesfotó-kidolgozás 1 óra alatt, 9x13-tól 30x40-ig Kodak Royal papírra
- Fotófilmek profiknak, amatőröknek
- Állványok, vakuk, objektívek, fotóalbumok és egyéb kiegészítők
- Új üzletben várjuk vevőinket

FOTÓ: NAGY BÉLA

. magyar történelem évszázadait idéző kiállítás nyílt tegnap délután a Hadtörténeti Múzeumban, melynek élményt adó ereklyéit a hónap végéig tekinthetik meg az érdeklődők. Képünkön Bartha ajos ötvösművész láthatja viszont a harminc éve, általa készített koronaékszer másolatát.

Gránáthajigálók juniálisa a fővárosban

A rendőrség éberséget ígér

Folytatás az 1. oldalról

A kialakult helyzetre való tekintettel tegnap az Országos Rendőr-főkapitányságon a budapesti és a Pest megyei, valamint a fővárosi szakszolgálatok vezetőinek részvételével egyeztették a teendőket.

Bánfi Ferenc dandártábornok, az ORFK közbiztonsági főigazgatója lapunknak elmondta: *a rendőrök készek és képesek megőrizni a közrendet, közbiztonságot, nincs semmilyen pánikhangulat, ilyesmiről most hall először.*

Dézsi Mihály, a rendőrség szóvivője ezzel összefüggésben elmondta: a történtek miatt fokozott ellenőrzést tartanak a főváros egész területén. Ezzel nem az a célja a rendőrségnek, hogy megbénítsa a fővárosi közlekedést, éppen ellenkezőleg: az ellenőrzésekkel szeretnék megakadályozni hasonló bűncselekmények elkövetését. A szóvivő egyúttal a lakosság türelmét és megértését kérte az esetleges kellemetlenségek miatt, amelyeket a fokozott közúti szűrőakciók, az erőteljesebb készenlét miatt kell elviselniük; hangsúlyozta: az esetleges pánikhangulat elkerülése érdekében idejekorán meg kell fékezni a bűnözőket.

Tegnap délután a Budapesti Rendőr-főkapitányságon *Lázár János* ezredes rendkívüli sajtótájékoztatón számolt be az alvilág újabb támadássorozatáról.

Időrendi sorrendben ismertette a tegnap éjjel történteket: elsőként *éjfél után* néhány perccel a főváros XVI. kerületében a 31-es autóbuszra adtak le több lövést egy 22-es kaliberű fegyverből; a XI. kerületben a Jégcsap utca 17. szám alatti használtautó-kereskedésnél *3 óra 5 perc körül* robbant egy M–75-ös jugoszláv gyártmányú sörétes támadó kézigránát, hat személygépkocsit megrongálva. A XIV. kerületben az Erzsébet királyné út Miskolci utca sarkán *3 óra 45 perckor* egy M–69-es tipusú jugoszláv kézigránát robbant, egy személyautót rongált meg. Ez a használtautó-kereskedés már január 29-én egy hasonló támadást átélt. Alig *tíz perc múlva*, szintén a Miskolci úton, egy másik használtautó-kereskedésbe repült egy újabb M–75-ös, hét autót és az őrebet megsebesítve. Hajnali négy óra körül a VIII. kerületben a Könyves Kálmán körúton szintén használtautó-kereskedést ért támadás. Személyi sérülés sehol nem történt. Valamennyi tulajdonos egyöntetűen azt nyilatkozta: sem haragosuk, sem gyanúsítottjuk nincs.

R. M.

Lottószámfejtés

jon fél év alatt mennyi lottót llett vennünk ahhoz, hogy 800 lió felé közelítsen az öttalálak nyereményalapja? A *Szecsejáték Rt.* részvételi szabálytát böngészve találhatjuk meg választ. Eszerint: „A játékosok ltal az adott sorsolásra beküldött – játékra jogosított – minden apjátékért befolyt részvételi díj sszegének a 80 százaléka minősül nyereményalapnak. A nyereményalap 54 százaléka a nyereményekre fordítandó összeg, nely a nyerőosztály között ke- szétosztásra."

Jóhány számtani művelet lér), a 4-esekre 20 százaléka (8 forint 64 fillér), a 3-asokra ugyanennyi (8,64 forint), illetve a 2-esekre 35 százaléka (15 forint 12 fillére) jut, már csak a hetenként vásárolt darabszámot kell tudnunk a végeredményhez...

Vagyis jelenlegi heti átlaggal – 7,5 millió szelvénnyel –, illetve az átlagos heteken 4-4,5 millió szelvénnyel számolva 45 milliós (szolidabb időkben, a lottólázt megelőzően 27 milliós) átlaggal számíthattuk a növekményt. Az egy héttel korábbi 727 millióból tehát így lett 777 millió.

Hat hír, hat halott

Kazincbarcikán szerdán reggel egy teherautó elgázolt egy kerékpárost, M. Imre 64 éves helyi lakost, aki a helyszínen belehalt sérüléseibe. – *Szeged* külterületén szerdán reggel dr. Sz. Gábor 31 éves helyi lakos személygépkocsijával halálra gázolta a vele azonos irányban közlekedő kerékpárost, J. Imre 63 éves hódmezővásárhelyi férfit. – *Csongrádon* szerdán kora délután F-né Sz. Márta 42 éves helyi lakos személygépkocsijával kihajtott egy

Melocco Ady-szobra

Barbár kezek ellenére újra él Tatabányán

Az ünnepi könyvhét városi nyitányaként új helyen, a Stúdium téren állították fel újra *Melocco Miklós* Ady-szobrát tegnap *Tatabányán*. A szobrot – a magyar emlékműszobrászat korszakos jelentőségű alkotását – először 1976-ban, Ady Endre születésének 100. évfordulója alkalmából a Népház melletti parkban avatták fel, az azóta eltelt 21 év alatt azonban *barbár kezek kétszer tönkretették*. A fájdalmas szépségű, kőből faragott, s most újból restaurált szobrot a téren lévő *Modern Üzleti Tudományok Főiskolája* hallgatóinak gondjaira bízta avatóbeszédében *Bencsik János*, a város polgármestere.

Új Magyarország-est

Most Szegeden

Szerkesztőségünk munkatársai ma este fél 7-kor találkoznak Szegeden, az MDF városi szervezetének székházában (Római krt. 31.) lapunk olvasóival. *Sárossy László*, a Nemzeti Média Kft. ügyvezető igazgatója, *Alexa Károly* főszerkesztő, *Stefka István* belpolitikai rovatvezető-helyettes, valamint *Bálint József* megyei tudósítónk válaszol az érdeklődők kérdéseire. Az ...on részt vesz

MELOCCO Miklós

Válasz Melocco Miklósnak [ÉS 1993.nov.26. -ban megjelent Melocco cikkre]. = ÉS 1993. dec.10. 2.

RICZU Zoltán: Zsidó épületek és emlékek Nyíregyházán. Nyíregyháza : Jósa András Múzeum, 1992

MELOCCO Miklós

Szabó Z. Levente: Széchenyi baldachinos szószéke Miskolcon [beszélgetés]. = Népsza a, 1993. julius 31. 6. ill.

próféták, apostolok és
zsuita szentek, majd az
k között a magyar szent
legfelül Patrona Hungariae.
einek tekinthető a templom
ltár-párja, melyek közül
zent József- és a Fájdalmas

kkal egyidőben szállíthatta
ápolna kisméretű Fájdalmas
amelyet a Pietà-szobor

MELOCCO MIKLÓS

Melocco Miklós: Széchenyi nem gólem [Miskolc, Széchenyi szobor]. = ÉS 1993. május 29. 12.p. és ill.

Melocco Miklós 1996. ápr. 19.

DélMagyarország PÉNTEK, 1996. ÁPR. 19.

Melocco Miklós - 1956

A hét szobrász által benyújtott kilenc szegedi 1956-os emlékműterv közül a zsűri egyhangú szavazásával Melocco Miklós tervét fogadta el. A többi tervet nem rangsorolták. Melocco a Rerrich Béla térre tervezte szobrát, ami szintén találkozott a zsűri egyetértésével. Ez a szakmai zsűri döntése, amellyel egyetértett a három „vendég" is, a zsűri ülésére meghívott városi főépítész, a kulturális bizottság elnöke, illetőleg az emlékmű egykori javaslattevőjének, a megyei politikai üldözötti szövetségek megbízottja is, e cikk szerzője. A zsűri azzal szigorította meg döntését, hogy az önkormányzati közgyűlés által e célra elkülönített összegből az emlékműnek ki kell jönnie, azaz az emlékmű nem kerülhet többe.

Hogy egy ilyen zsűribizottság ülésén hogyan fogalmazódnak meg, hogyan próbálnak utat törni a partikuláris meg a brancs-érdekek, igen tanulságos tapasztalat volt végigkísérni. Hogy kik és hogyan próbáltak meg érdemleges és csaknem vitathatatlan művészi értékeket elhallgatni, leszólni, más sajátosságokat pedig művészivé feltornáztatni, külön lélektani, érdektani és persze néha etikai esettanulmányokat érdemelne, de ezeket most el kell felejteni. Egyelőre! Bár, hogy a „szak"-zsűri egyik (helyi) tagja „egyik legjobb"-nak, a másik (budapesti) tagja „egyik legjelentéktelenebb"-nek minősíti ugyanazt a szobortervet – nagyon elgondolkoztató, főleg a „szakmaiság" állandó dicsőítésének hallatán.

Milyen Melocco szobra? Bárki megtekintheti a kiállított terveket a múzeum előcsarnokában, ahol talán még közönségvélemény-nyilvánításra is lesz lehetőség.

Az 56-os emlékmű mindenkiben élénk reagálást vált ki, éppen 1956 miatt, a forradalom megítélése, a forradalomnak 35 évig tartó hivatalos „ellenforradalom" minősítése miatt, de amiatt is, hogy 1956-ban, majd később évtizedekig sorsok, egzisztenciák, érdekek érvényesülése vagy összeomlása követte az 1956-tal kapcsolatos egyéni álláspontokat. Három és fél évtizedig hazugság uralta az országot 1956-ról, amit egy aránylag kicsi, de mégsem jelentéktelen társadalmi csoport (a volt párttagok) igazságnak fogott föl vagy legalábbis annak hirdetett. E kétlelkűség, az ezzel együttjáró társadalmi-etikai züllés az egész társadalom értékrendjét megingatta, s e megroggyanásnak máig ható masszív következményei vannak.

Naponta tapasztalható a közömbösség mellett a magasan fölhabzó gyűlölet is 1956-tal kapcsolatban. Melocco nem közülük való. A most javakorabeli művész apját egy politikai per ítélete alapján kivégezték, ami világlátásban alighanem determinálta a művészt. Az pedig, hogy a közelmúltban egy rangos állami kitüntetés átvételét visszautasította, különös erkölcsi erőről tett tanúbizonyságot.

Ezek persze a művész életrajzelemei, nem a mű minősítése. De ennyi talán tudható Szegeden is arról, kicsoda Melocco Miklós.

Az emlékmű hatását a már említett zsűritag, s persze többen is a zsűriből – igaz, főként a fővárosiak – „szokatlan szimbolika alkalmazása", „szürrealista történéssorozat", „példa nélküli jelkép", „nagyon izgalmas", „intenzív", „térformáló", „irigylésre méltó", „magánmitológia bátor megvalósítása", „társtalan a köztéri művészetben", „szuverén", „legszebb munka", „a térrel egységes hatású alkotás", „döbbenetes megfogalmazás", – „nincs párja, amely e helyet elfoglalhatná", „erőteljes élményt adó", „autonóm pályamű", stb., stb. hasonló jelzőkkel minősítették, amit nem hatástalanított az építészi ellenérv sem, amely a műszaki (mérnöki) feladatok meghatározását kérte számon a művészen, amit a megtervezett szarkofág és lépcső már nem is igényelt.

Melocco szobra esetében, aki ezt írja művéről: „A szabadság lepkéjét fiatal emberek emelik fel, lökik és kényszerítik repülésre. Ép, fiatal emberek, régimódiak, mert negyven éve voltak fiatalok. Metafora ez.

A lepke szép, könnyű és repülni, szállni tud és nagyon rövid életű... Mint a szabadság... A fiatal emberek, akik szabadságban hittek azt akarták, hogy a Szabadság örökéletű legyen... Emlékeim szerint mámoros volt ez az akarat... és lelkét elfoglalta a zsarnokság elleni gyűlölet is...

Az óriási, háromméteres lepke lehajló feje tanknagyságúra nagyítva... minden stilizálás nélkül, mint szörnyű fegyveres hajlik a szabadságharcos fölé, aki a feszület korpuszának mozdulatával akarja felemelni, megváltani a bábélettől.

A szárnyakat emelő többi ifjú vegyes és szegényes öltözékben, fegyver nélkül és jövő nélkül csak a felemeléssel van elfoglalva. Emberpárok, férfi és nő is van köztük, akik együtt vannak a szabadság mámorában..."

Így már a „laikus" is tudja – nem csak érzi, miért megrendítő Melocco emlékműve. Az átélésnek, a szabadság és elnyomás egymást követő és egymást tagadó rettenetes élményének művészi alakokba, jelképekbe és kombinációkba való áttétele szüli ezt a megrendülést.

Aki ezt ki tudja váltani műveivel, az a művész. Melocco szobra ezt a fájdalmas és nemes megrendülést váltja ki – bízom, hogy nem belőlem s nem csak a zsűri tagjaiból. Mert felfogni 1956 páratlan jelentőségét és lényegét, számunkra talán már csak így lehetséges.

De magyar mivoltunk, páratlan világtörénelmi tettünk tudatának, emlékének megőrzéséhez ez a felismerés nélkülözhetetlen.

Fejér Dénes

Vedres utcai panelház fogadószintjein 7 db, utcára nyíló helyiség bérleti joga
iroda vagy üzlet, 1 db helyiség raktár céljára telefonnal **átadó, vagy üzletbe, vállalkozásba betársulnánk.**
Érd.: ELECTRO-TECHNIC Kft. Szeged, Szentháromság u. 34. Tel.: 434-381, 434-402.

Panasz

Katonafiának esetét részletesen ismertetve írt panaszos levelet T. F.-né olvasónk. Sérelmezte, hogy a sofőr nem engedte felszállni a katonákat április 9-én reggel a Hódmezővásárhelyre menő 4 óra 45-ös buszra a Budapesti körúti megállóban. Panaszt tett a Volánnál is, az onnan kapott választ azonban nem tudja elfogadni. Úgy véli, nem vizsgálták ki megfelelően az ügyet, gondosabb, a tényeknek megfelelőbb eljárást vár. S azt is írja, az információtól pontos, udvarias felvilágosításokat szeretne, azt, ne forduljon elő, hogy rosszul adják meg az indulási időpontokat.

●

Olvasónk ezen utóbbi igényével egyetértünk, elemi követelmény egy személyszállító társasággal szemben, hogy pontosan és udvariasan informálja utasait. Reméljük, a jövőben mindig így lesz. – A „katonás panasz" ügyében nem tudunk „igazságot tenni", javaslatunk tehát az lenne, személyesen tisztázzák azt a Volán közönségszolgálatának munkatársaival.

FEGYVERTANFOLYAM ÉS VIZSGA SZEGEDEN!
Mindössze 3 nap alatt megszerezheti **rendőrségi fegyvervizsgabizonyítványát!**
Kategóriák: gáz-riasztófegyver, maroklőfegyver, gyolyós-sörétes vadászfegyver, fegyverkereskedő, lövészetvezető.
Tájékoztató: Százszorszép Gyermekházban (Kálvin tér 6.) április 24–25-én, 14–18 óráig.
TELEFON: 06-20-424-118

Következik a Debrecen

röplabda

Ma, 16 órai kezdettel az Etelka sori munkacsarnokban újabb mérkőzést játszik az SZDRE a női röplabdacsapata az Extra Liga rájátszása során.

A Tisza-parti lányok a 7–8. helyért küzdenek a debreceniekkel. *Ducsai Géza,* a csapat edzője így vélekedik a találkozóról:

– Mindenképpen győzni szeretnénk, hiszen ha már nem sikerült a tatabányaiak ellen az ötödik hely, akkor legalább a hetediket szerezzük meg.

Sajnos, nem tudtunk zavartalanul ráhangolódni erre a találkozóra, mert a héten a csapat három tagja a főiskolai bajnokságra készült, így nem nálunk, hanem a Tanárképzőnél edzett. Csupán a szerdai és a csütörtöki foglalkozásokon álltak rendelkezésre.

● ***Mit tud a debreceniekről?***

– Ellenfelünk a rájátszásra jelentősen megerősödött, mivel két volt kitűnősége újra csatasorba állt, s ezzel ütőképesebb lett a csapat. *Rácz Márta,* aki éveken keresztül a debreceniek meghatározó embere volt, most újra a pályán lesz, ami lényegesen megnehezíti dolgunkat. Ennek ellenére, nem győzöm elégszer hangsúlyozni, csak győzelemben tudok gondolkodni.

● ***Hány mérkőzést játszanak a debreceniekkel?***

– Két győztes meccsig tart a párharc. Pénteken Szegeden, vasárnap Debrecenben játszik egymással a két csapat, s ha szükség lesz rá, akkor szerdán ismét pályára lépünk – itthon.

P. S. J.

Ezúttal győzelem

kosárlabda

● **Munkatársunktól**

Szeged KE-TFSE 74–67 (40–36).

Női bajnoki mérkőzés, újszegedi Sportcsarnok. Vezette: Balogh, Bernáth.

Szegedi KE: ZSEMBERI (25/3), Iványi (7), H. Kiss (14/6), CSAPÓ (9), Révész (6). Csere: Czirják (8/3), Budanovics N. (–), Budanovics T. (5/3), Láng (–), Huszka

ellenfelüktől (3. p. 6–0, 5. p. 18–8). Fokozatosan kiegyenlítettebbé vált a játék, de a szegediek őrizték előnyüket.

Fordulás után ismét a hazaiak kaptak jobban lábra, s növelték előnyüket (24. p. 51–40). A védekezés azonban a későbbiek során nem volt a Tisza-parti gárda erőssége, s ezért vérszemet kaptak a vendégek. Gyorsan kiegyenlítettek, sőt a 32. percben már a vezetést is megszerezték. Szerencsére a sze-

● ***Bő egy óra is elegendő volt a finá***

Megint csodálat játszott a Medik

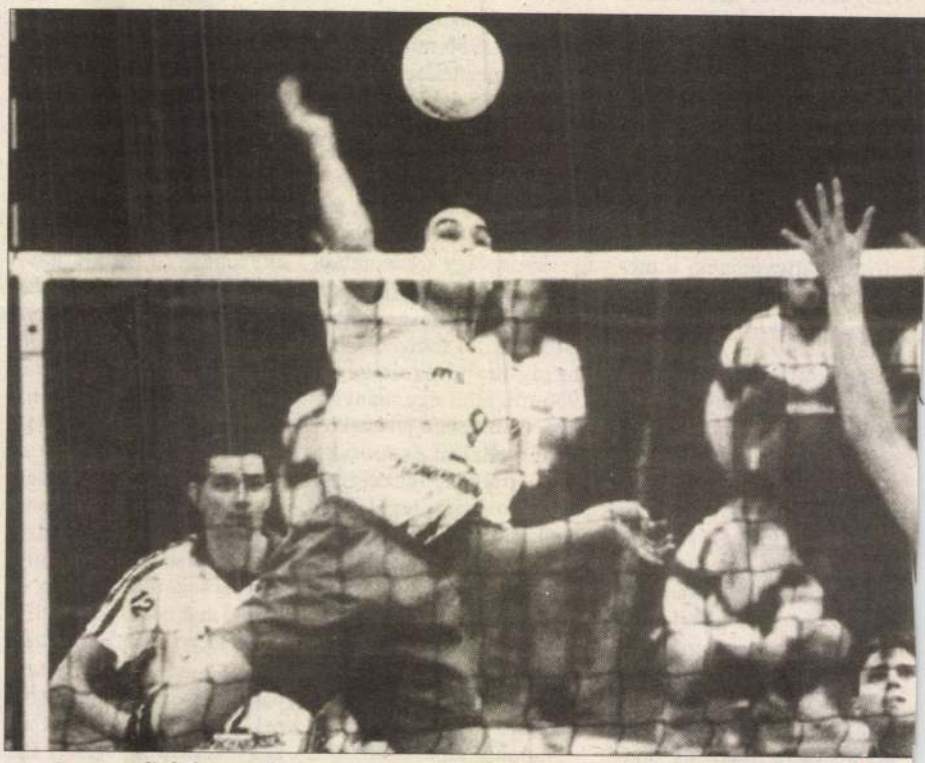

A szegediek képen látható ászai (szemben), Melnicsuk, Petheö és Schildkraut röplabdáztak. ***(Fotó: Gyenes Kálmán)***

röplabda

Medikémia Szeged–Csepel SC 3:0 (4, 4, 9)

NB I-es férfimérkőzés. Újszegedi Sportcsarnok, 1000 néző. Vezette: ifj. Juhász, Herpai.

Medikémia: CSÍKOS, SCHILDKRAUT, Belik, MELNICSUK, Szabó, PETHEŐ, G. T.

köznap ellenére meglepően sokan voltak kíváncsiak az elődöntő harmadik mérkőzésére. A közönséget egyetlen dolog foglalkoztatta, mégpedig az, hogy tart-e egy óra hosszáig az összecsapás? A szurkolók hat percet tévedtek...

I. játszma (15 perc). Belik ravasz ejtése, majd Melnicsuk blokkja fanyar mosolyt váltott ki a csepeliekből. Később sem volt miért örülniük, mert „Jura" és

II. játszma (24 perc). Vastaps vezette be a játékrészt, aminek első pontját a csepeliek szerezték. A szegediek, ahogy ilyenkor illik, kellően felpörögve röplabdáztak, ellenfelük bármivel is próbálkozott, könnyűszerrel verték vissza kísérleteiket (6:1). A hazaiak a mezőnyben, de különösen a hálónál káprázatos dolgokat művelve gyűjtögették pontjaikat. Schildkrauték szemernyi időt sem hagytak a vasgyári-

érintett, és eddig mindig biztos révbe ért; igaz, az utolsó szakasz nem tartozott a legszerencsésebbek közé. Gál József beszámolója szerint az indulást Fijiről kétszer is el kellett halasztani. Először adminisztratív akadályok és egy négynapos ünnep miatt, majd amikor felhúzták a horgonyt, a hajó után folytathatta útját, s a tervezett 60 nap helyett végül is 93 nap alatt jutott el Szingapúrba.

Ott a hajó karbantartása, a szakadt vitorlák és a hajómotor kijavítása a legfontosabb feladat, majd folytatódik az út az Indiai-óceánon a Maldív-szigetek felé, ahol filmet

Szingapú

készítenek,
érkeznek vis
haza, ahol l
majd kiállít

Indulna a vonat Kikin

A régi vasúti fővonal visszaállítását szorgalmazzák

A hajdani Budapest–Szeged–Temesvár közötti vasúti fővonalnak a vajdasági Oroszlámos és a Csongrád megyei Szőreg közötti szakaszának újjáépítése, úgy látszik, a második világháború befejezése óta nem bizonyult annyira időszerűnek, mint manapság. Déli szomszédaink már tavaly kezdeményezték, hogy üljenek tárgyalóasztalhoz hazánk illetékeseivel, és vitassák meg, milyen lehetőségek léteznek kezdeményezésüknek a megvalósítására. Ám akkor az ismert körülmények miatt csak feltételes módban folytathattak eszmecserét.

– Ennek a vasúti fővonalnak óriási jelentősége volt évtizedeken át, hiszen 1857-től a síneken lehetett eljutni például Szegedről Temesvárra. A trianoni békediktátum miatt azonban felszámolták ezt a vonalat. Miért kellett várni ennyi ideig, hogy akuttá váljon a vasúti forgalom helyreállítása ezen a szakaszon? – kérdeztük *Balogh Imrétől*, a Csongrád megyei önkormányzat területfejlesztési osztályának tanácsosától.

– A politikai okokat nem firtatnám, mert köztisztviselő lévén, nem tartom magam kompetensnek, hogy azokról nyilatkozzak. Inkább a tények ismertetésére vállalkozom. A második világháború idején Szegednél felrobbantották a hidat, aminek következtében az Oroszlámos és Szeged közötti szakasz enyészetre lett kárhoztatva. Igaz, hellyel-közzel még ma is megtalálhatók a sínek, de benőtte őket a gaz. Ez a megállapítás csak a szőregi téglagyárig terjedő szakaszra vonatkozik, mert onnan az országhatárig és Oroszlámosig még a talpfákat is felszedték. Először 1994-ben merült fel az ötlet: nem bizonyulna haszontalannak, ha ismét beindulna a vasúti közlekedés Kikinda és Szőreg között, majd a későbbiek során a szerelvények eljuthatnának az újszegedi vasútállomásig. A Nagybecskereki Vasútigazgatóság tanulmánytervet készített, és még a jelzett év végén megbeszélésre invitáltak bennünket Törökkanizsára, ahol *Lehmann Istvánnal*, a megyei közgyűlés elnökével vettünk részt. A jelenlévők egyértelműen hasznosnak ítélték a kezdeményezést, miszerint érdemes lenne újraéleszteni a vasúti forgalmat Temesvártól Szőregig. A jugoszláv fél ennek érdekében már 1993-ban ismét igénybe vette a Kikindától Oroszlámosig terjedő vasutat, ahol azelőtt évekig szünetelt a közlekedés. A tervet azonban – érthető okok miatt – azon a bizonyos törökkanizsai tanácskozáson megvalósíthatatlannak tartottuk a Kis-Jugoszláviát sújtó embargó miatt. Megállapodtunk viszont abban, ha a gazdasági és kereskedelmi tilalmat az ENSZ feloldja, visszatérünk a témára.

– A minap éppen ennek okán tartottak tárgyalásokat Újszentivánon a vajdasági partnerekkel, miközben Szegeden megállapodást írtak alá a MÁV és a kis-jugoszláv vasutak illetékesei a to-

vábbi együtt
állapodtak m

– Mintho
diumban v
beszéltünk
bargó meg
tapasztalha
érintett or
gazdasági,
együttműk
nak a kiala
a már emlí
Nem kicsi
Kiskun, Bé
a Vajdaság
szó, és eb
szántak. E
Szegednél
egyelőre t
most megá
Tervező In
mánytervn
Oroszlámo
sának a rés
ségeit az ér
zák. Nem
össze 14 kil
séről. Ezt k
zálható az
indulhatna
vissza.

MELOCCO Miklós

Ny Magyarország 1996 11.22

Íróháznézőben

Pomogáts Béla: Az Írószövetségnek mindig is kettős szerepe volt

Horn Gyula miniszterelnök tegnap délelőtt hivatalában fogadta a Magyar Írószövetség elnökségének tagajait: *Pomogáts Béla* elnököt, valamint *Fodor Andrást, Mezey Katalint* és a határokon túli irodalmárok érdekeit képviselő *Szilágyi Istvánt*.

A találkozót az Írószövetség elnöksége kezdeményezte, s célja az volt, hogy ráirányítsa a figyelmet néhány, a magyar írótársadalmat érintő, fontos problémára. Pomogáts Béla a találkozó alkalmával elmondta, az Írószövetségnek mindig is kettős szerepe volt: az irodalmi élet szervezésében vállalt szerepet, ugyanakkor jelentős politikai erőnek is számított. Az elnök kérte a miniszterelnököt, a jövőbeni tárgyalásokat a kormányzat és az Írószövetség a pártpolitikai érdekektől elvonatkoztatva folytassa.

A leglényegesebb kérdésként a székház helyzetét érintették. Az elnökség arról tájékoztatott, hogy a jelenlegi, Bajza utcai épület évi bérleti díja hétmillió forint, míg az Írószövetség éves költségvetése mindössze tizenegymillió. Ez lehetetlenné teszi a hatékony működést. Horn Gyula elmondta: a Művelődési és Közoktatási Minisztérium már kidolgozott egy tervet, mely a Magyar Irodalom Házát a *Károlyi*-palotában képzeli el. Ez azonban csupán 2000-re válhat valósággá. Addig a kormányzat tárgyalásokat folytat a VI. kerületi önkormányzattal azért, hogy a Bajza utcai épület állami tulajdonba kerüljön, s így az Írószövetség azt ingyen használhassa.

Az elnökség és a miniszterelnök megállapodott abban is, hogy az MKM a mind rosszabb helyzetbe kerülő alkotók támogatása érdekében felújít néhány korábban rendszeresen adományozott díjat is.

K. Gy.

„Őrzők: vigyázzatok a strázsán"

Koller György életének hetvenharmadik évében meghalt. Mecénás volt, szerette a művészetet és értett hozzá. És értett ahhoz is, megfejthetetlen, titokzatos módon, Istenáldotta tehetséggel, hogy hogyan lehet a művészt és a művészetet életben tartani. A váltakozó diktatúrák, amelyek ellenségei a fenséges művészetnek, rendre gyengébbnek bizonyultak Nála, és kénytelenek voltak elismerni a művészetet, ha Vele beszéltek, és kellett Vele beszélniük. Mint a természetvédelmi területeken, éltek védelme alatt a művészek és élt védelme alatt a művészet. Kinek mondjuk ezentúl?

Oly szomorú embernek lenni
S szörnyűek az állat-hős igék
S a csillag-szóró éjszakák
Ma sem engedik feledtetni
Az ember Szépbe-szőtt hitét
S akik még vagytok, őrzőn,
árván,
Őrzők: vigyázzatok
a strázsán.

Melocco Miklós

Az ötlábú asztal, a kék alma és a feledékeny kukac

Medveczky Ágnes gyermektankönyveket illusztrál

„A tankönyvillusztrálás felszabadítja bennem az örömöt, a humort; próbálok a gyerekeknek olyan sztorikat megrajzolni, amelyek egy-egy vidám történetet rejtenek, s mosolyra késztetnek."

Medveczky Ágnes 1964-ben született Ungváron; 1979 és 1983 között az Ungvári Iparművészeti Szakközépiskolában tanult, majd tanulmányait a Lembergi Iparművészeti Főiskolán folytatta, 1988-ban kerámia szakon diplomázott. A diploma megszerzése után három évig pedagógusként és könyvillusztrátorként dolgozott; 1991-ben áttelepült Magyarországra; ettől kezdve a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének és a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének a tagja. Szülei mindketten festőművészek.

„Egyik író barátom azt mondta, hogy a szülőföldemet hazára cseréltem. Valóban így volt. Már gyerekkoromban elhatároztam, hogy nem akarok életem végéig Kárpátalján élni. Gyönyörűek a hegyek, a táj, ma is nagyon sok barátom van, de akkor sem éreztem magam otthon, s ez a képeimen is érződött. Színtelenek voltak az akvarelljeim, kiégett, elhagyatott házakat, örökké a levegőben keringő s a hazájából elvágyódó hontalan madarakat festettem. Amikor átjöttem, úgy éreztem, újjászülettem – a rajzaimon hirtelen megjelentek a színek, például a sárga. Imádom a sárgát, pedig nem vagyok irigy."

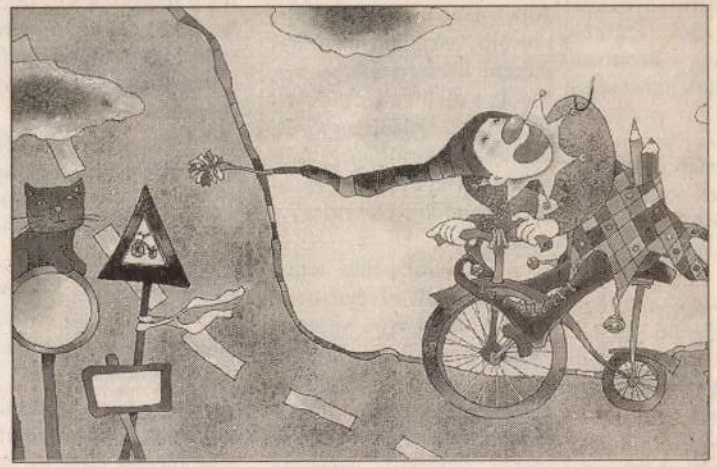

Romankovics András és Romankovicsné Tóth Katalin Írni tanulok című 1. osztályos munkafüzetének borítója

– Festészettel, grafikával és iparművészettel – kerámia, textil – is foglalkozik. Mit jelent gyermektankönyveket illusztrálni?

– Számomra *óriási boldogság* a gyerekeknek rajzolni. Ha az ember szeretetet ad nekik, tízszeresen kapja vissza; ez az igazi sikerélmény. Sajnos, a kicsiket már óvodás korban megpróbálják elrontani, a fantáziájukat elsorvasztani: kérdőre vonják, hogy miért rajzolt ötlábú asztalt, kék és szögletes almát? A rajzaimmal azt próbálom elmagyarázni, hogy az egér nemcsak szürke lehet, hanem – ha úgy tartja a kedvem, akkor – piros is. A tankönyvek illusztrációit már azért nehezebb megrajzolni, mert nem térhetek el a formától; a gyerekek a rajzaim alapján ismerik fel a tárgyakat, állatokat, növényeket. Ezért mókás, sokszor banális történeteket rajzolok: almából vigyorgó kukacot, teknősbékát, amelynek a „házán" ajtók és ablakok vannak, olyan kígyót, amelyik görcsöt kötött a farkára, s azon gondolkodik, mire is kellene emlékeznie.

Ágnes gyerekkora óta rajzol, meséket illusztrál. Amikor hazament az iskolából, félretette a tankönyveket, s az elolvasott történeteket lerajzolta. (Gyerekkori munkáit később Japánban is kiállították.) Most ismét visszakanyarodott gyerekkorához: általános iskolás tankönyvekhez rajzol mesés képeket. Egyébként nem csak alkot, tanít is: a Marczibányi téri Művelődési Központban és a veresegyházi szociális otthonban gyerekeket tanít az iparművészet, képzőművészet alapjaira. A Marczibányi téren nemrégiben *grafikai kiállítása nyílt*, amely április 10-éig tekinthető meg.

Medveczky Ágnes

(ősz)

MEDVECZKY Ágnes

Magyar Nemzet 1996 IV.6

Nálunk nagyon sok élő nyuszi fogy húsvétkor. Ha rászánjuk magunkat a vásárlásra, csak akkor tegyük meg, ha a megunt állatot *visszavihetjük a tenyésztőhöz, vagy más helyre, ahol befogadják.* Húsvét után a parkokban szétengedett tapsifülesek kóbor kutyák zsákmányai lesznek, ami embertelen dolog. Annak a tévhitnek se üljünk föl, hogy a nyúl nem iszik. Ha nem adnak neki, akkor nyilván „nem kér", egyébként nagyon jóízűeket lefetyel. A közhiedelemmel ellentétben a nyuszi igen *okos állat*, könnyen szobatiszta lesz.

Ugyanezek vonatkoznak a kiscsibére és a kiskacsára is. Gondunk legyen rá, hogy *ne kínozzák őket a gyerekek*, enni, inni megfelelő módon kapjanak. A felnőtt vagy serdülő pipit lehetőleg *ne főzzük meg vasárnapi ebédre*, rossz hatást vált ki gyermekeinkből.

A napi sajtóban az állatvédők mindig megadnak egy címet, ahol leadhatók a kiszolgált húsvéti állatok.

A szülői túlzott szere- Így mindenki boldog. A nyúltenyésztő jó vásárt csinált, a vásárló örömet szerzett otthon, a gyermek önfeledten dédelgeti, simogatja apró jövevényét. Mindössze „egyvalakiről" nem mondható mindez el, a nyusziról.

Az anyától 4-5 hetes korában elválasztott kisnyúl szakszerű takarmányozással sikeresen felnevelhető. (Lehet, hogy a birtokunkba került kisnyúl még ennél is fiatalabb.) Mit adjunk hát enni nyulunknak, ha jó szándékkal, az igényeit figyelembe véve akarjuk táplálni? A legjobb az lenne, ha az eladótól vásárolhatnánk abból a takarmányból, amivel ő is etette. Ebben a korban ugyanis egy hirtelen takarmányváltás könnyen emésztési rendellenességet és az állat elpusztulását okozhatja.

Állatkereskedésekben időnként kapható *nyúltáp*. A tápláló anyagokat megfelelő mennyiségben és arányban tartalmazó tápból adjunk a nyúlnak *naponta fél tejfölös pohárnyit* és mellé egy *maroknyi fűszénát*. De honnan vegyen a városi ember szénát? Árpilisban már sok helyen zöldell a fű, ezt levágva hagyjuk a szobában pár napig száradni és máris kész a széna. Ebből mindig legyen a nyúl előtt. (Az összegyűjtött füvet ajánlott mindenekelőtt lemosni, a rátapadt szennyezettségtől megtisztítani.) Amennyiben nem sikerült kész nyúltáphoz hozzájutnunk, akkor azt a legjobban *zabbal* (esetleg árpával illetve búzával) helyettesíthetjük. A zab és a széna mellett vitaminkiegészítésként kínáljuk meg nyulunkat egy-egy darab tisztított *sárgarépával, salátalevéllel, káposztalevéllel, almával*. Ha sem tápot, sem zabot nem tudtunk beszerezi, akkor adhatunk naponta fél szelet szárazkenyeret, krumplihéjat, maroknyi szénával és zöldtakarmányokkal kiegészítve. (Sok szárazkenyér-etetés azonban emésztési rendellenességhez vezet.)

Havran Zoltán felvétele

Az ünnepnapok hamar véget érnek, és sok helyen belátják, akármilyen aranyos is egy kisnyúl, nem a lakásba való. Emberi kötelességünk, hogy az állat számára megfelelő gazdát találjunk. Méltánytalan lenne, ha meggondolatlan nyúlvásárlásunk végén a szemétben vagy parkokban kutyák martalékaként végeznék.

(bersényi–hankó)

A kovácsmesterség a kihaló félben levő iparágak közé tartozik, kevesen választják manapság a fiatalok közül ezt az ősi, szép foglalkozást. Azért is járja az országot a Magyar Lóverseny Kft. ügető és galopp lovainak patkolókovácsa *Hencz* Vilmos, mert számos lovarda, ménes lovai „lábbeli" nélkül maradnának, ha nem lenne ott a megbeszélt időben.

Hencz mester 1989-ben települt át Kolozsvárról. Albertirsai úti műhelyének polcain, asztalain hatalmas méretű szerszámok, satuk, fogók, s ott áll a Kolozsvárról hozott százötven éves, hatalmas bőrfújtató, aminek segítségével villamosenergia nélkül élesztheto a kohó tüze.

– Egyedül nehéz lenne ezt a munkát elvégeznem, ezért beszéltem rá vejemet *Fábián* Tamást, hogy tanulja ki a szakmát. Apám is gyógykovács volt, tőle tanultam a szakmát. Ez az iparág általában családon belül oldódik meg, apáról fiúra száll.

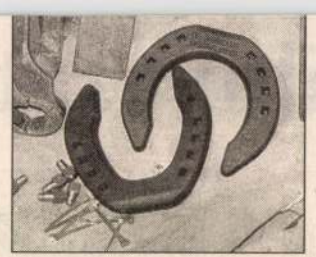

zonyos fokú anatómiai ismeretek. Ha a kovács akár csak egy milliméterrel is elvéti a szögelést, hetekre kivonhatja a lovat a versenyzésből, a munkából. Egy rossz mozdulat végzetes lehet a lóra, de az emberre is, mert a ló azonnal és félreérthetetlenül jelzi, ha fájdalmat okoznak néki.

– Részt vettem két évvel ezelőtt Németországban egy patkolókovács-konferencián. Nagyon sok hasznos dolgot tudtam meg a lóegészségüggyel kapcsolatban, ott hallottam először a gumipatkóról is, ami szerintem korszakalkotó szabadalom. Úgy gondoltam, ez nálunk is elkel, mert sok a problémás lábú ló. A gumipatkó a lósport és a lovassportok valamennyi zsandárokat meg akarta fel-fálni.

Még vannak egy páran ebben a szakmában, de a mesterek száma egyre fogy. Magyarországon a patkolókovácsoknak semmilyen szervezetük nincs, nem tartanak összejöveteleket, ahol kicserélhetnék tapasztalataikat, megbeszélhetnék a gondokat. Amíg hazánkban van lótenyésztés, ló és lovassportok, addig a patkolókovács közreműködése is elengedhetetlen. Remélhetőleg, hogy ez a probléma rövid időn belül megoldódik.

Hencz Vilmos gáláns felajánlást tett a magyar lovassportnak: az atlantai olimpiára készülő lovasok négylábú versenytársait – a military és díjlovakat – minden térítés nélkül ellátja gumipatkóval. Remélhetőleg nekik is szerencsét hoz az új találmány úgy mint a múlt ében a Turbo Kft. lovainak a távlovaglásban. Az Evita film szereplőit is ellátta gumipatkóval Hecz mester, hogy ne csússzon a lábuk, a síkos kövezeten.

kertész

Az ön műveivel kapcsolatban gyakran olvasni negatív hangvételű kritikákat. Hogyan éli meg az ön számára kedvezőtlen bírálatokat?

– Ahogy főiskolai tanárom, *Makk Károly* rendező tanította: A célpont ne lőjön vissza! El kell olvasni még a fájdalmasan igaztalan, művön kívüli szempontokkal átszőtt személyeskedéseket is, hiszen 1989 előtt is egy

Kemény Film Műhely jó K. évfordulójához. *Szokolay Sándor* felkérésünkre

nyekhez kapcsolódó művészeti produkciók sorában a mi tervezett bemutatóink sem kapták meg a szükséges és illő állami támogatást. Sikerült azonban rendeznünk sorainkat, s úgy érzem, hogy az idei nyári műsorunk jelentős része mégiscsak méltó lesz a honfoglalás 1100. évfordulójához.

rockoperájának világpremierje lesz augusztusban. Ugyancsak különlegességnek számít majd *Benkő Lászlónak* a millecentenárium tiszteletére komponált Hommage' 1100 című műve, amelyet – látványos szcenírozással és nagy tánckar közreműködésével – a szerző ad majd elő. *Kókai Rezső* régen játszott oratóriumával, az István királlyal pedig állam-

Kitűzött tevékenységeiről, terveiről is?

– A Szabad Tér Kiadót az intézmény keretein belül, 1987-ben alapítottam, azzal a kettős célkitűzéssel, hogy elsősorban történelmi, művészeti témájú, hézagpótló könyvekkel jelenjünk meg, másrészt hogy a könyvkiadásból keletkezett hasznot színházi tevékenységünk támogatására fordítsuk.

Szőcs Endréről, Verebes Józsefről, vagy a Benkó Dixiland Bandról. Készül-e jelenleg valamilyen új munkája?

– Igen, kettő is. A Honfoglalás című filmem történetéről szól a Honfoglalás regénye című kötet, amely a legfontosabb krónikás szemelvények, történészi, régészi, néprajzos állásfoglalásokon túl a film megvalósításáért folytatott heroikus küzdelmünk dosorát – azzal a nem titkolt szándékkal, hogy a film a külföldi nézőkkel is megismertesse népünk letelepedésének történetét. Többek között ezért is kértem fel Árpád vezér szerepére a világhírű filmszínészt, *Franco Nerót*. Szeretném a filmet olyan színvonalon elkészíteni, hogy a nézők számára maradandó élményt jelentsen.

Csikor Ottó

Világló Lámpás Zsámbékon

„Légy a körben az utolsó"

Emlékeznek Krúdy Szindbádjára, amint kanalát a húslevesbe mártja, vagy piritós zsemlyéjével belefeledkezik velőscsontjába? Persze nemcsak étrendje irigylésre méltó, hanem azok a századfordulós óbudai éttermek is, amelyek sajátos biedermeieres hangulatukkal, ínyencségekkel tarkított étlapjukkal Krúdy múzsái lehettek. Kevés ilyenre lelhetünk ma, mint ahogy az a „szent tudás" is veszni látszik, amely a gasztronómiát művészetté tette. Például tudja-e az Olvasó, hogy az étvágygerjesztőnek szánt almapálinka után nem érdemes cigarettára, szivarra gyújtanunk, mert a füst garatunkon édes érzetet kelt, ami a későbbi ízharmóniát bonthatja meg, és hogy egy „művelt" pincérben – kívánságainkat jegyzetelve – mekkora örömöt ébreszt, ha látja, jól választunk: megfelelő bort és mártást meghatározott húshoz stb. Ha ilyen éttermet és pincért találunk, meg kell állnunk, nem árt, ha kalapunkat is leemeljük, és főhajtással fejezzük ki tiszteletünket.

Zsámbék, ez a történelmi emlékekben és művészeti eseményekben eddig is méreteihez képest jóval nagyobb szerepet vállaló falucska újabb meglepetéssel szolgál. Művészeti ez is, nemcsak azért, mert gasztronómiai jellege teszi azzá, hanem mert létrehozója egészen kivételes arculattal kívánja felélesztení ezt az ősi tudást. *Mahut Zsolt* Lámpás étterme lassan egy éve jelent különös színfoltot Zsámbék életében. Az országos hírű lámpamúzeummal szemben található

Melocco Miklós munkái a nagy érdeklődésre való tekintettel április 20-ig tekinthetők meg a vendéglő galériájában. Képünkön Léda hattyúval című szoborterve

vendéglő tulajdonosa gourmanként az étkezést ősi szertartásnak tekinti, mi több, szenvedélyes gyűjtő, így hát nekilátott, hogy kisvendéglője ne csak étlapjával hagyjon örök emléket látogatóiban. Vágya, hogy az egzotikus és hagyományos ízeket is felvonultató étrend mellett művészeti élményben is részesítse vendégeit, teljesülni látszik, sőt a vendéglőben létesített galéria gyakran önmagában is vonzza a látogatókat. Nem véletlenül. Mahut állandó vendégének, *Melocco Miklós* világhírű képzőművészünk grafikáira, vázlataira, szoborterveire ország-világ kíváncsi lehet. Nem is mulasztja el senki (igaz, a ház ura nem is engedné!), hogy ne koronázza meg a gasztronómia okozta élményeket a kicsiny, de annál felemelőbb tárlat megtekintésével. Mahut azonban tervez. Lelki szemei előtt tizenkét Lámpás étterem jelenik meg, amelyek kiállítási anyaga havonta helyet cserélve bejárja az országot. Mint mondja, valakinek fel kell vállania ezt a feladatot, mert ha kiállításra sajnos ritkán járnak is honpolgáraink, vendéglőt még látogatnak. Sajátos mecenási szerep az övé, hiszen a Zsámbékon otthonra lelt képzőművészek alkotásaikért cserében vendégeskednek rendszeresen éttermében.

Amikor mindezen szándék és terv okairól faggatom, egy történetet mesél: Kisiskolás volt még, egészen apró, amikor kört alakítva játszottak. Mindig voltak néhányan, akiknek senki sem szerette volna megfogni a kezét, akik kívülrekedtek. Édesanyja szavára – hogy legyen ő az utolsó a körben, aki lezárja azt – azóta vállalja ezt a szerepet. Összefogni a kört, hogy mégis „játszhassunk".

(tallai)

TAVASZI KÖNYVESHÁZ

A gondnok verseskönyve

Az utóbbi években jelentősen megnövekedett a külföldi magyar művészek, szerzők hazai publikációs termése. Egyre többen vannak azok is, akik történelmi és egzisztenciális kényszerűségből települtek át Magyarországra, s itt folytatják művészi tevékenységüket. Így történt ez az Adáról elszármazott, 1953-as születésű *Szűgyi Zoltánnal* is. Hét eddig kiadott kötetéből kettőt jelentetett meg Budapesten, az utóbbi nemrégen jött ki Énekünk éneke címmel.

Szűgyi Zoltán az Új Symposion második nemzedékéhez tartozik, s a ritkán megszólaló költők kevés, de annál jelentősebb csoportját gyarapítja. Mint nemzedéktársaiban, benne is a tiltakozás volt a domináló attitűd, ami különlegesen keveredett egyfajta rezignált panteizmussal. Új könyvét egy friss élményanyag, Istennel való találkozása járja át. A természetet íntenzíven megélő ember tapasztalatai az apró rezzenésekről csakúgy helyet kapnak, mint a mindenkit érintő, kozmikus, nagyszabású perspektívák sejtetése. Ám ezen általános vonalak mentén az egyes ember helyzete is megrajzolhatónak tetszik, a mindennapos tevékenységek hálóján keresztül.

A tárgyalt kötet egy kilencrészes ciklust foglal magában, a gondnoki lét személyes hangú ábrázolásával. Szűgyi olyan módon fogja át az egyéni és közösségi létezés ívét, hogy visszafogott marad, a téma iránti igényességéről nem mondva le. Valahol ott helyezkedik el Szűgyi Zoltán költészete, a tárgyra való iszonyatos koncentráltsága miatt, ahol például *Pilinszkyt* vagy *Mészöly Miklóst* találjuk. S ez a művészi hozzáállás lehet oka viszonylagos szűkszavúságának, ami az értő olvasóban nyer folytatást.

(molnár)

Szűgyi Zoltán: Énekünk éneke. Új Mandátum Könyvkiadó, M–Szivárvány Alapítvány, 71 oldal, 340 Ft

Táncosválogatás

A Madách Színház felvételt hirdet tánckarába. A próbatáncra március 24-én, vasárnap regel a Madách Színházban kerül sor. A felvételi korhatár 25 év. Csak olyan táncosok jelentkezhetnek, akik legalább középfokú táncos diplomával vagy „C" kategóriás ORI-diplomával rendelkeznek. A jelentkezőknek felvételi lapot kell kitölteni (beszerezhető a színház Hársfa utcai színészbejárójánál), s ezt március 22-ig vissza kell juttatni a színházhoz (1073 Budapest, Hársfa utca 36.) Sárközi Gyula nevére. (MTI)

– Magyar.

– *Miért költöztetek Magyarországra?*

Kicsit gondolkodik.

– A nagymamám azt mesélte – hangzik végül a felelet –, hogy a románok elvágták a magyarok torkait.

– *A magyarok sohasem tettek ilyet a románokkal?*

– Sohasem.

Hangjában meggyőződés.

– *Tudnátok még más népeket említeni?*

– A svédek.

– *Milyen nyelven beszélnek a svédek?*

Bizonytalanság.

– Németül – hangzik végül a felelet.

– Alattunk is lakik egy német néni.

– Az angolok. Az angolok vannak a legtöbben.

– A szerbek. A szerbeket most elfoglalták az angolok.

– A cigányok.

Egy szemüveges kislány:

– A férfiaknak. A múltkor is azt mondta az anyukám az apukámnak, hogy te sose mosol föl.

– *És mit válaszolt az apukád?*

– Azt, hogy én keresem a pénzt.

A példa meggyőző, hamar kialakul az osztály közös véleménye: a férfiaknak jobb. Csak egy kisfiú tartja magát, hogy jobb a nőknek.

– *Miért?* – kérdezek rá.

– Mert a nőknek udvarolnak.

Ismét más szempont:

– *Kiknek jobb: a gyerekeknek vagy a felnőtteknek?*

A nézetek megoszlanak.

Kövér kislány az első sorból, akinek a kezét a tanítónő fogja:

– A nyugdíjasoknak jó, mert ők nagy lélekkel segítenek otthon.

A fiú a szélről:

Senki.

– *És akinek szegények?*

Senki.

– *Mit gondoltok: a szegények vannak többen, vagy a gazdagok?*

Általános vélemény, hogy a szegények. A fiú a szélről:

– Csak egy gazdag ember van. Neki fizetjük be az adót, meg a telefondíjat.

Letorkolják. Egy első sorban ülő kisfiú szerint az adóból építik az autópályákat, és abból adják a fizetéseket is.

– *Hogyan lesz valaki gazdag ember?*

A fiú a szélről:

– A gazdag ember sokat dolgozik.

– A gazdag ember elveszi a másik pénzét.

– *Igazságos-e, hogy több a szegény ember, mint a gazdag?*

Nem igazságos, a vélemény egyöntetű. Egy kislány:

– Ha egy gazdagnak van egy sze-

FOTÓ: VAJDA JÓZSEF

állnak a legjobban anyagilag. Teljesen elnyomja a többieket. Pedig vannak nagyon jófejű gyerekek az osztályban, akik meg se tudtak szólalni mellette.

Fővárosi gimnázium. Harmadikosok.

A tanár bemutat, majd kimegy, hogy könnyebben megnyíljanak a diákok. Pedig nincs nehéz dolgom, örömmel fogadnak: *fizikaóra helyett* térképezem fel a felfogásukat a másságról, a kisebbségről.

Azonnal a cigányokat említik. Egy lány:

– Az a baj, hogy általánosítanak a cigányokkal kapcsolatban.

– Szerintem nemcsak a magyarok nem szeretik a cigányokat, hanem ők sem szeretnek bennünket – így egy másik.

– Lehet, de azért, mert mindenki érezteti velük, hogy ők cigányok – feleli a lány.

Egy hosszú hajú fiú az első sorból:

– Az a baj velük, hogy nagy a szájuk.

A mellette ülő:

– Nem tudnak maguknak hazát teremteni.

Egy hang a középső sorból:

– Hiába lenne nekik hazájuk, nem tudnák irányítani.

A lány, aki először szólt:

– Szerintem a rendes cigányok és a rendes fehér emberek nyugodtan együtt élhetnének.

Itt-ott kuncogás.

– Nem testileg gondoltam.

Általános nevetés.

– Lelkileg.

Még nagyobb nevetés. A lány elhallgat, de egyáltalán nem látszik sértődöttnek.

Újabb vélemények röpködnek:

– A cigányoknak alkalmazkodniuk kellene. Elvégre ők vannak kevesebben.

– Igénytelenek. Meg kell nézni a cigány falvakat...

– *Jártál már ilyenben?* – kérdezek rá.

– Szerencsére csak átutaztam. A szar az ablakokra volt kenve.

– A vérükben van a lopás.

Erről már kisebb vita kerekedik:

– Nem csak a cigányok szoktak lopni – veti ellen valaki a középső sorból.

– De olyan pofátlanul magyar ember nem lop, mint ezek – hallom a hátsó

ugyanis úgy hallotta, hogy hamarabb befejeződött volna a világháború, ha a magyarországi németek nem csatlakoznak Hitlerhez.

– Először talán arról kellene beszélni, hogy ki a magyar – szólal meg hátulról valaki.

– *S szerinted ki?*

– Aki magyarnak vallja magát – vágja rá az illyési meghatározást.

– *Tudnátok-e olyan csoportot említeni, amely a másséghoz tartozik?*

– A homokosok – hallatszik az első sorból.

– *Szerintetek mi a homoszexualitás: aberráció, betegség, az általánostól eltérő, de természetes nemi érintkezés, vagy valami más?*

Általános vélemény szerint betegség.

– *Ha rajtatok múlna, engednétek-e az egyneműek házasságkötését?*

A harmincöt gimnazista közül egy engedné. Gyerek örökbefogadását egyikük sem.

– *Kinek jobb születni: fiúnak vagy lánynak?* – kérdezek rá itt is.

Az általános vélemény szerint fiúnak.

– *A fiúk szerint is?*

Mosolyogva bólogatnak.

– *A lányokat kérdezem: ha annyit keresne majd a férjetek, amiből tisztességesen meg tudnátok élni, akkor is elmennétek dolgozni, vagy inkább otthon maradnátok a gyerekek mellett?*

Öten maradnának otthon. Többen vállalnának munkát napi négy órában, mások szerint a gyest a gyerek hatéves koráig meg kellene hosszabbítani.

– Az én anyukám otthon maradt velünk – veti közbe az egyik lány –, de a végén már alig várta, hogy visszamehessen a munkahelyére. Hülyére unta magát otthon.

– *Mi a jobb, az, hogy vannak szegények és gazdagok, vagy jobb volna, ha kiegyenlítődnének a jövedelmek?* – hangzik az utolsó kérdésem.

– Az a kommunizmus volna.

– Szegények mindig lesznek, ez természetes.

– Azért lehetne enyhíteni a jövedelemkülönbségeket.

– Az a baj, hogy a kft.-ket nem tudják megadóztatni.

Kicsöngetnek, szedelődzködöm.

– Jó volna, ha maradhatna még – hallom a második padból. – Magyarórán állítólag nagy feleltetés lesz...

Hardi Péter

Új Magyarország 1996 márc. 21.

MELLÉKLET MARADÓ

MELOCCO Miklós

vérfehérvári Mátyás-kút emlékművének bírálata

Deák Zoltán: Hamis és hamisítási tipredek a magyar műemlékvédelemben. = Tusnád 1995. Szemináriumtanulmány, 1996. 43.

[illegible]

szemlélet megismer
heti a környezet vált
nak a követését.

A könyvtári me
gazdaságosabbá és
lalkozik. Eszközei:

- az egyetem
  retében a p
  meghatározá
- a hosszú tá
  vek készítés
- a hatékonys
  a minőség f
  fogó minőse
  Managemen
  mazása,
- a humán erő
- a szolgáltatá
  ményének m
- a marketing
  kenység kisz

A menedzsmen
kezdődően váltak
Egyesült Államokba
ban, többek közöt
elősegítette a szig
lomra került konzer
gazdasági tevékeny
rára fordítható pén
ték, és az intézmén

ton leszögezte, ... nincs joga.

Az SZDSZ–MSZP-koalíció múlt heti, jogilag ugyancsak aggályos, kórházigazgatói döntései politikailag szintén több ponton kifogásolhatók. Nemcsak a Szent László, a Szent Margit és az Erzsébet Kórház, hanem illetve a pályázokat nem akarja nehéz helyzetbe hozni.

Meggyőződésük, hogy a kormánykoalíció a pályázatok elbírálásakor mindvégig prekoncepcióval élt. Jó példa erre a Budai Gyermekkórház és Schöpf-Merei Kórház, ahol a pályázatokat a bírálóbizottságnak DOSZ) budapesti elnöks... koalíció az intézményvezetői pályázatokat saját klientúrájának elhelyezésére, illetve a függőség erősítésére használta fel. Úgy vélik, hogy a mindenkori önkormányzat nem tisztogathat, illetve nem jutalmazhat pozíciókkal.

Somogy megye öt kórházából négyben összesen 352 ággyal lesz kevesebb október elejéig. A változás egyedül a siófoki kórházat nem érinti. A 215 aktív és 137 krónikus kategóriába sorolt ágy megszüntetésével az év utolsó negyedére a kórházi ágyak száma 2985-re csökken Somogyban. Az ágyak számának csökkentését a kórházak tudomásul vették, a további tennivalókról minden kórház saját hatáskörben dönt majd. A részletekről a Népjóléti Minisztérium és az Országos Egészségbiztosítási Pénztár illetékeseivel konzultálnak. Valószínűnek látszik például, hogy igazgatóságának munkatársai az eddigieknél jóval nagyobb figyelmet kell fordítaniuk a házi ápolásra.

SZDSZ-levél Bokrosnak

Tegnap az SZDSZ ügyvivői testülete első napirendi pontként foglalkozott a kormánynak az önkormányzatok finanszírozását érintő döntéseivel. Kérdésünkre *Wekler Ferenc*, a párt önkormányzati szakértője adott tájékoztatást: Számunkra elfogadhatatlan a 414,5 milliárdos költségvetési juttatás, amit a kormányülésen megszabtak. Mindenképpen ragaszkodunk a *Kuncze Gábor* belügyminiszter által javasolt 430 milliárdhoz, parlamenti frakciónk mindent elkövet annak érdekében, hogy a költségvetési törvényben ez szerepeljen. Elfogadhatatlan továbbá számunkra, de a kormányprogrammal is ellentétes, hogy az szja helyben maradó része 35 százaléknál kevesebb legyen. Azt szeretnénk elérni, hogy az önkormányzatok finanszírozását érintő kérdések ne a költségvetési törvény keretein belül nyerjenek rendezést, helyette gyorsuljanak fel azok a szakértői munkálatok, amelyek a juttatási struktúra modernizálását célozzák. Erről levelet küldtünk el mind Kuncze Gábornak, mind *Bokros Lajosnak*. A kormány által elfogadott javaslat a központi újraelosztást erősítené, pedig a hátrányos helyzetű települések megsegítését nem így, hanem a – főként az oktatási – normatívákemelésével kellene megvalósítani. Ez a legalább 430 milliárdos juttatás esetén keresztülvihető is lenne.

M. D.

Bara István

Melocco Miklós szakértelme

Érvel a hivatalnok

„Az Új Magyarországnak, a Magyar Hírlappal egy időben leadott következő megfontolásokat tartom szükségesnek rögzíteni:

Mélységes megütközéssel olvastam az általam eddig mélyen tisztelt – bár politikai elveimtől a múltban is távol álló – Melocco Miklós kitüntetést visszautasító nyilatkozatát és a vele készült, az Új Magyarország augusztus 21-i számában megjelent exkluzív interjút. A Fővárosi Önkormányzat kulturális bizottságának elnökeként kötelességemnek tartom az alábbiakat közölni:

1. Melocco Miklós – bár erre az általam vezetett bizottság mellett működő szakértői testület tagjaként módja lett volna – az elmúlt nyolc hónapban semmi érdemlegeset nem tett a szakma helyzetének javításáért.

2. A fent említett tisztségéről szakmai érvek említése nélkül augusztus elején lemondott.

3. A szerinte ma létező – keresztségellenes – kurzust érvei híján értelmezhetetlennek tartom.

Vég Gábor
Fővárosi Önkormányzat kulturális bizottságának elnöke (SZDSZ)"

A fővárosi kulturális bizottsági elnök három pontba összesűrített úgynevezett nyilatkozata éppen megerősíti mindazt, amit a szabaddemokrata kultúrfelelős cáfolni óhajtott (A Szerk.)

véletlenül esett rá a választás. Az idén Táncsics-díjjal kitüntetett stúdióvezetőről ugyanis az a hír járja, hogy a legutóbbi választások előtt ténykedésével bizonyította, melyik párthoz húz legjobban a szíve. Ezért a nyíregyházi szocialisták mindenképpen hálával tartoznak neki. És mással is. Mondjuk a már említett díjjal, amire most hivatkozni lehet, amikor elvhű barátjukat egy-két fokkal feljebb billenthetik a rádiósok ranglétráján. Mert vallási hovatartozásra aligha apellálhatnak, hiszen Nyíregyházán mindmáig nem akad ember, aki látta volna Ágostont valamelyik templom küszöbének az átlépésekor.

Információink szerint annál többet látták szórakozóhelyeken, ami nem lenne baj, csakhogy nem ilyen jellegű műsorok készítésével szándékoznak megbízni a nyíregyházi stúdió egykori MSZMP-s párttitkárát.

(bálint)

bevonhatatlanul a kolléga [illegible] resszió tünete volt.

Valamelyes folyamatosságot csupán Ricsi úr menetrendszerű felbukkanása garantált, aki tökéletes, mondhatni diogenészi egykedvűséggel fogadta az akár meteorológiai, akár politikai széljárások gyors változásait; ha esett, ha fújt, ő behajtotta a maga „járandóságát", „kolléga úrnak" szólítva az adakozókat, akik korábban csak elnézően mosolyogtak ezen. A rutinmegszólítás azonban kezdett látnoki tartalommal megtelni. Szép lassan ugyanis egyre többek előtt nyílt meg az a történelmi esély, hogy valóban Ricsi kollégái lesznek, ám ezt korántsem olyan nemtörődömséggel és sebezhetetlenül, hanem igazi megrázkódtatásként fogják átélni. Ricsi úr nem ismerte a bizonytalan jövő miatti szorongást, egyetlen dolog érdekelte a világ kavargásából: legyen meg a mindennapi enni- és inivalója, s mint korábban mon-

[illegible] kor így beállt, az általános szörnyülködésben valaki megkérdezte tőle, vajon nem volt-e elég ronda azelőtt is, az élet viharaiban edződött bölcs kissé lenéző vigyorgással ütött néhányszor a zsebére: ötszáz forint, az ötszáz, kolléga úr... – ha az univerzitáson tanítanák a túlélés művészetét – gondoltam –, bátran katedrát lehetne neki adni.

Ez a sztoikus nyugalom hiányzott azokból, akiknek sarokról sarokra cikázó szópárbajai elvesztették minden korábbi kedélyességüket, és dühödt vicsorgásra váltottak át. Olyan békés, halk szavú emberek kaptak hajba, akik korábban a lábtörlő alatt somfordáltak be, és elnézést kértek, amiért elevenen bátorkodtak megszületni: most kivörösödve ordítoztak, és a legsúlyosabb gorombaságokat vagdosták egymás fejéhez.

Törőcsik szűkebb baráti körét sem kerülte el ez az ingerültség-

[illegible] bereket, akik meg a reg[illegible] got is feláldozzák, csak hogy nyerjenek ellene. De hiába vetnek be álnok és sunyi trükköket, ő átlát a szitán, belőle nem lehet majmot csinálni, mindenki megnézheti magát, aki belőle majmot akar csinálni, legyen az a féreg, csúszó-mászó Törőcsik, vagy akárki más, ő úgy szájon vágja azt, aki majmot akar belőle csinálni, hogy attól koldul, noch dazu, nem játszik többet ilyen varangyokkal, neki elege volt az egészből, ő most elmegy, de tőle ne várjanak semmit, végzett velük, alászolgája...

Időnként a „másik bázison", a Tropicanában is csaknem ölre mentek. Szerencsére mindig akadt valaki, aki idejében meghúzta a vészféket, és ha nem is csillapíthatta le, legalább szétválasztotta az elválaszthatatlan barátokat.

Törőcsik sokáig angolnamódon siklott ki az efféle összetűzésekből, beérve a verbális csete-

[illegible] lan „zrika" és a paranoiás kényszerképzetek között húzódik. Már-már úgy látszott, maga is elhiszi, amit mond, „tudja", hogy mindenki csal, mindenre figyelni kell, résen kell lenni...

Az nem volt meglepő, hogy velem is összeveszett, állítván, hogy a malom nevű szelíd játékban sportszerűtlen eszközökkel nyertem ellene; a mai napig nem tudom, mire gondolhatott ideges gyanakvásában, a malom nem kifejezetten az a játék, amelyben alattomos belemenésekkel, utánrúgásokkal, buktatásokkal lehet élni, egyszerű szabályai kizárnak minden ügyeskedést, fondorlatot, amit egyéb játékok esetében sokan alkalmaztak.

Meglepő, sőt meghökkentő volt az, hogy egy szép napon – mintha csak feje tetejére állt volna a világ – összeveszett Ebedlivel is! Igen, Ebedli Zolival, a puszipajtással, a sokszor deklaráltan legjobb, leghűségesebb ba-

[illegible] ható athenet nélkül pofonok csattantak, a vitatkozók összeakaszkodtak, cibálták, ütötték, a padlón hemperegve marcangolták egymást. Máskor az udvaron nyújtották be a számlát; valamelyik ház egyik feldúlt nyugalmú lakója többeken is elégtételt vett a súlyos sérelmeiért; egy szinte magatehetetlenül részeg, támolygó atyafit ott ütött le és rugdosott meg a kocsma előtt, hogy aztán diadalittasan fenyegessen másokat is. Később ez az izgága igazságosztó úgy gondolta, itt az ideje Törőcsiket is megleckéztetni; ezt már óvatosabban és alattomosabban vitte végbe: egy este megleste a Sodrás utcában, és, mellőzve a lovagiasság minden alapvető szabályát, hátulról leütötte. Igaz, ha az ember rácsodálkozott brutálisan együgyű fizimiskájára, ezen nem lehetett meglepődni.

(Folytatjuk)

MELOCCO Miklós

Mester Ildikó: Az ereklyekészitő /interjul. =
Magyar Napló, 1992. augusztus 31. 17 - 20.p.,ill.

Tímár Árpád -

Művészettörténe

19

MELOCCO MIKLÓS

Marton Mária: „Nem mondhatom el senkinek..."
[beszélgetés MM-el] = Uj Mo. II. évf. 48. 1992 febr. 26. 10. p.

MELOCCO Miklós: A szép és az erkölcs. ÉS XXXXI. évf. 21.sz.1992. május 22. 3.p.

A müvészet elmélete

MELOCCO Miklós

KOVÁCS Péter: Melocco Miklós Ady-oltára. =
Vigilia, 54.évf.7.sz. 1989 522 - 525. p. ill.

Szerződés szám:.....

tási szerződés

megbizza az Infocopy KFT-t
üzemeltetésben lévő 1.sz.mellék-
s tipusú müszerek, gépek szerződés
ellátásával. Az esetben ha a
reken, gépeken kívül további mü-
atására tart igényt, úgy írásbeli

MELOCCO MIKLÓS

MELOCCO MIKLÓS: ELMÉLKEDÉS A SZOBRÁSZATRÓL

AL FÖLD 1995, szept., 73-77

A MAGYAR AKTIVIZMUS TÖRTÉNETE, kiállitás

Pécs, Janus Pannonius Muzeum
Rend. és kat. Szabó Julia, Pécs,Szikra,24 lev.

1021

Melocco Miklós szobrászművész

Délmagyarország (reggeli) 1974. júl. 11.

SZEGEDI ÜNNEPI HETEK 1974

Compcontrol '74 nemzetközi számítástechnikai konferencia előadásai a megyei tanács épületében, délelőtt fél 9-től.

Melocco Miklós szobrászművész kiállítása a Közművelődési Palota kupolájában augusztus 20-ig, 10—18 óráig.

megváltja a helyet, vissza-
nyerte az önbizalmát és visz-
szanyerte a szurkolók, a já-
tékostársak szeretetét. Ez
pedig meghatározója lehet
további sportpályafutásának
is." Hát nem lett meghatá-
rozója. A makacs sérülés
nem akart gyógyulni. Té-
sőbb már szinte meg is fe-
ledkeztek róla. Az NB I-es
szezonban ősszel az Újpesti
Dózsa ellen játszott, majd az
Egyetértés ellen mint csere-
játékos egy félidőt. De bár-
miről is beszélgetünk, ő
mindig visszatér jelen sérel-
meire.

— Azt hittem, megnyílik
alattam a föld, amikor sza-
bad listára tettek. Kérdez-
tem is, mivel indokolják,
hogy így elbántak velem.
Azt a választ kaptam, túl sé-
rülékeny vagyok, és a távla-
tokban nem számítanak rám.
Ezt a bánásmódot, bármi is
történt közöttünk, sérelmes-
nek tartom. Gondolkoztam
azon is, hogy abbahagyom
az aktív labdarúgást. Csak
egy baj van, nagyon szere-
tem a focit. Azt hiszem,
most elmegyek majd a Dó-
zsába, és megpróbálok min-
dent újból kezdeni. Nem fáj
nekem más, csupán csak az,
hogy öt ép után így bá-

1021

Melocco Miklós
Antológiumüvén

1980. VIII.28. 15.05. Kossuth S.J.

Uj Zenei Ujság

- Vezeti Meixner Mihály. Közremüködik Cservenka Judit.

- / zene. /

- Kedves hallgatóink, mai ujságunkat, Brayer János jegyzetével kezdjük.

- Kiváló szobrászunk, Melokko Miklós, valami teljesen abszurd dolgot akart mondani az Uj Tükör riporterének és a képzőmüvészeti kritika jellemzéséül megemlitette, micsoda képtelenség volna, ha botfülü kottát nem ismerő személyek irnának kritikát zenéről. A példázat egyik feléhez nem tudok hozzászólni, hisz a magyar mükritika állapotairól távolról sem rendelkezem elegendő információval. Viszont azt nehezen tudnám elképzelni, hogy képzőmüvészeti kritikusként kenyérhez jutna aki szinvakságban, vagy aki térlátás hiányában szenved. Mert ez felelne meg a botfülünek miképpen a képzőmüvészeti ismeretek hiánya, a hiányzó kottaolvasási készségnek. Megnyugtathatom azonban Melokko Miklóst, bár inkább ne tehetném, hogy amit ő abszurdnak tartott, mégpedig joggal, az sajnos realitás. Bizony szép számmal akadnak zenekritikusok, akik a violin kulcsot a páncekulcstól csak még abban az esetben tudják megkülönböztetni, ha a különbséget izléses kis feliratok jelzik a számukra. A bot fül már kevésbé ellenőrizhető, ám amennyire tudom a szerkesztőségekben nem végeznek hallláspróbát, nem is akadna ehhez alkalmas munkatárs. Konolyra forditva az irónikus szót, a szakember ellátottság kérdése vetődik itt fel nyomatékkal. Sok olyan városunknak nem jutott még zenekritikus, vagy irni tudó, zenében jártos közmüvelődési szakember amelynek fejlődő zenei élete, saját sajtója is van. Másfelől akadnak olyan ujságaink is, amelyek ha akarnának, hozzájuthatnának szakemberhez, de efféle szándékuk nincsen. Az abszurd, mindenesetre divatos müvészeti irányzat a századunk utolsó negyedének. A legszebb példákat azonban és Melokko Miklósé is ilyen, ugy látszik a való élet produkálja.

Melocco Miklós, szobrász

RÁKÓCZI-SZOBROT avattak Mezőtúron, a városi tanács székháza előtti téren. A bronzba öntött lovasszobrot Melocco Miklós mintázta a 600 éves jubileumát ünneplő város megrendelésére.

-:Hl-

21.

Népszabadság, Bp. 1979. máj. 20.

Magyar Ifjúság, 1980 máj. 10

– Első mérkőzés

8

Hetven pont

között kerül sor. A résztvevő csapatok: Bp. Honvéd, Alphen (holland) CSZK VMF Moszkva és Primorje (jugoszláv). Tegnap a rijekai csoportban az utolsó forduló eredménye ezek voltak: Moszkva–Primorje 12:9, Würzburg–Scaldis 9:0. 1. Moszkva 5 p. 2. Primorje 4 p., 3. Würzburg (ny.-német) 3 p., 4. Scaldis (belga) 0 p.

Meloccó Miklós

1981 augusztusától már látható lesz a művész Földműves című alkotása. A mű közel 40 m² alapterületű, szittói mészkőből készül.

~~Mellyhalmi Sándor~~ Szurovi Pál: Emlékművészetek
Művészet, 1980. augusztus – 20 lap

Melocco Miklós, rézbán

L. Kő Pál

Szőllősi F. Építész, művész együtt 2

Esti Hírlap Bp. 1981 febr. 13.

Melocco Miklós, szobrász

L: Vigh Tamás

Honengozó M: Könyvek és magánesztétikák 2

Esti Hírlap Bp. 1981 júl. 20

Melocco Miklós

Melocco Miklós nyilatkozik
Dekovics munkásszáról.

Melocco Miklós: Vallomások Dekovics Gyula-ról.
Művészet, 1980. március – 40. lap.

Melocco Miklós, szobász

L: Mátis K.

Goór T: Műemlékek ... 75-89.

Forrás, Kecskemét, 1980. máj. XII/3

Meloccó Miklós

Meloccó Miklós „Földműves" cím-
ű emlékműve az Ópusztaszeri Nemzeti Emlékparkban
lesz a helye.

Szvoroni Pál: Emlékművek.
Művészet, 1980. augusztus – 20. lap.

M elocco Miklós

Új szobrok Békéscsabán

Békéscsaba ebben az esztendőben tíz új szoborral, domborművel és térplasztikával gazdagodik. Az alkotók között szerepel egyebek közt *Borsos Miklós*, *Schéner Mihály* és *Melocco Miklós*, valamint több helybeli művész. Két lakótelepen a névadó szobrát helyezik el: a tizenötezres lakosú József Attila negyedben a költőről elnevezett iskola előtti téren áll majd Melocco Miklós József Attila-szobra

Magyar Hirlap 1981/1/22/6

Melocco Miklós, szobrász

L: Borros Miklós

-: Her

8.

Népszabadság Bp. 1981 jan. 24.

Mekocsa Miklós

1979-ben a hajdúnánási művelődési központ előcsarnokában volt kiállítva a művész Földműves című kompozíciója.

Szusomi Pál: Emlékmű ürülék.
Művészet, 1980. augusztus 20. lap.

Melocco Miklós

Melocco Földműves emlékműve hétköznapi hősöket, esendő embereket mutat, akik jóformán hősiülnek valók.

Szenczi Pál: Emlékmű születik.
Művészet, 1980. augusztus - 20. lap.

Melocco Miklós szobrászművész

„Ady-oltár" gipsz, textil, 600×350×600 cm. 1944.
(repr.)

Művészet, 1949. júl. 3. old.

Melocco Miklós, szobrász

f. Borbos Miklós

– : O szobrok 8.

Esztergalap, Br. 1981 ian. 21.

Melocco Miklós, festőművész

L: Víg Tamás

Gyöngy Imre: Kecskemét mai és holnapi arca
79-90
forrás: Kecskemét, 1978. szeptember X/9.

Metocco Miklós, szobász

megemlíttve

Balipap Ferenc: Egy történet lellé kei 37

Alföld, Debrecen, 1978 ápr. XXIX/4

Melocco Miklós

„Ady" - szobor

- Pécsen fogja az felállítani

- (képes krónika)

Múzeumi Magazin 1977/2

Melocco Miklós, szobrászművész

a Műcsarnokban rendezték meg a magyar szobrászati kiállítást, a művész évekkel ezelőtt nagy sikert, kiváltott Ady szobra (emlitve), több szobrasnál is visszatér.

Művészeti magazin

1978. VI. 15. Televizió, 21.45 (Gné).

Melocco Miklós

Mai képzőművészetünk állapotáról Vadas József: "Uj művek - régi keretben cimmel számol be. Először az év elején rendezett két nagy kiállitással kezdi, s az elmult évtizedek jelentősebb eseményeivel folytatja. A hatvanas évek "nagy egyéniségei" között sorolja fel Ferenczy Béni, Somogyi József, Varga Imre alkotásait, majd Bálint Endre "nagy művésszé éréséről". Kokas Ignácnak az 1968-as velencei biennálén bemutatott képeiről, Gross Arnold és Kondor Béla grafikai munkásságáról beszél.Az elmult évtizedből csupán Schaár Erzsébet utolsó munkáit és Melocco Miklós Ady-szobor variációit emliti meg. Ezután képzőművészetünk különféle problémáit és a lehető megoldásokat fejtegeti.

Fenti Vadas-cikket lásd: Ferenczy Béni nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. aug. 19. XXII. évf. 33. sz. 12. lap.

Melocco Miklós. Arolvásznművész

a Műcsarnokban látható a „Magyar Grafikai Kiállítás", melyen szerepel a művész alkotása: a kámaszi Radnóti portréja. (emlitve).

Heller László: Mai magyar arolvászat.
Napló (Veszprém), 1978. jún. 10.

Melocco Miklós

Melocco Miklós: A „nagy látlelet" Művészet 1974. 15. évf. 3. sz. 42-43.

A magyar művészettört.irod.bibliográfiája 1974.
Művészettörténeti Értesitő 1977/1. 75 old.

Melocco Miklós

Juhász Ferencről készitett mellszobra látható a Pefőti Muzeum uj szerzeményeit bemutató tárlatán.

Magyar Hirlap 1980/10/29/6

Melocco Miklós

Magyar Hirlap

Hétfőn felavatták Győr határában *Radnóti Miklós* szobrát, *Melocco Miklós* szobrászművész alkotását. Harminchat évvel ezelőtt, e helyhez közel, a Rábca hullámterének egyik csalitos szegletében végezték ki a költőt huszonegy társával együtt. A szobor környékét emlékhellyé alakították, a hozzá vezető utat kikövezték, az emlékmű köré díszfákat ültettek. Ebből a munkából kivették a részüket az ország különböző üzemeiben dolgozó, Rad-

MDK

Melocco Miklós

Sváby Lajos portréja

studio 66. fiatal művészek 6. kiáll. Ernst Muz.

1966. máj.

/□! ä

Melocco Miklós

/zs./: Kiállitás után Melocco Miklós és Sváby Lajos mütermében. -Esti Hirlap, 1967. dec. 9.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

79. l.

Molnár Miklós

Ady c. könyv (eml.) szerzőjel a Fraktál kutató) Stúdiója tárlatán az Ernst Múzeumban

Pernecky Géza: Fraktálok?

Élő és Irodalom 1970 IV. 18.

Melocco Miklós szobrász
fotói ábrázolásokkal (ennek)
szerepel az előbbi kiállítása

Tasnádi Attila: Fiatalok kiállítása
1970

Korkörös 1970 II. sz. 1172 old.

Melocco Miklós
szobrász

Ady kompozíciója a
Kossuth életműdíjat ítélte.

Ujvári Béla: Studio 70
MŰVÉSZET, 1970. julius - 32. lap

Melocco Miklós
rajzán

Adj (kezet) repülni

Ujvári Béla: Studio 70.
MŰVÉSZET, 1970. július - 32.lap

Melocco Miklós

Melocco Miklós szobrászmüvész és Sváby Lajos festőmüvész kiállitása. Bp, Mücsarnok. Kat. Bolgár Kálmán. - Ism: Horváth György, Magyar Nemzet, 1967.nov.1.

A 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

92. l.

Nelocco Miklós

1, Leányfalu, 1966. Ró 26a

Magyar Műveszet 1945–1969.

Műcsarnok, 1969 szept.-okt.

Melocco Miklós, nobrász

MDK

Lintz István műtermében készíti el

Salgótarjánnak szánt művét: a
Ady-szobrot. (fénykép.)

– : Fiatalok a Várkertben M. 12.

Népszabadság, Bp. 1970 szept. 27.

Melocco Miklós

Reprodukció

Kiállításokon jártunk ....
Szocialista Művészetért Bp.
1970 - máj.

Meloco Miklós

Kompozíció c. műve a szentpéteri Lapos tóstó parkjába kerüt

Mi Zoltán (ovi.)

(makó): Frobrok a városban

Déli Hírlap 1970 VII. 2

Meloccó Miklós

Vári műtermében dolgozik

Fiatalok a Várbazárban
Népszabadság, Bp. 1970. szep. 27.

MELOCCÓ MIKLÓS

A Szentpéteri kapui Kórház kulturális objektumai előtt helyezték el „Kompozíció" c. alkotásait.

Déli Hírlap, 1970. okt. 6.

Melocco Miklós
szobrász

Részlet a a Stúdió 58-68-a kiállítás a Műcsarnokban

Stúdió 58-68
Művészet folyóirat 1969 jan. 5-6.

Melocco Miklós

Ady bronz 70 cm
Ady (domborm.) mészkő 50 x 50 cm
Lenin " 30 cm

Stúdió '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. kat.
Bev.: Bereczky Lóránd

Melocco Miklós

festőművész

M.D.K

A Műcsarnok kamaratermében rövid kiállítása Szabó Lajos + festővel

– : Kiállítások

Művészet, 1967. október – 48 lap.

Melocco Miklós, festőművész

Kiállít a Szentben.

Róna Gyula: Stúdió 67 7

NÉPSZABADSÁG, 1967 máj. 16

MOK

MDK.

Melocco Miklós

Kiállitási kritika

Müvészet 1966 dec.p.46.

Melocco Miklós, szobrász MDK

A fiatal művészek Stúdiójának díját kapta.

— : Budapesti fiatalok ... 1

ESTI HÍRLAP, 1966. aug. 16.

MDK.

Melocco Miklós

1966-ban Kisz dijat kapott

Szocialista Müvészetért 1966 máj.

MDK

Melocco Miklós

Kiállitási hir

Müvészet 1968 máj.p.23.

M.D.K.

Melocco Miklós szobrász

Leány fej c.

müvét megvásárolta a Müvelödési Minisztérium 1967.

Müvelödési Minisztérium vásárlásai 1967. 11.1.

M.D.K

Melocco Miklós
festőn

Egy pávát készített sérlenerből
megírásra a kiállításon ez
a munka is szerepel

Kovács Gyula: Bernhauser munkái a XI. Magyar...
Művészet, 1968. márpis - 20 lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KOMÁROM MEGYEI

UEU 1 3

Melocco Miklós

és a klubtitkárok megválasztása zajlik.

— EMLÉKMŰVET KAPTAK a tatai vár hős védői. Az alkotás készítője Melocco Miklós. A szobor megérkezett a városba, felállítását tavaszra tervezik.

Telefon: 188-296, 188-307

MDK

Melocco Miklós

Bartók, mészkő

Kisgyerek, "

Npi portré, br.

Sváby Lajos portréja, mészkő

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

MDK

Melocco Miklós

Szobortervéről

Vas népe 1967 nov.18.

MDK

Melocco Miklós, szobrász

Írott művészet mutatnak szobrai:

Rózsa Gyula: XI. Magyar képzőművészeti kiállítás 9

Népszabadság, Bp. 1968. ápr.

Melocco Miklós

bábi bravúrról, Nagykőrös szülőtéréről mű-felsőfokú élet-
nagyságú szobrot mintáit. Nagykőrösön, a Főtéren
lesz elhelyezve.

Pesturnyéki Kirlap 1969. jan. 25. H.o. „Kétrú szobor"

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Melocco Miklós

Motrán

M.D.

Térdepelő nő mozgó harmonikus

körpont képző.

Fidus László: A Fiatal Képzőművészek...

Művészet, 1969. Október – 21 lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Melocco Miklós

szobrai a Stúdió 58-68-as fiatalok kiállításán a Műcsarnokban.

Pestmegyei Hírlap 1968. dec. 23. 4.o. Zs.A.: Stúdió 58-68

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Melocco Miklós

mobrás

MDV

A nyolcadik levem közepén „Szülő nő és baba" mobrasopartja díszíti.

Vidny Zoltán: A Fiatal Képzőművészek...
Művészet, 1969. október - 21 kép.

MDK

Melocco Miklós, szobrász

Egy dekoratív faszobornak szerepel a Br. Kőszínház kiállításon.

(fencsik): Kiállítók az előszobákban 2

ESTI HIRLAP Bp. 1968. ápr. 11

MDK

Moloco Miklós, szobrász
[Melocco Miklós!

A gyógyítást szimbolizáló kompozicióját Miskolcon a Szentpéter kapui kórház parkjában állítják fel.

— : Hír

8.

ESTI HIRLAP B. 1968. ápr. 8.

Melocco Miklós

„A halottak élve" (repró)

Valóság, 1971. 9. sz. 99. l.

MDK

Melocco Miklós, román

Kűporgó kőpiúja van s' a mű sokszó tartani elhelyezésének, környezetének ismertetése.

A szobor: Repr. 18.

Rózsa Gyula: Tartani szobrunk le

INépszabadság, Bp. 1971. ápr. 4.

Melczer Miklós, szobrász

Bartók - portré
repr.

Székely Gabriella: Vallomások Bartókról

Magyar Ifjúság, 1970. X. 16. 13. l.

Melocco Miklós, szobrász

-bronz Bartók-fejei a Kiscelli Múzeumban van. Megrendelésre készült 1967-ben a győri Bartók lakótelepre.

Székely Gabriella: Vallomások Bartókról

Magyar Ifjúság, 1970. X. 16. 13. l.

Melocco Miklós

Ady-szobra emlékezve

Magyar Nemzet 1971 március 26
5. old

Melocco Miklós

Emlékezve

Tasnádi Attilá: Fiatalok kiállítása
-1970.
Kortárs, 1970/7. 1172. l.

MDK

Melocco Miklós, szobrász

Egyik terveznek.

— : Emlékmű
Pest – Buda egyesítésének 100. évfordulójára
12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. febr. 12.

MDK

Melocco Miklós, szobrász

Új művek c. kiállítás, Műcsarnok.

Rózsa Gyula: Stabil mobil

7.

Népszabadság, Bp. 1971. márc. 11

MDK

Melocco Miklós, szobrász

Meghívtak pályázatra.

—: Emlékmű készül Pest-Buda egyesítésének 100. évfordulójára 8.

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 13

Melocco Miklós

"Padra ültetett Ady-ja magára vonzza a figyelmet"-irja Szabó György: "Fa és Erdő" c. beszámolójában, melyben a Mücsarnokban rendezett, "Uj müvek" c. kiállitásról szól.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. márc. 6.
XV. évf. lo. sz. 13. lap

Molnár Miklós

Ady c. szobra szobrát

a II. ord. kisplasztika Biennálén

Pécs

Vadas József: Szobor a kalóban

Élő a Tiszában 1971 IX. 25

Melocco Miklós
szobrán

Gyűrűt mutatták be a tanulók

Berecz Miklós: Magyar Universum
Művészet, 1971.július - 24.oldal

MELOCCO MIKLÓS

„Ady" szobra szerepel a pécsi kisplasztikai biennálén. (eml.)

Rózsa Gyula: Munkamegosztás előtt.

Népszabadság, 1971. szept. 19.

Malocco Miklós

Kuporgó fiú „ Lőrobra /kapás/
a fűtőrendben
Salgótarjánban

Rózsa Gyula: Tarjáni robbantás

Négyrabadság 1974 IV. 4

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Pécs

1974. ... 29.

Melocco Miklós.

— Elfogadták a tervét annak a vörösréz alkotásnak, amely az orfűi Sárkány-kúthoz kerül. Melocco Miklós szobrászművész terve tehát már csak kivitelezésre vár, s az őszi hónapokban felállítják Orfűn.

1024

...rületi Adóelszámolási Iro-
da részére.
232—90.190—8165 Pécsi Adóelszámo-
lási Iroda: Állami vállalatok Ickbér-

MDK

Melocco Miklós

repr.:

Swáby Lajos portréja

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

MDK

Melocco Miklós

Fej, kő

Torzó, fa

Studió 67. Fiatal képzőm.kiáll. Ernst Muz. 1967.

Melocco Miklós

Szülő nő (rep.)

Valóság XI. (1968.) 4. sz. 80. l.

Molnár Miklós nobrás

Sváby portréja (eml.)
szerepel a Studió 66
kiállításon az Ernst Múzeumban

Kéki Erzsébet: Studió 66

Magyar Ifjúság 1966 10. 30

Meloccó Miklós robrése

Díjat kapott a „Studió 66"
c. kiállításon

Magyar Ifjúság 1966 IV. 23

M.D.K.

Melocco Miklós, szobrász

„Pelikán" felállítási helye
Budapest, Gellértheg

A Szentendrei Parmúzeumban lévő gipszmásolatok felsorolása közben említik:

Monumentális művészet Pest megyében.
Szerk.: Ladányi István. Bev. Végvári Lajos.

Bp. 1966. 80 l. illusztr.

75. old.

Melocco Miklós szobrász N.D.K.

Művei a kiállításon

Portré

Perneczky Géza: Fiatalok Studiója, 1966.

Kiállítás az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1966. ápr. 22. 4.l.

MIK

Melocco Miklós

Kiállitási hiradás

Kisalföld 1966 szept.4.

MDK

Melocco Miklós

Portré, terr.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. Mücs. 1962. 28.l.

Melocco Miklós
festő

M.D.K

Három portréjat mutatta be a tanulóm.

Bolgár Kalmár: Gondolatok a Stúdió 66-ról
Művészet, 1966. december - 45 lap

MDK.

Melocco Miklós

Kiállitási hirdás

Dunaujváros 1966 ápr.22.

Melocco Miklós szobrász M.D.K.

Műve a MNG gyűjteményébe került

portéé

Csengeryné Nagy Zauzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1962-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965

163. l.

MDK

Melocco Miklós

Vajudó, fa

Fiatal képzőművészek szemléje. Ernst Múz.
1963. jún.

Melocco Miklós

szobrász

M.D.V.

Szülő nő" című kisplasztikáját
" állította ki a tárlaton.

Bolgár Kálmán: A Studió „Család" pályázata
Művészet, 1963. április – 24 lap.

Melocco Miklós

MDK

pelikánt ábrázoló kőszöbra

--: A gellérthegyi jubileumi park uj szobrai.

MAGYAR NEMZEZT 1964 aug. 11.

Meloccó Miklós

A Ernst Múzeumban rendezett Fiatal Képzőművészek Stúdiójának VI. országos tárlatán ötezer forintos díjat nyert.

Népszabadság 1966. ápr. 17.

Melocco Miklós [szobrász] MDK

Részt vett

a Fiatal Művészek Stúdió évek kiállításán.

L.Zs.-B.J.: Budapesti ifjúsági napok - 1965
25. l.

CSALÁD és ISKOLA, dp. 1965. június XVI/6

Melocco Miklós

A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának

VI. kiállításán szerepel.

Kritika 1966. jún.

Melocco Miklós

Szabó Lajos portréja
(reprodukció)

Kritika 1966. jún.

M.D.K

Illéscs Miklós

szobrai

Szobor és egzisztenciális portréja
(repro) (Studio, 66)

Élet és Irodalom, 1966. ápr. 30 - 3. kép

Melocco Miklós festőművész

Szerzői emlékirat tényrögzítést a „Studió 66" kiállításon

Budapest, 1966 ápr. 23

Melocco Miklós
szobrász

M.D.K.

A Fiatal Képzőművészek Stúdió-
jaitól 5.000 forintos díjat nyerte
el.

— : —

Művészet, 1966 május - 48 kép

Melocco Miklós, szobrász MDH

Bartók képmása, általában portréi feltűnnek a Stúdió 66. kiállításon.

Rózsa Gyula: Vágyletek és távlatok 7

NÉPSZABADSÁG, 1966. máj. 7

95

Melocco Miklós, festőművész MDK

ötezer ft-os díjat nyert.

–: Szőlőy Lajos festőművész Kossuth a KIR
nagydíjat 10

NÉPSZABADSÁG, szv. 1966. aug. 17.

Melocco Miklós, [ ] MDK

Szerepel a fiatal Képzőmű-vének kiállításán.

zs. i.: Az ABC ismerete nélkül 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1965. ápr. 21.

Chelocco Miklós rajzász

Szövegben említett műv. Karaszti akt – lb. expressziós rézrajz a F. Magyar Képzőművészeti Kiállításon

1966. febr. Művészet

Melocco Miklós

szobrán

M.D.V.

Feleségéről készült portréját

mutatta be.

Lanics Salvador: Szobrok a VI. képzőművészeti kiállításon.

Élet és Irodalom 1962 június 9 – 11 lap

Melocco Miklós, festőművész

MDK

szerepel a Stúdió 58-ban kiállításon.

Rózsa Gyula: Fiatalok táborba? 7

Népszabadság, Bp. 1969. jan. 10.

Melocco Miklós

M.D.

„Lámpfig"-ét mutattak
" be a társaton.

Ujvári Béla: Állami kép zeneművészeti vásárlások . . .
Művészet, 1968. October - 25 lap.

Rossz tankönyv

Melocco Miklós
szobrászművész
Művészet 1985/6/20

Rajztankönyv a gimnáziumok I–III. osztálya számára; harmadik kiadás, példányszám: 30 000; *Balogh Jenő* festőművész és egyetemi tanár munkája. Bírálták: *Dr. Németh Lajos* tanszékvezető egyetemi tanár, a művészettörténeti tudományok doktora, *Füzér Károlyné,* az OPI munkatársa és *Somodi László* vezető szakfelügyelő.

A könyv első mondata: „Nézünk, tapintunk, lélegzünk, ízlelünk, moccanatlanul figyelünk, vagy átéljük ízmaink feszülését, testünk mozgását... egynek érezzük magunkat a valósággal." Mi ez a zagyvaság? A „hét" érzékszerv, amelynek segítségével nem vagyunk eszméletlenek?

Zavaros és rossz a rajz és a szöveg. Példánkat a 23. lapról vettük. Akárhogy kínlódik B. J. a satírozással, mindenképpen rossz az eredmény. Oka, B. J. nem tudja a geometriát, általános iskolai szinten sem. Nem tudja eldönteni, melyik él, melyik alkotó látható, melyik nem. Nem tud ellipszist szerkeszteni.

A mellékelt helyes szerkesztésen látható, hogy az ellipszisnek, a kör képének a hosszabbik tengelye nem esik egybe a befoglaló négyszög átlójával. Csak akkor, ha nem látunk a síkból semmit, csak egy egyenest. Az idézett rajzhoz tartozó szövegrész: „...Ügyeljünk arra, hogy a körök képei, az ellipszisek valóban hozzásimuljanak a befoglaló négyzethez" (23–24. lap).

Először is: a tanár ne csak biztasson, hanem tanítson is. Tudni kellene, hogyan ügyeljünk; másodszor, nem egy közös négyzet van, hanem minden ellipszishez tartozik egy *négyszög:* ti. harmadszor, nem négyzet a befoglaló síkidom, hanem *négyszög,* ebben az esetben *romboid;* negyedszer, nem fognak *valóban* hozzásimulni, hanem csak *látszólag,* mert amiről szó van, az kép. A papírhoz minden vonal, jó és rossz, B. és J. is hozzásimul. A könyv minden rajza rossz, a tankönyv használhatatlan.

Melocco Miklós

1 Az ellipszis helyes szerkesztése

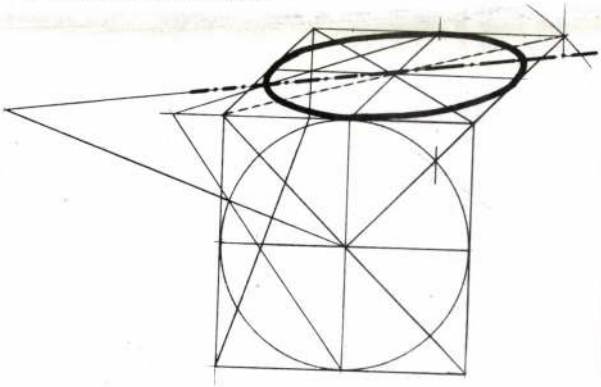

2 A tankönyv 23. oldali ábrája

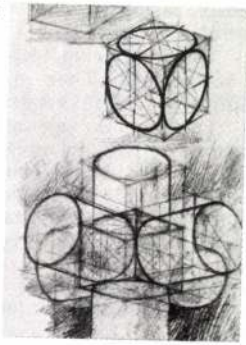

szak létesült, természetszerűen felvetette, hogy új embereket is be kell hozni. Eddig 18 fiatal tanársegédet és adjunktust vettünk fel a két év alatt, s számuk a tervek szerint tovább bővül. Emellett a lehetőségek szerint sok külső szakembert is bevonunk az oktatómunkába. Ezt kívánja ugyanis a feladatok kiadásának, megoldásának és számonkérésének is a változása.

– *Közelebbről?*

– Általában nem szakonként és egy személyben fognak a hallgatók diplomázni, mint eddig X. Y. textiltervező vagy N. N. belsőépítész, hanem lesz több komplex diplomafeladat, mondjuk a z.-i óvoda, amelynek kialakításában közreműködik a környezettervező, az oda szükséges bútorok, edények, függönyök, játékok, szőnyegek, lámpák stb. tervezője, vagyis az egyes hallgatók közösen vizsgáznak, de együtt kell működniük a korrigáló szaktanároknak is. Ezzel tulajdonképpen modellezni tudjuk azt a munkaszituációt, amiben a végzetteknek később bele kell illeszkedniük. Ez a módszer ugyanakkor talán segít elejét venni a mai iparművészet jellemző eklektikának, vagyis annak, hogy egyenként jó tárgyakból is gyakran bántóan heterogén környezet áll össze.

– *Fiktív vagy konkrét, esetleg meg is valósuló témákat fognak majd ezzel a módszerrel kidolgozni?*

– Valódi témákat, élő megbízásokat. A Főiskolának ehhez máris megvannak a szükséges külső kapcsolatai, amelyek év közben is elégséges feladatot kínálnak. Együttműködési megállapodásunk van az Ipari Minisztériummal, az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztériummal, az OKISZ-szal. A Budapesti Porcelángyár például átvette és sorozatban fogja gyártani az egyik diplomamunkát, most érkezett a Fővárosi Tanács megbízása a főváros közlekedésének arculattervezésére, de lehetőségünk van városrészek rendezési terveinek elkészítésére is.

hogy a korábbinál időben rövidebb oktatási idő alatt megszerzett főiskolai oklevélnek egyáltalán van-e, lesz-e kelendősége? Ha egyetemi végzettséget adó mesterképzésre tudomásom szerint csak a hallgatók kb. 40 százalékát tervezik továbbengedni, a többségnek mindössze a három és fél év alatt tanultakkal kell majd megállnia a lábán ...

– Úgy érzem, a kérdésben már eleve előítélet van, úgyhogy ne menjünk bele elvont vitába. Ipar–kereskedelem–tervező, ezek a pontok ma még a veszélyes Ber-

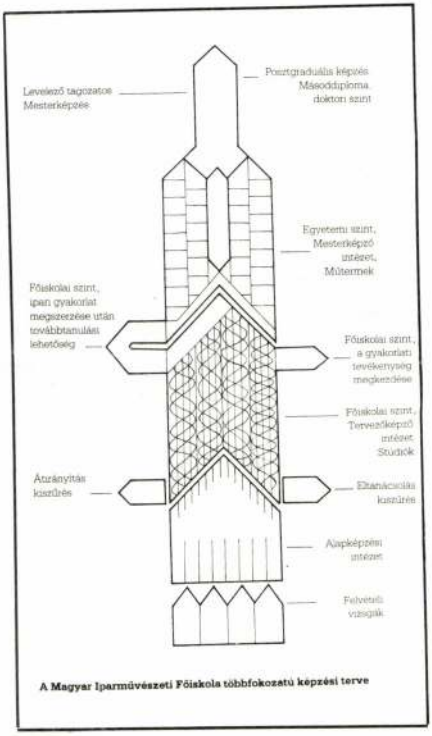

A Magyar Iparművészeti Főiskola többfokozatú képzési terve

Melocco Miklós
rajzai

M.D.K

Nagyméretű hőszobrokkal szerepel.

Horváth Gyula: Stúdió 1958-68
Művészet, 1969. április - 3 lap

Melocco Miklós

Kezeplap az előbbi tárlatra

Lóva Gyula: Fiatalok tárlata?
A Stúdió 58-68 kiállítóterme

Népszabadság 1969 I. 10

Kelecsényi Miklós

Szobrokkal

szerepel az előbbi fotóalbum

zs.a.: Szvoró 58-68. Fiatalok

Találkozása a művészetben

Somogyi Napló. Négy lap 1969 I. 8.

Melocco Miklós

gyógyítást szimbolizáló szobrát
Miskolcon, a Szentpéteri kapuhár
belső udvarában állítják fel.

Magyar Nemzet 1968. ápr. 9. 4.o.

MŰTEREM

MELOCCO MIKLÓS
TÖRÖK RICHÁRD
KÖRÖSÉNYI TAMÁS

kiállítása

Megnyitja:
NÉRAY KATALIN
művészettörténész

1985. december 13-án
pénteken 17 órakor

Műcsarnok
Budapest, Hősök tere

F.k.: Néray Katalin — GENERALART DNy

Melocco Miklós

Forrás 1975/7-8/71

Melocco Miklós

Méltatás.

Horváth Béla: A nap hőse.

MÜVÉSZET, 1979. julius - 22. lap.

Melocco Miklós

Ady oltár.
(remo)

Menyhárt László: Amit a művészlát,
Művészet, 1979. július – 2. lap.

Melocco Miklós

„Ady-oltár"
(részlet)

Merényi László: Ünnet és művészet.
Művészet, 1979. július – 2. lap.

Melocco Miklós

NAGYMÉRETŰ SZOBORKOMPOZICIÓT mutattak be vasárnap Kecskeméten, a megyei művelődési központ aulájában: Melocco Miklós Földműves című alkotását. A kecskeméti művésztelepen készült, aratópárt ábrázoló alkotás az életnek, a kenyér termelőinek állít emléket. A szoboregyüttest a későbbiekben Pusztaszeren állítják fel.

Magyar Hirlap 1979é2o6/9

Melocco Miklós, szobrászművész

Boston a Hilton szálló földszintjén, az Ugyneveszett Kerengőben alakították ki a Hilton Galériát, a lépkazolok alkotó közösségének vállalkozását – a magyar képzőművészet kiemelkedő alkotóinak művei szerepelnek itt: Barcsay János, Varga Imre, Melocco Miklós, Bokor Miklós, Würtz Ádám, Reich Károly, Kass János, Kő Pál, Váró Márton.

Szombat délután.

1984. VIII. 18. Petőfi 10.00

Miklós Melocco,

„... Auch die anderen Räume von Ilmagar Hotel sind mit ungarischen Kunst geschmückt. Diesmal aber sind die Bilder und Skulpturen schon vom spanischen Geist inspiriert. Die begabtesten Künstler wie Amorigo Tot, Margit Bálla, Károly Reich, Miklós Melocco, Miklós Dobos, Pál Kő und Imre Varga haben für das „Flamenco" gearbeitet."

K. Rösicke: Flamenco eröffnete „Flamenco".
Daily News, 1983. dec. 13.

Melocco Miklós szobrász

Velodest

□ *Melocco Miklós, Körösényi Tamás és Török Richárd szobrait bemutató kiállítás nyílik meg ma délután a Műcsarnokban. A tárlat január 12-ig látogatható.*

Népszabadság, 1985. XII. 13

Meloccó Miklós, szobrász

L: Csontváry

Vadas József: Művészet kezetlen

Élet és Irodalom 1983. szept. 2.

13

XXVII/35

Melocco Miklós, szobrászművész

a Pest megyei Tyrbál községben szülőja nyílt meg, megmutatták egy épülőben levő galériát számukra be-lőle. — Melocco Miklós egy kompozícióját, bronz-tudy Tamás egy mű-vét is láthatjuk a galé-riában.
[emlitve].

Láttuk, hallottuk.

1983. IX. 13. Tétényi 10.45

Melocco Miklós, szobrász

L: Kiss István

Harangozó Márta: kanavó cédula helyett 2.-

Esti Hírlap, Bp. 1982 jan. 29.

Meloccó Miklós

Abraham Rafael festőművész
megnyitása az Erdei Ferenc
Művelődési Központban

Forrás 1983/10

Melocco Miklós

Mengeld tűnő alapítvány díjazottja

Magyar Nemzet 1985. X.9

Melocco Miklós, nobrán

L: Török Richárd

–: Horszai tükör

Új Tükör, Bp. 1986. jan. 5.

43.

XXIII/1

Melocco (Milano)

Rardiöti

→ Benedek György

MŰVÉSZET 1985/7/9

Melocco Miklós

[illegible]

→ Vilt Tibor

MŰVÉSZET 1985/7/13

Melocco Miklós sz.

vellemége

→ Varga Sarne sz.

MŰVÉSZET 1985/10/37

Melocco Miklós, rajzai

Li Henczé Tamás

Vadas József: Hétszer három 12.

Élet és Irodalom, Bp. 1986. jan 10 XXX/2

MELOCCO Miklós szobrászmüvész

"Persze,ismét csak azt mondhatjuk,hogy különböző gyakorlati tényezők szinte rákényszeritették a kész mü vagy müvek szétszedésére és az elemek ujra felhasználására. /Ti. Schaár: Utca/ A könnyed természetesség azonban, ahogy ezt megtette,mégis több mint elgondolkodtató. Emlékezzünk csak, hogy például Melocco Miklós néhány évvel később, az Ady centenárium alkalmából egy hatalmas gipsz installációt készitett a Petőfi Irodalmi Muzeumba, amelyet később sem engedett /még perrel is fenyegetőzve/ szétbontani."

KOVÁCS Péter: Mulandó anyagok. In. Életünk, 1985/10.sz. 923,p.

Melocco Miklós, festőművész

„Radnóti Miklós", bronz, 60 cm, 1973. / repr.

XIV. Szegedi Nyári Tárlat.

Vázlat a Szegedi Nyári Tárlatokról.
Művészet, 1973. jún. 36. old.

Melocco Miklós, szobrászművész

a halódó Adyt ábrázoló szokatlan megírású lehelmárvány remekmű, amelyet a „tervnek megfelelően" a költőtársaság ünnepének szárnadik évfordulójára rendeltek meg, Melocco Miklóstól. | szept. és emlitve |.

Szakami László: A szobrok és a város lelke.
Magyar Hírek, 1983. szept. 17. 34-35 old.

Melocco Miklós, szobrászművész

Első alkalommal a Pécsi Galériában nyílik meg a „Képzőművészet, ma" címmel a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának árusításával egybekötött kiállítása, melynek következő helyszíne Budapest, a Vigadóban lesz. – A maiak közül szerepelnek Csizmadia Tamás, Melocco Miklós és még többen.

Dunántúli Napló, 1983. okt. 8.

Melocco Miklós

kiállítása Forrótban

Népszabadság, 1986. VII. 30

Melocco Miklós

Az utóbbi hónapok egyik legsikeresebb kiállítása Budapestről Dunaújvárosba költözött: ma délután az Uitz teremben nyílik meg Melocco Miklós, Körösényi Tamás és Török Richárd szobrászművész közös tárlata.

⊙

Magyar Nemzet 1986. I. 24.

Meloczó Miklós sin

Karácsonti ajándékozás

→ Borbás Tibor sa

MŰVÉSZET 1985/9/10 12

Melocco Miklós

Ady Endre sorsa Péseth,
a Vaisétánygon

Népszabadság 1986. III. 5.

Melocco Miller

Udy Endre barátom Pécsett

Magyar Filep 1986. III. 5.

Melocco Miklós / szobrászművész /
részletes elemzésére!

Ady-emlékművek
Tatabánya
Debrecen
Pécs
Radnóti - Győr mellett (Alida)
→ lsd Gorba Géza szm
Művészet 1985/3/2 l.
3 l.
4 l.
5 l.

Melocco Miklós

Forrás 1975/7-8 /7

MELOCCO

Melocco Miklós

Forrás 1975/7-8/ borító

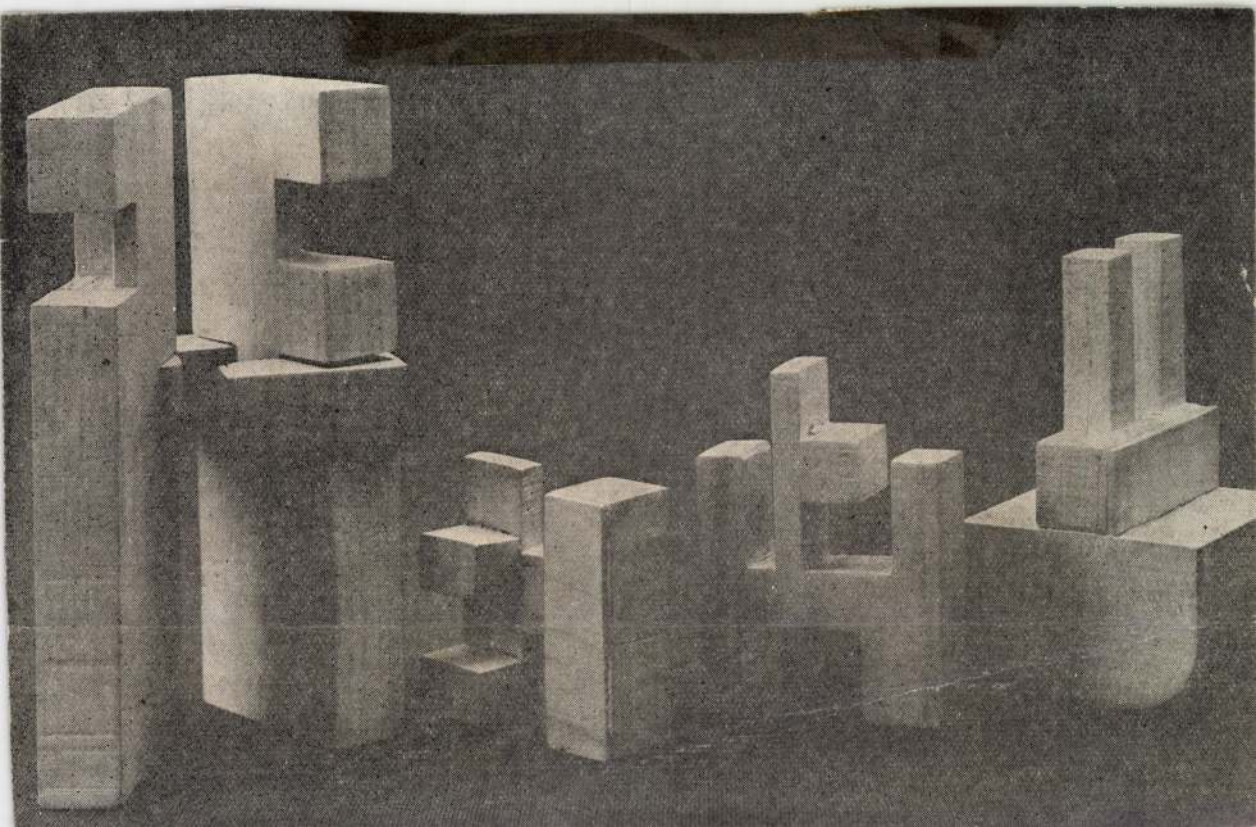

abortálója.

Hozsánna, hozsánna —
húszéves,
kinek a szíve itt
látszik:
zöldtükrös életfán
csalinkázik,
gyökértől a koronáig,
gyökértől a koronáig!

LÁMPALÁZAK, HOLTVERSENYEK

Győztél? Győztem. Ahova lépek,
füvek ott meghajolnak. Térképet
rajzolok, ha lépek:
cipőtalp-ország,
sarokvas-Balaton,
sarokszög-Bakony.

Hörcsögök már az aluljáróban;
lilliputi itt minden, mondja Gulliver.

Melocco Miklós:Kodály dombormü

Forrás 1975/7-8

Mellocco Miklós szobrászművész
Kevenyi József építőmesterekkel közösen
alkotta meg a Kodály-emlékművet.
(emlékmű).

Varga Mihály: Építőnek lenni: megalakulás,
Petőfi Népe, 1974. aug. 25.

Melocco Miklós szobrászmüvész

"Dijak, kitüntetések - 1975" cimmel közli a lap, hogy a müvészt a Munkácsy Mihály-dij III. fokozatával tüntették ki.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. ápr. 5.
XIX. évf. 14. sz. 2. lap.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 SEP 10

Északmagyarország

Melocco Miklós

Szabó Ottó

egy-kor helyen tartó esővel. N
külső délkeleti, déli szél. Várl
mérséklet: 25 fok körül.

Kodály Zoltán szülőváro-
sában, Kecskeméten emlék-
művet állítanak a nagy ze-
nekutatónak. Melocco Miklós
szobrászművész és Kerényi
József kecskeméti főépítész
közös alkotását a város köz-
pontjában, az új kollégium
előtti téren helyezik el.

— A tenger illatát

— félhe
egzotáka

K

Kodály
ban, Ke
vet állíta
nek. Mel
művész
kecskeméti főépítész közös al-
kotását a szülőváros központ-
jában, az új kollégium előtti

József

tudóst és peda-
gógust: azokkal, akiknek ének-
zenei nevelését egész életében
szívügyének tekintette. (MTI)

elromlott az egész.
elmúlt vasárnapoma
töltöttem, hogy szi
tam a vizet, de hétl
mét megtelt a pince.

— Az ingatlankezelő tud
ríla?

vek. Aminek az
helyes is spekulál
kobakot, de azért n
gedni az első el
„téglával".

Persze könnyű ez
de mi lesz, ha a
számonkérik a nem
gi, s nem kevésbé balkezes
neveket. Az olyat például,
ahogy egyik zalai szövetk

is oly re-

tol sem. A szellemességből
azonban a féltéglánál és tár-
sainál azonban csak-csak
többre futja? S főleg abba

OCCO Miklós (szobrász)

Müveinek reprodukciója közölve: Uj Irás, 1985. 9.sz.
53-56.p. + boritók

65.p.: Kondor Béla halotti maszkja

Melocco Miklos

szobrászmüvész a Munkácsy M. dij III. fokozatát kapta 1975-ben.

Magyar Hirlap 1975n92/5

Melocco Miklós

1972,március 17-én Kondor Béla,Melocco Miklós és Pásztory Gábor közös kiállitása nyilik meg a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállitótermében.

Uj Irás 1974/3 9o.o.
Rózsa Gy. :Kondor

Melocco Miklós szobrászművész

Kodály-emlékművet építenek Kecskeméten. Tervezője Kenéryi József építész. A szobrokat Melocco Miklós és Nagy Kristóf készíti.

Petőfi Népe, 1975. júl. 26.

Melocco Miklós

1976. évben pályázatot írt, a be-
gyűjtetett jelképes plakátokat egy
terjedelmes kiírt pályázaton vett
vett.

— : Képzőművészeti pályázatok és megbízások.
Művészet, 1975. október – 44 oldal.

Melocco Miklós festőművész

a 14-ik szegedi nyári tárlat fogadját nyerte el, expresszív hatású Radnóti Miklóst ábrázoló portréjával. (emlitve).

Hajdúbihari Napló, 1943. aug. 9.

Meloccó Miklós

A Fővárosi Művelődési Házban 1974. jan. 12-28-ig
Birkás Ákos festőművésszel közös kiállítása.

Népszava, 1974. jan. 4. 102 évf. 2. szám. Gr.

Melocco Miklós
notrán

Méltatás.

Gyadi Nóra: Utak, ksákutcák, lehetőségek.
Művészet, 1974. április – 32 oldal.

Melocco Miklós

a nagyváradi Színház magyar tagozatának műsora követte.

∞

Melocco Miklós szobrászművész Radnóti-emlékművét november 10-én, hétfőn avatják fel Győr határában. Az emlékműavatás előtt Radnóti-emlékülést rendeznek Győrött, az MTESZ-székház klubjában.

ō

Déry Tibor Talpsimogató című egyfelvonásosát próbálja a

Magyar Nemzet 1980. X. 30.

Melocco Miklós

Melocco Ady szobra 1970-ben
készült. A szobor a tatabá-
nyai népkertben a tó partján
van elhelyezve. A szobor az nagy
beteg Adyt ábrázolja.

V. Kozulovszky Márta: Emlékművek - talapzat nélkül.
Művészet, 1979. május - 34 dap.

Melocco Miklós

Köztéri szobrok Győrött

Új szobrokat, emlékműveket, szökőkutakat állítanak fel a közeljövőben Győr közterein — jelentették be a városi tanács végrehajtó bizottságának pénteki ülésén. Bartók Béla emlékművének elkészítésére *Borsos Miklós*, Radnóti Miklóséra pedig *Melocco Miklós* kapott megbízást. Mindkettőt még az idén felállítják.

Magyar Hirlap 1979/1o3/1o

Melocco Miklós

reliefje, s Győrbe kerül *Melocco Miklós* gránitból faragott kétméteres Radnóti-szobra.

Magyar Hirlap 198o/1/11/9

Melocco Miklős

Részt vett Monzában/Olaszországban

a szobrászati biennálén.

Magyar Hirlap 1980/10/19/8

MELOCCO MIKLÓS

Magyar Nemzet 1980. nov. 11.

Felavatták Radnóti Miklós szobrát

Győr határában hétfőn felavatták Radnóti Miklós szobrát, *Melocco* Miklós szobrászművész alkotását. Harminchat évvel ezelőtt, e helyhez közel végezték ki a költőt huszonegy társával együtt. A szobor környékét emlékhellyé alakították, az odavezető utat kikövezték, az emlékmű köré díszfákat ültettek. Ebben a munkában részt vettek a Radnóti nevét viselő szocialista brigádok is.

Az avató ünnepségre Győrből emlékmenet indult. Gyári munkások és diákok százai vonultak az emlékhelyre, s helyeztek el a szobor körül koszorúkat és virágokat. A márványszobrot — amely a pokrócba burkolózó, kiszolgáltatott, magára hagyott költőt ábrázolja — *Korcsog* András művelődési államtitkár avatta fel.

Győrött emlékülést tartottak, amelyen Radnóti Miklós költészetéről hangzottak el előadások. A városi tanács tanácstermében megrendezett díszünnepségen Radnóti-verseket adtak elő, továbbá *Sáry* László kantátáját, amelyet *Hetedik ecloga* című Radnóti-versre komponált.

Melocco Miklós, szobrászművész

„Ady-oltár", gipsz és textil, 6 x 3.5 x 6 m. 1977
/repr./

Művészet, 1980. okt. 5. old.
Budapest,

Meloccó Miklós

kiállítás Pesszáda

Megyer Nemzet 1985 VIII 14.

Melocco Miklós

Magyar Nemzet
1985. VII. 19.

Melocco Miklós

Kernács Gabriella tanulmánya

„Különös szobrokat kellene felállítani. Az unalmas szobor a legfeleslegesebb dolog a világon. Készítésekor érdekesnek kell lennie, pár száz év múlva szépnek. És ami így válik széppé, azt lehet szeretni is" (Melocco Miklós)

Nem tudom, jelent-e már meg a *Corvina műterem*ben ilyen jó könyv, mint ez a *Kernács* Gabriella által írt-válogatott *Melocco* Miklós-kötet. Úgy gondolom, amikor a sorozat terve évekkel ezelőtt megszületett, ideálként valami ilyesmi lebeghetett a szerkesztő lelki szemei előtt. Kétségbeejtő azonban, hogy még ez a friss gondolatokat, naprakész tájékozottságot felmutató írás is *négy* esztendőt várt, s járt a szerkesztőség és a nyomda útvesztőiben. Ha valamit azonnal meg kellett volna jelentetni, hát ez a könyv lett volna az.

Kernács Gabriella imponáló biztonsággal igazodik el Melocco Miklós világában; pedig ide nem egyszerű a bejárás. A felületesen bámészkodónak nincs sok keresnivalója itt, Melocco művészetét nem lehet a kötelező látnivalók közül egyszerűen kipipálni. Az őszinte érdeklődő sem „ússza meg" egy rövid tájékoztatóval. Gondolkodásra kényszerítenek a szobrok, az általuk keltett érzelmi reakciók pedig állásfoglalásra. Lehet ellentmondani és nem szeretni, de az ember kényszeresen *érteni akarja* az elébe kerülő látványt. Ehhez nyújt segítséget, eligazítást Kernács Gabriella tanulmánya

Tudósít a pályáról, a művek születésének körülményeiről, a legfontosabb adatok szerepelnek a könyvben. A továbbiakban a szobrok fogantatásáról, az alkotó indítékairól, valamint a fogadtatásról, a kritika és a közönség reakcióiról szól. E kettő, néhol ellentétes, máshol egybecsengő vonulatát szerkeszti úgy egymás mellé a kötet, hogy bejuthassunk, eligazodhassunk e meloccói világban. „Ha komolyan szenvedélyes (a művész), feladatát az nehezíti meg, hogy újat akar. Minden ismert szobortól megtisztítja gondolatait, és mert nem olyan könnyű függetlennek, önállónak lennie, félelemből minden régi és új szobrot ismernie kell, nehogy ártatlanul felfedezze a spanyolviaszt. Természetesen egyre nehezebb szobrot kitalálnia, holott egyre jobban tudja a szakmáját." Ezt az örökös *különöset, mást, újat akarásvágyat*, törekvést igyekszik magyarázni, ezt a legfontosabbnak tetsző részt a művész egyéniségéből. „A ‚Dózsa tüzes trónja' milyen elviselhetetlenné vált egy év alatt. Székecskére ültetünk bárkit, lekötözve és kész is van. Nekem már Manzú széken ülő nőjéről is Dózsa jut eszembe, ami azért már szemtelenség." „Annyi Kodály-arcot ismernek az emberek fényképről vagy filmről, nem volt kedvem elkészíteni az ezertizediket." „Meztelen szobrot csak valami újdonság hozhat létre, valami új vélemény az erotikáról" — ilyen idézetek olvashatók a szövegben, s a kötetben a művekről készült félszáz fotó támasztja alá vagy éppenséggel cáfolja meg — kinek-kinek véleménye szerint — az elhangzottakat. Ezért jó ez a könyv.

Ha jól emlékszem, Kernács Gabriella egyszer sem írja le, jelenti ki, hogy Melocco Miklós nagy művész.

A magam részéről: Melocco meghatározó egyénisége a magyar szobrászművészetnek. *(Corvina)*

Hajdú Éva

ilkán ízes a szó, de a hallgatás s. Jókora falatot kanyarint, egyhajtásra issza ki a borát, meglapogatja az asszonyszemélyt, megjelelgeti a brudert is, de ha megharagszik, bizony kiereszti a hangját. Vajon melyik szerepe — talán film- vagy televíziós szerepe? — plántálta először a publikum szeretetébe ezt az életteli alakot — s vele magát a színészt, úgymond: Raksányi „Kutyut", akinek civilben sem kellett soha a szomszédba mennie egy kis derűért. Talán azért, mert ő mindig is tudta, amit mások csak születésnapi számvetéskor mondanak ki. Kész az életmű, már régóta csak gazdagodik, csiszolódik. Ő az — az az eleven mozaik-alak. Raksányi Gellért képére és hasonlatosságára.

—i —t

azt is tudnunk kell, hogy ez időben Lux Kálmán volt a Műemlékek Országos Bizottságának műszaki vezetője. Lux egész életének központi problémája volt Mátyás palotájának rekonstruálása. Már 1922-ben — mintha expiálni akarta volna, hogy a Tanácsköztársaság idején elvállalta az újjászervezett műemléki hivatal műszaki vezetését — saját kiadásában két nyelven (olaszul is) közzétette Mátyás palotájának szövegben és rajzban feldolgozott elméleti rekonstrukcióját. Természetes, hogy a váratlan lelet tűzbe hozta. Hauszmann ugyanis csak né-

Bóka László emlékezete

Bóka Lászlóra emlékező írásában Ortutay Gyula hangsúllyal említi meg az író, irodalomtörténész, professzor ér-

ról hamar lekerült — nem tett jót nemzedéke egyik legműveltebb, legsokoldalúbb humán értelmiségijének. Mintha Ady indulásáról szóló könyvét — az

Melocco Miklós, szobrász

L: Lóránt Zsuzsa

Vadas József: Az avantgard mumus

12.

Élet és Irodalom Bp. 1985. okt. 4. XXIX/40

- Melokkó Miklós miért jött ide Kecskemétre a művésztelepre dolgozni és min dolgozik?

Melocco Miklós,
szobrászművész

1979. VI.5. TV. 20.50 [D.]
Művészeti Magazin.

- Mert kaptam egy megbizást, hogy csináljak egy emlékművet a földmüves és az a gondolkodás folyamán olyan mértékűre nőtt, hogy a posti mütermembe nem férjem el. Ez 36 négyzetméteres buzatábla, benne két 4 és félméteres figurával, földmüves és felesége, akik hajladoznak a buzamezőn, és Pesten nem férek el, itt pedig engedélyt kaptam, hogy az épitkezés alatt dolgozhassak.
- S most, hogy ujra itt vannak már a müvészek az uj - müvésztelepen, milyen a kapcsolat, milyen a hangulat, van-e közösség?
- Kecskeméten mindig volt közösség, és én most előkelő helyzetbe vagyok, mert én már nyilvánvalóan csináltam valamit, s azért szeretettel fogadhatom őket, módomban van.
- Megnézik a munkáját?
- Meg.
- S hozzászólnak?
- Nem.
- Miért?
- Talán ha nem kényszeritik őket arra, hog elmondják a véleményüket egy szoborról, és ennek örülnek, mert nehéz szoborról beszélni. Azt, hogy tetszik, azt a profi rostelli, pedig előbb-utóbb oda jut el, hogy csak annyit tud mondani, hogy tetszik, a többi szakmai kérdés nem tartozik a lényeghez.
- Es vannak itt találkozások, beszélgetések másról?
- Az van, van, kialakult, csak most rövid ideje indult be ugy, hogy az még nem egy összekovácsolódott stáb, mire összekovácsolódna viszont én elkészülök, és elmegyek ugy, hogy most én vagyok könnyü helyhetben, csak annyit tudok mondani, hogy tetszik, vagy nem tetszik.

MELOCCO MIKLÓS, szobrász

Melocco Miklós: A lány és a sárkány, cimü müve.
fekete repr. 90.old

VALÓSÁG, a TIT folyóirata. XV.évf. 1972. 3.szám
Budapest

Melocco Miklós szobrászművész

Elsőrangú a szobrászatban bontakozott ki egy újrealistáknak nevezhető irányonál, melynek a művész is tagja.

Vadas József: Képző- és iparművészeti kultúránk.

Szfjá Kommunista, Budapest, 1943, szept 69. old.

Melocco Miklós szobrászművész

a Szegedi Nyári Tárlatok szervezőnek művei a magyar-jaz Radnóti-szobor (szulitve)

Láttuk, hallottuk

1943 VIII. 25. Tetőfi 21.25 Ks

Melakkó Miklós

A Kulturális Kapcsolatok Intézete termében három művészkel közösen állította ki műveit.

Kamaszicio '72.

1972. márc. 27. Televízió 18.40 III/11

Melocco Miklós

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítóterében Kondor Béla- és Partos Gábornak együtt nyitotta meg tárlatát. József Attila, és Radnóti Miklós-ról alkotott rajzai és „Harminc évesarcom" c. műve szerepel új művei között. (emlitve)

Szabó György: Two tárlatok.

Élet és Irodalom, 1942. márc. 25.

Melocco Miklós, festőművész

Bartók-portréját (– mely most a kőszegi emlékmű helyén van –) intimebb környezetben, a győri zenei ált. iskolában helyezik el.

— : Bartók-emlékmű Győrött

2.

EST! HIRLAP, Bp. 1972. aug. 12.

Melocco Miklós szobrászművész

a Kultúrkapcsolatok Intézetében néhány szobrát láthatjuk, köztük Radnóti két életnagyságú szobrát. (emlékre).

Új Ember, 1942. ápr. 9.

Mellocco Miklós

Kondor Béla – Pásztor Gábor közös kiállítása a KKI kiállítótermében. Költőszobrai szerepelnek: két Radnóti-mellszobor, Jósef Attila szobor, az életű „30 éves arany" szobor. (gipsz).

Kontha Sándor: Kondor Béla Mellocco Miklós és Pásztor Gábor kiállítása.

Köztéka, Budapest, 1942. máj. 18–19. old.

Melocco Miklós

Műveit kiállításon szerepelnek

a KKI kiállítóterében. A ~~Melocco~~ Kondor

Béllával és Pástor Gáborral közös kiállítás

március 17.-én nyílik.

Magyar Nemzet 1972 március 14

4. old.

Melocco Miklós

1

„Radnóti portréja" c. szobra szerepelt
a KKI Vállalatánál rendezett Vállalaton
(Kender - Melocco - Pátzay)

Magyar Nemzet 1972 március 31
4. old.

Melocco Miklós

2

„Torzó" c. szobra szerepelt a

KKI Vállalatnál rendezett Vállalaton

(Kondor - Melocco - Pántor)

Magyar Nemzet 1972 március 31

4. old.

Melocco Miklós

3

„József Attila arcmása" c. szobra

szerepelt a KKI Vallásfilozófiai

rendezett Vallásfilozófiai (Kondor - Melocco - Pátyka)

Magyar Nemzet 1972 március 31

4. old.

Melocco Miklós

4

„Harminckettes anyám" c. szobra szerepelt a KKI kiállítóterében rendezett kiállításon (Melocco - Kondor - Pástor)

Magyar Nemzet 1972 március 31
4. old.

Melocco Miklós

Ady Endréről készült müvét kimagasló alkotásként emliti meg Vadas József: "Szobor a kockában" c. beszámolójában, mely a III. Pécsi Országos Kisplasztikai Biennáléról szól.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. szept. 25.
XV. évf. 39. sz. 12. lap

Melocco Miklós

Felzárkózik az érett alkotók sorába.

Rózsa Gyula; Fiatalok tárlata? A Studió 58--68 kiállitásról; Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 28.l.

Melocco Miklós, szobrán

keresztel a párizi biennálén.
(Ady-ja tragikus szépségű.)

Rózsa Gyula: Munkamegosztás előtt

M. 7.

Népszabadság, Bp. 1971. szept. 19.

Meloccó Miklós

Szülő nő és bába (szobor)

Népművelés 1969/2 borítókép 48 old.

Melocco Miklós

Romákon túlsúlyt 1935. IV 3-án. A képzőművészeti Főiskolán végzett. Önálló kiállítása volt Budapesten és Salgótarjánban 1967.

Műve: „Ady", 1970-71, bronz, 79 cm.

Romváry Ferenc: III. osztályos kisplanétákat kiemelő, Pécs, 1971

Melocco Miklós, szobrász

A KKI kiállítótermében állította ki műveit.

Ő „az egyetlen, akit ... a pop art formai körkivétel képviselőjének nevezhetünk." Megemlített művei: A 30 éves asszony, Radnóti (két változatban), József Attila mellszobra, ...

Rózsa Gyula: Kondor, Melocco, Pántor

7

Népszabadság, Bp. 1972. márc. 25.

Melocco Miklós

művét, „Kompozíció" (horonti mészkő szobor), Miskolcon, a Szentpéteri kapui kórház kulturális objektum előtti parkban állították ki.

Bartha László és Flock Antal: Miskolc 1971. Miskolc, 1971

63 f

Melocco Miklós, [szobrász]

Kiállít a kult. kapcsolatok Intézetében.

— : Kulturális hírek

7.

Népszabadság, Bp. 1972. márc. 15.

Melocco Miklós, szobrász

Kiállítása nyílik márc. 17-én
a Kult. Kapcsolatok Intézetében.

— : □ Három kézműves

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. március 14.

Melocco Miklós, szobrász

1 Tárlatról – tárlatra c. tévéműsorban

„Aby-szobrának kálváriás sorsát" mutatta be a műsorvezető, Szabó György kritikus. „Külön-ös, izgalmas, váratlan Aby-portré láthattunk a képernyőn. Vétek volna, ha nem kerülne az ország valamelyik közterére."

(t.f.): TV-motor

R.

EST/ HIRLAP, B.n. 1972 [illegible] 26.

Melocco Miklós, szobrász

Megnyitja Kő Pál szobrászművész kiállítását.

— : □ Kő Pál

Z.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. febr. 10.

30.

Meloccó Miklós

Közösen állított ki Szabó Lajossal a Műcsarnok Kamaratermében (1967. X. 21–XI. 12.). Első önálló bemutatkozásunk volt.

Kiállítási napló 1967–68; Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 64. l.

Melocco Miklós 2.

Emberábrázolásaiban a tartósan erős politikusságeivel él. Patrich mellett emlékműve is szerepelt.

Vitáltási napló 1967-68; Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1968, 64. l

Malowo

Ady i nowa (cont.)

Andrzej ze Jabłonowa

- Borówky- : Looking back at the Exhibition of New Works

Daily News 1971 III. 27

Melocco Miklós

Részt vett a Fiatal Művészek v. Párizsi Biennaléjában (1967. IX.29-).

Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 70.l.

-25.

Magyar Iparmüvészeti Főiskola
rtási ideje alatt látogathassa
ályok betartása mellett igénybe

.nap.

Farkas Domonkos sk.
őigazgatóhelyettes

Melocco Miklós szobász

a 16. tragédi festőiszalon több képén műveinek kiállítása látható. A Körmű-velődési Palotában gipszplasztikáit állítottak ki.

N.i.: Vörösmarty-premier Szegeden.
Vas Népe, 1974. júl. 23.

Melocco Miklós, szobrász

□ MELOCCO MIKLÓS szobrászművész kiállítása augusztus 17-én nyílik Kecskeméten, a Bács-Kiskun megyei Művelődési Központban. A tárlatot Godor József, a városi tanács elnöke nyitja meg.

□ Melocco Miklós... 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1975. aug. 13.

Melocco Miklós (szobrász)

1975-ben a Munkácsy-díj III. fokozatával tüntették ki.

Nógrádi, 1975. ápr. 3. 103. cf. 78 n. 4 p.

Illocco Miklós szobrász

Tatán, a vár tőszomszédságában áll „vigvári műterek" néven (emelitve), gondozottan termésnélküli környezetben, de áthelyezésével már van határozat.

Wehner Tibor: Tatai szobrok.

Dolgozók Lapja (Komárom), 1945. ápr. 13.

Melocco Miklós

Szegeden a Művelődési Palota kupolacsarnokában 1974. aug-ban kiállítása volt.

Népszava, 1974. aug. 14. 102. évf. 189sz. 5p.

Melocco Miklós

Kecskeméten 1974. szept-ben avatták fel Kodály Z. emlékművét.

Népszava, 1974. szept. 8. 102. sz. 210 m. 14 p.

Melocco Miklós, szobrász

Salgótarjánban elhelyezett

műve: egy kuporgó fiú-kőfigura.

Havas Ervin: Alkotók – szobrok – mecénások

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. márc. 1.

No.

Melocco Miklós, szobrász

Munkácsy M. – élj: III. f.

— : Művészeti díjasok 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. ápr. 2.

Melocco Miklós, szobrász

Munkácsy M.-díj III. f.

— : Kiosztották az idei irodalmi és művészeti díjakat 6/D.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. ápr. 3.

Melocco Miklós, festőn

Sajátalatosan hiányzik a Munkácsnak
jub. kiállításáról.

Rózsa Gyula, Művelődés és történelem M.5.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. ápr. 27.

Melocco Miklós, szobrán

szerepel a XIV. Szegedi Nyári Tárlaton,
(Radnóti-szobra!)

Tandi Lajos: Kiállítási napló 90-94,

TISZATÁJ, Szeged, 1973. október XXVII. / 10.

Melocco Miklós, szobrász

Példaképünk megemlítve Hely-szobra.

Hera Zoltán: Tudósítások a helytörténet M. 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. máj. 26.

Melocco Miklós 1

vonatkozik a Fővárosi Művelődési Házban rendezett kiállításáról szóló cikk a 4. oldalon

Magyar Nemzet 1974 január 26

Meloccó Miklós 2

„Terhesnő"

„Hemingway anyám"

„Tangl Harald parbélyja" c. műveit
emlitve

Magyar Nemzet 1974 január 26
4. old.

Melocco Miklós

3

„Nagy Balogh János" emlékét
idéző kompozíciója

„Csokonai emlékére" c. műve
emlékére

Magyar Nemzet 1974 január 26
4. old.

Meloccco Miklós

4

„Éneklő madár"
„Önarckép"
„Gónak" c. művei emlékére

Magyar Nemzet 1974 január 26
4. old.

Melocco Miklós szobrai

január 12-én nyílik
kiállítása a Fővárosi Művelődési
Házban

Magyar Nemzet 1974 január 11
4. old.

Melocco Miklós, szobrász

A billegő alsó végállomásnál helyezték el térplantikáját.

— : Milyen új szobrokat állítanak fel Budapest terein?

9.

Népszabadság, Bp. 1972. nov. 23.

Melocco Miklós szobrászművész.

1943. máj. 18.-án a Műcsarnok Kamaraterében nyíló Barbás Tibor szobrászművész kiállításán megnyitó beszédet mond a művész.

Meghívó.

1943. máj. 18.

MELOCCO MIKLÓS szobrász

Melocco Miklós: A remekműnek mindent szabad.
Pátzay-idézetek. Műhely, 1986.5.sz. IX.évf. 15-17.pl

A. SRestack : Master LCz and Ma

MELOCCO Miklós

Magyar Nemzet 1990. márc. 19. 10.p.

— **Mátyás király halálának 500.** évfordulója megünneplésére rangos ünnepségsorozattal készül Székesfehérvár. Március 31-én a város középiskoláinak Hunyadi-vetélkedőjével indul a sorozat, amelynek kiemelkedő eseménye lesz április 6-án Melocco Miklós Mátyás-emlékművének felavatása. Április 24-én Mátyás-emlékülést rendeznek, május 16-án pedig Európa legnevesebb Mátyás-kutatóit látja vendégül Székesfehérvár.

1967, Akad. K. 911 p. táblák.
20 cm.

/- - összes művei./
Kritikai kiad.

106/15
JÓKAI Mór: A három királyok csillaga. - A szegénység útja. Kisregény[ek.] (Utószó: Hegedüs Géza. Ill. Reich Károly.) Bp. 1963, Szépirod. K. 233 p. 19 cm.

/Kincses könyvek. Szépirodalmi sorozat./

107/29
JÓKAI Mór: Írások életemből. Önéletrajzi írások. (Vál., sajtó alá rend., [bev.] utószó: Hegedüs Géza.) [Bp.] 1960, Szép-

Nelocco Miklós, szobrászművész

1021

1980. XI. 10. Kossuth 18,30 Kel

Esti Magazin

- Felavatták Radnóti Miklós szobrát Győr határában. 36 évvel ezelőtt ott végeztók ki a fasiszták a költőt 21 társával együtt. A szobor környékét emlékhellyé alakitották, az avatásra Győrből emlékmenet indult munkások és diákok százai helyezték el virágot a szobor körül. A márványalkotás Nelokko Miklós müve.

1021

Melocco Miklós

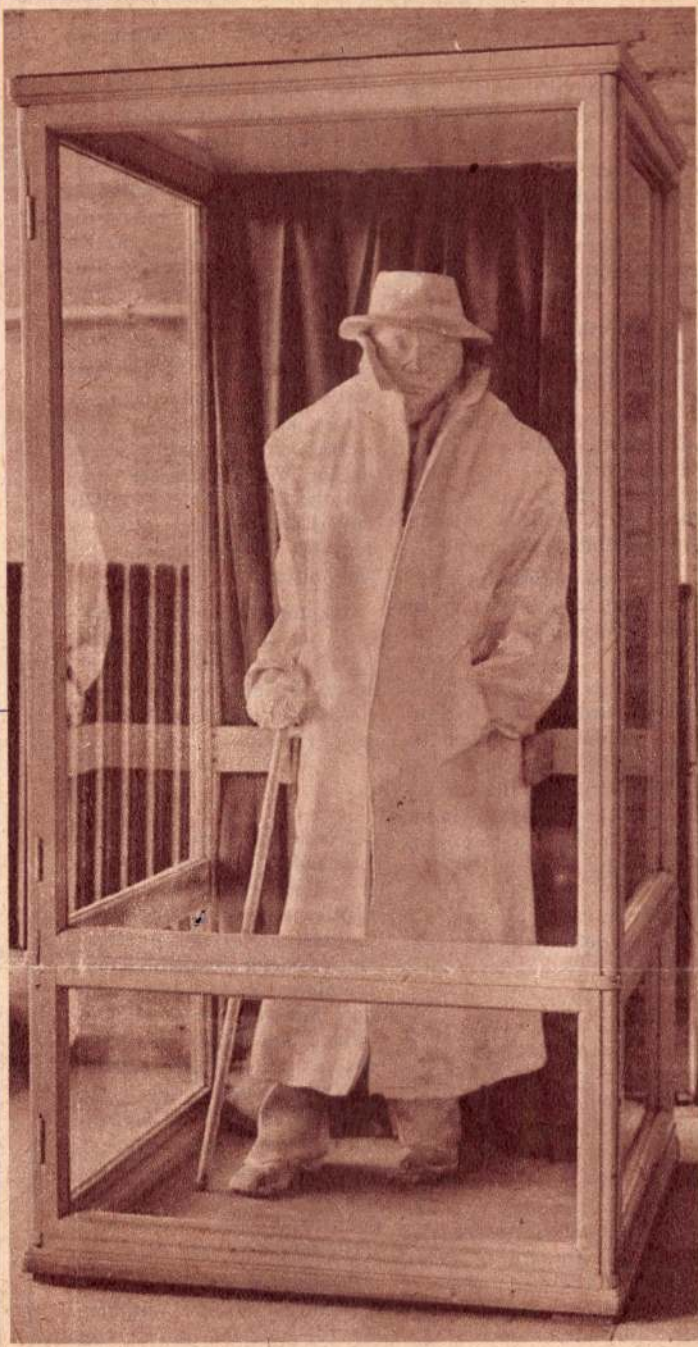

Melocco Miklós Ady-szobrának gipszmásolata

(Jánosi felv.)

lós Ady-szobrának gipszmásolata.

Mindent gyűjtünk a kortárs művészet köréből — persze amit meg tudunk szerezni. Magunkénak mondhatjuk többek közt ifj. Pál Mihály, Árvai Ferenc, Ligeti Erika, Kiss-Nagy András, Gacs Károly egy-egy művét.

A galéria anyagának harmadik részét a mi diákfestőink képei alkotják.

A műtárgyak a pedagógiai munka eszközei. A művészi környezet fegyelmezettebbé teszi az iskolai munkát: a szobrok valósággal ügyeletes tanáraink.

— *Van-e valamilyen látható jele, eredménye az intenzív képzőművészeti nevelésnek?*

— Nehéz erre határozottan válaszolni. Mondok néhány példát, melyeknek talán közük van ehhez. Az egyik vertikális alapszervezet Derkovits Gyula nevét vette fel. Egy alkalommal meghívták Pogány Ö. Gábort, aki előadást tartott nekik, magával hozván három eredeti Derkovits-képet is.

A gyerekek a galéria összes képéről készítenek rövid ismertetőt és műelemzést. Sokan festeni kezdtek — talán itteni hatásra. Eddig hat iskolai tárlatot rendeztünk a képeikből. A kastélybeli képzőművészeti kiállításokat ötvenen-hatvanan rendszeresen látogatják. Budapesti tárlatokon is gyakran találkozom ráckevei diákkal, sőt régi tanítványokkal is. Közülük sokan pedagógusok lettek, s nemegyszer harminden diák a maximumra törekedne. Ezt szolgálják házi pályázataink is. Legtöbbjük Fejérdy Győző egy-egy végzős osztályának alapítványára épül. Csak felsorolom: az Ady-pályázat díját a legjobb magyaros kapja, a Kodály-pályázatét a legjobb muzsikus, a Bólyai-pályázat díjáért a matematikusok versengenek. A „Jó sportoló — jó tanuló" pályázatot Bruszt Mihályról, tragikus körülmények között elhunyt régi diákunkról neveztük el. A szülői munkaközösség alapította Lyka Károly-pályázat díját minden évben a legjobb művészettörténésznek adjuk.

Iskolán túli célok jegyében jöttek létre a hobbikörök is, bennük még teljesen ki nem használt iskolai-közművelődési lehetőségek rejlenek...

•

Nincs sok hozzátenni valóm ehhez a beszélgetéshez. A művészettel dúsított szép természeti környezet hangulatát, az alkotó közérzetet korszerű közművelődési szemlélet és tevékeny tanári kar teszi teljessé. Valahogy így képzelem el az oktatás és a közművelődés együttműködését. Terjedelmes szerződések és koordinációs értekezletek nélkül, a hétköznapi tevékenységben feloldódva példamutató együttműködés valósul meg — az iskolán belül és kívül.

Többnyire nincs is szó intézmények közötti hivatalos kapcsolatról. Az iskolán belüli közművelődést saját tanárnépművelőik szerve-

Moloco Miklós

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítóterében rendezett kiállításon négy szobrral vett részt, amik számottevő kapacitású művész munkái.

D. Y: Képzőművészet.

Nagyvilág 1972/7 498 old.

Illésocco Miklós szobrász
a Művelődési Kapcsolatok Intézetének kiállítóterében március közepén közös kiállítást rendezett három művész: Szondor Béla festő, Illésocco Miklós szobrász, és Paizsbor Gábor grafikus. Mindhárman a 30-as években születtek.

D. J.: Képzőművészet
Vigilia 1972/7 497 old.

Kecskeméten — a Kodály-szimpóziont. Ez alkalomból Kodály-kiállítás is nyílik a városban.

Szeptember 5. és 7. között Kecskeméten megrendezik a VI. Népzenei Találkozót.

Várhatóan az ősz folyamán nyitja meg kapuit a Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet Kecskeméten, a Kéttemplom közben.

FOLYÓIRATUNK MOSTANI SZÁMÁT KODÁLY ZOLTÁN EMLÉKÉNEK ÉS A FOLKLÓR ÜGYÉNEK SZENTELJÜK.

KÖVETKEZŐ — SZEPTEMBER ELEJÉN MEGJELENŐ — SZÁMUNK TARTALMÁBÓL

KALÁSZ LÁSZLÓ, TAMÁS MENYHÉRT, GALAMBOSI LÁSZLÓ, NAGY GÁSPÁR, GUTAI MAGDA és GOÓR IMRE versei.

Szlovák költők — VOJTECH KONDRÓT, MARIÁN KOVÁCIK, ANDREJ PLÁVKA, MILAN RUFUS és MIROSLAV VÁLEK — versei.

KOCSIS ISTVÁN Bethlen Kata c. monodrámája.

A világ teremtése c. vogul mitikus ének (BEDE ANNA fordításában).

Szociográfiák a munkásszállásokról (VARGA MIHÁLY és BÁLINT B. ANDRÁS írásai).

[illegible] szerzők tollából (Szolnok, város

Művészet

1987. május

Melocco Miklós szobrászművész
szaladságoszlop, sziltje mészkő, 520 cm, 1985,
Zsámbék.

Műcsarnok, 1988. nagy a kortón

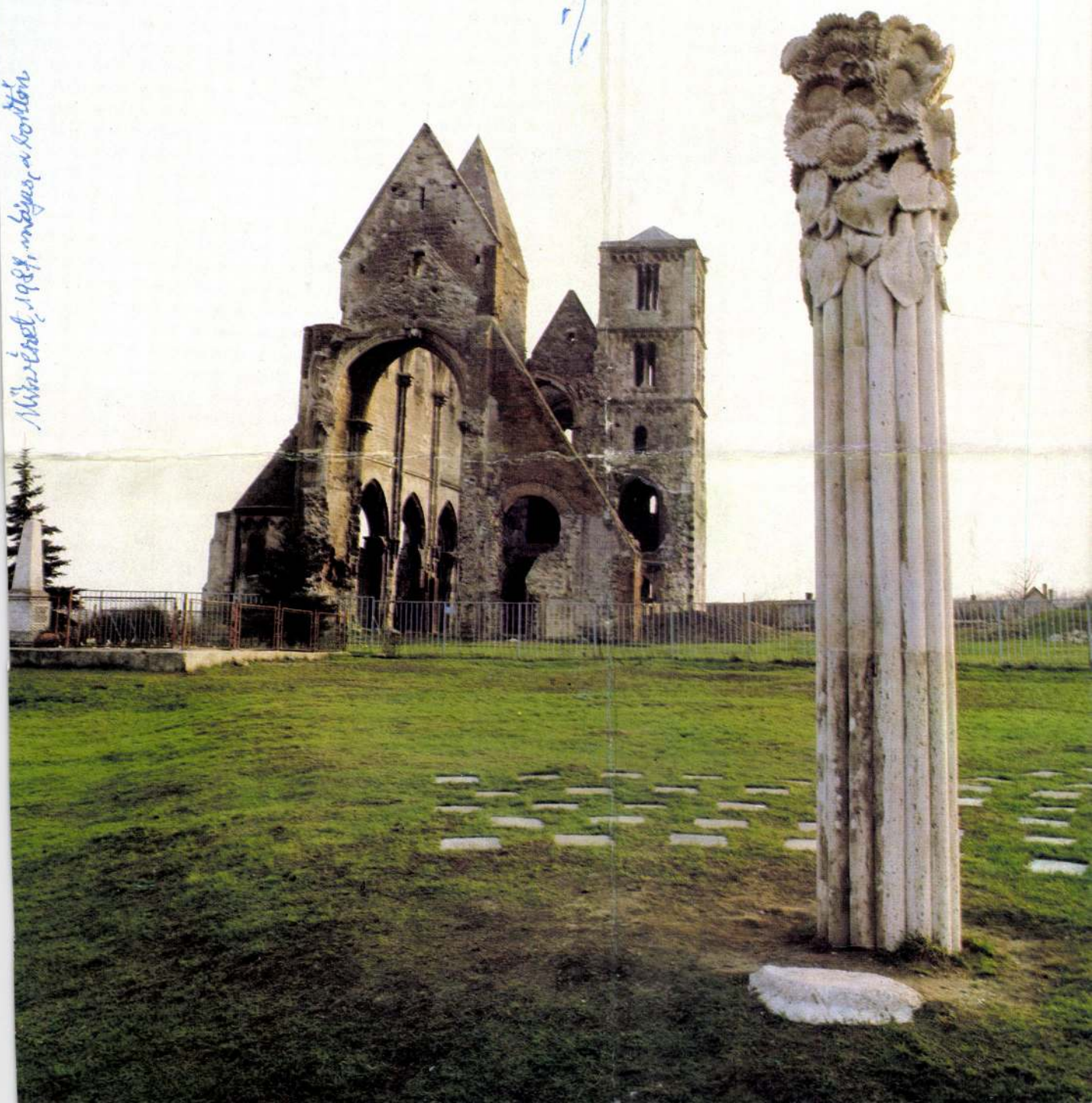

P. O. Runge: A művész szülei, olaj, vászon, 196 × 131 cm, 1806

Melocco Miklós

Szombat, 1976. október 30.

NAPLÓ

Október 30

Ady Endre születésének közelgő 100. évfordulója tiszteletére pénteken Tatabányán felavatták Melocco Miklós Ady-szobrát.

Magyar Hírlap 1976. October 30.

A masaryki csehszlovák köztársaság idején Kodály Zoltán egyszer már megfordult Galántán. Akkor inkognitóban érkezett; senki se hívta. Volt egy galántai ember, aki mégis tudomást szerzett róla, bár csak utólag. Ez az ember Galánta „Kálmán bácsija", a kántortanító volt, akit mindenki „mester úr"-nak szólított.

— Úgy történt — kezdi Kálmán bácsi mesélni „kalandját" Kodállyal —, hogy egy napon szikár, szakállas, hatvan év körüli úr kopogtatott ajtónkon, és a kántort kereste. „Én vagyok", mondom. Erre ő, hogy nem láthatná-e a templom orgonáját. Nem mutatkozott be, de olyan tekintélyes volt, hogy fel kellett kísérnem a kórusra. Szótlanul nézegette a templom belsejét, vizsgálgatta az orgonát, majd belemerült az énekeskönyvek, imakönyvek és kották lapozgatásába. Egyszercsak föleszmél, és azt mondja: „Nem adhatná nekem ezt az öreg énekeskönyvet?". „Nem", válaszolom én, „a plébánia tulajdona". Persze, odaadhattam volna. Nem szólt egy szót sem. Csak amikor leértünk a kóruslépcső lábához, kezét nyújtotta, és csak ennyit mondott: „Kodály Zoltán". A név hallatára kellemetlenül éreztem magam az előzmények miatt, de ő már eltűnt.

Ment aztán másnap Budapestre a bocsánatkérő expressz-levél Kodály Zoltán zeneakadémiai professzor úrnak és vele a szentésnekes könyvecske.

De vajon ismerik-e az itt élők — a kántortanítón kívül — a magyarság nagy zeneköltőjét, aki itt töltött gyermekéveivel, a magyar népdalkincsnek Galánta környéki felfedezésével, a Galántai Táncokkal a község nevét ismertté tette a világ előtt?

Második látogatásakor, amelynek történetét elmesélem, Galántát ebből a kérdésből levizsgáztatta, sőt, akarva-akaratlan meg is leckéztette.

Mielőtt azonban ezt elmondom, bemutatom Kodály gyermekkori lakóhelyét.

Galánta 1943-ban

járási székhely, négy-ötezres lélekszámmal. Az első bécsi döntéssel csatolták vissza Magyarországhoz. Vasúton egy órányira fekszik Pozsonytól és Érsekújvártól. Vízkelet, Taksony, Hidaskürt, Kajal, Diószeg, Vága, Szeli, Kosúti, Szelőce, Tallós szép falvai övezik félkörben, míg másfelől ősi szlovák községek: Nyebojsza, Hodi, Szered vannak a szomszédságában. A vasúti csomópont kereskedelmi gócponttá tette Galántát. Sok a község kis- és nagykereskedője. Itt működik a mátyusföldi, csalló-' közi, Garam és Ipoly menti magyar falvak szövetkezeti áru- és mezőgazdasági központja („Hangya"

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-926

Melocco Miklós szobrászművész

DÉLMAGYARORSZÁG
1984 AUG 19

Melocco Miklós Ópusztaszerre kerülő földműves-emlékműve

mára természetes, épp az lesz
laikusnak a különleges... Egy
ekből:

— A most feltárandó település
rom korszaka különíthető el:
korai Árpád-kori falué, a
ent Gallen-ire utaló (e feltéte-
zést szeretnénk most igazolni,
gy. cáfolni), s a kolostor el-
isztulása után, talán annak kö-
iből épített mezőváros időszá-
. Nos, az első periódusbeli,
ldbe mélyített házak egyikében
li fülkét találtunk a nyár ele-
n. Benne egy csecsemő csont-
zával. Az embernek persze
gtön Kőműves Kelemenné jut
eszébe... Minden bizonnyal
itési áldozat volt a kisgyerek,
féle leletünk már a bronzkor-
l is van. Akkor még itt vol-
k segítőtársaim a szomszédos
nyákból. Nyugdíjas bácsik, aki-
t nem a pénzkereset hoz el er-
a munkára, hanem a társaság
áni vágy. S akik egészen eddig
jes egyetértésben bontották ki
földet, amíg a kis csontvázra
m bukkantunk. De hogy zacs-

Az ősbusztaszeri
programot rendszerint
együtt „áruljuk". Kor
rikahasító együttes vo
nerünk, újabban a Sz
lépései teszik élménysz
beli látogatást. Tavaly
ból jöttek vissza, hog
előtt bemutassák mű
őket — táncházszerűe

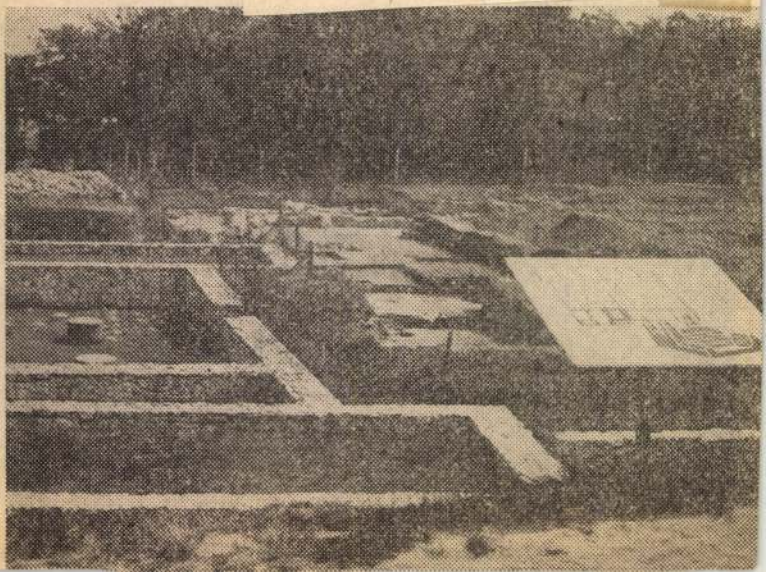

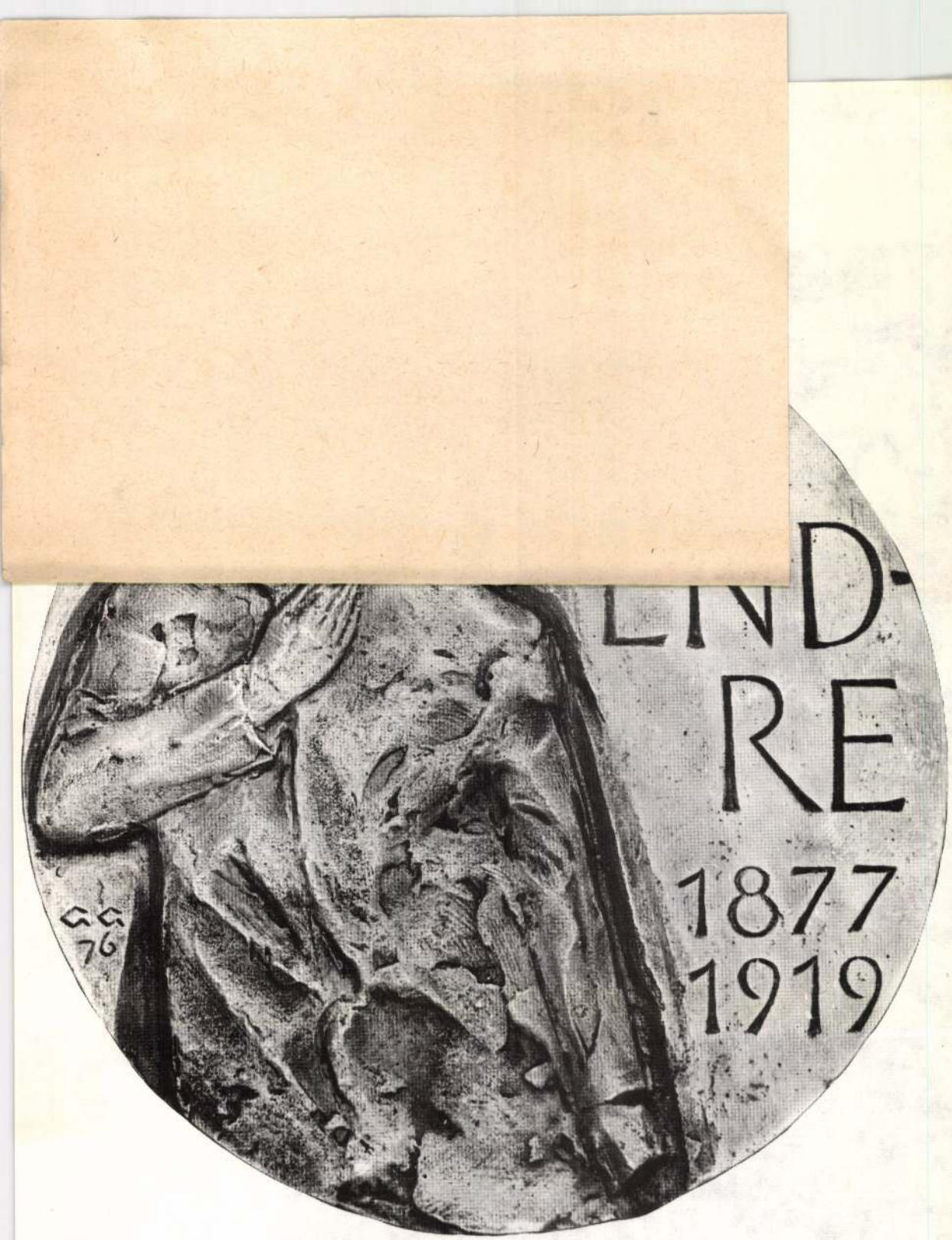
LIND-
RE
1877
1919
GG
76

Melocco Miklós

Melocco Miklós

Forrás 1975/7-8/42

Melocco Miklós szobrászművész. 5.) Folytatás.
Pátzay Mária: Egy hagyománytisztelő újító. Melocco Miklós művészete.

7 Melocco Miklós: Szentsír, gipsz, 160 cm, 1982 (fotók Pati Nagy Bence)

Művészet, 1987. május 10-old.

7

Melocco Miklós, szobrászművész 4. folytatás.
Pátroly Mária: Egy hagyományteremtő újító. Melocco Miklós művészete.

6 Melocco Miklós: Feszület, gipsz, fa, 120 (200) cm, 1986

6

Művészet, 1987. május, 10-old.

Melocco Miklós szobrászművész 2.] folytatás.
Petray Mária: Egy hagyománytisztelő újító, Melocco Miklós művészete.

2 Melocco Miklós: Totem
bronz, 15 cm, 1985

2

Művészet, 1987. május, 8-old.

Melocco Miklós, szobrászművész. 3. folytatás

Pátkay Mária: Egy haggymányt ízlelő újító. Melocco Miklós munkássága.

3. Szülő nő és bába, süttői mészkő, 200 x 140 x 110 cm, 1968. |repr.|

3 Melocco Miklós: Szülő nő és bába, süttői mészkő, 200 × 140 × 110 cm, 1968

4. Kisboldogasszony, ruskicai márvány, 60 cm, 1983. |repr.|

4 Melocco Miklós: Kisboldogasszony, ruskicai márvány, 60 cm, 1983

5. Az Art Galéria bejárati udvara; előtérben Melocco Miklós: Ferencsik-síremlék, gipsz, 250 cm, 1984. |repr.|

5 Az Art Galéria bejárati udvara; előtérben Melocco Miklós: Ferencsik-síremlék, gipsz, 250 cm, 1984

Művészet, 1987. május, 8-old. – 9-old.

Melocco Miklós szobrászművész. Pátroly Mária. 1) Folytatás.

Egy hagyománytisztelő újító

Melocco Miklós művészete

1 Melocco Miklós: Ady-oltár, gipsz, textil, 600 × 350 × 600 cm, 1977 (fotó Bercseki Mátyás)

Művészet, 1987. május 19-ed,

van." Ha elfogadjuk igaznak Hankiss eszmefuttatását (márpedig miért ne, hiszen cáfolni nehéz lenne), akkor Melocco nemcsak igazi, hanem nagy művész is.

Mennyiségében nem túl sok, de mélységében annál figyelemreméltóbb életművének minden megnyilatkozása, csak úgy hemzseg a kor problémáitól, amelyek természetesen az alkotó személyes gondjai, lévén sokkal érzékenyebb, mint mások. Szobrai azért szólítanak meg szinte mindenkit, mert a bennük feltárt ember-valóság kapcsolat valamennyiünk égető kérdése.

Minden szobra egy-egy kérdés fölvetése, elemzése és megválaszolása. Nincsenek elkoptatott formai sablonjai, csak határozottan felismerhető módszere van, amit a stílusának mondhatunk. Mindig pontosan tudja, mit vesz célba, de az út, ahogy megközelíti, keresés, improvizálás fölfedezések kalandjaitól népes. Ez az alkotói magatartás teszi formailag gazdaggá, lebilincselően elevenné műveit. A szobor felszíne szinte visszaidézi az alkotó vívódásait, kényszerít az együtt-

4

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 SEP 1 4

Petőfi Népe

Melocco Miklós
1021 szobrászművész

ÉSZET • IRODALOM • MŰVÉSZET

Viharok Melocco körül

A megyei művelődési központban megrendezték azt a Melocco-kiállítást, amely szokatlanságával és éles kritikai jellegével erősen felborzolta a kedélyeket. Az, hogy a fiatal szobrászművész egy sajátságos méricsgélés alapján kétségbe vonta egyes klasszikus alkotók nagyságát, s az a módszer, ahogyan ezt elvégezte, sokakban nemcsak visszatetszést keltett, de egyenesen sértésnek érezték a művészi értékekkel szemben.

□ □ □

Íme, két nyilatkozat:

— Nem ismerem Meloccót. Lehet, hogy igazi művész. De honnan vette azt a bátorságot, hogy kikezdje a nagyokat, a tekintélyeseket, akiknek az értékét már bebizonyította az idő? S miért éppen egy gyakorló művész kritizál? Nem az alkotás talán az ő feladata? Bízza az ostorozó bírálatot a hivatásos kritikusokra.

— Nekem rokonszenves ez a kiállítás, ez a tekintélyrombolás. Miért fogadjuk el minden esetben a tankönyvekben lefektetett értékrendeket? Melocco arra biztat mindenkit, hogy a saját fejével gondolkozzon. Hagy saját maga alakítsa ki a véleményét, még akkor is, ha a tekintélyeket sérti ezzel. Mi baj származhat ebből?

□ □ □

A Népszabadság kritikusa, Rózsa Gyula is ezen a véleményen van. Hangoztatja a gondolkodásra serkentés hasznosságát. Még akkor is — amint írja —, ha Melocco őt nem tudja meggyőzni állításának igazáról.

Igaza van a cikkírónak: kevés fontosabb dolog lehet annál közművelődésünkben, mint hogy siettessük azt a folyamatot, amely elvezet a kritikus-önkritikus, elemző-értékelő, összefüggéseket kereső gondolkodásig. Véleményünk szerint éppen ezért jól tette a megyei művelődési központ vezetősége, hogy helyet adott e vihart kavaró kiállításnak. Ebben az esetben a nézetek összecsapása, a vita lendülete — és a nyomában járó fokozott érdeklődés

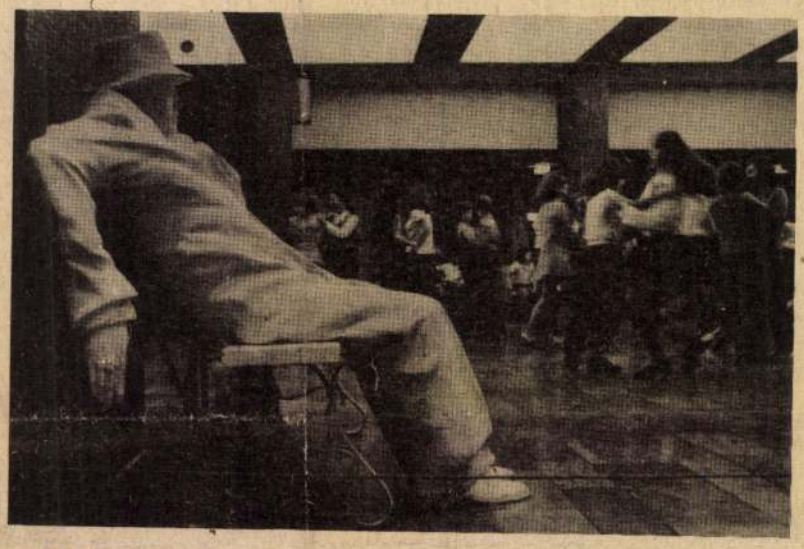

● **Melocco Miklós Ady-szobra.**

— fontosabb, mint az a kérdés, hogy mennyire van vagy nincs igaza Meloccónak.

□ □ □

Belelapoztunk a vendégkönyvbe. Egymásnak ellentmondó, sokszor élesre fent, hegyesre kihegyezett mondatokat láttunk. A nézetek, felfogások erőteljesen csaptak össze a könyv oldalain. Mintegy vitafórummá lettek ezek a lapok. Leírta, a nyilvánosság elé tárta azokon ki-ki a maga véleményét. Idézünk ezekből. Először lássuk a dicsérő sorokat:

„Végre tisztázza az esztétikát" — jegyezte be valaki nem kevés túlzással az elismerését. „Élményt nyújt" — mondja más dicsérően. Más valaki így csodálkozik, felsőfokú jelzővel: „Fantasztikus, hogy eddig senki nem vette észre, amit Melocco!" „Melocco Miklós próbálkozása újszerű és meglepő" — állítja az egyik látogató. S végül egy rajongó bejegyzése: „Köszönöm önnek — egy csodálója."

□ □ □

Nézzük az ellentábor véleményeit:

Egy óvatosan fogalmazó látogató szerint „Nem kell mindent mérés közben lerombolni". Más valaki már keményebb, elítélőbb szóval illeti a művészt: „A kiállítás kigúnyolása az elmúlt századok művészetének". „Bírálatai ízléstelenek" — jegyezte be a vendégkönyvbe egy harciasabb néző. Ám van mértéktartóan fogalmazó ellentétes állítás is: „Nem hiszem, hogy az anatómiai tökéletesség egyenlő a művészettel".

□ □ □

Lehet, hogy annak a látogatónak van igaza, aki ezt a mondatot írta le: „Nincs igaza, de elgondolkoztat."

□ □ □

Vihar kerekedett hát Melocco körül. S nem baj, hogy így történt, sőt. Mert ez a vihar elül majd. De az emberek tudatában a tépelődés, a „vajon kinek van igaza?" kérdés helyes válaszának keresése nyomán ott él majd, bizonyára felerősödve, a művészet iránti érdeklődés.

V. M.

Apróhirdetések, apróhirdetések

Ingatlan

ELADÓ szoba, konyha, kamrából álló lakóépület, 278 négyszögöl területtel, beköltözhetően, villany, víz van. Érdeklődni mindennap 16-tól, szombat, vasárnap egész nap. Cím: Kecskemét, Alsószéktó 145. szám, Izsáki út mellett. Gere Sándor. 39877

KÉTSZOBÁS családi ház, melléképületekkel, 1294 négyszögöl telekkel, ebből 300 négyszögöl szőlő eladó. Tompa, Attila út 56. 1454

ELADÓ Hetényegyházán egy hold föld, fele jó termő gyümölcsös, szőlő. Kecskemét, Ürihegy 193. Idős Rózsa János, szeszfőzdéhez 10 perc járás. 39937

HALASI útban hobbykert hétvégi házzal, sürgősen eladó. Érdeklődni: Kecskemét, Csongrádi u. 6. 3615

ELADÓ Kecskemét, Zsinór utca 33. számú ház. Érdeklődni: Tapodiéknál. 3616

HOBBYKERT, a Halasi úton nagyobb hétvégi házzal eladó. Leveleket „Igényes" jeligére a Kiadóba kérek. 39916

KERTES családi ház beköltözhetően eladó. Kecskemét, Fürdő utca 38. 3140

SZOLNOKIHEGYBEN 150 négyszögöl szőlő kunyhóval eladó. Érdeklődni: Kecskemét, Rendőrfalu, Gubányi M. u. 10. alatt, Kasza Andrásnál. 3586

ELADÓ 600 négyszögöl gyümölcsös Kiskörösi útban, 4 km-nél. Érdeklődni: Kecskemét, Alsószéktó 52. H. Szabóéknál. 3601

370 NÉGYSZÖGÖL szőlő, faházzal, garázzsal eladó. Kecskemét, Máriahegy 87 13. (Bogovicsfalu, kútnál jobbra.) 3624

ELADÓ Kecskemét belterületén háromszobás, kertes családi ház. Kerkápoly u. 4. Érdeklődni: délután. 3628

KÉT- és félszobás, központifűtéses, családi ház eladó. Érdeklődni: Kecskemét, Cédulaház utca 50 a. 3631

ELADÓ a Tiszánál fűthető vízparti nyaraló. Leveleket „Megegyezés" jeligére a Kiadóba kérek. 39954

LAKITELEKEN, Üttörő u. 11. alatti ház eladó. Érdeklődni: Lakitelek, Vörösmarty u. 6 a. alatt lehet. 39950

Lakás

GARZONLAKÁS eladó. Kecskemét, Árpád körút 11. Érdeklődni: Batthyány u. 31. földszint 2. 3610

KÉTSZOBÁS összkomfortos lakásomat elcserélem szövetkezeti garzonlakásért. Érdeklődni lehet Kecskemét, Batthyány u. 31. I. em. 5. sz. alatt, délutáni órákban. 3574

HELVECIA, Matkó 260 sz. alatt lakás eladó. Érdeklődni: Dudás Mihálynénál. 39975

ELADÓ Kecskemét, Lenin tér 4. III. em. 15. alatt másfélszobás szövetkezeti lakás kp. plusz OTP-hitel átvállalással. Érdeklődni: mindennap 3-tól. 3638

Gépek és alkatrészek

IX-es, Skoda—110 L. személygépkocsi eladó. Kerekegyháza, Ságvári u. 47 c. Dr. Berényi. Érdeklődni: délutáni órákban. 3564

UL-es 1500-as Polski Fiat eladó. Jánoshalma, Dózsa Gy. u. 99. 39942

IZ frsz. Skoda S—100-as eladó. Érdeklődni: Kiskunhalas, Sziklai Sándor tér 3. Firle Imre. 39943

MORRIS mini 1000-es, sárga színű ZÁ-s forgalmi rendszámmal igényesnek, jó állapotban, sürgősen eladó. Kecskemét, Csóka utca 1. Telefon: 13-837. 3664

METÁLZÖLD Renault R—16 TL, kifogástalan, újszerű állapotban, igényesnek eladó. Békéscsaba, Munkácsy tér 3. Dr. Árvay. 1471

MOST vizsgázott CU-s Wartburg 353 eladó. Kecel, Szabadság tér 18. 1477

Egyéb adás-vétel

BOROSHORDÓK 15—25 hl-esek, borszűrő 8 hl óra eladók. Kiskunfélegyháza, Eötvös u. 1. 2074

5 HEKTÓS prés, 6 hektós boroshordók eladók. Nagykőrös, Zsemberi utca 68. 3556

JÓ állapotban levő, hálószobabútor eladó. Érdeklődni: egész nap. Kecskemét, Pásztor u. 15. 39968

ELADÓK: szép hálószobabútor, betétekkel, kép, fallmosogató, ágyak, esztergált függönytartók. 6—8 éves fiúra bőrkabát. Kecskemét, Kolozsvári utca 1. Rendőrfalu. 3644

Vegyes

MATEMATIKÁBÓL, fizikából, esetleg német, orosz nyelvekből középiskolás tananyag korrepetálását vállalom. Értesítést „Közgazdász" jeligére a Kiadóba kérek. 39933

Közlemények

A RÓZSA F. Szakközépiskola (6701. Szeged, Pf. 552.) gépjárműtechnikai végzettségűek számára gépjárműtechnikusi államvizsga előkészítő tanfolyamot szervez. Érdeklődni lehet a fenti címen, vagy személyesen. 1431

HARTA Nagyközség Tanácsa 1975. szeptember 20-án országos állat- és kirakodóvásárt rendez, melyre szabályszerű járlattal mindennemű állat felhajtható. 1467

Gyászhír

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesanyánk, nagymamánk

ÖZV. TUROZI JÓZSEFNÉ
Trecskó Julianna

volt jakabszállási lakos életének 86. évében, hosszú súlyos betegség után elhunyt. Temetése f. hó 16-án, kedden délután negyed kettő órakor lesz a kecskeméti köztemetőben. Gyászoló család. 3701

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett testvérünk

CS. TÓTH MARGIT

Kecskemét, Szilágyi Károly utca 10. szám alatti lakos, életének 66. évében elhunyt. Temetése f. hó 16-án, kedden délután fél négy órakor lesz a kecskeméti köztemetőben. Gyászoló család. 3703

Szomorú szívvel értesíti a gyászoló család az ismerőseit, hogy szeretett testvérünk

Munkaalkalom

ÉRETTSÉGIZETT fiatalt adminisztrációs munkakörbe felveszünk. Petőfi Nyomda, Kecskemét, K.-Szegedi út 6. 1479

AZ AFIT kecskeméti szervizállomás felvesz raktári anyagkiadókat, portást, gyakorlott autószerelőt, karosszérialakatosokat. AFIT Szervizállomás, Kecskemét, K. Mindszenti u. 1. 1486

A BÁCS-KISKUN megyei Művelődési Központ propagandamunkában jártas, magyar szakos tanári képesítéssel rendelkező személyt keres felvételre. Jelentkezni lehet a munkaügyi előadónál, Kecskemét, Május 1 tér 1. sz. 1478

GYORS- és gépírót, valamint adminisztrátori munkakör betöltésére érettségizett fiatalokat felvételre keres a Bács-Kiskun megyei Beruházási Vállalat (Kecskemét, Villám I. u. 4.). Jelentkezni lehet a vállalat jogi és igazgatási osztályán. 1472

A KISKUNHALASI Állami Gazdaság szolgáltató kerülete felvételre keres: fűtészerelő, lakatos, gépkocsiszerelő szakmunkásokat. Szállítás Kiskunmajsa, Jánoshalma körzetéből megoldott. Jelentkezni lehet: a kerület központjában, Kiskunhalas, középső ipartelep 19. 1464

A KECSKEMÉT és Vidéke Sütőipari Vállalat Klapka utcai finomáru üzemében délelőtti foglalkoztatással finomáru készítésére női és férfi munkásokat betanítunk. Előnyös feltételek, magas kereseti lehetőség, természetbeni juttatás. Jelentkezni lehet a Klapka utcai üzem vezetőjénél. 3629

VEGYÉPSZER Tiszakécskei Gyár felvesz férfi és női dolgozókat: betanított gépmunkás, esztergályos, lakatos, hegesztő, segédmunkás munkakörbe. Fizetés megegyezés szerint. A vállalatnál eltöltött egy év után külföldi

A KISKUNHALASI Állami Gazdaság szolgáltató kerülete felvételre keres kőműves szakmunkásokat, gépkocsivezetőket, rakodó és építőipari segédmunkásokat. Szállítás Kiskunmajsa, Jánoshalma körzetéből megoldott. Jelentkezni lehet a kerület központjában, Kiskunhalas, középső ipartelep 19. 1465

DÉMÁSZ kecskeméti kirendeltsége felvesz pénzkezelő, gépírni tudó adminisztrátort, raktárost, villanyszerelőket és segédmunkásokat. Jelentkezni lehet Csongrádi út 26. sz. 3642

KECSKEMÉTI Házgyárba gumijavítót, marást, gyalust, festőt, burkolót, vízvezeték-szerelőt, géplakatosokat, vasbetonszerelőket, rakodókat, férfi és női segédmunkásokat azonnali belépéssel felveszünk. Jelentkezés: Bács megyei Állami Építőipari Vállalat Kecskemét, Klapka u. 34. 3648

KECSKEMÉTI ipari nagyüzem, jogi végzettségű személyek részére pályázatot hirdet, igazgatási és jogi osztályvezetői munkakör ellátására. A pályázatokat részletes önéletrajz megküldésével „Előzetes megegyezéssel leinformálható 385 333" jeligére a Kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérjük. 3650

GABONAFELVÁSÁRLÓ és Feldolgozó Vállalat azonnali belépéssel női és férfi dolgozókat raktárosi munkakörbe — középfokú végzettséggel, továbbá férfi fizikai munkásokat keres felvételre. Jelentkezés Kecskemét, Halasi út 25. Munkaügyi vezetőnél. 3083

FELVÉTELRE keresünk 1514-es típusú földgépre nehézgépkezelőt. Fizetés megegyezés szerint. Bács megyei Állami Építőipari Vállalat Baja, Április 4. tér 10. Balogh főgépésznél. 665

GÉP- ÉS FELVONÓSZERELŐ VÁLLALAT dunavecsei munkahelyekre felvételre keres munkaerőket az alábbi szakmába: vasszerkezeti lakatos, hegesztő, segédmunkás. Jó kereseti lehetőség

Művészet 1985/10/59-60. old

Képzőművészeti Vásár Baselben

Melocco Miklós szm

A hatvanas években a táblaképfestészet jövőjét illetően pesszimista jóslatokkal volt tele a szaksajtó. Több hozzáértő egybehangzó véleménye volt, hogy ez a festészet előbb-utóbb meghal. Az érvek is meggyőzőnek tűntek: senki nem akar csendéletet, portrét, tájképet vásárolni. A nonfiguratív iránt pedig leküzdhetetlen ellenszenvet érzett a közönség. (Megjegyzendő, ez a stílusirányzat éppen abban az időben kezdett a „tiszta festészet"-től a nihilizmusba hajlani.) Szó volt arról is, hogy a monumentális festészet létét a kortársi építészet fenyegeti, lévén kevés falfelület a modern épületekben, a meglévő falak pedig tele vannak elektromos és egyéb vezetékekkel, így gyakori a megbontás, tehát alkalmatlan olyan művek helyéül, melyek örök érvényű szándékkal születnek. A tehetséges művészeket pedig a műkereskedelem teszi tönkre azzal, hogy szériagyártásra kényszeríti őket, ami óhatatlanul a kvalitás csökkenésével jár. Aki pedig nem vállalja mindezt, éhen pusztul. Ebben a nyomasztó pesszimista légkörben csupán egy hír volt, ami némi reménnyel kecsegtetett; hogy az amerikai milliomosok hihetetlen nagy képzőművészeti gyűjteményeket halmoznak föl, amiket széfekben és „atombiztos bunkerekben" őriznek. Márpedig köztudott, hogy ők nem szoktak rosszul spekulálni.

Hogy mennyire jól számítottak, arra most, húsz évvel később, a műalkotások árrobbanása a bizonyíték. Nem tudni pontosan, hogy az értéknövelő spekuláció vagy az emberek évszázadok óta meglévő (csak átmenetileg visszaszoruló) igénye az oka annak, hogy a képzőművészetek iránti érdeklődés soha nem látott méreteket kezd ölteni mind eszmei, mind üzleti szempontból.

Ha valahol, úgy a baseli Arton különösen meg lehet figyelni ezt a jelenséget. Ez a kezdetben csupán kereskedelmi céllal létrejött művészeti vásár hovatovább az év egyik legjelentősebb képzőművészeti eseménye lett, mivel óriási áttekintést ad a kor törekvéseiről, a közönség változó igényéről és az emelkedő árakról. Értő szem ugyanis a legnagyobb bizonyossággal fölismerhet itt szellemi áramlatokat, változó tendenciákat. Márpedig itt értő a közönség, bizonyíték rá, hogy milyen műveket vásárolnak meg. Itt igazán csak a jó kel el, és minél jobb, annál magasabb áron. A divatok jelentősége háttérbe szorul vagy mondhatnám úgy is, a minőség lett a divat. Újabban nem az a fontos, hogy mit, hanem hogy hogyan. Kollektív tudatunk kezdi belátni végre, hogy egy festmény lehet jó kép akkor is, ha irodalmias, és lehet rossz, ha témátlan, lehet jó egy kép akkor is, ha szép, és lehet rossz akkor is, ha groteszk, lehet rossz egy festmény, ha figurális, és lehet jó absztrakt. A hangsúly mostanában egyértelműen a minőségen van. Ez a szemléleti előrelépés akár egy korszakváltás előjeleként is köszönthető. A minőségcentrikus szemlélet pedig az igazi alkotóknak kedvez.

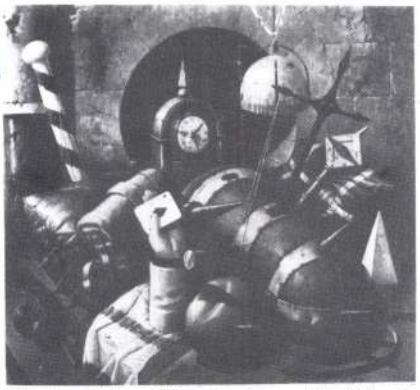

Luis Saez: Cím nélkül, olaj, vászon, 130x146 cm, 1984

Lehet, hogy ez az oka a figurális művészet reneszánszának. A közönség tudni akarja, hogy az, aki festőnek vallja magát, és megvételre ajánlja a műveit, igazában tud-e festeni. Ezt laikusok előtt leginkább a hagyományos műfajokban tudja bizonyítani a művész, lévén ott a legnagyobb a viszonyítási lehetőség. Újat mondani hagyományos műfajokban és hagyományos témákkal olykor nehezebb, mint „kitalálni valami különlegeset", ami gyakran éppen a lapos közhelyek álcázására és a közönség félrevezetésére ad lehetőséget. Mint már említettem, a baseli közönség nem könnyen vezethető félre, ami érthető, hiszen nem bagóért, hanem horribilis áron vásárol képeket, így alapvető anyagi érdeke, hogy amit vesz, jó legyen. Ezért aztán különösen nagy súlyt helyeznek a *művességre*. Talán tudják, hogy ugyan nem minden magas technikai szinten megoldott mű remekmű, de minden remekmű magas technikájú. Így a tévedési lehetőséget leszűkítik. A jó festmény értéke még akkor is növekszik, ha nem korszakalkotó művészegyéniség festette. Ugyanakkor megeshet a boldog csoda, hogy egy majdani nagy mester művét vette meg az igényes vásárló.

Mintegy a tudását bizonyítandó, a fiatalabb nemzedék szinte kizárólag figurális műveket alkot. Itt aztán a legszélesebb skála látható; a konzervatív realizmustól a hiperrealizmusig minden. Megdőlt az a régi állítás, miszerint a fénykép kiszorítja az ábrázoló művészetet, mivel ma már köztudott, hogy a festészetnek egészen más a szerepe, mint a fotónak, tehát megélnek egymás mellett egymást gazdagító kölcsönhatásban.

Most végre nem stílusirányzatok csatáznak egymással, hanem a jó a silánnyal. Megnyugtató jelenség, hogy a közönség rokonszenve egyértelműen a minőséget támogatja. Fölfedezhető e mögött az igény mögött a sóvárgás a tisztességre. Igazi jót csinálni mindig csak önfeláldozással és hátsó szándék nélkül lehet. Tehát a jó mű mindig etikus magatartást föltételez. Megnőtt az árfolyama a becsületességnek. Ahogy ezt József Attila az Esztétikájában írta: „...a tiszteletreméltó világegyetem összefüggései a tiszta értelem és tiszta élet munkáját megkövetelik."

Természetesen szó sincs arról, hogy eltűntek a szélhámosok és a fércmunkák. Sőt, az Art anyagának mintegy nyolcvan százalékát az efféle dolgok alkották. De harsány és erőszakos jelenlétük nem tudta elnyomni a kisebbségben lévő igazi műveket. Úgy tűnik, napjaink forradalmárai a képzőművészetben azok, akik kerülik a lázadó gesztusokat, és meghökkentés helyett valami igazságot keresnek. A sors iróniája, hogy a tengernyi „meghökkentő" mű monoton ingerének évtizedekig alávetett néző éppen az ő műveik láttán lepődik meg. Tehát ma azok a művészek keltenek föltűnést, akiknek ez nem szándékuk.

Az eddig említett általánosságok nagyjából minden részt vevő ország művészetére jellemzők, mégis érdekes megfigyelni az egyes népek közötti eltérést a nemzeti és piaci sajátosságaik alapján.

A piacot a németek uralják, bizonyítékául annak, hogy az európai műkereskedelem centruma napjainkban az NSZK. Ők szerepelnek a legtöbb galériával, és természetesen ők szállítják a legtöbb rosszat (a művészeti tömegárut), viszont az elit galériák igazán kitűnő anyaggal voltak jelen.

A franciák még mindig azok, akik a divatokat diktálják. Némi hanyatlás azért fölfedezhető a híres ízlésükben, mivel egyre gyakrabban látni a párizsi galériákban az amerikaias ízlés megjelenését.

Az olaszokon és főleg a spanyolokon látszik, hogy festészetük igazi nagy múltra tekinthet vissza. Kortárs művészetük erősen támaszkodik a nagyszerű hagyományokra. Szembetűnő az igényességük. Különösen a spanyolok szerepelnek mindig jó anyaggal. Úgy látszik, nem véletlen, hogy ez a nép adta az emberiségnek *Velázquezt*, *Goyát*, *Picassót*, *Dalit*. A 83-as Art nagy slágere is spanyol volt, *Lluís Roura* örvénylő tájképeivel. Többé már nem is kellett szerepelnie az Arton, mivel nyilván szerződtette egy elit galéria. Idén szintén egy spanyol volt az egyik legsikeresebb, *Luis Saez*, bizarr, sok vitára okot adó, de elvitathatatlan erényű csendéleteivel. Úgy hiszem, őt sem látjuk többé az Arton.

Az angol galériák választékos ízlésűek, csaknem előkelőek. Csupán mintegy kompenzációképpen, egy galériájuk volt, amely az Art legízléstelenebb anyagát kínálta. Csupa nemtelen anyagból nemtelen témák kertitörpe- és plakátfestő stílusban előadva. A rossz ízlés itt már

szinte lenyűgöző volt. Magam is álmélkodva időztem ezen a helyen a népes közönséggel együtt.

A legkonzervatívabb szellemű egy amerikai galéria volt, csupán egy művész dolgait bemutatva. Ez a fiatal festő, *Odd Nerdrum* szinte tüntetett régiességével. Képei akár háromszáz évvel előbb is készülhettek volna *Rembrandt* és *Caravaggio* modorának ötvözetében. Látszik festményein, hogy alkotójuk sokkal többet tanulmányozta az említett művészeket, mint a természetet. Stílusa önállótlan, ha mégoly magas szintű is, egyszerű utánérzés. Annyiban tér el más epigonoktól, hogy távolabbi múltba nyúlt vissza. Ennek ellenére igen magas áron kínálta nagyméretű, bibliai tárgyú vásznait, és sikerült is néhányat eladnia.

A szocialista országok bizonyos hátránnyal vesznek részt a vásáron, mert míg a tőkés országoknak egy-egy városa több galériával szerepel, addig Magyarország, NDK, Csehszlovákia, Bulgária, Szovjetunió csupán egy galériával képviseli magát. Hogy mégis tudnak jó üzletet kötni ezek az országok is, arra a szovjet és az NDK pavilon üzleti sikere a példa.

Az NDK három festővel és egy szobrásszal szerepelt. A festők közül kettő sikeres volt. Különösen jól adták el *Tübke* nevű festőjük *Watteau* stílusára emlékeztető képeit (a legdrágábbat 70 000 svájci frankért).

A Szovjetunió most is hagyományos képekkel szerepelt, ellenállva a divatoknak, de mindig szigorúan szem előtt tartva a minőséget. Ez a szemlélet mostanában komoly üzleti sikert hoz. Árusítottak a század elején élt mestereik munkáiból és régi ikonokból is jócskán. Ez egyáltalán nem jelenti azt, hogy „nemzeti vagyonukat" herdálják. Tudják, hogy festőik és nemzeti művészetük jó hírét csak erősíti, ha elit gyűjteményekbe kerülnek a művészeik, ahonnan később talán a világ nagy múzeumaiba jutnak.

Nem ártana, ha ezt a fölfogást mi is fontolóra vennénk. Ha meggondolom, mennyivel nagyobb értéke lenne *Csontváry*nak, *Szinyei*nek ha egy-két festményük a *Louvre*-ban vagy a nemzetközi műkereskedésben jelen volna! De mi, magyarok élni sem hagyjuk a tehetségeinket, haláluk után pedig mint nemzeti kincset zárjuk be határainkon belülre, megakadályozva a művész utóéletét is. Így hiába világszínvonalú a képzőművészetünk, nem tud róla a világ. Ezért aztán a legjobb műveket sem tudjuk nemzetközi árszínvonalon kínálni.

Az a szerénység, amivel a magyar pavilon meghatározta az árakat, inkább tűnik a nemzeti vagyon herdálásának, de mindenképpen önmagunk alábecsülésének. *Melocco* szobrai igazán vonzották a közönséget, mivel csakugyan az Arton szereplő szobrászok egyik legjobbika volt. De mikor azokat az árakat olvasták, amelyek a kinti öntési árnak felelnek meg, elképedve odébbálltak. (Egy tisztességes képkeret kerül 800 frankba Svájcban, mi pedig 1200 frankért kínáltunk egy Melocco-kisplasztikát.) Ezt látva, hasonló keresőséget éreztem ahhoz, ami a világ nagy képtáraiban fog el.

Odd Nerdrum: Vastörvény, olaj, vászon, 82x114 cm

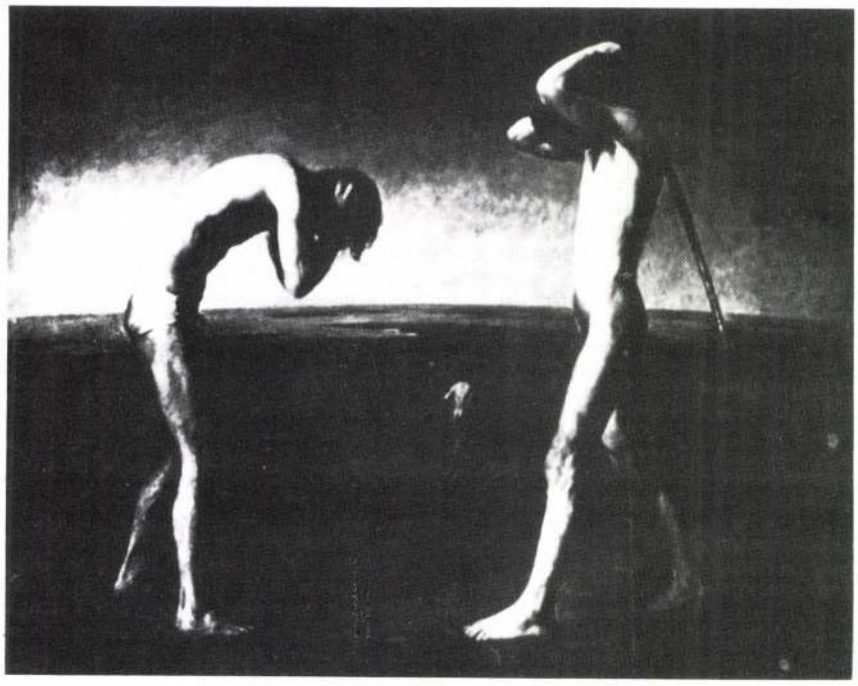

Nemcsak az fáj, hogy a nagyok közt nem szerepel Szinyei Merse Pál, *Ferenczy Béni*, Csontváry, *Bernáth Aurél*, *Barcsay Jenő* vagy *Szabó Vladimír*, hanem az is, hogy a mi Szépművészeti Múzeumunkban nincs *Modigliani*, Picasso, *Braque*, Dali és még sorolhatnám, akik hiányoznak, és talán már soha nem is pótolhatók, mivel olyan áruk van, hogy egyre elérhetetlenebbé válnak számunkra. Ha mi 1200 frankért adunk egy Meloccót, akkor az egész kisplasztikai oeuvre-je is kevés lenne arra, hogy egy *Chagall*-csendélethez hozzájussunk, amit az Arton 285 000 frankért kínáltak. Ha ugyanis a piacon értékes képeink lennének, kiváló cserealapul is szolgálhatnának. Ha legjobbjainkkal találkozna a világ, az fölkeltené az érdeklődést a középmezőny iránt is. Képzőművészeink kirajzása a nemzetközi piacra nemcsak az ország gazdasági erejét és erkölcsi tekintélyét növelné, hanem megszüntetné azt az áldatlan állapotot, ami piac híján itthon egymás ellen fordítja a legtehetségesebb művészeket is, akik így egymás alkotó erejét őrlik fel, fölöslegesen. Hogy itt képzőművészeti aranybánya van, azt már a piacra legérzékenyebb német galériák kezdik fölfedezni, és egyre-másra kötik a szerződéseket fiatal művészekkel. Ez jó üzlet nekik és a művészeknek, de menynyivel jobb üzlet lenne az országnak, ha magyar galériák forgalmaznák külföldön a magyar műveket.

Kétségtelen, hogy nincsenek jó műkereskedelmi hagyományaink sem. Mindig is szegény ország voltunk, műkincskereskedelem pedig mindig ott virul, ahol gazdagság van, lévén a művészet bizonyos fokig luxus.

Nekünk, bár növekszik a lakosság vásárlóereje, nincsenek igazán gazdag gyűjtőink. Rendelkezünk viszont egy rendkívül jó ítélőképességű, érdeklődő (sajnos kispénzű) értelmiséggel. Aki itthon meghódítja a közönséget, az egészen biztosan jól eladható külföldön. Ezt azért említem, mert az Artbureau egyik munkatársának szóba hoztam néhány magyar festőt, akit kivihettek volna az Artra. A válasz némi pejoratív hangsúlylyal az volt, hogy azok a művészek otthon is eladhatók. Nem egészen értem a válogatási szisztémájukat. Miért gondolják, hogy az, aki otthon nem kell, az igényes nemzetközi piacon sikert arat?

Az Artbureau ezúttal egyetlen művet sem adott el, természetesen ez nem ritka eset. Közvetlen szomszédságukban egy párizsi galéria (nagyon gyenge anyaggal) szintén nem tudott eladni. A különbség az, hogy a párizsi galériás közel sem olyan derűs nyugalommal vette ezt a tényt tudomásul, mint a magyarok. Előreláthatólag ő már nem is szerepel a jövőben ezen a helyen, mivel komoly pénzt jelent egy pavilon bérlése, amit mint magánkereskedő nemigen tud haszon nélkül megkockáztatni. Mi viszont minden

MELOCCO MIKLÓS

Wehner Tibor: Én arcba vagyok magyar. Melocco Miklós: 56-os emlékmű, Szeged. = MMF 1999/1. 20-21. ill

dói egyetemi tanulmányai
lelassult, vagy megakadt.
53. évben közreműködtek:
Hegedűs István, Németh
nyi, Bódis Ferenc, Ketter
lantóti ácsok, Nagy László
egi, Ignác Boldizsár, Ignác
Stáhl József brigádvezető,
c, Farkas János sümegi kő-
ok, nagyvázsonyi lakosok,
ózsef mihályfai, Varga Ist-
segédmunkások. A mun-
Rudolf, Mezősi I. Sasvári
voltak.
megi építésvezető és beje-
artozó szak- és segédmun-
megszakított restaurációs

folyamán nagyon sok be-
lványozás miatt nem lehe-

Melocco Miklós

PÉNTEK, 1985. MÁJUS 10. NÉPSZAVA

Zsámbékon tegnap ünnepélyesen felavatták Melocco Miklós szobrászművész Szabadság-emlékművét Pati Nagy Bence felvétele

Lelkiismeret-ébresztő vers-

beszéd nagy erejű előadásával kezdődött a program: *Szabó Gyula* színművész mondott részleteket *Juhász Ferenc Az írástudók hűsége* című művéből. Nincs még fél éve, hogy közölt ebből részleteket a Népszava is, de egy mondat ide kívánkozik: „*A veszély kimondása: nem a veszélytudat növelése, de ébrentartása emberi erkölcsünknek.*"

Erről szólott a munkás-

nemcsak veszélyérzetünket növelheti, hanem *erőnket is az értékőrzésre, vívmányaink védelmére*, s arra, hogy az eddiginél is határozottabban mondjunk *nemet* a fegyverkezésre, és *igent* a leszerelésre, kontinensünknek az atomfegyverektől való megszabadítására, egy békésebb és emberibb jövő építésére. Ennek elengedhetetlen feltétele *a közös összefogás, az együttes fellépés.*

MHK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

PETŐFI NÉPE

1975 AUG 19

Melocco Miklós
1021 Munkácsy-díjas szobrász

A töprengő szobrász

Megnyílt Melocco Miklós kiállítása

A Munkácsy-díjas Melocco Miklós legújabb munkáival ismerkedhet meg a látogató a megyei művelődési központ emeleti előcsarnokában. A bemutató egy önmagához is szigorú szobrászművész gondolkodási folyamatába és műhelytitkaiba enged bepillantást. Több műve már otthonra talált Kecskeméten. Ő faragta ki mészkőből az Aranyhomok szálloda előtti tér medencéjébe állított Pelikánt, két társával — Kerényi Józseffel és Fekete Tamással — közösen készítette Mészöly Gyula síremlékét. Kodály-emlékművét pedig a zenepedagógiai intézet átadásával egyidőben leplezték le. A 40 éves szobrász rendszeresen visszatér dolgozni a kecskeméti alkotóházba.

A római születésű, Budapesten élő művész először állít ki Bács-Kiskun megyeszékhelyén. A kiállítást Gódor József, a városi tanács elnöke nyitotta meg vasárnap délelőtt. A szép számú érdeklődő között volt Gera Sándor, a megyei pártbizottság propaganda- és művelődési osztályának vezetője.

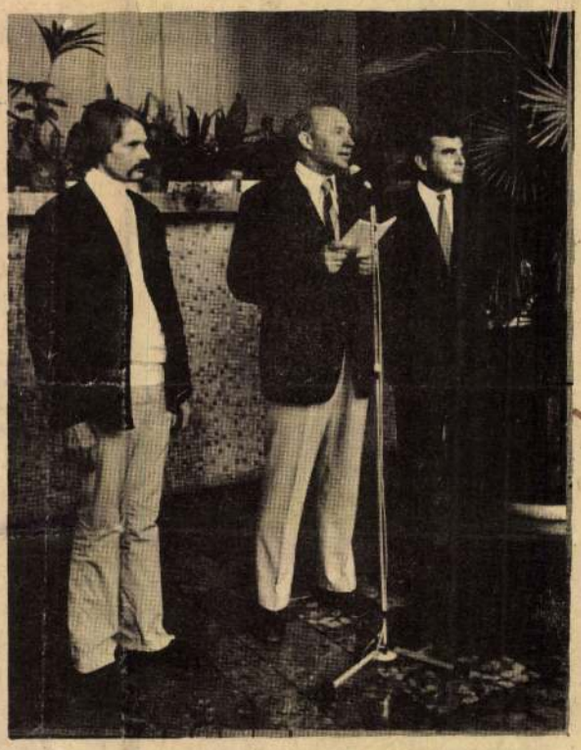

● Gódor József megnyitja a kecskeméti kiállítást.

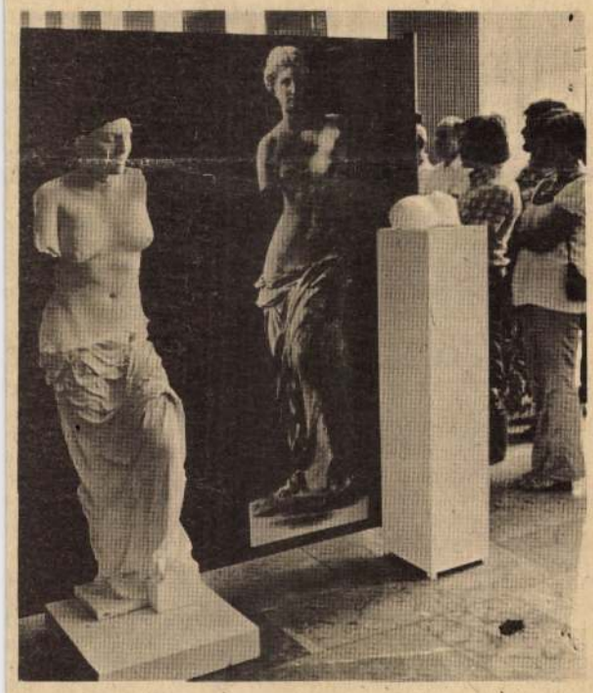

● A Milói Vénusz és a szemléltető gipszöntvény. (Tóth Sándor felvételei.)

Úgy tűnik, Melocco Miklóst az utóbbi időben mindennél erőteljesebben foglalkoztatják a művészi minőség kérdései. A Művészet című folyóirat májusi számában a gyermekrajzok jellegzetességeit boncolgatta, s már ebben a cikkében a „próba" módszerét alkalmazta Kondor Béla egyik rajza kapcsán. Művészettörténeti emlékezetünket azóta is szinte sárkányölő szenvedéllyel tisztogatja az általa félrevezetőnek ítélt közhelyektől. „A Múltba, mint utánunk szökő árba, mindjárt belefulladunk... a hagyományok nem eresztenek szabadon" — írja a katalógusban. Lehet, hogy a különféle irányzatok manifesztumai után egy újabb kiáltvány sorait olvassuk?

Akik a kiállítást fejcsóválva nézegetik, talán az orosz futuristák elhamarkodott kinyilatkoztatására gondolnak: „Puskint, Dosztojevszkijt, Tolsztojt, és a többit, és a többit ki kell dobni a Jelenkor Gőzhajójából". Itt is egyfajta rombolásról van szó, amit a biztos alapokra történő építésnek kell kísérnie. Eközben Melocco másfajta értékeket fedez fel a klasszikus alkotásokban. Nem fogadja el például Rodinnek azt az állítását, hogy a Milói Vénusz a csodák csodája. Észreveszi a testtartás hibáit, a textil ráncainak természetellenes esését, de elismeri: „azért nagyon szép".

Melocco női és gyermeki testekről vett gipszöntvényekkel bizonyít. Az ilyen összehasonlításokból viszont aligha lehet százszázalékos esztétikai értékítéletekhez jutni, hiszen a műveszet kifejező, sőt visszatükröző szerepe is megváltoztathatja a valóságot. Lényegesebb az, hogy a kiállításon a fogalmakat tisztázó gondolkodási folyamat lenyomataival lehet találkozni. A kísérő-magyarázó szövegek ezért egyértelműek, gyakoriak a csattanó tőmondatok. A töprengő szobrász, miközben finomítja a gipszmásolat készítésnek technikáját, talán mesterségbeli önbizalmát akarja növelni, ami ahhoz szükséges, hogy a kinyilatkoztatás bizonyosságával formálhassa meg mindazt, amit egyébként szemmel nem lehet látni, csak a belső érzékelés tesz megfoghatóvá.

A kiállítás valamiképp a kecskeméti iskolaszínház sorozatához tartozik: a műhelytitkok és a vita révén közelebb kerül az ember egy-egy alkotáshoz. S remélhetőleg rövidesen az új minőséget létrehozó, teremtő Melocco Miklós kecskeméti kiállítását is üdvözölhetjük, amelynek előhírnökeként két megrázó Ady-szobor jelent meg az emeleti előcsarnokhoz vezető lépcsőházban. Mintegy igazolják az összehasonlító kísérletek, „próbák" értelmét: az egyéni elképzelés — a művészi gondolat — érvényre juttatásához mindent tudó, tökéletesre csiszolt mesterségbeli készség szükséges.

Halász Ferenc

A lakáshelyzet Bács-Kiskun megyében

Nagyobb lakások — Korszerűbb a felszerelés — Fejlődött a kommunális ellátottsá

Az 1973. évi népesség- és lakásösszeírás időszakában az ország lakásállományának 6 százaléka volt Bács-Kiskun megye területén. A 200 ezer lakás csaknem 95 százalékában laktak, s valamivel öt százalék feletti volt a lakatlan, illetve nyári épületek aránya. Az utóbbiak többsége külterületeken levő, elhagyott, romos tanya, bár az utóbbi években a nyaraló épületek száma is gyors ütemben emelkedett.

A lakásállomány növekedésének üteme 1970—1973. között jóval magasabb volt bármely korábbi időszakénál: az évente felépített lakások száma meghaladta a négyezret. Ám az említett három év alatt 2515 lakást meg is kellett szüntetni, nagyobb részét — csaknem 1900-at — elavulás miatt.

A lakásszám növekedése mellett a lakások nagyság szerinti összetétele is javult. Közel 16 százalékkal emelkedett a lakásokban levő összes helyiségek száma. Ezen belül hasonló arányban növekedett a lakószobák, s több mint másfélszeresére a fürdőszobák száma.

Részben az újonnan épített két- és többszobás lakások magas — 90 százalékos — aránya, részben a szoba-hozzáépítések révén a lakásállomány szobaszám szerinti összetétele kedvezően változott. Az egyszobás lakások aránya 53-ról 44 százalékra csökkent, ezzel egyidejűleg a kettő, illetve három- és többszobás lakás 11-11 ezerrel több, mint amennyi 1970-ben volt.

Bács megyében a lakott lakások száma 1970 óta megközelítően 5 százalékkal emelkedett, a lakók száma viszont mérsékelten (kb. fél százalékkal) tovább csökkent. Az ellentétes irányú változás hatására a laksűrűség az akkori 309-ről 293-ra csökkent, vagyis 1973-ban minden száz lakott lakásban 16 személlyel kevesebben éltek, mint 1970-ben.

A lakások felszereltsége, kommunális ellátottsága évről évre sokat fejlődött. A villannyal rendelkező otthonok száma 23 ezerrel nőtt, aránya — három év alatt — az 1970. évi 71-ről 79 százalékra emelkedett. Vízvezetékkel 1973. év elején egynegyedük — kb. 50 ezer lakás — rendelkezett. A gázellátás a hatvanas évek második felétől egyre gyorsuló ütemben terjedt Bács-Kiskunban is. Egyrészt a megye területén húzódó gázvezeték és a feltárt földgáz adta lehetőség, másrészt a nagyarányú propán-butángáz-fogyasztás hatására már 1970-ben is valamivel az országos átlag felett volt a gázzal ellátott lakások aránya. Az ezt követő három év alatt megközelítően újabb 28 ezerrel növekedett a gázzal rendelkező lakások száma. Változatlanul rossz a helyzet a csatornázás, valamint a korszerű vízöblítéses WC-vel való ellátottság terén. Az ilyen jellegű felszereltség 19, illetve 16 százalékkal alacsonyabb az országosnál.

A felszereltség javulása 1970. óta tízezrek lakás és életkörülményeit tette kedvezőbbé. A kommunális ellátás három legszükségesebb tényezője alapján az alábbi változások történtek:

Az 1970. évi 150 ezerrel szemben 1973-ban má csak 103 ezren éltek villanyáram nélküli lakásban arányuk az akkori 27 százalékról 19 százalékr csökkent.

Hatvanötezerrel nőtt a gázzal ellátott és százt zenhárom ezerrel a vízvezetékkel rendelkező lak sok lakóinak száma. Az előbbiek aránya 57-ről 6 százalékra, az utóbbiaké pedig 17-ről 37 százalékr emelkedett.

Az a tény, hogy Bács megye lakásállományána minősége, műszaki állapota gyengébb az országo színvonalnál, jórészt abból adódik, hogy a 199 eze lakásból 44 ezer — az állománynak több mint egy ötöde — a századforduló előtt épült. Ilyen ked vezőtlen helyzetben egyetlen alföldi megye sinc Országosan is csak Baranya és Tolna megyébe épült a lakások — Bács-megyeinél — nagyobb há nyada a múlt században. A lakások további 41 szá zaléka (82 ezer) készült 1900—1945 között és ner sokkal több, mint egyharmada épült a felszaba dulás után.

Az 1970. évi népszámláláskor a megye lakásaina 93 százaléka személyi, 7 százaléka állami tulajdon ban volt. 1973-ban ez az összetétel némileg módo sult: öt százalékkal csökkent a magán-, és ugyan ennyivel nőtt az állami lakások részaránya.

A tulajdonjelleg változása mellett némileg mó dosult a lakásállomány használati jogcíme is. A la kások túlnyomó részét (csaknem négyötödét) tulaj donosi, 13 százalékát főbérleti jogcímen laktál Legnagyobb mértékben (35 ezerrel) a tulajdono címen lakott épületek száma emelkedett, ugyanak kor jelentősen (30, illetve 19 százalékkal) csökker a főbérleti, valamint a szolgálati és egyéb jogc men használt lakások részaránya. A társbérlete 1973-ig csaknem teljesen megszűntek.

A mikrocenzus (1973.) óta eltelt két évben tö mint kilencezer új lakást építettek Bács megyéber Ugyanakkor mintegy 2300-at megszüntettek, illet ve ennek nagy részét (a külterületeken levő elha gyott romos tanyákat) törölték a lakásnyilvántar tásból. A kétségtelenül nagy javulás ellenére 197 év végén a jogos lakásigénylők száma még mindi 9 ezer fölött volt. Bács megye a szükségesnél ki sebb állami támogatáshoz jut lakásállományána fejlesztéséhez. Ezért az utóbbi években ismét erő teljesen előtérbe került a magánerős építkezés, il letve annak különböző módon történő támogatás A lakásállomány területi elhelyezkedése, avultsá ga, kevésbé jó felszereltsége és az egyszobás laká sok még mindig magas aránya miatt a lakások szá mának növelése és minőségének javítása továbbr is fontos feladat.

Ágó Erzsébet
a KSH közgazdásza

Sokmilliós értéket menthetünk meg évente, ha kellően törődünk állataink

Békés

Melocco Miklós

szobrász

kiállít Kiscellben. tárcl: Somogyi Józsefnél

(A művészet temploma. R. Gy.)

Népszabadság, 1988. nov. 2.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

1972 FEB 17

Melocco Miklós

1021

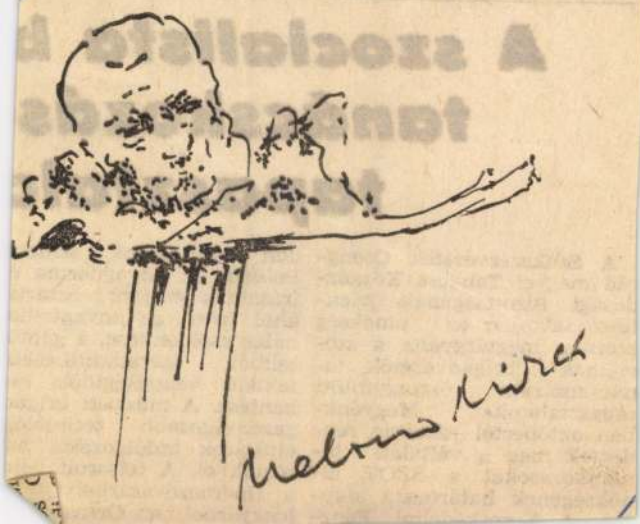

Ülé

A szocialista b
tanácskozás
tapasztalo

A Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsa Közgazdasági Bizottságának jelentése alapján az elnökség szerdán megtárgyalta a szocialista brigádvezetők tanácskozásain összegyűjtött tapasztalatokat. Megyénkben októbertől januárig rendezték meg a vállalati tanácskozásokat a SZOT elnökségének határozata alap-

dolt felajánlások szüle
Például az anyagnorma e
írásainak szigorú betart
ahol lehet, az anyagfelha
nálás csökkentése, a géptö
sekből, szerszámtörések
fakadó veszteségidők cs
kentése. A műszaki brigád
gazdaságosabb technoló
eljárások kidolgozását ha
rozták el. A felsorolt pél
a Hódmezővásárhelyi M
leggyárból, az Országo

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÓGRÁD

Melocco Miklós

VÉLEMÉNYÜNK AJÁNLATUNK

1021

Tragikus hangú művészvallomást hallgattam kedden este a televízió Tárlatról tárlatra műsorában. A sorozatban Melocco Miklós, fiatal szobrász panaszolta el Ady-szobra különös kalváriáját a tervezés-ihletés pillanatától a megvalósuláson át a — visszautasításig.

A szobortervet a salgótarjániak is jól ismerhetik, az elmúlt esztendőben a művelődési központ szabadtéri tárlatán gyönyörködhettünk benne. Gyönyörködhettünk, mert a mű szakított az idealizáló ábrázolásmóddal, sajátosan eredeti — kissé a Radnóti-szoborral rokon — megfogalmazásban idézi elénk Ady alakját.

A szombathelyiek — mint most a műsorból megtudtuk — nem tartanak igényt a műre, nem nyerte meg tetszésüket. A kérelmező Salgótarjánnak viszont nem adja a lektorátus, mondván, hogy városunk már épp elég képzőművészeti beruházást kapott.

Íróasztalfióknak is lehet művet alkotni — oktatták ki illetékes helyen a fiatal szobrászművészt. Teljesen érthető ilyen álláspont nyomán Melocco elkeseredett kifakadása: „ebbe bele lehet őrülni".

Ami pedig az ügy salgótarjáni vonatkozását illeti: az igaz, hogy a város az utóbbi évtizedben valóban jó néhány köztéri képzőművészeti produktummal gazdagodott, de korántsem annyival, hogy a rohamosan szépülő, formálódó környezetben évtizedek mulasztását e téren már betöltöttnek vehetnénk, s alapos indoknak a művészeti lektorátus döntésében.

Talán nem ártana még egyszer fontolóra venni az Ady-szobor hovajutásának ügyét, s a számunkra kedvező döntés érdekében, ha a város illetékesei a korábban elhangzott kérelmet hangsúlyosan megismételnék.

A „szobormentő" akció bizonyára az alakotóművész, Melocco Miklós rokonszenvét is megnyerné.

★

Ma, csütörtökön elsőnek ((17.30) a Tízen Túliak Társasága című ifjúsági sorozat jelentkezik. Érdekesnek ígérkezik (17.50) Kalmár György műsora, Találkozzunk a kamera előtt címmel, majd (18.40) a Találkozás Indiával című négyrészes sorozat A Boldog Völgy című első része. Az esti fő műsorban (20.00) A színész című magyarul beszélő angol filmet láthatjuk, ezt követően (21.25) a Tv zenei újsága, a Zenei Figyelő jelentkezik.

(barna)

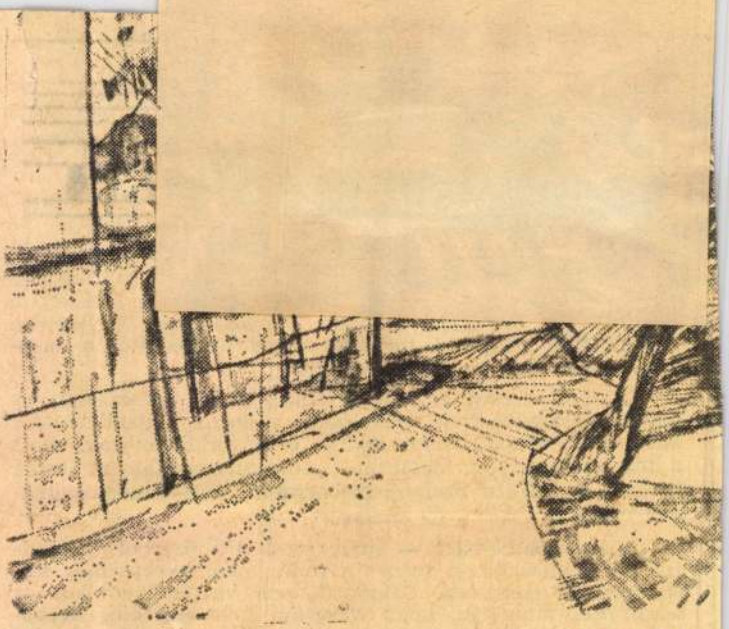

AZ ÉPÜLŐ S

Szép könyv az évfo

A napokban hagyta el a békéscsabai *Kner Nyomdát* az a remek kiállítású, 408 oldalas könyv, amelyet a *Salgótarjáni városi Tanács jelentetett meg* Salgótarján várossá alakulásának 50. évfordulója alkalmából. A könyv rendkívül ízléses, szép kiállítású darab, amely talán versenyen is megállná a helyét. Külön figyelmet érdemel *Kerekes László* ízléses, kifejező borítója.

A 3500 példányban megjelent *„Salgótarján története"* című könyvet *dr. Szabó Béla* szerkesztette, népes szerkesztő bizottság közreműködésével. A szerkesztő mű írói is, így többek között: *Belitzky János, Berkes József, Csongrádi Béla, H. Hámori Anna, Horváth István, Molnár Pál, Schnejder Miklós és Szabó Béla.* Előszót *dr. Tóth István*, a Salgótarjáni városi Tanács elnöke írt. *„Salgótarján 1972-ben ünnepli városi rangra emelésének 50. évfordulóját"* — írja előszava elején — *„E jelentős dátumot találtuk alkalmasnak arra, hogy a település sajátos történetét részletesen feldolgozzuk és e könyvben büszkén, de hivalkodás nélkül beszéljünk múltjáról, munkásmozgalmi hagyományairól, jelenéről és*

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG
Szekszárd

Melocco Miklós

1972 JAN 29

1021

Művészek a megyében

Képzőművészet és közönsége

Beszélgetés Fertőszögi Béláné művészeti főelőadóval

Eddigi beszélgetéseink a művészek gondjairól beszéltek, de vajon gondtalan-e a megye képzőművészetének közönsége? Elkészül egy nagy mű, mondjuk a szekszárdi Babits-szobor, vagy a művelődési központ nagyméretű mozaikja, s a hivatalos vélemény, vagy akár a művész honoráriuma, amit minden esetben nem is merünk leírni, azt sugallja, hogy a jószándékú közönség mesterművel áll szemben. A jószándékú közönség azonban gyanakodva csóválja a fejét, rendszerint azt sem tudja, miért kellene lelkesednie, s még a jobbik eset, — természetesen a drága pénzen vett mű mentségére — ha hozzá nem értésével igyekszik mentegetni nemtetszését.

A félreértést csak növeli, ha olyan alkotásnak kellene általános tetszést keltenie, ami nem is kelthet tetszést, azért, mert — ne köntörfalazzunk — rossz. Ilyenkor a természetes ízlés kényszerül hátrább állni, s tulajdonképpen nincs senki, aki azt mondaná neki: igazad van, persze, hogy nem tetszik, ami új, az nem föltétlenül jó is. De néha az igazán jó is háttérbe szorul, a minimális megértésre sem számíthat, — emlékeztetőül talán elég Melocco Miklós Vas megyében visszautasított Ady-szobra, ami az utóbbi évtized egyik legmegrendítőbb alkotása.

Hol van hát a baj, hol kellene keresnünk a megoldást?

— A művészeti nevelésben — mondja Fertőszögi Béláné, a megyei tanács művészeti főelőadója. — Az általános iskolákban, a felső tagozaton, évi négy óra jut a művészeti nevelésre, ami arra sem elég, hogy a központilag kiadott diafilmeket levetítsék. Ez egyelőre tantervi tény, amin nem tudunk változtatni. S ez egyben azt is jelenti, hogy ettől az évi négy órától ízlésfejlesztést, igazi esztétikai nevelést nem lehet várni. A munka többi és természetesen nagyobbik fele a szakkörökre hárul, ha van szakkör. De itt meg másik akadállyal kell szembenéznünk. Ugyanis kevés a képesített rajztanárunk.

— Pedig — folytatja Fertőszögi Béláné — a megoldást én csak abban látom, ha az oktatás és a közművelődés közeledik egymáshoz. Egy pedagógus elvégezheti nagyon jól a munkáját, de ezzel nem tett meg mindent. Mert nem csupán az osztályban kell helytállnia, hanem osztályán kívül is. Tehát a közművelődési szemlélet elmélyítése, az oktatás iskolán kívüli kiterjesztése vezethet el olyan célhoz, ami az esztétikai ítélőképesség kifejlődését eredményezheti.

— Interjúsorozatunk, a „Művészek a megyében" eddig elég vigasztalan képet adott: festőink a magukra hagyatottságról panaszkodnak, az általános közönyről. Mitől remélhetünk változást?

— Tudjuk és igyekszünk is helyzetükön változtatni. De csak néhány számot sorolok fel s már ezekből is látható, hogy valamit eddig is tettünk s ezután is tenni akarunk. Az ifjúsági tábor 1962 óta működik. Kezdetben kilencen voltak, s ma már gondot okoz elhelyezésük. A tíz év eredményes munkáját mutatja, hogy ez idő alatt a tábor résztvevői közül öt rajztanár lett, három főiskolán tanul. Van közöttük két építészmérnök, egy iparművész, két dekorátor. A tábor vezetője Molnár M. György, s az eredmény egyformán dicséri őt, de azt a szándékot is, amely életre hívta és működteti. Ide sorolom a gyermekrajz-pályázatot is, amely Farkas Istvánné szakfelügyelő és Kovács Ferenc rajztanár irányításával évről évre szép eredményeket mutat fel, nemcsak itthon, hanem külföldön is. Itt van a megyei stúdió is, amit most már „alkotónappal" bővítettünk ki. Itt ismét a megyei szakreferens és a szakfelügyelő közös munkájáról van szó, amellyel megtalálták a közös munka, a továbbkénzés minden bizonnyal eredményes lehetőségét.

Mindez eredmény, de még nem a megoldás. Épp Fertőszögi Béláné említi, hogy a Gemenc Szálló szobáinak díszítése, ami igazán nem a pénzen múlott, legalábbis sok kívánnivalót hagy maga után. Vissza kellene kanyarodnunk a művelődési központ ugyancsak vitatható, s mellékesen méregdrága mozaikjához is, de inkább a további megoldható feladatokról beszéljünk.

— Közvetlenül célunk, hogy néhány érdemes művészt letelepítsünk Szekszárdon. Az elmúlt esztendők arra figyelmeztettek, hogy több jeles alkotó másutt kereste boldogulását, pedig szívesen maradt volna itt. Ezen szeretnénk változtatni, s ennek lesz első állomása az idén átadásra kerülő négy szekszárdi műtermes lakás. Itt van a Szily-házaspár, M. Szabó István, aki hosszú időn át Bogyiszlón, Decsen élt, úgy tudom, szívesen visszajönnének ide. S persze nem szabad megfeledkeznünk azokról sem, akik itt élnek, s akiket szeretnénk idekötni a megyéhez. Jelenlétüktől épp azt várjuk, hogy a művészeti nevelést segítsék elő, hogy velük együtt tudjunk megteremteni egy olyan közfelést, ami nélkül művészeti élet nem képzelhető el.

A terveket örömmel regisztráljuk, bár azt is tudjuk, hogy a lehetőségek önmagukban még nem jelentenek eredményt, s azt sem szabad elfelejtenünk, hogy hosszú folyamatról van szó. S nemcsak itt, tulajdonképpen mindenütt, az egész országban. A Vas megyei Ady-szobor sorsa legalábbis erre figyelmeztet. S a helyzet itt talán annyival nehezebb is, hogy nincs a megyének olyan eleven művészeti hagyománya, amit folytatni lehetne, kellene. A múlt néhány alig ismert nevet őrzött meg (Boros Nep. János, Kegyes József stb.), itt tehát nincs olyan élő hagyomány, amit őriznünk, folytatnunk kellene. A feladat ennyivel is nagyobb: hagyományt kell teremteni, de csak az élő, mindenkihez szóló jelen válhat valaha hagyománnyá.

CSÁNYI LÁSZLÓ

I. 18.01: A Moszkvai Kamarazenekar új lemezeiből. 19.25: Egy rádiós naplójából. 20.25: Népdalok. 21.03: Gondolat. 21.43: Tomsits Rudolf trombitál. 22.20: Beethoven: F-dúr szonáta. 22.45: Történelmi Figyelő. 23.05: A csárdáskirálynő. Részletek. 0.10: Adam operáiból.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Chopin-zongoraművek. Liszt-dalok. 9.03: Sláger volt. 9.40: Hallottuk — utánajártunk. Riport. 10.00: A zene hullámhosszán. 11.55: Néhány perc tudomány. 12.00: Mesék, falvak éneke. 12.15: Énekkari felvételek. 12.40: A korszerű nyelvoktatásról. 13.03: Zenekari muzsika. 13.40: A csontritkulásról. 14.00: Kettőtől hatig... 18.05: Külpolitikai figyelő. 18.20: Fiatalok hullámhosszán. 20.25: Kis magyar néprajz. 20.30: Uj könyvek. 20.33: A bűvös szekrény. Opera. 22.05: Slágerszemle. 23.15: Rimszkij-Korszakov-művek.

URH

18.05: Orosz nyelv. II. 20. 18.20: Sextettműsor. 18.53: Zenei panoráma. 19.12: A dzsessz kedvelőinek. 19.32: Mérnök úr vagyok. Rádiójáték. 20.43: Zenetörténeti érdekességek.

TELEVÍZIÓ

9.00: Delta. 9.30: A génuai hölgy. I—II. 16.55: Irány az egyetem! 17.38: Hírek. 17.45: A dobos. Bábfilm. 18.15: Rövidfilm a magyar bortermő vidékről. 18.30: Radar. 19.00: 10 perc... a hanglemezgyárban. 19.15: Esti mese. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Szerelmi bájital. Vígopera. 22.20: Tv-híradó — 2.

II. (KÍSÉRLETI) MŰSOR

20.00: Alexandra énekel. Zenés film. (Színes). 20.30: A Volgán. Táifilm (Színes). 20.40: Tv-híradó. 21.10: A kitartott. Film.

Csütörtök

KOSSUTH RÁDIÓ

8.18: Hanglemez. 8.22: Tudományos Magazin. 8.47: Kis szekeres, nagy szekeres. Daljáték. 11.01: Rá- [illegible] Dunel-művek.

Lakodalom. Tv-film. 20.40: [illegible] fény... 21.40: Tv-híradó — 2. Sapporo — '72. Téli olimpia.

Péntek

KOSSUTH RÁDIÓ

8.18: André Chánier. Részletek. 9.00: Különös házasság. Regény. XV. 9.20: Régi melódiák. 10.05: Téli Olimpia. 10.10: Iskolarádió. 10.40: Édes anyanyelvünk. 10.45: Andor Éva és Udvárdy Tibor énekel. 10.56: Lottóeredmények. 11.00: Hol történt? 11.10: Zenekari muzsika. 12.20: Ki nyer ma? 12.35: Tánczenei koktél. 13.20: Cigánydalok. 13.45: Irkutszki napló. I. 14.00: Tudod-e? 14.25: Kisiskolások műsora. 15.10: Kóruspódium Győrött II. 15.44: Lawrence Welk és együttese lemezeiből. 16.00: Világgazdaság. 16.05: Darvas József műsora. 17.05: Külpolitikai figyelő. 17.20: Hilde Güden és Anton Dermota énekel. 17.58: Tóth Árpád versei. 18.02: Kórusirodalom. 18.12: Uj lemezeinkből. 19.40: Tristan és Isolda. Irodalmi összeállítás. 20.43: Népi zene. 21.25: Láttuk, hallottuk. 21.45: Zongoraművek. 22.20: A vezetés szakszerűsége és a demokrácia. 22.30: Eltűnt operalemezek nyomában. I. 23.19: Könnyűzene.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Fúvósesztrád. 8.20: Nóták. 9.03: Gyermekrádió. 10.00: A zene hullámhosszán. 10.59: Lottóeredmények. 11.45: Finn költők versei. 12.00: Kamarazene. 13.03: Zenekari muzsika. 14.00: Mindenki kedvére. 17.00: Ötórai tea. 18.05: Külpolitikai figyelő. 18.20: Mire a vonat elindulhatott. 18.50: Könnyűzene. 19.10: Uj könyvek. 19.13: Népi zene. 19.44: Műszerek az üzemszervezés szolgálatában. 19.54: Jó estét, gyerekek! 20.25: Schubert-felvételek. 21.20: Xavier Cugat zenekara játszik. 21.45: Ismeretterjesztő előadás. 22.00: Hanglemezgyűjtőknek. 22.20: Zenés játékokból. 23.15: Zenekari muzsika.

URH

18.05: Orosz nyelv. II. 21. 18.20: Ariadné. Opera. 20.22: Siw Malmkvist és Bobby Vee énekel. 21.00: Irodalom és irodalomtanítás I. 21.35: Szimfonikus zene. 22.34: Beethoven: c-moll szonáta Op. 111.

TELEVÍZIÓ

8.05: Iskola-tv. Matematika (Ált. isk. 8. oszt.) 8.30: Angol nyelv. (Középisk. I—II. oszt.) 9.55: Magyar irodalom (Ált. isk. 5. oszt.) 11.55: Német nyelv (Középisk. II—III. oszt.) 13.10: Matematika. 14.55: Magyar irodalom. 17.28: Hírek. 17.35: Kisfilmek. 17.50: Európai Sláger Kupa. 18.10: Napilapok, hetilapok... 18.25: Az újra felfedezett XVII. század. 5. (Színes). 18.40: Számok, eredmények, valóság. Riport. 19.15: Esti mese. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Három lengyel novella. Tv-film. 20.50: Integrál. A tömegközlekedés és az autó. 21.40: Tv-híradó — 2. 21.50: Sapporo — '72. Téli olimpia.

II. (KÍSÉRLETI) MŰSOR:

20.00: Interfórum '71. 20.25: Leningrádi pénzverde. Kisfilm 20.45: Tv-híradó — 1. 21.15: Kínos helyzet. Film.

Szombat

KOSSUTH RÁDIÓ

8.40: A denevér — Nyitány. 8.50: A munkaerő-közvetítés szabályairól. 9.00: Uj felvételeinkből. 9.25: Operalemezek. 9.44: Az élő népdal. 9.54: Téli olimpia. 10.05: Családi ház. Hangjáték. 10.43: Lemezmúzeum. 11.13: Uj lemezeinkből. 12.30: Melódiakoktél. 14.04: Fuvola-zongora szonatina. 14.15: Földes György írása. 14.25: Uj [illegible]

az iskolapadból. 18.40: Lohengrin. Opera. Közben: 20.30: Uj könyvek. 23.30: Népi zene.

URH

16.05: Romantikus zene. 17.41: A dzsessz kedvelőinek. 18.10: Operettmuzsika. 18.50: Irodalom és irodalomtanítás II. 19.20: Kiss Gyula felvételeiből. 20.07: Esztrádparádé. 21.00: Magyar zeneszerzők. 21.39: A Deller Consort énekel. 22.04: Kulturális világhíradó.

TELEVÍZIÓ

8.53: Sapporo — '72. Téli olimpia. 10.30: Radar. 11.00: Kék fény. 16.25: Hírek. 16.40: Sapporo — '72 Téli olimpia. 17.45: Michal úr kalandjai. 5. Basia férje. 18.15: Szombat 14 óra 10 perc. Dokumentumfilm. 18.50: Múzeumi sétát. Kelet-Ázsiában. 19.20: Cicavízió... 19.30: Tv-híradó. 20.00: Köztünk maradjon! 20.05: Iván, a rettentő. Komédia. (14 éven felülieknek!) A szünetben: dr. Váradi György jegyzete. 21.55: Kocsis János műsora. 22.25: Tv-híradó — 2.

Vasárnap

KOSSUTH RÁDIÓ

8.05: Külpolitikai negyedóra. 8.20: Jó reggelt, vasárnap! 9.49: Óvodások dalkincse. 10.03: Téli olimpia. 10.05: Játsszunk zenét. Vetélkedősorozat. 11.09: Lemezalbum. Közben: 12.09: Téli olimpia. 13.10: Egy korty tenger. 13.20: Az Állami Népi Együttes műsora. 13.40: Rádiólexikon. 14.10: Galina Viszkaja és Giorgio Tozzi énekel. 14.44: Bangla Desh. 14.59: Pontos időjelzés. 15.08: A dzsessz mesterei. 15.53: Versek. 16.03: Színházi Magazin: VI. 2. 16.58: Hallgatóink figyelmébe! 17.05: Nótakedvelőknek. 18.05: Berlioz: Fantasztikus szimfónia. 19.10: Öt perc sport. 19.15: Tánczene. 19.50: Az Árbát meséi. Vígjáték. 21.33: Rip van Winkle. Részletek. 22.15: Heinrich Schütz-emlékműsor. 23.15: Esztrádzene. 0.10: Szkrjabin: X. szonáta.

PETŐFI RÁDIÓ

7.30: Romantikus orgonamuzsika. 8.00: Gyermekrádió. 8.30: A jövő hét műsorából. 9.00: Gyermekkórus. 9.13: Schubert életútján. 9.53: Zenés színház vidéken. 10.03: Házy Erzsébet és Radnai György énekel. 10.40: Komjáthy György tánczeneműsora. 12.10: Jó ebédhez szól a nóta... 12.54: Poniparádé. Gyermekeknek. 14.00: Táskarádió. Ifjúsági Rádió. 15.00: Az irodalmi szerkesztővel. 15.10: Fúvósátiratok. 15.30: Olvasók — olvasmányok. 15.40: Népszerű fúvósátiratok. 16.05: Beethoven: c-moll szonáta Op. 111. 16.28: A vasárnap sportja. 17.05: Művészlemezek. 17.45: Oázisok a jégsivatagban. 18.05: Öt perc sport. 18.10: Rádiószínház Kocsonya Mihály házassága. 18.58: Operettdalok. 19.27: Pápa Relli meséje. 19.35: Bach-hangverseny. Kb. 20.40: Öt perc sport. Kb. 20.45: Versek. Kb. 21.40: Külföldi kulturális híradó. Kb. 21.50: Verbunkosok, népdalok. 22.30: A Stúdió 11 játszik. 23.10: Hugenották. Részletek.

URH

16.05: Richard Tucker énekel. 16.45: Hegedűművek. 17.02: Versek. 17.06: Julius Baker felvételeiből. 18.05: Antal István zongoraestje. Közben: Kb. 18.45: Roman népköltészet. 19.40: A dzsessz kedvelőinek. 19.50: Irodalom és irodalomtanítás. III. 20.20: Komjáthy György tánczeneműsora. 21.50: Bruckner: IV. szimfónia.

TELEVÍZIÓ

Melocco Miklós, nobán

3. Kerényi József fala előtt Melocco Miklós alakjai énekelnek. **Ki a különös kórus vezetője?**

4. **E fordulónk kérdéseinek melyik város a „főszereplője"?**

*

ből a kútból merített vizet ivott, meggyógyult. Az erdőket járó emberek olyan kígyókról is beszélnek, amelyek csomókba összetekeredve *kígyókövet* fújnak. A szamosszegi erdőn az erdőkerülő — beszéli — egy alkalommal megbotlott egy kosár nagyságú csomóban, s az nem más volt, mint nyüzsgő kígyócsomó: középen állott a *kígyókirály,* s a többiek fejüket lefelé tartva vették őt körbe, miközben szájukból habot

ne. Ha ezt megszerezhetné valaki — mondják —, a tulajdonosa igen szerencsés lenne! Ehhez persze meg kellene ölnie a kontakígyót. Ha az ember az ilyen kígyókövet egy kis rongyba beköti, s így szorítja a jobb markába, vele — úgymond — bármilyen zárat kinyithat. Ha a disznó vagy a tehén beteg — *száradóban van* —, meg kell törni a kígyókövet, majd sóba keverni, s úgy adni a beteg állatnak. A kígyókővel a néphit sze-

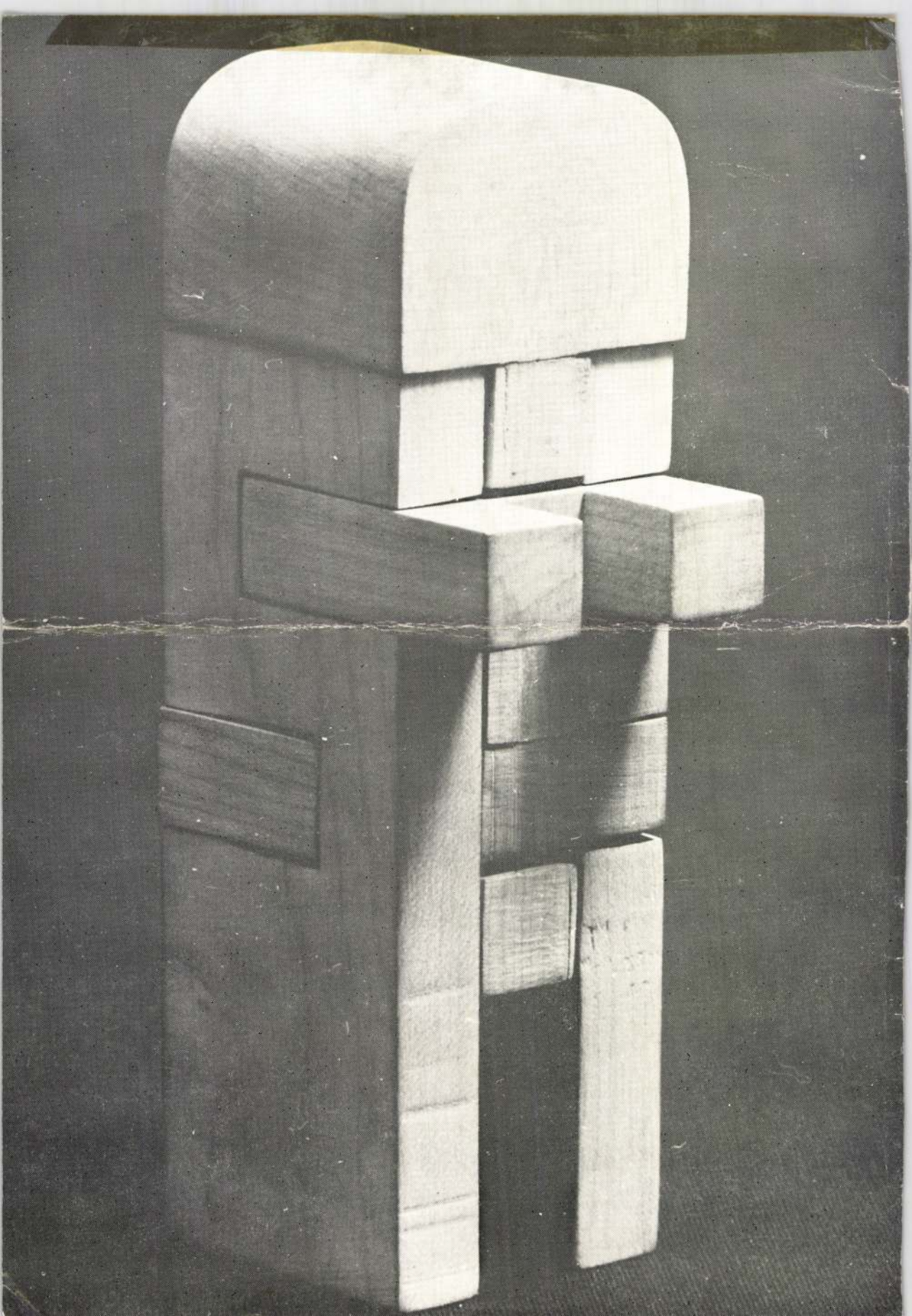

Melocco Miklós Művészet, Budapest, 1973. márc.

Kondor Béla halotti maszkja

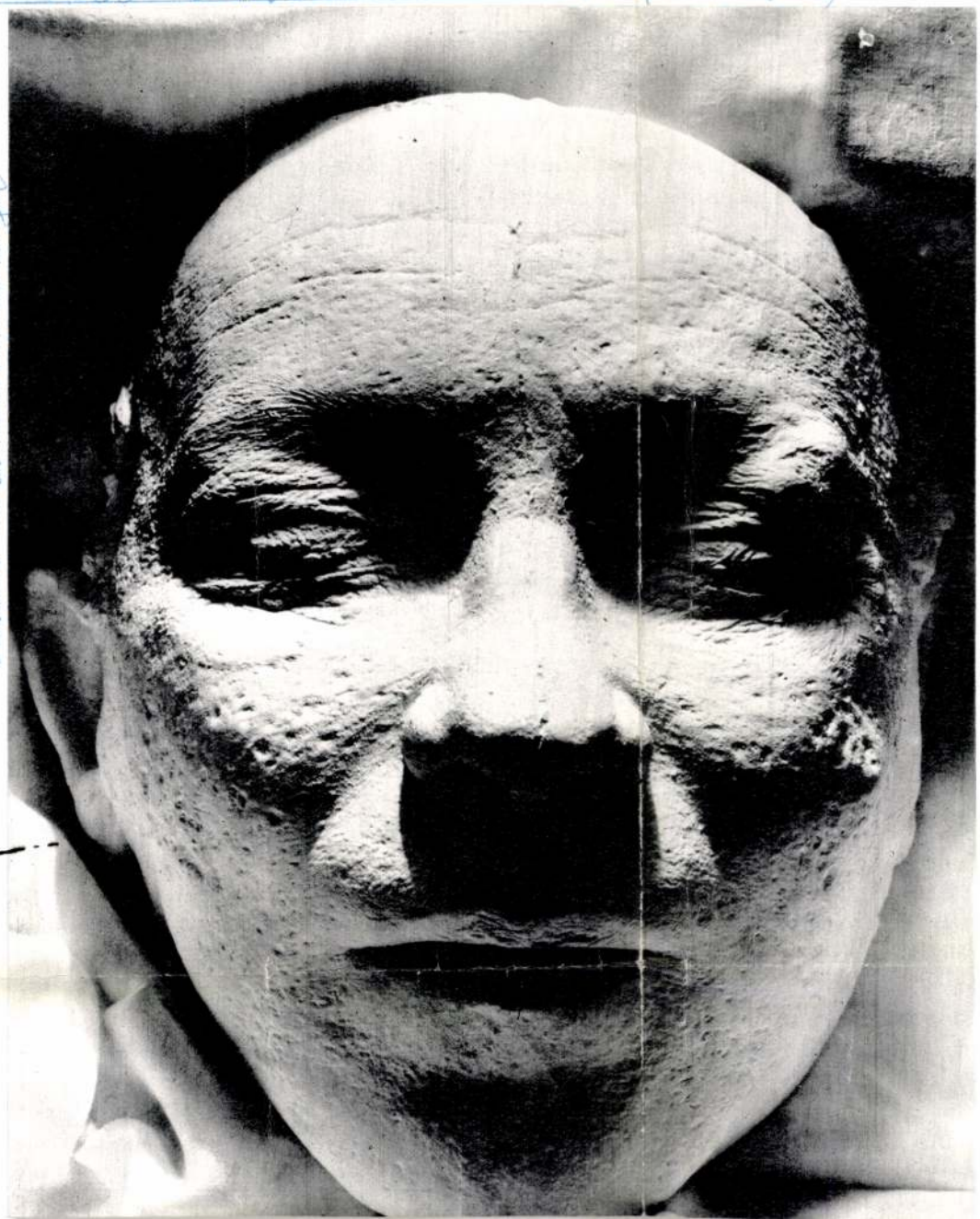

rombolás volna, hiszen a fuga éppen az öntés körülményeit mutatja. Különben is túl aprólékos, unalmas munka, és viszont szép, ha a racionalizmus éppen az illúziót szolgálja.

Az arc alkotóelemeinek, szemnek, orrnak, szájnak stb. határai elmosódottak. A ráncok is szabálytalanoknak tűnnek, formátlanoknak, mert mindig szerteágaznak, ameddig csak nagyítjuk őket, a végén erős nagyításnál teljesen kivehetetlenek. Ha utána karcolnánk, mert elromlott az öntés, az már szinte szabályos lesz, absztrakció.

Absztrakcióból, szabályosságból pedig nagyon keveset tűr meg a halotti maszk. Csak észrevehetetlen mennyiséget.

A holttest a halál után egyre romlik, fülei zsugorodnak, ajkai ráncosodnak, szeme elsüllyed. Pár órával a halál után már meg kellene csinálni a maszkot, lehetőleg úgy elhelyezve a szobrot, ahogy a halott meghalt. Nem volna szabad nagyon beleszólni a halálába.

A nézhetetlen ideálportrék,[1] amelyeket a közönség un, ugyanazon okok miatt unalmasak, mint a ravatal. Uniformizált tartás, felkötött áll, lehunyt szem, mintha mindenki egyformán halt volna meg. A hullaházban még nem rendezik el a halottakat, mindegyik még tovább őrzi halála történetét. Felhányt kezekkel, összetekeredve, szabálytalanul. A búcsú ott megrendítőbb, látszik rajtuk, hogy élő emberek voltak. És nem mindig halottak. A ravatalnál elviselhetőbb, kissé koktélpartiszerű, amit részben meg kell bocsátani,

A HALOTTI MASZK

A halál komoly dolog, és a halotti maszk is komoly. A halotti maszk, az ép, sértetlen halotti maszk, szobor.

Elkészítettem Kondor Béla halotti maszkját. A holttest azonos a halottal. Lépjen be a hullaházba bárki, félelmet és tiszteletet fog érezni, és láthatja kicsit később, hogy a hulla szörnyű módon azonos azzal, akit keres, a halottal. Húzza fel a szemhéjat, ha meri, és a halott visszanéz rá, olyan mintha feltámadt volna.

Változott persze, olyan, mintha nevetne, vagy aludna, vagy meghalt volna, de bármelyik pillanatban élhetne. Dehát ugyanaz.

Elkészült a maszk. Annak, akinek a halott veszteség és szörnyűség, annak a számára szobor. Szobor, amelynek minden porcikája tragikusan, hisztérikusan fontos.

Ezért legyen az öntvény hibátlan.

Jogtalan minden változtatás, mert megöli ezt az egyszerű varázslatot.

Ugye hallott a kedves olvasó arról, hogy egy remekműből elvenni, vagy ahhoz hozzátenni, akármennyit is, tilos? Ebben az esetben ez igaz.

Minden rücsök, minden hepehupa fontos. Kondor halott arcán a sebek is meghaltak, a maszk halott sebhely is.

Ugye, ezeket sem lett volna szabad retusálni?

Azt, hogy a maszk milyen legyen, nem én gondoltam el, a maszk nem műalkotás, nem is alkotás, nem tőlem függ alakjának a jellege. Magától jön létre, mint a nyom, csak vigyázni kell rá, hogy tönkre ne menjen.

Végre valamiről el lehet mondani, hogy az alakja miatt pótolhatatlan. (Más, mint a hologramm, mert meg lehet tapintani.)

A halotti maszk rövidéletű és kicsi a birodalma, mert a remekmű szintjén csak azoknak az embereknek fontos, akik ismerték és szerették a halottat. Ha már ezek sem élnek, akkor a maszk nem szobor többé, csak expresszív tárgy, és bevonul az esztétizáló „szobrok" közé, szóval olyan lesz, mint általában a szobrok.

A halotti maszk csak rövid ideig igazi szobor. Számomra örökre az lesz a Kondor maszkja. Amíg élek. Logikus.

Az igazi szobor, ha készül egyáltalán ma ilyen, amíg szét nem törik, mindig fontos marad a gondolatok, a szellem rokonsága miatt és minden esetben másoktól különböző alakja miatt. Persze nem elegendő az a minimális különbség, amely pusztán abból adódik, hogy nincs két egyforma dolog a világon. Minden szobornak más szándékból kell létrejönnie és ennek az alakján kell látszódnia.

A rendesen megőrzött halotti maszkon ott van középen, vagy a közepetáján a fuga, a választóvonal, annak a jele, hogy az arcról a gipszet csak két darabban lehet levenni, hogy el ne törjön, vagy le ne tép-

Szilárd Iván: Balaton, Aquarell, 1984

Miklós Melocco:
Sokrates. Bronze, 1980

MELOCCO Miklós
, 'Pannínia
1988.2. 36.p.